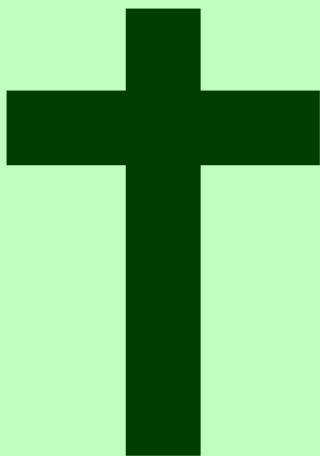

Ṭṣitamenti Ikne
n'Ọnu Ikwere

New Testament in Ikwere

Ṭesitamenti Ikne n'Ọnu Ikwere

New Testament in Ikwere

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ikwere

Translation by: Wycliffe

Ikwere – (ikw) Nigeria

The Iwerre language of Nigeria can also be spelled Ikwere and Ikwerri. This language is spoken primarily by the Ikwere people who live in the Rivers State of Nigeria and is one of the many ethnic groups in the Niger Delta. There were more than 23,000 speakers of this language in 1973. There is also a considerable local interest in literacy and grammar.

Copyright Information

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789076369

New

The New Testament

in Ikwere

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
c17ee3a1-1c7a-5c05-8e0f-5043e8228d89

Contents

Matiyu	1
Maki	45
Lukwu	73
Joni	119
Ernu Ele Izi	152
Ele Rom	193
1 Ele Korinti	212
2 Ele Korinti	230
Ele Galasia	242
Ele Efesosi	249
Ele Filipai	256
Ele Kolosi	261
1 Ele Tesalonika	266
2 Ele Tesalonika	270
1 Timoti	273
2 Timoti	279
Taitosi	283
Filemoni	286
Ele Hiburu	288
Jemisi	302
1 Pita	307
2 Pita	313
1 Joni	317
2 Joni	322
3 Joni	323
Judu	324
Okpume	326

**Izi ọma lele kpa
Matiyu
gbarụ a n'okwukwo
Nhne gbasiri okwukwo
ka**

Izi ọma lele kpa Matiyo gbarụ a n'okwukwo nookwu ọka izi ọma nù Jizọsi bụ Nye Ọznohia Chiokike kweru mkwna a. Ọmumu Jizọsi nye Nazareti gwebnanyarnu ẹli-eze ikne n'owa, ke bụ ọchichi Chiokike. Izi ọma Matiyo neegesi ẹli-eze ikne ka hite nù nhne Jizọsi, nye bụ Mezaya, znirni nù nhne o mernu. Matiyo gesiri kpa Jizọsi mezuru kpakara nhne be gbarụ nù Tẹsitamenti Ọknani gbasiri a. O gesiri nù be murnu Jizọsi hite n'avnurnu ele eze. Nne a Meri bụ woknornokno máa nyerukna. Matiyo tukparu ẹhni gba nù ele bụo ele Ju nwernu igwe n'ẹli-eze Chiokike lele kpa ele Ju nwernu. O kwuru nhne gbasiri ẹnwu Jizọsi, olizọ n'ẹnwu a, nù iwu o nyernu ele sno apna be zni kpakara ele zị n'owa izi ọma a.

Nhne zị n'okwukwo ka

Budnu wikoro Jizọsi (1:1--4:25)
Ikwo-ọnu Chiokike o kwuru n'olu rugwu (5:1--7:29)
Nhne o znirni, elulu nù nhne berere nù Galili (8:1--18:35)
Izne a dụ Jeruselem (19:1--20:34)
Ikwezu ipne-aznù Jizọsi nù rime Jeruselem (21:1--27:66)
Olizọ n'ẹnwu a (28:1-20)
*Nye gbarụ okwukwo ka: Matiyo (Livaị)
Risi nhne o kwno gba a: O gesi nù Jizọsi bụ Mezaya, nye gweyarụ ẹli-eze ke bụ ọchichi Chiokike n'owa.*

*Osnusno ọmumu Jizọsi
(Luk 3:23-38)*

¹ Okwukwo osnusno ọmumu Jizọsi Karaịsi, nnwọ Devidi, nnwọ Ebereham.

² Ebereham murnu Aziki, Aziki mụhia Jekọpu, Jekọpu mụhia Juda nù rumu nne a. ³ Juda mụhia Pẹzezi nù Zẹra, nne be bụ Tama, Pẹzezi mụhia Hezirọni, Hezirọni mụhia Ram, ⁴ Ram mụhia Aminadabụ, Aminadabụ mụhia Nasọni, Nasọni mụhia Salimoni, ⁵ Salimoni mụhia Boazi, nne a bụ Rehabụ, Boazi mụhia Obedi, nne a bụ Rutu, Obedi mụhia Jesi, ⁶ Jesi mụhia Eze Devidi.

Devidi mụhia Solomoni, nne a bụ nnwerne Uraya, ⁷ Solomoni mụhia Rehoboam, Rehoboam mụhia Abija, Abija mụhia Asa, ⁸ Asa mụhia Jehosafati, Jehosafati mụhia Joram, Joram mụhia Uzaya, ⁹ Uzaya mụhia Jotam, Jotam mụhia Ehazị, Ehazị mụhia Hezikaya, ¹⁰ Hezikaya mụhia Manase, Manase mụhia Amọni, Amọni mụhia Josaya, ¹¹ Josaya mụhia Jekonaya nù rumu nne a. Ka bụ ige ele Babiloni vuru be la n'ẹli Babiloni.

¹² Nga be vukworu be zne nù Babiloni, Jekonaya mụhia Seateli, Seateli mụhia Zerubabeli, ¹³ Zerubabeli mụhia Abiudu, Abiudu mụhia Eliakim, Eliakim mụhia Azọ, ¹⁴ Azọ mụhia Zadọku, Zadọku mụhia Akim, Akim mụhia Eliudu, ¹⁵ Eliudu mụhia Eleza, Eleza mụhia Matani, Matani mụhia Jekọpu, ¹⁶ Jekọpu mụhia Josefụ nzi Meri. Meri bụ nye murnu Jizọsi, nye be kwu Karaịsi.

¹⁷ Kpakara ẹbnurnu hite n'Ebereham dụ Devidi bụ nri ẹbnurnu nù ẹno, hite nù Devidi dụ nga be vuru be zne n'ẹli Babiloni bụ nri ẹbnurnu nù ẹno, hite nù nga be wuru nù Babiloni dụ nù ọmumu Karaịsi bụ nri ẹbnurnu nù ẹno.

*Ọmumu Jizọsi Karaịsi
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Ka bụ kpa be jiri mụ Jizọsi Karaịsi. Nga be kweru nù

* 1:18 Mọbu ọgbasi ọmu n'aka ke neegesi nù aka ji a.

Josefu jọolu nne a Meri,* nga be yáadnanyina, be whnurnu nù ọ zì rime hite n'Enine Nso. ¹⁹ Josefu bù nzi a bù ọmama nà badnù, ọ chọla ọ kpasì a iwernerne nù ruwñnu ọhna, o pioru ọ gba a nnam nù mgwùgwa.

²⁰ Kọvu nga ọ zì naari kpakara nhne ka nù mkpọma a, enine izi Nyenwe aì vakwnusiri a nù mboro, kaa, “Josefu, nnwọ Devidi, ì túko ogwnu o kwuru nnwerne i Meri, nnwọ ọ zì rime a hi n'aka Enine Nso. ²¹ Ọ jọmuhia nnwọ rukna, i jookwu a Jizọsi, kwnornu nù o jọoznohia ele ke a nù kpakara mmehie be.”

²² Ka bù ma nhne Nyenwe aì kwuru hite n'ọnu nye ọwhnurninya mezu, ²³ “Otu woknornokno máa nyerukna jootu rime, ọ jọmuhia nnwọ rukna, be jookwu a Imanuẹli,” ke bù, “Chiokike zìnu aì.”

²⁴ Nga Josefu tnenyarnu nù anyarna, o lizọ, o mee kpa enine izi Nyenwe aì nyernu a iwu, o kwuru Meri nnwerne a. ²⁵ Kọvu ya nù a dnányina dù nga ọ muhiaru nnwọ rukna, ọ jita rẹwhna a Jizọsi.

2

Ele akọ varu

¹ Nga be murnu Jizọsi nù Bẹtilehem n'ẹli Judiya, nga Erọdu bù eze, ele akọ* hiri n'ọbosi ẹhnam vaduru Jeruselem, ² nẹsikwa, “Ndaa hne ọ zì bù nye be murnu, eze ele Ju? Kwnornu nù a whnurnu mbọ a n'ọbosi ẹhnam, a varu ma a kponu a risi ẹli.”

³ Nga Eze Erọdu nurnu nhne ka, mkpọma laru a mini, ya nù kpakara ele zì nù Jeruselem. ⁴ Nga o sukwoktaru kpakara ele risi ariohna nù ele zni iwu ele Ju, ọ sika be hne be jọomu Karaisi wam.

⁵ Be kanu a nù Bẹtilehem n'ẹli Judiya, ọ bù kpa be gbaru

* 2:1 Ele akọ: bù ele nọomu nhne gbasiri mbọ.

a n'okwukwo hite n'ọnu nye ọwhnurninya, kaa,

⁶ “Jì Bẹtilehem, n'ẹli Juda, ì zila maì kakwo n'esilawuru risi ẹli Juda rì a rì a, kwnornu nù hite nù jì hne nye risi jeehi whuya, nye jọoznu ele ke m Izireli lele atnurnu.”

⁷ Nga Erọdu sukwuru ele akọ wam nù mgwùgwa, ọ sikhahia be nga mbọ wam whuyaru iwhe. ⁸ Ọ kanu be zne Bẹtilehem, kaa, “Anu zne piosi nnwọ ikne wam rikne, nga anu piohiaru a, anu va kanu m, m jeezne kponu a risi ẹli masi.” ⁹ Nga be nurnu oka Eze Erọdu, be whoga, le mbọ wam ke be whnurnu n'ọbosi ẹhnam neezne nù ruwñnu be dù nga ọ varu gwuzoru n'olu hne nnwọ wam zì. ¹⁰ Nga be whnurnu mbọ wam, be nwudnarnu k'agida.

¹¹ Be bna nù rime ọro, whnu nnwọ ikne wam, ya nù Meri nne a, be dna n'ẹli kponu a risi ẹli. Be kpume igbe ẹkwu be, nyee a nkesi, golu, franki-isensi nù maa. ¹² Chiokike dọ be aka nù nsnì nù mboro be láhnakwadia ke Erọdu, be garu apna berere la ẹli be.

Be gbazne n'ẹli Ijipiti

¹³ Nga be laru, enine izi Nyenwe aì mernu Josefu whnu a anya nù mboro, kaa, “Lizọ, kwuru watakiri wam nù nne a gbazne Ijipiti, daziri nù pì dù nga me jaakanu ì, kwnornu nù Erọdu joo pio nnwọ wam ma o gbu a.” ¹⁴ O lizọ, kwuru nnwọ wam nù nne a n'abalì gbazne Ijipiti. ¹⁵ Be zì n'Ijipiti tem Erọdu nwuma, ma nhne Nyenwe aì kwuru hite n'ọnu nye ọwhnurninya a mezu, “M sukwuharu m nnwọ m hite Ijipiti.”

Erọdu gburu rumu takiri

¹⁶ Nga Erọdu whnurnu nù ele akọ wam nyernu a mkpari, o weru ẹhni k'agida, o zizne ele ọgwu kaa

be gbu kpakara rumu rukna zi nu Betlehem ma eli zi be ndundu, hite nu ele gbaru awha lawuru ya eli. Ka bu hite n'ige wam o sikwahiaru oka n'onu ele ako wam. ¹⁷ N'ige wam bu hne be mezuru nhne Jerimaya nye owhnurninya kwuru, naakaa,

¹⁸ "Be nuru akpiri nu rime eli Rama, naakwna ekwna nu okne ogba mkpe,

Recheli naakwnanu rumu a ekwna, o kwéle be kasi a mkpoma kwnornu nu be zima."

Be hiri n'Ijipiti yahna

¹⁹ Nga Erudu nwuru, enine izi Nyenwe ai mernu Josefu whnu a anya nu mboro n'Ijipiti, ²⁰ kaa, "Lizu kwuru nnwo wam nu nne a zne n'eli Izireli, ele noopio budnu a nwunam."

²¹ O lizo kwuru nnwo wam nu nne a, va n'eli Izireli. ²² Kovu nga o nuru nu Akelosi nnwo Erudu bu eze Judiya nu ngadna nda a, o turu ogwnu o zne pii. Nga Chiokike dora a aka nu sni nu mboro, Josefu tuhnsa zne Galili. ²³ Be zne wuru n'eli mati be kwu Nazareti, ma nhne be kwuru hite n'onu nye owhnurninya mezu, "Be jookwu a nye Nazareti."

3

Ikwu-onu Joni Nye Wu Mini

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ N'ige wam Joni Nye Wu Mini varu nokpo okwo ikwu-onu Chiokike n'eli-ikpa ke Judiya, ² naakaa, "Anu tuhnsa mkpoma, kwnornu nu eli-eze Chiokike zi ndundu." ³ Joni bu nye wam Azaya nye owhnurninya kwuru oka gbasiri a, naakaa,

"Akpiri otu badnu nokpo okwo n'eli-ikpa, naakaa, 'Anu mekwata apna Nyenwe ai, anu mee apna a sni asni.'"

⁴ Joni wogwu iwo be jiri rijni akpuko anohia be kwu kameli mee, ajni o snu n'ikwnu bu akpuko anohia, wiri a bu igwurube nu mono ebeka ohia.

⁵ Ele Jeruselem nu kpakara ele Judiya nu kpakara ele wugwu nu ngeri Osimini Jodani gburugburu whokwnusiri a, ⁶ o wu be mini n'Osimini Jodani, be nookwuhia mmehie be.

⁷ Kovu nga o whuru agida ele Farisi nu ele Sadusi hne be naava ma o wu be mini, o kanu be, "Anu ebnuru agwo, nyele kannu anu, anu gbanahoru ovu owe ehni Chiokike ke jaava?"

⁸ Anu mi mkpuru ke jeegesi nu anu tuhnsarnu mkpoma hite nu mmehie. ⁹ Anu riko nu rime anu, naakaa, 'Ebereham bu nda ai,' me kanu anu nu Chiokike nwernu rikne mee kpakara aka-

worugwu ka gho rumu Ebereham. ¹⁰ Kitna, be tukwasilam ehni gwe n'ikwnu kpakara isisi, ke bu nu be joogbudna isisi obula ke minyala mkpuru oma, be jootubna a nu rime bekwnu.

¹¹ "M ji m mini nowu anu mini ke neegesi nu anu tuhnsarnu mkpoma hite nu mmehie anu, kovu nye kagwu m rikne naava n'aznu m, nye me dugwo n'owhudnahie chiri okoro-ochi a, nye wam jeeji Enine Nso nu bekwnu nowu anu mini. ¹² Nye nhne owhusna ikpa zi n'aka a, o jowhusna ikpa a nkari, o jaachikota ikpa a yisi n'obna a, kovu o jeeji bekwnu ke chni echni rnesnama ruznurnuznu ikpa."

Owuwu mini Jizosi
(Mak 1:9-11; Luk 3:21,22)

¹³ N'ige wam, Jizosi hiri nu Galili vadu Osimini Jodani znekwusi Joni ma o wu a mini. ¹⁴ Kovu nu Joni kwéle a, o kaa, "O zi m mkpa i wu m mini, ji n'iwhuru i, i naavakwnusi m?"

¹⁵ Jizosi kanu a, "Gharu a kpan kitna, kwnornu nu o buru oma

kpam ma a mezu kpakara nhne bƙam ɔma n'omume.” Jɔni gharu a.

¹⁶ Nga Jɔni wuru Jizɔsi mini, ngangam o hiri nu mini nɔowhuya, le, oligwe kpumernu, Jizɔsi whnu Enine ke Chiokike hne o neehwedna lele nduru, neebekwasi a. ¹⁷ Otu akpɔri hiri n'oligwe, naakaa, “Ka bu Nnwɔ m me whnuru n'anya, nhne a masiri m.”

4

Ornurna Jizɔsi

(Mak 1:12,13; Luk 4:1-13)

¹ Enine Nsɔ duru Jizɔsi zne n'eli-ikpa ma Ekwensu rna a ornurna. ² Nga o vukworu ɔnu nri ɔbochi ɛno iwhnehnie nu abali, wiri gwnuru a. ³ Nye ornurna wam vakwnusiri a, kanu a, “O buru nu i bu Nnwɔ Chiokike, kanu akaworugwu ele ka be gho bredi.”

⁴ Jizɔsi saru a, “Be gbaru a n'okwukwo nsɔ, kaa, ‘O buo bredi bu nhne badnu jeeri kpɔi ziri budnu, kovu nu o bu kpakara ikwu-ɔnu ke hiri n'onu Chiokike whuya.’”

⁵ Enine kwuru a zne Jeruselem, eli-ohna nsɔ, gwuzote a n'olu towa Oro Nsɔ Chiokike, ⁶ o kanu a, “O buru nu i bu Nnwɔ Chiokike, gbudna ehni i n'eli hna, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsɔ, kaa,

‘O jeenye ele enine izi a iwu gbasiri i,
be jeegheru i n'aka be,
ma i gharu o kpɔi ochi i nu rugwu.’”

⁷ Jizɔsi saru a, “Berere kwno, be gbaru a n'okwukwo nsɔ, kaa, ‘I rnako Nyenwe i Chiokike i ornurna.’”

⁸ Berere kwno, Ekwensu kwuru a zne rugwu zi n'olu k'agida, gerisi a kpakara eli-eze ke ɔwa nu igwugwu be. ⁹ O kanu a, “M jeenye i kpakara nhne ka, o buru nu i jaadna n'eli kponu m risi eli.”

¹⁰ Jizɔsi saru a, “Whoga m nu ruwhnu m, Setani, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsɔ, kaa, ‘I jokponu Nyenwe i, Chiokike i risi eli. O bu ya kpɔi bu nye i jeekpenu.’”

¹¹ Ige wam Ekwensu sigbasiri Jizɔsi, ele enine izi vakwnusiri a, neeznenu a izi.

Jizɔsi panizoru ɛnu a

(Mak 1:14,15; Luk 4:14,15)

¹² Nga Jizɔsi nuru nu be yisiri Jɔni n'ikelu, o lahana Galili. ¹³ O whoga nu Nazareti zne wuru nu Kapanom, ke zi nu ngeri osimini, n'eli Zebuloni nu Nafitali, ¹⁴ ma oka be kwuru hite n'onu Azaya nye qwhnurninya mezu, kaa,

¹⁵ “Eli Zebuloni nu eli Nafitali,
n'apna okne osimini,
n'aznu Osimini Jodani,
Galili eli ele buo ele Ju.

¹⁶ Ele wu n'ochichiri
whnunam agida iwhne,
ele wu n'eli ɛnu kpusnigwu
bu ele iwhne nomukwasi.”

¹⁷ Hite n'ige wam Jizɔsi panizoru nokpo okwo, naakaa, “Anu tuhna m m kponu, kwnornu nu eli-eze Chiokike zi ndundu.”

Ele mbom sno apna Jizɔsi

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Nga Jizɔsi neezne izne n'onu mini Osimini Galili, o whnu rumu nne lawuru, Saimoni nye be nookwu Pita nu Anduru nwene a, hne be nɔowu igbo n'osimini, kwnornu nu be bu ele noogbu aznu. ¹⁹ Jizɔsi kanu be, “Anu snornu m, m jeeme anu buru ele jokwuhia ele badnu lele kpa anu noogbu aznu.” ²⁰ Ngangam, be sigbasi igbo be sno a.

²¹ Nga o zneturu nu ruwhnu, o whnuru rumu nne lawuru berere, Jemisi nnwɔ Zebidi nu Jɔni nwene a, nu Zebidi nda be. Be zi nu rime ogbo neemekwa igbo be. Jizɔsi sukwu be. ²² Ngangam be sigbasi ogbo wam nu nda be sno a.

*Jizōsi znirni nhne,
gwō ele nrīria
(Luk 6:17-19)*

²³ Jizōsi znernu nū kpakara Galili neezni nhne n'oro ɔgbako ele Ju, nɔokpo okwo izi ɔma ɛli-eze Chiokike, nɔogwo ele nrīria zī ɔdo n'odo nū ɛhni igbugbu zī ɔdo n'odo n'esilawuru be. ²⁴ Ọtnutnu a gazuru kpakara Siriya, be kwuyanū a kpakara ele naariā nrīria nū ele ɛhni igbugbu zī ɔdo n'odo, nū ele nɔowhnusi anya, ele renwu ojo nwugwu, nū ele akwukwu nū ele ngeri ɛhni be donwurnu donwu. Jizōsi gwō kpakara be.

²⁵ Agida ele badnū hi nū Galili, Dekapolisi nū Jeruselem nū Judiya nū aznū Osimini Jodani snornu a.

5

*Jizōsi znirni nhne
n'olu rugwu*

¹ Nga Jizōsi whnurnu agida badnū wam, o pnezne n'olu rugwu, daziri ɛli, ele sno apna a vakwnusi a, ² ọ panizo neezni be nhne, naakaa,

*Mkpoma ɔso n'onu n'ezi
(Luk 6:20-23)*

³ “Ọwa ɔma zīnu ele mboni nū mkpoma,*

kwnornu nū ɛli-eze Chiokike
bū ke be.

⁴ Ọwa ɔma zīnu ele naagba mkpe,
kwnornu nū be jaakasi be ovu.

⁵ Ọwa ɔma zīnu ele zī enwerne nū mkpoma,
kwnornu nū ele kam jeekehia
ọwa.

⁶ Ọwa ɔma zīnu ele wiri nɔogwnu
nū ele akpīri kpoga bɛkwnu
n'ome nhne buru ɔma,
kwnornu nū ruwho jeeji be.

⁷ Ọwa ɔma zīnu ele nwernu obirizi
kwnornu nū be jodonu be ob-
irizi.

⁸ Ọwa ɔma zīnu ele zī rična nū
mkpoma,

kwnornu nū be jowhnu
Chiokike.

⁹ Ọwa ɔma zīnu ele neeme udno,
kwnornu nū be jookwu be
rumu Chiokike.

¹⁰ Ọwa ɔma zīnu ele be naakpakna
ɛhni kwnornu imerne ɔma,
kwnornu nū ɛli-eze Chiokike
bū ke be.

¹¹ “Ọwa ɔma zīnu anū nga ele
badnū jaakpari anū, neemekpa
anū ɛhni, nookwunu anū ọnu ojo,
naaghagidne anū akebne agha-
laghala zī ichne ichne kwnornu nū
me. ¹² Anū nwurnihoru, mkpoma
sọ anū n'onu k'agida, kwnornu nū
ogwo ɛnu anū zī agida n'oligwe.
Ọ bū kpa be jiri kpakna ele
owhnurninya ele be anū ọsno ɛhni.

*Arūa nū iwhne
(Mak 9:50; Luk 14:34,35)*

¹³ “Anū bū arūa ke ọwa, kovu ọ
buru arūa tuwhu ọso n'onu a, be
jeeji kini mee a ọ so n'onu? Ọ zīa
iru ọ bnarnū berere, okwolem be
tuwhu a n'ederezi, ele badnū zọ a
ọchi.

¹⁴ “Anū bū iwhne ke ọwa. Mba
wu n'olu rugwu bootugwali. ¹⁵ Be
zá nɔomusi tonji bīta a nū mkpururu
nkīta, tnunuma, n'olu nhne be bīta
tonji, o neenye kpakara ele zī n'oro
wam iwhne. ¹⁶ Anū mee kpa iwhne
anū jaazi noonwu nū ruwhnu ele
badnū, ma be nɔowhnu ɛnu ɔma
anū, znarni Nda anū ke zī n'oligwe.

Iwu Mozizi

¹⁷ “Anū chéko nū m varū m o
lulu iwu Chiokike mɔbu nhne ele
owhnurninya gbarū, m váge m o lulu
be, m varū m o mezu be. ¹⁸ N'ezi,
me kanū anū, tem oligwe nū ọwa
whume, ọ zá otu nhne ɔbula zī matī,
ke zīkakworu matī ke be jeegweme
n'iwu, dū nga kpakara be jeemezu.
¹⁹ Nye ɔbula ke joolulu otu nū rime
iwu ele ka, ọ burubedi iwu ke kakwo
matī, ke jeezini ele badnū kpm, be
jookwu a nye kakwo matī n'eli-eze
Chiokike. Kovu nye ɔbula ke jaabīta

* 5:3 ke bū ele noopio Chiokike

iwu, neezni be, nye wam bu nye be jookwu nye kakwo n'olu n'eli-eze Chiokike. ²⁰ Me naakanu anu, o buru nu agwa oma anu kala ke ele zni iwu nu ele Farisi mma, n'ezi, anu jaabna n'eli-eze Chiokike.

Ovu owe ehni

²¹ “Anu nurnu nu be kannu ele gbaka, ‘I gbuko badnu, nye obula ke gburu badnu jaabna n'aka ikpe.’ ²² Kovu me kanu anu, nye nwernu ovu ehni megidne nwene a jaabna n'ikpe. Nye obula ke jaakanu nwene a, ‘O zia iru i bnagwu,’ jeenye ehni a n'aka ele eze-ikpe. Nye obula ke jaakaa, ‘Nye iwhnirniwhno,’ jeenye ehni a n'aka bekwnu eli renwu. ²³ Kam kpayaru, o buru nu i gweyaru nkesi i nu ruwhnu Chiokike n'oyo ariohna, i chenwanya nu nwene i karu nu i mernu a nhne ojo, ²⁴ sigbasi nkesi i nu pii nu ruwhnu ojo ariohna, la, beru osno mee ma ji nu nwene i ziri n'udno, yahna, nyega nkesi i.

²⁵ “Mee ma ji nu nye kwu i neezne ikpe buru oma wara wara, nga ji nu ya zi n'apna, ma nye wam kwu i neezne ikpe gharu o gweru i nyee n'aka nye risi ikpe, nye risi ikpe gweru i nyee n'aka nye neezne izi, be tubna i ikelu. ²⁶ Me kanu i ezi oka, i jowhuya pii tem i kwuhnata kpakara iwai ipne-aznu i jigwu.

Iznizni gbasiri ome oyi

²⁷ “Anu nuna m nu be kannu ele gbaka, ‘I meko oyi.’ ²⁸ Kovu nu m naakanu anu, nu nyerukna obula ke jeele nyerinya anya o masi a ma ya nu nwerinya wam dnanyi, o mesilem a oyi nu mkpoma a. ²⁹ O buru nu anya akarikwnunga i jeeme i, i mee mmehie, gnahia a, tuwhu a n'ehni i, kwnornu nu o jaakanu i mma nu otu nhne zi i n'ehni whogaru, tnunuma be tubna kpakara ehni i nu rime bekwnu eli renwu. ³⁰ O buru nu akarikwnunga i jeeme i, i mee mmehie, gbubime

a, tuwhu a n'ehni i, kwnornu nu o jaakanu i mma nu otu nu nhne zi i n'ehni whogaru, tnunuma be jootubna kpakara ehni i nu rime bekwnu eli renwu.

Ogba nnam

(*Mat 19:9; Mak 10:11,12; Luk 16:18*)

³¹ “Be kakwnornu nu, ‘Nye obula ke jaagba nnwerne a nnam, o nyega a okwukwo nnam.’ ³² Kovu m naakanu anu, nye obula ke jaagba nnwerne a nnam, hne o buo nu o mernu oyi, o neeme nyerinya wam buru nye neeme oyi, nye obula ke jolu nnwerne be gbaru nnam bu nye neeme oyi.

Okwe mkwna

³³ “Berere, anu nuna m nu be kannu ele gbaka, kaa, ‘Beta mkwna i kweru, i lagna aznu nu o mee mkwna i kweru, kovu mee nhne i kweru mkwna nu ruwhnu Nyenwe ai.’ ³⁴ Kovu me naakanu anu, anu ji nhne obula du risi, anu ji oligwe du risi, kwnornu nu o bu ngadna eze Chiokike. ³⁵ Anu ji owa du risi, kwnornu nu ikpechi otukwasi ochi a, anu ji Jeruselem du risi, kwnornu nu o bu eli-ohna ke eze kwu wam. ³⁶ I ji risi i du risi, kwnornu nu i nwée rikne mee otu rukeri-ize o chna richna mabu o ji riji. ³⁷ Kovu ikwu-onu anu buru ‘Owe, m jeeme mee a,’ mabu, ‘Oza, m jeeme mee a.’ Kwnornu nu nhne obula kariiri ka hi nu nye ojo wam.

Iznizni gbasiri omegwnarnu

(*Luk 6:29,30*)

³⁸ “Anu nurnu nu be karu, ‘Anyu lanu anya, ize lanu ize.’ ³⁹ Kovu me naakanu anu, anu megwnarnu ele mernu anu nhne ojo. Nye obula ke gbora i aka nu nsni akarikwnunga, tuhnasnanu a nsni berere. ⁴⁰ O buru nu nye obula pioru o mesi o oka ma o nahoru i iwo rime i, sigbasinu a iwo i ke olu masi. ⁴¹ Nye obula ke jeeme i ma i zne otu maili, snornu a zne maili lawuru. ⁴² Nyega nye obula

nɔorio i nhne, i gwáko nye noopio ma i gbaznisi a nhne njo.

Whnu ele irno anu n'anya
(Luk 6:27,28,32-36)

⁴³ “Anu nuna m nu be karu, ‘Whnu nye agbatibi i n'anya, sno nye irno i irno.’ ⁴⁴ Kovu me naakanu anu, anu whnu ele irno anu n'anya,† kpenu ele neemekpa anu ehni okpukpe. ⁴⁵ Anu mee kpa, anu jobu rumu Nda anu ke zi n'oligwe, kwnornu nu o neeme ma ehnam a nɔomukwasi badnu ojo nu badnu oma, o neeme masi ma mini zokwasi ele ome mma nu ele ojo. ⁴⁶ O buru nu anu whnu ele wam n'anya bu ele nɔowhnu anu n'anya, kini bu ogwo ɛnu anu? O bu nu ele ona ntɔ mee kpa sa? ⁴⁷ O buru masi nu o bu rumu nwene anu kpɔi bu ele anu neebekwu rewhna, kini bu nhne anu mernu karu ele berere? O bu nu ele máa Chiokike mee kpa sa? ⁴⁸ Anu jobu ele zuru ozu lele kpa Nda anu ke oligwe zuru ozu.

6

Iznizni gbasiri okesi nhne

¹ “Anu whnu nu anu za neeme nhne oma anu nu ruwhnu badnu, ma be whnu anu. Anu mee kpa, anu nwée ogwo ɛnu nu hne Nda anu ke oligwe zi.

² “Ke bu nu nga i nɔornu ɛnu obirizi i, i jiko okwodu kpo okwo lele kpa ele ruwhnu lawuru mee n'oro ogbako ele Ju, ma n'apna, ma ele badnu ja be mma. Owe, m naakanu anu ezi oka, be nwezulem ogwo ɛnu ke be. ³ Kovu nga i nɔornu ɛnu obirizi, i kwéko akarita i mahia nhne akarikwnunga i neeme, ⁴ ma ɛnu obirizi i buru nhne zi mgwugwa. Nda i ke nɔowhnu nhne zi nu mgwugwa jɔokwuhnata i.

† **5:44** Agwna okwukwo kamasiri: gozi ele nɔovu anu onu, menu ele sno anu irno nhne oma

* **6:13** Agwna okwukwo kwuru: kwnornu nu eli-eze bu ke i, ma iknema, ma igwugwu, tim tom. Amim.

Iznizni gbasiri okpukpe
(Luk 11:2-4)

⁵ “Nga anu neekpe okpukpe, anu méko lele ele ruwhnu lawuru, kwnornu nu o naamasí be o gwuzoru n'oro ogbako ele Ju ma ngeri apna neekpe okpukpe ma ele badnu whnu be. Owe, m naakanu anu ezi oka, be nwezulem ogwo ɛnu be. ⁶ Kovu nga i neekpe okpukpe, bnazne nu rime oro i, nga i gbasnimernu mgbo i, kpenu Nda i ke zi nu mgwugwa, Nda i ke nɔowhnu nhne zi nu mgwugwa jɔokwuhnata i. ⁷ Nga anu neekpe okpukpe, anu kwúko agida oka etekne, lele kpa ele máa Chiokike mee, kwnornu nu be naari nu be jonu ogologo okpukpe be. ⁸ Anu kpákwadia agwa lele be, kwnornu nu Nda anu magwu kpakara nhne ke zi anu mkpa, su anu ke rɔ a.

⁹ “Anu kpe okpukpe kpa, ‘Nda ai ke zi n'oligwe, rewhna i buru nhne zi nsɔ,
¹⁰ eli-eze i va,
be mee nhne i pioga,
kpa be mee a n'oligwe,
be mee a kpa n'owa.

¹¹ Nyega ai wiri tna,
ke joozunu ai obochi tna.

¹² Gbarunu ai nhne ojo a mernu,
lele kpa a naagbarunu ele
mernu ai nhne ojo.

¹³ I yisi ai nu rime nhne ornuna,
kovu dɔhia ai n'aka nye ojo.’ *

¹⁴ O buru nu anu gbarunu badnu ogahie be, Nda anu ke oligwe jaagbarunu anu masi. ¹⁵ Kovu o buru nu anu jaagbarunu badnu ogahie be, Nda anu ke zi oligwe jaagbarunu anu.

Iznizni gbasiri ovu onu

¹⁶ “Nga anu noovu onu, anu méko lele ele ruwhnu lawuru, ele naagbaru ruwhnu, donwuta ruwhnu ma o zi kpa ele badnu mahia nu be noovu onu. Owe, m naakanu anu

ezi oka, be nwezulem ogwo ernalu be. ¹⁷ Kofu nga i noovu onu, gweru monu te nu risi i, snu ruwhnu i, ¹⁸ ma ele badnu gharu o mahia nu i noovu onu. Kofu Nda i nye noowhnu nhne zi nu mgwugwa jaamahia, Nda i jookwu i ogwo.

Ekwnu ke zi n'oligwe
(Luk 12:33,34)

¹⁹ "Anu kpabitani ehni anu ekwnu n'owa, hne akika nu ajari naata, hne ele buznu neliwa oro nooznu buznu, ²⁰ kofu anu kpabitani ehni anu ekwnu n'oligwe, hne akika nu ajari za naata, ele buznu za neliwa oro nooznu buznu. ²¹ Kwnornu nu hne ekwnu i zi, bu hne mkpoma i jaazi masi.

Iwhne ke ehni
(Luk 11:34-36)

²² "Iwhne ke ehni bu anya, ke bu nu o buru nu anya i buru oma, kpakara ehni i jobu iwhne iwhne. ²³ Kofu o buru nu anya i zila budnu, kpakara ehni i jeejiya n'ochichiri. O buru nu iwhne ke zi i n'ehni bu ochichiri, ochichiri wam jaahna ezi.

Chiokike nu ekwnu
(Luk 16:13; 12:22-31)

²⁴ "O za nye nwernu rikne buru ohi nda kwu lawuru. O buru kpan, o joosno otu irno, whnu ke berere n'anya. Mofu o josobisinu otu k'agida, ledna ibne a anya. Anu jobuli ohi Chiokike nu ohi ekwnu.

²⁵ "Ka bu nhne me kwno naakanu anu, anu rigbuko ehni anu n'oriri gbasiri budnu anu, nhne anu jeeri mofu nhne anu jonwo, mofu gbasiri ehni anu iwo anu joowo. O buo budnu kakwo wiri? O buo ehni kakwo iwo sa? ²⁶ Anu le wonunu ke oligwe, be gha mkpuru, be gwemasia nhne n'ekwu, o zia nhne be chibna n'obna, kofu Nda anu ke oligwe nooznu be. Anu buo nhne gburu okne onu ahia karu be? ²⁷ Ndaa nye n'esilawuru anu nwernu rikne tukwasi nhne mati

n'ogologo budnu a hite n'origbu ehni a?

²⁸ "Kini mernu anu naarigbu ehni anu gbasiri iwo anu joowo? Anu lekum okoko zi n'ohia, kpa be nooso, be za noodogbu ehni be n'ernalu, be kwné ikpe. ²⁹ Kofu me kanu anu o bubedi Solomoni n'iwuru a, nu kpakara igwugwu a, yige eyi lele otu nu rime be. ³⁰ O buru nu Chiokike wosiri achara ke ohia iwo kpa, ke zi tna, ekile be tubna a n'ite bekwnu, o bu nu o jowosi anu iwo ke kakwo, anu ele okwnata ovu mati? ³¹ Anu rigbuko ehni anu, naakaa, 'Ndaa nhne a jeeri?' mofu, 'Ndaa nhne a jonwo?' mofu, 'Ndaa nhne a joowo?' ³² Kwnornu nu kpakara nhne ele ka bu nhne ele ma Chiokike noopio, Nda anu ke oligwe magwu nu kpakara nhne ka zi anu mkpa. ³³ Kofu anu beru osno pio eli-eze Chiokike, nu ome oma a, be jotukwasinu anu kpakara nhne ele ka. ³⁴ Kam kpararu, anu rigbuko ehni anu n'oriri gbasiri ekile, ekile jaarhianu ehni a. Mmekpehni ke obochi obula zunnem a.

7

O kpe ele berere ikpe
(Luk 6:37,38,41,42)

¹ "Anu kpe ikpe, ma Chiokike gharu o kpe anu ikpe. ² Kwnornu nu ikpe anu kperu bu nhne Chiokike jeeji kpe anu, nhne anu jiri tunu nye berere bu nhne Chiokike jeeji tunu anu. ³ Kini kpararu i ji neele nhne mati ke zi n'anya nwene i, kofu i za naaru oriri gbasiri igwe-isisi ke zi n'anya i? ⁴ Ndaa kpa i jeeji kanu nwene i, 'Nwene, sete me gweme nhne mati ke zi i n'anya,' ma, le, igwe-isisi zi n'anya ke i? ⁵ Ji nye ruwhnu lawuru, beru osno gweme igwe-isisi ke zi n'anya ke i, ngam, i jowhnusnama osno o gweme nhne mati wam n'anya nwene i.

⁶ “Anụ nyéko nkíta nhne zị nso, ọ zị be tũhnasna dọka anụ. Anụ tũsako palị nụ ruwhnu ezni, ọ zị be zọkwasi be ọchi.

Rio, pio, znu aka nụ mgbo
(Luk 11:9-13)

⁷ “Anụ rio, be jeenye anụ, anụ pio, anụ joopiohia, anụ znu aka n'onu-mgbo, be jaagbamanụ anụ. ⁸ Kwnornu nụ nye ọbula ke nọorio, nọoriohia, nye noopio, noopiohia, nye nooznu aka nụ mgbo, be jaagbamanụ a.

⁹ “Ndaa nda n'esilawuru anụ nye nnwọ a jọorio brędi, o nyee a akaworugwu? ¹⁰ Mọbu nụ ọ rio a aznụ, o nyee a agwọ? ¹¹ Ọ bụru nụ anụ, anụ bụ ele ojo, magwụ kpa be nyee rụmụ anụ nkesi bụru ọma, ọ kọ bụru Nda anụ ke zị n'oligwe, ọ bụ nụ o jęenye ele nọorio a nhne bụru ọma? ¹² Kpakara nhne ke anụ pioru ma badnụ menu anụ, anụ menu masi ele badnụ kpm. Kwnornu nụ ka bụ nhne iwu nụ ele ọwhnurninya kwuru.

Apna zị nwọronwo
(Luk 13:24)

¹³ “Anụ garụ ọnu-mgbo ke zị nwọronwo bna. Kwnornu nụ ọnu-mgbo nụ apna wam ke noodubna badnụ nụ mwħu zị rude, ele naaga a masi zị agiđa. ¹⁴ Kọvu nụ ọnu-mgbo wam zị nwọronwo, apna wam ke noodubna nụ bũdnu naara ęhni nụ ọguga, ele noopohia zị ele nụ ele.

Isisi nụ mkpuru a
(Luk 6:43,44)

¹⁵ “Anụ zeru ele ọwhnurninya aghalaghala, ele naavakwnusi anụ n'iwo atnũrnu, kọvu nụ rime be, be bụ edu nọdogbu atnũrnu. ¹⁶ Anụ jaamahia be hite nụ mkpuru be nęemi. Ele badnụ be nọoghohia mkpuru vajni n'isisi akukara, mọbu mkpuru figi n'igwnu-ogna? ¹⁷ Kpm masi, ọmamarna isisi mięa mkpuru ọma, kọvu isisi bũo ọma mięa mkpuru ojo. ¹⁸ Ọmamarna isisi nwęe rikne mị mkpuru ojo, isisi

ojo nwęe rikne mị mkpuru ọma. ¹⁹ Isisi ọbula ke mĩnyala mkpuru ọma, be jeegbudna a, tũbna a nụ rime bękwnu. ²⁰ Kam kpayarụ, anụ jeehi nụ mkpuru be mahia be.

Odo aka nụ nsni
(Luk 13:25-27)

²¹ “Ọ bũo nye ọbula ke noosukwu m, ‘Nyenwe aị, Nyenwe aị,’ jaabna n'ęli-eze Chiokike, okwolem nye neeme nhne Nda m ke zị n'oligwe noopio. ²² Agiđa badnụ jaakanụ m n'ọbochi wam, ‘Nyenwe aị, Nyenwe aị, a jile ręwhna i whnụ ọwhnurninya? A jile ręwhna i chihala ele ręnwu ojo? A jile ręwhna i rnụ ęnu ndu-ęhni zị ọdo n'odo?’ ²³ M jaakanụ be, ‘M máam nye anụ bụ, anụ whọga nụ hne me zị, ele aruru-ęli.’

Ntụ-ęli lawuru
(Luk 6:47-49)

²⁴ “Nye ọbula ke nọonu kpakara ikwu-ọnu m neeme be, m jeeji a sninu nyerukna ke marnụ nhne, nye wuru ọro a n'olu rugwu. ²⁵ Mini zo, mini-ęli gba, ruwhere whe masi, kwna ọro wam, kọvu ọ dnána, kwnornu nụ ọ tũru ntụ-ęli a n'olu rugwu. ²⁶ Nye ọbula ke nọonu kpakara ikwu-ọnu m ka, ọ zá neeme be, m jeeji a sninu nye iwhnirniwhno, nye wuru ọro a n'olu rịzna. ²⁷ Mini zo, mini-ęli gba, ruwhere whe masi, kwna ọro wam, ọro wam dna girigidim, tų ogwnu.”

Rikne Jizosi

²⁸ Ọ dų nga Jizosi kwukworu kpakara ikwu-ọnu ka, nhne o znirni du kpa be hna ęhni. ²⁹ Kwnornu nụ o neezni nhne lele nye nwernu rikne, ọ bũo lele ele zni iwu ele Ju.

8

Jizosi gwọru nye nchnichna
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Nga Jizosi hiri n'olu rugwu hiedna, igbudu ele badnụ snornu

a. ² Otu nye naariya nchnichna vakwnusiri a, gbunu a mpnerne ochi, kaa, “Nyenwe aji, o buru nu i pi-oru, i nwernu rikne mee m, m ziri richna.”

³ Jizosi dosnima aka kpatu a, kaa, “M pioru m, ziri richna.” Ngangam, nchnichna wam whogaru n'ehni a. ⁴ Jizosi kanu a, “O za nye obula i kanu, kovu la, gweru ehni gesi nye okwa ariohna, gweru masi nhne Mozizi nyernu niwu kwa ariohna ma o buru nhne akebe nyee be.”

Jizosi gworu nnwo izi nye risi ogwnu

(Luk 7:1-10)

⁵ Nga Jizosi bnanyarnu Kapanom, otu nye neechi otu riwhu ele ogwnu vakwnusiri a, rio a, ⁶ kaa, “Nyenwe aji, nnwo izi m dnanyi gwu n'oro, otu ngeri ehni a nwurnu onwu, o zi n'igbugbu k'agida.”

⁷ Jizosi kanu a, “M jaava, gw o a.”

⁸ Nye wam neechi otu riwhu ele ogwnu kanu a, “Nyenwe aji, m duge m nu nye i jaabnanya oro a, kovu kwu oka kpoi, i joogwo nnwo izi m. ⁹ Kwnornu nu m bu m nye zi nu mkpururu ochichi ele kakwo m, m nwernu m ele ogwnu zi nu mkpururu m, me kanu nye ka, ‘Zne,’ o zne, m kanu nye berere, ‘Vaa,’ o vaa, m kanu nnwo izi m, ‘Mee ka,’ o mee a.”

¹⁰ Nga Jizosi nurnu oka ka, o duru a ehni, o kanu ele sno a n'aznu, “N'ez, me kanu anu, m whnu'lele m okwnata ovu hna kpa, ma nu ovu nye Izireli. ¹¹ Me kanu anu nu agida badnu jeehi n'obosi ehnam nu odidna ehnam va, snornu Ebereham, nu Aziki, nu Jekopu, daziri eli n'eli-eze Chiokike, ¹² kovu nu be jaachibna ele kwesiri o bna n'eli-eze Chiokike nu rime ochichiri, hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize.”

¹³ Jizosi kanu nye wam neechi otu riwhu ele ogwnu, “La, be menu i'lele kpa i kweru.” Ehni buru nnwo izi a oma ngangam.

Jizosi gworu ele nriria

(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Nga Jizosi bnarnu oro Pita, o whnurnu nne nnwerne a hne o dnanyi n'okpata naariya ehni orne bekwnu. ¹⁵ O nwugwuru a aka, ehni orne bekwnu wam sigbasi a, o lizo, bete neeznenu be izi.

¹⁶ N'ogbednachi, be kwuyanu a agida ele renwu ojo nwugwu, o ji ikwu-onu chihala ele renwu ojo, gw o kpakara ele naariya nriria. ¹⁷ O gworu be, ma nhne Azaya nye qwhnurninya kwuru mezu, kaa, “Ya niwhuru a vumernu kpakara ehni igbugbu aji, vuru masi nriria aji zi odo n'odo.”

Nhne o joowhu

ele sno Jizosi

(Luk 9:57-62)

¹⁸ Nga Jizosi whnurnu agida ele badnu gbaru a gburugburu, o kanu ele sno apna a ma be whe aznu osimini kiyari. ¹⁹ Otu nye zni iwu ele Ju vakwnusiri a, kanu a, “Nye-zni-nhne, m joosno i, penupe obula i neezne.”

²⁰ Jizosi kanu a, “Edu nwernu mkpewu hne be dnanyi, onunu oligwe nwernu alikwu hne be zukwa inwe, kovu Nnw o ke Badnu nwee hne o jaabita risi a.”

²¹ Nye ke berere n'esilawuru ele sno apna a, kanu a, “Nyenwe aji, kweru m me beru osno lite nda m.”

²² Kovu Jizosi kanu a, “Sno m, gharu ele nwurnu onwu ma be lite ele nwurnu onwu ibne be.”

Jizosi bigboru

ruwhere osimini

(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Nga Jizosi bnarnu nu rime ogbo, ele sno apna a sno a.

²⁴ Ngangam, okne ruwhere beteru ewhe n'olu osimini, ke mernu mini noowubna nu rime ogbo, kovu Jizosi niwhuru a neezni anyarna.

²⁵ Ele sno apna a vakwnusiri a, kpatnanya a, kanu a, “Nyenwe aji, dokia aji, a noowhu.”

26 O kanu be, “Kini mernu anu nootu ogwnu, anu ele okwnata ovu mati?” O lizo, bigbo ruwhere osimini, ohna dna bii.

27 O du kpa be hna ehni, be naakaa, “Nye ka bu odo badnu kini? Ruwhere nu okne osimini noobnotenu a nsni.”

*Jizosi gworu
ele rukna lawuru*

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Nga o varu n'aka osimini kiyari n'eli ele Gadara, ele rukna lawuru ele renwu ojo nwugwu, ele hi nu hne be li iznu whuya, ele ruwhnu be tu ogwnu, ke kpayaru o za nye neewhe n'apna wam. 29 Be siwama okokoba, kaa, “Ai nu ji nwekogwu kini, Jizosi, ji Nnwọ Chiokike? I varu ma i ta ai awhnwhnu hne ige ai yoduge?”

30 Agida ezni zi hne zila ikere naata wiri. 31 Renwu ojo wam riasno a, kaa, “O buru nu i chihala ai, zizne ai ma a bna nu rime ezni ele ka.”

32 O kanu be, “Anu zne.” Be whuya, zne bna n'agida ezni wam, kpakara agida ezni wam gbadnarnu nu ngwulangwu dnabna nu rime osimini, rinwu nu rime mini. 33 Ele nooznu be gbawhu, bna n'eli-ohna wam tnsi nhne be whnrnu, nu nhne mernu ele wam renwu ojo nwugwu. 34 Kpakara ele eli wam whuya kwnusi Jizosi. Nga be whnrnu a, be riasno Jizosi o whoga n'eli be.

9

*Jizosi gworu nye ehni a
donwurnu odonwu*

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Jizosi bna nu rime ogbo, lahana aka osimini kiyari, va n'eli ke a. 2 Be vuyanu a otu nyerukna ke ngeri ehni a donwurnu odonwu, dnanyi n'olu okpata, nga Jizosi whnrnu okwnata mkpoma be, o kanu nye wam ngeri ehni a donwurnu odonwu,

“Mkpoma si i rikne, si nnwo m, be gbarunam ji kpakara mmehie i.”

3 Agwna ele zni iwu ele Ju nesikwa nu mkpoma be, “Nyerukna ka nookwulu Chiokike.”

4 Jizosi mahjaru mkpoma be, o kanu be, “Kini kpahjaru anu naari oriri ka nu mkpoma anu? 5 Ndaa ke zi ewheke, o kaa, ‘Be gbarunam ji kpakara mmehie i,’ mōbu, o kaa, ‘Lizo, zne izne?’ 6 M jeegesi anu nu Nnwọ ke Badnu nwernu iknernema n'owa o gbaru mmehie.” O kanu nye wam ngeri ehni a donwurnu odonwu, “Lizo, chiri etere i, la oro i.” 7 Nyerukna wam lizo, la n'oro a. 8 Nga agida ele badnu whnrnu a, be tu ogwnu, znarni Chiokike, nye nyegarū badnu iknernema nu kpa.

Jizosi sukwuru Matiyu

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 O du nga Jizosi hiri nu pi neewhe, o whnrnu otu nye rewhna a bu Matiyu, hne o dazi n'oro ntū, o kanu a, “Sno m.” O lizo snornu a.

10 Nga Jizosi dazi neeri wiri n'oro Matiyu, agida ele ona ntū nu ele mmehie varu snornu Jizosi nu ele sno apna a neeri wiri. 11 Nga ele Farisi whnrnu a, be sikwa ele sno apna a, “Kini mernu Nye-zni-nhne anu sno ele ona ntū nu ele mmehie neeri wiri?”

12 Nga Jizosi nrnu a, o kanu be, “Mkpa dibia ziko naakpa ele ehni buru oma, okwolem ele nrria. 13 Kovu anu zne muhia nhne ka bu, ‘M noopio obirizi, o buo arjohna.’ Kwnornu nu m vage m o sukwu ele oma, kovu ele mmehie.”

Ajji gbasiri ovu onu

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

14 Ele sno apna Joni vakwnusiri Jizosi sikwa a, “Kini kpayaru ai nu ele Farisi noovu onu ige obula, kovu ele sno apna i za noovu onu?”

15 Jizosi saru be, “Ele be ziri va hne be noolu nnwerne ikne, be jaazi noodukwa ruwhnu hne be nu

nye n̄olu nnwerne ikne z̄i? K̄ovu ọbochi wawa nga be jaanah̄oru be nye n̄olu nnwerne ikne, ige wam be joovu ọnu.”

16 “Ọ z̄a nye jeegweru mkpekele ikpe ikne dn̄sni n'iwo ọknani, kwnornu n̄u ke ikne j̄odokahala nhne n'eh̄ni iwo ọknani, ọ j̄odoka ke kakwo aḡida. 17 Ọ z̄i mas̄i nye jeegweru manya ikne gbas̄i n'olori akp̄ukpo ọknani, be mee kpam, orori wam jaagbawama, manya n̄u orori akp̄ukpo whume etekne. K̄ovu be gbas̄i manya ikne n'olori akp̄ukpo ikne, kam jaab̄ita be law̄uru nkari.”

Nnw̄o rinya mat̄i n̄u nwerinya nt̄u ọvnarna

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Nga ọ naakan̄u be ọka ka, le, otu nye risi var̄u, kp̄onu a risi ẹli, kaa, “Nnw̄o m rinya nw̄unam k̄itna, k̄ovu va t̄ukwasi a aka i, ọ jaaz̄i b̄udnu.” 19 Jiz̄osi lizo, snornu a zne, ele sno apna a sno a mas̄i.

20 Otu nyerinya ke naarīa nt̄u ọvnarna nri n̄u aw̄ha law̄uru, gar̄u a n'azn̄u, kpat̄u ọnu iwo a aka. 21 Kwnornu n̄u nyerinya kann̄u ẹhni a, “Ọ b̄uru n̄u me kpat̄u ọnu iwo a aka kp̄oi, o jeeme ẹhni b̄uru m ọma.”

22 K̄ovu n̄u Jiz̄osi t̄uhnasnarnu, whn̄u a, kan̄u a, “Nnw̄o m rinya, mkp̄oma si i rikne, ọkwnata mkp̄oma i zn̄ohialam ji.” Be gw̄oru nwerinya wam ngangam.

23 Nga Jiz̄osi var̄u n'oro nye risi wam, whn̄u ele ji opi n̄ogw̄nu eri oli iznu n̄u aḡida mkp̄akpo p̄i, 24 ọ kan̄u be, “An̄u wh̄oga hna, kwnornu n̄u nnw̄o rinya mat̄i ka nw̄una ọnwu, k̄ovu n̄u o neezni anyarna.” Be m̄u a r̄umu. 25 Nga ọ ch̄ihalaru aḡida ele badn̄u wam, ọ bna n̄u rime ọro, nw̄ugwu nnw̄o rinya mat̄i wam n'aka, nnw̄o rinya mat̄i wam lizo. 26 Ọtnutnu a gazu kpakara ẹli wam.

Jiz̄osi gw̄oru ele isni

27 Nga Jiz̄osi hiri n̄u p̄i wh̄uya, ele isni law̄uru snornu a, neesi l̄ulo, naakaa, “Ji Nnw̄o Devidi, ọnu ai obirizi.”

28 Nga ọ bnarn̄u n'oro, ele isni law̄uru wam vakwnusi a, Jiz̄osi s̄ikwa be, “An̄u kweru n̄u m nweru m rikne ọ gw̄o an̄u?”

Be kaa, “Owe, Nyenwe ai.”

29 Ọ kpat̄u be aka n'anya, kaa, “Lele kpa ọkwnata mkp̄oma an̄u n̄u, o menu an̄u kpam.” 30 Anya be snama. Jiz̄osi ọ ọ be aka n̄u nsni, kaa, “Whn̄u n̄u ọ z̄a nye an̄u kan̄u.”

31 K̄ovu nga be wh̄ogaru, be wheke r̄whna Jiz̄osi kpakara ẹli wam.

Ọgwugwo nye mgbu

32 Nga be n̄owhoga, be kwuyan̄u Jiz̄osi nye mgbu ke r̄enwu ojo nw̄ugwu. 33 Nga ọ ch̄ihalaru r̄enwu ojo wam, nye mgbu wam kwuru ọka, o du aḡida ele badn̄u ẹhni be, naakaa, “A whn̄ulele nhne n̄u kpa n'Izireli.”

34 K̄ovu ele Farisi kar̄u, “O ji rikne nye risi r̄enwu ojo naach̄ihala ele r̄enwu ojo.”

Ele ẹnu z̄i ele n̄u ele

35 Jiz̄osi neeznegharī kpakara ẹli ọhna ma n̄u mgbu neezni nhne n'oro ọgbako be, n̄okpo okwo izi ọma ẹli-eze Chiokike, n̄ogwo kpakara nr̄iria n̄u ẹhni igbugbu z̄i ọdo n'odo.

36 K̄ovu n̄u nga ọ whn̄urnu aḡida ele badn̄u wam, ọ ọnu be obirizi, kwnornu n̄u inwe gw̄uru be, be nw̄ee rikne yinu ẹhni be aka, be gbasar̄u lele atn̄urnu nw̄ee nye n̄oznu be. 37 Ọ kan̄u ele sno apna a, “N'ezi, ogwe nhne ẹkwu z̄i aḡida, k̄ovu n̄u ele ẹnu z̄i ele n̄u ele. 38 Kam kpayar̄u, an̄u r̄io Nyenwe ogwe nhne ẹkwu ma o zizne ele ẹnu n'ẹkwu a.”

10

Ele izi nri n̄u ẹbo

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

1 Jizọsi sukwuru nri nụ badnụ lawuru wam ele sno apna a. O nyee be rikne be chihala renwu ojo, gwọ masi kpakara nriria nụ ełni igbugbu zi ọdo n'ọdo. 2 Ka bu rewhna ele izi nri nụ ebo wam, nye mbom bu Sajmoni, nye be nookwu Pita, nụ Anduru nwene a, nụ Jemisi nnwọ Zebidi nụ Joni nwene a, 3 Filipu nụ Batolomi, Tọmosi nụ Matiyo nye ọna ntụ, Jemisi nnwọ Alifayosi nụ Tadiyosi, 4 Sajmoni nye zi n'esilawuru ele noonwu bekwu nụ mkpoma, nụ Judasi Isikarioti, nye reru a.

Ernu ele izi nri nụ ebo

(Mak 6:7-13; 13:9-13; Luk 9:1-6; 21:12-17)

5 Jizọsi zihala nri nụ badnụ lawuru ka, ọ be aka nụ nsni, kaa, "Anụ znẹko n'eli ele buo ele Ju, mọbu nụ rime eli-ohna obula ke ele Sameria. 6 Kọvu anụ znekwnusi ele Izireli, ele nụ lele rumu atnuru whuru owhu. 7 Nga anụ neezne anụ kanu be, 'Eli-eze Chiokike zi ndundu.' 8 Anụ gwọ ele nriria, mee ele nwuru onwu be hi n'enwu lizo, anụ gwọ ele nchnichna, anụ chihala renwu ojo. Anụ nahiaru ewhu ewhu, anụ nyee n'ewhu ewhu. 9 Anụ ji iwai obula nụ rekpa anụ. 10 Anụ ji rekpa n'izne anụ, mọbu iwo lawuru, mọbu okoro-ochi, mọbu mkpara, kwnornu nụ nye ọnu kwesiri be nyee a wiri nụ hne ọ nọornu ọnu.

11 "Eli-ohna obula, mọbu mgbu obula anụ bnarnu, anụ piohia ezi badnụ nụ rime a, daziri pi tem anụ whoga. 12 Nga anụ bnarnu n'oro wam, anụ kaa, 'Udno zinu anụ.' 13 O buru nụ ọro wam buru oma, udno anụ jaadazinu a, kọvu nụ ọ buru nụ ọro wam buo oma, udno anụ jeehiehnakwnusi anụ. 14 Nye obula ke nábnyanya anụ, ke nuna ikwu-ọnu anụ, anụ ọowhoga n'oro wam mọbu n'eli-ohna wam, lishama ruznurnuznu ochi anụ. 15 N'ezime naakanu anụ, be ọodonu eli

Sodom nụ Gómora obirizi n'obochi ikpe karu eli-ohna ki.

16 "Le, m neezihala anụ lele atnuru n'esilawuru edu, anụ nwe akọ lele agwo, kpa enwerne lele nduru.

17 "Kọvu anụ ze ele badnụ, kwnornu nụ be jeegweru anụ nyee n'aka ele ikpe, be jaapnia anụ nhne n'oro ọgbako ele be. 18 Be jookwuru anụ zne nụ ruwhnu ele risi ochichi nụ ele eze kwnornu m, ma anụ kanu be nhne gbasiri, ma ele buo ele Ju. 19 Kọvu nụ nga be jeegweru anụ nyee ele ikpe, mkpoma lako anụ mini kpa anụ ọogoru ọnu anụ mọbu nhne anụ jookwu, ige wam be jeenye anụ nhne anụ jookwu. 20 Kwnornu nụ ọ buo anụ nookwu oka, kọvu ọ bu Enine ke Nda anụ nookwu oka nụ rime anụ.

21 "Nwene jeegweru nwene a nyee ma be gbu a, nda jeegweru nnwọ a nyee, rumu jeelizo megidne ele muru be, mee be nwuma. 22 Kpakara ele badnụ joosno anụ irno kwnornu nụ rewhna m, Kọvu be ọoznohia nye obula ke jaaknata mkpoma dazigidne du okwukwo kpakara nhne. 23 Nga be kpagburu anụ n'otu eli-ohna, anụ gbazne nụ ke berere. Me naakanu anụ ezi oka, anụ jaagazu kpakara eli-ohna Izireli du nga Nnwọ ke Badnụ jaava.

24 "Nye sno apna nye-zni-nhne jaaka nye zni a nhne. Ohi jaaka nyenwe a. 25 O dulum nga nye sno apna nye-zni-nhne ọonu lele nye zni a nhne, nụ ohi ọ nụ lele nyenwe a. O buru nụ be sukwuru nda nwe ọro Belizibolu, ọ bu nụ be ọosukwu ele ọro a karukwo?

Nye anụ jootu ogwnu a

(Luk 12:2-7)

26 "Anụ tuko ogwnu be, kwnornu nụ ọ za nhne be kpusnirni okpusni ke be jookpume, mọbu nhne zi mgwugwa ke be jaamahia. 27 Nhne me kannu anụ n'ochichiri, anụ kwu a n'iwhehnie, nhne be tukasiri nụ nsni, anụ kwusa a n'olu ọro. 28 Anụ

tú ogwnu ele noogbu anọ-ẹhni, ele nwée rikne gbu mkpoma. Kọvu anụ tọ ogwnu nye wam ke nwernu rikne gbu mkpoma nọ anọ-ẹhni nọ bẹkwu ẹli renwu. ²⁹ Be zá neere wọnzna lawuru otu mkpuru iwai matị? Kọvu otu nọ rime be jáadna n'ẹli sụ Nda anụ kwéle. ³⁰ Kọvu nọ kpakara rukeri-ize ke zị anụ nọ risi gwnuru ogwnu. ³¹ Ogwnu tú anụ, anụ zị okne ọnu ahia karu agida wọnzna.

*O kwuhia nọ ọ ju Karaịsi
(Luk 12:8,9)*

³² “Nye ọbula ke jookwuhia m nọ ruwhnu ele badnụ, ọ bu ya bu nye me jookwuhia nọ ruwhnu Nda m ke oligwe. ³³ Kọvu nye ọbula ke jọgonahoru m nọ ruwhnu ele badnụ, bu nye me jọgonahoru nọ ruwhnu Nda m ke zị n'oligwe.

*Ọ búo udno
kọvu ama-ogwnu*

(Luk 12:51-53; 14:26,27)

³⁴ “Anụ chékọ nọ m varu m o gweya udno n'owa, m váge m o gweya udno, kọvu ama-ogwnu. ³⁵ Kwnornu nọ m varu m o kewa 'nnwọ rukna nọ nda a, nnwọ rinya nọ nne a, nnwerne nnwọ nọ nne nzi a.

³⁶ Nye irno badnụ jọbu ele ezi-nụ-oro a.”

³⁷ “Nye ọbula ke whuru nọ nda a mọbu nne a n'anya karu m, kwésile m, nye whuru nọ nnwọ a rukna mọbu nnwọ a rinya n'anya karu m, kwésile m. ³⁸ Nye ọbula ke vurule ogba a sno m n'aznu, kwésile m. ³⁹ Nye ọbula ke noopio budnu a jootuwu a, nye tuwhuru budnu a kwnornu m, jopohia a.

*Ogwo ọnu
(Mak 9:41)*

⁴⁰ “Nye ọbula ke nabnanyaru anụ, nabnanyaru m, nye nabnanyaru m, nabnanyaru nye ziyaru m. ⁴¹ Nye ọbula ke nabnanyaru nye ọwhurninya kwnornu nọ ọ bu nye ọwhurninya, jaanahia

masi ogwo ọnu nye ọwhurninya. Nye nabnanyaru nye mee mma kwnornu nọ ọ bu nye mee mma, jaanahia ogwo ọnu nye mee mma. ⁴² Nye ọbula ke jookwute otu nọ rime ele matị ka otu okiko mini jiri iyi kwnornu nọ ọ bu nye sno apna m, owe, me naakanu anụ ezi ọka, ọ jaanahiariri ogwo ọnu a.”

11

*Jizosi nọ Jóni
Nye Wụ Mini
(Luk 7:18-35)*

¹ Nga Jizosi nyekworu ele sno apna a nri nọ ẹbo wam iwu, o hiri nọ pii whoga, zne zni nhne, kpọ okwo izi oma kpakara ẹli-ohna zị be ndundu. ² Jóni nuru n'oro ikelu kpakara ọnu Karaịsi nọornu, o zizne agwna ele sno apna a. ³ Be sika a, “Ọ bu jiwa bu nye jaava, sọbu a le anya nye berere?”

⁴ Jizosi saru be, “Anụ lahna kanu Jóni kpakara nhne anụ nuru nọ nhne anụ whuru nọ, ⁵ ele isni nọwhnu osno, ele mgworo neezne izne, be neeme ele nchnichna be ziri richna, ele nsni inyo nọonu nhne, ele nwuru ọnuw lizoru n'enuw, be neezni ele mboni izi oma. ⁶ Chiokike jọgozi nye ọbula ke jula m kwnornu nhne me mernu.”

⁷ Nga ele sno apna Jóni laru, Jizosi bete naakanu agida ele badnụ wam nhne gbasiri Jóni. Ọ sika be, “Kini bu nhne anụ zneru ọ whuru n'eli-ikpa? Ekere achara ruwhere noovu? ⁸ Sọbu kini nhne anụ zneru ọ whuru? Nyerukna wogwu iwo zị piali piali sa? Le, ele wogwu iwo zị piali piali zị n'oro ele eze. ⁹ Anụ kanu m, kini bu nhne anụ whogaru zne ọ whuru? Nye ọwhurninya sa? Owe! Nye kakwo nye ọwhurninya. ¹⁰ Nye ka bu nye be gbaru nhne gbasiri a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘Le, m neezizne nye izi m nọ ruwhnu i,

nye jeemekwata apna i nu ruwhnu i.’

11 N’ezi me kanu anu, n’esilawuru ele ele rinya muru, o za nye ke kakwo Joni Nye Wu Mini, kovu nye zikakworu mati n’eli-eze Chiokike kakwo Joni. 12 Hite n’obochi Joni Nye Wu Mini du kitna, be neeme eli-eze Chiokike nhne rikne, ele gbasiri rikne naagbali o bna nu rime a. 13 Tem du n’ige Joni, kpakara ele owhnurninya nu iwu kwuru nhne gbasiri eli-eze Chiokike wam. 14 O buru nu anu jeekweru a, Joni bu Elaija nye be gbaru nhne gbasiri a nu o jaava. 15 Nye nwernu nsni, o nuru.

16 “Ndaa nhne me jeeji sninu ebiri ka? Ebiri ka nu lele rumu takiri dazigu n’ahia, noosukwu ibne be ikwu, 17 be naakaa,

‘A kwannu anu eri,
anu tene eri,
a gwnu eri mkpe,
anu kwnana ekwna.’

18 Kwnornu nu Joni varu rila wiri, o nwoge manya, be kaa, ‘O nwernu renwu ojo.’ 19 Nnwọ ke Badnu varu, neeri wiri, nonwo manya, be kaa, ‘Le, nye okne wiri, nu nye nwọ okne manya, enyi ele ona ntụ nu ele mmehie.’ Ernu oma ke neehi nu akoniche Chiokike whuya neegesi nu akoniche buru oma.”

Eli-ohna kwé ekwe
(Luk 10:13-15)

20 Jizosi bete o nyanu agida eli-ohna onyinya hne o nruru agida ernu kwnornu nu be kwéle o tuhnasna mkpoma nu mmehie be. 21 “Awhnuwhnu jaazinu i, ji Korazini, awnuwhnu jaazinu i, ji Betesaida, o buru nu be nruru kpakara agida ernu ndu-ehni ka nu Taya nu Saidoni bu ke be nruru nu rime anu, be znernu otuhnasna mkpoma agida ige wheru ewhe, daziri n’ikpe mkpe nu retnu. 22 Kovu me kanu anu, be jodonu

Taya nu Saidoni obirizi n’obochi ikpe karu anu. 23 Ji n’iwhuru i masi, Kapanom, be jeegwelizo i olu du oligwe? Be jeegwedna i eli, du bekwu eli renwu. O buru nu agida ernu ndu-ehni be nruru nu rime i nu be nruru a nu Sodom, o znernu adazi du obochi tna. 24 Kovu me kanu anu, be jodonu eli Sodom obirizi n’obochi ikpe karu i.”

Ozukwa inwe
(Luk 10:21-22)

25 N’ige wam Jizosi karu, “Meka, Nda, Nyenwe oligwe nu owa, kwnornu nu i bigwaru nhne ele ka n’anya ele ako nu ele marnu nhne, kovu i kpumennu be rumu takiri. 26 Owe! Nda, meka, kwnornu nu o buru oma kpam n’anya i.

27 “Nda m yisiri kpakara nhne n’aka m. O za nye magwu Nnwọ wam, okwolem Nda. O zi masi nye magwu Nda wam, okwolem Nnwọ a kpọ, nu ele Nnwọ wam pioru o kpumenu a.

28 “Anu vakwnusi m, anu ele nodogbu ehni anu n’ernu, ele be vuteru ivu rinya, m jeeme anu zukwaru inwe. 29 Anu ynarnu yokwu m* n’ili anu, anu mphia nhne n’onu m, kwnornu nu m bu m nye zi wohnernerne nu nye gwednarnu mkpoma n’eli, anu joopohia ozukwa inwe nu mkpoma anu. 30 Kwnornu nu yokwu m gbú igbugbu, ivu m zi ewheke.”

12

Aiji gbasiri
Obochi Ozukwa Inwe
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

1 N’ige wam, Jizosi naagawhe n’ekwu ikpa n’Obochi Ozukwa Inwe, wiri nogwnu ele sno apna a, be bete nogho ikpa naata. 2 Nga ele Farisi whuru a, be kanu a, “Le, ele sno apna i neeme nhne kwésile n’iwu n’Obochi Ozukwa Inwe.”

* 11:29 Yokwu bu isisi be knegidnenu n’ili ano oro ma be ruu ernu be karu be mee.

³ Ọ kanụ be, “Anụ gwnụna nhne Devidi mernu nga wiri gwnụrnụ a, ya nụ ele snogwu a? ⁴ Ọ bnaznenu n'oro nsọ Chiokike ri brēdi be biṭaru nū ruwhnu Chiokike, ke kwēsile n'iwu nū Devidi nū ele sno a ri, okwolem ele ọkwa ariohna kwesiri o ri a? ⁵ Mọbu anụ gwnụna n'iwu kpa ele ọkwa ariohna Chiokike ji neemeru Ọbochi Ozukwa Inwe n'Oro Nsọ Chiokike, kọvu ikpe mána be? ⁶ Kọvu me kanụ anụ nū nye kakwo Oro Nsọ Chiokike zị hna. ⁷ Ọ bụru nū anụ mahjaru nhne ikwu-ọnu ka bụ, ‘M noopio obirizi, ọ búo ariohna,’ anụ jáama ele ikpe mána ikpe. ⁸ Kwnornu nū Nnwọ ke Badnụ bụ Nyenwe Ọbochi Ozukwa Inwe.”

Nyerukna aka

dọnwurnu ọdonwu

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Jizọsi hi nū pji whọga, bna n'oro ọgbako ele Ju, ¹⁰ otu nwerukna aka dọnwurnu ọdonwu zị pji. Be noopio nhne be jeeji bno Jizọsi nhne, be sịkwa a, “Ọ bụru ọma n'iwu ọ gwọ nriria n'Ọbochi Ozukwa Inwe?”

¹¹ Jizọsi kanụ be, “Ndaa nye nū rime anụ ke jeenwe otu atnurnu, ọ bụru nū atnurnu wam dnabna rime olulu n'Ọbochi Ozukwa Inwe, ọ bụ ọ jọonwugwu a, dọhia a? ¹² Badnụ gburu ọnu karu atnurnu. Ka bụ nū ọ bụru ọma o mee nhne ọma n'Ọbochi Ozukwa Inwe.”

¹³ Ọ kanụ nye nyerukna wam, “Dọsnima aka i.” Ọ dọsnima aka a, aka a bụru ọma lele aka a berere. ¹⁴ Ngam, ele Farisi whọgaru gba iznuznu kpa be joogbu a.

Nnwọ izi Chiokike hohiaru

¹⁵ Nga Jizọsi mahjaru a, o hi nū pji whọga, agida badnụ snornu a, ọ gwọ kpakara ẹhni igbugbu be. ¹⁶ Ọ dọru be aka nū nsni be mékọ ele badnụ mahja nye ọ bụ. ¹⁷ O mernu ka ma nhne be gbaru n'okwukwo nsọ hite n'ọnu Azaya nye ọwhnurninya mezu, ke kwuru, ¹⁸ “Le, ka bụ nye izi m me hohiaru,

nye me whnurnu n'anya, nye nhne a nọoso m.

M jeeyisi Enine m nū rime a.

Ọ jọokpo okwo ikpe zị snam nū kpakara mba.

¹⁹ Ọ jọolu ọgwunu, o jéesi lulo, ọ zá nye jọonu akpiri a n'ederezi.

²⁰ Ọ jáagbaji ekere achara hịpiagwu ẹhipia, mọbu whusnime tọnji nọohio runwurnu,

tem o mee ikpe zị snam megbu.

²¹ Kpakara mba jeenwe olile anya nū rẹwhna a.”

Jizọsi nū Belizibolu

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Ige wam be kwuyanụ Jizọsi otu badnụ rẹnwu ojo nwugwu, nye kpuru isni, ke dnarnu mgbu, ọ gwọ a ẹhni igbugbu wam, nye mgbu wam kwuru ọka, whnụ masi ọsno. ²³ O duru agida ele badnụ wam ẹhni, be kaa, “Nyerukna ka, ọ jọbu Nnwọ Devidi sa?”

²⁴ Kọvu nga ele Farisi nurnu a, be kaa, “Nwerukna ka neeji rikne Belizibolu nye risi ele rẹnwu ojo naachihala rẹnwu ojo.”

²⁵ Nga Jizọsi mahjaru ọriri be, ọ kanụ be, “Eli-eze ọbula kewama megidne ẹhni a, jootubiri etekne, eli-ọhna ọbula mọbu ọro ọbula ke kewaru megidne ẹhni a jọogwuzoli. ²⁶ Ọ bụru nū Setani chihala Setani, o kewaru megidne ẹhni a, ẹli-eze a jaaga ọla gwuzo? ²⁷ Ọ bụru nū m ji m rikne Belizibolu naachihala ele rẹnwu ojo, nū rikne nyele bu hne ele ke anụ ji naachihala be? Be jọobu ele ikpe anụ. ²⁸ Kọvu ọ bụru nū m ji m Enine ke Chiokike naachihala rẹnwu ojo, le, ẹli-eze Chiokike dulam anụ ẹhni. ²⁹ Berere kwno, badnụ jaaga ọla bna n'oro nye dikne, nahọru a kpakara nhne n'aka rikne, ọ bụru nū o béle ọsno kne dikne wam eriri? Nga wam o jeenwe rikne nahọru a nhne zị n'oro a.

30 “Nye nū me zīla, bụ nye neemegidne m, nye snóne m naachikota nhne, bụ nye n’obosa obosa. 31 Kwnornu nū ka, m naakanū anū, be jaagbarūnu badnū mmehie nū okwulu obula be kwuluru, kovu nū be jáagbarūnu okwulu be kwuluru Enine Nso. 32 Nye obula ke jookwugidne Nnwọ ke Badnū, be jaagbarūnu a, kovu nye obula ke jookwugidne Enine Nso, be jáagbarūnu a, o b’uo n’ige ka, m’obu ige ke jaava.

*Isisi nū mkpuru a
(Luk 6:43-45)*

33 “Anū mee isisi ma o b’uru oma, mee masi mkpuru a ma o b’uru oma, m’obu mee isisi ma o b’uru isisi ojo, mee masi mkpuru a ma o b’uru mkpuru ojo. Kwnornu nū be mahia isisi hite nū mkpuru a. 34 Anū eburnu agwo, anū jaaga ola kwu oka oma, hne anū bụ ele ojo? Kwnornu nū nhne jipiyaru mkpoma bụ nhne onu nookwu. 35 Badnū oma hite n’ekwnu oma ke zi nū mkpoma a neegwehia nhne oma, badnū ojo hite n’ekwnu ojo ke zi nū mkpoma a neegwehia nhne ojo. 36 Kovu me kanu anū, nū oka obula ele badnū nookwu ke bnágwo nū nhne, be jaasa ajiji a n’obochi ikpe. 37 Kwnornu nū be jeehite n’ikwu-onu i gwnusi i nū nye mee mma, hite masi n’ikwu-onu i maa i ikpe.”

*Nhne elekema ke Jona
(Mat 8:11,12; Luk 11:29-32)*

38 Ige wam agwna ele zni iwu nū ele Farisi kanu a, “Nye-zni-nhne, a noopio o whnū nhne elekema n’aka i.”

39 Jizosi saru be, “Ebiri ojo ke naagba ewhere noopio nhne elekema, o zá nhne elekema be jeenye a, okwolem nhne elekema Jona nye owhnurninya. 40 Lele kpa Jona daziri obochi eto iwhnehnne nū abali nū ruwho aznu, o bụ kpa Nnwọ ke Badnū jaadazi nū rime eli obochi eto iwhnehnne nū

abali. 41 Ele rukna Ninive jooosno ebiri ka lizo n’ikpe, be jaama be ikpe, kwnornu nū be tuhmasnaru mkpoma n’okpo okwo Jona. Kovu le, nhne kakwo Jona zi hna. 42 Eze nyerinya Seba jeelizọ ya nū ele ebiri ka bna n’ikpe, o jaama be ikpe, kwnornu nū o hiri n’osotoma owa va nurnu akoniche Solomoni. Kovu le, nhne kakwo Solomoni zi hna.

*Renwu ojo hiehnarnu
(Luk 11:24-26)*

43 “Nga renwu ojo hiri nū rime badnū whoga, o zneghari n’eli chna chna chna, noopio hne o joozukwa inwe, kovu o piohjala, 44 o kaa, ‘M jaalahna n’oro m hne me hiri whuya.’ Nga o vaduru, o whnū nū o zá nye wu nū rime oro wam, nū be zasnarnu a, bikwata nhne nkari. 45 O jeezne chiri renwu ojo esau ibne a ele nwernu risi rikne karu a, be bna wuru nū rime nye wam, onodi ipne-aznu ke nye wam johnasi bujo karu kpa o zi nū mbom. O bụ kpa o j’onu n’ebiri ojo ka.”

*Nne Jizosi nū rumu nne a
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

46 Nga o nookwunu agida ele badnū wam oka, nne a nū rumu nne a varu gwuzoru n’ederezi noopio o kwunu a oka. 47 Otu badnū kanu a, “Le, nne i nū rumu nne i gwuzogwu n’ederezi noopio i o kwunu i oka.” 48 Jizosi saru a, “Nyele bụ nne m, ele kele bụ rumu nne m?”

49 O dosnima aka nū hne ele sno apna a zi, kaa, “Anū le nne m nū rumu nne m. 50 Kwnornu nū nye obula ke jeeme nhne Nda m ke zi n’oligwe noopio, nye wam bụ nwene m rukna nū nwene m rinya, nū nne m.”

13

*Elulu nye ogha mkpuru
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

1 N’obochi wam Jizosi whuyaru nū rime oro zne daziri eli nū

ngeri osimini. ² Agida ele badnu gbakoru hne o zi, ke kpayaru o jiri bna nu rime ogbo, daziri eli, agida ele badnu wam gwuzoru nu mkpomkpo eli. ³ O ji elulu zi odo n'odo zni be agida nhne, kaa, "Otu nye ernu ekwu zneru agha mkpuru. ⁴ Nga o naagha, agwna mkpuru dna nu ngeri apna, rumu onunu varu tuturu be ta. ⁵ Agwna mkpuru dnarnu n'eli rugwu, hne be nwée agida rizna, ngangam mkpuru wam fuhjaru, kwnornu nu be nwée agida rizna. ⁶ Nga ehnam wasiri, be chnanwu, kwnornu nu be nwée egwnugwnu. ⁷ Agwna mkpuru berere dnarnu n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohja, kpagbu be. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnu n'eli oma, be mji mkpuru otu riwhu, berere nri isunu, berere nri eto. ⁹ Nye nwernu nsni, o nuru."

Nhne o kwno tnu elulu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9,10)

¹⁰ Ele sno apna a vakwnusi a, sikwa a, "Kini kpayaru i nookwunu be oka n'elulu?"

¹¹ Jizosi saru be, "Be mernu anu mahia nhne tugwaru otugwa ke eli-eze Chiokike, kovu nu o buo be. ¹² Nye obula ke nwernu nhne, be jeenye hnasia a, o jeenwe agida nhne, kovu nye ke nwée, be jaanahoru a o bubedi ke o nwernu. ¹³ Kam kpayaru, me notununu be elulu. Be neele anya kovu be za noowhnu, be noobno nsni, be za nonu, be joghohia nhne. ¹⁴ Nhne Azaya nye owhnurninya kwuru gbasiri be mezu nu risi be, ke kwuru,

'Anu jonu kpoi, kovu anu jomuhia rija rija,
anu jowhnu kovu anu joghohia rija rija.

¹⁵ Kwnornu nu mkpoma ele ka gbasinim n'oto,
nsni kposinim be masi.
Be kpusinim anya be,

ma be gharu o ji anya be whnu osno,
gharu o jiri nsni be nuru nhne,
gweru mkpoma be ghohia, ma
be tuhnasna,
ma m gwom be.'

¹⁶ Anu bu ele owa oma, kwnornu nu anya anu noowhnu osno, nsni anu nonu nhne. ¹⁷ N'ezi me kanu anu, o gwnurnu agida ele owhnurninya nu ele oma ogwnu o whnu nhne anu noowhnu, kovu nu be whuna, nu o nuru nhne anu nonu kovu nu be nuna.

Risi elulu
nye ogha mkpuru

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ "Anu bnote nsni ma anu mphia risi elulu nye ogha mkpuru wam. ¹⁹ Nye obula ke nuru ikwu-onu elieze Chiokike, kovu o ghohiala a, nye ojo wam va, nahoru a nhne be kpasiru nu mkpoma a. Ka bu mkpuru ke be ghasiri nu ngeri apna. ²⁰ Mkpuru ke be ghasiri nu rugwu bu ele nuru ikwu-onu wam, ngangam be gweru snarnima nwugwu a. ²¹ Kovu nu be nwée egwnugwnu nu rime be, be dazi ige mati, nga mmekpehni mobu awhnuwhnu varu kwnornu nu ikwu-onu wam, ngangam, be dnahnala aznu. ²² Mkpuru ke be ghasiri n'esilawuru igwnu bu ele nuru ikwu-onu wam, kovu mmekpehni ke owa ka nu aghigho owhnu ekwnu n'anya kpagburu ikwu-onu wam, o buru nhne mina mkpuru. ²³ Mkpuru ke be ghasiri n'eli buru oma, bu ele ke nuru ikwu-onu wam, be ghohia a, be mphia mkpuru k'ezi, otu riwhu, ke berere nri isunu, berere nri eto."

Elulu achara atna

²⁴ Jizosi tnuu be elulu berere, kaa, "Eli-eze Chiokike nu lele hne badnu kpasiru mkpuru oma n'ekwu a. ²⁵ Nga ele badnu neezni anyarna, nye irno varu kpasiri atna n'ekwu wam, la. ²⁶ Nga mkpuru oma wam fuhjaru, o mji mkpuru,

atna wam whọru iwhne. ²⁷ Ele izi nye nwe ẹkwu wam vakwnusi a, kanu a, 'Nda-ai-kwu, i kpasiia mkpuru oma n'ekwu i? O zi hnele fuhia atna?"

²⁸ "O kanu be, 'Ka bu aka ẹrnu nye irno.'

"Ele izi a sika a, 'I pioru a zne whome be?"

²⁹ "O kanu be, 'Oza! O zi kpa anu zi noowho atna anu whokota ikpa. ³⁰ Anu gharu be lawuru sokota du ige o gwe nhne n'ekwu, nga wam, m jaakanu ele neegwe nhne n'ekwu be beru osno whome atna wam, kpukota be n'okwukwu, kpọ be ẹkwunu. Kọvu anu chibna ikpa wam n'obna m.' "

*Mkpuru mositadi nu
nhne whu bredi*

(Mak 4:30-34; Luk 13:18-21)

³¹ Jizosi tnu nu be elulu berere, kaa, "Eli-eze Chiokike nu lele mkpuru isisi be kwu mositadi, ke badnu kpasiru n'ekwu a. ³² O bu n'ezi nu o zi mati kakwo kpakara mkpuru, o gho isisi kakwo kpakara nhne be kpasiri n'ekwu, ke onunu oligwe naava nonu alikwu nu nkala a."

³³ O tnu nu be elulu berere, kaa, "Eli-eze Chiokike nu lele nhne whu bredi, ke nyerinya gweru gwasu nu rime agida ikpa, tem kpakara a whu."

³⁴ Kpakara ikwu-onu ka bu ke Jizosi kwunnu igbudu badnu n'elulu. O kwugene be ikwu-onu hne o jile elulu.

³⁵ "Ka bu ma nhne be kwuru hite n'onu nye owhnurninya mezu, ke karu,

'M jookpume onu m tnu elulu,
m jaakahia nhne be bigwaru
abigwa
ke nga owa panizoru.' "

*Jizosi kowamarnu risi
elulu achara atna*

³⁶ Nga o ghasaru igbudu badnu wam, o bna nu rime oro. Ele sno apna a vakwnusiri a, naakaa,

"Kowanu ai risi elulu atna wam zi n'ekwu wam."

³⁷ O kaa, "Nye naagha mkpuru oma bu Nnwọ ke Badnu. ³⁸ Ẹkwu bu owa, mkpuru oma wam bu rumu eli-eze Chiokike, kovu atna wam bu ele ke nye ojo wam. ³⁹ Nye irno wam ke kpasiru be bu Ek-wensu, ogwe nhne n'ekwu bu okwukwo owa, ele wam neegwe nhne n'ekwu bu ele enine izi. ⁴⁰ Lele kpa be nookpnokota atna wam nonkpo be ẹkwunu, o bu kpa o jaazi n'okwukwo owa. ⁴¹ Nnwọ ke Badnu jeezihala ele enine izi a, be chikota n'eli-eze a kpakara ele naakpahia aruru-eli nu ele neeme mmehie. ⁴² Be jootubna be n'okne ẹkwunu wam hne be jaazi naakwana ẹkwuna, naata rukwnurnu-ize. ⁴³ Ige wam ele mee mma joonwu lele ehnam n'eli-eze Chiokike Nda be. Nye nwernu nsni, o nurnu.

Elulu eto

⁴⁴ "Eli-eze Chiokike nu lele ẹkwunu be bigwaru n'ekwu, ke otu badnu whnurnu. O gweru nhne kpusnime a, gweru snarnima la, re kpakara nhne o nwernu, zuru eli wam.

⁴⁵ "Eli-eze Chiokike nu lele nye mgbama-ahia noopio pali oma. ⁴⁶ Nga o whnurnu otu pali gburu okne onu, o zne re kpakara nhne o nwernu, zuru a.

⁴⁷ "Berere kwono eli-eze Chiokike nu lele igbo be wusiri nu rime osimini, ke gburu agida aznu zi odo n'odo. ⁴⁸ Nga o jiru, be dohia a nu mkpomkpo eli, daziri eli hosi aznu ele ke buru oma nu rime nhne, tuwhume aznu ele ke buo oma. ⁴⁹ O bu kpa o jaazi n'okwukwo ke owa, ele enine izi jowhuya, kewahia ele ojo n'ehni ele mee mma. ⁵⁰ Be jootubna ele ojo n'okne ẹkwunu, hne be jaazi naakwana ẹkwuna, naata rukwnurnu-ize."

⁵¹ Jizosi sikwaru be, "Anu ghohiaru kpakara nhne ka?"

Be kaa, "Owe."

⁵² O kanu be, “Nye zni iwu obula be znirni apna eli-eze Chiokike, nu lele nye nwe oro nye hiri n'ekwnu a neegwehia nhne ikne nu nhne oknani.”

*Be juru Jizosi nu Nazareti
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Nga Jizosi tnuworu elulu, o hiri nu pii whoga. ⁵⁴ Nga o varu n'eli ke aka a, neezni nhne n'oro ogbako be, ke kpayaru nhne o znirni duru be ehni, be kaa, “Ndaa hne nwerukna ka nwehiaru akoniche nu ernu ndu-ehni ka? ⁵⁵ Nyerukna ka o buo nnwo omenka ai? O buo nne a bu nye be kwu Meri nu rumu nne a rukna, Jemisi, nu Josefu, nu Saimoni nu Judasi? ⁵⁶ Rumu nne a rinya be zia n'esilawuru ai? Ndaa hne nwerukna ka nwehiaru kpakara nhne ka?” ⁵⁷ Be we ovu ehni megidne a.

Kovu Jizosi kanu be, “Okwolem nu eli ke a nu ezi-nu-oro a bu hne nye owhnurninya nwée oso anya.” ⁵⁸ O rnuna agida ernu ndu-ehni nu pii kwnornu nu be nwée okwnata mkpoma.

14

*Enwu Joni Nye Wu Mini
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)*

¹ N'ige wam Eze Erodu nye neechi Galili nuru otutnu gbasiri Jizosi. ² O kanu ele neeznenu a izi, “Nyerukna ka bu Joni Nye Wu Mini, o hilem n'ennu lizo, o bu nhne mernu o nwernu rikne ka o ji noornu ernu ndu-ehni.”

³ N'ige wheru ewhe Erodu nwugwuru Joni, kne a eriri, yisi a n'oro ikelu kwnornu nu Erodiasi nnwerne Filipu nwene a rukna. ⁴ Kwnornu nu Joni kannu a, “O buo oma n'iwu o lu nnwerne nwene i.” ⁵ Erodu pioru o gbu a, kovu o turu ogwnu ele Ju, kwnornu nu be kwegwu Joni bu nye owhnurninya.

⁶ Nga obochi ochenwanya omumu Erodu duru, nnwo rinya Erodiasi

neetne eri nu ruwhnu be, o sora Erodu n'onu k'ezi, ⁷ o kwe a mkwna, kwesi a rikne nu o jeenye a nhne obula o joorio. ⁸ Nne a zni a ezni o kaa, “Nye m risi Joni Nye Wu Mini n'agbugba hna.”

⁹ O gburu eze igbugbu nu mkpoma, kovu kwnornu nu mkwna wam o kweru, nu ele ya nu be dazi neeri wiri, o karu be nyee a. ¹⁰ O zizne be gbuha risi Joni n'oro ikelu. ¹¹ Be vuya risi a n'agbugba, nyee nnwo rinya wam, o nyee a nne a. ¹² Ele sno apna Joni va, vuru iznu a, li a, be zne kanu Jizosi nhne mernu.

*Jizosi nyernu pokwu
badnu isne wiri*

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

¹³ Nga Jizosi nuru a, o hiri nu piam whoga, ya nu nsunu a bna n'ogbo zne hne koru owu. Kovu ele badnu piohiaru hne o zi, be hi nu kpakara eli-ohna wam snornu a n'ochi eli. ¹⁴ Nga Jizosi whuyaru n'ogbo whnu agida badnu, o donu be obirizi, gwọ ele ke naaria nriria. ¹⁵ Nga o duru ogbednachi, ele sno apna a vakwnusiri a, kaa, “Hna kogwu owu, obochi zneminem, zila ele ka ma be zne nu rime eli-ohna zne zuru nhne oriri.”

¹⁶ Jizosi kanu be, “O zila mkpa nu be jaala, anu nyee be nhne be jeeri.”

¹⁷ Be kanu a, “Nhne a nwernu hna kwolem ike bredi isne nu aznu lawuru.”

¹⁸ Jizosi kanu be, “Anu chiyanu m be hna.” ¹⁹ O kanu kpakara igbudu badnu wam daziri eli n'olu achara. O gweru ike bredi isne nu aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama be, nyee ele sno apna a, be gweru a nyee igbudu badnu wam. ²⁰ Kpakara be ri, riji ruwho, ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu ke gwnarnu agwna, ke jiharu nkita nri nu nkita lawuru. ²¹ Ele riri wiri wam bu pokwu ele

rukna isne, be gweme ele rinya nū rūmu takiri.

*Jizōsi znernu izne
n'olu mini*

(Mak 6:45-52; Jōn 6:15-21)

²² Ngangam Jizōsi kanū ele sno apna a be bna n'ogbo, beru a ọsno whe aka osimini kiyari, ma o zila igbudu badnū wam. ²³ Nga o zilakworu igbudu badnū wam, o pnezne n'olu rugwu nū nsnūnu a zne kpe okpukpe. N'ige ogbednachi, ya nū nsnūnu a zī pīam. ²⁴ Kọvu nū ọgbo wam zī ikere n'olu osimini, abaka-mini zī noovu a, kwnornu nū ruwhere neewhegidne a. ²⁵ Kọvu n'ọnu ọsisi, Jizōsi neezne izne n'olu mini ma ọ vakwnusi be. ²⁶ Nga ele sno apna a whnurnu a, hne o neezne izne n'olu mini, mkpoma whuru be, be tū ogwnu, si okokoba nū ọ bụ renwu.

²⁷ Ngangam Jizōsi kanū be, “Mkpoma si anū rikne, ọ bụ mawa. Anū tūko ogwnu.”

²⁸ Pita sa a, “Nyenwe aī, ọ bụru nū ọ bụ jīwa, kanū m me vakwnusi i n'olu mini.”

²⁹ Jizōsi kanū a, “Vaa.”

Pita hi n'ogbo hiedna, zne izne n'olu mini, neeznekwnusi Jizōsi. ³⁰ Kọvu nga ọ whnurnu okne ruwhere, ọ tū ogwnu, bete neemi, o siwama, “Nyenwe aī, znōhia m.”

³¹ Ngangam Jizōsi dọsnihala aka a, nwugwuru a, kanū a, “Nye ọkwnata mkpoma matī, kīni kpayarū i jiri nwe mkpoma lawuru?”

³² Nga be bnarnū nū rime ọgbo, ruwhere wam whebiri. ³³ Ele zī nū rime ọgbo wam varū kponu a risi ẹli, be naakaa, “N'ezi, i bụ Nnwō Chiokike.”

*Jizōsi gwōru ele nrīria
n'ẹli Genezaretī*

(Mak 6:53-56)

³⁴ Nga be wheru aznū mini wam, be va du n'ẹli Genezaretī. ³⁵ Ele rukna ẹli wam mahiaru Jizōsi, be zihala nū kpakara ẹli kwuyanū a

ele nrīria. ³⁶ Be riasno a ma be kpatū ọnu iwo a aka kpoi. Ọ gwōru kpakara ele kpatūru ọnu iwo a aka.

15

*Omen'ẹli ke ele mbom
(Mak 7:1-13)*

¹ Nga ele Farisi nū ele zni iwu ele Ju hiri nū Jeruselem vakwnusi Jizōsi, be sika a, ² “Kini kpayarū ele sno apna i zá naabita omen'ẹli ele mbom? Be zá nọkwo aka hne be ri wiri.”

³ Jizōsi sarū be, “Kini kpayarū anū zá naabita nhne Chiokike nyernu n'iwu kwnornu omen'ẹli anū?”

⁴ Chiokike karū, ‘Sobisinu nda i nū nne i,’ nū ‘Nye ọbula ke ọovu nda a mọbu nne a ọnu, be gbu a.’

⁵ Kọvu anū karū nū nye ọbula ke jaakanū nda a mọbu nne a, ‘Nhne i jeerihia n'aka m bụ nkesi me nyernu Chiokike,’ ⁶ ọ zīma mkpa nū ọ ọosobisinu nda a mọbu nne a rīa rīa. Anū neeme ikwu-ọnu Chiokike nhne etekne kwnornu omen'ẹli anū. ⁷ Ele ruwhnu lawuru, Azaya nye ọwhnurninya kwuru ezi ọka gbasiri anū nga ọ kwuru,

⁸ ‘Ele ka jī mgbele-ọnu etekne nọosobisinu m,

kọvu nū mkpoma be zī ikere nū hne me zī.

⁹ Be nọkponu m risi ẹli n'etekne, be neezni nhne badnū nyernu n'iwu lele nū ọ bụ iwu Chiokike.’ ”

*Nhne neemeru badnū
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Jizōsi sukwuru igbudu badnū wam, kanū be, “Anū bnote nsnī, anū ghōhia masī. ¹¹ Ọ búo nhne bnarnū n'ọnu badnū bụ nhne neemeru badnū, ọ bụ nhne hi n'ọnu whūya bụ nhne neemeru badnū.”

¹² Ele sno apna a vakwnusiri a, kanū a, “I mahiaru nū ele Farisi weru ẹhni nga be nurnu ọka wam?”

¹³ Jizōsi sarū be, “Be joowhohala isisi ọbula ke Nda m ke oligwe kpásiła. ¹⁴ Anū gharū be, be bụ ele

kpuru isni noodu ele kpuru isni. O buri nu nye isni noodu nye isni, be lawuru jaadnabna nu rime olulu.”

¹⁵ Pita kanu a, “Kowanu a risi elulu ka.”

¹⁶ Jizosi kanu be, “Anu nwee oghohia du kina? ¹⁷ O bu anu ma nu nhne obula ke bnarnu nonu neezne nu ruwho, be nynghala a nosoro? ¹⁸ Kovu nu nhne ke hiri nonu whuya hi nu mkpoma whuya, ka bu nhne ke neemeru badnu. ¹⁹ Kwnornu nu hite nu rime mkpoma bu hne kpakara oriri ojo hi nonwhuya, ogbu badnu, ome oyi, ogba ewhere, oznu buznu, akebe aghalaghala nu okaja ele berere. ²⁰ Nhne ele ka bu nhne meru badnu, kovu o ri wiri n'aka kwoge okwo meru badnu.”

Okwnata ovu otu nyerinya
(Mak 7:24-30)

²¹ Jizosi hiri nu piam whoga, zne n'eli Taya nu Saidoni. ²² Otu nyerinya Kena, nye eli wam, whuyaru, siwama, “Nyenwe a, Nnwọ Devidi, donu m obirizi, renwu ojo nwu gwusi nnwo m rinya aka rikne.”

²³ Jizosi sala a nhne obula. Ele sno apna a vakwnusi a, riasno, kaa, “Chihala a, kwnornu nu o neesisno a lulo.”

²⁴ Jizosi saru, “Be ziyaru m kwnornu aturu whuru owu ke ele Izireli kpoi.”

²⁵ Nyerinya wam varu kponu a risi eli, kaa, “Nyenwe a, yisinu m aka.”

²⁶ Jizosi saru, “O bu o ma o gweru wiri rumu takiri turalanu rumu nkita.”

²⁷ Nyerinya wam karu, “Owe, Nyenwe a, kovu nu rumu nkita neeri agwna ruvnuruvnu ke hi nu n'olu ikpechi ele nwe be naadna.”

²⁸ Ige wam, Jizosi saru a, “Nyerinya, okwnata mkpoma i hna ezi, o dazinu i lele kpa i pioru.” Ngangam, ehni buru nnwo a rinya o ma.

Jizosi gworu ele nriria

²⁹ Jizosi hi nu piam whuya, va nu ngeri Osimini Galili. O pnezne n'olu rugwu, daziri eli. ³⁰ Agida ele badnu vakwnusiri a, kwuru ele mgworo, nu ele isni, ele vu oru, nu ele mgbu, nu agida ele naaria nriria zi odo n'odo va. Be kwubita be n'eli n'ochi Jizosi, o gwọ kpakara be. ³¹ Ka kpayaru o duru ele badnu wam ehni, nga be whuru ele mgbu hne be kwuru oka, ele vu oru, ehni buru be o ma, ele mgworo neezne izne, nu ele isni whuru osno. Be ja Chiokike ke Izireli mma.

Jizosi nyernu pokwu
badnu eno wiri
(Mak 8:1-10)

³² Jizosi sukwu ele sno apna a, kaa, “M nonodonu agida ele badnu ka obirizi, kwnornu nu me nu be dazilam obochi eto kina, be nwee nhne be jeeri, m jeezila be nonu etekne, o zi be tubo n'apna.”

³³ Ele sno apna a kanu a, “Ndaa hne a jeenwehia bre di n'eli-ikpa ka ke jeeji igbudu badnu ka ruwho?”

³⁴ Jizosi sikwa be, “Anu nwernu ike bre di ele?”

Be saru, “Esau, nu aznu mati ele nu ele.”

³⁵ Jizosi kanu igbudu badnu wam be daziri eli. ³⁶ O gweru ike bre di esau nu aznu wam, tu mmamma, o nyawama be, nyee ele sno apna a, ele sno apna gweru nyee igbudu badnu wam. ³⁷ Kpakara be ri, riji ruwho, be tutukota ruvnuruvnu ke gwnarnu agwna, nkita esau jipiyaru. ³⁸ Ele riri a bu pokwu ele rukna eno, be gweme ele rinya nu rumu takiri. ³⁹ Nga Jizosi zihalaru ele badnu wam, o bna n'ogbo zne n'eli Magada.

16

Orio nhne elekema
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ele Farisi nu ele Sadusi vakwnusiri Jizosi naakpa a iru, kanu a, o gesi be nhne elekema hi n'oligwe. ² O saru be, “N'ogbednachi,

anụ naakaa, ‘Ruwhnu oligwe bụru ọma, kwnornu nụ oligwe naachna ihie ihie.’³ N’osisi, anụ naakaa, ‘Ruwhnu oligwe bụo ọma tna, kwnornu nụ oligwe dugwu ruwhnu naachna ihie ihie.’ Anụ magwu kpa be le ọwa nụ ruwhnu oligwe anya gwnu nhne ọ jọbu. Kọvu ndaa kpa anụ maa ige ka?⁴ Ebiri ojo naagba ewhere, noopio nhne elekema, ọ zá nhne elekema be jeenye anụ, okwolem nhne elekema Jona nye ọwhnurninya.” Ọ gharu be, whoga.

Nhne whu brēdi ke ele Farisi nū ele Sadusi
(Mak 8:14-21)

⁵ Nga ele sno apna a gawheru nū ngeri kiyari, be chezuru o gweru brēdi. ⁶ Jizōsi kanu be, “Anyā dū anū eli, anū neeze nhne whu brēdi ke ele Farisi nū ele Sadusi.”

⁷ Be nọtnurita n’esilawuru be, naakaa, “Ọ bụ kwnornu nū a jile brēdi.”

⁸ Nga Jizōsi mahiaru a, ọ kaa, “Ele ọkwnata ovu mati, kini kpayaru anū ji nookwu n’esilawuru anū nū anū nwée brēdi? ⁹ Anū ghohia koriri, anū chēnwanyana ike brēdi isne ke pokwu badnu isne, nū nkita ele anū pnojiri? ¹⁰ Mọbu nga me keru ike brēdi ẹsau ke pokwu badnu ẹno wam, nkita ele anū pnojiri? ¹¹ Kini kpayaru anū ghohiala nū ọ bụo brēdi hne me naakaa? Kọvu anū zeru nhne ọowhu brēdi ke ele Farisi nū ele Sadusi.”

¹² Nga be ghohiaru nū ọ kála be ze nhne ọowhu brēdi, kọvu be neeze iznizni ele Farisi nū ele Sadusi.

Pita kahiaru nye Jizōsi bu
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Nga Jizōsi varu n’odoru ẹli Sizaria Filipai, ọ sika ele sno apna a, “Ele badnu be naakaa nū Nnwọ ke Badnu bụ nyele?”

¹⁴ Be kaa, “Agwna be kaa Jōni Nye Wụ Mini, ele berere kaa Elaija, ele berere kwno kaa Jerimaya

mọbu otu nyenum nū rime ele ọwhnurninya.”

¹⁵ Ọ sika be, “Anū n’iwhuru anū, anū kanu nū m bụ nyele?”

¹⁶ Saimoni Pita kanu a, “Ji n’iwhuru i bụ Karaisi wam, Nnwọ Chiokike zi budi.”

¹⁷ Jizōsi kanu a, “I bụ nye ọwa ọma, Saimoni nnwọ Jona, kwnornu nū anọ-ẹhni nū ọvnarna kpumennu i ya, okwolem Nda m ke zi n’oligwe.

¹⁸ Me kanu i, nū ji n’iwhuru i bụ Pita, ọ bụ n’olu rugwu ka hne me joowu ọgbako ke m, iknernema ẹnwu jaaka a rikne rja rja. ¹⁹ M jeenye i snambj ke ẹli-eze Chiokike, nhne ọbula ke i knernu eriri n’owa Chiokike jeekne a eriri n’oligwe, nhne ọbula ke i tomarnu n’owa, Chiokike jootoma a n’oligwe.” ²⁰ Ige wam Jizōsi ọ ele sno apna aka nū nsni, be kánukwadia nye ọbula nū ọ bụ Karaisi.

Jizōsi kwuru ọka gbasiri ẹnwu a

(Mak 8:31--9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Hite n’ige wam Jizōsi bete naakanu ele sno apna a nū o jeezneriri Jeruselem, ta agida awhnwuhnu n’aka ele okno badnu nū ele risi arjohna nū ele zni iwu ele Ju, be jọju a, gbu a, n’obochi ke ẹto, o jeehi n’ẹnwu lizo.

²² Pita kwuhala Jizōsi ichne, bete naabnanu a mbna, naakaa, “Chiokike kwé, Nyenwe ai, nhne ka jéme i.”

²³ Kọvu Jizōsi tūhnasnarnu kanu Pita, “Zne n’aznu m, Setani, i naadnasninu m apna. Kwnornu nū i neeche echiche lele badnu, ọ bụo lele Chiokike.”

²⁴ Ige wam Jizōsi kanu ele sno apna a, “Ọ buri nū nye ọbula joosno m n’aznu, o jọju ẹhni a, vuru ọgba a, sno m. ²⁵ Nye ọbula ke noopio ọ dghia budi a, jootuwu a, kọvu nye ọbula ke jootuwu budi a kwnornu m, o joopiohia a. ²⁶ Mbnarna kini bụ nhne badnu jeenwe, ọ buri nū o rihia kpakara

owa n'iru, kovu tuwhume budnu a? Kɩni bu nhne badnu jeeji gbanwo budnu a? ²⁷ Kwnornu nu Nnwɔ ke Badnu jaava n'igwugwu ke Nda a, ya nu ele enine izi a, ige wam o jɔokwuhnata nye ɔbula ɔgwo ɛnu nhne ɔ rnɔnu. ²⁸ N'ezi, me kanu anu, nu agwna ele gwuzo hna jɔnɔwu ɛnuw tem be whnu Nnwɔ ke Badnu hne ɔ naava chi lele eze."

17

Onwoghari ke Jizosi

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Nga ɔbochi isunu whemernu, Jizosi kwuru Pita, nu Jemisi, nu Jɔni nwere a, yisinu ɛhni a, kwuru be whoga ichne, pne olu rugwu hna n'olu. ² O nwoghari nu ruwhnu be, ruwhnu a noonwu lele ɛnam, iwo a naachna lele iwhne. ³ Be whnɔnu Mozizi nu ɛlajja hne be nu Jizosi nookwurita ɔka.

⁴ Pita kanu Jizosi, "Nyenwe ai, ɔ buru ɔma a daziri hna, ɔ buru nu i jeekwe, a wu ɔro-ɛka ɛto hna, otu buru ke i, otu ke Mozizi, otu ke ɛlajja."

⁵ Nga ɔ kpu ɔka ka n'ɔnu, erumeru oligwe ke chnaga richna kpusnirni be, otu akpiri hiri n'erumeru oligwe wam dna, kaa, "Ka bu Nnwɔ m me whnɔnu n'anya, nye nhne a masiri m, anu bnonu a nsni." ⁶ Nga ele sno apna a nɔnu a, be dna, kpute ruwhnu n'eli, tu ogwnu k'agida.

⁷ Jizosi vakwnusiri be, kpatu be aka, kaa, "Anu lizo, anu tu ogwnu."

⁸ Nga be lelizɔru anya, ɔ za nye be whnɔnu, okwolem Jizosi kpɔi.

⁹ Nga be hiri n'olu rugwu wam hiedna, Jizosi do be aka nu nsni, kaa, "O za nye anu kanu nhne anu whnɔnu tem Nnwɔ ke Badnu hi n'ɛnuw lizo."

¹⁰ Ele sno apna a sika a, "Kini kpararu ele zni iwu ele Ju jiri kaa nu ɛlajja jeebe ɔsno va?"

¹¹ Jizosi kanu be, "ɛlajja jeebe ɔsno va n'ezi, ɔ jaabikwata kpakara

nhne. ¹² Kovu me kanu anu nu ɛlajja valem, be mahala a, be mee a kpa o jiri masi be. O bu masi kpa be jeeme Nnwɔ ke Badnu ta awhnwhnu n'aka be." ¹³ Ige wam ele sno apna a ghohiaru nu ɔ kannu be ɔka gbasiri Jɔni Nye Wu Mini.

Jizosi gwɔru wikoro rukna

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Nga be vakwnusiri igbudu badnu wam, otu nyerukna vakwnusiri Jizosi gbunu a mpnerne ɔchi n'eli, ¹⁵ kaa, "Nyenwe ai, donu nnwɔ m rukna obirizi, ɔ naata awhnwhnu k'agida kwnornu nu ɔ naaria akwukwu, agida ige, ɔ naadnabna bekwnu, agida ige masi ɔ dnabna mini. ¹⁶ M kwuyan u a ele sno apna i, kovu nu be nwee rikne gwɔ a."

¹⁷ Jizosi saru be, "Anu ebiri ka nwee ɔkwnata mkpoma, ele mkpoma hiri aghi, me nu anu jaadazi du ngele? Me jeesinu anu mkpoma du ngele? Anu kwuyan u m nnwɔ wam hna." ¹⁸ Jizosi bigbo renwu ojo wam, o hi nu rime a whuya, Jizosi gwɔ nnwɔ wam ngangam.

¹⁹ Nga ele sno apna a vakwnusiri a ichne, be sika a, "Kini kpararu a nwene rikne chihala renwu ojo wam?"

²⁰ Jizosi kanu be, "Kwnornu nu ɔkwnata ovu anu zi mati. N'ezi me kanu anu, ɔ buru nu anu nwernu ɔkwnata ovu hna lele mkpuru mositadi, anu jaakanu rugwu ka, 'Hi nu hna zne hne berere,' o jeezne, ɔ za nhne jaara ɛhni hne anu zi." [²¹ Kovu nu renwu ojo nu kpa jowhoga, okwolem hite n'okpukpe nu ovu ɔnu.]

Jizosi kwukwnornu

ɔka gbasiri ɛnuw a

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Nga Jizosi nu ele sno apna a gbakoru nu Galili, Jizosi kanu be, "Be jeegweru Nnwɔ ke Badnu resi n'aka ele badnu. ²³ Be joogbu a,

kòvu n'òbochi ke ẹto, o jeehi n'ẹnwu lizò." O gbu ele sno apna a igbugbu k'agìda.

Ntù iwai Oro Nso

²⁴ Nga Jizòsi nù ele sno apna a vaduru Kapanòm, ele naana iwai ntù Oro Nso Chiokike vakwnusiri Pita, sikkwa, "Nye-zni-nhne anù ọ zía nòotu ntù Oro Nso?"

²⁵ Pita kaa, "Owe, ọ nòotu."

Nga be bnarnù n'oro, Jizòsi beru ọsno sikkwa Pita, "Sajmoni, kini bù echiche i, ọ bù n'aka ele kele hne ele eze ọwa ka naarnù ntù ahia mọbu ntù risi badnù, n'aka rùmu be mọbu n'aka ele izne?"

²⁶ Pita kanù a, "N'aka ele izne."

Jizòsi kanù a, "Ọ bọru kpam, rùmu be zía nù rime a. ²⁷ Kòvu ma a gharù o mee nhne jeewe be ẹhni, zne n'osimini, tùsi arì aznù, gweru aznù ọbula beru ọsno whùya, nga i kpumernu ọnu a, i jòowhnu otu mkpùru iwai, gweru a nyee be, ọ bọru ke me nù jì."

18

Nyele kakwo ibne a?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ N'ige wam ele sno apna Jizòsi vakwnusiri a, sikkwa a, "Nyele kakwo n'ẹli-eze Chiokike?"

² Jizòsi sukwu otu watakìri, gwuzote a n'esilawùru be. ³ Ọ kanù be, "Me kanù anù ezi ọka, okwolem ma anù tùhnasnarnu lele rùmu takìri, anù jáabna n'ẹli-eze Chiokike rìa rìa.

⁴ Nye ọbula ke jeegwedna ẹhni a lele watakìri ka, nye wam kakwo n'ẹli-eze Chiokike. ⁵ Nye ọbula ke jaanarnù otu watakìri nù kpa nù rẹwhna m, nanabnanya m.

Nhne jeeme badnù mehie

(Mak 9:42-48; Luk 17:1,2)

⁶ "Kòvu nye ọbula ke jeeme ma otu nù rime ele matì ka kwehìaru nù me mehie, ọ jaakanù a mma ọ bọru be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili, migbu a nù rime osimini. ⁷ Awhnùwhnu jaazìnu

ọwa kwnornu nù nhne ọrnurna ke neeme ele badnù neeme mmehie. Ọ zì mkpa nù ọrnurna jaava, kòvu awhnùwhnu zìnu nye wam ọrnurna jeehi n'aka a va. ⁸ Ọ bọru nù aka i, mọbu ọchi i, jeeme i, i mee mmehie, bihala a, tuwhume a, ọ kanù i mma i bna nù bọdnu bọru nye mgworo mọbu vuru ọru, karù o nwernu aka lawùru mọbu ọchi lawùru be túbna i nù bẹkwnu ẹli rẹnwu chnì echni. ⁹ Ọ bọru masì nù anya i jeeme i, i mee mmehie, gweme a, tuwhume a, ọ kanù i mma i bna nù bọdnu nwernu otu anya, karù o nwernu anya lawùru be túbna i nù bẹkwnu ẹli rẹnwu."

Elulu atnurnu whuru owhu

(Luk 15:3-7)

¹⁰ Anù whnù nù anù zía neeledna otu nù rime ele matì ka anya, kwnornu nù me kanù anù, n'oligwe ele enine izi be nọowhnu ruwhnu Nda m ke zì n'oligwe anya ige ọbula. [¹¹ Kwnornu nù Nnwọ ke Badnù varù ọ znọhia ele whuru owhu.]

¹² Kini bù echiche anù? Ọ bọru nù badnù nwernu otu riwhu atnurnu, otu nù rime be kpawhu ọri, ọ jáaghasa nri tolu nù tolu kiyari n'olu rugwu, zne noopio ke kpawhuru ọri? ¹³ Me kanù anù ezi ọka, nga o piohìaru a, ọ jọonwudna nù risi a karù nù risi nri tolu nù tolu wam whùle owhu. ¹⁴ Kpam masì, ọ búo echiche Nda anù ke zì n'oligwe, nù otu nù rime ele matì ka joowhu etekne.

Nga nwene i mernu i nhne ojo

(Luk 17:3)

¹⁵ "Berere, ọ bọru nù nwene i mee i nhne ojo, zne kanù a nhne o mernu i n'esilawùru jì nù ya kpọi. Ọ bọru nù ọ nurnu nhne i karù, i rihìalam nwene i n'iru. ¹⁶ Kòvu ọ bọru nù ọ nùna, kwuru otu badnù mọbu badnù lawùru yisinu ẹhni i, ọka ọbula be kwuru jọoburu nhne ele akebbe lawùru mọbu ẹto jeemesi rikne. ¹⁷ Ọ bọru nù o

kwéle o bnonu be nsni, kanu ogbako Chiokike. O buru nu o bnóge ogbako Chiokike nsni, gweru a lele nye máa Chiokike mọbu nye ọna ntụ.

¹⁸ “Me kanu anu ezi oka, nhne obula ke anu jeekne eriri n'owa, Chiokike jeekne a eriri n'oligwe, nhne obula ke anu jootoma n'owa, Chiokike jootoma a n'oligwe.

¹⁹ “Berere, me kanu anu, o buru nu anu badnu lawuru kwerikota nu nhne obula anu rioru n'owa, Nda m ke zi n'oligwe jeemezunu anu ya. ²⁰ Kwnornu nu hne badnu lawuru mọbu ẹto gbakoru nu rewhna m, m zi m hnam n'esilawuru be.”

Elulu ohi ke nwée mkpoma obirizi

²¹ Pita vakwnusiri Jizosi sikwa a, “Nyenwe ai, mgba ele bu hne nwene m jeemehie megidne m, m gbarunu a? Du mgba esau sa?”

²² Jizosi kanu a, “M kágene m ji du mgba esau, kovu du nri esau mgba esau. ²³ Kam kpayaru, be jeeji eli-eze Chiokike neesninu otu nye eze, nye pioru ma ya nu ele ohi a piakota iwai. ²⁴ Nga o beteru naapija, be kwuyanụ a otu badnu ke ji a nri pokwu talenti.* ²⁵ Kovu nu kpa o nwée rikne nokwu ogwo o ji, nyenwe a karu be re ya nu nnwerne a nu rumu a, nu kpakara nhne o nwernu, ma be kwuhmata ogwo o ji.

²⁶ “Ohi wam dnarnu n'eli kponu a risi eli, kaa, ‘Nyenwe m, knatanu m mkpoma, m jookwuhmata i kpakara nhne me ji i.’ ²⁷ Nyenwe ohi wam donu a obirizi, o sigbasi a, gbarunu a ogwo o ji a.

²⁸ “Kovu nu ohi wam whogaru, whnu otu nu rime ohi ibne a, ke ji a otu riwhu mkpuru iwai, o nwugwusi a rikne, whatasi a n'akpiri, naakaa, ‘Kwuhmata m nhne obula i ji m.’

²⁹ “Ohi ibne a dna n'eli riasno a, kaa, ‘Knatanu m mkpoma, m jookwuhmata i.’

³⁰ “O kwéle, tnunuma, o gweru a tubna a n'oro ikelu, du nga o jookwuhmata a ogwo o rigwu a.

³¹ Nga ele ohi ibne a whnurnu nhne mernu, o gbu be igbugbu k'agida, be zne tnusinu nyenwe be kpakara nhne mernu. ³² Ige wam nyenwe ohi wam sukwuru a, kanu a, ‘Ji ohi ojo, m gbarunu m i kpakara ogwo wam kwnornu nu i riasnornu m. ³³ O bu nu i kwésile o donu ohi ibne i obirizi, lele kpa me jiri donu i obirizi?’ ³⁴ Nyenwe be weru ehni k'agida, o gweru a zizne n'oro ikelu ma be ta a awhnwhnu du nga o jookwuhmata kpakara ogwo o jigwu a.

³⁵ “O bu kpa Nda m ke oligwe jeeme anu, o buru nu nye obula nu rime anu jagbarunu nwene a hite nu mkpoma a.”

19

Ogba nnam

(Mak 10:1-12)

¹ Nga Jizosi kwukworu oka ka, o hi nu Galili whoga, zne n'ike eli Judiya n'aznu Osimini Jodani kiyari. ² Igbudu ele badnu snornu a, o gwọ be nriria be pji.

³ Agwna ele Farisi vakwnusiri Jizosi, naakpa a iru, kaa, “O buru oma n'iwu nyerukna gba nnwerne a nnam kwnornu nu nhne obula?”

⁴ O saru be, “Anu gwnuna nu nye kpuru be hite n'opanizo ‘kpuru be nyerukna nu nyerinya,’ ⁵ kaa, ‘Ka kpayaru, nyerukna jaagharu nda a nu nne a, takwnusi n'ehni nnwerne a, be lawuru jooogo otu ano-ehni?’ ⁶ Kam kpayaru, be buma badnu lawuru, kovu otu ano-ehni. Nhne Chiokike knekotaru, badnu tomana a.”

⁷ Be sikwa a, “Kini kpayaru Mozizi nyernu iwu, kaa be gba okwukwo nnam nyee nyerinya, chihala a?”

⁸ Jizosi kanu be, “Mozizi kweru ka kwnornu mkpoma ojo anu,

* 18:24 nri pokwu talenti: ka whuyaru nhne nu lele agida pokwu ndasi mkpuru iwai.

kweru anụ gba nnwerne anụ nnam, ƙoṽu hite nụ mbom, ọ bụo kpa ọ zị. ⁹ Me kanụ anụ, nye ọbula ke jaagba nnwerne a nnam, hne ọ bụo nụ o neeme ọyi, luru nnwerne berere, o neeme masị ọyi.”*

¹⁰ Ele sno apna a kanụ a, “Ọ bụru kpam n'esilawuru nyerukna nụ nyerinya, ọ ka mma badnụ gharu ọ lụ nnwerne mọbu gbọ nzi.”

¹¹ Ƙoṽu Jizọsi saru be, “Ọ bụo kpakara badnụ jeegweru ọka ka, okwolem ele Chiokike nyernu rikne. ¹² Kwnornu nụ agwna ele rukna bu okiri-badnụ hite nụ ruwho nne be, ọ zị masị ele badnụ ibne be meteru okiri-badnụ, ele ke berere bu ele meteru ẹhni be okiri-badnụ kwnornu ẹli-eze Chiokike. Nye nwernu rikne o gweru ọka ka, gweru a.”

Jizọsi ƙoziri rumu takiri

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Be kwuyanụ Jizọsi rumu takiri ma ọ tũkwasi be aka a lawuru, kpenu be okpukpe. Ƙoṽu ele sno apna a bigbọru ele kwuyaru be.

¹⁴ Ƙoṽu nụ Jizọsi kannu be, “Anu gharu rumu takiri ma be vakwnusi m, anu bnosi be, kwnornu nụ ẹli-eze Chiokike bu ke ele nụ kpa.” ¹⁵ Ọ tũkwasi be aka a lawuru, hi nụ pji whoga.

Eze wikoro

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Otu nyerukna vakwnusi Jizọsi, sịkwa a, “Nye-zni-nhne, ƙini bu nhne oma me jeeme ma m nwe m budnu kwó okwo?”

¹⁷ Jizọsi kanu a, “Ƙini kpayaru i neesikwa m nhne gbasiri nhne oma? Ọ zá nye bu nye oma okwolem otu badnụ, bu Chiokike kpọi. Ƙoṽu ọ buri nụ i pioru ọ bna nụ budnu, bita nhne Chiokike nyernu n'iwu.”

¹⁸ Ọ sịkwa a, “Ndaa iwu ƙo?”

Jizọsi kanu a, “I gbúko badnụ, i méko ọyi, i znúko buznu, i gbáko

akebne aghalaghala, ¹⁹ sọbisinu nda i nū nne i, i jooṽnru nye agbatibi i n'anya lele ẹhni i.”

²⁰ Wikoro wam kaa, “M bitaru m kpakara iwu ele ka. Ƙini gwnarnu berere me jeeme?”

²¹ Jizọsi kanu a, “Ọ buri nū i pioru nū i joozu ozu k'ezi, la, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ẹkwnu n'oligwe, vaa, sno m.”

²² Nga wikoro wam nurnu ikwu-onu ka, ọ la, naagbaru ruwhnu, kwnornu nū o nwernu ẹkwnu k'agida.

²³ Jizọsi kanu ele sno apna a, “Me kanu anu ezi ọka, ọ jaara ẹhni nye nwernu ẹkwnu ọ bna n'eli-eze Chiokike. ²⁴ Berere kwno, me kanu anu, ọ zinu anohia be kwu kameli ewheke ọ gawhe n'anya alanga, karu nye nwernu ẹkwnu ọ bna n'eli-eze Chiokike.”

²⁵ Nga ele sno apna a nurnu ọka ka, o du kpa be hna ẹhni, be sịkwa, “Ndakwanu nye be jooznohia?”

²⁶ Ƙoṽu nū Jizọsi legidnernu be anya, kanu be, “Nū hne badnụ zị be jeemeli a, ƙoṽu be meli kpakara nhne hne Chiokike zị.”

²⁷ Pita sịkwa a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne a nwernu snornu i, ƙini bu nhne a jeekehia?”

²⁸ Jizọsi kanu be, “Me kanu anu ezi ọka, anu ele sno m, nga Nnwọ ke Badnụ jaadazi nū ngadna eze ke igwugwu a n'owa ikne wam, anu n'iwuru anu joosno m daziri nū ngadna eze nri nū ẹbo neekpe ẹbnurnu nri nū ẹbo ke Izireli ikpe.

²⁹ Nye ọbula ke sigbasiri ọro, mọbu rumu nne rukna mọbu rumu nne rinya, nda mọbu nne, mọbu rumu, mọbu ẹkwu, kwnornu nū rewhna m, o jeekehia otu riwhu nhne ọ sigbasiri, kehia masị budnu kwó okwo. ³⁰ Ƙoṽu nū agida ele be osno jọbu ele ipne-aznu, ele ipne-aznu jọbu ele be osno.”

* **19:9** Ọkwukwo berere kamasiri: Nye joolu nyerinya wam nga nzi a gbaru a nnam neeme masị ọyi.

20

Elulu ele ɛrnu ɛkwu vaɪni

¹ “Eli-eze Chiokike nū lele otu nyerukna nwernu ɛkwu ke whogaru n'ɔnu ɔsisi zne o gno ele ɛrnu jɔornunu a ɛrnu n'ɛkwu vaɪni a. ² Nga ya nū ele ɛrnu wam kwekɔtaru nū o jɔokwu be otu mkpuru iwai n'ɔbochi, o zizne be n'ɛkwu vaɪni a.

³ “O whoga masi nū nhne nū lele ɔtnu-ige tolu n'ɔsisi whnū ele berere nwée nhne be nɔornu hne be gwuzogwu n'ederezi ahia. ⁴ O kanū be, ‘Anū zne nū rime ɛkwu vaɪni m, nhne dūnnu anū bū nhne me jeenye anū.’ ⁵ Be zne. O whoga kwno nhne nū lele ɔtnu-ige ke nri nū ɛbo, nū ɔtnu-ige ke ɛto n'esilawuru iwhehnie, mee masi otu nhne wam. ⁶ O whoga masi n'ɔtnu-ige ke isne n'ogbednachi whnū ele berere hne be gwuzogwu n'ederezi ahia, o sika be, ‘Kini kpayaru anū gwuzogwu hna kpakara ɔbochi, o zá nhne anū nɔornu?’

⁷ “Be kaa, ‘Kwnornu nū o zá nye gnornu aɪ ɛrnu.’

“O kanū be, ‘Anū zne n'ɛkwu vaɪni m.’

⁸ “N'ogbednachi, nye nwe ɛkwu vaɪni wam kanū nye risi ele ɛrnu o sukwu ele ɛrnu wam, kwū be ɔgwo ɛrnu be. O panizo nū ele ipne-aznū dū nū ele be ɔsno.

⁹ “Nga ele be gnornu ɛrnu n'ɔtnu-ige ke isne varū, be nahiaru otu badnū otu mkpuru iwai. ¹⁰ Kɔvu nga ele be ɔsno varū, be cheru nū be jaanahia ke kakwo, be nahia kwno otu badnū otu mkpuru iwai. ¹¹ Nga be nahiaru a, be takponu nye nwe ɛkwu. ¹² Be kaa, ‘Ele ipne-aznū ka rnurnu ɛrnu otu ɔtnu-ige, i kwuru aɪ nū be otu ɔnu iwai, aɪ bū ele vuru ivu rɪnya ke ɔbochi tna neerne bɛkwnu.’

¹³ “Kɔvu o saru nnim nū rime be, kaa, ‘Enyi m, m méhieie m i, me nū ji a kwékoritala nū m jeenye i otu

mkpuru iwai? ¹⁴ Gweru ke bū ke i, laba, o masiri m me nyee ipne-aznū lele kpa me nyernu i. ¹⁵ O kwésile n'iwu me gweru nhne m mee kpa me pioru sa? I neewe ɛhni kwnornu nū m neemenu ele badnū imerne ɔma sa?’

¹⁶ “Kpam masi, ele ipne-aznū jeebe ɔsno, ele be ɔsno jɔobu ele ipne-aznū.”

Jizosi kwuru oka gbasiri ɛnwu a ke mgba ɛto

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Kpa Jizosi neezne Jeruselem, o kwuru ele sno apna a nri nū ɛbo wam zne ichne nū ngeri apna. O kanū be, ¹⁸ “Le, a neezne Jeruselem, be jeegweru Nnwɔ ke Badnū nye-whete n'aka ele risi ariohna nū n'aka ele zni iwu ele Ju, be jaama a ikpe ɛnwu, ¹⁹ be jeegweru a nye-whete n'aka ele búo ele Ju, be jeeme a nhne mkpari, pɪɪa a nhne, kpogidne a n'ogba, n'ɔbochi ke ɛto, o jeehi n'ɛnwu lizɔ.”

Ariɔ ke nne rumu Zebidi

(Mak 10:35-45)

²⁰ Nne rumu Zebidi vakwnusiri a, ya nū rumu a rukna, kpɔnu a risi ɛli, nɔorio nhne n'aka.

²¹ Jizosi sika a, “Kini nhne i noo-pio?”

O kanū a, “Kweru rumu m rukna lawuru ka daziri otu n'akarikwnunga i, otu n'akarita i n'ɛli-eze i.”

²² Jizosi kanū be, “Anū máa nhne anū nɔorio. Anū jɔonwoli okiko ke me nɔonwo?”

Be kanū a, “A nwernu rikne.”

²³ Jizosi kanū be, “Anū jɔonwo n'okiko m, kɔvu o dazi n'akarikwnunga m nū akarita m, o búo ke m n'onyega, kɔvu nū o bū ke ele Nda m bikwatannu a.”

²⁴ Nga ele sno apna a nri ke gwnarnū nurnu a, o we be ɛhni k'agida kwnornu rumu nne lawuru ka. ²⁵ Jizosi sukwukɔta be, kanū be, “Anū magwū nū ele risi ele

búo ele Ju neeme ele be nēchi kpa ọ masiri be. Ele kwu be ji aka rikne nēchi ele zị nụ mkpururu be. ²⁶ Ọ jáazị kpm n'esilawuru anụ. Kọvu nye pioru ọ bụru nye kwu n'esilawuru anụ, ọ jọbu nye neeznenu anụ izi, ²⁷ nye ke pioru ọ bụru nye mbom n'esilawuru anụ jọbu ọhi anụ. ²⁸ Lele kpa Nnwọ ke Badnụ váge ma be znenu a izi, kọvu ma o neeznenu ele berere izi, gweru masi bụdnu a nyee ma ọ bụru nhne ọgbahia agida badnụ.”

Jizosi gwọru ele isni

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Kpa Jizosi nụ ele sno apna a nọowhuya nụ Jeriko, agida ele badnụ noosno a. ³⁰ Ele rukna lawuru kpuru isni dazigwu nụ ngeri apna, nga be nurnu nụ Jizosi neewhe, be si lulo, kaa, “Dọnu aị obirizi, Nyenwe aị, Nnwọ Devidi.”

³¹ Agida ele badnụ wam bigbọru be, kanụ be, be kpusni ọnu. Kọvu nụ be siwama k'agida, kaa, “Dọnu aị obirizi, Nyenwe aị, Nnwọ Devidi.”

³² Jizosi gwuzoru, sukwu be, kaa, “Kini bụ nhne anụ pioru me menu anụ?”

³³ Be kaa, “Nyenwe aị, a pioru ma i mee ma a whnụ ọsno.”

³⁴ Jizosi dọnu be obirizi, ọ kpatụ be aka n'anya, ngangam be beteru ọ whnụ ọsno, be snornu a.

21

Jizosi bnaznenu Jeruselem

(Mak 11:1-11; Luk 19:28-38; Jọn 12:12-19)

¹ Nga be vaduru Jeruselem ndundu, be duru Betifagi, ke zị nụ Rugwu Olivu, Jizosi ziznenu badnụ lawuru ele sno apna a. ² Ọ kanụ be, “Anụ zne nụ mgbu matị ke zị nụ ruwhnu anụ, ngangam anụ jọowhnu iyinya be kpọkwusiri, ya nụ nnwọ a, anụ tọma be, tọyanu m be. ³ Nye sịkwaru anụ nhne ọbula, anụ kanụ a, ‘Be zị Nyenwe

aị mkpa,’ ngangam o jeenye anụ be.”

⁴ Ka bụ ma nhne be kwuru hite n'ọnu nye ọwhnurninya mezu,

⁵ “Kanụ ele Zayoni,

‘Le, eze i naavakwnusi i,
ọ bụ enwerne badnụ,
ọ dazigwu n'olu iyinya,
n'olu nnwọ iyinya.’ ”

⁶ Ele sno apna a zne mee kpa Jizosi nyernu be iwu. ⁷ Be tọya iyinya wam nụ nnwọ a, wụkwasi be iwo be, Jizosi daziri n'olu be. ⁸ Igbudu ele badnụ gbata iwo be n'apna, ele berere gbubiharu nkala isisi, tusa be n'apna. ⁹ Igbudu badnụ ele neezne nụ ruwhnu a nụ ele snogwu a, neesi lulo, naakaa,

“Ozana* zinu Nnwọ Devidi!

Chiokike gọzi nye naava nụ
rẹwhna Nyenwe aị,

Ozana nụ hne kakwo n'olu.”

¹⁰ Nga ọ bnanyarnụ nụ Jeruselem, kpakara ẹli-ọhna mernu imerne, naakaa, “Nyele bụ nyerukna ka?”

¹¹ Igbudu ele badnụ wam naakaa, “Nyerukna bụ Nye Ọwhnurninya wam, Jizosi ke hi nụ Nazareti ke Galili va.”

Nhne Jizosi mernu

n'Oro Nsọ Chiokike

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jọn 2:13-22)

¹² Jizosi bna n'Oro Nsọ Chiokike chihala ele neere, nọozu ahia n'Oro Nsọ. O kpute ikpechi kpakara ele naagbanwo iwai ruwhnu n'eli, nụ ngadna ele neere nduru. ¹³ Ọ kanụ be, “Be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ, kaa, ‘Be jookwu ọro m ọro okpukpe,’ kọvu nụ anụ mernu a ọ bụru ọbna ele buznu.”

¹⁴ Ele isni nụ ele mgworo vakwnusi a n'Oro Nsọ, ọ gwọ nriria be. ¹⁵ Kọvu nga ele risi ariohna nụ ele zni iwu ele Ju whnurnu kpakara ernalu ndu-ehni ọ nọornu, nụ rumu takiri neesi okokoba n'Oro

* **21:9** N'ikwu-ọnu ele Hiburu, Ozana bụ Znọhial

Nso, naakaa, “Ozana zīnu Nnwọ Devidi,” o we be ẹhni k’agida.

¹⁶ Be sika a, “I nurnu nhne rumu takiri ka nookwu?”

Jizosi kanu be, “Owe! Anu gwnuna nhne okwukwo nso kwuru, ‘Hite n’onu rumu takiri nu rumu nonwo rema, i mernu oznarni dna odna.’ ”

¹⁷ O gharu be, whoga, zne Betani, daziri chi bo.

*Jizosi vuru isisi
be kwu figi onu*

(Mak 11:12-14,20-24)

¹⁸ N’osisi, nga Jizosi hiri nu Betani naala Jeruselem, wiri gwnurnu a. ¹⁹ Nga o whnurnu isisi figi n’apna, o vadu a ẹhni, kovu o whnuna mkpuru obula n’olu a, okwolem okwukwo budnu kpai, o kanu isisi wam, “Mkpuru miko n’olu i tim tom.” Isisi figi wam kpownu ngangam.

²⁰ Nga ele sno apna a whnurnu a, o duru be ẹhni, be kaa, “Ndaa kpa isisi ka jiri kpownu ngangam?”

²¹ Jizosi saru be, “Me kanu anu ezi oka, o buru nu anu nwernu okwnata mkpoma, nwée mkpoma lawuru, o buo nhne be mernu isisi figi ka bu nhne anu jeemeli dai, kovu o buru nu anu jaakanu rugwu ka, ‘Lizo, dnabna osimini,’ o jeeme.

²² Kpakara nhne obula anu jorio n’okpukpe, anu jaanahia, o buru nu anu nwernu okwnata mkpoma.”

Rikne Jizosi

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Nga o bnanyarnu n’Oro Nso Chiokike, ele risi arihna nu ele okno badnu ele Ju vakwnusiri a. Nga o neezni nhne, be sika a, “Rikne kini bu nhne i ji neeme nhne i neeme? Nyele nyernu i rikne i ji neeme kpakara nhne ka?”

²⁴ Jizosi saru be, “M jaasikwa anu otu ajiji, o buru anu sa m, m jaakanu anu rewhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka. ²⁵ Owu

mini Joni o hi hnele va? O hi n’oligwe sa, mabu n’aka badnu?”

Be kwu a n’esilawuru ẹhni be, kaa, “O buru nu a kaa, ‘O hiri n’oligwe,’ o jaasikwa ai, ‘Kini mernu anu kwéle a?’ ²⁶ Kovu o buru a kaa, ‘O hi n’aka badnu,’ a notu ogwnu ele badnu ka, kwnornu nu kpakara badnu kweru nu Joni bu nye owhnurninya.” ²⁷ Be saru Jizosi, “A máa.”

Jizosi kanu be, “M jáaka masinu anu rewhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka.”

Elulu rumu rukna lawuru

²⁸ Jizosi kanu be, “Kini bu nhne anu naari? Otu nyerukna nwernu rumu rukna lawuru, o znekwnusi ke mbom, kanu a, ‘Nnwọ m, zne ẹnu tna n’ekwu vaini m.’

²⁹ “O kaa, ‘M jeezne,’ omekwo, o tuhnsana mkpoma zne. ³⁰ Nda be znekwnusi ke ẹbo, kwu otu nhne wam, ke ẹbo kaa, ‘M jeezne, nyenwe m,’ kovu nu o znege.

³¹ “Nyele nu rime be lawuru mernu nhne nda a pioru?”

Be kaa, “Nye ke mbom.”

Jizosi kanu be, “Me kanu anu ezi oka, nu ele ona ntụ nu ele naagba ewhere jeebe anu osno bna n’eli-eze Chiokike. ³² Kwnornu nu Joni varu gesi anu apna ome mma, anu kwéle, kovu ele ona ntụ nu ele naagba ewhere kweruru. Nga anu whnurnu a, anu tuhnsana mkpoma, kweru a.

Elulu ele ẹnu ekwu vaini

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ “Anu nurnu elulu berere, otu nyerukna zi ke nwernu ekwu, o kparu vaini. O gba a mgbugba gburugburu, gwu igbodo hne be jaazi nozosna manya nu rime a, wu masi oro olu ele nse nu rime a. O gweru ekwu wam yisi n’aka ele jeelekota a, whoga zne n’eli berere.

³⁴ Nga ige o gho mkpuru duru, o ziznurnu ele izi be znekwnusi ele ẹnu ekwu wam, nahia be mkpuru ke dunnu a.

³⁵ “Ele ɛrnu ɛkwu wam nwugwu ele izi wam, pɛɲa otu nhne, gbu otu, lo kwno ke berere akaworugwu. ³⁶ O zizne kwno ele izi berere ke kakwo ele ke mbom, be mee kwno be kɛpam. ³⁷ N'ipne-aznu o ziznernu nnwo a, kaa, ‘Be jɔsobisinu nnwo m.’

³⁸ “Kovu nga ele ɛrnu ɛkwu wam whnurnu nnwo wam, be gba iznuznu, kaa, ‘Ka bu nye jeeri mkpe nye nwe ɛkwu ka, anu va ma a gbu a, ri mkpe a.’ ³⁹ Be nwugwu a, gwehala a n'aznu ɛkwu vaɲni wam, gbume a.

⁴⁰ “Nga nye nwe ɛkwu vaɲni wam varu, kini bu nhne o jeeme ele ɛrnu ɛkwu wam?”

⁴¹ Be kanu a, “O jeeme ele ojo wam nwu ɛnwu ojo, gweru ɛkwu vaɲni a nyewhete n'aka ele ɛrnu ɛkwu berere ele jeenyehnata a mkpuru a n'ige a.”

⁴² Jizosi kanu be, “Anu gwnuna nhne be gbaru n'okwukwo nsɔ, ‘Akaworugwu ke ele noowu oro juru,

kiyam ghɔlam risi nsukala oro.

Ka bu ɛrnu Nyenwe ai,
o bu nhne ndu-ehni n'anya ai.’

⁴³ “Me naakanu anu nu be jaanahoru anu eli-eze Chiokike, nyewhete ele berere ke jaami mkpuru a. [⁴⁴ Nye obula ke jaadnakwasi akaworugwu ka, jaagbawa ibekala ibekala, kovu nye obula ke akaworugwu ka jaadnakwasi, o jeegweri a lele retnu.”]

⁴⁵ Nga ele risi arɔhna nu ele Farisi nurnu elulu ele ka, be mahiaru nu o nookwu oka gbasiri be. ⁴⁶ Be noopio kpa be jeeji noowugwu a, kovu nu be turu ogwnu igbudu badnu wam, kwnornu nu be gweruru a nu nye owhnurninya.

22

Elulu olulu nnwerne
(Luk 14:15-24)

¹ Jizosi tukwnonu be elulu berere, kaa, ² “Be jeeji eli-eze Chiokike sninu otu nyerukna bu eze, ke mennu nnwo a rukna iriri olo nnwerne. ³ O zihala ele izi a be sukwu ele be ziri va n'iriri olo nnwerne wam. Kovu be kwela o va.

⁴ “O zihala ele izi a berere, kaa, ‘Kanu be nu m mekwatalam nhne iriri, be gbulem kpakara okne ehni m nu rumu nnwo ehni m be znurnu oznu, be mekwakwolem kpakara nhne, anu vanu m iriri olo nnwerne.’

⁵ “Kovu nu be lewhuru a anya, znernu ke be, otu nyenum n'ekwu a, ke berere n'ernu a. ⁶ Ele gwnarnu nwugwu ele izi a mee be nhne iwhnerne, gbu be. ⁷ Eze wam weru ehni k'agida, o zizne ele ogwnu a, be zne gbume kwu ele ogbu badnu wam, kpo eli-ohna be bekwnu.

⁸ “O kanu ele izi a, ‘M bikwatakwolem nhne iriri olo nnwerne, kovu nu ele me sukwuru kwesile. ⁹ Anu zne nu kpakara ngeri apna, sukwu kpakara badnu anu whnurnu, be va ri wiri olo nnwerne ke m.’ ¹⁰ Ele izi wam whoga n'apna, sukwu kpakara badnu be whnurnu, kpa be hna, ma ele ojo ma ele oma, oro olo nnwerne wam jipiyaru nu badnu.

¹¹ “Kovu nga eze wam bnan-yarnu o lesi ele izne wam, o whnurnu otu nyerukna ke woge iwo olo nnwerne. ¹² O sika, ‘Enyi m, ndaa kpa i jiri bnanya hna ma woge iwo olo nnwerne?’ Onu snirni a.

¹³ “Ige wam eze kannu ele izi a, ‘Anu kne a eriri ochi nu aka, gwehala n'ederezi, bita a n'ochichiri hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize.’”

¹⁴ N'ochikota kpakara nhne n'otu, Jizosi kaa, “Be sukwuru agida badnu, kovu nu ele be hohiaru zi ele nu ele.”

Otu ntu-eli
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ige wam ele Farisi zneru gba iznuznu kpa be jeeme ma o hite n'ikwu-omu gbu nu mbita be. ¹⁶ Be ziznenu a ele sno apna be nu ele dagwunu Erödu, kaa, "Nye-zni-nhne, a magwu nu i bu nye ezi oka, nye neezni apna Chiokike n'ezi oka, nu i so badnu anya kwnornu nu i le badnu anya nu ruwhnu. ¹⁷ Kanu ai, kini bu echiche i, o buru oma n'iwu a tu ntü nyee Siza, sobu o buo oma?"

¹⁸ Kpa Jizosi magwu nhne ojo be vu nu mkpoma, o sika be, "Ndaa nhne anu kwno naakpa m iru, ele ruwhnu lawuru ka? ¹⁹ Anu gesi m mkpuru iwai ntü." Be gweyanu a otu mkpuru iwai. ²⁰ O sika be, "Nyele nwe ruwhnu ka nu rewhna be gbakwasiri a?"

²¹ Be kaa, "Siza nwe."

O kanu be, "Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike."

²² Nga be nurnu a, o duru be ehni, be whoga, gharu a lahna.

*Aiji gbasiri olizo n'enwu
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)*

²³ N'obochi wam masi, ele Sadusi vakwnusiri a, ka bu ele karu nu olizo n'enwu zila. Be sika a, ²⁴ "Nye-zni-nhne, Mozizi karu, 'O buru nu nyerukna nwü, nwé rümu, nwene a rukna jooluru nnwerne a muhianu nwene a rukna rümu.' ²⁵ Kitna, rümu nne rukna esau nu ai wuru hna, ke mbom luru nnwerne, nwuma nwé nnwo, o sigbasinu nwene a rukna nnwerne a. ²⁶ Otu nhne wam mernu nwene a rukna ke ebo, nu ke eto, du nu ke esau. ²⁷ Omekwo kpakara be nwukworu, nwerinya wam masi nwurnu. ²⁸ N'olizo n'enwu, nwerinya wam o jobu nnwerne nyele nu rime esau wam? Kwnornu nu kpakara be luru a nu nnwerne."

²⁹ Jizosi saru be, "Anu gahieru apna, anu ma nhne be gbaru n'okwukwo nsö, möbu rikne ke

Chiokike. ³⁰ Kwnornu nu n'olizo n'enwu, be lu nnwerne, be gbö nzi. Be jöonu lele ele enine izi zi n'oligwe. ³¹ Kovu nhne gbasiri olizo n'enwu ke ele nwurnu onwu, anu gwnuna nhne Chiokike kannu anu? O karu, ³² 'Mawa bu Chiokike ke Ebereham, nu Chiokike ke Aziki, nu Chiokike ke Jeköpu?' Chiokike buo Chiokike ke ele nwurnu onwu. O bu Chiokike ke ele zi budnu." ³³ Nga igbudu badnu wam nurnu a, o du kpa be hna ehni n'iznizni a.

*Iwu ke kakwo ibne a
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Nga ele Farisi nurnu nu Jizosi mesnirni ele Sadusi onu, be gbakoru n'otu. ³⁵ Otu badnu nu rime be, bu nye ogwnu iwu sika a ajiji naakpa a iru. O kaa, ³⁶ "Nye-zni-nhne, ndaa iwu ke kakwo kpakara Iwu Mozizi nyernu ai?"

³⁷ Jizosi saru a, " 'I jeegweru kpakara mkpoma i, gweru kpakara mkpuru ovu i, gweru kpakara oriri i, whnu Nyenwe ai Chiokike n'anya.' ³⁸ Ka bu iwu ke kakwo nu nhne mbom be nyernu n'iwu. ³⁹ Iwu ke ebo nu lele ya, 'I jöwhnu nye agbatibi i n'anya lele ehni i.' ⁴⁰ Kpakara Iwu nu kpakara iznizni ele owhnurninya Chiokike knogwu aka n'iwu lawuru ka."

*Karaisi bu nnwo nyele?
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ Kpa ele Farisi gbakoru, Jizosi sika be, ⁴² "Kini bu echiche anu gbasiri Karaisi? O bu nnwo nyele?" Be kanu a, "O bu Nnwö Devidi."

⁴³ Jizosi kanu be, "Kini mernu Enine Chiokike jiri mee Devidi sukwa a 'Nyenwe m'? Devidi karu, ⁴⁴ 'Nyenwe ai kannu Nyenwe m, Daziri eli n'akarikwnunga m, tem du nga me jaabita ele irno i nu mkpururu ochi i lawuru.' "

⁴⁵ "O buru nu Devidi sukwuru a 'Nyenwe m,' ndaa kpa o jeeji buru kwno nnwo a?" ⁴⁶ Be ma nhne be jaasa a. Hite n'ige wam o zima nye

nwernu anya rikne o sika a ajji berere.

23

*Ele Farisi nu
ele zni iwu ele Ju*

(Mak 12:38-40; Luk 11:37-52;
20:45-47)

¹ Nga wam, Jizosi kanu agida ele badnu wam nu ele sno apna a, ² "Ele zni iwu nu ele Farisi ji rikne Mozizi neezni iwu. ³ Anu bnote nsni, anu mee nhne be karu anu mee, kovu anu kpakwadia agwa lele be. Kwnornu nu be mee nhne be neezni. ⁴ Be noovute ele badnu ivu rinya, kovu be nwée rikne gweru otu mkpaka kpatu ivu wam.

⁵ "Kpakara nhne be neeme bu ma ele badnu lekiri be. Be neeme rekpa akpukpo anohia be biga iwu ziri rude, mee onu iwo be zi ogologo. ⁶ O naamasị be o dazi nu risi ngadna nu ige iriri, ma nu risi ngadna n'oro ogbako ele Ju. ⁷ O naamasị be ele badnu neebekwu be ikwu n'ahia, ele badnu noosukwu be, 'Nye-zni-nhne.'

⁸ "Anu kwéko be sukwu anu 'Nye-zni-nhne,' kwnornu nu otu nyenum bu Nye-zni-nhne anu, kpakara anu bu rumu nda. ⁹ Anu sukwu nye obula 'nda' n'owa, kwnornu nu otu nyenum bu nda anu, Nda ke oligwe. ¹⁰ Be sukwu anu 'Nda-ai-kwu,' kwnornu nu otu nyenum bu Nda-ai-kwu, ya bu Karaịsi. ¹¹ Nye kwu n'esilawuru anu jobu nye izi anu. ¹² Nye obula ke jeegwelizo ehni a olu, be jeegwedna a eli, nye obula ke jeegwedna ehni a eli, be jeegwelizo a olu.

¹³ "Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru. Anu naagbasni mgbo eli-eze Chiokike nu ruwhnu ele badnu, anu za naabna, anu kwé ele naabna be bna. [¹⁴ Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru. Anu neeridna oro ele rinya nzi be nwurnu, neekpe

ogologo okpukpe ma ele badnu whnu anu, anu jeenwe omuma ikpe kakwo ele berere.]

¹⁵ "Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu neewhe okne osimini ma nu eli etekne mee otu badnu o buru nye sno anu kpenu Chiokike, nga anu mernu a, anu mee nye wam o buru nye kwesiri o zne bekwnu eli renwu mgba lawuru karu anu.

¹⁶ "Awhnuwhnu zinu anu ele ndu isni, ele karu, 'Nye obula ke jeegweru Oro Nso Chiokike du risi, o za nhne o bu, kovu nye obula ke jeeji golu zi n'Oro Nso du risi jigwu ogwo.' ¹⁷ Anu ele iwhnirniwhno whnu osno, ndaa ke kakwo, golu, sobu Oro Nso ke bitaru golu nso?

¹⁸ "Anu karu, 'Nye obula ke jeeji ojo ariohna du risi, o za nhne o bu, kovu nye obula ke jeeji nkesi zi n'olu a du risi jigwu ogwo.' ¹⁹ Ele whnu osno, ndaa ke kakwo, nkesi sobu ojo ariohna ke bitaru nkesi wam nso? ²⁰ Kam kpayaru, nye ji ojo ariohna du risi, ji a, nu kpakara nhne zi n'olu a du risi. ²¹ Nye ji Oro Nso Chiokike du risi, ji a, nu Nye wu nu rime a du risi. ²² Nye jimasị oligwe du risi, ji ngadna eze Chiokike, nu nye dazi n'olu a du risi.

²³ "Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu nokwu otu nga nu nri nga ke mkporo okwukwo nwernu eknarna oma, minti nu anisi nu kumi, anu gharu nhne zi rinya n'iwu, bu ikpe zi snam, nu obirizi, nu okwnata mkpoma. O zi mkpa nu anu zneru eme nhne ka nu ke berere. ²⁴ Anu ele ndu isni, anu naazahala ndna, kovu ro kameli.

²⁵ "Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu nosnu aznu okiko nu okwu be ziri richna, kovu nu rime be jipiyaru nu owho-anya nu badnu nwée rikne jikwaru ehni a. ²⁶ Ji nye Farisi kpuru isni, beru osno mee ma rime okiko nu agbugba ziri

riçhna, ma aznụ a bụru kwno nhne zị riçhna.

²⁷ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ nụ lele ilili be teru nznu, ke neegesi ẹhni a lele nhne marnụ mma n’iwhe, kovu ọkpukpu ele nwurnu ọnwu nụ kpakara nhne zila riçhna jihiaru nụ rime a. ²⁸ Ọ bụ kpa anụ neegesi ẹhni anụ ele badnụ lele ele ọma, kovu ruwhnu lawuru nụ agwa ọjọ jihiaru nụ rime anụ.

²⁹ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ noowu ilili ele ọwhnurninya, bıkwata hne be liri ele ọma. ³⁰ Anụ naakaa, ‘Ọ bụru nụ a zị n’obochi ele nda aị, a bo snóne be wụsi ọvnarna ele ọwhnurninya.’ ³¹ Kam kpayarụ, anụ naagbagidne ẹhni anụ akebne, anụ bụ rụmu ele gburu ele ọwhnurninya. ³² Anụ mezute nhne ọtutu mmehie ke ele nda anụ. ³³ Anụ agwọ, anụ ẹbnurnu okpu-ẹli, ndaa kpa anụ jaagbanahọru ikpe ke bẹkwnu ẹli rẹnwu? ³⁴ M neeziyanu anụ ele ọwhnurninya nụ ele akoniche nụ ele zni Iwu Mozizi. Kovu anụ joogbu agwna be, kpogidne be n’ogba, anụ jaapnịa agwna be nhne n’oro ọgbako anụ, kpagbu be hite nụ otu ẹli-ọhna dụ ẹli-ọhna berere. ³⁵ Kam kpayarụ, ọvnarna kpakara ele ọma be wuwuhuru n’owa jaadnakwasị anụ, hite n’ovnarna Ebeli nye ọma dụ ọvnarna Zakaraya nnwọ Berekaya, nye anụ gburu n’iketa hne zị nsọ nụ ojo ariọhna. ³⁶ Me kanụ anụ ezi ọka, kpakara nhne ka jaadnakwasị ebiri ka.

Jizọsi whnurnu

Jeruselem n’anya

(Luk 13:34,35)

³⁷ “Chei! Jeruselem, Jeruselem, jị ke noogbu ele ọwhnurninya, ke jị akaworugwu nọolo ele be ziyannu i. Mgba ele kpa me pioru ọ chikota rụmu i lele kpa enwerne ọchichi nẹchikota rụmu a nụ mkpururu

aka nkwu a lawuru, kovu a kwéle. ³⁸ Le, be naaghasanụ anụ ọro anụ ma ọ tọbiri etekne. ³⁹ Kwnornu nụ ka, me kanụ, hite kitna, anụ jóowhnu m berere dụ nga anụ jaakaa, ‘Chiokike gọzi nye wam ke naava nụ rẹwhna Nyenwe aị.’ ”

24

Be joolulu Oro Nso

Chiokike

(Mak 13:1,2; Luk 21:5,6)

¹ Jizọsi hi n’Oro Nso Chiokike whoga, ele sno apna a vakwnusi a neegesi a kpa be jiri wu Oro Nso Chiokike. ² Jizọsi kanụ be, “Anụ whnurnu kpakara nhne ka? Me kanụ anụ ezi ọka, otu akaworugwu jóogwuzo n’olu ibne a, be jaakwnadna kpakara be n’ẹli.”

Mmekpẹhni nụ

Ọkpakna ẹhni

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Nga Jizọsi daziri ẹli n’olu Rugwu Olivu, ele sno apna a vakwnusi a ichne, be kaa, “Kanụ aị nga kpakara nhne ele ka jeeme. Kini jeegesi nụ ọvuva i zị ndundu, ya nụ okwukwo ọwa?”

⁴ Jizọsi saru be, “Any a dụ anụ ẹli ọ zị nye ọbula duhie anụ. ⁵ Kwnornu nụ agida ele badnụ jaava nụ rẹwhna m, naakaa, ‘Mawa bụ Karaisi,’ be jooduwu agida ele badnụ. ⁶ Anụ jọonu ọgwnu nụ ọtnutnu ọgwnu, kovu mkpoma lá anụ mini. Kpakara nhne ka jeebe ọsno mee, kovu okwukwo yooduge.

⁷ “Mba jeelizọ megidne mba, ẹli-eze jeelizọ megidne ẹli-eze, ọkwnunyo nụ ẹli otne enye jaazi nụ hne zị ichne ichne. ⁸ Kpakara nhne ka jọonu lele ọpanizo igbugbu ọmumu nnwọ.

⁹ “Ige wam be jeegweru anụ nyee ma be kpakna anụ ẹhni, gbu agwna anụ, kpakara mba joosno anụ irno kwnornu m. ¹⁰ Agida ele badnụ jáabita ọkwnata mkpoma be, be jeere ibne be, sno ibne be irno. ¹¹ Agida

ele ɔwhnurninya aghalaghala jeel-izo masi, duwhu agida ele badnu. ¹² Kwnornu nu nhne ojo jaazi agida, ɔwhnun'anya agida ele badnu jeeji iyi. ¹³ Kɔvu be jooznohia nye ɔbula ke jaaknata mkpoma, dazigidne du okwukwo kpakara nhne. ¹⁴ Be jookpo okwo izi oma ka ke gbasiri eli-eze Chiokike nu kpakara owa ma ɔ buru nhne akebbe nyee kpakara mba, ige wam okwukwo kpakara nhne jaava.

*Awhnuwhnu ke
ele Jeruselem jaata*

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Anu jowhnu nhne ruru ɔru ke neegweya gba eso n'eli hne o gwuzo nu hne zi nso, ke Daneli nye ɔwhnurninya kwuru oka gbasiri a. (Bno nsnɪ, nye ɔbula ke nɔogwunu nhne ka, ghohia a masi.) ¹⁶ Ige wam, ele zi nu Judiya gbazne n'olu rugwu. ¹⁷ Nye zi n'olu ɔro hiedna ɔ kwahala nhne zi n'oro a. ¹⁸ Nye zi n'ekwu lahna aznu, chiri iwo a. ¹⁹ Awhnuwhnu jaazinu ele rinya zi rime nu ele neechi nnwo rema n'ige wam. ²⁰ Anu kpenu Chiokike ɔgba eso anu buko n'ige okirika mɔbu n'Obochi Ozukwa Inwe. ²¹ Kwnornu n'ige wam okne mmekpehni jaazi ke nu lele ya zikolele hite n'opanizo owa du kitna, owe, ɔ jaazima berere. ²² ɔ buru nu be mene ɔbochi wam ziri ichichi, ɔ za badnu ɔbula be jooznohiali, kovu kwnornu nu ele Chiokike hohiaru, o mernu ɔbochi wam ziri ichichi. ²³ Ige wam ɔ buru nu nye ɔbula kanu i, ‘Le Karaɪsi zi hna,’ mɔbu, ‘ɔ zi piari,’ i kwé. ²⁴ Kwnornu nu Karaɪsi aghalaghala zi ɔdo n'odo, nu ele ɔwhnurninya aghalaghala zi ɔdo n'odo jowho iwhne, nɔornu agida ernu ndu-ehni nu ernu elekema zi ɔdo n'odo, ma be duwhu ele Chiokike hohiaru ɔ buru nu o jeekwe omome. ²⁵ Anu bnote nsnɪ, m bele m osno kanu anu.

²⁶ “ɔ buru nu nye ɔbula kanu anu, ‘Le ɔ zi n'eli-ikpa,’ anu zné, mɔbu ‘ɔ zi nu rime ɔro mati,’ anu kwé. ²⁷ Kwnornu nu lele kpa amuma oligwe neehi n'obosi ehnam dna nu ɔdidna ehnam, bu kpa ɔ jonu nga Nnwɔ ke Badnu jaava. ²⁸ Henuhne ɔbula iznu dnarnu, idele jaagbako pi.

*Nnwɔ ke Badnu vawa
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)*

²⁹ “Wara wara mmekpehni ka whemernu n'obochi wam, ehnam jaagba ɔchichiri, enwa jeenye iwhne a, mbo ke oligwe jaadna, kpakara iknernema ke oligwe joohnio ohnio.

³⁰ “Ige wam, nhne elekema ke Nnwɔ ke Badnu jowhuya iwhne n'oligwe, kpakara mba jaagbanu a mkpe. Be jowhnu Nnwɔ ke Badnu hne o naava n'erumeru oligwe n'iknernema nu okne igwugwu. ³¹ Be jooḡbu okne ɔkwodu, o jeezi-hala ele enine izi a, be chikotanu a ele ke Chiokike hohiaru hite nu ruwhere eno k'owa, hite n'osotoma owa du n'osotoma berere.

*Muhia nhne hite
n'isisi be kwu figi*

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² “Anu muhia nhne hite n'isisi figi, nga nkala a zilam piali piali nooru ɔkwukwo ikne, anu mahia nu nduru-mini zi ndundu. ³³ Kpam masi, nga anu jowhnu kpakara nhne ka, anu mahia nu ige wam zi ndundu n'onu-mgbo. ³⁴ Me kanu anu ezi oka, ebiri ka jeeuwe tem kpakara nhne ka mee. ³⁵ Oligwe nu owa jaagawhe, kovu ikwu-onu m jaagawhe rɪa rɪa.

*ɔ za nye magwu
ɔbochi wam*

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

³⁶ “ɔ za nye magwu ɔbochi mɔbu ɔtnu-ige wam, ele enine izi ke oligwe mamasɪ, Nnwɔ wam

mámasì. Okwolem Nda m kpòì bù nye magwù ọ̀bochi wam. ³⁷ Lele kpa ọ̀ nù n'ọ̀bochi Noa, ọ̀ bù kpa ọ̀ jọ̀onu ìge Nnwọ̀ ke Badnù jaava. ³⁸ Hne ọ̀ dù ìge mgba-mini ẹ̀lì wam, ele badnù zì neeri, nọ̀onwo, nọ̀olu nnwerne, nọ̀ogbo nzi, dù n'ọ̀bochi Noa bnazneru nù rime ọ̀gbo. ³⁹ Be máa, tem mgba-mini ẹ̀lì wam va vuru kpakara be zne. Ọ̀ bù kpa ọ̀ jaazì nga Nnwọ̀ ke Badnù jaava. ⁴⁰ Badnù lawùru jaazì n'ẹ̀kwu, be gweru otu ghasa ibne a. ⁴¹ Ele rinya lawùru jaazì neegwe wiri nù hne be gwe wiri, be gweru otu ghasa ibne a.

⁴² “Kam kpayarù, anù neese nse, kwnornu nù anù máa ọ̀bochi Nyenwe anù jaava. ⁴³ Kọ̀vu anù mahià nù ọ̀ búrù nù nye nwe ọ̀ro mahiàru ọ̀tnu-ìge nye buznu jaava, o zneru ose ọ̀ro a, o béekwele be lị̀wa ọ̀ro a. ⁴⁴ Kpam masì, anù zìrì nù ojìkneru, kwnornu nù Nnwọ̀ ke Badnù jaava ìge anù túge anya a.

*Ohi ke kwesiri
ọ̀ kwnata ovu*

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Nyele bù ọ̀hi wam ke nwernu akọ̀nìche be kwesiri ọ̀ kwnata mkpọ̀ma, nye nda a kwu mernu nye risi ele ọ̀hi berere zì n'ọ̀ro a ma o neenye be wiri n'ìge kwesiri? ⁴⁶ Ọ̀wa ọ̀ma zìnu n'ọ̀hi wam ke nda a kwu hiehnarnu whnù nù o neeme kpa nda a kwu karù. ⁴⁷ Me kanù anù ezi ọ̀ka, o jeeme a nye jeelekọ̀ta kpakara ẹ̀kwnu a. ⁴⁸ Kọ̀vu ọ̀ búrù nù ọ̀hi wam bù ọ̀hi ọ̀jo, ọ̀ kanù ẹ̀hni a, ‘Nda m kwu joogbu ọ̀kwnu,’ ⁴⁹ o bete naalìgbu ele ọ̀hi ibne a, snornu ele manya noogbu, neeri nọ̀onwo manya. ⁵⁰ Nda kwu ọ̀hi wam jaava n'ìge ọ̀ túge anya a, n'ọ̀tnu-ìge ọ̀ máa. ⁵¹ O joogbubi a ichichi lawùru, mee ya nù ele ruwhnu lawùru bna n'otu ọ̀gbo, hne be jaazì naakwna ẹ̀kwna, naata rùkwnurnu-ize.”

* **25:13** Talẹ̀nti: N'ìge mbọ̀m, ọ̀gwo ẹ̀ru ọ̀bochi bù otu mkpùru ìwai. Otu talẹ̀nti hna lele nri pokwu mkpùru ìwai.

25

*Elulu nri
rùmu oknornokno*

¹ “Ìge wam be jeeji ẹ̀lì-eze Chiokike sninu nri rùmu oknornokno ele chìrì tọ̀nji be zne o kwnusi nye nọ̀olu nnwerne ikne. ² Isne n'esilawùru be bù ele iwahnirniwhno, isne bù ele nwernu echiche. ³ Ele iwahnirniwhno gweru tọ̀nji kọ̀vu be jìle mọ̀no. ⁴ Ele nwernu echiche gweru tọ̀nji, gbarù mọ̀no n'olori gweru zne. ⁵ Nye nọ̀olu nnwerne ikne váge ngwa, anyarna tùru kpakara be, be zni anyarna.

⁶ “N'esilawùru abalì, be siri lùlo, ‘Le nye nọ̀olu nnwerne ikne, anù whùya, zne kwnusi a.’

⁷ “Kpakara rùmu oknornokno wam lizo, tùlizo tọ̀nji be. ⁸ Ele iwahnirniwhno kanù ele nwernu echiche, ‘Anù nyebọ̀si aì agwna mọ̀no anù, tọ̀nji aì neechni echni.’

⁹ “Rùmu oknornokno wam nwernu echiche sarù be, ‘Ọ̀za, mọ̀no a nwernu jóozunu aì nù anù, anù zne n'aka ele neere mọ̀no zùru mọ̀no ke anù.’

¹⁰ “Kpa be zneru ọ̀ zù mọ̀no, nye nọ̀olu nnwerne ikne varù, rùmu oknornokno ele jìkneru snornu a bna n'ìriri ọ̀lu nnwerne. Be gbasni ọ̀ro.

¹¹ “Omekwo rùmu oknornokno iwahnirniwhno wam varù, nooznu aka n'ọ̀nu-mgbo, naakaa, ‘Nyenwe aì, Nyenwe aì, gbamanù aì ọ̀ro.’

¹² “Kọ̀vu ọ̀ sarù be, ‘Me kanù anù ezi ọ̀ka, m máam ele anù bù.’

¹³ “Kam kpayarù, anù zìrì nù nse, kwnornu nù anù máa ọ̀bochi wam mọ̀bu nga ọ̀tnu-ìge wam jọ̀bu.

*Elulu talẹ̀nti**
(Luk 19:11-27)

¹⁴ “Berere kwno, be jeeji ẹ̀lì-eze Chiokike sninu otu nyerukna ke neezne izne, o sukwu ele ọ̀hi a, gweru ẹ̀kwnu a nyewhete be

n'aka. ¹⁵ O nyernu otu badnu talenti isne, nye berere talenti lawuru, nye masi nye ke berere otu talenti. O nyernu nye obula lele kpa rikne a hna. O lizo zne hne o znezne. ¹⁶ Nye ke o nyernu talenti isne znernu ngangam noozu ahia, o nwehia mbnarna talenti isne berere. ¹⁷ Nye ke nahiaru talenti lawuru zne mee masi kpa, o nwehiaru mbnarna talenti lawuru berere. ¹⁸ Kovu nye ke nahiaru otu talenti znernu gwu eli, lite iwai nyenwe a.

¹⁹ “Nga agida ige whemernu, nyenwe ele ohi wam varu ma ya nu be piakota nhne o nyernu be. ²⁰ Nye wam ke nahiaru talenti isne gweru talenti isne berere va, kaa, ‘Nyenwe m, i nyernu m talenti isne, kovu le, m nwehiaru m mbnarna talenti isne berere.’

²¹ “Nyenwe a kanu a, ‘I mekwaru nkari, ohi oma, ke be kwesiri o kwnata mkpoma, i kwesiri be kwnata i mkpoma nu nhne ele nu ele, m jeeme i nye risi agida nhne. Vaa, snornu Nyenwe i n'ovu oso n'onu a.’ ²² Nye ke nahiaru talenti lawuru varu masi, kaa, ‘Nyenwe m, i nyernu m talenti lawuru, le m nwehiaru m mbnarna talenti lawuru berere.’

²³ “Nyenwe a kanu a, ‘I mekwaru nkari, ohi oma ke be kwesiri o kwnata mkpoma, i kwesiri be kwnata i mkpoma nu nhne ele nu ele, m jeeme i nye risi agida nhne. Vaa, snornu Nyenwe i n'ovu oso n'onu a.’

²⁴ “Nye wam ke nahiaru otu talenti varu, kaa, ‘Nyenwe m, m maam nye i bu, nu i bu badnu akanchni, i neegwe nhne n'ekwu hne i kpala mkpuru, i naachikota nhne hne i ghala mkpuru. ²⁵ Kam kpa-yaru, ogwnu turu m, m gweruru m talenti i lite n'eli, le, gweharnu ke bu ke i.’

²⁶ “Nyenwe a saru a, ‘Ohi ojo, nye ime-mgwu, i magwu nu m neegwe nhne n'ekwu hne me kpala

mkpuru, naachikota nhne hne me ghala mkpuru? ²⁷ O buru oma, i znernu eyisi iwai m n'aka ele gbanwo iwai, nga me varu m znernu m anahoru iwai m nu mbnarna.

²⁸ “ ‘Anu nahia a talenti wam nyega a nye wam ke nwernu nri talenti. ²⁹ Kwnornu nu nye obula ke nwernu nhne, be jeenye, o nwehnasiru, kovu nye ke nwée, be jaanahoru a, o bubedi ke o nwernu. ³⁰ Anu tubna ohi ke bnage nu nhne wam n'ederezi, o bna n'ochichiri hne be jaazi naakwana ekwana, naata rukwnurnu-ize.’

Rumu owu nu atnurnu

³¹ “Nga Nnwọ ke Badnu jaava n'igwugwu a, ya nu kpakara ele enine izi a, o jaadazi eli nu ngadna eze ke igwugwu. ³² Be jaachikota kpakara mba nu ruwhnu a, o jeekeme ele badnu n'esilawuru ibne be, lele kpa nye nooznu atnurnu neekewahala atnurnu n'esilawuru owu. ³³ O jaabita atnurnu n'akarikwnunga a, bita owu n'akarita a.

³⁴ “Eze wam jaakanu ele zi a n'akarikwnunga, ‘Anu va, ele Nda m goziri, anu kehia eli-eze be bitannu anu hite nga Chiokike kpuru owa. ³⁵ Kwnornu nu wiri gwnurnu m, anu nyernu m wiri, akpiri kporu m bekwnu, anu nyernu m mini, m bu m nye izne, anu kwubnarnu m oro anu. ³⁶ M gbaru m eto, anu chita m ikpe, m riaru m nriria, anu leri nriria, m zi m n'oro ikelu anu varu lekwa m.’

³⁷ “Ige wam ele oma wam jaakaa, ‘Nyenwe ai, ndaa ige a whnurnu wiri noogwnu i, a nyega i wiri, mọbu ige akpiri nookpo i bekwnu, a kwute i mini? ³⁸ Ndaa ige a whnurnu nu i bu nye izne, a kwubnanya i n'oro ai, mọbu nu i gba eto, a chita i ikpe? ³⁹ Ndaa ige a whnurnu nu i naaria nriria mọbu n'oro ikelu, a lekwa i?’

⁴⁰ “Eze wam jaasa be, ‘Me kanu anu ezi oka, kpakara nhne anu mennu nye ka kakwo mati

n'esilawuru rumu nda m, anu mennu me.'

⁴¹ "Nga wam, o jaakanu ele ke zi a n'akarita, 'Anu whoga hne me zi, ele be vuru onu, bna nu bekwnu noonwu tim tom ke be bitannu Ekwensu nu ele enine izi a. ⁴² Kwnornu nu wiri gwnurnu m, anu nyege m wiri, akpiri kporu m bekwnu, anu kwutege m mini. ⁴³ Mbun nye izne, anu kwubnanyage m, m gbaru m eto, anu chifage m ikpe, m rjaru m nrjria, m zi m n'oro ikelu, anu lekwa m.'

⁴⁴ "Be jaasa a masi, 'Nyenwe ai, ndaa ige a whurnu nu wiri noogwnu i, mobu nu akpiri nookpo i bekwnu, mobu nu i bun nye izne, mobu nu i gba eto, mobu nu i naaria nrjria, mobu nu i zi n'oro ikelu, a lekwa i?'

⁴⁵ "O jaasa be, 'Me kanu anu ezi oka, kwnornu nu anu mennu a otu nye ke kakwo mati n'esilawuru ele ka, anu mennu m.'

⁴⁶ "Ige wam be jeezne ta awhnuwhnu ke kwokwo, kovu ele oma jaabna nu budnu kwokwo."

26

Be gbaru iznuznu

o gbu Jizosi

(Mak 14:1,2; Luk 22:1,2; Jon 11:45-53)

¹ Nga Jizosi kwukworu kpakara oka ka, o kanu ele sno apna a, ² "Anu magwu nu obochi lawuru wheme nu Iriri Ogawhe jaazi, be jeegweru Nnwog ke Badnu nyee ma be kpoigidne a n'ogba."

³ Ige wam ele risi arjohna nu ele okno badnu ke ele Ju gbakoru n'obiri nye risi arjohna be nookwu Kayafasi. ⁴ Be gba iznuznu kpa be jeeji aghigho nwugwu Jizosi, gbu a. ⁵ Kovu be karu, "O jobu n'Iriri ka, o zi a kpasu ohna."

Be teru Jizosi mono nu Betani

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Nga Jizosi zi nu Betani, n'oro Saimoni nye rjaru nchnichna, ⁷ otu nwerinya bnanyarnu nye vu mono otute zi gburu okne onu ke nwernu eknarna oma ke zi n'ite alabasita, o wusi mono otute ka nu risi Jizosi kpa o dazi eli neeri wiri.

⁸ Nga ele sno apna a whurnu a, o we be ehni, be kaa, "Kini kparyu be wuwhuru mono otute ka etekne? ⁹ Be znernu o re mono otute ka agida iwai, nyee ele mboni."

¹⁰ Kpa Jizosi mahjaru nhne be nookwu, o kanu be, "Kini kparyu anu neemekpa nwerinya ka ehni? O rnurnu ernu oma n'ehni m. ¹¹ Anu nu ele mboni zi kpakara ige, kovu nu me nu anu jazi kpakara ige. ¹² O wusiri mono otute ka n'ehni m, o mernu a ma o bikwata m n'olili m. ¹³ Me kanu anu ezi oka, hne nu hne obula be jookpo okwo izi oma ka nu kpakara oma, be jookwuhia nhne nwerinya ka mernu, ma o buru nhne o chenwanya a."

Judas kweruru

o re Jizosi

(Mak 14:10,11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Ige wam otu badnu n'esilawuru ele sno apna a nri nu ebo wam, be kwu Judasi Isikarioti, znekwnusiri ele risi arjohna, ¹⁵ o sikwa be, "Kini bu nhne anu jee nye m, o buru me gweru a nyee n'aka anu?" Be kwu a nri siliva eto. ¹⁶ Hite n'ige wam, o bete o pio oghere o jeegweru Jizosi nyee be.

Jizosi nu ele sno apna a

riri Iriri Ogawhe

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13; Jon 13:21-30)

¹⁷ N'obochi mbom ke Iriri Bredi Whuge Owu, ele sno apna a vakwnusiri Jizosi, sikwa a, "Ndaa hne i pioru ma a mekwatanu i ma i ri Iriri Ogawhe?"

¹⁸ O kanu be, "Anu zne eli-ohna ka, znekwnusiri nye nu kpa, kanu a, 'Nye-zni-nhne karu kpa, Ige m zi

ndundu, me nū ele sno apna m jeeri Iriri Ọgawhe n'oro i.' ”¹⁹ Ele sno apna a mee lele kpa Jizọsi nyernu be iwu, be mekwata Iriri Ọgawhe.

²⁰ N'ogbednachi, Jizọsi nū ele sno apna a nri nū ẹbo wam daziri neeri wiri. ²¹ Kpa be neeri wiri, ọ kaa, “Me kanu anu ezi oka, otu badnu n'esilawuru anu jeere m.”

²² O gbu be igbugbu k'agida, kpakara be n'otu n'otu panizo naakanu a, “Nyenwe ai, ọ bu mawa sa?”

²³ Jizọsi saru be, “Nye me nu a noosnukota aka n'otu agbugba wiri, nye wam jeere m. ²⁴ Nnwọ ke Badnu jaala lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ gbasiri a, kovu nu awhnwuhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwọ ke Badnu. O buru oma o buru be muna nyerukna wam.”

²⁵ Ige wam Judasi, nye reru a, kaa, “Nye-zni-nhne, ọ bu mawa sa?”

Jizọsi saru a, “Ji n'iwuhuru i karu k pam.”

Wiri Anyasnu Nyenwe ai

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

²⁶ Kpa be neeri wiri, Jizọsi gweru bredi, tunu Chikike mmamma, nyawama a, nyee ele sno apna a, kaa, “Anu gweru, ri, ka bu ano-ehni m.” ²⁷ O gweru okiko, tu mmamma, nyee be, kaa, “Kpakara anu nwọ nu rime a. ²⁸ Kwnornu nu ka bu onarna m ke ogba-njo-ehni ke be noowusi kwnornu agida badnu ma be gbarunu be mmehie be. ²⁹ Me kanu anu, hite kitna m jonwoma manya hi n'isisi vaini whuya rja rja tem du n'obochi me nu anu jonwo a ke ikne n'eli-eze nda m.”

³⁰ Nga be gwnukparu eri, be whoga zne nu Rugwu Olivu.

Jizọsi karu nu Pita

joogonahoru a

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

³¹ Nga wam, Jizọsi kanu be, “Kpakara anu jaagbakwo eso n'abalj tna, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘M joogbu nye nooznu atnurnu, atnurnu a jaagbakemekwo.’

³² Kovu nga me hiri n'enwu lizo, m jeebe anu osno zne Galili.”

³³ Pita saru a, “O buredi nu kpakara badnu gbanahoru i, m jaagba eso rja rja.”

³⁴ Jizọsi kanu a, “Me kanu i ezi oka, n'abalj ka, ige okne ochichi yaakwnana ekwna, i joogonahoru m mgb a to.”

³⁵ Pita kanu a, “O burubedi nu o zi mkpa me sno i nwuma, m joogonahoru i rja rja.” O bu masi kpa kpakara ele sno apna a kwuru.

Jizọsi kperu okpukpe

nu Gese mani

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Jizọsi nu be vaduru n'ekwu Gese mani, o kanu ele sno apna a, “Anu daziri hna, me zne kpe okpukpe nu piari.” ³⁷ O kwuru Pita nu rumu rukna Zebidi lawuru yisinu ehni a, o panizo o gbu a igbugbu nu o wute a nu mkpoma. ³⁸ O kanu be, “O noogbu m mkpoma m igbugbu k'agida du enwu, anu dazigidne hna, snornu m se nse.”

³⁹ O znetu nu ruwuhu matj, dna, kpu ruwuhu a n'eli, kpe okpukpe, kaa, “Nda m, o buru nu o kwe omume, ma okiko awhnwuhnu ka whenahoru m, kovu o buo nhne me pioru, kovu nhne i pioru.”

⁴⁰ O vakwnusi ele sno apna a, hne be neezni anyarna, o kanu Pita, “Kini, anu nwee rikne snornu m se nse otu otu-ige? ⁴¹ Anu se nse, neekpe okpukpe, o zi anu dnabna n'ornurna. Enine ke badnu zi bekwnu, kovu nu ano-ehni zila rikne.”

42 O gharu be zne kwno berere ke mgba lawuru, kpe okpukpe, kaa, “Nda m, o buru nu okiko awnwhnu ka jéewhenahoru m, okwolem ma m nworu m a, be mee nhne i pioru.”

43 Jizosi hiehna berere, whnu be neezni anyarna, kwnornu nu anya be zi rinya. 44 O gharu be, zne kpe okpukpe ke mgba eto, nookwu koriri otu oka wam.

45 Nga o hiehna hne ele sno apna a zi, o kanu be, “Anu zi koriri neezni anyarna, noozukwa inwe? Le, otu-ige ke m zi ndundu. Be neegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele mmehie. 46 Anu lizo, ma a zne. Anu le, nye neegweru m nyee zi ndundu.”

Be nwudnenu Jizosi

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-13)

47 Kpa Jizosi kpu oka n'onu, le, Judasi, otu nu rime nri nu badnu lawuru wam varu, ya nu agida badnu ji ama-ogwnu nu okpiri. Be hi nu hne ele risi ariohna nu ele okno badnu ele Ju va. 48 Judasi, nye wam reru a nyernu be nhne elekema, kaa, “Nye obula ke me joosnutu onu, nye wam bu ya, anu nwugwu a.” 49 Ngangam, o znekwnusi Jizosi, kaa, “Nye-zni-nhne, m bekwulem ji.” O snutu a onu.

50 Jizosi kanu a, “Enyi m, mee nhne i varu o mee.”

Be vakwnusi Jizosi, be tukwasi a aka, nwugwusi a rikne. 51 Otu badnu nu rime ele sno apna Jizosi dosnimarnu aka, mnihia ama-ogwnu a, gbu nye izi nye risi ariohna, bihala a nsni. 52 Jizosi kanu a, “Mnihnasi ama-ogwnu i n'obo a, kwnornu nu kpakara ele gbu ama jaala n'ama. 53 O bu nu i ma nu m nwernu m rikne kanu Nda m, o zianu m nhne kakwo lijoni * nri nu ebo ele enine izi a? 54 Kovu me mee kpam, nhne be gbaru

n'okwukwo nsọ nu o jeemeriri, ndaa kpa o jeemezu?”

55 Ige wam, Jizosi kanu agida ele badnu wam varu o nwugwu a, “Anu varu chiri ama-ogwnu nu okpiri o nwudne m lele nu bu m nye neemegidne iwu eli. Kpakara obochi m daziri m n'Oro Nso Chiokike neezni nhne, anu nwudnene m. 56 Kpakara nhne ka mernu ma nhne ele owhnurninya gbaru n'okwukwo nsọ mezu.” Ige wam kpakara ele sno apna a ghasaru a, gbawhu.

*Jizosi gwuzo nu ruwhnu
ele eze-ikpe*

(Mak 14:53-65; Luk 22:54,55,63-71; Jon 18:13,14,19-24)

57 Ele nwudnenu Jizosi duru a zne n'oro Kayafasi, nye risi ariohna, hne ele zni iwu nu ele okno badnu gbakogwu. 58 Pita snornu a, be zitagwo ndundu. O bna nu rime ederezi nye risi ariohna, daziri eli n'esilawuru ele nse, ma o whnu risi nhne neeme.

59 Ele risi ariohna nu kpakara ele eze-ikpe noopio ele akebne aghalaghala gbagidne Jizosi ma be gbu a. 60 O bu n'ezi nu agida ele akebne aghalaghala whuyaru, kovu be nwée rikne piohia nhne.

N'ipne-aznu, badnu lawuru whuyaru, 61 be kaa, “Nyerukna ka karu nu o nwernu rikne kwadna Oro Nso Chiokike ka, wu a n'obochi eto.”

62 Nye risi ariohna lizo sikwa Jizosi, “O za nhne i naasa? Kini bu akebne ka ele badnu ka naagbagidne i?” 63 Kovu nu Jizosi kpusnirni onu. Nye risi ariohna kanu a, “M ji m Chiokike ke zi budnu kwusi a rikne, ma i kanu a, ji n'iwhuru i bu Karaisi, Nnwọ Chiokike.”

64 Jizosi saru a, “Owe! Ji n'iwhuru i karu. Kovu me kanu anu, Hite kitna, anu jowhnu Nnwọ ke Badnu

* 26:53 Lijoni: bu pokwu ele ogwnu isunu.

hne ọ dazị n'akarikwnunga
Chiokike ke bụ Dikne,
naava masị n'erumeru
oligwe.”

⁶⁵ Nye risi ariohna dọwama iwo a, kaa, “O kwululem Chiokike, ndaa nhne a kwno noopio ele akebne berere? Anụ n̄rnu kpa o kwuluru Chiokike. ⁶⁶ K̄ini bụ echiche anụ?”

Be sarụ, “O kwesiri ọ nwụ ẹnwu.”

⁶⁷ Ige wam be bete n̄ogbo a ọnu mini, naap̄n̄a a nhne. Ele berere n̄ogbo a aka, ⁶⁸ be kaa, “Whn̄u n̄u ā ọwhnurninya, Karāisi, nyele gb̄oru i aka?”

Pita Ḡonahoru Jiz̄osi

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; J̄on 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita dazị n'ederezi, otu nnw̄o oknornokno ele neezne izi vakwnusi a, kaa, “J̄i n̄u Jiz̄osi nye Galili sno masị.”

⁷⁰ K̄ovu Pita ḡoru n̄u ruwhnu kpakara be, kaa, “M máam nhne i naakaa.”

⁷¹ Nga ọ wh̄ogaru n'ọnu-mgbo, nnw̄o oknornokno berere whn̄u a, ọ kan̄u ele z̄i p̄i, “Nyerukna ka n̄u Jiz̄osi nye Nazarēti sno.”

⁷² Pita kwusi a rikne, ḡo kwno berere, kaa, “M máam nyerukna ka.”

⁷³ Ige mat̄i berere, ele gwuzo nd̄undu vakwnusiri Pita, kan̄u a, “N'ez̄i, j̄i n'iw̄huru i b̄u otu badn̄u n̄u rime be, kwnornu n̄u ikwu-ọnu i neegweh̄ia i iw̄hne.”

⁷⁴ Ige wam ọ pan̄izo n̄ogbo ẹhni a nḡugo, n̄odu risi, kaa, “M máam nyerukna ka.” Ngangam, okne ọchichi kwnarn̄u ẹkwna. ⁷⁵ Pita chenwanya ikwu-ọnu Jiz̄osi kwuru, kaa, “Ige okne ọchichi yáakwnana ẹkwna, i j̄ogonahoru m mgba ẹto.” Ọ wh̄oga ederezi kwna ẹkwna mkp̄uru ovu k'agida.

27

Be kwuznennu Pāileti

Jiz̄osi

(Mak 15:1; Luk 23:1,2; J̄on 18:28-32)

¹ N'ọnu ọsisi, kpakara ele risi ariohna n̄u ele okno badn̄u ele Ju gbar̄u iznuznu, kpebi o gbu Jiz̄osi. ² Be kne a eriri, duru a zne, gweru a nyewhete n'aka Pāileti nye n̄echi.

Enwu Judasi

(Enu 1:18,19)

³ Nga Judasi nye reru a whn̄urnu n̄u be kperu Jiz̄osi ikpe ẹnwu, marn̄uhnini mernu a k'agida, ọ ch̄ihnalanu ele risi ariohna n̄u ele okno badn̄u nri siliva ẹto wam, ⁴ kaa, “M mmehiele m n̄u ogweru ọvnarna nye ikpe mána resi an̄u.”

Be kan̄u a, “Ndaa ke gbasiri ā? K̄i b̄u mkpa i.” ⁵ Judasi t̄usa iwai wam n̄u rime Ọro Ns̄o Chiokike, wh̄oga, kp̄ogbo ẹhni a.

⁶ Ele risi ariohna gweru kpakara iwai wam, kaa, “O megidnernu iwu āi o yisi iwai ka n̄u nhne be b̄ita iwai n'Ọro Ns̄o Chiokike, kwnornu n̄u ọ b̄u iwai ọvnarna.” ⁷ Be kpebi o gweru iwai wam z̄u ẹli ele kp̄u ite hne be jeeli ele izne. ⁸ Ka kpa-yar̄u be nookwu a Ẹli Ọvnarna d̄u tna. ⁹ Nhne ka mernu ma nhne Jerimaya nye ọwhnurninya kwuru mezu,

“Be gweru

nri siliva ẹto

b̄u ọnu ah̄ia

ele Izirēli whn̄urnu ọnu a,

¹⁰ be gweru a z̄uya ẹli ele ọkp̄u ite,

lele kpa Nyenwe āi nyernu m n'iwu.”

Jiz̄osi gwuzo n̄u

ruwhnu Pāileti

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; J̄on 18:33-38)

¹¹ K̄ovu n̄u Jiz̄osi gwuzo n̄u ruwhnu nye n̄echi ẹchi, nye ọchichi wam s̄ikwa a, “I b̄u Eze ele Ju?”

Jiz̄osi sar̄u a, “Owe! J̄i n'iw̄huru i kar̄u k̄pam.”

¹² Nga ele risi ariohna nū ele okno badnū noobno a nhne, ọ sála be nhne ọbula. ¹³ Pailetì sịkwa a, “Ị núná kpakara nhne be noobno i?” ¹⁴ Kọvu nū Jizọsi sála a ọka ọbula, ke mernu o gbagwojiri nye ọchichi anya k'agịda.

Be marnū Jizọsi

ikpe ẹnwu

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jọn 18:39--19:16)

¹⁵ N'Iriri Ọgawhe ọbula, nye nẹchi ẹchi nẹsigbasinu be otu nye ikelu be rjoru a. ¹⁶ Be nwernu otu nye ojo ke ọhna marnū zị n'oro ikelu be nookwu Barabasi. ¹⁷ Nga igbudu badnū wam gbakọru, Pailetì sịkwa be, “Ndaa nye anū pioru me sigbasinu anū, Barabasi* sọbu Jizọsi, nye be kwu Karaisi?” ¹⁸ Pailetì kwuru ka kwnornu nū ọ magwū nū be kwuyannū a Jizọsi kwnornu ọwho-anya.

¹⁹ Kpa Pailetì daziri nū ngadna ikpe a, nnwerne a ziznenu a izi, kaa, “Aka ị zị nū nhne gbasiri nye mee mma wam, kwnornu nū m tarū m agịda awhnūwhnu nū mboro tna kwnornu a.”

²⁰ Kọvu nū ele risi ariohna nū ele okno badnū sigidnenu igbudu ele badnū wam be rjọ a Barabasi, gbu Jizọsi.

²¹ Pailetì sịkwa be, “Ndaa nye anū pioru me sigbasinu anū n'ehni badnū lawuru ka?”

Be kaa, “Barabasi.”

²² Ọ sịkwa be, “Kini bu nhne anū pioru me mee Jizọsi, nye be kwu Karaisi?”

Kpakara be siwama, “Kpogidne a n'ogba.”

²³ Pailetì sịkwa, “Kini mernu? Kini bu nhne ojo ke o mernu?”

Be siwama okokoba ke kakwo, kaa, “Kpogidne a n'ogba.”

²⁴ Nga Pailetì whnurnu nū o nwée rikne mee nhne ọbula, kọvu agịda

ogbugbo dnarnū, o gweru mini kwọ aka a lawuru nū ruwhnu kpakara be, kaa, “Aka m zị rịchna n'ovnarna nwerukna ka, anū n'iwuru anū magwū nhne gbasiri a.”

²⁵ Kpakara be karū, “Ovnarna a zị nū risi a, zị masi nū risi rumu a.”

²⁶ Pailetì sigbasinu be Barabasi. Nga ọ pniarnu Jizọsi nhne, o gweru a nyewhete be ma be kpogidne a n'ogba.

Ele ọgwnu kpariri Jizọsi

(Mak 15:16-20; Jọn 19:2,3)

²⁷ Ele ọgwnu nye ọchichi duru Jizọsi zne n'obna ele ọgwnu hne kpakara odobiri ele ọgwnu gbarū a gburugburu. ²⁸ Be tuma a iwo a, wosi a iwo ihie ihie. ²⁹ Be kpa okpu igwnu, kpusi a nū risi, nyee a mkpara n'akarikwnunga, gbunu a mpnerne ọchi nū ruwhnu a, kpari a, be kaa, “A bekwulem ji, Eze ele Ju.” ³⁰ Be gbū a ọnu-mini, gweru mkpara wam nẹli a nū risi. ³¹ Nga be kparikworu a, be tuma a iwo wam, wosi a kpakara iwo a, duru a zne ma be kpogidne a n'ogba.

Be kpogidnenu

Jizọsi n'ogba

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jọn 19:17-27)

³² Nga be whuyaru, be whnurnu otu nwerukna Sirini, rẹwhna a bu Saịmoni, be sigidne a ma o vuru ọgba a sno be.

³³ Nga be vaduru hne be kwu Golugota, ke bu “Hne Okpokoro Risi,” ³⁴ be nyee Jizọsi manya be gwarū nhne lu nlulu. Kọvu nga Jizọsi raturu a riro, o kwéle ọ nwọ a. ³⁵ Be kpogidne a n'ogba, ele ọgwnu ke iwo a n'esilawuru be nga be vukworu ogbanuchi. † ³⁶ Be daziri ẹli neese a. ³⁷ Be bitaru n'olu risi a nhne be bnornu a, “Ka bu Jizọsi, Eze ele Ju.” ³⁸ Be kpogidnenu ele buznu lawuru nū Jizọsi n'olu ọgba,

* **27:17** Barabasi: Agwna ọkwukwo kwuru Jizọsi Barabasi † **27:35** Agwna ọkwukwo kwuru: Be mernu ka ma nhne be kwuru hite n'onu nye ọwhnurninya mezu, “Be kerì iwo m n'esilawuru be, gweru iwo m vu ogbanuchi.”

otu badnu n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. ³⁹ Ele naagawhe naakaja a, neewhnuwhne risi, ⁴⁰ be kaa, "Ji nye naakwnadna Oro Nso Chiokike, wu a n'obochi eto, znohia ehni i. O buru nu i bu Nnwọ Chiokike, hi n'olu ogba hiedna."

⁴¹ O bu masi kpa ele risi ariohna nu ele zni iwu nu ele okno badnu naakpari a. ⁴² Be kaa, "O znohiaru ele berere, kovu o nwée rikne znohia ehni a, o bu eze Izireli, o hi n'olu ogba hiedna kitna, a jeekweru nu a. ⁴³ O tukwasiri Chiokike mkpoma, o znohia a kitna, o buru nu o masiri a, kwnornu nu o karu, 'M bu m Nnwọ Chiokike.'" ⁴⁴ O bu masi kpa ele buznu wam be kpogidnernu be nu Jizosi n'olu ogba zi masi naakpari a.

Enwu Jizosi

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Hite n'esilawuru iwhnehnie, † oichichiri gbasnirni kpakara eli wam du n'otnu-ige ke eto. § ⁴⁶ N'otnu-ige ke eto, Jizosi jiri okne nkoli siwama, kaa, "Eloi, Eloi, lama sabatani," ke bu, "Chiokike m, Chiokike m, kini mernu i ghasaru m?"

⁴⁷ Agwna ele gwuzo ndundu nuru a, be kaa, "O noosukwu Elaija."

⁴⁸ Ngangam, otu badnu gba eso gweru sponji gbajite a nu manya gbaru oka, tukwasi a n'olu isisi, nyee a ma o nwọ. ⁴⁹ Ele berere kaa, "Gharu a, a lesi ma Elaija jaava o znohia a."

⁵⁰ Nga Jizosi jiri okne nkoli si okokoba berere, o nwebime inwe.

⁵¹ Ige wam ikpe obnosni ke Oro Nso Chiokike gbawaru ibekala lawuru hite n'olu du n'eli. Eli otne enye dnarnu, agida rugwu gbawaru. ⁵² Ilili kpumernu, agida ele nso hiri n'enwu lizo, ⁵³ be whuya nu rime ilili. Nga Jizosi hiri n'enwu

lizo, be bnazne nu rime eli-ohna nso, gesi agida ele badnu ehni be.

⁵⁴ Nga nye neechi otu riwhu ele ogwnu nu ele ogwnu a zi neese Jizosi whnurru eli otne enye nu kpakara nhne mernu, be tu ogwnu k'agida, be kaa, "N'ezi, nyerukna ka buru Nnwọ Chiokike." ⁵⁵ Agida ele rinya zi masi hne zi ikere neelekiri, ele hi nu Galili snornu Jizosi va, neez-nenu a izi. ⁵⁶ N'esilawuru be bu Meri Magidalini, nu Meri nne Jemisi nu Josefu, nu nne rumu Zebidi.

Be liri Jizosi

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Nga ogbednachi, otu nye eze be kwu Josefu, nye Arimatiya, nye sno apna Jizosi, ⁵⁸ znekwnusiri Paileti, rio a iznu Jizosi. Paileti nyernu iwu be vute a iznu Jizosi. ⁵⁹ Josefu vuru iznu wam, whu a n'ikpe abochna marnu mma, ⁶⁰ zne lite a nu rime ilili ikne ke aka a, ke o gwuwaru nu rime rugwu. O vuru otu rugwu hna ezi kpusni onu-mgbo ilili wam. ⁶¹ Meri Magidalini nu Meri kiyari zi ndundu, kete ruwhnu n'ilili wam.

⁶² N'ekile a, ke bu obochi ke sno obochi ojiknernu, ele risi ariohna, nu ele Farisi gbakoru znekwnusi Paileti, ⁶³ kaa, "Nda-aj-kwu, a chenwanyarnu nu nye nduwu wam karu nga o zi budnu, 'Nga obochi eto whemernu, m jeehi n'enwu lizo.'" ⁶⁴ Kam kpararu, nyee iwu ma be mesni ilili wam rikne du obochi eto, ma ele sno apna a gharu o znurnu a n'abali, kanu ele badnu nu o hiri n'enwu lizo. Aghalaghala ke ipne-aznu jaakawo ke mbom."

⁶⁵ Paileti kanu be, "Anu zne, gweru ele ogwnu, be se, anu mesni ilili wam rikne kpa anu nwernu rikne o mee a." ⁶⁶ Be zne, mesni ilili rikne, kasi ilili a akara n'olu akaworugwu, bita masi ele nse.

† 27:45 n'esilawuru iwhnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu § 27:45 otnu-ige ke eto: okwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

28

Jizōsi lizōru n'ēnwu

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jōn 20:1-10)

¹ Nga Ọbochi Ozukwa Inwe whemernu, nga chī nọobo n'ọbochi mbom n'ikwezu, Meri Magidalini, nū Meri kiyari varu lekasi ilili. ² Ngangam, ẹli tneru enye, enine izi Nyenwe aị hiri n'oligwe hiedna, vume akaworugwu wam, daziri ẹli n'olu a. ³ Ruwhnu a nū lele amuma, iwo a naachna lele mkpuru-mini. ⁴ Ogwnu tūru ele nse wam, be ma ririri dna n'ẹli lele ele nwurnu ọnwu.

⁵ Enine izi wam kanu ele rinya wam, “Ogwnu tū anu, m maam nū anu noopio Jizōsi, nye be kpogidnenu n'ogba. ⁶ O zila hna, kwnornu nū o hilem n'ēnwu lizo, lele kpa o kwuru. Anu va whnu hne be liru a. ⁷ Anu zne wara wara kanu ele sno apna a, nū o hilem n'ēnwu lizo, o belem anu ọsno neezne Galili, anu jowhnu a pji. Le, m bele m ọsno kanu anu.” ⁸ Be gweru eso, gweru izne hi n'ilili wam gbawhu, be notu ogwnu, mkpoma noso masi be n'onu k'agida. Be zne kanu ele sno apna a.

⁹ Jizōsi kwnusiri be kpa be neezne n'apna, o kanu be, “M bekwulem anu.” Be bna a n'ochi lawuru, kpōnu a risi ẹli. ¹⁰ Jizōsi kanu be, “Ogwnu tūko anu, anu zne kanu rumu nda m, be zne Galili, o hne be jowhnu m.”

Otnutnu ele nse

¹¹ Kpa ele rinya wam naala, agwna ele ogwnu wam neese ilili zneru n'ẹli-ohna kanu ele risi arjohna kpakara nhne mernu. ¹² Ele risi arjohna nū ele okno badnu gba iznuznu, be kwu be agida iwai. ¹³ Be kaa, “Anu kaa, ‘Ele sno apna a varu n'abalị nga a neezni anyarna znurnu iznu a.’ ¹⁴ O buru nū nye neechi ẹchi nū a, a jeeme o kweru

nū ikpe mana anu, anu jaaabna nū mmekpehni.”

¹⁵ Ele ogwnu wam gweru iwai wam mee nhne ele risi arjohna nū ele okno badnu karu be mee. Be wheke otnutnu ka kpakara n'esilawuru ele Ju du tna.

Jizōsi mernu ele sno apna a whnu a anya

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jōn 20:19-23; Ernu 1:6-8)

¹⁶ Ele sno apna a nri nū otu wam zne nū Galili n'olu rugwu lele kpa Jizōsi kanu be. ¹⁷ Nga be whurnu a, be kpōnu a risi ẹli, kovu agwna be nwernu mkpoma lawuru. ¹⁸ Jizōsi vakwnusi be, kaa, “Be nyernu m kpakara rikne ke zi n'oligwe ma n'owa. ¹⁹ Anu zne nū kpakara owa mee ele badnu be buru ele sno apna m, notu be mini nū rewhna ke Nda, nū ke Nnwō nū ke Enine Nso. ²⁰ Anu zni be bita kpakara nhne me nyernu anu n'iwu. N'ezi, me nū anu zi kpakara ige du okwnukokwnu.”

**Izi ọma lele kpa
Makị
gbarụ a n'ọkwukwo
Nhne gbasiri ọkwukwo
ka**

Izi ọma lele kpa Makị gbarụ a n'ọkwukwo jiri mkpuru ọka ka panižo, “Ọpanizo izi ọma Jizọsi Karaịsi, Nnwọ Chiokike.” Makị gesiri nù Jizọsi bụ badnụ ke nọornu ẹnu ndu-ẹhni nù nye nwernu rikne. Iknerinema a whųyaru iwhe nù nhne o znirni, nù rikne megidne renwu ojo, nù rikne ọ gbarụnu ele badnụ mmehie. Jizọsi kwuru ẹhni a Nnwọ ke Badnụ, nye varụ o gweru bđnu a nyee ma ọ dọhia ele badnụ hite nù mmehie be.

Makị gbarụ nhne Jizọsi mernu karụ ikwu-ọnu o kwuru nù nhne o znirni. Ọ gbarụ nhne matị gbasiri Jọni Nye Wụ Mini, ọwuwu mini a, nù ọrnurna Jizọsi. O znernu nù ruwhnu kwu nhne gbasiri ele sno apna Jizọsi nù ele irno a. N'ipne-aznụ ọkwukwo a, o kwuru gbasiri ẹnuw Jizọsi nù olizọ n'ẹnwu a.

Nhne zị n'ọkwukwo ka

Ọpanizo izi ọma (1:1-13)

Ẹnu Jizọsi nù rime Galili (1:14---9:50)

Jizọsi znirni nhne rñụ ẹnu ndu-ẹhni nù Judiya (10:1-52)

Hite nù Galili dų Jeruselem (11:1--15:47)

Olizọ n'ẹnwu Jizọsi (16:1-8)

Jizọsi gesiri ẹhni a, mekwọ lahna oligwe (16:9-20)

Nye gbarụ ọkwukwo ka: Makị

Risi nhne o kwno gba a: O gesi nù Jizọsi bụ Nnwọ Chiokike, hite nù ẹnu ndu-ẹhni a.

Ikwu-ọnu Jọni

Nye Wụ Mini

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jọn 1:19-28)

¹ Ọpanizo izi ọma Jizọsi Karaịsi, Nnwọ Chiokike. ² Lele kpa Azaya nye ọwhnurninya gbarụ a n'ọkwukwo, Chiokike karụ,

“Bno nsnị, le, m neezizne nye izi m nù ruwhnu ị, nye jeemekwata apna ị.

³ Akpịri otu badnụ nọokpo okwo n'ẹli-ikpa, naakaa,

‘Anụ mekwata apna Nyenwe aị,

anụ mee ma apna a snirni asni.’ ”

⁴ Jọni Nye Wụ Mini bụ nye wam whųyaru iwhe n'ẹli-ikpa nọokpo okwo naakaa ele badnụ tųhnasna mkpoma ma be wụ be mini, ma Chiokike gbarụnu be mmehie.

⁵ Kpakara ele zị nù mgbu Judiya nù ẹli Jeruselem whọkwonusiri a. Ọ wụ be mini n'Osimini Jodani, be nookwuhia mmehie be.

⁶ Jọni wogwu iwo rijni akpukpo anọhia be kwu kameli. Ajnị ọ snù n'ikwnu bụ akpukpo anọhia. Wiri a bụ igwurube nù mọno ebeka ọhia.

⁷ Ọ nọokpo okwo naakaa, “Nye kakwo m rikne vawa n'aznụ m, nye me kwésile o whudnahie ẹli tọma eriri okoro-ochi a lawwuru.

⁸ M ji m mini wụ anụ mini, kọvu nù nye wam jeeji Enine Nsọ nọowu anụ mini.”

Ọwuwu mini Jizọsi

nù ọrnurna a

(Mat 3:13--4:11; Luk 3:21,22; 4:1-13)

⁹ N'ige wam, Jizọsi hiri nù Nazareti ke zị n'ẹli Galili va, Jọni wụ a mini nù rime Osimini Jodani.

¹⁰ Ngangam Jizọsi hiri nù mini nọowhuya, ọ whnurnu oligwe hne o kpumernu, ọ whnụ Enine Nsọ hne o neewhekwasị a lele nduru.

¹¹ Otu akpịri hiri n'oligwe kaa, “Ji bụ Nnwọ m me whnurnu n'anya, nhne ị masiri m.”

¹² Ngangam Enine Nsọ wam duru a bna ẹli-ikpa. ¹³ Ọ zị n'ẹli-ikpa nri ọbochi ẹno. Ekwensu naarna a

ornurna, ya nū rumu anohia zı. Kovu nū ele enine izi neeznenu a izi.

Jizōsi sukwuru ele noogbu aznu

(Mat 4:12-22; Luk 4:14,15; 5:1-11)

¹⁴ Nga be yisiri Jōni n'ikelu, Jizōsi znernu Galili neezni izi oma Chiokike gweyarū. ¹⁵ O naakaa, "Ige zulem, ɛli-eze Chiokike zı ndundu, anū tūhnasna mkpōma kweru izi oma."

¹⁶ Nga o znernu nū ngeri Osimini Galili, o whnū Sajmoni nū Anduru nwene a rukna hne be zı nōowu igbo nū rime osimini, kwnornu nū be bū ele noogbu aznu. ¹⁷ Jizōsi kanū be, "Anū va sno m n'aznu, m jeeme anū būru ele jookwnuhia ele badnū lele kpa anū noogbu aznu."

¹⁸ Ngangam be sigbasi igbo be, sno a.

¹⁹ O zne nū ruwhnu matı, o whnū Jemisi nnwō Zebidi nū Jōni nwene a rukna zı n'ogbo berere, neemekwata igbo be. ²⁰ O sukwu be, ngangam be gharū Zebidi nda be n'ogbo, ya nū ele be gnornu ɛrnu, snornu a.

Jizōsi chıhalaru rɛnwu ojo

(Luk 4:31-37)

²¹ Be nū Jizōsi zne n'ɛli-ohna Kapanom bna n'oro ogbako ele Ju n'Obochi Ozukwa Inwe neezni nhne. ²² Nhne o neezni duru be ɛhni, kwnornu nū o znirni nhne lele nye nwernu rikne, o būo lele ele zni iwu ele Ju.

²³ Otu nwerukna rɛnwu ojo nwugwu bnanyarnū nū rime oro ogbako be, siwama, ²⁴ "Kini bū nhne aı nū jı nwekoḡwu, Jizōsi nye Nazareti? İ varū ma i gbumekwo aı? M maam nye i bū, i bū nye nsō ke Chiokike."

²⁵ Jizōsi bigboru a, kaa, "Kpus-nime onu i, hi nū rime a whūya."

²⁶ Rɛnwu ojo wam dōsiri a rikne. O gweru okne nkōli si okokoba, hi nū rime a whūya. ²⁷ O duru kpakara be ɛhni ke mernu be bete

nɛsikwarita ɛhni be, "Ka bū kini? O bū o zni nhne ikne sa? O nwernu rikne ke o jı nōotunu rɛnwu ojo oka, be bnotenu a nsni."

²⁸ Be tnūsi otnutnu a nū kpakara ɛli Galili.

Jizōsi gwōru ele nrıria

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Nga Jizōsi hiri n'oro ogbako ele Ju wam whūya, ya nū Jemisi nū Jōni, be bna n'oro Sajmoni nū Anduru. ³⁰ Ige wam nne nnwerne Sajmoni dnanyı naarıa ɛhni orne bɛkwnu, ngangam be kanū Jizōsi nhne gbasiri nwerinya wam. ³¹ O znekwnusi a, jiri a n'aka, dōlizo a olu. Ngangam ɛhni orne bɛkwnu wam sigbasi a, o bete neeznenu be izi.

³² N'ogbednachi, nga ɛhnam dnarnū, be kwuyanū Jizōsi kpakara ele nrıria, nū ele rɛnwu ojo nwugwu. ³³ Kpakara ele zı n'ɛli wam gbakōru n'onu-mgbo neelekiri. ³⁴ O gwōru aḡida ele nrıria zı odo n'odo, o chımarnu aḡida rɛnwu ojo. O kwéle rɛnwu ojo kwu oka, kwnornu nū be magwū nye o bū.

Jizōsi znirni izi oma nū Galili

(Luk 4:42-44)

³⁵ N'onu osisi, nga chi yōobochnage, o lizo zne hne kōru owu, neekpe okpukpe. ³⁶ Sajmoni nū ele ya nū be zı noopio a. ³⁷ Nga be piohıaru a, be kanū a, "Kpakara ele badnū noopio i."

³⁸ Kovu Jizōsi kanū be, "A jeezne n'ɛli ele ke berere ma m zni m be izi oma, kwnornu ka bū nhne me kwnornu va."

³⁹ O zne nū rime kpakara oro ogbako ele Ju zı nū kpakara Galili neezni izi oma, chıhala ması rɛnwu ojo.

Jizōsi gwōru nye nchnıchna
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Otu nye naariya nchnichna vakwnusiri a, riasno a, gbunu a mpnerne ochi, kaa, “O buru nu i pioru, i nwernu rikne mee m ziri richna.”

⁴¹ Jizosi donu a obirizi, dosnima aka a, kpatu a, kaa, “M pioru m, ziri richna.” ⁴² Ngangam be gworu a nchnichna wam, o ziri richna.

⁴³ Jizosi doru a aka nu nsni k'agida chihala a. ⁴⁴ O kanu a, “O za nye obula i kanu, kovu la, gweru ehni i gesi nye okwa ariohna, gweru masi nhne Mozizi nyernu n'iwu kwa ariohna ma o buru nhne akebe neeye be nu i ziri richna.” ⁴⁵ Kovu o whogaru bete notnunu ele badnu, neewheke oka wam, ke kpahiaru nu Jizosi nwema rikne berere o bna nu rime eli-ohna hne ele badnu jowhnu a, kovu o znernu hne koru owu, ele badnu neehi penupe obula naavakwnusi a.

2

Jizosi gworu nye ehni a donwurnu odonwu

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Nga Jizosi lahnarnu n'eli Kapanom, kpa obochi ele nu ele whemernu, agida ele badnu nuru nu o zi n'oro. ² Agida ele badnu varu jipiya kpa o zima oghere zi, ma n'onu-mgbo. O zi masi nookwunu be ikwu-onu Chiokike. ³ Be vakwnusi a, vyanu a otu nye ngeri ehni a donwurnu odonwu, badnu eno vu a. ⁴ Nga be nwee rikne du a ehni kwnornu nu agida ele badnu wam, be koma olu oro hne o zi. Nga be dokamarnu a, be vudna okpata ke nye ngeri ehni a wam donwurnu odonwu danyi. ⁵ Nga Jizosi whnurnu okwnata ovu be, o kanu nye wam ngeri ehni a nwurnu onwu, “Nnwom, be gbarunam ji kpakara mmehie i.”

⁶ Kovu nu agwna ele zni iwu ele ju dazi eli pii, zi neesikwa nu mkpoma be, ⁷ “Kini mernu nwerukna ka jiri kwu oka kpa? O kwululem Chiokike. Ndaa nye

nwernu rikne o gbaru mmehie hne o buo Chiokike kpoi?”

⁸ Ngangam, Jizosi mahiaru nu rime enine a nu be zi naari oka wam nu rime mkpoma be, o sikwa be, “Kini kpahiaru anu naari oriri ka nu mkpoma anu? ⁹ Ndaa ke zi ewheke, o kanu nye ngeri ehni a donwurnu odonwu, ‘Be gbarunam ji kpakara mmehie i,’ mibu o kaa, ‘Lizo, chiri etere i, zne izne.’ ¹⁰ M pioru m anu mahia nu Nnwom ke Badnu nwernu rikne n'owa o gbaru mmehie.” Jizosi kanu nye wam ngeri ehni a donwurnu odonwu, ¹¹ “M ka m ji, lizo, chiri etere i, la oro i.”

¹² Ngangam, o lizo, chiri etere a, whoga nu ruwhnu kpakara be, o du kpakara be ehni, be znarni Chiokike, naakaa, “A whnulele nhne nu kpa.”

Jizosi sukwuru Liva

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jizosi whoga kwno berere nu ngeri Osimini Galili, agida ele badnu vakwnusiri a. O bete neezni be nhne. ¹⁴ Nga o neewhe, o whnu Liva nnwom Alifayosi, hne o dazi n'oro ntu. O kanu a, “Sno m.” O lizo snornu a.

¹⁵ O du nga Jizosi dazi neeri wiri n'oro Liva, agida ele ona ntu nu ele mmehie snornu Jizosi nu ele sno apna a neeri wiri. Ige wam, ele sno a zi agida. ¹⁶ Nga ele zni iwu ele ju ele bu ele Farisi whnurnu nu ele mmehie nu ele ona ntu sno a neeri wiri, be sikwa ele sno apna a, “Kini mernu o noosno ele ona ntu nu ele mmehie neeri wiri?”

¹⁷ Nga Jizosi nuru a, o kanu be, “Mkpa dibia ziko naakpa ele ehni buru oma, okwolem ele nriria. M vage m o sukwu ele oma, okwolem ele mmehie.”

Aiji gbasiri ovu onu

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ O du nga ele sno Joni nu ele Farisi noovu onu, agwna ele badnu vakwnusi Jizosi sikwa a,

“Kini mernu ele sno Jōni nū ele sno ele Farisi noovu ọnu, kọvu ele sno apna ị zá noovu ọnu.”

¹⁹ Jizọsi sarụ be, “Ele varụ hne be nọolu nnwerne ikne be joovu ọnu hne nyerukna wam nọolu nnwerne ikne nū be zị? Kpakara ige ke be nū nye nọolu nnwerne ikne zị, be jóovu ọnu. ²⁰ Kọvu ọbochi vawa nga be jaanahọru be nye nọolu nnwerne ikne. Ọbochi wam be joovu ọnu.

²¹ “Ọ zá nye jeegweru mkpekele ikpe ikne dnusni n'iwo ọknani. O mene kpam, iwo ke ikne joodokahala nhne n'ehni ke ọknani. Ọ joodoka ke kakwo agida. ²² Ọ zị masị nye jeegweru manya ikne gbasị n'olori akpukpo ọknani. O mene kpam, manya wam jaagbawama, manya nū olori akpukpo whume etekne. Kọvu be gbasị manya ikne n'olori akpukpo ikne.”

Ajiji gbasị

Ọbochi Ozukwa Inwe

(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Ọ dū n'otu Ọbochi Ozukwa Inwe, Jizọsi nū ele sno apna a naagawhe n'esilawuru ẹkwu ịkpa. Ele sno apna a bete ọ ghọ ịkpa kpa be znezne. ²⁴ Ele Farisi kanụ a, “Le, kini mernu be neeme nhne kwésile o mee n'Ọbochi Ozukwa Inwe?”

²⁵ Jizọsi sarụ be, “Anụ gwnuna nhne Devidi mernu nga ọ zị nū mmekpehni, nga wiri gwnurnu a, ya nū ele snogwu a? ²⁶ O bnazneru n'oro nsọ Chiokike, nga Abiata bụ nye risi ariohna, o ri bredi be bítaru nū ruwhnu Chiokike ke kwésile n'iwu o ri, okwolem ele ọkwa ariohna bụ ele kwesiri n'iwu o ri a, o nyee masị ele nū ya snogwu.”

²⁷ Ọ kanụ be, “Chiokike mernu Ọbochi Ozukwa Inwe kwnornu badnụ, be méne badnụ kwnornu Ọbochi Ozukwa Inwe. ²⁸ Ọ nhne kpahjaru Nnwọ ke Badnụ jiri bụru masị Nyenwe Ọbochi Ozukwa Inwe.”

3

Nyerukna aka

dọnwurnu ọdonwu

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jizọsi bna kwno berere n'oro ọgbako ele Ju, otu nwerukna aka dọnwurnu ọdonwu zị pji. ² Ele Farisi zị neese a, ma ọ jọogwo a n'Ọbochi Ozukwa Inwe, ma be bno a nhne. ³ Ọ kanụ nyerukna wam aka a dọnwurnu ọdonwu, “Lizọ, gwuzoru nū ruwhnu kpakara ele badnụ.” ⁴ Ọ sịkwa be, “Ọ bụru ọma n'iwu o mee nhne ọma, mọbu o mee nhne búo ọma n'Ọbochi Ozukwa Inwe? Ọ znọhia bụdnụ mọbu o gbu ogbu?”

Kọvu be nyasimernu bidim. ⁵ Nga o lekparụ anya ngaramanga o we ehni, o nwe ovu ojo kwnornu nū mkpoma ojo be. Ọ kanụ nyerukna wam, “Dọsnima aka ị.” Ọ dọsnima aka a, aka a bụru ọma lele kpa ọ zị nū mbom. ⁶ Ele Farisi whọga, ngangam be nū ele dagwunu Erọdu zne gbagidne a iznuznu, kpa be joogbu a.

Agida ele badnụ

snornu Jizọsi

⁷ Jizọsi nū ele sno apna a whọgaru zne ngeri Osimini Galili. Agida ele badnụ hi n'eli Galili snornu a, ma ele hi nū Judiya, ⁸ ma ele hi n'eli Jeruselem, nū eli Idumiya, ma n'obosi ẹhnam ke Osimini Jodani nū gburugburu Taya nū Sایدoni, vakwnusiri Jizọsi nga be nurnu kpakara nhne o mernu. ⁹ Ọ kanụ ele sno apna a be mee kpa otu ọgbo matị jaaziri a ndundu kwnornu agida ele badnụ wam, ọ zị be kpagbu a. ¹⁰ Ige wam, Jizọsi gwọru agida ele nrịria, ke kpahjaru agida ele nrịria ojo zị ọdo n'odo nọokpu n'ehni a ma be kpatụ a aka. ¹¹ Nga ọbula ele renwu ojo whnurnu a, be dna n'eli nū ruwhnu a, siwama, kaa, “Jiwa bụ Nnwọ Chiokike.”

¹² Jizọsi dọ be aka nū nsni be mékọ ele badnụ mahia nye ọ bu.

*Jizōsi hōruru nri nū
badnū lawūru ele izi*

(*Mat 10:1-4; Luk 6:12-16*)

¹³ Jizōsi pnezne n'olu rugwu, sukwu ele o pioru. Be znekwnusi a. ¹⁴ O hōru ele rukna nri nū ēbo ma ya nū be daziri, kwu be ele izi, ma o zihala be zne kpō okwo izi ōma, ¹⁵ o nyernu be rikne o chihala rēnwu ojo.

¹⁶ Ka bū nri nū badnū lawūru wam o hōruru, Saīmoni, nye Jizōsi jiri rēwhna Pita, ¹⁷ nū Jemisi nnwō Zebidi, nū Jōni nwene Jemisi, o jī kwno be rēwhna Banajisi, ke bū rūmu egbe oligwe, ¹⁸ nū Anduru, nū Filipu, nū Batolomi, nū Matiyu, nū Tōmosi, nū Jemisi nnwō Alifayosi, nū Tadiyosi nū Saīmoni nye zī n'ēsilawūru ele noonwu bēkwnu nū mkpōma, ¹⁹ nū Judasi Isikarijoti, nye reru a.

Jizōsi nū Bēlizibolu

(*Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10*)

²⁰ Jizōsi bna n'otu ōro, agida ele badnū jipiya kwno berere, ke kpayarū o nwēe oghere ri wiri. ²¹ Nga rūmu nne a nūrnū a, be whōga ma be nwūgwu a, kwnornu nū be karū, “Mkpōma a zūle ozu.”

²² Agwna ele zni iwu ele Ju hiri nū Jeruselem va, kaa, “O nwernu Bēlizibolu, o ji rikne nye risi rēnwu ojo naachihala rēnwu ojo.”

²³ Jizōsi sukwukōta be, tnūnu be elulu zī ōdo n'odo, “Setani o jaachihalali Setani? ²⁴ O būru nū ēli-eze kewama megidne ēhni a, ēli-eze wam jóogwuzoli. ²⁵ O būru masi nū ezi-nū-ōro kewama megidne ēhni a, ezi-nū-ōro wam jóogwuzoli. ²⁶ O būru masi nū Setani lizōru megidne ēhni a, kewama, o jóogwuzoli, ēnwu a valēm.

²⁷ “O zá nye jaabnali n'ōro nye dikne, naahōru a kpakara nhne a, o būru nū o béle ōsno kne dikne wam eriri. Ige wam o jeenwe rikne naahōru a nhne zī n'ōro a.

²⁸ “Owe! M naakanū anū ezi ōka, Chiokike jaagbarūnu rūmu badnū kpakara arūru-ēli be rūru nū ōka ojo be nookwu, ²⁹ Kōvu nye ōbula ke kwuru kwugidne Enine Nsō jēenwe ōgbarunu tim tōm. Kwnornu nū nye wam rūlam arūru-ēli nwēe ōgbarunu ōkwnukokwnu.” ³⁰ Jizōsi kwuru ka kwnornu nū be naakaa nū o nwernu rēnwu ojo.

Nne Jizōsi nū rūmu nne a

(*Mat 12:46-50; Luk 8:19-21*)

³¹ Nne Jizōsi nū rūmu nne a varū, be gwuzoru n'ederezi, ziznenu a izi, noosukwu a. ³² Agida ele badnū wam zī a gburugburu kanū a, “Le, nne i nū rūmu nne i zī n'ederezi noopio i.”

³³ Jizōsi sīkwaru be, “Nyele bū nne m nū rūmu nne m?” ³⁴ O lehnata anya ele dazī a gburugburu, kanū be, “Anū le nne m nū rūmu nne m. ³⁵ Nye ōbula ke neeme nhne Chiokike noopio, nye wam bū nwene m rukna nū nwene m rinya nū nne m.”

4

Elulu nye ōgha mkpūru

(*Mat 13:1-9; Luk 8:4-6*)

¹ Jizōsi panizo neezni kwno nhne nū ngeri osimini. Agida ele badnū jihiaru hne o zī, ke kpayarū o bnazne n'ogbo, daziri ēli. Kpakara igbudu badnū wam gwuzoru nū mkpomkpo ēli. ² O ji elulu neezni be agida nhne zī ōdo n'odo. Nū nhne o neezni, o kaa,

³ “Anū bnote nsni, otu nye ēru ēkwu znernu agha mkpūru. ⁴ O dū nga o naagha mkpūru, agwna mkpūru dnarnū nū ngeri apna. Rūmu ōnunu tūturu be ta. ⁵ Agwna mkpūru dnarnū n'ēli rugwu hne be nwēe agida rīzna, ngangam mkpūru wam fuhiaru, kwnornu nū be nwēe agida rīzna. ⁶ Kōvu nga ēhnam wasiri, be chnanwū, kwnornu nū be nwēe ēgnwugwnu. ⁷ Agwna mkpūru berere dnarnū

n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohja, kpagbu a, o minyage mkpuru. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnu n'eli buru oma, fuhja, nooso, naaba, mihia nri mkpuru eto, berere nri isunu, berere otu riwhu."

⁹ O kanu be, "Nye nwernu nsni o ji o nu nhne, o nuru."

Nhne o kwno tnu elulu
(Mat 13:10-17; Luk 8:9,10)

¹⁰ Nga Jizosi nu ele sno apna a nri nu badnu lawuru wam zi, nu agwna ele berere, be sikwaru a nhne gbasiri agida elulu. ¹¹ O kanu be, "Be mernu anu mahja nhne tugwaru otugwa ke eli-eze Chiokike, kovu ele zi n'ederezi, be naakanu be kpakara nhne n'elulu, ¹² ma 'Be neele anya kpoi, gharu o whnu, nonu nu nsni, gharu o ghohia, o zi be tuhna ma mkpoma hne Chiokike zi, nwehja ogharu.' "

Risi elulu nye
ogha mkpuru wam

(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Jizosi sikwa be, "Anu ghohiage elulu ka? Ndaa kpa anu jeeji ghohia kpakara elulu? ¹⁴ Nye ernu ekwu naagha mkpuru ghasiri ikwu-onu Chiokike. ¹⁵ Mkpuru ele ke dnarnu nu ngeri apna nu lele ele ke nuru ikwu-onu wam, kovu nga be nuru a, ngangam Ekwensu varu gweme oka wam nu mkpoma. ¹⁶ Mkpuru ke be ghasiri nu hne rugwu zi nu lele ele ke nuru ikwu-onu wam, ngangam be gweru snarnima gweru a. ¹⁷ Kovu nu be nwee egwnugwnu, be dazi ige mati, omekwo, nga mmekpehni mibu awnwhnu varu kwnornu nu ikwu-onu wam, ngangam be dnahnala aznu. ¹⁸ Mkpuru ke be ghasiri n'esilawuru igwnu nu lele ele ke nuru ikwu-onu wam, ¹⁹ kovu mmekpehni ke owa ka, nu aghigho o whnu ekwnu n'anya, nu nkoli ke nhne berere, bnanyarnu,

kpagbu ikwu-onu wam. O gho nhne mina mkpuru. ²⁰ Mkpuru ke be ghasiri n'eli buru oma nu lele ele ke nuru ikwu-onu wam, be narnu a, o mipiya nri mkpuru eto, berere nri isunu, berere otu riwhu."

Elulu tonji n'olu ikpechi
(Luk 8:16-18)

²¹ Jizosi kanu be, "Anu neegweya tonji bita a nu mkpururu nkita, mibu nu mkpururu okpata? O buo n'olu nhne be bita tonji? ²² Kwnornu nu o za nhne be bigwaru abigwa, ke be jeeme o whuya iwhne, be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni. ²³ O buru nu nye nwernu nsni o ji o nu nhne, o nuru."

²⁴ O kanu be, "Anu bnote nsni nkari nkari nhne anu nonu. Nhne anu jiri tunu nye berere bu nhne be jeeji tunu anu, be jeenye anu karukwo. ²⁵ Nye nwernu nhne bu nye be jeenye, nye nwee, be jaanahoru a, o bubedi ke o nwernu."

Elulu mkpuru nooso oso

²⁶ Jizosi kaa, "Eli-eze Chiokike nu lele nga badnu kpasiri mkpuru n'eli. ²⁷ O zni anyarna n'abali tnya n'iwhnehnie, mkpuru wam fuhja, nooso, nye wam ma kpa o ji neeme kpam. ²⁸ Eli nu nsnu a neeme isisi nooso, naamihia mkpuru, ke mbom, o fuhja, omekwo igwugwere, omekwo ikpa karu aka ke hi n'igwugwere. ²⁹ Kovu nga ikpa wam karu, ngangam, o gweru ama bete o gbu ikpa kwnornu n'ige o gwe nhne n'ekwu dulam."

Mkpuru mositadi

(Mat 13:31,32,34; Luk 13:18,19)

³⁰ Jizosi kaa, "A jeeji kini gbu esni eli-eze Chiokike? Mibu ndaa kpa a jeeji notnu elulu a? ³¹ O nu lele mkpuru isisi be kwu mositadi, ke, nga be kpasiri a n'eli, o bu mkpuru isisi zi mati kakwo kpakara mkpuru n'owa. ³² Kovu

nga be kpasiri a, o sohja buru nhne kakwo kpakara nhne be kpasiri n'eli, wahja agida nkala hna ezi, ke mernu onunu nonu alikwu nu mmpururu idno a."

³³ Jizosi jiri agida elulu nu kpa nookwunu be ikwu-onu Chiokike, lele kpa be jounuli. ³⁴ O kwugene be ikwu-onu hne o jile elulu. Kovu nga ya nu ele sno apna a kpoi daziri, o kowanu be risi kpakara elulu ka.

*Jizosi bigboru
ruwhere osimini*

(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ O duru n'ogbednachi, o kanu ele sno apna a, "Ngwa ma a whe aka osimini kiyari." ³⁶ Nga be whogaru n'igbudu badnu wam, be bnakwnusi Jizosi n'ogbo ke o zi, be nu ya snornu. Ogbo ele ke berere sno be. ³⁷ Okne abaka-mini lizo, mini noowubna nu rime ogbo wam, ke kpahiaru mini jihja n'ogbo wam. ³⁸ Kovu nu Jizosi zi n'aznu ogbo neezni anyarna n'olu nhne ocherisi. Be kpatnanya a, kanu a, "Nyezni-nhne, o gbasila i nu a noowhu sa?"

³⁹ O tnenya, bigbo ruwhere, kanu okne osimini, "Udno! Daziri bii." Ruwhere whebiri, ohna dna bii. ⁴⁰ Jizosi kanu be, "Kini mernu anu nonu ogwnu? O bu nu anu nwée okwnata mmpoma sa?"

⁴¹ Be turu ogwnu k'agida, be neesikwarita ehni be, "Nye ka bu nyele? Ke ruwhere nu okne osimini noobnotenu nsni?"

5

*Jizosi gworu nye
renwu ojo nwugwu*

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jizosi nu ele sno apna a vadu ngeri Osimini Galili kiyari, n'eli ele Gerasa. ² Nga o hiri n'ogbo whuya, otu nyerukna renwu ojo nwugwu hiri nu hne be li iznu kwnusi a. ³ O wu nu hne be li iznu, o zima nye nwernu rikne tu a ijigba, ⁴ kwnornu nu be tusilam a ijigba

nu nhne ikelu agida ige, o gbajikwo ijigba, lijikwo nhne ikelu be tugwu a. O zima nye nwernu rikne mee anya dno a. ⁵ Ige obula, abali nu iwhnehnie o zi nu hne be li iznu ma n'olu rugwu, neesi okokoba, gweru akaworugwu buko nonodowa ehni a ehni.

⁶ Kovu nga o whnurnu Jizosi nu hne zi ikere, o gba eso, kponu a risi eli. ⁷ O gweru okne nkoli si okokoba, naakaa, "Kini bu nhne me nu ji nwekogwu, Jizosi Nnwọ ke Chiokike Kakwo Nhne Dum Olu?" ⁸ Ka bu kwnornu nu Jizosi kannu a, "Hi nu rime a whuya, ji renwu ojo."

⁹ Jizosi sikwa a, "Kini bu rewhna i?"

O kaa, "Rewhna m bu Lijoni, kwnornu nu a zi agida." ¹⁰ O riasnosi Jizosi rikne o chihala be n'eli wam.

¹¹ Kovu agida ezni zi piam naata wiri nu ngeri rugwu zi ndundu. ¹² Kpakara renwu ojo wam riasno Jizosi, kaa, "Zizne ai nu rime ezni ma a bna nu rime be." ¹³ Jizosi kweru be, kpakara renwu ojo wam whuyaru zne bna nu rime ezni wam, kpakara rumu anohia wam, ke duru pokwu lawuru, gbadnarnu nu ngwulangwu ngeri mini, rinwu nu rime mini.

¹⁴ Ele nonoznu be gbawhuru, tnusi a n'eli-ohna ma nu rime ekwu. Be va whnu nhne mernu. ¹⁵ Be vakwnusi Jizosi, whnu nye wam agida renwu ojo nwugwu nu mbom, hne o dazi eli, woru iwo, mmpoma a zumasiri ozu, be tu ogwnu. ¹⁶ Ele whnurnu a tnurnu nhne mernu nye wam renwu ojo nwugwu nu odokwnu ezni wam.

¹⁷ Be bete riasno Jizosi o whoga nu ngeri eli be.

¹⁸ Nga o naabna nu rime ogbo, nye wam renwu ojo nwugwu nu mbom riasno a ma o snornu a la.

¹⁹ Jizosi kwéle. Kovu o kanu a "La n'oro i, lakwnusi ele ke i, tnusinu be kpakara nhne Nyenwe ai mennu, nu kpa o donnu i obirizi."

²⁰ Nwerukna wam la, panizo nọtnu nụ rime Dekapolisi nhne Jizọsi mennu a, o duru kpakara ele badnụ ẹhni.

*Nnwọ rinya matị nụ
nwerinya ntụ ọvna*

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Nga Jizọsi lahnarnụ aznụ bna n'ogbo dū nū aznū osimini kiyari, agida ele badnū jihjaru nū hne ọ zị. Ọ daziri nū ngeri osimini. ²² Otu nū rime ele risi ọro ọgbako ele Ju, nye rẹwhna a bụ Jariosi, varu, nga o whnuru Jizọsi, ọ dna n'eli n'ochi a, ²³ riasno a, kaa, “Nnwọ m rinya matị zị n'onu ẹnwu, va soso tukwasi a aka i lawuru ma i dọhia a, ọ ziri budnu.”

²⁴ Jizọsi snornu a zne. Agida badnū snornu a naakpagbu a.

²⁵ Otu nyerinya ke naaria ntu ọvna nri nū awha lawuru sno nū igbudu ele badnū wam, ²⁶ ke whnuru agida awhnurhnu n'aka agida ele dibia, tuwhukwo kpakara nhne o nwernu, kovu ọ bnana mbnarna ọbula, ọ joru bujo ke agida. ²⁷ Nga ọ nuru nhne gbasiri Jizọsi, ọ va n'aznū a n'igbudu badnū wam, kpatu iwo a aka, ²⁸ kwnornu nū ọ karu, “Ọ buru me kpatu iwo a aka kpoi, o jeeme ẹhni buru m ọma.”

²⁹ Ngangam ọvna a gbabiri, o metu a n'ehni nū be gwolam a nriria ojo wam. ³⁰ Ngangam Jizọsi mahjaru nū rikne hilem n'ehni a whoga. Ọ tuhmasna n'igbudu badnū wam sika, “Nyele kpaturu iwo m aka?”

³¹ Ele sno apna a kanu a, “I whnuru igbudu badnū naadnagidne i, i naakaa, ‘Nyele kpaturu m aka?’ ”

³² O le anya gburugburu ma ọ jowhnu nye ke mernu nhne ka.

³³ Nwerinya wam, kpa ọ mahjaru nhne mernu a, ọ yahna n'ogwnu naama a ririri, dna n'eli n'ochi a, kowanu a kpakara ezi oka zị a.

³⁴ Jizọsi kanu a, “Nnwọ m rinya,

okwnata mkpoma i znohialam ji, la nu udno, nriria i la.”

³⁵ Nga Jizọsi kpu oka n'onu, ele hi n'oro nye risi ọro ọgbako ele Ju wam va, naakaa, “Nnwọ i rinya nwunam. Ndaa ke i naakpaknata Nye-zni-nhne ẹhni?”

³⁶ Jizọsi bnoge nsni nū nhne be nookwu, ọ kanu nye risi ọro ọgbako ele Ju wam, “I tuko ogwnu, kweru kpoi.” ³⁷ O kwéle nye ọbula snornu a zne, okwolem Pita, nū Jemisi nū Joni nwene Jemisi. ³⁸ Nga be vaduru n'oro nye risi ọro ọgbako ele Ju wam, ọ whnuru mkpakpo, nū agida ele naakwna ekwna, neesi okokoba. ³⁹ Nga ọ bnaznenu, ọ sika be “Ndaa nhne anu naakpakponu, naakwna? Nnwọ rinya ka nwuna onwu, kovu ọ zị n'anyarna.”

⁴⁰ Be mu a rumu. Nga ọ chihalaru kpakara be, o kwuru nda watakiri wam nū nne a nū ele nū ya sno bna nū hne watakiri wam dnanyi. ⁴¹ Ọ nwugwuru watakiri wam n'aka, kanu a, “Taliṭa kumi,” ke bu, “Nnwọ rinya matị, m ka m ji, lizo.”

⁴² Ngangam, nnwọ rinya matị wam lizo, neezne izne (ọ gbaru nri nū awha lawuru). O duru be ẹhni k'agida. ⁴³ Jizọsi do be aka nū nsni ọ ziko nye mahia nhne mernu. Ọ kaa masi be nyee a nhne o ri.

6

*Be juru Jizosi nu Nazareti
(Mat 13:53-58; Luk 4:15-30)*

¹ Jizosi hi hnam whoga, va n'eli a, ele sno apna a snornu a. ² Ọ dū n'Obochi Ozukwa Inwe, ọ panizo o zni nhne n'oro ọgbako ele Ju. Nga be nuru nhne o neezni, o duru be ẹhni, be nesesikwa, “Ndaa hne nwerukna ka nwehjaru kpakara nhne ka? Kini bu akoniche ke be nyernu a. Ndaa kpa o ji nornu kpakara ẹnu ndu-ehni ka? ³ Ka ọ buo nye okwa-nka wam, nnwọ Meri,

nụ nwene Jemisi nụ Josefu, nụ Judasi, nụ Saimoni? O búo rụmu nne a rinya zị n'esilawụru aị hna?" Be we ovu ẹhni megidne a.

⁴ Jizọsi kanụ be, "Okwolem nụ ẹli ke a nụ ezi-nụ-oro a, ma nụ esilawụru ele ke a, bụ hne nye owhnurninya nwée ọsobisinu."

⁵ O rnúlige ẹrnu ndu-ẹhni n'ẹli kị, okwolem nụ o bikwasiri ele nriria ele nụ ele aka, me ẹhni siri be rikne.

⁶ Ókwe ekwe be duru a ẹhni.

Jizọsi zihalaru ele izi a nri nụ ẹbo

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-5)

Jizọsi zne nụ rime ẹli-ọhna zị ichne ichne zị be ndundu, neezni nhne. ⁷ O sukwu ele izi nri nụ ẹbo wam, panizo neezihala be ẹbo ẹbo, nyee masị be rikne nụ hne rẹnwu ojo zị. ⁸ O nyee be iwu be jíkọ nhne ọbula n'izne be, okwolem mkpara, be jíkọ nhne oriri, mọbu rẹkpa, mọbu iwai nụ rẹkpa iwo be. ⁹ O karụ be woru okoro-ochi, be wóko iwo lawuru. ¹⁰ O kanụ be, "Anụ dazigidne n'oro ọbula anụ jaabna, tem anụ whọga n'ẹli wam. ¹¹ Hne ọbula be nábnanyana anụ mọbu bnóne nsnị n'ikwu-ọnu anụ, anụ jọowhoga pij, lịsname rịzna ke zị n'ochi anụ, ma ọ bụru nhne akẹbne megidne be."

¹² Be whọga nookwunu ele badnụ ikwu-ọnu Chiokike, be tughnasna mkpọma. ¹³ Be chihalaru agida rẹnwu ojo, tesi masị agida ele naaria arija mọno, me ẹhni siri be rikne.

Enwu Jọni Nye Wụ Mini

(Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Eze Erọdu nurnu a, kwnornu nụ rẹwhna Jizọsi whọlam iwhne. Agwna badnụ naakaa nụ Jọni Nye Wụ Mini hilem n'ẹnwu lizo, ọ bụ nhne mernu kpakara rikne ka ji nọornu ẹrnu ndu-ẹhni nụ rime a. ¹⁵ Ele berere karu, "O bụ Elaija."

Ele berere kaa, "O bụ nye owhnurninya, lele otu nụ rime ele owhnurninya gbaka."

¹⁶ Kọvu Erọdu nurnu a, ọ kaa, "O bụ Jọni Nye Wụ Mini, nye me biri risi, o lizọlam." ¹⁷ Erọdu karu nụ mbom be nwudne Jọni, kne a eriri n'oro ikelu kwnornu nụ Erodiasi nnwerne Filipu nwene a, nye ọ luru. ¹⁸ Jọni kannu Erọdu, "O búo ọma n'iwu ọlu nnwerne nwene i."

¹⁹ Erodiasi beteru o vunu Jọni irno nụ mkpọma, o pioru o gbu a, kọvu nụ o nwée rikne, ²⁰ kwnornu nụ Erọdu turu ogwnu Jọni. O mahiaru nụ ọ bụ nye mee mma nụ nye zị nsọ, ọ bikwata a nkari. Ige ọbula ọ nurnu ikwu-ọnu a, ọriri jihia mkpọma, kọvu nụ o ji snarnima nurnu ikwu-ọnu a.

²¹ N'ipne-aznụ, oghere whụyanu Erodiasi. Erọdu siri wiri o chenyanya omumu a. O sukwu ele nụ ya sno nẹechi, nụ ele risi ogwnu nụ ele risi ẹli Galili. ²² Nga nnwọ rinya Erodiasi bnanyarnu tne eri sọru Erọdu nụ ele nụ ya zị n'ọnu k'agida, eze kanu woknornokno wam, "Riọ m nhne ọbula masiri i, m jeenye i." ²³ O kweru a mkwna kwesi a rikne, kaa, "Nhne ọbula i rioru m, m jeenye i, ọ bụbedi o keme ẹli-eze m ẹbo."

²⁴ O whọga sịkwa nne a, "Kini bụ nhne me jọorio?"

O kanu a, "Risi Jọni Nye Wụ Mini."

²⁵ Nnwọ rinya wam gba ẹso kwnusi eze, kanu a, "M chọru m i nyee m risi Jọni Nye Wụ Mini n'agbụgba kịtna."

²⁶ Ẹhni nwurnu eze, kọvu kwnornu mkwna wam o kweru nụ ele ya nụ be dazị neeri wiri, ọ másila a ọ la aznụ nụ mkwna o kweru a. ²⁷ Ngangam, o zihala nye gbu badnụ, nyee a iwu o bihia risi Jọni. O zne bihia risi Jọni n'oro ikelu. ²⁸ O vuya risi a n'agbụgba, nyee a nnwọ rinya wam, nnwọ rinya wam nyee a nne a. ²⁹ Nga ele sno

apna Jõni nurnu a, be va vuru iznu a lite.

Jizõsi nyernu pokwu badnu isne wiri

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jõn 6:1-14)

³⁰ Ele izi Jizõsi hiebnanyarnu hne Jizõsi zi, be tnõsinu a kpakara nhne be mernu nu kpakara nhne be znirni ele badnu. ³¹ Kwnornu nu agida ele badnu naava, naala, oghere o ri wiri zila, Jizõsi kanu be, "Anu va ichne nu hne kõru owu, zukwaru inwe." ³² Be nu nsnunu be bna n'õgbo zne hne kõru owu.

³³ Agida badnu whnurnu nga be neezne. Be mahiaru be, be hi nu kpakara eli-õhna gweru õchi gbako nu pii, beru be õsno du. ³⁴ Nga Jizõsi whuyaru n'õgbo, õ whnu igbudu ele badnu, õ donu be obirizi, kwnornu nu be nu lele atnurnu nwée nye nõoznu be. O panizo neezni agida nhne. ³⁵ Nga õbochi znemirnu, ele sno apna a vakwnusi a, kaa, "Hna kõgwu owu, õbochi zneminem. ³⁶ Zihala ele ka ma be zne nu rime ekwu ma nu rime eli-õhna zne zuru nhne oriri."

³⁷ Kõvu Jizõsi kanu be, "Anu nyee be nhne be jeeri."

Be sika a, "A jeezne zuya brõdi riwhu mkpuru iwai lawuru, nyega be, ma be ri?"

³⁸ O sika be, "Anu nwernu ike brõdi ele? Zne lekasi."

Nga be mahiaru, be kaa, "Ike brõdi isne, nu aznu lawuru."

³⁹ Jizõsi kanu be mee kpakara be daziri eli nu mkpuru nu mkpuru n'olu achara budnu. ⁴⁰ Be daziri eli nu mkpuru nu mkpuru, ele otu riwhu nu ele nri isne. ⁴¹ Jizõsi gweru ike brõdi isne wam nu aznu lawuru wam, le anya n'õligwe, tu mmamma, nyawama ike brõdi isne wam, nyee ele sno apna a ma be nyee ele wam. O keme aznu lawuru wam n'esilawuru kpakara be. ⁴² Kpakara be ri, rijj ruwho. ⁴³ Ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu

brõdi nu aznu ke gwnarnu ke jihiaru nri nu nkita lawuru. ⁴⁴ Ele riri brõdi wam bu pokwu ele rukna isne.

Jizõsi znernu izne n'olu mini

(Mat 14:22-33; Jõn 6:15-21)

⁴⁵ Ngangam o mee ele sno apna a bna n'õgbo, beru a õsno kwõwhe aznu osimini du eli Bõtesaida, nga o neezila igbudu badnu wam. ⁴⁶ Nga o zilakworu be, o zne n'olu rugwu zne kpe okpukpe. ⁴⁷ N'õgbednachi, õgbo wam zi n'esilawuru okne osimini, ya nu nsnunu a zi n'olu eli. ⁴⁸ O whnu be hne be zi nõodoli nõokwo õgbo kwnornu nu ruwhere neewhegidne be. O vakwnusi be nu õnu õsisi neezne izne n'olu mini. O pio o whe be, ⁴⁹ kõvu nga be whnurnu a hne o neezne izne n'olu osimini, õ nu be lele renwu. Be si okokoba k'agida. ⁵⁰ Kpa kpakara be whnurnu a, mkpõma la be mini.

O kanu be, "Mkpõma si anu rikne, õ bu mawa. Anu tuko ogwnu." ⁵¹ O pnekwnusi be nu rime õgbo, ruwhere wam whebiri. O duru kpakara be ehni k'agida. ⁵² Be ghõyage ernu ndu-ehni gbasiri ike brõdi isne wam, mkpõma be ghõyagele a.

Jizõsi gwõru ele nriria n'eli Genezareti

(Mat 14:34-36)

⁵³ Nga be wheru, be vadu n'eli Genezareti kpõkwnusi õgbo be. ⁵⁴ Kpa be whuyaru n'õgbo, ngangam agida ele badnu mahiaru Jizõsi. ⁵⁵ Be gbazu kpakara eli wam, panizo noovuya n'õkpata ele nriria penupe õbula be nurnu õ zi. ⁵⁶ Hne nu hne õbula õ bnaznenu, n'eli mati, mõbu eli hna ezi, mõbu n'ekwu, be dnanyita ele nriria n'ahia, be naariasno a ma be kpatu ke bu õnu iwo aka. O gwõru kpakara ele kpaturu õnu iwo a aka.

7

Omen'eli ke ele mbom
(Mat 15:1-9)

¹ Nga ele Farisi nu agwna ele zni iwu ele Ju hiri nu Jeruselem vakwnusi Jizosi, ² be whnurnu nu ele sno apna a ji aka kpuru rune neeri wiri, ke bu aka be kwola okwo. ³ Ele Farisi nu kpakara ele Ju ri wiri hne be kwola aka nkari. Be naabita omen'eli ke ele mbom znirni be. ⁴ Be hi ahia yahna, be ri nhne obula hne be hniage ehni. O zi masi omen'eli berere ke be nahiaru, noosno, lele kpa be snu okiko, nu ite, nu okwu.

⁵ Ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju sikwa Jizosi, "Kini kpararu ele sno apna i za naabita omen'eli ele mbom? Be gweru aka be kwokwala nkari neeri wiri."

⁶ Jizosi saru be, "Azaya whnurnu owhnurninya gbasiri anu k'ezi, naakaa, anu bu ele ruwhnu lawuru, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsu, naakaa, 'Ele ka ji mgbele-onu etekne nosobisinu m, kovu mkpoma be zi ikere nu hne me zi.

⁷ Be nokponu m risi eli n'etekne, neezni nhne badnu nyernu niwu lele nu o bu iwu ke Chiokike.'

⁸ Anu naagharu iwu ke Chiokike, nwukwaru omen'eli ke badnu."

⁹ Jizosi kanu be, "Anu marnu ama gharu nhne Chiokike nyernu niwu ma anu bita omen'eli anu. ¹⁰ Kwnornu nu Mozizi karu, 'Sobisinu nda i nu nne i,' nu 'Nye obula ke jovu nda a mambu nne a onu, be gbu a.' ¹¹ Kovu anu karu nye obula ke jaakanu nda a mambu nne a, 'Nhne i jeerihia n'aka m bu Kobani' (ke bu nkesi o nyernu Chiokike) ¹² ige wam anu jeekwe o menu nda a mambu nne a nhne berere. ¹³ Anu neeme nhne ka neegweru ikwu-onu Chiokike neeme nhne etekne hite n'omen'eli

ke anu, neenyewhete a n'aka ele berere. Nu agida nhne nu kpa anu neeme."

Nhne neemeru badnu
(Mat 15:10-20)

¹⁴ Jizosi sukwuru igbudu badnu wam berere kanu be, "Anu bnote nsni n'ikwu-onu m, anu ghohia a masi. ¹⁵ O za nhne ke hi n'ederezi bna nu rime badnu ke nwernu rikne meru a. Kovu nhne ke hiri nu rime badnu whuya bu nhne neemeru badnu." [¹⁶ Nye nwernu nsni o ji o nu nhne o nurnu.]

¹⁷ Nga o gharuru agida ele badnu wam bna nu rime oro, ele sno apna a sikwaru a ajji gbasiri elulu wam. ¹⁸ O saru be, "Ke bu nu anu nwee oghohia? Anu ma nu nhne ke hiri n'ederezi bna nu rime badnu nwee rikne meru a? ¹⁹ Kwnornu nu o bnana nu rime mkpoma a, hne o bnarnu bu ruwhu a, be nynohala a n'osoro." (Ka bu ke Jizosi jiri kaa nu kpakara wiri zi richna.)

²⁰ Jizosi zi koriri nookwu, "Nhne ke hiri nu rime badnu whuya bu nhne neemeru badnu. ²¹ Kwnornu nu o bu nu rime mkpoma badnu bu hne kpakara oriri ojo hi nowhuya, ome oyi, oznu buznu, ogbu badnu, ²² ome oyi ele nwernu nnwerne nu ele nwernu nzi, anyakwu, aruru-eli, aghigho, ogba ewhere, owho-anya, okaja, oknomokno, iwhnirni-whno, ²³ Kpakara nhne ojo ka hi nu rime badnu whuya, be meru badnu."

Okwnata oву otu
nwerinya Sirofinisa
(Mat 15:21-28)

²⁴ Jizosi hi nu rime pi whoga, zne n'eli zi Taya ndundu. O bna n'otu oro, o piole ele badnu mahia, kovu nu be nwee rikne bigwa a. ²⁵ Ngangam, otu nyerinya ke nnwo a rinya mati nwernu renwu ojo nurnu nhne gbasiri Jizosi, o varu dna n'eli n'ochi a. ²⁶ Nwerinya wam buo nye Ju, be murnu a nu

Sirofinisa. O rıasno a ma o chíhala rēnwu ojo wam n'ēhni nnwọ a rinya. ²⁷ Jizọsi kanu a, “Beru ọsno nyejite rumu takiri wiri ruwho, kwnornu nu o buo ọma o gweru wiri rumu takiri tuhalanu nkita.”

²⁸ Kọvu o saru, “Nyenwe ai, o bubedi rumu nkita ke zi nu mkpururu ikpechi neeri ruvnuruvnu wiri rumu takiri.”

²⁹ Jizọsi kanu a, “Kwnornu nu nhne ka i kwuru, la, rēnwu ojo wam whogalam n'ēhni nnwọ rinya.”

³⁰ O la n'oro a, whnu nu nnwọ a dnanyi n'olu ọkpata, nu rēnwu ojo wam whogalam masi.

Jizọsi gwọru nye mgbu nu nsni inyo

³¹ Jizọsi whogaru nu ngeri Taya gawhe n'esilawuru Saıdoni, hi n'esilawuru eli Dekapolisi du Osimini Galili. ³² Be kwuyanu a otu nyenum ke dnarnu mgbu ke nu nsni, be rıasno a ma o bikwası a aka a. ³³ Jizọsi kwuhala a n'esilawuru agida badnu whoga ichne, o yisi mkpaka a nu nsni a lawuru, gbunmini, kpatu riro a aka. ³⁴ O lelizo anya n'oligwe, snu idne, kaa, “Efaa,” ke risi a bu, “Kpume.”

³⁵ Ngangam nsni a lawuru kpumernu, nhne knesnirni a riro tomarnu, o kwukwata oka. ³⁶ Jizọsi kasinu be rikne be kanukwadia nye obula, kovu kpa o naakanusinu be rikne bu kpa be neeweheke a. ³⁷ O duru kpa be hna ehni k'agida, be naakaa, “O neeme kpakara nhne buru ọma. O mernu ele nsni inyo nu nsni, ele mgbu kwu oka.”

8

Jizọsi nyernu pokwu badnu eno wiri (Mat 15:32-39)

¹ N'ige wam nga agida ele badnu gbakoru berere, be nwée masi nhne be jeeri. Jizọsi sukwu ele sno apna a, kanu be, ² “M noodonu agida ele badnu ka obirizi, kwnornu nu

me nu be dazilam obochi eto, be nwée nhne be jeeri. ³ O buru nu me zihala be n'onu etekne, anyaju joovu be n'apna, agwna be hi hne zi ikere va.”

⁴ Ele sno apna a sikwa a, “Ndaa kpa badnu jeeji nyeji ele badnu ka wiri ruwho n'eli-ikpa hna?”

⁵ O sikwa be, “Anu nwernu ike bređi ele?”

Be kaa, “Esa.”

⁶ O kanu agida ele badnu wam daziri eli. O gweru ike bređi esau wam, tunu Chiokike mmamma, o nyawama be, nyee ele sno apna a be bete neenye ele badnu, ele sno apna a kesiri ele badnu wam wiri.

⁷ Be nwemasiri aznu matı ele nu ele, o tu kwno mmamma, kaa be nyee ele wam. ⁸ Be ri, ruwho ji be, be tutukota ruvnuruvnu bređi ke gwnarnu, ekperi nkita esau jihıaru. ⁹ Be duru pokwu eno, Jizọsi zihala be. ¹⁰ Jizọsi bna nu rime ogbo, ya nu ele sno apna a, be va nu eli Dalamanuta.

Ele Farisi piuru nhne elekema (Mat 16:1-4)

¹¹ Ele Farisi varu panizo neesikwa a ajiji, noopio nhne elekema hi n'oligwe, naakpa a iru. ¹² O snu idne k'agida nu rime ovu a, kaa, “Kini kpahıaru ebiri ka noopio nhne elekema? N'ezi me kanu anu, o za nhne elekema be jeenye ebiri ka.” ¹³ O gharu be bna kwno nu rime ogbo whe aznu osimini kiyari.

Nhne whu bređi ele Farisi nu Erudu (Mat 16:5-12)

¹⁴ Ele sno apna a chezuru o gweru bređi, be ji otu ike bređi kpoi nu rime ogbo. ¹⁵ Jizọsi kasinu be rikne, “Anyu du anu eli, anu neeze nhne whu bređi ke ele Farisi nu Erudu.”

¹⁶ Be notnurita n'esilawuru be, naakaa, “O bu kwnornu nu a jile bređi.”

17 Nga Jizosi mahıaru a, o kanu be, "Kini kpahıaru anu naakaa nu anu jile bredi? Anu yoghoyage? Nduu otula anu sa? 18 Anu nwernu anya, anu whnu osno? Anu nwernu nsni, anu nu nhne? Anu gbadiyala? 19 Nga me keru ike bredi isne n'esilawuru pokwu badnu isne, nkita ele jihıaru nu ruvnuruvnu anu vulizoru?"

Be kaa, "Nri nu ebo."

20 "Nga me keru esau nye pokwu badnu eno, ruvnuruvnu nkita ele bu nhne anu vulizoru?"

Be kaa, "Esau."

21 O kanu be, "O bu nu anu yoghohiala koriri?"

Jizosi gworu nye isni nu Betesaida

22 Jizosi nu ele sno apna a va n'eli Betesaida. Be kwuyanü a otu nye isni, rıasno a ma o kpatu a aka. 23 O nwugwuru nye isni wam n'aka, duru a zne n'aznu eli-ohna wam. O gbusi a onu mini n'anya, tukwasi a aka a lawuru, o sikwa, "O zi nhne i noowhnu?"

24 O le anya n'olu, kaa, "M noowhnu badnu, kovu be nu lele isisi neezne izne."

25 Jizosi tukwasi kwno a aka a lawuru n'anya a berere, o legidne anya, anya a buru oma, o whnusunama kpakara nhne nkari. 26 O zihala a n'oro a, kanu a, "I lahnakwadia nu rime eli-ohna berere."

Pita kahıaru nye Jizosi bu (Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Jizosi whoga, ya nu ele sno apna a bna nu kpakara eli-ohna matı zi ndundu Sizarıa Filipai. Nga be zi n'apna, o sikwa ele sno apna a, "Ele badnu be naakaa nu me bu nyele?"

28 Be saru a, "Agwna be naakaa Joni Nye Wu Mini, ele ke berere naakaa Elaija, ele ke berere kaa otu nu rime ele owhnurninya."

29 O sikwa, "Anu n'iwuhuru anu, anu kanu nu m bu m nyele?"

Pita saru a, "Ji n'iwuhuru i bu Karaısi wam."

30 O do be aka nu nsni, kaa, "O za nye anu kanu nhne gbasiri m."

Jizosi kwuru oka gbasiri enwu a

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Jizosi panizo neezni be nhne, naakaa, "Nnwö ke Badnu jaatariri agida awhnüwhnu, ele okno badnu nu ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju jöju a, be gbu a, nga obochi eto whemernu, o jeehi n'enwu lizo." 32 O kwuru ka kpa nye obula jöghohia. Pita kwuhala a, naabnanu a. 33 Nga o tuhıasnarnu whnu ele sno apna a, o bigbo Pita, kanu a, "Zne n'aznu m, Setani, kwnornu nu i neeche echiche lele badnu, o buo lele Chiokike."

34 O sukwu igbudu badnu wam nu ele sno apna a, o kanu be, "O buru nu nye obula jooosno m n'aznu, o jöju ehni a, vuru ogba a sno m. 35 Nye obula ke noopio o dohia budnu a jootuwu a, kovu nye obula ke jootuwu budnu a kwnornu m nu izi oma, o jöoznohia a. 36 Mbnarna kini bu nhne badnu jeenwe o buru nu o rihia kpakara owa n'iru tuwhume budnu a? 37 Kini bu nhne badnu jeeji gbanwo budnu a? 38 Nye obula ke iwihnerne m nu ikwu-onu m jootu n'ebiri ewhere nu aruru-eli ka, iwihnerne nye wam jootu Nnwö ke Badnu nga o jaava n'igwugwu ke Nda a, ya nu ele enine izi a zi nsö."

9

1 Jizosi kanu be, "Me kanu anu ezi oka, agwna ele gwuzo hna jöonwu enwu tem be whnu eli-eze Chiokike hne o ji iknernema va."

Onwoghari Jizosi

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 Nga obochi isunu whemernu, Jizosi kwuru Pita, nu Jemisi, nu Joni duru be pnezne n'olu rugwu zi olu whoga ichne. O nwoghari nu

ruwhnu be. ³ Iwo a noonwu va-a-a ke ọ zá nye zị n'ọwa ka jọsnuli iwo kị. ⁴ Be whnụrnu Ẹlajia nụ Mozizi, be nụ Jizọsi nookwurita ọka. ⁵ Pita kanụ Jizọsi, “Nda-ai-kwu, ọ bụru ọma a daziri hna, ngwa ma a wu ọro-ẹka ẹto, otu bụru ke i, otu ke Mozizi, otu ke Ẹlajia.” ⁶ Ogwnu tūru be ke kpayarụ ọ máa nhne o nookwu.

⁷ Erumeru oligwe varụ kpusni be, akpịri hiri nụ erumeru oligwe wam whụya, kaa, “Ka bụ Nnwọ m me whnụrnu n'anya, anụ bnotenu a nsni.” ⁸ Kpurugadnam, nga be leru anya gburugburu, ọ zá nye be whnụrnu, okwolem Jizọsi kpọi.

⁹ Nga be hiri n'olu rugwu wam hiehna, ọ kasinu be rikne, be kánụ nye ọbula nhne be whnụrnu, tem Nnwọ ke Badnụ hi n'ẹnwu lizọ.

¹⁰ Be bíta nhne ka nụ mkpọma be. Be n̄esikwa n'esilawuru ẹhni be, “Kini bụ risi olizọ n'ẹnwu?” ¹¹ Be sịkwa a, “Kini kpayarụ ele zni iwu ele Ju jiri kaa nụ Ẹlajia jeebe ọsno va?”

¹² Jizọsi sarụ be, “Ọ bụ n'ezi nụ Ẹlajia jeebe ọsno va, b̄ikwata kpakara nhne lele kpa ọ zị nụ mbom. Kini mernu be gbarụ a n'okwukwo nsọ gbasiri Nnwọ ke Badnụ, nụ ọ jaata agida awhnụwhnu, be jụ masị a? ¹³ Kọvu me kanụ anụ nụ Ẹlajia valem, be mee a kpa o jiri masị be, lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ gbasiri a.”

*Jizọsi gworu nnwọ rukna
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Nga Jizọsi nụ badnụ ẹto ele sno apna a vakwnusiri ele sno apna a ele berere, be whnụrnu igbudu badnụ gbarụ be gburugburu, whnụ masị ele zni iwu ele Ju hne be n̄odogbuta. ¹⁵ Ngangam o du kpa be hna ẹhni k'agida nga be whnụrnu a, be gbazne, bekwu a. ¹⁶ Jizọsi sịkwa ele sno apna a, “Kini bụ nhne anụ nụ be n̄odogbuta?”

¹⁷ Otu nyenum nụ rime igbudu badnụ wam sarụ a, “Nye-zni-nhne, m kwuyannu m jị nnwọ m rukna ke nwernu r̄enwu dnarnu mgbu. ¹⁸ Penupe ọbula ọ nwụgwuru a, o vudna a n'ẹli, ọ n̄ogbo okoto n'ọnu, naata rukwnurnu-ize, r̄oknete ẹhni. M kanụ ele sno apna i ma be chihala a, kọvu nụ be nwée rikne.”

¹⁹ Jizọsi sarụ be, “Anụ ebiri ke nwée ọkwnata mkpọma, me nụ anụ jaadazị dū ngele? Me jeesinu anụ ovu dū ngele? Anụ kwuyanụ m nnwọ wam hna.”

²⁰ Be kwuyanụ a nnwọ rukna wam. Nga r̄enwu ojo wam whnụrnu Jizọsi, ngangam, ọ d̄osi nnwọ rukna wam rikne. Ọ dna n'ẹli n̄oturni a, ọ n̄ogbo okoto n'ọnu. ²¹ Jizọsi sịkwa nda a, “Ndaa nga nhne ka beteru eme a?”

Ọ kaa, “Hite nga ọ bụ nnwọ matị. ²² Agida ige, ọ d̄obnarnu a nụ rime b̄ekwnu ma nụ rime mini ma o gbu a. Ọ bụru nụ o nwernu nhne i jeemeli, d̄onu aị obirizi, yisinu aị aka.”

²³ Jizọsi kanụ a, “I naakaa, ọ bụru nụ o nwernu nhne me jeemeli? Kpakara nhne jeemelinu nye nwernu ọkwnata ovu.”

²⁴ Ngangam, nda nnwọ watakiri wam siwama, “M kweru m, yisinu ókwe ekwe m aka.”

²⁵ Nga Jizọsi whnụrnu nụ agida badnụ naagbaya, o bigbọ r̄enwu ojo wam kaa, “Ji r̄enwu ke dnarnu mgbu nụ nsni inyo, m neenye i iwu, hi nụ rime a whụya, i bnáma nụ rime a berere.”

²⁶ R̄enwu ojo wam si okokoba, d̄osi a rikne, hi nụ rime a whụya. Nnwọ wam dna lele nye nwurnu ọnwu, ke kpayarụ agida badnụ jiri kaa, “Ọ nwunam we.” ²⁷ Kọvu Jizọsi nwụgwuru a n'aka d̄olizo a, o lizọ.

²⁸ Nga Jizọsi bnanyarnụ n'oro, ele sno apna a sịkwa a ichne, “Kini kpayarụ a nwéne rikne chihala r̄enwu ojo wam.”

²⁹ O kanu be, “Reṅwu nu lele ka jowhoga nu nhne obula, okwolem n'okpukpe.”*

Jizosi kwukwnornu oka gbasiri enwu a

(Mat 17:22,23; Luk 9:43b-45)

³⁰ Be hi nu pi whuya gawhe n'esilawuru Galili. O kwéle nye obula mahia hne be zi, ³¹ kwnornu nu o neezni ele sno apna a nhne, naakaa, “Be jeegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele badnu, be joogbu a, nga obochi eto whe-mernu, o jeeji n'enwu lizo.”

³² Kovu nu be ghohiala oka wam, ogwnu kwéle be sikwa a nhne gbasiri a.

Nyele kakwo ibne a?

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Be vadu Kapanom, nga Jizosi bnarnu n'oro, o sikwa be, “Kini bu nhne anu nookwu n'apna?”

³⁴ Kovu be mesnirni onu be, kwnornu nu be nodogbuta n'apna nye kakwo ibne a n'esilawuru be. ³⁵ Jizosi daziri eli sukwu ele sno apna a nri nu ebo wam. O kanu be, “O buru nu nye obula noopio o bu nye risi, o jobu nye ipne-aznu, nu nye neeznenu kpakara ele badnu izi.” ³⁶ O kwuru otu watakiri gwuzote a n'esilawuru be, o jiri a n'aka a, kanu be, ³⁷ “Nye obula ke jaanarnu otu nu rime watakiri ka nu rewhna m, nanarnu m, nye obula ke jaanarnu m k'ezi, o buo me bu nye o nanarnu k'ezi, o bu nye ziyaru m.”

Nye za neemegidne ai dagwunu ai

(Luk 9:49,50)

³⁸ Joni kanu a, “Nye-zni-nhne, a whurnu otu badnu hne o naachihala renwu oju nu rewhna i, a bnosni a, kwnornu nu o za noosno ai.”

³⁹ Jizosi kaa, “Anu bnosni a, kwnornu nu o za nye jorunu enu

ndu-ehni nu rewhna m, ke jaakaa m oka oju ngwa ngwa. ⁴⁰ Nye za neemegidne ai dagwunu ai. ⁴¹ M naakanu anu ezi oka, nye obula ke jookwute anu otu okiko mini anu nwọ kwnornu nu anu bu ele Karaisi jaanahariri ogwo enu a.”

Nhne jeeme badnu mehie

(Mat 18:6-9; Luk 17:1,2)

⁴² “Nye obula ke jeeme otu nu rime ele mati ka mehie, bu ele kweru nu me, o jaakanu a mma nu be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili, migbu a n'okne osimini.” ⁴³ O buru nu aka i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, o jaakanu i mma o bna nu budnu kwó okwo vuru oru karu o nwernu aka i lawuru bna nu bekwnu eli renwu chni echni. [⁴⁴ Ki bu hne rukpurukpuru be nwú onwu, bekwnu be chni echni.] ⁴⁵ O buru masi nu ochi i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, o jaakanu i mma o bna nu budnu kwó okwo nu mgworo karu o nwernu ochi lawuru i, be tubna i nu bekwnu eli renwu. [⁴⁶ Ki bu hne rukpurukpuru be nwú onwu, bekwnu be chni echni.] ⁴⁷ O buru masi nu anya i jeeme i, i mee mmehie, gwupu a, o jaakanu i mma o bna n'eli-eze Chiokike nwernu otu anya karu o nwernu anya lawuru be tubna i nu bekwnu eli renwu. ⁴⁸ Ki bu hne rukpurukpuru be nwú onwu, bekwnu be chni echni.

⁴⁹ “Lele kpa a ji arua mee wiri so n'onu, o bu kpa Chiokike neeji bekwnu awhnuwhnu mee ele ke a buru ele agwa oma.

⁵⁰ “Arua buru oma, kovu arua tuwhu oso n'onu a, be jeeji kini mee a o so n'onu? Anu nwernu arua nu rime anu ma anu nu ibne anu ziri n'udno.”

10

Ogba nnam

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

* 9:29 Agwna okwukwo kwuru: hite n'okpukpe nu ovu onu.

¹ Jizōsi whōga zne n'ike ẹli Judiya n'aznū Osimini Jōdani kiyari, agıda ele badnū jipiya kwno hne ọ zị. Lele kpa o mesi, o neezni be nhne.

² Agwna ele Farisi vakwnusi a, sịkwa a, “Ọ bụru ọma n'iwu nyerukna gba nnwerne a nnam?” Be naakpa a iru.

³ Ọ sịkwa be, “Kini bụ nhne Mozizi nyernu anū n'iwu?”

⁴ Be kaa, “Mozizi kweruru nyerukna gba ọkwukwo nnam nyee nnwerne a, chihala a.”

⁵ Jizōsi kanū be, “Kwnornu nū mkpoma ojo anū kpararu Mozizi gbaru iwu ka n'okwukwo. ⁶ Kovu hite n'opanizo okike ọwa, Chiokike kpuru be nyerukna nū nyerinya. ⁷ Kwnornu nū ka, nyerukna jaagharu nda a nū nne a, takwnusi n'ehni nnwerne a, ⁸ be lawuru jooogo otu anọ-ehni. Be buma badnū lawuru, kovu otu anọ-ehni. ⁹ Nhne Chiokike knekotaru, badnū tōmana a.”

¹⁰ Nga be bnarnū nū rime ọro, ele sno apna a sịkwa a ajiji gbasiri ọka ka berere. ¹¹ Ọ kanū be, “Nye ọbula ke jaagba nnwerne a nnam lū nnwerne berere, neemegidne a ọyi. ¹² Ọ bụru masi nū nnwerne gba nzi a nnam, gbọru nzi berere, o neeme masi ọyi.”

Jizōsi goziri rumu takiri

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Ele badnū nookwuyanu Jizōsi rumu takiri ma ọ kpatu be aka, kovu ele sno apna a bigbọru ele kwuyaru be. ¹⁴ Nga Jizōsi whnurnu a, o we ehni k'agıda, ọ kanū be, “Anu gharu rumu takiri ma be vakwnusi m, anu bnosi be, kwnornu nū ẹli-eze Chiokike bu ke ele nū kpa. ¹⁵ Me kanu anu ezi oka, nye ọbula ke jeegweru ẹli-eze Chiokike lele nnwo matị, ọ jaaabna nū rime a rira rira.” ¹⁶ O kwuru be n'aka a lawuru, tukwasi be aka a, gozi be.

Otu nye ọchichi

(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Nga Jizōsi whogaru n'apna, otu nyenum gbakwnusi a, gbunu a mpnerne ọchi, sịkwa a, “Omamarna Nye-zni-nhne, kini bụ nhne me jeeme ma m kehia m budnu kwó okwo?”

¹⁸ Jizōsi saru a, “Kini kpararu i noosukwu m nye ọma? Ọ zá nye bụ nye ọma, okwolem otu badnū, bụ Chiokike kpọi. ¹⁹ I maam kpakara nhne be nyernu n'iwu, i gbuko badnū, i meko ọyi, i znuko buznu, i gbako akebe aghalaghala, i megbuko badnū, sobisindu nda i nū nne i.”

²⁰ Ọ kanū a, “Nye-zni-nhne, kpakara nhne ka bụ nhne me bitaru hite n'ikoro m.”

²¹ Jizōsi leri a anya ọma, kanū a, “Otu nhne gwnarnu i jeeme, la, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ekwnu n'oligwe, vaa, sno m.” ²² Ruwhnu gbaruru a n'oka wam, ọ la, naagbaru ruwhnu, kwnornu nū o nwernu ekwnu k'agıda.

²³ Jizōsi leri anya gburugburu, kanū ele sno apna a, “Le kpa o jiri ra ehni ele nwernu ekwnu ọ bna n'eli-eze Chiokike!”

²⁴ Ọka wam du ele sno apna a ehni, kovu nū Jizōsi ka masinu be, “Rumu m, le kpa o jiri ra ehni ọ bna n'eli-eze Chiokike. ²⁵ Ọ zinu anohia kameli ewheke ọ gawhe n'anya alanga karu ele nwernu ekwnu ọ bna n'eli-eze Chiokike!”

²⁶ O du kpakara ele sno apna a ehni k'agıda, be sịkwarita ehni be, “Ndakwanu nye be jooznohia?”

²⁷ Jizōsi leri be anya kaa, “Hne badnū zi be jeemeli a, kovu ọ buo hne Chiokike zi. Be meli kpakara nhne hne Chiokike zi.”

²⁸ Pita panizo naakanu a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne a nwernu, snornu i.”

²⁹ Jizōsi kanu, “Me kanu anu ezi oka, ọ zá nye ọbula ke sigbasiri ọro, mọbu rumu nwene rukna, mọbu rumu nwene rinya, mọbu nne, mọbu nda, mọbu rumu, mọbu

ekwu kwnornu m nı izi oma, ³⁰ ke jáanahıa karı riwhu nga riwhu n'ige ka, ọro nı rımu nwene rukna, nı rımu nwene rinya, nı nne, nı rımu, nı ekwu, be nı mmekpẹhni masi, nı bıdnu kwó okwo n'ige vagwu nı ruwhnu. ³¹ Kọvu agıda ele be ọsno jọbu ele ipne-aznı, ele ipne-aznı jọbu ele be ọsno.”

*Jizọsi kwuru ọka gbasıru
enwu a ke mgba ẹto*

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Nga be zı n'apna neezne Jeruselem, Jizọsi neezne nı ruwhnu be, o du ele sno apna a ẹhni, ele snogwu a n'aznı nọtu ogwnu. O kwuru kwno nri nı badnı lawuru wam ichne, panızo naakanı be nhne jeeme a. ³³ O kanı be, “A neezne Jeruselem, be jeegweru Nnwọ ke Badnı nyewhete n'aka ele risi ariohna nı n'aka ele zni iwu ele Ju, be jaama a ikpe enwu, gweru a nyee n'aka ele búo ele Ju. ³⁴ Be jeeme a nhne rımu, gbu a ọnu mini, pńa nhne, gbu a, nga ọbochi ẹto whemernu o jeehi n'enwu lizọ.”

*Aririo rımu Zebidi
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Jemisi nı Jóni rımu Zebidi, vakwnusi Jizọsi, rıo a, “Nye-zni-nhne, a nọorio ma i menu aı nhne ọbula a jọorio i.”

³⁶ O sıkwa be, “Kini bu nhne anı noopio me menu anı?”

³⁷ Be kanı a, “Mee kpa a jaadazıri otu n'akarikwnunga i, otu n'akarita i, n'igwugwu i.”

³⁸ Jizọsi kanı be, “Anı máa nhne anı nọorio. Anı jọonwoli okiko ke me nọonwo? Mọbu be wuli anı mini ke be nọowu m?”

³⁹ Be kanı a, “A nwernu rikne.”

Jizọsi kanı be, “Okiko me nọonwo bu ke anı jọonwo, mini be wuru m bu ke be jọowu anı. ⁴⁰ Kọvu ọ dazı n'akarikwnunga m nı akarita m búo ke m n'onyege. O bu ke ele Chiokike bıkwatannu a.”

⁴¹ Nga ele sno apna a nri ke gw-narnı nurnı a, be wesanu Jemisi nı Jóni ẹhni k'agıda. ⁴² Jizọsi suk-wukota be, kanı be, “Anı magwu nı ele be gwnurnı n'ele risi ke ele búo ele Ju neeme ele be neechi kpa ọ masıri be, ele kwu be ji aka rikne neechi ele zı nı mkpururu be. ⁴³ Kọvu ọ búo kpm n'esilawuru anı. Nye pioru ọ burı nye kwu n'esilawuru anı jọbu nye neez-nenu anı izi. ⁴⁴ Nye pioru ọ burı nye mbọm n'esilawuru anı, jọbu ọhi kpakara anı. ⁴⁵ Kwnornu nı Nnwọ ke Badnı váge ma be znenu a izi, kọvu ma o neeznenu ele berere izi, ma o gweru ması bıdnu a nyee, ma ọ burı nhne ọgbahia agıda badnı.”

*Jizọsi gwọru Batimọsi
nye isni*

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Be vadu Jeriko, nga Jizọsi nọowhoga nı Jeriko, ya nı ele sno apna a nı agıda ele badnı, Batimọsi nnwọ rukna Timọsi nye kpuru isni dazı nı ngeri apna nọorio nhne. ⁴⁷ Nga ọ nurnı nı ọ bu Jizọsi nye Nazareti neewhe, ọ panızo neesi okokoba, naakwnakwu a, “Jizọsi, Nnwọ Devidi, donu m obirizi.”

⁴⁸ Agıda ele badnı bigbọru a ma o kpusnime ọnu a, kọvu o siwama k'agıda, “Ji Nnwọ Devidi, donu m obirizi.”

⁴⁹ Jizọsi gwuzoru, kaa, “Anı sukwu a.”

Be sukwu nye isni wam, kanı a, “Mkpọma si i rikne, lizọ, o noosukwu i.”

⁵⁰ O chıwhume iwo a, wulizo, kwnusi Jizọsi.

⁵¹ Jizọsi sıkwa a, “Kini bu nhne i pioru me menu i?”

Nye isni wam kaa, “Nyenwe aı, mee ma m whnurnı m ọsno.”

⁵² Jizọsi kanı a, “La, ọkwnata mkpọma i znọhialam ji.”

Ngangam o bete ọ whnı ọsno, snornu Jizọsi n'apna.

11

Jizōsi bnaznenu

Jeruselem

(*Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jōn 12:12-19*)

¹ Nga Jizōsi nū ele sno apna a naavadu Jeruselem ndundu, n'eli Bētifagi nū Bētani, be vadu nū Rugwu Olivu, o zizne badnū lawūru nū rime ele sno apna a. ² O kanū be, "Anū zne nū mgbu matī ke zī nū ruwhnu anū, ngangam anū naabna nū rime a, anū jōowhnu nnwō iyinya be kpogwu eriri, ke o ziko nye daziri n'olu a, anū tōma a, tōya hna." ³ O zī nye sīkwaru anū, "Kini mernu anū neeme nhne ka?" Anū kaa, "O zī Nyenwe aī mkpa, o jeegwehnahe a kītina."

⁴ Be znernu whnū nnwō iyinya be kpogwu n'ōnu-mgbo ọro zī n'apna, be tōpiya a. ⁵ Ele gwuzogwu pīi sīkwa be, "Kini bu nhne anū neeme, nōoto nnwō iyinya wam?"

⁶ Be kanū be nhne Jizōsi karū, be gharū be. ⁷ Be tōyanu Jizōsi nnwō iyinya wam, wūkwasi a iwo be n'olu a, o daziri n'olu a. ⁸ Agida ele badnū gbata iwo be n'apna, ele berere nkala isisi ke be gbuhāru n'ohia. ⁹ Ele neezne nū ruwhnu nū ele noosno, neesi okokoba, naakaa, "Ozana!

Chiokike gozi nye ke naava nū rēwhna Nyenwe aī.

¹⁰ Nhne be goziri ogozi bu ẹli-eze nda i Devidi!

Ozana nū hne kakwo n'olu!"

¹¹ Jizōsi bna nū rime Jeruselem, bnazne Oro Nsọ, nga o lekworu kpakara nhne anya, kpa o bu ogbednachi, o whōga zne Bētani, ya nū nri nū badnū lawūru wam, ele sno apna a.

Jizōsi vūru isisi

be kwu figi ọnu

(*Mat 21:18,19*)

¹² N'ekile a, nga be hiri nū Bētani naava, wiri gwnūru nū Jizōsi. ¹³ Nga o whnūru isisi figi nū hne zī

ikere ke nwernu ọkwukwo būdnu, o zne ma o zī nhne o jōowhnu n'olu a. Nga o vaduru a ẹhni, o whnūna nhne ọbula okwolem ọkwukwo būdnu, kwnornu nū o būo ige mkpūru figi. ¹⁴ O kanū isisi figi wam, "O zá badnū ọbula jeeri mkpūru hi n'olu i berere." Ele sno apna a nūru a.

Nhne Jizōsi mernu

n'Oro Nsọ Chiokike

(*Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jōn 2:13-22*)

¹⁵ Be vadu Jeruselem, Jizōsi bna Oro Nsọ Chiokike panizo o chihala ele neere, nū ele nōozu ahia n'Oro Nsọ Chiokike. O kpute ikpechi kpakara ele naagbanwo iwai ruwhnu n'eli nū ngadna ele neere nduru. ¹⁶ O kwéle badnū ọbula vuru nhne gawhe Oro Nsọ Chiokike. ¹⁷ O neezni nhne, naakaa, "Be gbarū a n'okwukwo nsọ, kaa, 'Be jookwu ọro m ọro okpukpe ke kpakara mba.'

Kovu anū mernu a o būru ọbna ele buznu."

¹⁸ Ele risi ariohna nū ele zni iwu ele Ju nūru a, pio kpa be joogbu a. Kovu nū be tūru ogwnu o mee a nhne ọbula, kwnornu nū nhne o znirni duru agida ele badnū ẹhni.

¹⁹ N'ige ogbednachi, Jizōsi whōga n'eli-ohna Jeruselem, ya nū ele sno apna a.

Isisi figi wam kpōnwurnu

(*Mat 21:20-22*)

²⁰ Nga be neezne n'osisi, be whnū isisi figi wam nū o kpōnwunam dū ẹgwunugwnu a. ²¹ Pita chenwanya, kanū a, "Nda-aī-kwu, le isisi figi wam i vuru ọnu kpōnwunam."

²² Jizōsi sarū be, "Anū nwe ọkwnata ovu nū Chiokike. ²³ N'ezime kanū, nye ọbula ke jaakanū rugwu ka, 'Lizọ, dnabna osimini,' ke nwé mkpōma lawūru, kovu nū o kwerru nū nhne o kwuru jeeme, o jeemenu a kpam. ²⁴ Kam kpayarū, me naakanū anū, nhne ọbula anū jōorio n'okpukpe, kweru

nụ anụ nwehialam a, ọ jọbu masị ke anụ. ²⁵ Berere, nga anụ gwuzoru neekpe okpukpe, anụ gbarunu nye ọbula nhne ojo o mernu anụ, ma Nda anụ ke zi n'oligwe gbarunu anụ kpakara nhne ojo anụ. [²⁶ Kọvu ọ bụru nụ anụ jáagbarunu badnụ, Nda anụ ke zị n'oligwe jáagbarunu anụ nhne ojo anụ.”]

Rikne Jizọsi

(*Mat 21:23-27; Luk 20:1-8*)

²⁷ Be va kwno berere nụ Jeruselem. Nga Jizọsi neezneghari nụ rime Ọro Nso Chiokike, ele risi ariohna nụ ele zni iwu ele Ju nụ ele okno badnụ vakwnusiri a. ²⁸ Be sịkwa a, “Rikne kini bụ nhne i ji neeme kpakara nhne ka? Ọ bụ nyele nyernu i rikne neeme i ji neeme be?”

²⁹ Jizọsi sarụ be, “M jaasịkwa anụ otu ajiji, anụ sa m, omekwo, m jaakanụ anụ rẹwhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka. ³⁰ Ọwu mini Jọni, o hiri n'oligwe mọbu n'aka badnụ? Anụ sa m.”

³¹ Be kwu a n'esilawuru be, kaa, “Ọ bụru nụ a kaa, ‘O hiri n'oligwe,’ ọ jaasịkwa aị, ‘Kini mernu anụ kwéle a?’ ³² Kọvu ọ bụru nụ a kaa, ‘O hi n'aka badnụ...’ ” (Be nọtutu ogwnu ele badnụ kwnornu nụ kpakara badnụ kweru nụ Jọni bụ nye ọwhnurninya n'ezị.) ³³ Be sarụ Jizọsi, “A máa.”

Jizọsi kanụ be, “M jáaka masịnu anụ rẹwhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka.”

12

Elulu ele ọru ọkwu vaịni

(*Mat 21:33-46; Luk 20:9-19*)

¹ Jizọsi panizo nookwunu be ọka n'elulu, “Otu nyerukna kparụ vaịni, ọ gba a mgbụgba gburugburu. O gwu igbodo hne be zọsna mkpuru isisi. O wuru ọro olu ele nse, o gweru ọkwu wam yisi n'aka ele jelekọta a, whọga

zne n'ẹli berere. ² Nga ige ọ ghọ mkpuru duru, o ziznenu ele ọru ọkwu wam otu ọhi, ma ọ nahia be agwna mkpuru hi n'ọkwu wam. ³ Be nwụgwu a, pnią nhne, zihala a n'aka etekne. ⁴ O zizne kwno ọhi berere, be liwa nye kị risi, mee kwno a nhne iwghnerne. ⁵ O zizne kwno nye berere, be gbu nye kị, nụ agida ele berere, be pnią agwna nhne, gbu agwna be.

⁶ “Nyerukna wam nwernu otu badnụ ke gwnarnụ, bụ nnwọ ọ whnurnu n'anya, o zizne a n'ipne-aznụ, kaa, ‘Be jọsobisinu nnwọ m.’”

⁷ “Kọvu nụ ele ọru ọkwu wam kwuritaru n'esilawuru be, ‘Ka bụ nye jeeri mkpe nye nwe ọkwu ka, anụ va ma a gbu a, nhne mkpe a jọbu ke aị.’ ⁸ Be nwụgwu a gbu a, tuwhume a n'aznụ ọkwu wam.

⁹ “Kini bụ nhne nye nwe ọkwu wam jeeme? Ọ jaava, gbumekwo ele ọkwu wam, gweru ọkwu wam nyewhete n'aka ele berere. ¹⁰ Anụ gwniyna nhne be gbarụ n'ọkwukwo nso,

‘Akaworugwu ke ele noowu ọro juru,

kiyam ghọlam risi nsukala ọro.

¹¹ Ka bụ ọru Nyenwe aị,

ọ bụ nhne ndu-ẹhni n'anya aị?”

¹² Be pio kpa be jọonwugwu a, kwnornu nụ be mahiaru nụ be bụ ele o kwno tñ elulu ka. Kọvu nụ be tñru ogwnu agida ele badnụ wam, be gharụ a lahna.

Otu ntụ-ẹli

(*Mat 22:15-22; Luk 20:20-26*)

¹³ Be ziznenu a agwna ele Farisi nụ ele dagwunu Erọdu ma be nwụgwu a n'ikwu-ọnu a. ¹⁴ Be vaa, kanụ a, “Nye-zni-nhne, a magwụ nụ i kwu ezi ọka, i sọ badnụ anya, kwnornu nụ i lé badnụ anya nụ ruwhnu, kọvu i neezni apna Chiokike n'ezị ọka, ọ bụru ọma n'iwu a tñ ntụ nyee Siza, sọbu nụ ọ bụo ọma? A tñ sọbu a tñ?”

¹⁵ Jizọsi mahiariu ruwhnu lawuru be. O kanu be, “Anu kwno kini naaka m iru? Gweyanu m otu mkpuru iwai me ledu a anya.”

¹⁶ Be gweyanu a, o sika be, “Nyele nwe ruwhnu nu rewhna ka?”

Be kaa, “Siza nwe.”

¹⁷ Jizọsi kanu be, “Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike.”

O du kpakara be ehni nu hne o zi.

Ajiji gbasiri olizo n'enwu

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Ele Sadusi, ka bu ele karu nu olizo n'enwu za, vakwnusi Jizosi, sika a, ¹⁹ “Nye-zni-nhne, Mozizi gbaru n'okwukwo nyee ai, kaa, ‘O buru nu nwene rukna nyerukna nwu, ghasa nnwerne a, kovu nu o nwée rumu, nwene a rukna jooluru nnwerne a mughianu nwene a rukna rumu.’ ²⁰ Rumu nne esau zi, ke mbom luru nnwerne nwuma, nwée nnwo, ²¹ ke ebo kwuru a, o nwu masi, o nwée nnwo, ke eto masi otu aka wam. ²² Ele rukna esau wam nwée nnwo, n'ipne-aznu kpakara be nu nwerinya wam nwukparu. ²³ N'olizo n'enwu, nyerinya wam o jobu nnwerne nyele n'esilawuru be, kwnornu nu be esau luru a nu nnwerne?”

²⁴ Jizosi saru be, “Anu gahieru apna, anu ma nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, mọbu rikne ke Chiokike. ²⁵ Kwnornu nu nga be jeehi n'enwu lizo, be lu nnwerne, be gbọ nzi, kovu nu be nu lele ele enine izi n'oligwe. ²⁶ Nu nhne gbasiri olizo n'enwu ke ele nwurnu onwu, anu gwnuna n'okwukwo Mozizi nu hne be gbaru nhne gbasiri isisi mati wam neerne bekwnu, kpa Chiokike jiri kanu a, ‘Mawa bu Chiokike ke Eberham, nu Chiokike ke Aziki, nu Chiokike ke Jekopu?’ ²⁷ O buo Chiokike ke ele nwurnu onwu, kovu Chiokike ke ele zi budnu. Anu naagahie apna k'agida.”

Iwu ke kakwo ibne a

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Otu nu rime ele zni iwu ele Ju varu, nu hne be nesikwarita ehni be ajiji, o mahiariu nu Jizosi sakwaru be nkari, o sika a, kaa, “Ndaa ke bu ke mbom nu kpakara nhne be nyernu n'iwu?”

²⁹ Jizosi saru a, kaa, “Ke mbom bu ka, ‘Anu bnote nsni Izireli, Nyenwe ai Chiokike ai, Nyenwe ai bu otu. ³⁰ I jowhnu Nyenwe ai bu Chiokike i n'anya, hite nu kpakara mkpoma i, hite nu kpakara enine i, hite nu kpakara oriri i, hite nu kpakara iknernema i.’ ³¹ Ke ebo bu ka, ‘I jowhnu nye agbatibi i n'anya lele ehni i.’ O za nhne berere be nyernu n'iwu ke kakwo ka.”

³² Nye zni iwu ele Ju wam kaa, “Owe! Nye-zni-nhne, i kalam n'ezini nu o bu otu Chiokike, nu o za nye berere, okwolem ya, ³³ nu o whnu a n'anya hite nu kpakara mkpoma i, hite nu kpakara oghohia i, hite nu kpakara iknernema i, nu o whnu nye agbatibi i n'anya lele ehni i, kakwo kpakara ariohna okporne bekwnu nu ariohna berere.”

³⁴ Nga Jizosi whurnu nu o sakwayaru a lele nye nwernu akoniche k'ezini, o kanu a, “I zila ikere nu hne eli-eze Chiokike zi.”

Nga ka wheru, o zima nye berere nwernu rikne sika a ajiji berere.

Karaisi bu nnwo nyele?

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Nga Jizosi neezni nhne n'Oro Nso Chiokike, o sikwaru, “Ndaa kpa ele zni iwu ele Ju jiri naakaa nu Karaisi bu Nnwọ Devidi? ³⁶ Enine Nso hiri n'onu Devidi kwu oka, kaa, ‘Nyenwe ai kannu Nyenwe m,

Daziri eli n'akarikwnunga m, tem du nga me jaabita ele irno i

nu mkpururu ochi i lawuru.’

³⁷ Devidi n'iwuru a noosukwu a Nyenwe a, ndaa kpa o jeeji buru nnwo Devidi?”

*Anụ zeru ele zni iwu
ele Ju*

(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)

Agida ele badnụ wam jiri snarnịma nurnu ikwu-ọnu a. ³⁸ Kpa Jizọsi neezni nhne, ọ kaa, “Anụ zeru ele zni iwu ele Ju, ele ọ naamasị be o wo iwo awura ogologo naagaghari, ọ naamasị be ele badnụ neebekwu be ikwu n'ahija, ³⁹ nụ ọ dazị nụ risi ngadna n'oro ogbako ele Ju, ma nụ ngadna kakwo mma n'ogbako iriri anụ. ⁴⁰ Be bụ ele neeridna ọro ele rinya nzi be nwurnu, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnụ whnụ be. Be jaata awhnụwhnu ke kakwo.”

*Nkesi ke nwerinya
nzi a nwurnu*

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jizọsi daziri n'oro Nso Chiokike kete ruwhnu nụ hne be bitaru nhne ntụ, ọ whnurnu agida ele badnụ hne be nọtusi iwai nụ nhne be nọtubna iwai. Agida ele kwu nọtusi k'agida. ⁴² Otu nyerinya, bụ womboni ke nzi a nwurnu varu, tubna mkpuru iwai matị lawuru, ke whuyaru iwai matị. ⁴³ O sukwu ele sno apna a, kanu be, “Me kanu anu ezi oka, nwerinya ka bu womboni ke nzi a nwurnu, tusiri iwai kakwo ke kpakara ele berere tubnarnu hne be bi iwai. ⁴⁴ Kpakara be masiri aka n'agida ekwnu be nwernu gweboru tusi, kovu nụ ya, womboni wam, tusikworu kpakara nhne o nwernu o jiri wuru.”

13

*Be joolulu Oro Nso
Chiokike*

(Mat 24:1,2; Luk 21:5,6)

¹ Nga Jizọsi whuyaru n'oro Nso Chiokike, otu nụ rime ele sno apna a karu, “Nye-zni-nhne, le kpa ọro ele ka nụ akaworugwu be jiri wu be nụ mma.”

² Jizọsi saru a, “I whnuna kpakara ọro kwu ele ka? Otu akaworugwu

joo gwuzo n'olu ibne a hna, be jaakwnadna kpakara be n'eli.”

*Mmekpẹhni nụ
okpakna ehni*

(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Nga ọ daziri eli n'olu Rugwu Olivu ke kegwu ruwhnu n'oro Nso Chiokike, Pita nụ Jemisi, nụ Joni, nụ Anduru, sika a ichne, kaa, ⁴ “Kanụ aị nga kpakara nhne ele ka jeeme. Kini jeegesi ige nhne ka jeemezu?”

⁵ Jizọsi kanu be, “Any a dū anu eli, ọ zị nye obula duhie anu.

⁶ Kwnornu nụ agida ele badnụ jaava nū rewhna m, naakaa, ‘Mawa bụ Karaisi,’ be jooduwhu agida ele badnụ. ⁷ Nga anu jonu

ogwnu nū otutnu ogwnu, anu tuko ogwnu. Kpakara nhne ka jeebe osno mee, kovu okwukwo nhne yoduge. ⁸ Mba jeelizo megidne mba berere, eli-eze jeelizo megidne

eli-eze berere, eli otne enye jaazi nū hne zị ọdo n'odo, okwnunyo jaazi. Kpakara nhne ka jonu lele opanizo igbugbu omumu nnwo.

⁹ “Kovu anya dū anu eli hne anu zị. Be jeegweru anu nyee n'aka ele ikpe zị ọdo n'odo, be jaapnia anu nhne n'oro ogbako ele Ju zị ọdo n'odo, anu joogwuzo nū ruwhnu

ele risi nū ele eze kwnornu nū me, ma ọ buru nhne akebne. ¹⁰ Be jeeberu osno kpọ okwo izi oma nū kpakara mba. ¹¹ Nga be

nwugwuru anu gweya anu n'oro ikpe, anu beekwadia osno rigbu ehni anu n'oriri nhne anu jaakaa. Anu kwu nhne obula Chiokike karu

anu kwu ige wam, kwnornu nū Enine Nso jookwunu anu ọnu anu. ¹² Nwene jeegweru nwene a nyee n'aka enwu, nda jeegweru nnwo a nyemako. Rumu jeelizo megidne

ele muru be, mee ma be nwu enwu. ¹³ Kpakara ele badnū joosno anu irno kwnornu nū me. Kovu be jooznohia nye obula ke jaaknata

mkpoma, dazigidne dū okwukwo kpakara nhne.

*Awhnuwhnu ke
ele Jeruselem jaata*

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Nga anu jowhnu nhne ruru oru ke zi nu hne o kwesile o zi, nye noogwnu nhne ka, ghohia, ele zi nu eli Judiya n'ige wam gbazne n'olu rugwu. ¹⁵ Nye ke zi n'olu oro, o hiednako, mōbu bna nu rime oro zne kwahala nhne zi nu rime oro a. ¹⁶ Nye zi masi n'ekwu, o lāhna aznu zne chiri iwo a. ¹⁷ Awhnuwhnu jaazinu ele rinya zi rime nu ele neechi nnwo rēma n'ige wam. ¹⁸ Anu kpe okpukpe o buko n'ige okirika. ¹⁹ Kwnornu nu ige wam agida mmekpehni jaazi ke zikolele ke nga owa ke Chiokike kpuru panizoru du kitna, owe, o jaazi kwno berere. ²⁰ O buru nu Nyenwe ai mene obochi wam zi ichichi, o za badnu obula be jooznohiali. Kovu kwnornu nu ele o hohiaru, o mernu obochi wam ziri ichichi.

²¹ “N'ige wam, o buru nu badnu obula jaakanu anu, ‘Le, Karaisi zi hna,’ mōbu ‘O zi piari,’ anu kweko. ²² Karaisi aghalaghala zi odo n'odo, nu ele owhnurninya aghalaghala zi odo n'odo jowo iwhe, neegesi nhne elekema nu nhne ndu-ehni zi odo n'odo, ma be duwhu ele Chiokike hohiaru, o buru nu o jeekwe omume. ²³ Kovu anya du anu eli, m bele m osno kakwnonu anu kpakara nhne nga be yeemene eme.

Nnwo ke Badnu wawa

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “N'ige wam, nga mmekpehni wam whemernu, ‘Ehnam jaagba ochichiri, enwa jeenye iwhe a, ²⁵ mbō ke oligwe jaadna, kpakara iknernema ke zi oligwe joohnio ohnio.’

²⁶ “N'ige wam be jowhnu Nnwo ke Badnu hne o naava n'okne ikn-ernema nu igwugwu. ²⁷ O jeez-ihala ele enine izi a be hite nu ruwhere eno k'owa chikota ele ke a

Chiokike hohiaru, hite n'otu osotoma owa du n'osotoma berere.

*Muhia nhne hite n'isisi
be kwu figi*

(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Anu muhia nhne hite n'isisi figi. Nga nkala a zilam piari, nooruhia masi okwukwo ikne, anu mahia nu nduru-mini zi ndundu. ²⁹ Kpam masi, nga anu jowhnu kpakara nhne ka hne be beteru neeme, anu mahia nu n'ige wam zi ndundu, n'onu-mgbo. ³⁰ Me kanu anu ezi oka, ebiri ka jeewe ria ria tem kpakara nhne ka mezu. ³¹ Oligwe nu owa jaagawhe, kovu kpakara ikwu-onu m jaagawhe ria ria.

*O za nye magwu
obochi wam*

(Mat 24:36-44)

³² “Kovu o za nye magwu obochi wam mōbu otnu-ige wam, ele enine izi zi n'oligwe ma masi, Nnwo wam ma masi. Okwolem Nda m kpōi bu nye magwu. ³³ Anya du anu eli, anu se nse, kpe okpukpe, kwnornu nu anu ma nga ige jaava. ³⁴ O nu lele hne badnu neezne nhne, nga o noowhoga n'oro a, o nyewhete oro a n'aka ele ohi a, ma be legidne a anya. O nyee kwno nye obula nhne o jorunu, nyee masi nye ke zi n'onu-mgbo iwu o se nse. ³⁵ Kam kpararu, anu neese nse, kwnornu nu anu ma nga nyenwe oro jaava, mōbu n'anyasnu, mōbu n'esilawuru abali, mōbu ige ochichi kwnarnu ekwna, mōbu n'osisi. ³⁶ Anu se nse, o zi o va kpurugadnam, whnu hne anu neezni anyarna. ³⁷ Nhne me naakanu anu bu nhne me naakanu kpakara badnu, anu se nse.”

14

*Be gbaru iznuznu
o gbu jizosi*

(Mat 25:1-5; Luk 22:1,2; Jon 11:45-53)

¹ O gwnarnu ɔbochi lawuru o du Iriri Ogawhe nu Iriri Brɛdi Whuge Owhu. Ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju noopio apna be jɔonwugwu Jizosi n'aghigo, ma be gbu a. ² Be karu, "Kovu o jɔobu n'Iriri ka, o zi a kpasu ohna."

Be teru Jizosi mono nu Betani

(Mat 26:6-13; Jon 12:1-8)

³ Nga Jizosi zi nu Betani n'oro Saïmoni nye riaru nchnichna, o dazi neeri wiri. Otu nyerinya bnan-yarnu, nye vu mono otute zi n'ite alabasita gburu onu be ji eknarna nadi zi snam mee. O liwama ite wam, wusi mono otute wam nu risi Jizosi. ⁴ Agwna ele zi pii weru ehni k'agida naakaa, "Kini kpayaru be wuwuhuru mono otute ka etekne? ⁵ Be znernu ere ya riwhu mkpuru iwai eto nyee ele mboni." Be naatamunu nwerinya wam.

⁶ Jizosi kanu be, "Anu gharu a! Ndaa nhne anu kwno neemekpa a ehni? O nrurnu ernu oma n'ehni m. ⁷ Ele mboni nu anu zi ige obula, ige obula anu pioru, anu nwernu rikne menu be nhne oma, kovu nu anu jeehwehia m ige obula. ⁸ O mernu nhne o nwernu rikne o mee. O beru osno te ehni m mono, bikwata m n'olili m. ⁹ Me kanu anu ezi oka, hne nu hne obula be kpuru okwo izi oma ka nu kpakara owa, be jook-wuhia nhne nwerinya ka mernu, ma o buru nhne be jeeji neechen-wanya a."

Judası kweruru o re Jizosi

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Judası Isikarioti, otu nu rime nri nu badnu lawuru ele sno apna a, znekwnusiri ele risi ariohna, ma o gweru Jizosi nyee n'aka be. ¹¹ Nga be nrurnu a, be nwudharnu, be kwe o nyee a iwai. O bete o pio oghere o jeegweru Jizosi nyee be.

Jizosi nu ele sno apna a riri Iriri Ogawhe

(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)

¹² N'obochi mbom ke Iriri Brɛdi Whuge Owhu, nga be naakwa ariohna atnrnu Ogawhe, ele sno apna a sikwa Jizosi, "Ndaa hne i pioru ma a mekwatanu i ma i ri Iriri Ogawhe?"

¹³ O zihala badnu lawuru nu rime ele sno apna a, o kanu be, "Anu zne nu rime Jeruselem, otu nyerukna vugwu idudu mini jaavakwnusi anu, anu sno a. ¹⁴ Anu snornu a zne n'oro obula o bnaznernu, anu kanu nyenwe oro wam, 'Nye-zni-nhne karu, Ndaa hne oro ele izne m zi, hne me nu ele sno apna m jeeri Iriri Ogawhe?' ¹⁵ O jeegesi anu otu onu-oro zi rude n'oro olu be mekwataru, bikwata masi. Anu mekwatanu ai pii."

¹⁶ Ele sno apna a whoga, bna nu Jeruselem whnukpa kpakara nhne lele kpa Jizosi karu. Be mekwata Iriri Ogawhe.

¹⁷ N'ogbednachi, Jizosi nu nri nu badnu lawuru ele sno apna a snornu va. ¹⁸ Nga be daziri eli neeri wiri, Jizosi kaa, "N'ezi me kanu anu, otu badnu n'esilawuru anu, bu nye me nu a neeriko wiri, jeere m."

¹⁹ O panizo noogbu be igbugbu n'ovu, be neesikwa a n'otu n'otu, "O bu mawa sa?"

²⁰ O kanu be, "O bu otu nyenum nu rime anu nri nu badnu lawuru, nye me nu a noosnukota wiri n'otu agbugba wiri. ²¹ Nnwɔ ke Badnu jaala lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsɔ gbasiri a, kovu nu awhnwhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwɔ ke Badnu. O buru oma o buru be muna nyerukna wam."

Wiri Anyasnu Nyenwe ai

(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

²² Nga be zi neeri wiri, Jizosi gweru brɛdi, tunu Chiokike

mmamma, nyawama a, nyee ele sno apna a, kaa, “Anụ gweru, ka bu anọ-ẹhni m.”

²³ O gweru okiko, tų mmamma o nyee be, kpakara nwọrnu nų rime a. ²⁴ O kanų be, “Ka bu ọvna m ke ọgba-njọ-ẹhni be nọowusi kwnornu agida badnų. ²⁵ N'ezi me kanų anų, m jọonwoma m manya hi n'isisi vaini whųya rịa rịa tem dų n'ọbochi me jọonwo a ke ikne n'ẹli-eze Nda m.”

²⁶ Nga be gwnụkparu eri, be whọga zne nų Rugwu Olivu.

Jizọsi karų nų Pita

jọogonahoru a

(*Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jọn 13:36-38*)

²⁷ Jizọsi kanų be, “Kpakara anų jaagbakwo ẹso, kwnornu nų be gbarų a n'ọkwukwo nsọ, kaa, ‘M joogbu nye nọoznu atnųrnu, atnųrnu a jaagbakeme.’

²⁸ Kọvu nga me hiri n'ẹnwu lizọ, m jeebe anų ọsno zne Galili.”

²⁹ Pita kanų a, “O bųrubedi nų kpakara badnų gbakwo ẹso, kọvu m jaagba ẹso.”

³⁰ Jizọsi kanų a, “N'ezi me naakanų i, n'abalị ka, nga okne ọchichi náakwnana ẹkwna mgba lawųru, i jọogonahoru m mgba ẹto.”

³¹ Kọvu o kwusiri rikne k'agida kaa, “O bųru nų ọ zị mkpa nų m joosno i nwų, m jọogonahoru i rịa rịa.” Kpakara be kakwnornu kpm.

Jizọsi kperu okpukpe

nų Gẹsemani

(*Mat 26:36-46; Luk 22:39-46*)

³² Be vadu nų hne be kwu Gẹsemani, Jizọsi kanų ele sno apna a, “Anų daziri hna, me kpe okpukpe.” ³³ O kwuru Pita nų Jemisi nų Jọni, ọ panizo o gbu a igbugbu nų o wute a nų mkpọma. ³⁴ O kanų be, “O noogbu m mkpọma m igbugbu k'agida dų ẹnwu, anų dazigidne hna, se nse.”

³⁵ O znetu nų ruwhnu, dna kpu ruwhnu n'ẹli kpe okpukpe, ma ige awhnųwhnu ka gawheru a, ọ bųru nų o jeekwe omume. ³⁶ O kaa, “Papa, Nda m, i meli nhne dum, gwemenu m okiko awhnųwhnu ka, kọvu ọ bųo nhne me pioru, kọvu nhne i pioru.”

³⁷ O va whnų hne be neezni anyarna, ọ kanų Pita, “Sajmoni, i neezni anyarna? I nwée rikne se nse otu ọtnu-ige? ³⁸ Anų se nse, kpe okpukpe, ọ zị anų dnabna nų rime ọrnuna. Enine ke badnų zị bẹkwnu, kọvu nų anọ-ẹhni zila rikne.”

³⁹ O zne kwno berere kpe okpukpe, nookwu otu ọka wam. ⁴⁰ O yahna berere whnų ele sno apna a hne be neezni anyarna kwnornu nų anya be zị rinya, be máa nhne be jaasa a.

⁴¹ O va ke mgba ẹto, ọ kanų be, “Anų zị kọriri neezni anyarna, noozukwa inwe? O kwna kpm, ọ dulam, be neegweru Nnwọ ke Badnų resi n'aka ele mmehie. ⁴² Anų lizọ, ma a zne. Le nye neegweru m nyee zị ndundu.”

Be nwudnenu Jizọsi

(*Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jọn 18:3-12*)

⁴³ Ngangam Jizọsi kpųgwu ọka wam n'ọnu, Judasị, otu nų rime nri nų badnų lawųru wam ele sno apna a varų, ya nų agida badnų ele ji ama-ọgwnu nų okpiri hite nų hne ele risi arịohna nų ele zni iwu ele Ju nų ele okno badnų zị va. ⁴⁴ Nye reru a nyenem be nhne elekema, kaa, “Nye ọbula ke me joosnutu ọnu nye wam bų ya, anų nwųgwu a, duru a zne.”

⁴⁵ Ngangam Judasị varų, o znekwnusi Jizọsi, sukwu a, “Nye-zni-nhne.” O snutu a ọnu. ⁴⁶ Be tukwasi Jizọsi aka, nwųgwusi a rikne. ⁴⁷ Otu n'ele gwuzogwu ndundu mnịohiaru ama-ọgwnu a, gbu nye izi nye risi arịohna, bihala a nsni.

48 Jizọsi kanụ be, “Anụ kpagwụ ama-ogwunu nụ okpiri whụya ọ nwụgwu m lele m bụ m nye neemegidne iwu ẹli? 49 Kpakara ọbochi me nụ anụ zị n'Oro Nsọ Chiokike hne me neezni anụ nhne, anụ nwúge m, kọvu kpakara nhne ka mernu ma nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ mezu.”

50 Kpakara ele sno apna Jizọsi ghasarụ a gbawhu.

51 Otu wikoro snogwu Jizọsi, nye ji iwo abọchna kpusni ẹhni a. Be nwụgwu a, 52 ọ sịgbasi iwo abọchna a, gbarụ ẹto gbawhu.

*Jizosi gwuzo nụ ruwhnu
ele eze-ikpe*

(Mat 26:26,57-68; Luk 22:54,55,63-71; Jon 18:13,14,19-24)

53 Be duru Jizọsi znekwnusi nye risi ariọhna, kpakara ele risi ariọhna nụ ele okno badnụ nụ ele zni iwu ele Ju gbakọru. 54 Pita snornu a nụ hne zị ikere, bna nụ rime ederezi nye risi ariọhna, ọ daziri n'esilawuru ele nse, naanya bẹkwunu. 55 Ele risi ariọhna nụ kpakara ele eze-ikpe piuru nhne be ji gbagidne Jizọsi akebne ma be gbu a, be píohiala. 56 Agịda ele badnụ gbarụ akebne aghalaghala gbagidne a, kọvu nụ akebne be búo Otu.

57 Agwna be lizọ, gba akebne aghalaghala gbagidne a, naakaa, 58 “A nurnu hne ọ karụ, ‘M jaakwnadna Oro Nsọ Chiokike ka be jiri aka wu, n'ọbochi ẹto m joowu Oro Nsọ berere ke be jile aka wu.’ ” 59 Kọvu nụ akebne be dnákwatala.

60 Nye risi ariọhna lizọru n'esilawuru be sịkwa Jizọsi, kaa, “Ọ zá nhne ị naasa? Kini bụ akebne ka ele badnụ ka naagbagidne ị?”

61 Kọvu Jizọsi kpusnirnu ọnu, ọ zá nhne ọ sarụ. Nye risi ariọhna sịkwa kwno a, “Ọ bụ jịwa bụ Karaịsi, Nnwọ Chiokike be gọziri ọgozi?”

62 Jizọsi kaa, “Ọ bụ mawa, anụ jọowhnu masị Nnwọ ke Badnụ hne ọ dazị n'akarikwnunga

Chiokike ke bụ Dikne, naava masị n'erumeru oligwe.”

63 Nye risi ariọhna dọwama iwo a, kaa, “Ndaa nhne a kwno noopio ele akebne berere? 64 Anụ nurnu okwulu wam o kwuru kwugidne Chiokike, kini bụ echiche anụ?”

Kpakara be marnụ a ikpe ẹnwu, kaa, “O kwesiri ọ nwụ ẹnwu.”

65 Agwna be panizo ọ gbụsi a ọnu-mini, nụ o knesni a ruwhnu, nọogbo a aka, naakanụ a, “Whnunu aị ọwhnurninya.” Ele nse dọnawhuru be Jizọsi, nọogbo aka.

Pita gọnahoru Jizosi

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Luk 18:15-18,25-27)

66 Nga Pita zị nụ ederezi, otu nnwọ oknornokno ele neeznenu nye risi ariọhna izi varụ. 67 Nga ọ whnurnu Pita naanya bẹkwunu, o le a anya, kaa, “Ji n'iwuhuru i nụ Jizọsi nye Nazarėti zị.”

68 Kọvu ọ gọru kaa, “M máam, m ghóhiala m nhne ị naakaa.” Ọ whọga zne n'ọnu-mgbo, okne ọchichi kwna ẹkwna.

69 Woknornokno wam whnụ a, ọ naakanụ kwno ele gwuzo ndundu, “Nwerukna ka bụ otu nụ rime be.”

70 Pita gọ kwno berere.

Nga ige matị whemernu ele gwuzo ndundu kanụ Pita berere, “N'ezi, ị bụ otu nụ rime be, kwnornu nụ ị bụ nye Galili.”

71 Ọ panizo nọogo ngugo, nọodu risi, naakaa, “M máam nyerukna ka anụ nookwu ọka a.”

72 Ngangam, okne ọchichi kw-narnu ẹkwna ke mgba lawuru. Pita chenwanya ikwu-ọnu wam Jizọsi kwunnu a, “Nga okne ọchichi yáakwnana ẹkwna mgba lawuru, ị jọogonahoru m mgba ẹto.” Nga o chenwanyarnụ a, ọ kwna ẹkwna.

15

*Jizosi gwuzo nụ
ruwhnu Paileti*

(Mat 27:1,2,11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

¹ N'onu ọsisi, ele risi ariohna nū ele okno badnū nū ele zn̄i iwu ele Ju nū kpakara ele eze-ikpe gbarū iznuznu, be kne Jizōsi eriri, duru a zne, gweru a nyewhete n'aka Paīleti. ² Paīleti s̄ikwa a, “Ị bụ eze ele Ju?”

Jizōsi sarū a, “Owe! J̄i n'iw̄huru i karū kpm.”

³ Ele risi ariohna noobno a aḡida nhne. ⁴ Paīleti s̄ikwa kwno a berere, “Ọ z̄a nhne i naasa? Le aḡida nhne be noobno i.”

⁵ K̄ovu Jizōsi s̄ala nhne ọbula. Ka duru Paīleti ẹhni.

Be marnū Jizōsi ikpe ẹnwu

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; J̄on 18:39--19:16)

⁶ N'iriri Ọgawhe ọbula Paīleti n̄esisibasinu be otu nye ikelu, nye be r̄ioru a. ⁷ Otu nye z̄i n'ikelu be nookwu Barabas̄i nye z̄i n'ikelu ya nū ele liz̄oru l̄usi ele risi ọchichi ọgw̄nu. O gburu badnū n'oḡwnu wam. ⁸ Aḡida ele badnū wam pan̄izo n̄orio Paīleti ma o menu be lele kpa o ji neemenu be. ⁹ Paīleti s̄ikwaru be, “Anū pioru me siḡbasinu anū eze ele Ju?” ¹⁰ Ọ mah̄ari nū ele risi ariohna kwuyannū a Jizōsi kwnornu ọwho-anya.

¹¹ K̄ovu ele risi ariohna sigidn̄ernu igbudu ele badnū wam be kaa ọ siḡbasinu be Barabas̄i, ọ b̄uo Jizōsi. ¹² Paīleti s̄ikwaru berere, “Ọ bụ k̄ini nhne anū pioru me mee nye wam anū nookwu eze ele Ju?”

¹³ Be siwama okokoba berere, “Kp̄ogidne a n'oḡba.”

¹⁴ Paīleti s̄ikwa be, “K̄ini mernu? K̄ini bụ nhne ọjo ke o mernu?”

Be siwama okokoba ke kakwo, “Kp̄ogidne a n'oḡba.”

¹⁵ Kpa Paīleti pioru o mee nhne jaamas̄i aḡida ele badnū wam, ọ siḡbasinu be Barabas̄i. Nga ọ pn̄iakworu Jizōsi nhne, o gweru a nyewhete be ma be kp̄ogidne a n'oḡba.

Ele ọgw̄nu kpar̄iri Jizōsi

(Mat 27:27-31; J̄on 19:2,3)

¹⁶ Ele ọgw̄nu duru Jizōsi bna n'obna nye ọchichi. Be sukwuk̄ota kpakara odobiri ele ọgw̄nu. ¹⁷ Be wosi a iwo naachna odno odno, be kpa okpu igw̄nu, kpusi a nū risi. ¹⁸ Be pan̄izo neebekwu a, naakaa, “A bekwulem j̄i, Eze ele Ju.” ¹⁹ Be gweru isisi n̄eli a nū risi, n̄oḡbu a ọnu-mini, gbu mp̄nerne ọchi n'eli, kp̄onu a risi eli. ²⁰ Nga be mekworu a nhne r̄umu, be t̄uma a iwo odno odno wam, wosi a kpakara iwo a. Be duru a zne ma be kp̄ogidne a n'oḡba.

Be kp̄ogidn̄ernu Jizōsi

n'oḡba

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; J̄on 19:17-27)

²¹ Be sigidne otu nye neewhe ewhe, kanū a, o vuru ọḡba a. Nye ka bụ Sāimoni nye Sirini, nda Al̄ekizanda nū Ruf̄osi, hne o hi n'aznū mba naabnanya Jeruselem. ²² Be duru Jizōsi zne nū hne be kwu Ḡolugota, ke bụ “Hne Okpokoro Risi.” ²³ Be nyega a manya be gwarū maa, k̄ovu nū ọ nw̄ona a. ²⁴ Be kp̄ogidne a n'oḡba, ele ọgw̄nu ke iwo a n'esilaw̄uru be nga be vukworu ọgbanuchi ke gesiri ke nye ọbula jeegwe. ²⁵ Ọ bụ nū ọtnu-ige tolu* n'osisi nga be kp̄ogidn̄ernu a n'oḡba. ²⁶ Be gbah̄aru nhne be bnornu a, “Eze ele Ju.” ²⁷ Be kp̄ogidn̄ernu ya nū ele rukna law̄uru nooznu buznu n'olu ọḡba, otu badnū n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. [²⁸ Nhne be gbarū n'okwukwo ns̄o mezuru ke karū, “Be gwn̄ukotarū ya n'ele ar̄uru-eli.”]

²⁹ Ele naagawhe naakaja a, neewhnuwhne risi be, naakaa, “Ngwanū! J̄i nye jaakwnadna Ọro N̄s̄o Chiokike, wu kwno a n'obochi ẹto. ³⁰ Zn̄ohia ẹhni i, hi n'olu ọḡba hiedna.”

* 15:25 ọtnu-ige tolu: ọkwukwo ke mb̄om kwuru ige awa ke ẹto

³¹ O bu ması kpa ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju naakpari a n'esilawuru be, naakaa, "O znohiaru ele berere, o nwée rikne znohia ehni a. ³² Karaısi eze Izireli, hi n'olu oğba hiedna kıtna, ma a whnu, kweru ması."

Ele be kpoğidnenu be nu Jizosi n'olu oğba zi ması naakpari a.

Enwu Jizosi

(*Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30*)

³³ Hite n'esilawuru iwhnehnie,† oçhichiri gbasnirni kpakara eli wam du n'otnu-ige ke eto.‡ ³⁴ N'otnu-ige ke eto, Jizosi jiri okne nkoli siwama, "Eloi, Eloi lama sabatani," ke bu, "Chiokike m, Chiokike m, kini mernu i ghasaru m?"

³⁵ Agwna ele gwuzogwu ndundu, nga be nuru a, be naakaa, "Bno nsnı, o noosukwu Elaija." ³⁶ Otu nyenum gbaru eso, gweru manya gbaru oka rusi sponji ke zi n'isisi nu rime a, nyee Jizosi ma o nwọ, kaa, "Gharu a, a lesi ma Elaija jaava o gwedna a n'ogba."

³⁷ Jizosi gweru okne nkoli si okokoba, nwebime inwe.

³⁸ Ikpe obnosni ke Oro Nso Chiokike gbawaru ebo hite n'olu du eli. ³⁹ Nga nye risi ogwnu neechi otu riwhu ele ogwnu gwuzo ndundu kela ruwhnu hne o zi, whnurru kpa o jiri kna inwe, o kaa, "N'ezi, nyerukna ka burı Nnwọ Chiokike."

⁴⁰ Ele rinya zi ikere neelekiri nhne neeme, agwna be bu Meri Magidalini, nu Meri nne Jemisi ke matı nu Josis, nu Salomi. ⁴¹ Ele ka snornu Jizosi nga o zi nu Galili, ele neeznenu a izi. Nu agida ele rinya berere ele snornu a va Jeruselem.

Be liri Jizosi

(*Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42*)

⁴² Nga o duru ogbednachi, hne o bu obochi ojiknenu, ke bu obochi begwu Obochi Ozukwa Inwe osno, ⁴³ Josefu nye Arimatiya varu, nye bu otu nu ele ikpe, bu ması nye be nosobisinu, nye neese eli-eze Chiokike, nwerukna ka ji anya rikne zneknwusi Paleti rio a iznu Jizosi. ⁴⁴ O gbagwojiri Paleti anya nu Jizosi nwunam. O sukwu nye risi ogwnu wam sikwa a ma o nwuna. ⁴⁵ Nga o mahjaru n'onu nye risi ogwnu wam nu Jizosi nwunam, o kweru be vute Josefu iznu a. ⁴⁶ Josefu zuya ikpe marnu mma, nga o vudnarnu iznu a, o whu a n'ikpe marnu mma wam, vubna a nu rime ilili ke be gwuharu nu rime rugwu. O gweru otu rugwu kpusni onu ilili wam. ⁴⁷ Meri Magidalini, nu Meri nne Josis whnurru hne o liri a.

16

Jizosi lizoru n'enwu

(*Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10*)

¹ Nga Obochi Ozukwa Inwe wheru, Meri Magidalini nu Meri nne Jemisi, nu Salomi, zuyaru mono neesni ekarna oma zi odo n'odo ma be zne te iznu Jizosi mono. ² N'onu osisi n'obochi mbom n'ikwezu, be znernu n'ilili a nga ehnam waru. ³ Be nookwurita n'ehni be, "Nyele jookpumeni ai rugwu wam n'onu ilili?" ⁴ Nga be lelizoru anya be whnurru nu be vumenem rugwu wam. O zi rinya k'agida. ⁵ Be bna rime ilili whnu wikoro dazıgwu n'akarikwnunga, o wogwu awura abochna, ogwnu turu be.

⁶ O kanu be, "Ogwnu tuko anu. Anu noopio Jizosi nye Nazareti, nye be kpoğidnenu n'ogba. O lizolam, o zila hna. Le hne be bitaru a. ⁷ Kovu anu la, kanu ele sno apna a nu Pita, 'O belem anu osno neezne Galili,

† 15:33 n'esilawuru iwhnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu ‡ 15:33 otnu-ige ke eto: okwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

anụ jọowhnu a pji, lele kpa ọ kannu anụ.”

⁸ Be whọga, hi n'ilili wam gbahala, ẹhni naama be ririri nụ ọgbagwoji anya jigwu be, ọ zá nye be kannu nhne ọbula, kwnornu nụ ogwnu ọotu be.

*Jizọsi mernu Meri Magidalini
whnụ a anya*

(Mat 28:9,10; Jọn 20:11-18)

[⁹ Nga Jizọsi hiri n'ẹnwu lizo n'ọnu ọsisi n'ọbochi mbọm n'ikwezu, o beru ọsno gesi ẹhni a Meri Magidalini, nye ọ chihalaru renwu ojo ẹsau nụ rime a. ¹⁰ O zne kanu ele nụ Jizọsi dazigwu nụ mbọm hne be zị naagba mkpe, naakwna ẹkwna. ¹¹ Nga be nurnu nụ Jizọsi zị budnu, nụ ya n'iwuhuru a whnurnu a, be kwéle. ¹² Nga ka wheru, Jizọsi mernu badnụ lawuru whnụ a n'ozizi berere nga be neezne aznụ mba. ¹³ Be lahna zne kanu ele gwnarnu, be kwéle nhne be kwuru masi. ¹⁴ Omekwo, Jizọsi whuya iwhe hne nri nụ otu badnụ wam ele sno apna a zị neeri wiri. Ọ bnanu be mbna kwnornu n'ókwe ekwe be nụ mkpoma osi rikne be, ke mernu be kwéle ikwu-ọnu ele whnurnu a nga o hiri n'ẹnwu lizo. ¹⁵ Ọ kanu be, “Anụ zne nụ kpakara ọwa kpọnu kpakara badnụ okwo izi ọma. ¹⁶ Nye kweruru, be wụ a mini, bu nye be jọoznohia a, nye ke kwéle, be jaama a ikpe. ¹⁷ Nhne elekema ele ka joosno ele kweru, be jaachihala renwu ojo nụ ẹwhna m, be jookwu ọka nụ riro ikne zị ọdo n'odo. ¹⁸ Be jaachi agwo n'aka, ọ buru nụ be nwọ nhne ọbula ke jaakpaya ẹnwu, ọ zá nhne o jeeme be, be jootukwasi ele nriria aka, mee ẹhni buru be ọma.”

Jizọsi laru n'oligwe

(Luk 24:50-53; Ernu 1:9-11)

¹⁹ Nga Nyenwe aị Jizọsi kwukwonnu be ọka, be gwelizo a la n'oligwe, ọ daziri ẹli n'akarikwnunga Chiokike. ²⁰ Ele

sno apna a whọgaru ọokpo okwo izi ọma hne ọbula, Nyenwe aị noosno be, ọornu ẹnụ, neegesi nụ ikwu-ọnu Chiokike bu ezi ọka, hite n'ẹnụ ndu-ẹhni zị ọdo n'odo ke be ọornu.]

**Izi ọma lele kpa
Lukwu
gbaru a n'okwukwo
Nhne gbasiri okwukwo
ka**

Izi ọma lele kpa Lukwu gbaru a n'okwukwo neegesi Jizọsi lele Nye Ọznohia Izireli nū Nye Ọznohia ke kpakara ele badnu zi n'owa. Lukwu gbaru nū Enine Nyenwe aị suk-wuru Jizọsi ma o zni “ele mboni izi ọma.” Lukwu nye dibia snornu ele sno apna Jizọsi n'izi ọma be znirni, ma Pọlu nye izi Jizọsi. Ọ sikhahiaru nhne n'onu ele whnurnu Jizọsi nga ọ zi n'owa. Ka mernu o nwernu onu rikne ọ gbanu Tiofilosi okwukwo. Lukwu kwuru nhne gbasiri budnu Jizọsi, hite n'omumu a, ige ọ bu wikoro, ọnu a, ọnu a, olizo n'ẹnwu tem du nga Jizọsi laru oligwe.

Nhne zi n'okwukwo ka

Omumu Jizọsi nū wikoro a (1:1--2:52)

Ọwuwu mini Jizọsi nū ọrnurna a (3:1--4:13)

Ennu Jizọsi nū rime Galili (4:14--9:50)

Ennu Jizọsi nū apna nga o neezne Jeruselem (9:51--19:27)

Ennu Jizọsi nū rime Jeruselem (19:28--20:47)

Ọka Jizọsi kwuru gbasiri nhne ke jeeme nū ruwhnu (21:1-38)

Ennu Jizọsi nū olizo n'ẹnwu a (22:1--24:53)

Nye gbaru okwukwo ka: Lukwu nye dibia

Risi nhne o kwno gba a: O gesi ọtnutnu zuru ozu gbasiri budnu nū ọnu Jizọsi Karaisi, obirizi a n'ehni ele be neemegbu, nū ọznohia ke ele buo ele Ju.

¹ Tiofilosi, agida ele badnu yisiri aka be n'ogba okwukwo gbasiri nhne be mernu n'esilawuru aị, ² lele kpa be nyernu aị n'aka a bita. Ele nyernu aị bu ele hiri n'ọpanizo

gweru anya be whnu be, buru ele izi ikwu-onu Chiokike. ³ Ọ buru ọma hne me snornu kpakara nhne nkari hite nu mbom, me gbanu i okwukwo nu ekere nu ekere, Tiofilosi zi igwugwu, ⁴ mee ma i mahia nu kpakara nhne be jiri ikwu-onu onu zni i bu nhne kwesiri okwnata mkpoma.

Omumu Joni Nye Wu Mini

⁵ N'ige Erudu bu eze Judiya, otu nye okwa ariohna zi, be kwu Zakaraya, ke hi n'oro Abija, nnwerne a bu Elizabeti nye hi n'ebnurnu Eroni. ⁶ Be lawuru bu ele ọma nu ruwhnu Chiokike, be naabita kpakara nhne Nyenwe aị nyernu n'iwu, be nwée oru. ⁷ Kọvu nu be nwée nnwo, kwnornu nu Elizabeti bu nyerinya rekpa nnwo a mesnirni emesni. Be lawuru menem okno badnu.

⁸ Otu obochi, ige ele otu Zakaraya nọornu ọnu, Zakaraya zi nọornu ọnu nye ariohna nu ruwhnu Chiokike, ⁹ lele kpa ọnu ariohna jiri zi, ọ dnabnarnu nu ọ bu ya jookporne isensi n'Oro Nso Nyenwe aị. ¹⁰ Kpakara ele Ju neekpe okpukpe n'ederezi ige ọ nọokporne isensi.

¹¹ Enine izi Nyenwe aị mernu Zakaraya whnu a anya hne o gwuzo n'akarikwnunga ojo ariohna hne be nọokporne isensi. ¹² Nga Zakaraya whnurnu a, mkpoma laru a mini, ogwnu tumako a. ¹³ Enine izi wam kanu a, “Ogwnu tuko i, Zakaraya, Chiokike nuna m okpukpe i. Elizabeti nnwerne i jomunu i nnwo rukna, i jookwu rewhna a Joni. ¹⁴ I joonwudna, mkpoma joso masi i n'onu, agida ele badnu jeenwe snarnima kwnornu omumu a. ¹⁵ Ọ jọbu nye kwu n'anya Nyenwe aị. Ọ joonwo manya mọbu nhne obula ke bna n'anya ria ria. Enine Nso Chiokike jeejihia nu rime a, hite nu rime ruwho nne a. ¹⁶ O jeeme agida ele Izireli hiehnakwnusi Nyenwe aị Chiokike

be. ¹⁷ O jeezne nū ruwhnu Nyenwe aī n'enine nū rikne Ẹlajia. O jeeme ele nda tūhnasna mkpoma hne rumu be zī, ma ele zā noobno nsnī bna n'apna akoniche ele oma, o jiknernu Nyenwe aī ele kwesiri a.”

¹⁸ Zakaraya sīkwa enine izi wam, “Ndaa nhne me jeeji mahīa ka? Le, me nū nnwerne m menem okno badnū k'agida.”

¹⁹ Enine izi wam sarū a, “Mawa bū Gebureli, nye noogwuzo nū ruwhnu Chiokike. Chiokike ziyaru m me kanū ī oka ka nū o zni ī izi oma ka. ²⁰ Le, ī jaadna mgbu, ī jēenwe rikne kwu oka tem dū obochi kpakara nhne ka jeeme, kwnornu nū ī kwéle ikwu-ōnu m ke jeemezu n'ige a.”

²¹ Ele badnū wam zī neese Zakaraya n'ederezi, be naari nhne kpayarū o gburu okwnu n'Ọro Nso Chiokike. ²² Nga o whūyaru, o nwéé rikne o kwunu be oka. Be mahīa nū o whnurnu owhnurninya n'Ọro Nso Chiokike, o neewhenu be aka, kovu o nwéé rikne kwunu be oka.

²³ Nga ige ẹrnu a zuru n'Ọro Nso Chiokike, Zakaraya lahna ọro a. ²⁴ Nga nhne ka mekworu, Ẹlizabeti nnwerne a tūru rime, o tugwa ẹhni a ẹnwa isne nū rime ọro. ²⁵ O kaa, “Ka bū nhne Nyenwe aī mennu m, o gesilem ruwhnu oma a, ma o kwnosnama iwhnerne m n'esilawuru ele badnū.”

Be kwuru oka gbasiri omumu Jizosi

²⁶ N'ẹnwa isunu a,* Chiokike ziznenu enine izi Gebureli zne n'eli Nazareti ke zī nū Galili, ²⁷ znekwnusi otu nnwọ oknornokno máa nyerukna be kwu Meri, nye Josefu ke hi n'ẹbnurnu Devidi kweru o lū. ²⁸ Enine izi wam zne hne o zī, kaa, “M bekwulem o, jī nye Nyenwe aī dagwunu, ī bū nye ọwa oma.”

²⁹ Mkpoma larū Meri mini nga o nurnu ikwu-ōnu a, o naagbadi nū mkpoma a oka ibekwu ke nū kpa. ³⁰ Kovu enine izi wam kanū a, “Meri, ogwnu túko ī, Chiokike menu i oru k'agida. ³¹ I jootu rime, mūhia nnwọ rukna, ī jookwu a Jizosi. ³² O jọobu nye kwu, be jookwu a Nnwọ Nye Kakwo Nhne Dum Olu. Nyenwe aī Chiokike jeenye a ngadna eze nda a, Devidi. ³³ O jaachi ọro Jekọpu tim tọm, ẹli-eze a jóokwo okwo.”

³⁴ Meri sarū enine izi wam, “Ndaa kpa be jeeme nhne ka, hne me máa nyerukna?”

³⁵ Enine izi wam sarū a, “Enine Nso jaadnakwasī ī, iknernema ke Nye Kakwo Nhne Dum Olu jookpusni i. Be jookwu nnwọ wam zī nso ke ī joomu Nnwọ Chiokike. ³⁶ Le, Ẹlizabeti nwene i rinya zī rime omumu n'okno badnū a, o bū nye be nookwu nnwerne nwéé nnwọ, ka bū ẹnwa isunu a. ³⁷ O zā nhne nyirni Chiokike.”

³⁸ Meri sarū, “Le, m bū m nnwọ izi ke Nyenwe aī, o menu m lele kpa ikwuru.” Enine izi wam gharū a la.

Meri znenu o lekasi Elizabeti

³⁹ Ige wam, Meri jiknernu wara wara zne n'otu ẹli rugwu ke zī nū Judiya. ⁴⁰ O bna n'ọro Zakaraya bekwusi Ẹlizabeti. ⁴¹ Nga Ẹlizabeti nurnu ibekwu Meri, nnwọ zī a nū rụwho wulizoru olu. Enine Nso jipiyaru Ẹlizabeti. ⁴² O gweru okne nkọli kwu oka kaa, “I bū nye ọwa oma n'esilawuru ele rinya, nnwọ ke i joomu bū masī nye ọwa oma. ⁴³ M bū m nye ruwhnu oma nū nne ke Nyenwe m jaava lekasi m. ⁴⁴ Kwnornu nū kpa me nurnu ibekwu i, nnwọ zī m nū rụwho wulizoru olu nū snarnīma. ⁴⁵ I bū nye ọwa oma kwnornu nū i kweru nhne Nyenwe aī kwuru nū o jeemezu a.”

* 1:26 Ka bū kpa Ẹlizabeti tūru rime.

Meri gwnurnu eri ojija

- 46 Meri kaa,
 “Mkpoma m ja Nyenwe aị,
 47 ovu m nnonwudna onwudna
 kwnornu nụ Chiokike Nye
 Oznohia m,
 48 kwnornu nụ o chenwanyarnu
 nnwọ izi a ovu hieru ẹli.
 Hite nụ kịtna kpakara ele ebiri
 jookwu m nye owa oma,
 49 kwnornu nụ Chiokike Nye
 bụ Dikne mennu m nhne
 hna ezi,
 rewhna a zị nsọ.
 50 Chiokike nọdonu ele nọtụ og-
 wnu a obirizi,
 hite n'otu ebiri dụ ebiri berere.
 51 O ji aka dikne a mee nhne hna
 ezi,
 ọ chisaru kpakara ele oknomo-
 kno nụ kpakara mmụma be.
 52 O gwednarnu ele eze nụ ngadna
 eze be,
 o gwelizoru ele ovu hieru ẹli.
 53 O nyejilem ele wiri nọogwnu
 ruwho,
 kovu ọ gbataru ele eze aka.
 54 O yinu nye izi a Izireli aka,
 ọ chenwanyarnu ọ donu a obi-
 rizi,
 55 ke o kweru Ebereham nụ ẹbnurnu
 a mkwna tim tom,
 lele kpa ọ kanu ele nda aị.”
 56 Meri daziri n'oro Elizabeti enwa
 ẹto, lahna oro a.

Omumu Joni Nye Wu Mini

- 57 Ige omumu nnwọ Elizabeti duru,
 ọ muhia nnwọ rukna. 58 Ele agbat-
 ibi† a nụ rumu nwene a nurnu nụ
 Nyenwe aị donnu a obirizi k'agida,
 be snornu a nwudna.
 59 O dụ n'obochi ẹsato, be varu ọ
 kpa nnwọ wam nka. Be noopiọ ọ
 jita a rewhna Zakaraya ma ọ buru
 ogbo nda a, 60 kovu nne a karu,
 “Oza, rewhna a bụ Joni.”
 61 Be kanu a, “O zá nye naaza
 rewhna ka n'esilawuru ele ke i.”

- 62 Be whenu nda a aka, jikwa a
 rewhna be jookwu nnwọ wam. 63 O
 kaa be nyee a nhne ogba okwukwo, ọ
 gbagwojuru be anya nga ọ gbasiri,
 “Rewhna a bụ Joni.” 64 Ngangam,
 onu a kpumernu, riro a toma, o bete
 nookwu oka, naaznarni Chiokike.
 65 Ogwnu turu kpakara ele agbatibi
 be, be wheke onutnu ka kpakara
 ẹli rugwu Judiya. 66 Nye obula ke
 nurnu a zị nechenwu, be nesesikwa,
 “Okpa badnu kini bụ nhne nnwọ ka
 jọbu?” Kwnornu nụ be whnurnu
 nụ aka Nyenwe aị zị n'ehni a.

*Zakaraya gwnurnu**eri ojija*

- 67 Enine Nso jipiyaru Zakaraya
 nda Joni, ọ whnu owhnurninya, kaa,
 68 “Ojija zinu Nyenwe aị, Chiokike
 ke Izireli,
 kwnornu nụ o lekasiri ma ọ
 gbahia ele ke a.
 69 O gweyaru nye dikne jooznohia aị
 hite n'oro nnwọ izi a Devidi,
 70 lele kpa o kwuru hite n'onu ele
 owhnurninya a zị nsọ agida ige
 wheru ewhe.
 71 O jooznohia aị hite n'aka
 kpakara ele sno aị irno.
 72 O donnu ele nda aị obirizi,
 o chenwanyarnu ogba-njo-ehni
 nsọ a.
 73 O kwesiri Ebereham nda aị mk-
 wna rikne,
 74 ọ dohia aị n'aka ele irno aị,
 ma a kpenu aị n'enwe ogwnu,
 75 ma a ziri nsọ nụ ele mee mma nụ
 ruwhnu a kpakara budnu aị.
 76 Ji, nnwọ m mati, be jookwu i nye
 owhnurninya ke Nye Kakwo
 Nhne Dum Olu,
 kwnornu nụ i jeezne nụ
 ruwhnu Nyenwe aị neemek-
 watanu a apna.
 77 I jeeme ele ke a mahia oznohia,
 hite n'ogbarunu be mmehie be.
 78 Hite n'obirizi nụ ovu oma ke
 Chiokike aị,
 o jeeme ehnam nọomukwasi aị
 hite n'oligwe,

† 1:58 agbatibi: ele ya nụ a wuta ndundu

79 iw hne joomukwasi ele zi n'ochichiri nu ele zi n'oyinyo ke enwu, noodumako ochi ai n'apna udno."

80 Nnwọ wam nooso oso, gbasị rikne nu enine, o wu n'eli-ikpa tem du nga be gesiri a ele Izireli.

2

Omumu Jizosi (Mat 1:18-25)

1 N'ige wam, eze Siza Ogositosi yiri iwu be gbasị rewhna kpakara ele wu n'eli ele Rom neechi n'okwukwo. 2 (Ka bu ogba rewhna n'okwukwo ke mbom nga Kwirinosi bu nye neechi Siriya.) 3 Nye obula la n'eli a zne gba rewhna n'okwukwo.

4 Josefu hiri n'eli Nazareti ke zi nu Galili zne Betilehem nu Judiya, eli be murnu Devidi, kwnornu nu o hi n'ebnurnu oro Devidi. 5 O znernu ma be gbasị rewhna ya nu Meri n'okwukwo, bu nwerinya o kweru nu o joolu, nye zi rime omumu. 6 Nga be zi nu Betilehem, ige Meri joomu nnwo duru. 7 O mughia oziri nnwo rukna a, o whu a n'ikpe nute a nu rime nhne be biganu anohia wiri, kwnornu nu o za oro zinu be n'oro ele izne.

Ele nooznu atnurnu nu ele enine izi

8 Ele nooznu atnurnu zi n'eli wam nu rime ohia neese atnurnu be n'abali. 9 Enine izi Nyenwe ai mernu be whnu a anya, igwugwu Nyenwe ai mukwasiri be, ogwnu turu be k'agida. 10 Kovu enine izi wam kanu be, "Ogwnu tuko anu. Anu bno nsni, m gweyanu m anu izi oma ke snarnima ke jaazinu kpakara ele badnu. 11 Tnawa, n'eli Devidi be murnu anu Nye Oznohia, Karaishi Nyenwe ai.* 12 Ka bu nhne anu jeeji mahia a, anu jowhnu nnwo ikne be whuru n'ikpe nute

nu rime nhne be biganu anohia wiri."

13 Ngangam, agida ele enine izi whuyaru snornu enine izi wam naaznarni Chiokike, naakaa,

14 "Qson'anya dum buru ke Chiokike nu hne kakwo n'olu, udno ziri n'owa n'esilawuru ele nhne be naamasị a."

15 Nga ele enine izi wam lah-narnu oligwe, ele nooznu atnurnu wam kanu ehni be, "Anu va ma a zne Betilehem whnu nhne mernu ke Nyenwe ai kannu ai."

16 Be gweru eso gweru izne zne whnu Meri nu Josefu, nu nnwo ikne wam be nuteru nu rime nhne be biganu anohia wiri. 17 Nga be whnurnu a, be tnusa nhne enine izi kwuru gbasiri nnwo ikne ka. 18 O duru kpakara ele nurnu nhne ele nooznu atnurnu wam kwuru ehni. 19 Kovu Meri bitaru kpakara nhne ka nu mkpoma a, neechinwu a. 20 Ele nooznu atnurnu wam lah-narnu, noogwnu eri, naaja Chiokike kwnornu nu nhne be nurnu, whnu masi lele kpa enine izi wam kanu be.

Be jiri Jizosi rewhna

21 N'obochi esato, be va o kpa nnwo wam nka, be jita rewhna a Jizosi, bu rewhna enine izi wam kwuru a su be turu rime a.

Be kwubnarnu Jizosi
Oro Nso Chiokike

22 Ige duru ma Josefu nu Meri mee ma be ziri richna lele kpa Iwu Mozizi kwuru, be kwuru nnwo wam zne Jeruselem, chete a nu ruwhnu Nyenwe ai. 23 Lele kpa be gbaru a n'iwu Nyenwe ai, "Be jaabitani Nyenwe ai nnwo rukna obula be beru oso mu nso." 24 Be kwa arjohna lele kpa izi Nyenwe ai kwuru, "Nduru lawuru moubu rumu weresi lawuru."

25 Otu nwerukna zi nu Jeruselem, nye rewhna a bu Simioni, nye mee

* 2:11 Karaishi: Karaishi bu Nye Oznohia wam Chiokike kweru mkwna o zia.

mma, nye nọtụ ogwnu Chiokike. Ọ bụ nye neese ọznohia ke Izireli, Enine Nsọ zị n'ehni a. ²⁶ Enine Nsọ kannu a nụ ọ jọnwu ẹnwu tem ọ whnụ Karaisi Nyenwe aị. ²⁷ Enine Nsọ duru a zne n'Oro Nsọ Chiokike nga ele mụrnụ Jizọsi varu o menu a lele kpa Iwu Mozizi kwuru. ²⁸ Simiọni kwuru nnwọ wam n'aka a, znarni Chiokike, kaa, ²⁹ "Nyenwe m, kweru ma nnwọ izi ị la n'udno,

lele kpa i kweru m mkwna,

³⁰ kwnornu nụ anya m whnụnam ọznohia ị,

³¹ ke ị bkwataru n'anya kpakara ele badnụ,

³² iwhe ke jookpume nhne gbasiri ị nyee ele buo ele Ju, nụ igwugwu ke ele ke i Izireli."

³³ Nhne be kwuru gbasiri nnwọ ikne ka duru nda a nụ nne a ẹhni. ³⁴ Simiọni gozi be, kanu Meri, nne a, "Nnwọ ka jọoburu nhne jaakpahia ọdidna nụ olizọ agida badnụ n'Izireli, buru masi nhne elekema be jookwu oka megidne. ³⁵ O jookpume echiche agida ele badnụ. Kọvu nhne igbugbu jọduwa mkpoma ị lele ama-ogwnu."

³⁶ Otu nwerinya ọwhnurninya zị, nye rewhna a bụ Ana, adna Fanueli, ke hi n'ebnurnu Asa whuya. Nwerinya ka nụ nzi a wuru awha ẹsau kpọi, ³⁷ kọvu ọ menem okno badnụ ke gbaru nri awha ẹsato nụ ẹno, ọ bụ nnwerne nzi a nwurnu ọnwu. Ọ zá nọowhoga n'Oro Nsọ Chiokike iwhehnie nụ abali, ọ zị neekpe okpukpe, noovu ọnwu. ³⁸ Ọ bnanyarnu n'ige wam, ọ tũnu Chiokike mmamma, kwu oka gbasiri nnwọ ikne wam, kanu kpakara ele neese ọgbahia ke Jeruselem.

*Be kwuru Jizọsi
lahna Nazareti*

³⁹ Nga Josefu nụ Meri mekworu kpakara nhne iwu Nyenwe aị kwuru, be lahna Galili zne ẹli ke be, Nazareti. ⁴⁰ Watakiri wam nooso, gbasiri rikne, akoniche jihiaru nụ rime a, oru Chiokike zị masi a n'ehni.

*Wikoro Jizọsi zị
n'Oro Nsọ Chiokike*

⁴¹ Ele murnu a neezne Jeruselem kpakara awha n'Iriri Ọgawhe.†

⁴² Nga Jizọsi gbaru nri nụ awha lawuru, be zne Iriri Ọgawhe lele kpa be mesi. ⁴³ Nga be mekworu Iriri wam, be bete ọ lahna ọro be, kọvu wikoro Jizọsi daziri nụ Jeruselem, kọvu ele murnu a máa.

⁴⁴ Be neeche nụ ọ zị n'igbudu badnụ, be zne izne otu ọbochi, be noopio a n'esilawuru ele enyi be nụ rumu nwene be. ⁴⁵ Nga be whnuna a, be hiehna nụ Jeruselem noopio a. ⁴⁶ N'ọbochi ke ẹto, be whnụ a n'Oro Nsọ Chiokike, hne ọ dazị n'esilawuru ele zni iwu ele Ju, noobno nsni nhne be nookwu, neesikwa be ajiji. ⁴⁷ Kpakara ele nurnu ikwu-ọnwu a nụ ako zị nụ nhne ọ saru be, o duru be ẹhni. ⁴⁸ Nga ele murnu a whnurnu a, o du be ẹhni, nne a kanu a, "Nnwọ m, kini kpayaru i jiri mee me nụ nda ị kpa? Me nụ nda ị ji anya-mini noopio i."

⁴⁹ Ọ sika be, "Kini kpayaru anu noopio m? Anu máa nụ m jornu ẹnu Nda m?" ⁵⁰ Kọvu be ghoyage nhne ọ kannu be.

⁵¹ Jizọsi snornu be la Nazareti, noobnonu be nsni. Kọvu nne a bitaru kpakara nhne ka nụ mkpoma a. ⁵² Jizọsi nooso n'akoniche nụ dimkpa, neenwe oru nụ ruwhnu badnụ nụ Chiokike.

† 2:41 Iriri Ọgawhe: Iriri Ọgawhe bụ ige ele Ju neechenwanya nga Chiokike dọhiaru be n'ohi n'aka ele Ijipiti. Okwnehala 12:1-27; Ditaronomi 16:1-8.

3

*Ikwu-ọnu Jọni
Nye Wụ Mini*

(*Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jọn 1:19-28*)

¹ N'awha ke nri nụ isne ke ọchichi Taberọsi Siza, nga Pọntiosi Pailetị nęechi Judiya, nga Erọdu nęechi Galili, nwene a rukna Filipu nęechi Ituria nụ Tirakonitisi, Lisanasị nęechi Abilini, ² Anasị nụ Kayafasị bụ ele risi ariọhna, ige wam ikwu-ọnu Chiokike duru Jọni, nnwọ Zakaraya nsnị n'eli-ikpa. ³ O zne nụ kpakara ẹli ke zị Osimini Jọdani gburugburu, nọokpo okwo naakaa ele badnụ tughnasna mkpọma ma be wụ be mini, ma Chiokike gbarunu be mmehie. ⁴ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ hite n'ọnu Azaya nye ọwhnurninya, kaa,

"Akpiri otu badnụ nọokpo okwo n'eli-ikpa,

anụ mekwata apna Nyenwe aị,
anụ mee apna a snị asnị.

⁵ Be jeemesni kpakara ngwu-langwu,

be jaakwnadna kpakara
rugwu nụ rugwu matị.

Kpakara apna zị mgbahirigodo
jaasnị asnị,

kpakara apna zị ndagwu-
rugwu jaazị snam.

⁶ Kpakara ele badnụ jọowhnu
ọznohia Chiokike."

⁷ Jọni kanụ igbudu badnụ nọowhokwnusi a ma ọ wụ be mini, "Anụ ẹbnurnu agwọ, nyele kannụ anụ gbanahọru ovu owe ẹhni Chiokike ke naava?" ⁸ Anụ mịnya mkpuru ke neegesi nụ anụ tughnasnarnu mkpọma. Anụ káa nụ Ebereham bụ nda anụ. Kwnornu me kanụ anụ ezi ọka, Chiokike nwernu rikne mee kpakara akaworugwu ka ghọ rụmu Ebereham.

⁹ Be bitalam ehnigwe n'ikwnu kpakara isisi, isisi ọbula ke mịnyala

mkpuru ọma, be joogbudna a, tughna nụ rime bękwnu."

¹⁰ Ele badnụ wam sịkwa a, "Kini bụ nhne a jeeme?"

¹¹ Jọni sarụ be, "Nye nwernu iwo lawuru, o kesi nye nwée otu, nye nwernu wiri, mee masị kpam."

¹² Ele ọna ntụ varu ma Jọni wụ be mini, be sịkwa a, "Nye-zni-nhne, kini bụ nhne a jeeme?"

¹³ Jọni sarụ be, "Anụ náhia ele badnụ iwai kakwo kpa be nyernu anụ iwu."

¹⁴ Ele ọgwnu sịkwa a, "Kini bụ nhne a jeeme?"

Ọ kanụ be, "Anụ mée ele badnụ nhne rikne, mọbu bno ele badnụ nhne aghalaghala, ọgwọ ẹrnu anụ ji anụ rụwho."

¹⁵ Ele badnụ neele anya nụ Jọni bụ Karaịsi. ¹⁶ Jọni kanụ be, "M ji m mini wụ anụ mini, kọvu nụ nye kakwo m rikne vawa, nye me kwésile o whudnahie tọma eriri okoro-ọchi a lawuru. Nye wam jeeji Enine Nsọ nụ bękwnu wụ anụ mini.

¹⁷ Nye nhne ọwhusna ikpa zị n'aka a, ọ jọowhusna ikpa a nkari, chibna ikpa a n'ọbna, kọvu o jeeji bękwnu chnị echni kporne ruznurnuznu ikpa." ¹⁸ Jọni ji agida ikwu-ọnu zị ichne ichne zni izi ọma, naariasno be tughnasna mkpọma.

¹⁹ Kọvu nụ Jọni bigbọru Eze Erọdu kwnornu Erodiasi nnwerne nwene a, nụ agida nhne ojo berere ke Erọdu mernu. ²⁰ Erọdu tughwasiri n'olu nhne ojo ka, nga o yisiri Jọni ikelu.

Owuwu mini Jizọsi

(*Mat 3:13-17; Mak 1:9-11*)

²¹ Nga Jọni wụkparu ele badnụ mini, ọ wuru Jizọsi mini masị.* Nga Jizọsi neekpe okpukpe, oligwe kpumernu. ²² Enine Nsọ whewasiri a lele nduru, otu akpiri hiri n'oligwe dna kaa, "Ji bụ Nnwọ m, me whnurnu n'anya, nhne i masiri m."

* 3:21 Nhne ka mernu tutu Erọdu yisiri Jọni n'ikelu.

*Osnusno omumu Jizōsi**(Mat 1:1-17)*

²³ Nga Jizōsi gbaru nri awha ẹto, ọ panizo ẹrnu izi oma a, ele badnu naari nu ọ bu nnwo Josefu, nnwo Hili, ²⁴ nnwo Matati, nnwo Livai, nnwo Meliki, nnwo Janai, nnwo Josefu, ²⁵ nnwo Matatayasi, nnwo Emosi, nnwo Nahum, nnwo Ẹsili, nnwo Nagai, ²⁶ nnwo Mati, nnwo Matatayasi, nnwo Sẹmeni, nnwo Joseki, nnwo Joda, ²⁷ nnwo Jonani, nnwo Resa, nnwo Zerubabeli, nnwo Seateli, nnwo Neri, ²⁸ nnwo Meliki, nnwo Adi, nnwo Kosam, nnwo Ẹlimadam, nnwo Ẹr, ²⁹ nnwo Josua, nnwo Eleza, nnwo Jorim, nnwo Matati, nnwo Livai, ³⁰ nnwo Simiṣoni, nnwo Juda, nnwo Josefu, nnwo Jonam, nnwo Ẹliakim, ³¹ nnwo Mela, nnwo Mena, nnwo Matata, nnwo Natani, nnwo Devidi, ³² nnwo Jesi, nnwo Obedi, nnwo Boazi, nnwo Salimoni, nnwo Nasoni, ³³ nnwo Aminadabu, nnwo Ram, nnwo Hezironi, nnwo Pẹzezi, nnwo Juda, ³⁴ nnwo Jekọpu, nnwo Aziki, nnwo Ebereham, nnwo Tera, nnwo Nahọ, ³⁵ nnwo Serugi, nnwo Ru, nnwo Pẹlegi, nnwo Ẹbe, nnwo Sẹla, ³⁶ nnwo Kajinani, nnwo Afazadi, nnwo Sẹm, nnwo Noa, nnwo Lamẹki, ³⁷ nnwo Metusela, nnwo Inoku, nnwo Jarẹdi, nnwo Mahalaleli, nnwo Kajinani, ³⁸ nnwo Enosi, nnwo Sẹti, nnwo Adam, nnwo Chiokike.

4*Ornurna Jizōsi**(Mat 4:1-11; Mak 1:12,13)*

¹ Enine Nso jihiaru nu rime Jizōsi nga o hiri nu Osimini Jodani

hiehna, Enine Nso duru a zne n'eli-ikpa. ² Ọ zi n'eli-ikpa nri ọbochi ẹno, Ekwensu naarna a ọrnurna, ọ zá nhne o riri kpakara ọbochi wam, omekwo, wiri gwnurnu a.

³ Ekwensu kanu a, “Ọ buru nu i bu Nnwo Chiokike, kanu akaworugwu ka ọ ghọ brẹdi.”

⁴ Jizōsi saru a, “Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, ‘Ọ bũo brẹdi bu nhne badnu kpọi jeeri ziri budnu.’”

⁵ Ekwensu duru a pnezne n'olu rugwu gerisi a kpakara ẹli-eze k'owa n'ige mati. ⁶ Ọ kanu a, “M jeenye i kpakara rikne ka nu igwugwu be, kwnornu nu be nyernu m be, m jeenye a nye ọbula masiri m. ⁷ Ọ buru nu i jọkponu m risi ẹli, kpakara a jọbu ke i.”

⁸ Jizōsi saru a, “Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, ‘I jọkponu Nyenwe i, Chiokike i risi ẹli, ọ bu ya kpọi bu nye i jeekpenu.’”

⁹ Ekwensu duru a zne nu Jeruselem, mee o gwuzoru n'olu towa Oro Nso Chiokike, kanu a, “Ọ buru nu i bu Nnwo Chiokike, gbudna ẹhni i n'eli hna. ¹⁰ Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, ‘Ọ jeenye ele enine izi a iwu gbasiri i

ma be chekwata i nkari.

¹¹ Be jeegheru i n'aka be,

ma i gharu ọ kpọbi i ọchi nu rugwu.’”

¹² Jizōsi saru a, “Be gbakwnornu a n'okwukwo nso, kaa, ‘I rna Nyenwe i, Chiokike i ọrnurna.’”

¹³ Nga Ekwensu rnakworu a ọrnurna, ọ gharu a ige mati.

*Jizōsi panizoru ẹrnu a**(Mat 4:12,17; Mak 1:14,15)*

¹⁴ Jizōsi lahna Galili nu rikne Enine Nso, be tniisi ọtnutnu a kpakara ọhna. ¹⁵ O zni nhne kpakara n'oro ọgbako ele Ju, kpakara ele badnu naaznarni a.

*Be juru Jizōsi nu Nazareti**(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)*

16 Jizōsi zne nū Nazareti hne o soru, ọ bna n'oro ọgbako ele Ju n'Obochi Ozukwa Inwe ele Ju lele kpa o mesi, o lizo ma ọ gwnu ọkwukwo nsọ. 17 Be nyee a ọkwukwo Azaya nye ọwhnurninya, o kpume a whnu hne be gbaru,

18 “Enine Nso Nyenwe aị zị n'ehni m,

kwnornu nū Chiokike aị teru m mọno,

o zni ele mboni izi oma.

O ziyaru m ọ kpọ okwo ọgbahia ele zị n'oro ikelu,

mee ele isni whnurnu ọsno,

nū ọ dọhia ele be neemegbu,

19 nū ọ kpọ okwo awha Nyenwe aị jọznohia ele ke a.”

20 O kpusni ọkwukwo wam nyehnata nye neezne izi, daziri eli. Kpakara ele zị n'oro ọgbako ele Ju legidne a anya. 21 O panizo naakanu be, “Be mezuru nhne ọkwukwo nsọ kwuru n'anya anu tna.”

22 Kpakara ele badnu kwuru a ọka oma, ikwu-onu oma a duru agida be ehni, be neesikwa, “Ka ọ buo nnwu Josefu?”

23 Jizōsi kanu be, “N'ezi anu jootnunu m elulu ka, 'Wodibia digba ehni i, kpakara nhne a nurnu i mernu nū n'eli Kapanom, mee be hna n'eli i.'”

24 “Me kanu anu ezi ọka, nye ọwhnurninya nwée ọso anya n'eli a.

25 Kọvu me kanu anu, agida ele nnwerne nzi be nwurnu zị n'eli Izireli n'ige Elaija, nga Chiokike mesnirni oligwe, mini zoge awha eto nū enwa isunu, ke kpaharu okne ọkwunyo dnarnu nū kpakara eli. 26 Be ziznege Elaija znekwnusi nye ọbula nū rime be, okwolem otu nnwerne nzi a nwurnu ke zị nū Zerefati* ke zị ndundu Saịdoni.

27 Agida ele nchnichna zị masi n'eli Izireli n'ige Elisia nye ọwhnurninya,

ọ zá nye be mernu ọ ziri richna, okwolem Nemani nye Siriya.”

28 Onuma jihiaru kpakara ele zị n'oro ọgbako ele Ju mkpoma nga be nurnu nhne ka. 29 Be lizo, chihala a n'eli be, duru a zne n'onu rugwu hne be wukwasiri eli be ma be kwnadna a n'eli. 30 Kọvu o hiri n'esilawuru be whoga.

*Jizōsi chihalaru renwu ojo
(Mak 1:21-28)*

31 Jizōsi zne Kapanom n'eli Galili, n'Obochi Ozukwa Inwe neezni ele badnu nhne. 32 Ehni duru be nū nhne o neezni, kwnornu nū o neezni nhne lele nye nwernu rikne n'aka Chiokike.

33 Otu nwerukna ke renwu ojo nwugwu zị n'oro ọgbako ele Ju wam, o gweru okne nkoli si lulo, 34 “Kini bu nhne aị nū ji nwekogwu, Jizōsi nye Nazareti? I varu ma i gbumekwo aị? M maam nye i bu, i bu nye nsọ ke Chiokike.”

35 Jizōsi bigboru a, kanu a, “Kpusni onu i, hi nū rime a whuya.” Renwu ojo wam vudna a n'eli nū ruwhnu ele badnu wam, hi nū rime a whuya, o mekasila a nhne.

36 O duru kpakara ele badnu ehni, be neesikwarita ibne be, “Ka bu iznizni kini? Nwerukna ka nwernu rikne o ji notunu renwu ojo ọka, be whuya masi.” 37 Otutnu gbasiri a gbasaru kpakara eli zị be gburugburu.

*Jizōsi gworu ele badnu
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)*

38 Jizōsi hi n'oro ọgbako ele Ju wam whuya, bna n'oro Saịmoni. Nne nnwerne Saịmoni naaria ehni orne bekwnu, be riasno Jizōsi o yinu a aka. 39 O zne gwuzoru nū ngeri ọkpata a, bigbo ehni orne bekwnu wam, ọ sigbasi a. O lizo ngangam neeznenu be izi.

40 Nga ehnam dnarnu, be kwuyanū Jizōsi kpakara ele naaria ehni igbugbu zị ọdo n'odo, ọ tukwasi

* 4:26 Zerefati: Ka buo eli Izireli.

be aka a otu otu, gwọ kpakara be. ⁴¹ Rẹnwu ojo hi nù rime agịda ele badnù whụya, neesi lulo. “Ji bụ Nnwọ Chiokike.”

Kọvu Jizọsi bigbọru be, o kwéle be kwu ọka, kwnornu nù be magwù nù ya bụ Karaịsi wam.

*Jizọsi znirni izi ọma
n'oro ọgbako ele Ju
(Mak 1:35-39)*

⁴² Nga chị bọru, o zne nù hne kọru owu. Ele badnù noopio a, nga be piohịaru a, be kwéle ọ gharù be whọga. ⁴³ Kọvu Jizọsi kanù be, “M jeezne n'ẹli ele ke berere zni be izi ọma ẹli-eze Chiokike, kwnornu nù ka bụ nhne Chiokike kwno ziya m.”

⁴⁴ O neezni izi ọma nù kpakara ọro ọgbako ele Ju zị nù rime Judiya.

5

*Ele mbọm sno apna Jizọsi
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Otu ọbochi Jizọsi gwuzo nù ngeri Osimini Genezareti, agịda ele badnù naadnagidne a, nọonu ikwu-ọnu Chiokike. ² Ọ whnù ọgbo lawwuru zị nù ngeri mini, ele noogbu aznù whọgaru nù rime be nọosnu ịgbo be. ³ Jizọsi bna n'otu ọgbo ke bụ keru Saịmoni, kanù a o nubna matị nù rime mini, ọ dazịri ẹli nù rime ọgbo wam neezni ele badnù nhne.

⁴ Nga o znikworu nhne, ọ kanù Saịmoni, “Nubna ọgbo nù rime mini wusị ịgbo ị, gbu aznù.”

⁵ Saịmoni sarù a, “Nda-ai-kwu, a dọligburu ẹhni a n'ernu kpakara abalị ka, ọ zia nhne ọbula a gburu, kọvu kwnornu nù ikwu-ọnu ị, m jọowusi ịgbo.” ⁶ Nga be wusiri ịgbo, be gbu agịda aznù, ke mernu ịgbo bete nọdoka. ⁷ Be whenu ele ibne be aka ele zị n'ọgbo berere, be va yinu be aka. Be va gbuji ọgbo lawwuru wam n'aznù, be bete neemi. ⁸ Nga Saịmoni Pita whnurnu nhne mernu, ọ dna n'ẹli n'ọchi Jizọsi kaa, “Nyenwe aị, hi nù hne me zi

whọga kwnornu nù m bụ m nye ojo.”

⁹ Aznù be gburu duru be ẹhni k'agịda. ¹⁰ Ọ bụ masị kpa o duru Jemisi nù Jọni rumu Zebidi ẹhni, ele be nù Saịmoni sno noogbu aznù. Jizọsi kanù Pita, “Ogwnu tuko ị, hite nù kịtna ị jọobu nye jọokwnuhia badnù.”

¹¹ Be kwọhia ọgbo be n'ọnu mini, sigbasi kpakara nhne snornu Jizọsi.

*Jizọsi gwọru
nye nchnichna*

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Nga Jizọsi zị rime ẹli-ọhna, otu nwerukna naaria nchnichna vakwnusiri a. Nga ọ whnurnu Jizọsi, ọ dna n'ẹli nù ruwhnu a, riasno, kaa, “Nyenwe aị, ọ buri nù i pioru, i nwrnu rikne mee m ziri rịchna.”

¹³ Jizọsi dọsnima aka a, kpatu a, kaa, “M pioru m, ziri rịchna.” Ngangam, nchnichna wam whọgaru n'ẹhni a.

¹⁴ Jizọsi dọru a aka nù nsnị kanù a, “Ọ zá nye ọbula ị kanù, kọvu la, gweru ẹhni gesi ị nye ọkwa arịohna, gweru nhne Mozizi nyernu n'iwu kwa arịohna ma ọ buri nhne akebe nyee be nù ị zị rịchna.”

¹⁵ Kọvu ọtnutnu a gbasarù k'agịda, ke kparayr agịda ele badnù naava nọonu ikwu-ọnu a, ma ọ gwọ nrịria be. ¹⁶ Agịda ige Jizọsi whọga, zne hne kọru owu, neekpe okpukpe.

*Jizọsi gwọru nye ẹhni a
dọnwurnu ọdonwu*

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Ọ dū n'otu ọbochi, nga Jizọsi neezni nhne, ele Farisi nù ele zni iwu ele Ju ele hi nù kpakara mgbu ke zị n'ẹli Galili nù Judiya nù Jeruselem va, be dazị, rikne Nyenwe aị zị n'ẹhni a, ọ nọogwo ele nrịria. ¹⁸ Ele rukna vuyanu a otu nye ngeri ẹhni a dọnwurnu ọdonwu, nye dnanyi n'olu ọkpata, be pio kpa be joovubna nù ruwhnu Jizọsi. ¹⁹ Nga be nwéa rikne dū a ẹhni kwnornu nù agịda ele badnù

wam, be pne n'olu ọro, hi nū hne be ọkahalaru nhne vudna a n'olu ọkpata ọ dnanyi n'esilawuru igbudu badnu wam nū ruwhnu Jizosi.

²⁰ Nga Jizosi whnuru ọkwnata mkpoma be, ọ kaa, “Nwerukna, be gbarunam ji kpakara mmehie i.”

²¹ Ele Farisi nū ele zni iwu ele Ju n̄esikwa nū mkpoma be, “Nwerukna ka bụ nyele ke nookwulu Chiokike? Ndaa nye nwernu rikne ọ gbarū mmehie, hne ọ bụo Chiokike kpọi?”

²² Jizosi mahiariu nhne be naari nū mkpoma be, ọ sika be, “Kini kpahiaru anū naari ọriri ka nū mkpoma anū? ²³ Ndaa ke zi ewheke nū ọ kaa, ‘Be gbarunam ji kpakara mmehie,’ sọbu ọ kaa, ‘Lizọ zne izne?’ ²⁴ M pioru m anū mahia nū Nnwọ ke Badnu nwernu rikne n'owa ọ gbarū mmehie.” Ọ kanū nwerukna wam ngeri ẹhni a ọdnwurnu ọdonwu, “M ka m ji, lizọ, vuru ọkpata i, la ọro i.”

²⁵ Ngangam, o lizọ nū ruwhnu be, ọhri etere ọ dnanyi n'olu a, la n'oro a, naaznari Chiokike. ²⁶ Ẹhni du kpakara be, be tū ogwnu znari Chiokike, naakaa, “A whnūnam nhne ikne tna.”

Jizosi sukwuru Livai

(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Nga nhne ka mekworu, Jizosi whogaru whnū otu nye ọna ntū be kwu Livai, hne ọ dazi n'oro ntū, Jizosi kanū a, “Sno m.” ²⁸ Livai lizọ, sigbasi kpakara nhne snornu a.

²⁹ Livai sinu Jizosi okne iriri n'oro a, agida ele ọna ntū nū ele berere snornu be neeri wiri. ³⁰ Ele Farisi nū ele zni iwu ele Ju sika ele sno apna a, “Kini mernu anū noosno ele ọna ntū nū ele mmehie neeri wiri?”

³¹ Jizosi sarū be, “Mkpa dibia ziko naakpa ele ẹhni buri ọma, okwolem ele nriria. ³² M vage m o sukwu ele ọma, ọvu ele mmehie ma be tūhnasna mkpoma.”

Ajji gbasiri ovu onu

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Be kanū a, “Ele sno apna Joni noovu ọnu neekpe okpukpe ige ọbula, ma ele sno ele Farisi neeme masi kpam, ọvu ele sno apna i neeri, n̄onwo.”

³⁴ Jizosi sarū be, “Ele varū hne be n̄olu nnwerne ikne be joovu ọnu hne be nū nye n̄olu nnwerne ikne zi? ³⁵ Ọvu ọbochi vawa, nga be jaanahoru be nye n̄olu nnwerne ikne, ọ bụ nga be joovu ọnu n'ọbochi wam.”

³⁶ Jizosi t̄nunu be elulu ka, “Ọ zá nye j̄odokaru mkpekele ikpe ikne dn̄sni n'iwu ọknani, o mene kpam, ọ j̄odoka ke ikne, ikpe ikne nū ke ọknani jáadnabna. ³⁷ Ọ zi masi nye jeegweru manya ikne gbasị n'olori akpukpo ọknani, o mene kpam, manya ikne wam jaagbawama olori akpukpo ọknani, manya nū olori akpukpo whume etekne. ³⁸ Ọvu be gbasị manya ikne n'olori akpukpo ikne. ³⁹ Ọ zá nye ke nw̄ornu manya ọknani noopio ke ikne, kwnornu nū ọ karū ke ọknani ka mma.”

6

Ajji gbasiri

Ọbochi Ozukwa Inwe

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Ọ dū otu Ọbochi Ozukwa Inwe, Jizosi nū ele sno apna a naagawhe n'esilawuru ẹkwu ikpa, ele sno apna a bete n̄oghọ ikpa, naata, naariia a n'aka be. ² Agwna ele Farisi sika, “Kini mernu anū neeme nhne kw̄sile n'iwu n'Ọbochi Ozukwa Inwe?”

³ Jizosi sarū be, “Anū gwnūna nhne Devidi mernu nga wiri gwn̄urnu a, ya nū ele sno a? ⁴ Ọ bnaznenu n'oro nsọ Chiokike, gweru br̄edi be bitaru nū ruwhnu Chiokike ke ele ariohna bụ ele kwesiri o ri, ri a, nyee masi ele nū ya sno.”

⁵ Jizōsi kanụ be, “Nnwọ ke Badnụ bụ Nyenwe Ọbochi Ozukwa Inwe.”

*Nwerukna aka
dɔnwurnu ɔdonwu
(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ Ọ dū n'Ọbochi Ozukwa Inwe berere, Jizōsi bna n'oro ọgbako ele Ju neezni nhne, otu nwerukna aka dɔnwurnu ɔdonwu zị pị. ⁷ Ele Farisi nū ele zni iwu ele Ju noopio nhne be jeeji bno Jizōsi nhne, be needne a ma be jọowhnu ma ọ jọogwo nrịria n'Ọbochi Ozukwa Inwe. ⁸ Kọvu nū Jizōsi mahiariu nhne be naari nū mkpoma be. Ọ kanụ nwerukna wam aka dɔnwurnu ɔdonwu, “Lizọ, gwuzoru nū ruwhnu kpakara ele badnụ.” O lizọ, gwuzoru.

⁹ Jizōsi kanụ be, “Me sịkwa anụ, ọ bụru ọma n'iwu o mee nhne ọma n'Ọbochi Ozukwa Inwe sọbu o mee nhne bụo ọma, ọ znọhia bụdnu sọbu o gbu ogbu?” ¹⁰ O lezute be anya, kanụ nwerukna wam, “Dọsnima aka i.” Ọ dọsnima aka a, aka a bụru ọma lele kpa ọ zị nū mbom.

¹¹ Kọvu ovu weru be ẹhni k'agida, be bete nẹsikwarita ẹhni be nhne be jeeme Jizōsi.

*Jizōsi hohiaru nri nū
badnụ lawuru ele izi
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² N'ige wam Jizōsi whogaru zne nū rugwu zne kpe okpukpe, o neekpenu Chiokike tem chi bọ. ¹³ Nga chi bọru, o sukwukota ele sno apna a, hōru nri nū badnụ lawuru nū rime be, sukwu be ele izi. ¹⁴ Ka bụ rẹwhna be, Saịmoni, nye o sukwuru Pita, nū Anduru nwene a, Jemisi, Jōni, Filipu, Batolomi, ¹⁵ nū Matiyu, Tọmosi, Jemisi nnwọ Alifayosi, Saịmoni nye zị n'esilawuru ele noonwu bẹkwnu nū mkpoma, ¹⁶ nū Judasi nnwọ Jemisi, nū Judasi Isikarioti, nye reru a.

*Jizōsi znirni nhne
gwọ nrịria
(Mat 4:23-25)*

¹⁷ Nga ya nū be hiri nū olu rugwu hiedna, be gwuzoru n'eli etekne, agida ele sno apna a nū agida ele badnụ ele hiri nū kpakara Judiya, nū Jeruselem ma ele wu nū ngeri mini ẹli Taya nū Saịdoni varu gbako nū hne be zị. ¹⁸ Kpakara ele ka varu ma be nurnu ikwu-onu a, ma Jizōsi gwọ be nrịria be. Ọ gwọru ele renwu ojo nwugwu. ¹⁹ Kpakara ele badnụ wam noopio ma be kpatu a aka, kwnornu nū rikne hiri n'ẹhni a nọogwo kpakara be nrịria be.

*Ovu ọso n'onu nū
nhne igbugbu ke mkpoma
(Mat 5:1-12)*

²⁰ Jizōsi gwelizo anya a olu le ele sno apna a, kaa,

“Ọwa ọma zinu anụ ele mboni,
kwnornu nū anụ jeenwe ẹli-
eze Chiokike.

²¹ Ọwa ọma zinu anụ ele wiri
nọogwnu kịtna,

kwnornu nū ruwho jeeji anụ.
Ọwa ọma zinu anụ ele naakwna
ẹkwna kịtna,
kwnornu nū be jomumu rumu.

²² Ọwa ọma zinu anụ nga ele badnụ
snornu anụ irno,
nga be jaachihala anụ n'ogbako
be, kpari anụ,
kaa nū anụ bụ ele ojo kwnornu
Nnwọ ke Badnụ.

²³ “Anụ nwudna onwudna, anụ tne
eri snarnima, ogwo ẹrnu anụ zị agida
n'oligwe. Kwnornu nū ọ bụ kpa ele
nda be mernu ele ọwhnurninya.

²⁴ Kọvu nū awhnūwhnu jaazinu anụ
ele eze,
kwnornu nū anụ rilem iru ke
anụ.

²⁵ Awhnūwhnu jaazinu anụ ele
neeriji ruwho kịtna,
kwnornu nū wiri jọogwnu anụ.
Awhnūwhnu jaazinu anụ ele nọomu
rumu kịtna,
kwnornu nū anụ jaakwna
ẹkwna, gba masi mkpe.

²⁶ Awhnūwhnu jaazinu anụ nga
kpakara ele badnụ naakaa
anụ ọka ọma,

o bu kpa ele nda be mernu ele
o whnurninya aghalaghala.

Whnu ele irno anu n'anya
(Mat 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Kovu me naakanu anu, anu ele nonu ikwu-onu m, anu whnu ele irno anu n'anya, anu menu ele snornu anu irno nhne oma. ²⁸ Anu gozi ele nonu anu onu, kpenu ele neemegu anu okpukpe. ²⁹ O buru nu nye obula gburu i aka nu nti, chetenu a berere masi. O buru nu nye obula chinahoru i iwu olu i, chita masi a iwo rime i. ³⁰ Nyega nye obula nono i nhne, o buru nu nye obula nahoru i nhne i, i kaa o nyehnata i. ³¹ Lele kpa anu pironu ma ele badnu menu anu, anu menu be kpm.

³² “O buru nu anu whnurnu ele wam n'anya bu ele nonwhnu anu n'anya, kini bu mbnarna anu nwernu? O bubedi ele mmehie nonwhnu ele whnurnu be n'anya n'anya. ³³ O buru masi nu anu neemenu ele neemenu anu nhne oma nhne oma kpoi, kini bu mbnarna anu nwernu? Ele mmehie neeme kpm. ³⁴ O buru nu anu gbaznisiri ele anu jaanahia nhne n'aka be nhne kpoi, mbnarna kini anu nwernu? Ele mmehie naagbaznisi ele mmehie be jaanahoru nhne n'aka be nhne. ³⁵ Kovu anu nonwhnu ele irno anu n'anya, anu menu be nhne oma, anu gbaznisi be nhne, le anya nu anu jaanahia nhne obula n'aka be. Ige wam ogwo ernu anu jaazi agida, anu jobu rumu Nye Kakwo Nhne Dum Olu, kwnornu nu Chiokike neemenu ele nwee mkpoma mmamma nu ele ojo imerne oma. ³⁶ Anu nwe mkpoma obirizi lele kpa Nda anu nwernu mkpoma obirizi.

O kpe ele berere ikpe
(Mat 7:1-5)

³⁷ “Anu kpe ikpe, ma Chiokike gharu o kpe anu ikpe. Anu maanya nye obula ikpe, ma Chiokike gharu

ama anu ikpe. Anu gbarunu ele mernu anu nhne ojo, ma Chiokike gbarunu anu masi. ³⁸ Anu nyega, be jeenyega masi anu. Nhne otutu buru oma, be bniarnu aka, yuyo ke jiwheru ejiwhe, bu nhne Chiokike jeenye i ke ji nu nsunu i jeenwe rikne vuli. Kwnornu nu nhne anu jiri tunu nye berere bu nhne be jeeji tunu anu.”

³⁹ Jizosi tunu be elulu ka, “Nye isni o nwernu rikne noodu nye isni? Be lawuru be jaadabna nu rime olulu? ⁴⁰ Nye sno apna nyezini-nhne jaakakwo nye zni a nhne. Kovu nye obula muiaru nhne nkari jonu lele nye znirni a nhne.

⁴¹ “Kini kpaharu i neele nhne mati ke zi n'anya nwene i, kovu i za naari oriri gbasiri igwe-isisi ke zi n'anya i? ⁴² Ndaa kpa i jeeji kanu nwene i, ‘Nwene, sete me gweme nhne mati ke zi n'anya i, nga i whuna igwe-isisi ke zi i n'anya?’ Ji nye ruwhnu lawuru, beru osno gweme igwe-isisi ke zi n'anya ke i, ige wam i nonwhnusna osno o gweme nhne mati ke zi n'anya nwene i.

Isisi nu mkpuru a
(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “O za isisi oma obula ke jaami mkpuru ojo, isisi ojo nwee rikne mi mkpuru oma. ⁴⁴ Be mahia isisi hite nu mkpuru a. Ele badnu za nongho mkpuru figi hite n'isisi akukara, mibu mkpuru vaini n'igwnu-ogna. ⁴⁵ Badnu oma neegwehia nhne buru oma hite n'ekwnu oma ke zi nu mkpoma a. Badnu ojo hite n'ekwnu ojo ke mkpoma a neegwehia nhne ojo. Kwnornu nu onu nookwu hite nu nhne ke zi nu mkpoma a.

Ntu-eli lawuru
(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Kini kpayaruru anu noosukwu m, ‘Nyenwe ai, Nyenwe ai,’ kovu anu za neeme nhne me kwuru? ⁴⁷ Nye obula ke vakwnusiri m, nurnu ikwu-onu m, neeme masi be, m jeegesi anu nye o yiri. ⁴⁸ O

yiri otu nwerukna noowu ọro, o gwubna ẹli nkari, tu ntu-ẹli a n'olu rugwu. Nga mgba-mini ẹli gbaru, kwna ọro wam, o nwée rikne kwnadna ọro wam, kwnornu nu be wusiri a rikne. ⁴⁹ Kọvu nye ọbula ke nurnu ikwu-ọnu m ọ zá neeme be, yiri otu nwerukna wuru ọro a n'olu rizza, ke gwúmigwo ẹli nkari, mini-ẹli gba, kwna ọro wam, ọ dna girigidim, tu ogwnu.”

7

Jizọsi gwọru nnwọ izi nye risi ọgwnu

(Mat 8:5-13)

¹ Nga Jizọsi kwukworu kpakara ọka ka nu nsnị ele badnu wam, ọ bna Kapanom. ² Otu nye ọgwnu neechi otu riwhu ele ọgwnu nwernu otu nnwọ izi zị a mkpa k'agida, ke zị n'ọnu ẹnwu. ³ Nga ọ nurnu nhne gbasiri Jizọsi, o ziznenu a ele okno badnu ele Ju, riasno a ma ọ va gwọ nnwọ izi a. ⁴ Nga be vakwnusiri Jizọsi, be riasnosi a rikne, “Nwerukna ka kwesiri nye i jeemenu nhne nu kpa. ⁵ Nwerukna ka whnurnu ẹli aị n'anya, o wunnu aị ọro ọgbako.”

⁶ Jizọsi snornu be zne.

Nga ọ zị ndundu n'oro a, nye ọgwnu wam ziznenu a ele enyi a, kanu a, “Nyenwe aị, i dọgbu ẹhni ọ va, m kwésile m nye i va ọro a. ⁷ Ka mernu me gwnúsige ẹhni m nu nye kwesiri ọ vakwnusi i. Kọvu kwu ọka kpọi, be ọogwo nnwọ izi m. ⁸ Kwnornu nu m bu nye zị n'ọchichi, m nwernu m ele ka m, nu ele me ka. Me kanu nye ka ‘Zne,’ o zne, kanu nye berere ‘Vaa,’ ọ va. Me kanu nnwọ izi m ‘Mee ka,’ o mee a.”

⁹ Nga Jizọsi nurnu ọka ka, o duru a ẹhni, ọ tuhnasna, kanu igbudu badnu wam sno a, “Me kanu anu ezi ọka, m whnúlele m ọkwnata ovu hna kpa n'Izireli.”

¹⁰ Ele wam o ziyaru lahna n'oro a, be whnu nu be gwọlam nnwọ izi wam.

Jizọsi gwọru nnwọ rukna nwerinya nzi a nwurnu

¹¹ Kpa ige matị whemernu, Jizọsi zne otu ọhna be kwu Neni, ele sno apna a nu igbudu badnu snornu a zne. ¹² Kpa be naabna n'onuhna ẹli-ọhna wam, ele badnu vu iznu, otu nnwọ nwerinya nzi a nwurnu nwernu, agida ele ẹli wam sno a. ¹³ Nga Nyenwe aị whnurnu a, ọ donu a obirizi, kanu a, “I kwnáma ẹkwna.”

¹⁴ O znekwnusi ele vu ọkpata-iznu wam, kpatu a aka, be gwuzoru. Jizọsi kaa, “Wikoro rukna, m ka m ji, lizo.” ¹⁵ Nye wam nwurnu ọnwu lizo, daziri ẹli nookwu ọka, Jizọsi kwuru a nyehnata nne a.

¹⁶ Kpakara ele badnu tu ogwnu naaja Chiokike. Be kaa, “Otu nye ọwhnurninya hna ezi whuyalam n'esilawuru aị, Chiokike valẹm o yinu ele ke a aka.”

¹⁷ Ọsusu gbasiri Jizọsi gazu kpakara Judiya nu kpakara ẹli zị a gburugburu.

Jizọsi nu Jọni

Nye Wụ Mini

(Mat 11:2-19)

¹⁸ Ele sno apna Jọni kanu a kpakara nhne ka. O sukwu badnu lawuru nu rime be, ¹⁹ be zne sikwa Nyenwe aị, “Ọ bu jiwa bu nye ke jaava, sọbu a le anya nye berere?”

²⁰ Nga be vakwnusiri Jizọsi, be kaa, “Jọni Nye Wụ Mini ziyaru a sikwa i, ‘Ọ bu jiwa bu nye ke jaava, sọbu a le anya nye berere?’ ”

²¹ Ige wam Jizọsi gwọru agida ele nriria zị ọdo n'odo, rẹnwu ojo hiri nu rime ele badnu whuya, ele isni whnurnu ọsno. ²² Ọ saru ele izi wam, “Anu lahna kanu Jọni kpakara nhne anu whnurnu nu ke anu nurnu. Ele isni whnurnu ọsno, ele mgworo znernu izne, be neeme ele nchnichna ziri richna, ele nsnị inyo nonu nhne, ele nwurnu ọnwu lizoru n'ẹnwu, be neezni ele mboni izi oma. ²³ Chiokike jọgozi nye

ọbula ke jula m kwnornu nhne me mernu.”

²⁴ Nga ele izi Joni laru, Jizosi bete naakanu igbudu badnu wam nhne gbasiri Joni. “Kini bu nhne anu znernu o whnu n'eli-ikpa? Ekere achara ruwhere noovu? ²⁵ O bu kini nhne anu znernu o whnu? Nwerukna wogwu iwo marnu mma sa? Le, ele noowo iwo marnu mma, ele wu budnu oriri nu onwunwo zi n'oro ele eze. ²⁶ M ka m, risi kini bu nhne anu znernu o whnu? Nye owhnurninya sa? Owe! Me kanu anu, o bu nye kakwo nye owhnurninya. ²⁷ Ka bu nye wam be gbaru nhne n'okwukwo nsọ gbasiri a,

‘M jeezizne nye izi m nu ruwhnu i, nye jeemekwata apna nu ruwhnu i.’

²⁸ Me kanu anu, n'esilawuru ele ele rinya muru, o za nye kakwo Joni, kovu nye zikaru mati n'eli-eze Chiokike kakwo Joni.”

²⁹ (Nga kpakara ele badnu, ma ele ona ntụ nurnu nhne Jizosi kwuru, be kweru nu apna Chiokike zi snam, kwnornu nu Joni wuru be mini. ³⁰ Kovu ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju juru mmuma Chiokike, kwnornu nu Joni wuge be mini.)

³¹ Jizosi sikwa be, “Ndaa nhne me jeeji sninu ebiri ka? Be nu lele kini? ³² Be nu lele rumu takiri daziguw n'ahia noosukwu ibne be ikwu, kaa,

‘A kwannu anu eri,
anu tnege eri,

A gwnu eri mkpe
anu kwnage ekwna.’

³³ Joni Nye Wu Mini varu, o rila wiri, nwoge manya, anu kaa, ‘O nwernu renwu ojo.’ ³⁴ Nnwoge ke Badnu varu, neeri wiri, nonwo manya, anu kaa, ‘Nye ka bu nye okne wiri nu nye nwoge okne manya, enyi ele ona ntụ nu ele mmehie.’ ³⁵ Kovu nhne ele magwu Chiokike neeme negesi nu akoniche Chiokike ziri ezi.”

Be teru Jizosi mono

³⁶ Otu nye Farisi sukwuru Jizosi wiri n'oro a, o zne n'oro nye Farisi wam daziri n'ikpechi neeri wiri. ³⁷ Otu nwerinya ke wu budnu mmehie n'eli wam mahiaru nu Jizosi neeri wiri n'oro nye Farisi, o zne zuya mono otute zi n'ite alabasita. ³⁸ O gwuzoru n'aznu Jizosi naakwna ekwna n'ochi a, anya-mini a nonwo n'ochi Jizosi. O gweru rukerize a kwnosnama be, snutu ochi a onu, gweru mono otute wam te ochi a lawuru.

³⁹ Nga nye Farisi wam sukwuru Jizosi wiri whnurnu a, o kaa nu mkpoma a, “O buru nu nwerukna ka bu nye owhnurninya, o znernu a mahia nu nwerinya ka naakpatu aka bu nye mmehie.”

⁴⁰ Jizosi saru a, “Sajmoni, o nwernu nhne me jaakanu i.”

O kaa, “Kanụ m, Nye-zni-nhne.”

⁴¹ Jizosi kanu a, “Otu nwerukna ke naagbznisi ele badnu iwai nwernu ele rukna lawuru ji a ogwo. Otu nyenum ji a riwhu mkpuru iwai isne, nye berere ji nri isne. ⁴² Be lawuru nwee nhne be jeeji nonkwu ogwo, o gbarunu be ogwo wam be ji a. Nyele n'esilawuru be jowhnu a n'anya karukwo?”

⁴³ Sajmoni saru, “M che m nu o bu nye wam o gbarunu ogwo zi agida.”

Jizosi kanu a, “I kperu ikpe oma.”

⁴⁴ Jizosi tuhnasna hne nwerinya wam zi kanu Sajmoni, “I whnurnu nwerinya ka? M varu m oro i, i nyege m mini me snu ochi m, kovu o ji anya-mini a snu ochi m lawuru, gweru rukerize a kwnosnama be. ⁴⁵ I snuge m onu, kovu nwerinya ka, hite n'ige me varu, zi noosnutu ochi m lawuru onu. ⁴⁶ I tege risi m mono, kovu o wusiri mono eknarna oma n'ochi m lawuru. ⁴⁷ Kam kpayaru, me kanu i, lele kpa be gbarunu a agida mmehie, owhnun'anya a zi agida. Nye be gbarunu nhne mati nwernu owhnun'anya zi mati.”

48 Jizōsi kanụ nwerinya wam, “Be gbarunam ji mmehie i.”

49 Ele nū Jizōsi dazị neeri wiri nookwurita n'ehni be, “Nye ka bụ nyele ke naagbarū mmehie?”

50 Jizōsi kanụ nwerinya wam. “Okwnata mkpōma ị zñhialam ji, la n'udno.”

8

*Agwna ele rinya ke
snornu Jizōsi*

1 Nga ka mekworu, Jizōsi znernu hite n'otu ẹli matị dū n'ẹli agịda berere nọokpo okwo izi ọma ẹli-eze Chiokike. Nri nū badnū lawūru wam ele izi a sno a, 2 ma agwna ele rinya be gwōru rēnwu ojo nū nrīria zị ọdo n'odo, Meri, nye be kwu Magīdalini, nye Jizōsi chīhalaru rēnwu ojo ẹsau nū rime a, 3 Joana nnwerne Kuza, nye neelegidne ọro Erōdu, ele rinya berere sno a bụ Suzana nū agịda ele berere. Ele rinya ka neeyinu be aka nū mkpa be hite nū nhne hi n'aka be whūya.

*Elulu nye ọgha mkpūru
(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)*

4 Kpa igbudu badnū naagbakọ hne Jizōsi zị, hite n'agịda ẹli-ọhna, ọ tñunu be elulu ka.

5 “Otu nye ẹrnu ẹkwu znernu agha mkpūru. Kpa ọ naagha mkpūru, agwna mkpūru dna nū ngeri apna, ele badnū zọ be ọchi, rumu ọnunu tūturu be ta. 6 Agwna be dnarnū n'olu rugwu, nga be furu, be chnanwū kwnornu nū be nwée mini. 7 Agwna mkpūru berere dnarnū n'esilawūru igwnu, igwnu wam sohīa kpagbu be. 8 Agwna mkpūru berere dnarnū n'ẹli būru ọma, be so, mīnya mkpūru, otu riwhu kakwo kpa be kparū be.”

Nga o kwukworu ọka ka, ọ kaa, “Nye nwernu nsnị o ji ọ nū nhne, ọ nūru.”

*Nhne o kwno tñu elulu
(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)*

9 Ele sno apna a sīkwa a risi elulu ka. 10 Jizōsi kanụ be, “Be mernu ma anū mahīa nhne tugwaru otugwa ke ẹli-eze Chiokike, kọvu be jookwunu ele berere ọka n'elulu, ma, 'Be neele anya, kọvu be jọowhnu Ọsno, be noobno nsnị, kọvu be jọoghohia.’

*Risi elulu nye
ọgha mkpūru wam
(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)*

11 “Ka bụ risi elulu wam. Mkpūru wam bụ ikwu-ọnu Chiokike. 12 Mkpūru ke zị nū ngeri apna nū lele ele nūru ikwu-ọnu Chiokike, Ekwensu va gweme ikwu-ọnu wam nū mkpōma be, ma be gharū o kweru, be zñhia be. 13 Ele ke zị nū rugwu nū lele ke nūru ikwu-ọnu wam gweru snarnīma nwūgwu a, kọvu nū be nwée ẹgwngwnu, be kweru ige matị, kọvu nga nhne ọkpa iru varū, be dnahnala aznū. 14 Mkpūru ke dnarnū n'esilawūru igwnu nū lele ele nūru ikwu-ọnu wam, kọvu kpa be nooso, ọrii nū ẹkwu nū nhne ọso n'ọnu k'owa ka, kpagbu be, ọ ghō nhne mīna mkpūru. 15 Kọvu ele ke dnarnū nū hne ẹli būru ọma bụ ele ke ji mkpōma ọma be nū ezi ọka, bīta ikwu-ọnu ka nga be nūru a, be hite n'ọsnuta mkpōma mīnya mkpūru.

*Tonji zị olu nhne tonji
(Mak 4:21-25)*

16 “Ọ zá nye nọomusi tonji bīta a nū mkpururu ọkpata, mọbu kpusni a nhne, tñnuma, ọ bīta a n'olu nhne be bīta tonji, ma ele naabnanya ọro whnūru iwhe a. 17 Nhne ọbula be tugwaru otugwa jọowhuya iwhe, be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni ma ele badnū whnūru be. 18 Kam kpararū, anya dū anū ẹli nhne anū nọonu. Be jeeny nye ọbula ke nwernu, kọvu nye nwée, be jaanahōru a ọ būbedi, ke ọ rīri nū o nwernu.”

Nne Jizōsi nū rumu nne a

(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Nne Jizōsi nū rumu nne a varu ma be whnu a anya, kovu nū be nwée rikne zne ndundu kwnornu igbudu badnu wam. ²⁰ Be kanu Jizōsi, “Nne i nū rumu nne i gwuzogwu n'ederezi noopio o whnu i.”

²¹ Jizōsi saru be, “Nne m nū rumu nne m bu ele nurnu ikwu-onu Chiokike, neeme be.”

*Jizōsi bigboru
ruwhere osimini*

(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Otu obochi Jizōsi kanu ele sno apna a, “Anu ngwa ma a whe aka osimini kiyari.” Be bna nū rime otu ogbo zneba. ²³ Kpa be neezne, Jizōsi znirni anyarna. Okne ruwhere neewhe, mini nṣowubna nū rime ogbo, ogbo noopio o mi.

²⁴ Ele sno apna a vakwnusi a, kpatnanya a, kaa, “Nda-ai-kwu, mini neeri ai.”

O lizo, bigbo ruwhere wam nū abaka-mini wam, be whebi, ohna dna bii. ²⁵ Jizōsi sika ele sno apna a, “Ndaa hne okwnata mkpoma anu zi?”

Be tu ogwnu, o ji be anya, be neesikwarita ibne be, “Nye ka bu nyele? O nṣotunu ruwhere nū abaka-mini oka, be bnonu a nsni.”

*Jizōsi gworu nye
renwu ojo nwugwu*

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Jizōsi nū ele sno apna a kworu ogbo be zne n'eli ele Gerasa ke zi n'aznu Osimini Galili. ²⁷ Nga Jizōsi hiri n'ogbo whuya, otu nye renwu ojo nwugwu hi n'eli wam kwnusi a. Nwerukna ka gbulem okwnu o wo iwo, o wu n'oro, oro a bu n'ilili. ²⁸ Nga o whurnu Jizōsi, o si lulo dna n'eli n'ochi a, siwama n'okne nkoli, “Kini bu me nū ji nwekogwu, Jizōsi Nnwō ke Chiokike Kakwo Nhne Dum Olu? Bikno, i ta m awnwhnu.” ²⁹ O

kwuru kpa kwnornu nū Jizōsi nyernu renwu ojo wam iwu o hi nū rime a whuya. Agida ige be kpagidneru nwerukna wam, be tu a ijigba ochi nū aka, be neese a nse, o gbajikwo ijigba, renwu ojo chibna nū hne koru owu.

³⁰ Jizōsi sika a, “Kini bu renwhna i?”

O kaa, “Lijoni,”* kwnornu nū agida renwu ojo bnarnu nū rime a. ³¹ Be riasno Jizōsi o chibna be n'olulu awnwhnu.

³² Odokwnu ezni zi nū ndundu naata wiri n'olu rugwu, renwu ojo riasno Jizōsi o kweru be zne bna nū rime ezni wam, o karu be zne. ³³ Renwu ojo wam hiri nū rime nwerukna wam whuya, bna nū rime ezni wam, odokwnu ezni wam gbadna ngwulangwu wam, dnabna nū rime mini, rinwu nū rime mini.

³⁴ Nga ele nṣozu ezni wam whurnu nhne mernu, be gbawhu, zne tnusinu ele zi nū rime eli-ohna ma nū ekwu. ³⁵ Ele badnu whoga zne whnu nhne mernu, be vakwnusi Jizōsi, whnu nwerukna wam renwu ojo whogaru nū rime a hne o dazi eli n'ochi Jizōsi, woru iwo, echiche a zuru ozu, ogwnu tu be. ³⁶ Ele whurnu nhne mernu kanu ele badnu kpa be gworu nwerukna wam renwu ojo nwugwu. ³⁷ Kpakara ele wu n'eli Gerasa gburugburu kanu Jizōsi o whoga n'eli be, kwnornu nū ogwnu nṣotu be. O bna nū rime ogbo laha.

³⁸ Nwerukna wam renwu ojo whogaru nū rime a riasno a ma o snornu a la, kovu Jizōsi chihala a, kanu a, ³⁹ “La n'oro i, kanu ele badnu nhne Chiokike mennu i.”

Nwerukna wam la, nṣotnusa kpakara n'eli-ohna nhne Jizōsi mennu a.

*Nnwō rinya matī nū
nwerinya ntu ovnarna*

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

* 8:30 Lijoni ke bu agida ele ogwnu.

40 Nga Jizōsi lahnarnu, igbudu badnu nabnanyarnu a, kwnornu nu be neele anya a. 41 Otu nwerukna rewhna a bu Jarjosi, nye risi oro ogbako ele Ju, vakwnusiri a, dna n'eli n'ochi Jizōsi, rjasno a o va oro a. 42 O rjasno a kwnornu nu o nwernu otu nnwo rinya kpoi, ke gbaru nri nu awha lawuru, nye zi n'onu enwu.

Kpa Jizōsi neezne n'apna, igbudu badnu snornu a naadnagidne a. 43 Otu nwerinya ke naariya ntu onarna nri nu awha lawuru, zi n'esilawuru igbudu badnu wam, tuwhukwo kpakara nhne o nwernu n'aka ele dibia, kovu o za nye nwernu rikne gwō a. 44 O varu n'aznu Jizōsi kpatu onu iwo a aka, ngangam, onarna a gbabiri.

45 Jizōsi sika, "Nyele kpaturu m aka?"

Kpakara be goru. Pita kaa, "Nda-ai-kwu, igbudu badnu ka naadnagidne i."

46 Kovu Jizōsi karu, "Otu badnu kpaturu m aka, m maam nu rikne hiri n'ehni m whoga."

47 Nga nwerinya wam whnurnu nu o nwée rikne tugwa, ehni naama a ririri, o dna n'eli n'ochi Jizōsi, kahia nu ruwhnu igbudu badnu wam nhne mernu o jiri kpatu iwo a aka, nu kpa be gwōru a ngangam.

48 Jizōsi kanu a, "Nnwō m rinya, okwnata mkpoma i znohialam ji, la n'udno."

49 Kpa Jizōsi kpu oka n'onu, otu badnu hiri n'oro Jarjosi va, kanu Jarjosi nye nnwō a naariya aria, "Nnwō i rinya nwunam. I kpaknama Nye-zni-nhne ehni berere."

50 Nga Jizōsi nuru a, o kanu Jarjosi, "I tuko ogwnu, kweru kpoi, be jogwo a."

51 Nga o vaduru n'oro, o kwéle nye obula snornu a bna nu rime oro, okwolem Pita, Joni nu Jemisi, nu nda nu nne nnwō rinya wam. 52 Kpakara ele badnu zi naakwna ekwna, naagbanu nnwō rinya

wam mkpe. Jizōsi kanu be, "Anu kwnama ekwna, nnwō rinya ka nwuna onwu, o neezni anyarna."

53 Be mu a rumu, kwnornu nu be magwu nu nnwō rinya wam nwurnu onwu. 54 Kovu nu Jizōsi nwugwuru a n'aka, kaa, "Nnwō, lizo." 55 Enine a hiehnarnu, o lizo ngangam. Jizōsi kanu be, be nyee a nhne, ma o ri. 56 O duru ele murmu a ehni, kovu Jizōsi kanu be, be kahianu nye obula nhne mernu.

9

Jizōsi zihalaru nri nu badnu lawuru

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

1 Jizōsi sukwukota ele izi nri nu ebo wam n'otu, nyee be rikne nu rikne ochichi o chihala renwu oju nu o gwō nriria. 2 O zihala be zne kpo okwo eli-eze Chiokike, gwō ele nriria. 3 O kanu be, "Anu ji nhne obula kpa anu neezne. Anu ji mkpara mōbu rekpa, mōbu breḍi, mōbu iwai, anu chi iwo lawuru. 4 Oro obula anu bnarnu, anu daziri pi tem anu whoga n'eli-ohna wam. 5 O buru nu ele badnu nabnanyana anu, anu whoga n'eli-ohna wam, lisnama riza ke zi n'ochi anu, ma o buru nhne akebe megidne be."

6 Be whoga, zne hite n'otu eli zne eli berere, nokpo okwo izi oma, nōgwo ele nriria kpakara ohna.

O gbagwojiri Erodu anya

(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

7 Nga Erodu nye nechi Galili nuru kpakara nhne neeme, o gbagwojiri a anya, kwnornu nu agwna ele badnu naakaa nu Joni hilem n'enwu lizo, 8 ele berere naakaa nu Elaija whuyaru iwhne, ele berere naakaa nu otu nu rime ele owhnurninya gbaka hiri n'enwu lizo. 9 Erodu kaa, "M biri m Joni risi, nyele bu nye ka me nonu nhne gbasiri a?" O pio o whnu Jizōsi.

*Jizōsi nyernu
pokwu badnụ isne wiri*

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jōn 6:1-14)

¹⁰ Nga ele izi wam hiehnarnu, be kanụ Jizōsi nhne be mernu. O kwuru be whōga ichne, zne ẹli Bẹtesaida. ¹¹ Nga igbudu badnụ wam mahiāru, be snornu a. O kwubnanya be, kwunu be ọka gbasiri ẹli-eze Chiokike, gwọ masi ele nriria.

¹² N'ogbednachi nga chi neeji, nri nụ badnụ lawuru wam vakwnusi Jizōsi, kanụ a, "Zihala ele ka ma be zne nụ rime ẹli-ohna ma nụ rime ẹkwu, zuru nhne oriri, dnanyi n'abalị a, kwnornu nụ a zị nụ hne kọru owu."

¹³ Jizōsi saru be, "Anụ nyee be nhne be jeeri."

Be saru a, "Nhne a nwernu hna kwolem ike brēdi isne nụ aznụ lawuru, okwolem ma a jeezne zuya wiri a jeenye igbudu badnụ ka."

¹⁴ Pokwu ele rukna isne zị pji.

Kovu Jizōsi kanụ ele sno apna a, "Anụ mee ma be daziri ẹli nụ mkpuru nri badnụ isne, mkpuru nri badnụ isne."

¹⁵ Ele sno apna a mee kpam, nye ọbula daziri ẹli. ¹⁶ Jizōsi gweru ike brēdi isne wam nụ aznụ lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama be. O nyee be ele sno apna a, be nyee igbudu badnụ wam. ¹⁷ Kpakara be ri, riji ruwḡo, ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu ke gwarnu, nri nụ nkita lawuru jihāru.

Pita kahiaru nye Jizōsi bu

(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Otu ọbochi, nga Jizōsi neekpe okpukpe ichne, ele sno apna a nụ ya zị, ọ sika be, "Ele badnụ be naakaa nụ me bu nyele?"

¹⁹ Be saru a, "Agwna be naakaa, Jōni Nye Wụ Mini, ele berere naakaa, Ẹlajja, ele berere masi naakaa, otu nụ rime ele

owhnurninya gbaka hiri n'ẹnwu lizo."

²⁰ Kovu Jizōsi sika be, "Anụ n'iwḡuru anụ, anụ kanụ nụ m bu m nyele?"

Pita saru a, "I bu Karaisi ke Chiokike."

*Jizōsi kwuru ọka
gbasiri ẹnwu a*

(Mat 16:20-28; Mak 8:30--9:1)

²¹ Jizōsi dọ be aka nụ nsni be kani nye ọbula. ²² O kanụ be, "Nnwọ ke Badnụ jaatariri agida awhnuwhnu, ele okno badnụ nụ ele risi ariohna nụ ele neezni iwu ele Ju jọju a, be gbu a, nga ọbochi ẹto whemernu, o jeehi n'ẹnwu lizo berere."

²³ O kanụ kpakara be, "O buru nụ nye ọbula joosno m n'aznụ, o jọju ẹhni a, vuru ọgba a kpakara ọbochi sno m. ²⁴ Kwnornu nụ nye ọbula ke noopio ọ znohia budnu a, jootuwḡu a, kovu nye ọbula ke jootuwḡu budnu a kwnornu m, jooznohia a. ²⁵ Mbnarna kini bu nhne badnụ jeenwe ọ buru nụ ọ rihia kpakara ọwa n'iru, kovu tuwhume budnu a? ²⁶ Nye ọbula ke iwḡnerne m nụ ikwu-ọnu m jootu, Nnwọ ke Badnụ jootu iwḡnerne nye wam nga ọ jaava n'igwugwu a nụ n'igwugwu ke Nda a nụ ke ele enine izi nsọ. ²⁷ N'ezi me kanụ anụ, agwna ele gwuzo hna jōonwu ẹnwu tem be whnu ẹli-eze Chiokike."

Onwoghari ke Jizōsi

(Mat 17:1-8; Mak 9:2-8)

²⁸ Nga ọbochi ẹsato whemernu kpa Jizōsi kwuru ikwu-ọnu ka, o kwuru Pita, Jōni nụ Jemisi yisinu ẹhni a zne n'olu rugwu kpe okpukpe. ²⁹ Kpa o zị neekpe okpukpe, ruwhnu a gbanwornu, iwo naacha va-a-a, neeke eke lele amuma. ³⁰ Ngangam, be whnu ele rukna lawuru nụ ya nookwurita ọka, be bu Mozizi nụ Ẹlajja. ³¹ Be whuyaru n'igwugwu, be nụ Jizōsi kwu ọka gbasiri ẹnwu a ke jeemezu nụ Jeruselem. ³² Anyarna turu Pita

nụ ele nụ ya zị, kọvu nga anya dnornu be, be whnurnu igwugwu Jizọsi nụ ele rukna lawuru be nụ a gwuzo. ³³ Kpa be nọowhoga hne Jizọsi zị, Pita kanu a, “Nda-ai-kwu, ọ bụru ọma a daziri hna. Ngwa ma a wu ọro-eka ẹto hna, otu ke i, otu ke Mozizi, otu Ẹlajia.” (Ọ máa nhne o jookwu.)

³⁴ Kpa ọ kpu ọka ka n'ọnu, erumeru oligwe whuyaru kpusni be, ogwnu turu be kpa be zị n'erumeru oligwe wam. ³⁵ Otu akpiri hiri n'erumeru oligwe wam, kaa, “Ka bụ Nnwọ m, nye me hohiaru, anụ bnotenu a nsni.”

³⁶ Nga akpiri wam kwukworu, be whnurnu Jizọsi nsnunu a. Ele sno apna a bitaru nhne be whnurnu nụ mkpoma be, ọ zá nye be kannu nhne be whnurnu ige wam.

*Jizọsi gwọru
wikoro rukna*

(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ N'ekile a, nga be hiri nụ rugwu wam hiedna, igbudu badnu vakwnusiri Jizọsi. ³⁸ Otu nwerukna hiri n'igbudu badnu wam siwama lulo, “Nye-zni-nhne, bikno le nnwọ m rukna anya, kwnornu nụ ọ bụ otu nnwọ me nwernu. ³⁹ Rẹnwu ojo nwugwu a, o si lulo, o vudna n'eli nọodo a, ọ nọogbo okoto n'ọnu, o gbu ọkwnu sụ ọ sịgbasi a, ma o gbu a. ⁴⁰ M riasno ele sno apna i ma be chihala a, kọvu be nwée rikne.”

⁴¹ Jizọsi saru be, “Anụ ebiri ka nwée ọkwната mkpoma, ele mkpoma hiri aghi, me nụ anụ jaadazi dụ ngele? Me jeesinu anụ mkpoma dụ ngele?” Ọ kanu nwerukna wam, “Kwuya nnwọ i rukna hna.”

⁴² Nga nnwọ rukna wam naava, rẹnwu ojo wam vudna a n'eli, dọsi a rikne. Kọvu Jizọsi bigboru rẹnwu ojo wam, gwọ a, kwuhnata a nda a. ⁴³ Rikne ẹrnu Chiokike duru kpakara be ẹhni.

*Jizọsi kwukwnornu ọka
gbasiri enwu a*

(Mat 17:22,23; Mak 9:30-32)

Kpakara nhne o neeme noodu ele badnu ẹhni, Jizọsi kanu ele sno apna a, ⁴⁴ “Anụ bno nsni nhne me naakanu anụ. Be jeegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele badnu.” ⁴⁵ Kọvu be ghọyage nhne o nookwu. O bụ nhne tugwaru otugwa n'anya be, be máa nhne ọ bụ. Ogwnu kwéle be sịkwa a nhne gbasiri a.

Nyele kakwo ibne a?

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Ele sno apna a bete neesigha ọka n'esilawuru be nye kakwo ibne a. ⁴⁷ Nga Jizọsi mahiaru nhne zị be nụ mkpoma, o kwuru otu watakiri gwuzote a nụ ngeri a. ⁴⁸ Ọ kanu be, “Nye ọbula ke jaanarnu watakiri ka nụ rẹwhna m, nanarnu m, nye ọbula ke nanarnu m, nanarnu nye ziyaru m. Kwnornu nụ nye kakwo matị n'esilawuru anụ, nye wam bụ nye kakwo.”

*Nye zá neemegidne anụ,
dagwunu anụ*

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jóni kanu a, “Nda-ai-kwu, a whnurnu otu badnu ke naachihala rẹnwu ojo nụ rẹwhna i, a bnosni a, kwnornu nụ ọ zá noosno ai.”

⁵⁰ Jizọsi kaa, “Anụ bnosni a, kwnornu nụ nye zá neemegidne anụ, dagwunu anụ.”

*Otu mgbu kwéle
ọ nabnanya Jizọsi*

⁵¹ Kpa ige nọodu ọ jaala oligwe, Jizọsi kpebitem o zne Jeruselem.

⁵² O zihala ele izi nụ ruwhnu a, be zne otu ẹli Sameria ma be mekwatanu a nhne. ⁵³ Kọvu ele ẹli wam kwéle ọ nabnanya a, kwnornu nụ ọ nụ lele nụ o neezne Jeruselem.

⁵⁴ Nga ele sno apna a Jemisi nụ Jóni whnurnu ka, be sịkwa a, “Nyenwe ai, i pioru ma a sukwudna bẹkwnu n'oligwe rnegbukwo kpakara be?”

⁵⁵ Kọvu nụ Jizọsi tũhnasarnu, bigbo be. ⁵⁶ [Ọ kaa, “Anụ máa enine

anụ nwernu. Nnwọ ke Badnụ váge ma o gbu badnụ, kọvu ọ zọhia bụdnụ badnụ.”] Be whe zne ẹli berere.

*Nhne o joowhu ele
sno apna Jizosi*

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Kpa be neezne nụ apna, otu nwerukna kanụ a, “M joosno i hne ọbula i neezne.”

⁵⁸ Jizosi kanụ a, “Edu nwernu mkpewu hne be dnanyi, ọnunu oligwe nwernu alikwu hne be zukwa inwe, kọvu Nnwọ ke Badnụ nwé hne ọ jaabita risi a.”

⁵⁹ Ọ kanụ nye berere, “Sno m.”

Kọvu nwerukna wam kaa, “Nyenwe aị, kweru me beru ọsno lite nda m.”

⁶⁰ Jizosi kanụ a, “Gharu ele nwurnu ọnwu ma be lite ele nwurnu ọnwu ibne be, kọvu zne kpọ okwo izi oma ẹli-eze Chiokike.”

⁶¹ Nye berere kwno kaa, “Nyenwe aị, m joosno i, kọvu kweru m me beru ọsno zne bekwu ele ọro m ikwu ipne-aznụ.”

⁶² Jizosi kanụ a, “Ọ zá nye ọbula ke yisiri aka nụ mfama ẹkwu ke anọ ọro nọpnuhari, daziri neele anya n'aznụ, kwesiri ẹli-eze Chiokike.”

10

*Jizosi zihalaru nri
badnụ ẹsau nụ ebo*

¹ Nga ka mekworu, Jizosi hohiaru nri badnụ ẹsau nụ ẹbo, ma o zihala be ẹbo ẹbo nụ rime ẹli-ọhna nụ mgbu ọbula ọ jaabna. ² Ọ kanụ be, “Ogwe nhne ẹkwu zị agida, kọvu nụ ele ẹrnu zị ele nụ ele. Kam kpayaru, anụ rịo Nyenwe ogwe nhne ẹkwu ma o zizne ele ẹrnu n'ẹkwu a. ³ Anụ zne, m neezizne anụ lele rụmu atnurnu n'esilawuru edu. ⁴ Anụ jị rẹkpa iwai, mọbu rẹkpa, mọbu okoro-ọchi, anụ békwu nye ọbula n'apna.

⁵ “Nga anụ bnarnụ ọro ọbula, anụ beru ọsno kaa, ‘Udno zinu ọro ka.’ ⁶ Ọ bụru nụ nye udno zị n'oro wam, udno anụ jaazinu

a, ọ bụru nụ nye udno zila, udno anụ jaahiehnakwnusi anụ. ⁷ Anụ dazigidne n'oro wam, neeri, nọonwo nhne be jeenye anụ. Ka bụ kwnornu nụ nye ẹrnu kwesiri ọgwo ẹrnu a. Anụ znéko n'oro n'oro.

⁸ “Nga anụ bnarnụ ẹli-ọhna ọbula ke be nabnanyarnụ anụ, anụ ri nhne ọbula be jeenye anụ. ⁹ Anụ gwọ ele nriria zị pii, anụ kanụ be, ‘Eli-eze Chiokike zị anụ ndundu.’ ¹⁰ Kọvu nụ ẹli ọbula anụ bnarnụ ke be nábnyanya anụ, anụ zne n'apna a, kaa, ¹¹ ‘Ọ bụbedi rịzna ẹli anụ ke takwnusiri n'ochi aị, a lịsnarnu a megidne anụ. Kọvu anụ mahia nụ ẹli-eze Chiokike zị ndundu.’ ¹² Me kanụ anụ, Chiokike joodonu ẹli Sodom obirizi karu ẹli wam n'ọbochi ikpe.

*Ẹli-ọhna kwé ekwe
(Mat 11:20-24)*

¹³ “Awhnụwhnu jaazinu i, jị Korazini. Awhnụwhnu jaazinu i, jị Bẹtesaida. Kwnornu nụ ẹrnu ndu-ehni ke be rnurnu nụ rime anụ, ọ bụru nụ be rnụ be nụ ẹli Taya nụ ẹli Saidoni, be znernu ọtuhnasna mkpoma agida ige wheru ewhe, daziri n'ikpe mkpe nụ rẹtnu. ¹⁴ Kọvu be joodonu Taya nụ Saidoni obirizi n'ikpe karu anụ. ¹⁵ Jịwa masi, Kapanom, be jeegwelizọ i olu du oligwe? Be jeegwedna i ẹli, du bẹkwu ẹli rẹnwu.

¹⁶ “Nye noobnonu anụ nsni noobnonu m nsni, nye juru anụ nọọju m. Nye ọbula ke juru m nọọju nye ziyaru m.”

*Nri badnụ ẹsau nụ ẹbo wam
hieharnu*

¹⁷ Nri badnụ ẹsau nụ ẹbo wam jiri snarnima hiehna, kaa, “Nyenwe aị, ele rẹnwu ojo bnonnu aị nsni nụ rẹwhna i.”

¹⁸ Jizosi kanụ be, “M whnurnu m Ekwensu hne o hi n'oligwe dna lele amuma. ¹⁹ M nyernu m anụ rikne ọ zokwasi agwọ nụ akpi ọchi nụ o megbu kpakara rikne ke nye

irno, o zá ke nwernu rikne mekasi anu nhne rja rja. ²⁰ Kovu mkpoma so anu n'onu kwnornu nu renwu ojo noobnonu anu risi, kovu anu nwudna nu be gbaru rewhna anu n'okwukwo n'oligwe."

Jizosi nwudnarnu
(Mat 11:25-27; 13:16,17)

²¹ Ige wam Jizosi nwudnarnu k'agida nu rime Enine Nso, kaa, "Meka, Nda, Nyenwe oligwe nu owa, kwnornu nu i bigwaru nhne ka n'anya ele ako nu ele marnu nhne, kovu i kpumennu be rumu takiri. Owe! Nda, meka, kwnornu nu o buru oma kpam n'anya i.

²² "Nda m yisiri kpakara nhne n'aka m. O zá nye magwu nye Nnwó wam bu, okwolem Nda. O zá nye magwu masi nye Nda bu, okwolem Nnwó wam, nu ele Nnwó wam pioru o kpumenu a."

²³ Ige wam o tuhmasna hne ele sno apna a zi, kanu be ichne, "Owa oma zinu anya ke whnurnu nhne anu whnurnu. ²⁴ Me kanu anu, agida ele owhnurninya nu ele eze pioru o whnu nhne anu noowhnu kovu be whnuna, nu o nurnu nhne anu nonu, kovu nu be nuna."

Elulu nye Sameria oma

²⁵ Otu mgba, nye ogwnu iwu lizoru naakpa Jizosi iru, sikwa a, "Nye-zni-nhne, kini bu nhne me jeeme ma m kehia m budnu kwó okwo?"

²⁶ Jizosi saru a, "Kini bu nhne be gbaru n'iwu? Ndaa kpa i noogwnu a?"

²⁷ O saru, "I jeegweru kpakara mkpoma i nu kpakara mkpuru ovu i, nu kpakara iknernema i nu kpakara echiche i whnu Nyenwe ai Chiokike i n'anya. Whnu masi nye agbatibi i n'anya lele ehni i."

²⁸ Jizosi kanu a, "I sakwahiaru a, mee kpam, i jaazi budnu."

²⁹ Kovu o pioru o mee ehni a nye oma, o sikwa Jizosi, "Nyele bu nye agbatibi m?"

³⁰ Jizosi saru a, "Otu nwerukna hiri nu Jerusalem neezne Jeriko, o dnabna n'aka ele buznu. Be woru iwo a, li a nhne, gbawhu, sigbasi a n'onu enwu. ³¹ O dnabna nu otu nye arjohna neewhe n'apna wam, nga o whnurnu a, o garu ngeri berere znernu hne o znezne. ³² Kpam masi, otu nye Livaí, nga o vaduru hne o zi, whnu a, o garu ngeri berere znernu hne o znezne. ³³ Kovu otu nye Sameria neewhe n'apna wam, vaduru hne o zi, nga o whnuru a, o donu a obirizi. ³⁴ O znekwnusi a, wusi a monu nu manya, knesi enya a. O vukwasí nwerukna wam n'olu ano oro a, kwuzne a n'oro ele izne, legidne anya nkari. ³⁵ N'ekile a, o nyee nyenwe oro ele izne wam iwai, kanu a, 'Legidne a anya nkari, me hiehna, m jookwu i nhne obula i mewhuru nu risi.'

³⁶ "N'esilawuru badnu eto ka, ndaa nye i cheru gesiri nu nye wam dnabnarnu n'aka ele buznu bu nye agbatibi a?"

³⁷ Nye ogwnu iwu wam kaa, "Nye wam ke donu a obirizi."

Jizosi kanu a, "Zne, mee kpam."

Jizosi znernu oro
Mata nu Meri

³⁸ Nga be neezne n'apna, Jizosi nu ele sno apna a va otu eli-ohna, zne n'oro Mata nye gbamanu a oro a. ³⁹ Mata nwernu otu nwene rinya rewhna a bu Meri, Meri znernu daziri eli n'ochi Nyenwe ai, nonu ikwu-onu a. ⁴⁰ Kovu echiche Mata jihiaru n'ernu o noornu, o vakwnusi Jizosi kaa, "Nyenwe ai, o gbasila i nu nwene m rinya sigbasiri me nunsnu m noornu ernu? Kanu a ma o yisinu m aka."

⁴¹ Jizosi saru a, "Mata, Mata, i naari oriri, neemekpa ehni i ehni kwnornu agida nhne. ⁴² Kovu otu nhne zi mkpa. Meri horulam nhne ke ka mma, o zá nye jeenwe rikne nahoru a ya."

11

*Jizōsi znirni nhne
gbasiri okpukpe*

(Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ O dū otu ọbochi Jizōsi zị neekpe okpukpe n'otu hnanum, nga o kpekworu, otu nū ele sno apna kanū a, “Nyenwe aị, zni aị kpa be kpe okpukpe lele kpa Jōni znirni ele sno apna a.”

² O kanū be, “Nga anū neekpe, anū kaa,
'Nda aị,

rewhna ị bụru nhne zị nsọ.

Ẹlị-eze ị va.*

³ Nyee aị wiri tna, ke joozunu aị ọbochi tna.

⁴ Gbarūnu aị mmehie aị,
lele kpa a jaagbarūnu ele mehieru aị.

I yisi aị nū rime nhne ọrnurna.’ †

⁵ O kanū be, “O bụru nū otu nū rime anū nweru enyi, o znekwunusi a n'esilawūru abalị, kaa, 'Enyi m, gbaznisi m ike brēdi ẹto.

⁶ Otu enyi m berere vakwnusiri m, m nwée m nhne me jeenye a.’

⁷ “Enyi a hi nū rime ọro sa a, 'Ị kpákna m ẹhni. M tūsnilem ọro, me nū rumu m dnanyi n'okpata. M jéenwe rikne lizọ nye i nhne ọbula.’

⁸ Me kanū anū, ọ bụ n'ezị nū o jéelizọ nye a kwnornu nū ọ bụ enyi a, kọvu kwnornu nū iwhnerne zá nọtụ nye ọrio, o jeelizọ nye a.

⁹ “Kpam masị, me kanū anū, anū rịo, be jeenye anū, anū pio, anū joopiohia, anū znu aka n'onu-mgbo, be jaagbamanū. ¹⁰ Kwnornu nū nye ọbula ke nọorio, nọoriohia, nye noopio, noopiohia, nye nooznu aka nū mgbo be jaagbamanū a.

¹¹ “Ndaa nye bụ nda n'esilawūru anū, nye nnwọ a jọorio aznū, o nyee a agwọ? ‡ ¹² Mọbu ọ rịo a ẹkwna ọchichi, o nyee a akpị? ¹³ O bụru anū ele jọgburu ẹhni anū nū bụjo

mahiaru o nyee rumu anū nkesi bụru ọma, ọ kọ bụru Nda anū ke oligwe, ọ bụ nū o jéenye ele nọorio a Enine Nsọ?”

Jizōsi nū Belizibolu

(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Jizōsi naachihala renwu ojo ke dnarnū mgbu. Nga renwu ojo wam whogaru, nwerukna wam ke dnarnū mgbu kwuru oka, o du kpakara ele badnū ẹhni. ¹⁵ Kọvu agwna be kaa, “O ji rikne Belizibolu nye risi ele renwu ojo naachihala renwu ojo.” ¹⁶ Ele berere naakpa a iru, kaa, o gesi be nhne elekema hi n'oligwe.

¹⁷ Jizōsi mahiaru mkpoma be, ọ kanū be, “Ẹlị-eze ọbula kewama megidne ẹhni a, ọ jootubiri etekne, ọro ọbula kewama megidne ẹhni a, ọ jaadna. ¹⁸ O bụru nū Setani kewama megidne ẹhni a, ẹlị-eze a jógwuzoli. M nookwu ka kwnornu nū anū karū nū m ji m rikne Belizibolu naachihala renwu ojo. ¹⁹ Kịtna, ọ bụru nū m ji m rikne Belizibolu naachihala renwu ojo, ele sno anū ji rikne nyele naachihala be? Be jọobu ele ikpe anū. ²⁰ Kọvu ọ bụru nū m ji m aka Chiokike naachihala renwu ojo, ẹlị-eze Chiokike dulam anū ẹhni.

²¹ “Nga nye dikne woru mgwna ọgwnu a, neese ọro a, ẹkwnu a zị n'udno. ²² Kọvu nga nye kakwo a rikne varū, megbu a, ọ nahọru a kpakara mgwna ọgwnu a ke ọ tūkwasiri mkpoma, kesa ẹkwnu a.

²³ “Nye dágwūnu m, neemegidne m, nye snóne m chikota nhne, nọobosa ọbosa.

Renwu ojo hiehnarnu

(Mat 12:43-45)

²⁴ “Nga renwu ojo hiri nū rime badnū whoga, o znegharị n'ẹlị chna chna chna, noopio hne o joozukwa inwe. O bụru nū ọ whnúna, ọ kaa,

* **11:2** Agwna nhne be gbarū kwuru be mee nhne i noopio n'owa lele kpa be mee a n'oligwe

† **11:4** Agwna nhne be gbarū kwuru dọhia n'aka nhne ọrnurna ‡ **11:11** Agwna nhne be gbarū kwuru brēdi

'M jaalahna n'oro me hiri whuya.'
 25 Nga o vaduru, o whnu nu be zasnaru oro wam bikwata nhne nkari. 26 O jeezne chiri renwu ojo esau ibne a ele nwernu risi rikne karu a, be wuru nu rime nye wam. Onodi ipne-aznu nye wam johnasi bujo karu kpa o zi nu mbom."

Nye owa oma n'ezì

27 Kpa Jizosi zi nookwu oka ka, otu nwerinya siwama n'igbudu badnu wam, "Ruhwo ke vuru i nu rema ke i nwornu bu nhne be goziri ogozi."

28 Jizosi saru, "Ele owa oma karukwo bu ele nonu ikwu-onu Chiokike, neeme be."

Nhne elekema ke Jona

(Mat 12:38-42)

29 Kpa igbudu badnu wam gbakoru hne Jizosi zi, o kanu be, "Ebiri ojo ka noopio nhne elekema, o za nhne elekema be jeenye be, okwolem nhne elekema Jona. 30 Lele kpa Jona bu nhne elekema ke ele Ninive, o bu kpa Nnwọ ke Badnu jobunu ebiri ka. 31 Eze nyerinya Seba jeelizo ya nu ele ebiri ka bna n'ikpe, o jaama be ikpe, kwnornu nu o hiri n'osotoma k'owa va nurnu akoniche Solomoni. Kovu le, nhne kakwo Solomoni zi hna. 32 Ele Ninive jeelizo, be nu ebiri ka bna n'ikpe, be jaama be ikpe, kwnornu nu be tuhnaasnaru mkpoma n'okpo okwo Jona. Kovu le, nhne kakwo Jona zi hna.

Iwhne ke ehni

(Mat 5:15; 6:22,23)

33 "O za nye joomusi tonji bita a nu hne tugwaru otugwa, mọbu bita nu mkpururu nkita. Tnunuma, be bita a n'olu nhne be bita tonji, ma ele naabnanya oro whnurnu iwhne a. 34 Anya bu iwhne ke ehni. O buru nu anya i buru oma, kpakara ehni i jobu iwhne iwhne. Kovu o buru nu anya i buo oma, kpakara ehni i jaagba ochichiri. 35 Anu ledukom anya o zi iwhne ke zi anu n'ehni

bo gho ochichiri. 36 Ka kpayaru, o buru nu kpakara ehni i bu iwhne iwhne, o za ngeri ke gbaru ochichiri, kpakara ehni i jobu iwhne lele nga tonji noomukwasi i iwhne a."

*Ele Farisi nu
 ele zni iwu ele Ju*

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

37 Nga Jizosi kwukworu oka ka, otu nye Farisi skuwu a, o va snornu a ri wiri, o snornu a zne, o daziri n'ikpechi. 38 Nye Farisi wam whnurnu nu Jizosi kwoge aka bete ri wiri, o du a ehni.

39 Nyenwe ai kanu a, "Kitna anu ele Farisi beru osno snu aznu okiko nu agbugba wiri, kovu nu owho-anya nu agwa ojo jihiaru nu rime anu. 40 Anu ele iwhnirniwhno! O buo otu badnu wam mernu rime okiko nu aznu a? 41 Anu gweru nhne zi nu rime agbugba wiri donu ele mboni obirizi, kpakara nhne jaazinu anu richna.

42 "Awhnwhnu zinu anu ele Farisi, kwnornu nu anu nokwu otu nga nu nri ke kpakara mkporo okwukwo nwernu eknarna oma ke ekwu, kovu anu juru ikpe zi snam nu owhnun'anya Chiokike. O zi mkpa nu anu zneru eme nhne ka nu ke berere.

43 "Awhnwhnu zinu anu, ele Farisi, kwnornu nu anu whnurnu risi ngadna n'oro ogbako anu n'anya, o naamasị anu ele badnu neebekwu anu ikwu n'ahia.

44 "Awhnwhnu zinu anu, ele Farisi, kwnornu nu anu nu lele ilili ke ele badnu ma n'ozo ochi n'olu a."

45 Otu nye ogwnu iwu saru Jizosi, "Nye-zni-nhne, oka ka i nookwu naakpasị ai iwhnerne."

46 Jizosi saru nye ogwnu iwu wam, "Awhnwhnu jaazinu anu ele ogwnu iwu, kwnornu nu anu noovute ele badnu ivu rinya be vuru, kovu anu n'iwihuru anu jeegweru otu mkpaka anu yinu be aka. 47 Awhnwhnu zinu anu,

kwnornu nū anū noowu ilili ele ọwhnurninya, ele nda anū ọknani gburu. ⁴⁸ Anū bụ ele akebne nū ele kwnagidneru nhne ele nda anū ọknani mernu, be gburu ele ọwhnurninya, anū wu ilili be. ⁴⁹ Chiokike nū nhne ọmuma a karū, 'M jeeziznenu be ele ọwhnurninya nū ele izi, be joogbu agwna be, be jaakpakna ele berere ẹhni.' ⁵⁰ Kam kpayarū, ebiri ka jaata awhnūwhnu kpakara ọvnarna ele ọwhnurninya be gburu hite n'ọpanizo ọwa, ⁵¹ hite n'ọvnarna Ebeli dū n'ọvnarna Zakaraya, nye be gburu n'iketa ojo arịohna nū hne zị nsọ. Owe! Me kanū anū, ebiri ka jọokwu kpakara ọgwo ọvnarna ka.

⁵² "Awhnūwhnu zīnu anū ele ọgwnu iwu, kwnornu nū anū gwemernu snambị ke naagbama ọnuhna akoniche, anū bnáge, anū kwéle ele pioru ọ bna be bna."

⁵³ Nga Jizọsi hiri nū pị whọga, ele Farisi nū ele zni iwu ele Ju nookwunu a ọnu rikne, nẹsikwa ajjji agida nhne. ⁵⁴ Be needne, noopio ma be jọonu nhne be jeeji bno a nhne.

12

*Ọ dọ aka nū nsnị
gbasiri ruwhnu lawuru*
(Mat 10:26,27)

¹ Nga igbudu ele badnū gbakoru hne Jizọsi zị ke mernu be nọozo ibne be ọchi, Jizọsi beru ọsno naakanū ele sno apna a, "Anū neeze nhne whū brēdi ke ele Farisi, ke bụ ruwhnu lawuru. ² Kwnornu nū be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni, kpakara nhne be tugwaru otugwa jọowhuya iwhe. ³ Nhne anū kwuru n'ọchichiri, be jookwuhia n'iwhehnie, ke anū tūkasiri nū nsnị nū rime ọro matị, be jookwuhia n'olu ọro.

*Nye anū kwesiri
ọ tū ọgwnu*
(Mat 10:28-31)

⁴ "Ele enyi m, me kanū anū, anū tū ogwnu ele noogbu anọ-ẹhni, ele nwée rikne o mee nhne berere. ⁵ Kọvu me kanū anū nye anū jọtụ ogwnu a, anū tū ogwnu nye wam ke nwernu rikne gbu anọ-ẹhni, tūbna enine nū rime bẹkwnu. Owe! Me kanū anū, anū tū ogwnu a. ⁶ Be zá neere wọznna isne mkpuru iwai matị lawuru? Kọvu Chiokike zá neechezu otu nū ruwhnu a. ⁷ N'ezi, be gwnurnu kpakara rukeri-ize ke risi anū ọnu. Ogwnu tū anū, anū zị okne ọnu ahia karū agida wọznna.

Ọ kwuhia nū ọ jū Karaisi
(Mat 10:32,33; 12:32; 10:19,20)

⁸ "Me kanū anū, nye ọbula ke jookwuhia m nū ruwhnu ele badnū, Nnwọ ke Badnū jookwuhia nye wam nū ruwhnu ele enine izi Chiokike. ⁹ Kọvu nye ọbula ke jọogonahoru m nū ọ máa nye me bụ nū ruwhnu ele badnū, m jọogonahoru a nū ruwhnu ele enine izi Chiokike. ¹⁰ Nye ọbula ke kwuru ọka ojo megidne Nnwọ ke Badnū, be jaagbarunu a, kọvu nye ọbula ke kwuru kwugidne Enine Nsọ, be jáagbarunu a.

¹¹ "Nga be jookwuru anū zne n'oro ọgbako ele Ju, nū ruwhnu ele ọchichi nū ele risi, kpe anū ikpe, mkpoma lákọ anū mini kpa anū jọogoru ọnu anū mọbu nhne anū jookwu. ¹² Enine Nsọ jeezni anū n'ige wam nhne anū jookwu."

*Elulu nye eze
iwhnirniwhno*

¹³ Otu badnū n'esilawuru igbudu badnū wam, kanū Jizọsi, "Nye-zni-nhne, kanū nwene m rukna ma o keme mkpe aị."

¹⁴ Jizọsi sarū a, "Enyi m, nyele mernu m nye ikpe mọbu nye ke mkpe n'esilawuru anū?" ¹⁵ Ọ kanū be, "Anyá dū anū ẹli gbasiri kpakara ọwho-anya, kwnornu nū budson badnū híge n'agida ẹkwnu o nwernu whuya."

16 Jizọsi tnyu be elulu ka, “Ekwu otu nye eze mirni agida mkpuru. 17 Nye eze wam naari nu mkpoma a, ‘Ndaa nhne me jeeme? M nwée m obna hne me jaabita mkpuru m.’

18 “O kaa, ‘Ka bu nhne me jeeme, m jaakwnadna kpakara obna m, wu obna ikne ke zi rude, m jaabita kpakara mkpuru m nu ekwnu m nu rime be. 19 M jaakanu ehni m, I nwernu agida ekwnu i kpabitaru agida awha, zukwaru inwe, ri, nwọ, mkpoma so i n’onu.’

20 “Kovu Chiokike kannu a, ‘Ji nye iwhnirniwhno, be noopio budnu i n’aka i n’abali ka. Nyele jeenwe kpakara nhne i kpabitannu ehni?’ ”

21 “Ka bu kpa o jaazinu kpakara ele kpabitannu ehni be ekwnu, kovu be nwée ekwnu nu ruwhnu Chiokike.”

*Anu kwnata Chiokike
mkpoma
(Mat 6:25-34)*

22 Jizọsi kanu ele sno apna a, “Ka bu nhne me kwno naakanu anu, anu rigbuko ehni anu n’oriri gbasiri budnu anu, nhne anu jeeri, mọbu gbasiri ehni anu, iwo anu joowo. 23 Budnu kakwo wiri, ehni kakwo iwo. 24 Anu le rumu onunu, be gha mkpuru, be za neegwe nhne n’ekwu, be nwée obna hne be bita mkpuru, kovu Chiokike nooznu be. Anu zi okne onu ahia karukwo rumu onunu. 25 Ndaa badnu n’esilawuru anu ke nwernu rikne tukwasi nhne nu budnu a hite n’origbu ehni a? 26 Hne o bu nu anu nwée rikne mee nhne matj nu kpa, kini mernu anu naarigbu ehni anu gbasiri nhne ke berere?”

27 “Anu lekọm atna kpa be nooso. Be za noodogbu ehni be n’ernu, be kwné ikpe. Kovu me kanu anu, o bubedi Solomoni n’iwhuru a nu kpakara igwugwu a, yige eyi lele otu nu rime be. 28 O buru nu Chiokike noowosi achara ke zi n’ekwu iwo, bu ke zi tna, ekile be kporne be nu bekwnu, o ko buru

anu, o joowosi anu iwo, anu ele okwnata ovu matj. 29 Anu tukwasi mkpoma anu nu nhne anu jeeri mọbu nhne anu jponwo, anu rigbu ehni anu gbasiri a. 30 Kwnornu nu kpakara nhne ka bu nhne ele máa Chiokike noopio, Nda anu magwu nu kpakara nhne ka zi anu mkpa. 31 Kovu anu pio eli-eze Chiokike, o jootukwasinu anu kpakara nhne ka masi.

*Ekwnu ke zi n’oligwe
(Mat 6:19-21)*

32 “Anu tu ogwnu, ogbori atnuru matj, kwnornu nu o masiri Nda anu o nyee anu eli-eze a. 33 Anu re nhne anu nwernu kesi ele mboni. Anu mehianu ehni anu rekpa iwai ke ka aka, anu kpabita ekwnu n’oligwe ke kwó okwo, hne nye buznu nwée rikne zne, akika za naata ekwnu zi pji. 34 Kwnornu nu hne ekwnu anu zi bu hne mkpoma anu jaazi masi.

Ele izi anya duru eli

35 “Anu jiknernu noornu ernu, ele tonji be noonwu onwu. 36 Lele ele neese nyenwe be znernu iriri olulu nnwerne ikne ma o hiehna, nga o hieru, znu aka n’onu-mgbo, be gbamanu a oro wara wara. 37 Owa oma zinu ele izi wam nyenwe be jowhnu hne be neese nse nga o hiehnarnu. Me kanu anu ezi oka, o josuru ajni n’ikwnu, kanu be, be daziri eli ri wiri, o buru nye izi be. 38 Owa oma zinu ele izi wam, o buru nu nyenwe be varu n’esilawuru abali mọbu n’onu osisi, o jowhnu nu be zi neese nse. 39 Kovu anu mahia nu o buru nu nye nwe oro mahiaru otnu-ige nye buznu jaava, o beekwele be liwa oro a. 40 Kam kpayaru, anu neese masi nse, kwnornu nu Nnwọ ke Badnu jaava igwe anu tuge anya a.”

*Ohi ke kwesiri
o kwnata mkpoma
(Mat 24:45-51)*

41 Pita sịkwa a, “Nyenwe aị, ị nọotnunu aị elulu ka, sọbu kpakara badnụ.”

42 Nyenwe aị saru a, “Nyele bu ọhi wam ke be kwesiri ọ kwnata mkpoma, nye nyenwe a mernu nye risi ọro a, ma o neenye ele ọhi wiri n'ige kwesiri? 43 Nye risi ọro wam jọobu nye ọwa oma ọ buru nu nyenwe a jaava whnu nu o mernu nhne kwesiri. 44 Me kanu anu ezi oka, nyenwe a jeeme a nye jeelekota kpakara ekwnu a. 45 Kọvu ọ buru nu ọhi wam jaakaa nu mkpoma a, ‘Nda m kwu gbulem okwnu,’ o bete naaligbu ele ọhi rukna nu rinya, neeri, nnonwo manya, manya noogbu masi a. 46 Nda kwu ọhi wam jaava n'obochi ọ tuge anya a nu n'ige ọ ma. O joogbubi a ichichi lawuru, mee ya nu ele kwé ekwe takọ awhnuwhnu.

47 “Nye izi ke marnu nhne nda a kwu pioru, o jiknernune o mee a, be jaapnia agida mbinibini. 48 Kọvu nye ke ma, ke mernu nhne kwesiri be ta a awhnuwhnu, be jaapnia a mbinibini matị. Kwnornu nu nye be nyernu agida nhne, bu nye be joopio agida nhne n'aka a. Nye be nyernu agida nhne o legidne anya, be joopio nhne zi agida karukwo n'aka a.

Jizosi, nhne neegweya okewa

(Mat 10:34-36)

49 “M varu m o gweya bekwnu n'owa, nhne me noopio ọ bu nu o noonwu kitna. 50 M nwernu m mini be jowu m, m jozukwa inwe tem be mezu a. 51 Anu cheru nu m gweyaru m udno n'owa? Oza! Me kanu anu, m gweyaru m okewa. 52 Hite nu kitna zne nu ruwhnu, badnu isne zi n'otu ọro jeekewa, badnu eto megidne badnu lawuru, badnu lawuru megidne badnu eto. 53 Be jeekewa

Nda megidne nnwo a rukna,
nnwo rukna megidne nda a,

nne megidne nnwo a rinya,
nnwo rinya megidne nne a,
nne nzi megidne nnwerne nnwo a,
nnwerne nnwo megidne nne
nzi a.”

Anu ghohia ige ka
(Mat 16:2,3)

54 Jizosi kanu igbudu badnu wam, “Nga anu whnurnu runwurnu oligwe hi n'odidna ehnam, ngangam anu kaa, ‘Mini joozo,’ mini zo masi. 55 Nga anu whnurnu ruwhere ndidna hne o neewhe, anu jaakaa, ‘O jeerne bekwnu,’ ọ ziri kpm. 56 Anu ele ruwhnu lawuru! Anu magwu kpa be le ọwa nu ruwhnu oligwe anya gwnu nhne ọ jọobu. Kọvu ndaa kpa anu ma ige ka?”

Ji nu nye irno i mee udno
(Mat 5:25,26)

57 “Kini mernu anu ma nhne buru oma nu omume? 58 Nga ji nu nye kwu i neezne ikpe zi n'apna, gbalị ma ji nu a mee udno n'apna, ọ bu la kpm, ọ jopnurnu i nye nye risi ikpe, nye risi ikpe nye-whete i nye neelekota ele ikelu, ọ tubna a n'oro ikelu. 59 Me kanu i, i jowhuya pii tem i kwunata kpakara iwai ipne-aznu i jigwu.”

13

Tuhnasna mkpoma hite nu mmehie mọbu nwu enwu

1 Agwna ele zi nu pii kanu Jizosi nhne gbasiri ele Galili ele Paileti jiri onarna be gwasị n'ariohna be. 2 Jizosi saru be, “Anu che nu ele Galili ka bu ele mmehie kakwo ele Galili berere kwnornu nu be taru awhnuwhnu kpa? 3 Me kanu anu, oza. Kọvu okwolem ma anu tuhnasnarnu mkpoma, anu jowu lele be. 4 Mọbu anu che nu nri nu badnu esato ele ọro olu ke zi nu Saalom dnagburu, nu be bu ele ikpe marnu karu ele berere ele zi nu Jeruselem? 5 Me kanu anu, oza. Kọvu ọ buru nu anu tuhnasnana mkpoma, anu jowu lele be.”

Elulu isisi figi

⁶ Jizōsi tññnu be elulu ka, “Otu nwerukna kpasiri figi n'ekwu a, o zne noopio mkpuru n'olu a, kovu o whn'na mkpuru obula. ⁷ O kanu nye neelekwa ekwu figi wam, ‘Ka bu awha eto me naava hna noopio mkpuru n'olu isisi figi ka, kovu m za nqowhnu mkpuru obula. Gbudna a! Ndaa ke o noolulu eli n'etekne?’

⁸ “O saru a, Nda-ai-kwu, ‘Gharu a otu awha berere, m joogwu eli gbu-rugburu wusi a nsni ano. ⁹ O buru nu o minya mkpuru, o buru oma, kovu o buru nu o minyage mkpuru, i gbudna a.’ ”

Jizōsi gwōru nriria n'Obochi Ozukwa Inwe

¹⁰ N'otu Obochi Ozukwa Inwe, Jizōsi zi neezni nhne n'oro ogbako ele Ju, ¹¹ otu nwerinya zi nu nriria nri awha nu esato, ke kpararu nu o gbewhu egbewhu, o nwēe rikne gwuzoru kwem rira rira. ¹² Nga Jizōsi whnurnu a, o sukwu a, kanu a, “Nwerinya, nriria i lalam.” ¹³ O tukwasi a aka a lawuru, ngangam, nwerinya wam gwuzoru kwem, znarni Chiokike.

¹⁴ Kovu ovu weru nye risi oro ogbako ele Ju ehni k'agida kwnornu nu Jizōsi gwōru nriria n'Obochi Ozukwa Inwe. O kanu ele badnu wam, “A nwernu obochi isunu a ji nornu ernu, anu va ma be gwō anu nriria n'Obochi ele ka, kovu o buo n'Obochi Ozukwa Inwe.”

¹⁵ Nyenwe ai saru a, “Anu ele ruwhnu lawuru, anu za nqotoma ehni anu mōbu iyinya anu n'Obochi Ozukwa Inwe zne nyee a mini? ¹⁶ Nwerinya ka ke bu nnwō rinya Ebereham nye Ekwensu knernu eriri nri awha nu esato ka, o buo oma be toma a eriri ka ma o nwernu ehni a n'Obochi Ozukwa Inwe?” ¹⁷ Nga o kwuru ka, iwhnerne tu kpakara ele noogwuzogidne a. Kovu igbudu badnu wam

nwudnarnu kwnornu agida ernu ndu-ehni o nornu.

Mkpuru mōsitadi nu nhne whu bredi (Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Jizōsi sika be, “Eli-eze Chiokike, o yiri lele kini? Kini bu nhne me jeeji gbu esi a? ¹⁹ O nu lele mkpuru isisi be kwu mōsitadi ke badnu kpasiri n'ekwu a. O so, ghō isisi ke rumu onunu oligwe nornu alikwu nu nkala a.”

²⁰ Berere kwno, o kaa, “Ndaa nhne me jeeji sninu eli-eze Chiokike? ²¹ O nu lele nhne whu bredi ke nyerinya gweru gwasī n'agida ikpa tem kpakara a whu.”

Onu-mgbo ke zi nwōronwo (Mat 7:13,14,21-23)

²² Jizōsi neezne hi nu otu eli-ohna du eli-ohna berere neezni nhne kpa o neezne Jeruselem. ²³ Otu badnu sika a, “Nyenwe ai, okwole badnu ele nu ele bu ele be jōoznohia?”

Jizōsi saru be, ²⁴ “Anu yisi ehni garu n'onu-mgbo ke zi nwōronwo, me kanu anu ezi ka, agida ele badnu jooipo o bna, kovu be jēenwe rikne bna. ²⁵ Nga nda kwu nwe oro lizoru gbasni oro, anu joogwuzo n'ederezi nooznu aka, naariasno, ‘Nda-ai-kwu, bikno, gbamanu ai oro.’

“O jaasa anu, ‘M máam ele anu bu mōbu hne anu hi va.’

²⁶ “Ige wam anu jaakaa, ‘A sno i ri wiri, nwō nhne onwunwo, i znirni nhne n'eli ai.’

²⁷ “Kovu o jaasa anu, ‘M máam ele anu bu mōbu hne anu hi va. Anu hi hne me zi whōga, anu ele aruru-eli.’

²⁸ “Okwna ekwna nu ota rukwnurnu-ize jaazi nu pi nga anu jōowhnu Ebereham, Aziki nu Jekopu nu kpakara ele owhnurninya n'eli-eze Chiokike, kovu anu buru ele be chihalaru n'ederezi. ²⁹ Ele badnu jeehi n'obosi ehnam nu odidna ehnam, hi nu rugwu nu odidna va, daziri eli n'iriri ke eli-eze

Chiokike. ³⁰ N'ezi oka, agwna ele ipne-aznu jọobu ele be osno, agwna ele be osno jọobu ele ipne-aznu.”

*Jizọsi whnurnu
Jeruselem n'anya
(Mat 23:37-39)*

³¹ Ige wam agwna ele Farisi vakwnusiri Jizọsi kanu a, “Hi nu hna whoga, zne hne berere. Erodu pi-oga o gbu i.”

³² Jizọsi saru be, “Anu zne kanu edu wam, m jaachihala renwu ojo, gwọ masi ele nriria tna nu ekile, n'obochi ke eto, m jorunuzu ernu m. ³³ Kpa o zi, m jeezneriri tna nu ekile nu obochi ke sno a, kwnornu nu o kwesile be gbu nye owhnurninya nu hne buo Jeruselem.

³⁴ “Chei! Jeruselem, Jeruselem, ji ke noogbu ele owhnurninya, ke ji akaworugwu nọolo ele be ziyannu i. Mgba ele kpa me pioru o chikota rumu i lele kpa enwerne ochichi neechikota rumu a nu mkpururu aka nkwa a lawuru, kovu i kwéle. ³⁵ Le, be neesibasinu anu oro anu ma o tobiri etekne. Me kanu anu, anu jowhnu m berere tem du nga anu jaakaa, ‘Chiokike gozi nye wam ke naava nu rewhna Nyenwe ai.’ ”

14

Jizọsi zi n'oro nye Farisi

¹ O du otu Obochi Ozukwa Inwe, nga Jizọsi zi n'oro otu nye Farisi be marnu rewhna a neeri wiri, ele badnu zi needne a. ² Otu nwerukna ochi a lawuru nu aka a zaru aza zi nu ruwhnu a. ³ Jizọsi sikwa ele Farisi wam nu ele zni iwu, “O buru oma n'iwu o gwọ nriria n'Obochi Ozukwa Inwe, sobu o buo oma?” ⁴ Kovu be kpusnirni onu be. Jizọsi nwugwu nwerukna wam n'aka gwọ a nriria wam, zihala a.

⁵ Jizọsi sikwa be, “O buru nu i nwernu nnwo rukna mọbu ehni ke dnabnarnu omi n'Obochi Ozukwa Inwe, anu jéegwehia a n'Obochi

Ozukwa Inwe?” ⁶ O za nhne be saru a.

*Badnu o gwedna ehni a eli
nu ovu oma*

⁷ Nga Jizọsi whnurnu kpa ele be sukwuru nọohoru risi ngadna be jaadazi, o tnu be elulu ka, ⁸ “Nga badnu obula sukwuru i ikwu iriri olulu nnwerne, i dazi nu risi ngadna, kwnornu nu nye nwernu igwugwu kakwo i nwernu rikne va. ⁹ O buru kpa, nye sukwuru anu lawuru jaavakwnusi i, kanu i, ‘Nye nwerukna ka ngadna i.’ Ige wam i jeeji iwhnerne daziri nu ngadna ke zi eli eli. ¹⁰ Kovu nga be sukwuru i, daziri eli nu ngadna ke zi eli eli. Nye wam ke sukwuru i jaavakwnusi i, kanu i, ‘Enyi m, zne nu ngadna ke ka mma.’ Ige wam i jeenwe igwugwu nu ruwhnu ele varu pi. ¹¹ Kwnornu nu be jeegwedna nye obula ke gwelizoru ehni a olu, nye obula ke gwednarnu ehni a eli, be jeegwelizo a.”

¹² Jizọsi kanu nye wam sukwuru a, “Nga i siri wiri osisi mọbu ke anyasnu, i sikwu ele enyi i kpoi, nu rumu nwene i mọbu ele ibne i ele eze, i mee kpa, be jeesi wiri sukwu kwno i, ige wam be kwulam ji ogwo. ¹³ Kovu nga i mernu iriri, sukwu ele mboni, nu ele oru, nu ele mgworo nu ele isni, ¹⁴ be joozoi i. O bu n'ezi nu be nwe rikne kwu i ogwo, kovu Chiokike jookwuhmata i nga ele oma jeehi n'enwu lizo.”

*Elulu okne iriri
(Mat 22:1-10)*

¹⁵ Nga otu nye dazi neeri wiri nurnu a, o kanu Jizọsi, “Owa oma zinu nye jeeri wiri n'eli-eze Chiokike.”

¹⁶ Jizọsi saru a, “Otu nwerukna siri okne iriri sukwu agida ele badnu. ¹⁷ N'ige iriri wam, o zihala nye izi a, o kanu ele be sukwuru, ‘Vaa, be mekwolem kpakara nhne.’

¹⁸ “Kovu kpakara be n'otu bete nọorio be gharu be. Nye ke mbon

kaa, 'M zuru m eli ekwu, m jeezne lekwa a, bikno gwnusi m n'ele i gharuru.'

¹⁹ "Nye berere kaa, 'M zuru m nri ehni be knekotaru ebo ebo, m neezne o tule be, bikno gwnusi m n'ele i gharuru.'

²⁰ "Nye berere kaa, 'M luru m nnwerne ikne, m jéenwe rikne va.'

²¹ "Nye izi wam hiehna kanu nda a kwu kpakara nhne ka. Ige wam ovu weru nda nwe oro wam ehni, o kanu nye izi a, 'Wara wara, zne nu ngeri apna nu kpakara apna ke elihna kwubnanya ele mboni, nu ele oru nu ele isni nu ele mgworo.'

²² "Nye izi wam zne, hiehna, kaa, 'Nda-ai-kwu, m mene m nhne i karu me mee, kovu oghere zi koriri.'

²³ "Nda a kwu kanu a, 'Zne n'apna ma nu ekwu, kwnagidne ele badnu ma be bnanya, ma ele badnu jihia n'oro m.' ²⁴ Me kanu i, kpakara ele wam me sukwuru ikwu nu mbom, o za otu badnu nu rime be ke jeeri iriri m."

Nhne nye sno apna Jizosi jowhnu

(Mat 10:37,38)

²⁵ Agida ele badnu sno Jizosi neezne, o tuhna kana be, ²⁶ "O buru nye obula vakwnusiri m, kovu o snone nda a nu nne a, nu nnwerne a, nu rumu a, nu rumu nne a rukna nu rumu nne a rinya irno, ma budnu ke a masi, o jobuli nye sno apna m. ²⁷ Nye obula ke vurule ogba a sno m, jobuli nye sno apna m.

²⁸ "Ndaa otu badnu n'esilawuru anu ke noopio o wu oro olu, o jeebe osno daziri eli gwnu nhne o jeegwe a, ma o nwernu iwai o jeeji wukwo a? ²⁹ Kwnornu nu o buru nu o wa eli, kovu o nwee rikne wukwo a, nye obula ke whurnu a joomu a rumu, ³⁰ kaa, 'Nwerukna ka panizoru o wu oro, kovu o nwee rikne wukwo a.'

³¹ "Mogu ndaa eze ke neezne ogwnu megidne eze berere, ke jeebe osno daziri eli tule ma o nwernu

rikne gweru nri pokwu ele ogwnu gwuzogidne nye chi nri pokwu lawuru megidne a? ³² O buru nu o nwee rikne, nga nye wam zi ikere, o jeezizne ele izi rio nhne udno. ³³ Kpam masi, o za nye obula nu rime anu ke jobu nye sno apna m, o buru nu o gharula kpakara nhne o nwernu.

Arua bnana iru

(Mat 5:13; Mak 9:50)

³⁴ "Arua buru oma, kovu o buru arua tuwhu oso n'onu a, be jeeji kini mee a o so n'onu? ³⁵ O buma oma n'eli mibu nu mkipomkpo. Be jootuwhu a n'ederez.

"Nye nwernu nsni o ji o nu nhne, o nurnu."

15

Elulu aturnu whuru owhu

(Mat 18:12-14)

¹ Ele ona ntụ nu ele mmehie gbakoru nonu ikwu-onu Jizosi. ² Kovu ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju naatamu, be kaa, "Nwerukna ka nanabnanya ele mmehie, ya nu be sno neeri wiri."

³ Jizosi tnu nu be otu elulu, ⁴ "O buru nu otu badnu n'esilawuru anu nwernu otu riwhu aturnu, otu kpawhu ori. O jaaghasa nri tolu nu tolu ke gwnarnu n'ohia zne pio otu ke kpawhuru akpawhu tem o pihia a? ⁵ Nga o pihiaru a, o tukwasi a n'obe-aka a, nonwudna. ⁶ O la oro sukwu ele enyi a nu ele agbat-ibi a, kaa, 'Anu snornu m nwudna, nu m pihiaru m aturnu m ke kpawhuru ori.' ⁷ Me kanu anu, o bu kpa snarnima jaazi n'oligwe nu risi otu nye mmehie ke tuhna snarnu mkpoma, kakwo nri tolu badnu nu tolu ele oma ke otuhna snu mkpoma za mkpa.

Elulu mkpuru iwai whuru owhu

⁸ "O buru nu nyerinya nwernu nri mkpuru iwai, otu whunahoru a. O joomusi tonji, za oro a, piosi a rikne tem o pihia a. ⁹ Nga o

piohjaru a, o sukwu ele enyi a nu ele agbatibi a, kaa, 'Anu snornu m nwudna, m piohjaru m iwai m me tuwhuru.'¹⁰ Me kanu anu, o bu kpa snarnima jaazi nu ruwhnu ele enine izi Chiokike nu risi otu nye mmehie ke tuhnasnarnu mkpoma."

Elulu nnwo whuru owhu

¹¹ Jizosi tnu kwno elulu berere, kaa, "Otu nwerukna nwernu rumu rukna lawuru." ¹² Ke matu kanu nda a, 'Nda m, kesi m mkpe ke m.' Nda a keme ekwnu a n'esilawuru be lawuru.

¹³ "Nga obochi ele nu ele whemernu, nnwo ke matu chikota kpakara ekwnu a, lizo, zne mba zi ikere, daziri pii lulukwo kpakara ekwnu a nu budnu ojo." ¹⁴ Nga o mewhukworu kpakara nhne o nwernu, okne oknunyoo dnarnu n'eli wam, o bna nu mkpa. ¹⁵ O zne yisi ehni n'ernu n'aka otu nye eli wam, nye wam zizne a o znu ezni n'ohia. ¹⁶ O masiri a o ri ori ezni, kovu o za nye nyernu a.

¹⁷ "Nga anya dornu a nu risi, o kaa, 'Kpakara ele nda m gornu ernu nwernu wiri be ri, nootuwu agwina a, kovu m zi m hna nonwu n'ogwnu wiri." ¹⁸ M jeelizo, lah-nakwnusi nda m, m jaakanu a, Nda m, m mehielem megidne oligwe ma ji. ¹⁹ M kwesile m be kwu m nnwo i berere, kovu me buru otu nu rime ele i gornu ernu.' ²⁰ Ngam, o lizo, znekwensi nda a.

"Kovu nga o zi hne zi ikere, nda a whurnu a, donu a obirizi k'agida, gba eso kwnusi a, bnagidne a, snutu a onu.

²¹ "Nnwwo wam kanu nda a, 'Nda m, m mehiele m megidne oligwe ma ji. M kwesile m be kwu m nnwo i berere.'

²² "Kovu nda a kanu ele izi a, 'Wara wara, anu chiya iwo ke kakwo mma, anu wosi a, gbasj a ari mkpaka n'aka a, anu wosi a okoro-ochi n'ochi a.' ²³ Anu toya nnwo ehni be zurnu oznu gbu a, mee iriri ma

a nwudna. ²⁴ Kwnornu nu nnwo m ka nwurnu onwu, kovu o zi budnu, o whuru owhu, be piohja a.' Be bete nonwudna.

²⁵ "Kpa nhne ka neeme, onarna a zi n'ekwu. Nga o vaduru oro ndundu nu eri nu eri be neetne, ²⁶ o sukwu otu nye izi sika nhne be neeme. ²⁷ O saru a, 'Nwene i rukna hiehnarnu, nda i gbulem nnwo ehni be zurnu oznu, kwnornu nu o whurnu a n'ehni siri rikne.'

²⁸ "Ovu weru nwene a rukna ke sora a ehni k'agida, o kwela o bna n'oro. Nda a vakwnusi a, riasno a. ²⁹ O saru nda a, 'Le, agida awha me zi nonunu i ernu lele ohi, o za ige me mernu risi rikne nu nhne i nyernu n'iwu. Kovu i nyelele m otu nnwo owu me nu ele enyi m ri. ³⁰ Kovu nga nnwo i ka ke mewhukworu kpakara ekwnu i, ya nu ele rinya ewhere varu, i gbunnu a nnwo ehni be zurnu oznu.'

³¹ "Nda a kanu a, 'Nnwwo m, me nu ji zi ige dum, kpakara nhne me nwernu bu ke i. ³² A kwesiri o nwudna, kwnornu nu nwene i rukna ka nwurnu onwu, kovu o zi budnu, o whuru owhu, kovu be piohjaru a.' "

16

Elulu nye neelekota ekwnu

¹ Jizosi kanu ele sno apna a, "Otu nye eze nwernu nye neelekota ekwnu a, be kanu nye eze wam nu nye neelekota ekwnu a noolulu kpakara ekwnu a. ² O sukwu a, sika a, 'Kini bu otnutnu ka me nonu gbasiri i? Vaa ma a piakota kpakara nhne i nonu, kwnornu nu i jeelekotama ekwnu m berere.'

³ "Nye neelekota wam kanu ehni a, 'Kini bu nhne me jeeme? Nda m kwu neegweme m n'ernu. M nwee m iknerna me jeeji rnu ernu rikne, iwhnerne o bu nye orio notu m. ⁴ M maam nhne me jeeme, nga me whogaru n'ernu, ele badnu jeekweru me bnanya oro be.'

5 “O sukwu ele jigwu nda a kwu ogwo n'otu n'otu. O sika nye mbom, ‘I ji nda m kwu kini?’

6 “O kaa, ‘Otu riwku obele mono.’
“Nye neelekota ekwnu wam kanu a, ‘Gweru okwukwo, daziri eli, gbasiri nri isne wara wara.’

7 “O sika nye ke ebo, ‘I ji nda m kwu iwai ele?’

“O kaa, ‘Otu pokwu otutu ikpa wheti.’

“O kanu a, ‘Gweru okwukwo gbasiri riwku esato.’

8 “Nda kwu nye neelekota wam ke kparu agwa ojo znarni a, kwnornu nu o mernu lele nye nwernu echiche. Kwnornu nu rumu ke owa ka nwernu echiche o mee nhne gbasiri be kakwo rumu ke iwhe. 9 Me kanu anu, anu gweru ekwnu k'owa ka mee ele badnu enyi, nga ekwnu anu jookwome, be kweru anu bnanya n'oro kwó okwo.”

10 “Nye be kwesiri o kwnata mkpoma nu nhne mati, kwesiri be kwnata a mkpoma nu nhne hna ezi. Nye bu masi badnu ojo nu nhne mati bu badnu ojo nu nhne hna ezi. 11 O buru nu anu buo ele be kwnata mkpoma n'ekwnu k'owa, nyele jeenye anu ezi ekwnu? 12 O buru nu anu buo ele be kwnata mkpoma n'ekwnu nye berere, nyele jeenye anu ekwnu ke aka anu?

13 “O za ohi ke nwernu rikne buru ohi nda kwu lawuru. O buru kpam, o joosno otu irno, whnu ke berere n'anya. Mbu o josobisinu otu k'agida, ledna ibne a anya. Anu jobuli ohi Chiokike nu ohi ekwnu.”

Agwna ikwu-onu Jizosi

(Mat 11:12,13; 5:31,32; Mak 10:11,12)

14 Nga ele Farisi ele whnurnu iwai n'anya nurnu ikwu-onu ka, be mu Jizosi rumu. 15 Jizosi kanu be, “Anu bu ele noogwnu ehni anu nu anu bu ele oma nu ruwhnu ele badnu, kovu Chiokike magwu mkpoma anu. Nhne zi okne onu

n'anya ele badnu bu nhne ruru onu n'anya Chiokike.

16 “Nhne be nyernu n'iwu nu ele owhnurninya zi tem Joni, hite n'ige wam, be nookpo okwo izi oma elize Chiokike, nye obula neeyisi ehni ma o bna nu rime a. 17 O zi ewheke nu oligwe nu owa jaagawhe kakwo otu nhne ke zikaworu mati n'iwu jaadna.

18 “Nye obula ke jaagba nnwerne a nnam, lu nyerinya berere neeme oyi, nyerukna obula ke luru nnwerne be gbaru nnam neeme oyi.

Nye eze nu Lazarosi

19 “Otu nye eze zi, ke noowo iwo odno odno nu abochna marnu nma, wu budnu iriri kpakara obochi. 20 Otu nye mboni be dnanyitaru n'ogodo onu-mgbo a, nye rewhna a bu Lazarosi, nye enya kpuru kpakara ehni. 21 O noogwnu a ma be nyee a ruvurunu wiri ke hi n'ikpechi nye eze wam dna. Rumu nkita varu naarasna enya a.

22 “Ige duru nu nye orio wam nwurnu, ele enine izi vuru a zne hne Ebereham zi. Nye eze wam nwu masiri, be lite a. 23 Nu rime bekwnu eli renwu hne o zi noowhnuji anya, o le anya n'olu whnu Ebereham nu hne zi ikere nu Lazarosi zi n'akwankó a. 24 Nye eze wam sukwu a, ‘Nda a Ebereham, donu m obirizi, zizne Lazarosi o rusi onu mkpaka a nu mini meji riro m, kwnornu nu m noowhnuji anya nu rime bekwnu ka.’

25 “Kovu Ebereham saru a, ‘Nnwó m, chenwanya nu nga i zi budnu i riru nhne oma, kovu Lazarosi naahiaru nhne buo oma. Kina be naakasi a mkpoma, kovu i noowhnuji anya. 26 Be gweme kpakara nhne ka, be gwuru otu olulu hna ezi n'iketa a nu anu, ke kpararu ele noopio o hi nu hna vakwnusi anu jeenwe rikne, o zi masi nye nwernu rikne hi hne anu zi vakwnusi ai.’

27 “Nye eze wam saru, ‘Bikno, nda, zizne Lazarosi oro nda m, 28 kwnornu nu m nwernu rumu nne rukna isne, o do be aka nu nsni, ma be gharu o va hne owhnuji anya ka.’

29 “Ebereham saru a, ‘Be nwernu Mozizi nu ele owhnurninya, be bnonu be nsni.’

30 “Nye eze wam karu, ‘Oza, nda Eberham, o buru nu badnu hi n'enwu lizo znekwusi be, be jootuhnasna mkpoma.’

31 “Ebereham karu a, ‘O buru nu be jooonnu Mozizi nu ele owhnurninya nsni, be jootuhnasna mkpoma o bubedi nu badnu hiri n'enwu lizo.’”

17

Mmehie, okwnata mkpoma nu eru

(Mat 18:6,7,21,22; Mak 9:42)

1 Jizosi kanu ele sno apna a, “Nne neeme ma badnu mee mmehie jaavariri, kovu awhnuwhnu jaazinu nye o jeehi n'aka a va. 2 O jaakanu nye wam mma o buru nu be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili tubna n'osimini karu o mee ma otu nu rime ele ka zi mati mehie. 3 Anu ledu anya nu nhne anu neeme.

“O buru nu nwene i rukna mmehie i, bigbo a, o buru nu o tuhnasna mkpoma a, gbarunu a. 4 O buru nu o mehieri i mgba esau n'obochi, tuhnasna masi mgba esau, kaa ‘M tuhnasnarnu m,’ gbarunu a.”

5 Ele sno apna a kanu Nyenwe ai, “Mejitenu ai okwnata mkpoma.”

6 Jizosi saru be, “O buru nu anu nwernu okwnata mkpoma lele mkpuru mositadi, anu jaakanu okne isisi ka, ‘Be whome i kpasu i n'esilawuru osimini,’ o jooonnu anu nsni.

7 “O buru nu otu badnu nu rime anu nwernu otu nye izi ke noornu ekwu a mobu nooznu aturu a, nga o hiri ekwu hiehna, o jaakanu a,

‘Vaa daziri eli, ri wiri?’ 8 Oza! Kovu o jaakanu a, ‘Mesinu m wiri, woru iwo i, sete m me rikwo wiri, omekwo, i ri ke i.’ 9 Be za naakanu nye izi meka nu o mernu nhne be karu o mee. 10 O bu kpa o zinu anu, nga anu mernu kpakara nhne be karu anu mee, anu kaa, ‘A bu ele izi etekne, a ruru eru ai.’”

Jizosi gworu nri ele nchnichna

11 Nga Jizosi zi nu apna neezne Jeruselem, o naagawhe n'esilawuru Sameria nu Galili, 12 kpa o naabna nu rime otu eli-ohna, nri ele rukna nchnichna kwnusiri a. Be gwuzoru nu hne zi ikere, 13 be gweru okne nkoli siwama, “Nda-ai-kwu, Jizosi, donu ai obirizi.”

14 Nga Jizosi whuru be, o kaa, “Anu zne gesi ele ariohna ehni anu.” Kpa be neezne, be gworu be nchnichna wam.

15 Nga otu nyenum nu rime be whuru nu be gwolam a, o lahna, gweru okne nkoli naaja Chiokike. 16 O dna n'eli n'ochi Jizosi tunu a mmamma. Nwerukna ka bu nye Sameria.

17 Jizosi sikwa a, “Be gwola nri badnu? Ndaa badnu tolu ele berere? 18 O za nye varu o tunu Chiokike mmamma, okwolem nye izne ka?” 19 Jizosi kanu a, “Lizo, la, okwnata mkpoma i dhialam i.”

Ige eli-eze Chiokike

(Mat 24:23-28,37-41)

20 Agwna ele Farisi sikwa Jizosi nga ige eli-eze Chiokike jaava. Jizosi saru be, “Eli-eze Chiokike jaava lele kpa ele badnu neele anya a. 21 O za nye jaakaa, ‘Le o zi hna,’ mobu ‘Pari,’ kwnornu nu eli-eze Chiokike zi nu rime anu.”

22 Ige wam Jizosi kanu ele sno apna a, “Ige wawa nga o jooogwu anu o whnu otu rime obochi ke Nnwọ ke Badnu, kovu anu jooowhu a. 23 Ele badnu jaakanu anu, ‘Le, Nnwọ ke Badnu zi pi,’

mọbu 'O zị hna.' Anụ snó be zne. ²⁴ Lele kpa amụma oligwe neehi n'otu ọsotoma oligwe mụkesi n'ọsotoma berere, bu kpa ọbochi ke Nnwọ ke Badnu jaazi. ²⁵ Kọvu o jeeberu ọsno ta agida awnhuwhnu, ebiri ka jọjọ a.

²⁶ "Lele kpa o nụ n'ọbochi Noa, o bu kpa o jọonu n'ọbochi Nnwọ ke Badnu. ²⁷ Ele badnu zị neeri, nọonwo, nọolu nnwerne, nọogbo nzi, du n'ọbochi Noa bnaznenu nụ rime ogbo, mgba-mini ẹli gbukwo kpakara be.

²⁸ "O bu masị kpam n'ọbochi Lọtu, kpakara be zị neeri, nọonwo, neere, nọozu ahia, naakpa mkpuru, noowu oro. ²⁹ Kọvu n'ọbochi Lọtu whogaru nụ ẹli Sodom, Chiokike wudnarnu bekwnu nụ rugwu bekwnu lele mini ozuzo, gbukwo kpakara be.

³⁰ "O bu kpa o jaazi n'ọbochi be jookpume Nnwọ ke Badnu. ³¹ N'ọbochi wam, nye ọbula ke zị n'olu oro a, o bna nụ rime oro a zne kwahala nhne a, kpam masị, nye ke zị n'ekwu lánna aznụ kwnornu nhne ọbula. ³² Anụ chenjwanya nnwerne Lọtu. ³³ Nye ọbula ke noopio o znohia budnu a, jootuwu a, nye nootuwu budnu a, jọoznohia a. ³⁴ Me kanu anu, n'abalị wam, badnu lawuru jaadnanyi n'okpata, be gweru otu gharu ibne a. ³⁵ Ele rinya lawuru jaazi neegwe wiri, be gweru otu, gharu ibne a. [³⁶ Ele rukna lawuru jaazi n'ekwu, be gweru otu ghasa ibne a.]

³⁷ Ele sno apna a sikwa a, "Ndaa po, Nyenwe ai?"

Jizosi saru be, "Idele jaaziri hne ọbula iznu nwurmu onwu zị."

18

Nwerinya nzi a nwurnu nụ nye ikpe

¹ Jizosi tnuu be otu elulu neezni be kpa be kpe okpukpe kpakara ige neegweme aka. ² O kaa, "Otu nye

ikpe zị n'otu ẹli, nye zá nọotu ogwnu Chiokike mọbu so badnu anya. ³ Otu nwerinya nzi a nwurnu zị masị n'ẹli wam, o neezne oro nye ikpe ka, naariasno a, 'Bikno, kpenu m ikpe oma megidne nye neemegbu m.'

⁴ "O kwéle o yinu a aka gbu okwnu. Omekwo, o kanu ẹni a, 'O bu n'ezí nụ m zá m nọotu ogwnu Chiokike, mọbu so badnu anya. ⁵ Kọvu kwnornu nụ nwerinya ka nzi a nwurnu naakpakna m ẹni, m jeekpenu a ikpe oma, o zị rikne gwu m kwnornu nụ o naava ige ọbula.' "

⁶ Nyenwe ai kaa, "Anu bno nsni nhne nye ikpe ojo wam kwuru. ⁷ Chiokike, o jọoznohia ele ke a, ele o hohiaru, bu ele naakwnakwu a iwhnehnie nụ abali? O jogbu okwnu o dohia be. ⁸ Me kanu anu, o jọoznohia be wara wara. Kọvu nga Nnwọ ke Badnu jaava, o jowhnu ele kwesiri okwnata mkpoma n'owa?"

Elulu nye Farisi nụ nye ona ntụ

⁹ Jizosi tnuu ele kwnataru mkpoma n'imerne oma be, kọvu ledna ele berere anya elulu ka. ¹⁰ "Ele rukna lawuru znenu Oro Nso Chiokike zne kpe okpukpe, otu nye Farisi nụ otu nye ona ntụ. ¹¹ Nye Farisi gwuzoru ichne kpenu ẹni a okpukpe, kaa, 'Chiokike, meka nụ m buo m nye owho-anya, mọbu nye ojo, mọbu nye neeme oyi lele ele berere. Meka nụ m buo m nye ojo lele nye ona ntụ ka. ¹² M noovu onu mgba lawuru n'ikwezu, m nookwu otu nụ nri nga kpakara nhne me nwernu.'

¹³ "Kọvu nye ona ntụ wam gwuzoru nụ hne zị ikere, o nwée rikne gwelizo a anya le oligwe, kọvu o kwa aka nụ mkpoma, o wute a, kaa, 'Chiokike, donu m me nye mmehie obirizi.' "

¹⁴ Jizosi kaa, "Me kanu anu, nye ona ntụ ka nụ Chiokike mernu udno su o laru oro a, o buo nye Farisi, kwnornu nụ be jeegwedna

nye ọbula ke gwelizọru ẹhni a olu, nye ọbula ke gwednarnu ẹhni a ẹli, be jeegwelizọ a.”

Jizọsi goziri ọmuru takiri

(*Mat 19:13-15; Mak 10:13-16*)

¹⁵ Agwna ele badnu nookwuyanu Jizọsi ọmuru takiri be ma ọ kpatu be aka. Nga ele sno apna a whnurnu be, be bnanu be mbna. ¹⁶ Kọvu Jizọsi sukwuru ọmuru takiri vakwnusi a, kaa, “Anu gharu ọmuru takiri ma be vakwnusi m, anu bnosni be, kwnornu nu ẹli-eze Chiokike bu ke ele nu kpa. ¹⁷ Me kanu anu ezi oka, nye ọbula ke jeegweru ẹli-eze Chiokike lele nnwo matị, ọ jabna nu rime a rịa rịa.”

Otu nye ọchichi

(*Mat 19:16-30; Mak 10:17-31*)

¹⁸ Otu nye neechi ele Ju sikhwaru Jizọsi, “Nye zni-nhne oma, kini bu nhne me jeeme ma m kehia m budnu kwó okwo?”

¹⁹ Jizọsi saru a, “Kini kpayaru i noosukwu m nye oma? O za nye bu nye oma, okwolem otu badnu, bu Chiokike kpọi. ²⁰ I maa m nhne be nyernu n'iwu, 'I meko oyi, i gbuko badnu, i znuko buznu, i gbako akebne aghalaghala, sobisinu nda i nu nne i.’”

²¹ Nye ọchichi wam kaa, “M bitaru m kpakara nhne hite n'ige me bu wikoro.”

²² Nga Jizọsi nuru nhne ka, ọ kaa, “I jeeme otu nhne kpọi. La, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ekwnu n'oligwe, vaa, sno m.”

²³ Nga nye ọchichi wam nuru ka, o wuteru a k'agida, kwnornu nu o nwernu ekwnu k'agida. ²⁴ Jizọsi le a anya, kaa, “O bu nhne raru ẹhni k'agida nu ele nwernu ekwnu ọ bna n'eli-eze Chiokike. ²⁵ N'ezi, ọ zinu anohia be kwu kameli ewheke ọ gawhe n'anya alanga karu ele nwernu ekwnu ọ bna n'eli-eze Chiokike.”

²⁶ Ele nuru oka ka, sikhwa, “Ndakwanu nye be jooznohia?”

²⁷ Jizọsi saru, “Nhne raru ẹhni hne badnu zi, be meli kpakara nhne hne Chiokike zi.”

²⁸ Pita kanu a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne snornu i.”

²⁹ Jizọsi kanu be, “Me kanu anu ezi oka, ọ za nye ọbula ke sigbasiri ọro, mọbu nnwerne, mọbu nwene, mọbu ele muru a, mọbu ọmuru, kwnornu ẹli-eze Chiokike, ³⁰ ke janaanhia karukwo n'ige ka, n'ige ke jaava, budnu kwó okwo.”

Jizọsi kwuru oka gbasiri

enwu a ke mgbato

(*Mat 20:17-19; Mak 10:32-34*)

³¹ Jizọsi kwuru nri nu badnu lawuru wam, kanu be, “A neezne Jeruselem, kpakara nhne ele ọwhnurninya gbaru n'okwukwo gbasiri Nnwọ ke Badnu jeemezu.

³² Be jeegweru a nyewhete n'aka ele buo ele Ju. Be jeeme a nhne ọmuru, nyee a mkpari, gbụ a onu mini, ³³ pnia a nhne, gbu a. N'obochi k'eto, o jeehi n'enwu lizo.”

³⁴ Ele sno apna a ghoyage kpakara nhne ka. Be kpusnirni oka ka n'anya be. Be maa risi nhne o nookwu.

Jizọsi gwọru nye orio isni

(*Mat 20:29-34; Mak 10:46-52*)

³⁵ Nga Jizọsi naavadu Jeriko, otu nye isni dazi nu ngeri apna norio nhne. ³⁶ Nga ọ nuru agida badnu neewhe, ọ sikhwa be nhne neeme. ³⁷ Be kanu a, “Jizọsi nye Nazareti neewhe hna.”

³⁸ O siwama lulo, “Jizọsi, Nnwọ Devidi, donu m obirizi.”

³⁹ Ele be Jizọsi osno bigboru a, o kpusni onu a, kovu, o siwama k'agida, “Ji Nnwọ Devidi, donu m obirizi.”

⁴⁰ Jizọsi gwuzoru, kaa, be kwuyanu a ya. Nga ọ varu, Jizọsi sikhwa a. ⁴¹ “Kini bu nhne i pioru me menu i?”

Nye isni wam kaa, “Nyenwe ai, mee ma m whnurnu m osno.”

42 Jizōsi kanụ a, “Whnụrnu ọsno, ọkwnata mkpoma ị gwọlam jị.”
43 Ngangam, o bete ọ whnụ ọsno, snornu Jizōsi n'apna, naaznarni Chiokike. Kpakara ele whnụrnu a znarni Chiokike.

19

Jizōsi nụ Zakiyosi

1 Jizōsi bnazne nụ rime Jeriko, neewhe n'esilawuru a. 2 Otu nye risi ele ọna ntụ rẹwhna a bụ Zakiyosi zị pii, ọ bụ nye baru aba. 3 O noopio kpa ọ jọowhnu Jizōsi, kọvu o nwée rikne kwnornu nụ ọ bụ nye zị ichichi n'esilawuru igbudu badnụ. 4 Ọ gba ẹso zne nụ ruwhnu, pne n'olu isisi sịkamo ma ọ whnụ Jizōsi nga o jeewhe nụ apna wam.

5 Nga Jizōsi duru nụ piyam, o le anya n'olu, kanụ a, “Zakiyosi, hiedna wara wara, kwnornu nụ m jaadazi n'oro ị tna.” 6 Zakiyosi mee wara wara hiedna, nabnanya a nụ mkpoma ọso n'onu.

7 Kpakara ele badnụ whnụrnu a, be bete naatamu, kaa, “Nwerukna ka znernu ọ bụru nye izne n'oro nye mmehie.”

8 Zakiyosi lizọ kanụ Nyenwe aị, “Nyenwe aị, m jeekewa kpakara nhne me nwernu ẹli lawuru, kesi ele mboni, nye ọbula ke me ghogburu, m jọokwuhata a ẹli ẹno.”

9 Jizōsi kanụ a, “Ọznohia varu n'oro ka tna, kwnornu nụ nwerukna ka bụ masi nnwọ Eberham. 10 Kwnornu nụ Nnwọ ke Badnụ varu o pio nụ ọ znohia ele whuru owhu.”

Elulu nri mkpuru iwai

*be kwu mīnasi**

(Mat 25:14-30)

11 Kpa be zị noobno nsni, Jizōsi zne nụ ruwhnu tñunu be otu elulu, kwnornu nụ ọ zị Jeruselem ndundu, ele badnụ wam naari nụ ẹli-eze Chiokike jọowhuya iwhe kịtina. 12 Ọ

kaa, “Otu nwerukna be marnu rẹwhna a znernu mba zị ikere ma be chni a eze sụ o hiehna ẹli a. 13 Hne o zne, o sukwu nri ele ọhi a, nyee be nri mkpuru iwai, kanụ be, ‘Anụ zụ ahia tem m hiehna.’

14 “Kọvu ele ẹli wam snornu a irno, be zizne izi kaa, ‘A chọla nwerukna ka bụru eze aị.’ ”

15 “Be chni a eze, o hiehna. O sukwu ele ọhi a ele o nyernu iwai ma ọ mahia mbarna be nwehjaru nụ iwai o nyernu be.

16 “Nye ke mbom varu, kaa, ‘Nyenwe aị, mkpuru iwai i nyernu m nwehjaru nri mkpuru iwai mbarna berere.’ ”

17 “Nyenwe a kanụ a, ‘Imekwaru nkari, ọhi ọma. Kwnornu nụ ị kwe-siri be kwnata ị mkpoma nụ nhne mati, neechi nri mba.’ ”

18 “Nye ke ẹbo varu, kaa, ‘Nyenwe aị, mkpuru iwai ị nwehjaru mkpuru iwai isne berere.’ ”

19 “Nyenwe a saru a, ‘Buru nye neelekota ẹli-ọhna isne.’

20 “Nye ke ẹto varu kaa, ‘Nyenwe aị, le iwai ị, m knernu m iwai ị n'ikpe tugwatanu i ya. 21 Ogwnu i turu m, kwnornu nụ ị bụ nye anya rikne. I neegweru nhne buo ke i, neegwe nhne n'ekwu hne ị kpala mkpuru.’

22 “Nyenwe a saru, ‘M jeeji nhne hi n'onu i kpe i ikpe, jị ọhi ojo. I magwu nụ m bụ m nye anya rikne, neegweru nhne buo ke m, m neegwe nhne n'ekwu me kpala mkpuru. 23 Kini mernu i yisige iwai m n'aka ele ọro iwai? Kpa me hiehnarnu, m znernu m anahoru iwai m nụ mbarna a.’

24 “Ọ kanụ ele gwuzo ndundu, ‘Anụ nahia a iwai kị nyega nye wam ke nwernu nri.’

25 “Be kanụ a, ‘Nda-aị-kwu, o nwernu nri.’

26 “Ọ saru be, ‘Me kanụ anụ, nye ọbula ke nwernu be jeenye a, o nwehnasiru, kọvu nye ke nwée, be

* 19:10 mīnasi: Jizōsi tñunu elulu mkpuru iwai be kwu mīnasi. N'ige mbom, ogwo ẹnu ọbochi bụ otu mkpuru iwai etekne. Otu mīnasi hna lele otu riwhu mkpuru iwai.

jaanahoru a o bubedi ke o nwernu. ²⁷ Kĩtna, ele irno m ele kwége me buru eze be, anu kwuya be hna gbumekewo kpakara be nu ruwhnu m.' ”

Jizosi bnaznenu

Jeruselem

(*Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19*)

²⁸ Nga Jizosi kwukworu oka ka, o beru be osno neezne Jeruselem. ²⁹ Nga o vaduru Betifagi nu Betani nu Rugwu Olivu o zizne ele sno apna a lawuru, kanu be, ³⁰ “Anu zne nu mgbu mati ke zi nu ruwhnu anu, kpa anu naabna, anu jowhnu otu nnwo iyinya be kpo gwu pii, ke o za nye daziri n'olu a, anu toma a, toya hna. ³¹ O buru nu badnu obula sika anu, ‘Kini mernu anu notoma a,’ anu kanu a, ‘O zi Nyenwe ai mkpa.’ ”

³² Ele o dusiri zne whnu lele kpa Jizosi kanu be. ³³ Kpa be notoma nnwo iyinya wam, ele nwe a sika be, “Kini mernu anu notoma nnwo iyinya wam?”

³⁴ Be saru be, “O zi Nyenwe ai mkpa.”

³⁵ Be toyanu a Jizosi, wukwasi iwo be n'olu a, dazita Jizosi n'olu a. ³⁶ Kpa Jizosi neezne, ele badnu naagbasa iwo be n'apna.

³⁷ Nga o vaduru hne apna laru Rugwu Olivu, igbudu badnu ele sno apna a bete nonwudna, notunu Chiokike mmamma n'okne nkoli kwnornu agida eru ndu-ehni be whnurnu.

³⁸ Be naakaa, “Chiokike gozi eze ke naava nu rewhna Nyenwe ai,

Udno n'oligwe, oznarni zinu Chiokike nu hne kakwo n'olu.”

³⁹ Agwna ele Farisi ele sno igbudu badnu wam kanu Jizosi, “Nye-zni-nhne, bigbo ele sno apna i ma be kpusni onu.”

⁴⁰ Jizosi saru be, “Me kanu anu, o buru nu ele ka kpusni onu be, akaworugwu ele ka jeesi lulo.”

Jizosi kwnanu

Jeruselem ekwna

⁴¹ Jizosi vadu Jeruselem ndundu, whnu a, kwnanu a ekwna. ⁴² O kaa, “O buru nu i mahiaru obochi tna nhne jeegweyanu anu udno, kovu anya anu kpuru isni. ⁴³ Obochi vawa nga ele irno anu jaadazigidne anu, gbagidne anu n'apna obula. ⁴⁴ Be joozopia anu nu rumu takiri anu, be joolulu eli ka nu ele wu nu rime a, be jeesigbasi otu akaworugwu n'olu ibne a hna, kwnornu nu anu ma a ige Chiokike varu o znohia anu.”

Nhne Jizosi mernu

n'Oro Nso Chiokike

(*Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22*)

⁴⁵ Jizosi bnazne Oro Nso Chiokike, chihala ele neere ahia pii. ⁴⁶ O kanu be, “Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, ‘Oro m jobu oro okpukpe,’ kovu anu mernu a o buru obna ele buznu.”

⁴⁷ Jizosi zi neezni nhne kpakara obochi n'Oro Nso Chiokike. Ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju nu ele okno badnu Izireli needne kpa be joogbu a. ⁴⁸ Kovu be ma nhne be jeeme, kwnornu nu kpakara ele berere zi koriri noobno nsi nu nhne o nookwu.

20

Rikne Jizosi

(*Mat 21:23-27; Mak 11:27-33*)

¹ O du otu obochi nga Jizosi zi n'Oro Nso Chiokike neezni izi oma, ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju, be nu ele okno badnu Izireli varu. ² Be kanu a, “Kanu ai rewhna rikne i ji neeme kpakara nhne ka. Nyele nyernu i rikne ka?”

³ Jizosi saru be, “M jaasika anu otu ajji masi, anu kanu m, ⁴ o wu

mini Jōni, o hiri n'oligwe mọbu n'aka badnụ va?"

⁵ Be kwu a n'esilawuru be, kaa, "Ọ bụru nụ a kaa, 'O hiri n'oligwe,' ọ jaasịkwa aị, 'Kini mernu anụ kwéle a?' " ⁶ "Kọvu a kaa nụ o hi n'aka badnụ, kpakara ele badnụ ka jootugbu aị akaworugwu, kwnornu nụ be kweru nụ Jōni bụ nye ọwhnurninya."

⁷ Be saru a, "A máa hne o hi va."

⁸ Jizōsi kanu be, "M jáaka masinu anu rẹwhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka."

Elulu ele ẹrnu ẹkwu vaịni

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Jizōsi tñunu ele badnụ elulu ka, "Otu nyerukna kparu vaịni, gweru ẹkwu wam yisi n'aka ele jeelekota a, whoga gbu okwunu." ¹⁰ Nga ige ọ ghọ mkpuru duru, o zizne otu nye izi o znekwunusi ele ẹrnu ẹkwu wam ma be nyee a agwna mkpuru vaịni. Kọvu ele ẹrnu ẹkwu wam pnia a nhne, zila a n'aka etekne. ¹¹ O zizne kwno nye izi berere, ele ẹrnu ẹkwu wam li a nhne, kpasị a iwhnerne, zila a n'aka etekne. ¹² O zizne kwno nye izi ke ẹto, be mekasi a nhne, tuwhu a n'ederezị.

¹³ "Ige wam nye nwe ẹkwu vaịni wam karu, 'Ndaa nhne me jeeme? M jeezizne nnwo m me whnurnu n'anya, eleghi anya be joso a anya.'

¹⁴ "Kọvu nga ele ẹrnu ẹkwu wam whnurnu a, be kanu ẹhni be, 'Ka bụ nye jeeri mkpe nye nwe ẹkwu ka, anu va ma a gbu a, a jeekeri mkpe a.' ¹⁵ Be tuwhu a n'aznu ẹkwu wam gbu a.

"Kini bụ nhne nye nwe ẹkwu wam jeeme ele ojo wam? ¹⁶ Ọ jaava gbume kwu ele ẹrnu ẹkwu ojo wam, gweru ẹkwu wam nyewhete n'aka ele berere."

Nga ele badnụ wam nurnu oka ka, be kaa, "Chiokike kwé."

¹⁷ Jizōsi le be anya, sịkwa be, "Kini bụ risi nhne be gbaru n'okwukwo nsọ?"

'Akaworugwu ke ele noowu ọro juru

kiyam ghọlam risi nsukala ọro.'

¹⁸ Nye obula ke jaadnakwasị akaworugwu ka, jaagbawa ibekala ibekala, kọvu nye obula ke akaworugwu ka jaadnakwasị, o jeegweri a lele retnu."

¹⁹ Ele zni iwu ele Ju nụ ele risi ariohna pio kpa be joonwugwu Jizōsi ngangam, kwnornu nụ be magwu nụ ọ tñunu be elulu ka. Kọvu be ọnotu ogwnu ele badnụ.

Otu ntụ-eli

(Mat 22:15-22; Mak 12:3-17)

²⁰ Be zizne ele naadna ndidna ele mernu lele nụ be bụ ele ezi oka. Be noopio kpa be jeeji nwugwu Jizōsi hite n'ikwu-onu a ma be gweru a nyewhete n'aka nye ochichi. ²¹ Be sịkwa Jizōsi, "Nye-zni-nhne, a magwu nụ i kwu ezi oka neezni nhne kwesiri, i zá neele badnụ anya nụ ruwhnu, kọvu i neezni apna Chiokike n'ezi oka. ²² Ọ bụru oma a tū ntụ nyee Siza sobu ọ bụo oma?"

²³ Jizōsi whnuru aghigho ke mkpoma be, ọ kanu be, ²⁴ "Anu gesi m otu mkpuru iwai. Nyele nwe ruwhnu ka nụ nhne be gbakwasiri n'olu a?"

²⁵ Be saru a, "Siza nwe."

Jizōsi kanu be, "Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike."

²⁶ Be nwée nhne be jeeji nwugwu a hite n'ikwu-onu o kwuru nụ ruwhnu ohna. Ọsisa ọ saru be jiri be anya, be daziri bii.

Ajiji gbasiri olizo n'enwu

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Agwna ele Sadusi, ka bụ ele karu nụ olizo n'enwu zila, vakwnusiri Jizōsi, sịkwa a ajiji, ²⁸ "Nye-zni-nhne, Mozizi gbaru n'okwukwo iwu nyee aị, 'Ọ bụru nụ nyerukna nwurnu sigbasi nnwerne a, hne be nwée rumu, nwene a rukna jooluru nnwerne nwene

a wam mụhianu nwene a rukna rụmu.’²⁹ Rụmu nne ẹsau nụ aị zị, ke mbòm luru nnwerne, nwụma hne o nwée nnwọ. ³⁰ Nye ke ẹbo luru a, ³¹ nye ke ẹto lụ a, otu aka wam kpa rụmu nne ẹsau wam luru nwerinya wam, kpakara be nwée nnwọ, be nwụkwọ. ³² N’ipne-aznụ nwerinya wam nwụ masị. ³³ Kịtna, n’ọbochi olizọ n’ẹnwu, nwerinya wam jọbu nnwerne nyele n’esilawuru be, kwnornu nụ be ẹsau luru a?”

³⁴ Jizọsi saru be, “Ele badnụ k’owa ka nọlu nnwerne, neekesi nzi. ³⁵ Kọvu ele kwesiri o kehia igwe n’olizọ n’ẹnwu ma be zị bụdnụ n’ige ke jaava, be lụ nnwerne, be gbọ nzi. ³⁶ Be jónwu ẹnwu berere, kwnornu nụ be nụ lele ele enine izi. Be bụ rụmu Chiokike kwnornu nụ be hiri n’ẹnwu lizọ. ³⁷ Kọvu Mozizi neegesi nụ ele nwurnu ọnwu jeehi n’ẹnwu lizọ, hite nụ nhne ọ gbarụ n’okwukwo gbasiri isisi matị wam nerne bekwnu. O sukwuru Nyenwe aị ‘Chiokike ke Eberham, Chiokike ke Aziki, nụ Chiokike ke Jekopu.’ ³⁸ Chiokike bụ Chiokike ke ele zị bụ bụdnụ, ọ bụo ke ele nwurnu ọnwu, kpakara ele badnụ zị bụdnụ n’anya Chiokike.”

³⁹ Agwna ele zni iwu ele Ju karu, “Nye-zni-nhne, i sakwaru nkari.” ⁴⁰ O zima nye nwernu rikne sịkwa a ajiji berere.

Karaisi bụ nnwọ nyele?

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Jizọsi kanu be, “Ndaa kpa be naakaa nụ Karaisi bụ Nnwọ Devidi? ⁴² Kwnornu nụ Devidi n’iwuhuru a kwuru n’okwukwo Eri Oma,

‘Nyenwe aị kannu Nyenwe m,

Daziri ẹli n’akarikwnunga m

⁴³ tem dụ nga me jaabita ele irno i

lele nhne i jọtukwasi ọchi i lawuru.’

⁴⁴ Devidi sukwuru a ‘Nyenwe m,’ ndaa kpa o jeeji buri kwno nnwọ a?”

Anu zeru ele zni iwu ele Ju

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Kpa kpakara ele badnụ wam zị noobno nsni, Jizọsi kanu ele sno apna a, ⁴⁶ “Anu neeze ele zni iwu ele Ju. O naamasị be o wo awura ogologo naagaghari, ọ naamasị be ele badnụ neebekwu be ikwu n’ahia, be nọhoru risi ngadna n’oro ọgbako ele Ju, ma ngadna kakwo mma n’ogbako iriri anu. ⁴⁷ Be bụ ele neeridna ọro ele rinya nzi be nwurnu, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnụ whurnu be. Be jaata awhnwhnu ke kakwo.”

21

Nkesi nwerinya

nzi a nwurnu

(Mak 12:41-44)

¹ Jizọsi leri anya whnu ele eze nọtusi nhne nkesi be nụ hne be nọtusi iwai n’Oro Nso Chiokike.

² O whnu otu womboni nzi a nwurnu hne o nọtusi mkpuru iwai matị lawuru. ³ Jizọsi kaa, “Me kanu anu ezi oka, nwerinya ka bụ womboni nzi a nwurnu tuisiri karukwo kpakara ele nọtusi iwai.

⁴ Kpakara ele badnụ ka masiri aka n’agida ekwnu be nwernu gweboru tisi, kọvu nwerinya mboni ka tųkparu kpakara nhne o nwernu.”

Be joolulu Oro Nso Chiokike

(Mat 24:1,2; Mak 13:1-2)

(Mat 24:1,2; Mak 13:1-2)

⁵ Agwna ele sno apna a nookwu, naajakiri Oro Nso Chiokike nụ akaworugwu be jiri a wu mma, ya nụ nkesi be jiri cho Oro Nso Chiokike mma. Kọvu Jizọsi kaa, ⁶ “Kpakara nhne anu nọowhnu, ige vawa nga otu akaworugwu jógwuzo n’olu ibne a, be jaakwnadna kpakara be n’eli.”

Mmekpẹhni nụ

okpakna ehni

(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Be sịkwa a, “Nye-zni-nhne, ndaa nga nhne ka jọobu? Kịni jọobu nhne jeegesi nga nhne ka jeeme?”

⁸ Jizọsi saru be, “Anya du anu eli, anu kwé be duhie anu. Agida ele badnu jaava nu rẹwhna m, naakaa, ‘O bu mawa, ige valem,’ kovu anu sno be. ⁹ Nga anu jọonu ọnutnu ọgwu nu omegidne, ogwu nu tuko anu. Kpakara nhne ka jeebe osno mee, kovu okwukwo nhne yoduge.”

¹⁰ O kanu be, “Mba jeelizo megidne mba, eli-eze jeelizo megidne eli-eze.” ¹¹ Okne eli otne enye jaazi nu hne zi ichne ichne, okwnunyo nu nriria ojo jaazi nu hne zi ichne ichne. Nhne zi ogwu nu okne nhne elekema jeehi n'oligwe va.

¹² “Kovu su kpakara nhne ka mee, be jọonwugwu anu, kpakna anu ehni, gweru anu nyee n'aka ele ikpe be kpe anu ikpe n'oro ogbako ele Ju, be yisi anu n'oro ikelu. Anu joogwuzo nu ruwhnu ele eze nu ele ọchichi kwnornu nu rẹwhna m. ¹³ Ka jọobu oghere anu jeeji gba akebe izi oma. ¹⁴ Kovu anu beru osno rigbu ehni anu kpa anu jeeji goru onu anu. ¹⁵ Kwnornu nu m jeeyisi oka nu akoniche ke ele irno anu jeenwe rikne gwuzogidne mọbu megbu anu. ¹⁶ Ele muru anu jeegweru anu nyewhete, rumu nne anu nu rumu nwene nu ele enyi, be joogbu agwna anu. ¹⁷ Kpakara ele badnu joosno anu irno kwnornu nu me. ¹⁸ Kovu otu rukeri-ize ke risi anu jaadna n'eli mọbu whu etekne. ¹⁹ Anu gwuzosi rikne ma anu znọhia budnu anu.

Be joolulu Jeruselem

(*Mat 24:15-21; Mak 13:14-19*)

²⁰ “Nga anu jọowhnu ele ogwu ele irno gbaru Jeruselem ngaramanga, anu mahia n'ololu a zi ndundu. ²¹ Ige wam ele zi nu Judiya gbazne n'olu rugwu, ele zi n'eli-ohna whoga, ele zi n'ekwu be lahna nu

rime eli-ohna. ²² Kwnornu nu ka bu ige o ta awhnuwhnu ma kpakara nhne be gbaru n'okwukwo nsọ mezu. ²³ Awhnuwhnu jaazinu ele rinya zi rime nu ele neechi nnwo rema n'ige wam. Okne awhnuwhnu jaadnakwasị eli ka, Chiokike jọonwudna ovu owe ehni a megidne ele badnu ka. ²⁴ Be jeegweru ama-ogwu gbu agwna badnu, be jodoru ele berere lele ele ikelu zne kpakara mba. Ele buo ele Ju jọozodna Jeruselem tem ige be zu.

Nnwọ ke Badnu vawa

(*Mat 24:29-31; Mak 13:24-27*)

²⁵ “Nhne elekema jaazi n'ehnam nu enwa nu mbo. N'owa mkpoma ọla mini jaazi n'esilawuru kpakara mba, be jootu ogwu abakamini nu ruwhere osimini. ²⁶ Ele badnu jootubo kwnornu ogwu nu nhne be nọowhnu jeeme n'owa, kwnornu nu kpakara iknernema ke oligwe jooonio ohnio. ²⁷ Ige wam be jowhnu Nnwọ ke Badnu hne o naava n'erumeru k'oligwe, n'iknernema nu okne igwugwu. ²⁸ Nga kpakara nhne ka beteru neeme, anu lizo, gwelizo risi anu olu kwnornu nu ige ọznohia anu zi ndundu.”

Muhia nhne hite n'isisi be kwu figi

(*Mat 24:32-35; Mak 13:28-31*)

²⁹ Jizọsi tnu nu be elulu ka, “Anu le isisi figi nu kpakara isisi berere. ³⁰ Nga anu nọowhnu nu be nooruhia okwukwo budnu, anu mahia nu nduru-mini zi ndundu. ³¹ Kpam masi, nga anu jowhnu kpakara nhne ka neeme, anu mahia nu eli-eze Chiokike zi ndundu.

³² “Me kanu anu ezi oka, ebiri ka jeewhe su kpakara nhne ka mee. ³³ Oligwe nu ọwa jaagawhe, kovu ikwu-onu m jaagawhe rja rja.

Odo aka nu nsiji

³⁴ “Anya du anu eli, anu kwé okne nhne oriri nu nhne onwunwo

nụ ọriri ke bụdnu ka, jihia mkpoma anụ, ke jeeme ọbochi wam vakwnusi anụ nụ nga anụ tuge anya a. ³⁵ Kwnornu nụ ọ jaavakwnusi kpakara ele zị n'owa lele mbita be sninnu anohia. ³⁶ Anụ neese nse ige ọbula, anụ kpe okpukpe ma anụ nwe rikne gbanahoru kpakara nhne ka jeeme, nụ o gwuzo nụ ruwhnu Nnwọ ke Badnụ.”

³⁷ Jizọsi zị neezni nhne kpakara ọbochi n'Oro Nso Chiokike, n'ige ogbednachi ọ whoga zne Rugwu Olivu zukwaru inwe nụ ọ dnanyi tem chi bo. ³⁸ Kpakara ele badnụ neezne Oro Nso Chiokike n'onu ọsisi ma be nurnu nhne o neezni.

22

Be gbarụ iznuznu

o gbu Jizọsi

(Mat 26:1-5; Mak 14:1,2; Jón 11:45-53)

¹ Ige Iriri Brędi Whuge Owhu ke be kwu Ogawhe zị ndundu. ² Ele risi arịohna nụ ele zni iwu ele Ju noopio oghere be jeeji gbu Jizọsi, kpa be nọtutu ogwnu ele badnụ.

Judasị kweruru

o re Jizọsi

(Mat 26:14-16; Mak 14:10,11)

³ Ekwensu bna nụ rime Judasị nye be kwu Isikarijoti, nye bụ otu nụ rime ele sno apna a nri nụ ẹbo wam. ⁴ Judasị znekwnusi ele risi arịohna nụ ele risi ele neese Oro Nso Chiokike, gba iznuznu kpa o jeenye be Jizọsi. ⁵ Ovu sọru be n'onu, be kwe o nyee a iwai. ⁶ Judasị kweru, o noopio kpa o jeenwe oghere o gweru Jizọsi nyee be nga ele badnụ máa.

Be jiknernu o ri

Iriri Ogawhe

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jón 13:21-30)

⁷ Ọ dụ n'ọbochi ke Iriri Brędi Whuge Owhu, nga be naakwa arịohna atnurnu Ogawhe. ⁸ Jizọsi

zizne Pita nụ Jóni, “Anụ zne bıkwatanu aị Iriri Ogawhe.”

⁹ Be sịkwa a, “Ndaa hne i piору a bıkwata a?”

¹⁰ Jizọsi kanụ be, “Kpa anụ naabna n'eli ka, anụ jowhnu otu nwerukna vugwu idudu mini, anụ snornu a bna n'oro ke ọ jaabna.

¹¹ Anụ kanụ nyenwe ọro wam, ‘Nye-zni-nhne kaa a sịkwa i, Ndaa ọro ele izne hne me nụ ele sno apna m jeeri Iriri Ogawhe?’ ¹² O jeegesi anụ otu onu-oro zị rude n'oro olu, be mekwataru, anụ mekwata kpakara nhne.”

¹³ Be zne whnụ kpakara nhne lele kpa Jizọsi kannu be. Be mekwata Iriri Ogawhe.

Wiri Anyasnu Nyenwe aị

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Kọr 11:23-25)

¹⁴ Nga ige dụru, Jizọsi nụ ele izi a daziri neeri wiri. ¹⁵ Ọ kanụ be, “N'ezị ọ gwnusiri m rikne me nụ anụ rikọ Iriri Ogawhe ka sị me ta awhnwhnu. ¹⁶ Kwnornu me kanụ anụ, m jeeri kwno a berere tem o mezu n'ige ẹli-eze Chiokike.”

¹⁷ Jizọsi gweru okiko, tūnu Chiokike mmamma, kaa, “Anụ gweru ka, keme n'esilawuru anụ.

¹⁸ Kwnornu me kanụ anụ, m jónwoma manya hi n'isisi vaini whuya rịa rịa tem ẹli-eze Chiokike va.”

¹⁹ O gweru brędi, tūnu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee be, kaa, “Ka bụ anọ-ehni m me nyernu kwnornu anụ, anụ neeme ka neechenwanya m.”

²⁰ Kpam masi, nga wiri anyasnu wheru, o gweru okiko, kaa, “Okiko ka bụ ogba-njọ-ehni ikne ke ọvnarna m, ke me wusiri kwnornu anụ.

²¹ Kọvu anụ le, nye neere m nụ me dazigwu n'ikpechi neeri wiri. ²² Nnwọ ke Badnụ jaala lele kpa Chiokike kpebiri a, kọvu awhnwhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwọ ke Badnụ.”

23 Be n̄esikwarita ẹhni be nye jeeme nhne ka.

Nye kakwo ibne a

24 Ele sno apna a bete n̄odogbuta nye kakwo n'esilawuru be. 25 Jiz̄osi kanu be, "Ele eze ele buo ele Ju n̄echi ele ke be n'aka rikne, ele nwernu rikne hne be zi kaa nu be bu enyi ele badnu. 26 K̄ovu o kw̄esile o zi kpam n'esilawuru anu. Nye kakwo ibne a n'esilawuru anu j̄onu lele watakiri, nye noodu anu lele nye izi. 27 Kwnornu nyele kakwo, nye neeri wiri n'ikpechi s̄obu nye neezne izi? O bu nye daz̄i ẹli neeri wiri. K̄ovu m zi m n'esilawuru anu lele nye izi.

28 "Anu daz̄igidn̄ernu m n'ornurna m. 29 M jeenye anu rikne o chi ẹli-eze lele kpa Nda m nyernu m, 30 ma anu snornu m ri wiri, nw̄o mas̄i nu ẹli-eze m, daz̄iri nu ngadna eze neekpe ẹbnurnu nri nu ẹbo ke Izireli ikpe.

Jiz̄osi karu nu Pita

j̄ogonahoru a

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; J̄on 13:36-38*)

31 "Sāimoni, Sāimoni, le, Ekwensu r̄joru o yo i lele kpa be yo ikpa. 32 K̄ovu m kpennu m ji okpukpe, Sāimoni, ma okwnata mkp̄oma i z̄iri kwem. Nga i t̄uhn̄asnarnu, kw-nagidne rumu nda i."

33 K̄ovu Pita saru, "Nyenwe āi, m jikn̄ernu m o sno i zne ikelu m̄obu nwuma."

34 Jiz̄osi saru a, "Pita, me kanu i, su okne ọchichi kwna ẹkwna tna, i j̄ogonahoru m m̄gba ẹto."

Rekpa mat̄i, rekpa nu ama-ogwnu

35 Jiz̄osi s̄ikwa be, "Nga me zihalaru anu, anu jile rekpa iwai, m̄obu rekpa, m̄obu okoro-ochi, o nwernu nhne koru anu?"

Be saru a, "O za nhne koru āi."

36 O kanu be, "K̄ovu kitna, nye nwernu rekpa iwai gweru a, nye nwernu rekpa berere, gweru a,

o buru nu i nw̄ee ama-ogwnu, re iwo olu i, zuru otu. 37 Kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo ns̄o, 'Be gwn̄ukotarua ya nu ele mmehie,' be jeemezu nhne ka. Owe! Nhne be gbaru gbas̄iri m jeemezu."

38 Ele sno apna a kaa, "Nyenwe āi, le ama-ogwnu lawuru."

Jiz̄osi kanu be, "O joozu."

Jiz̄osi kperu okpukpe nu Rugwu Olivu

(*Mat 26:36-46; Mak 14:32-42*)

39 Jiz̄osi whoga zne nu Rugwu Olivu lele kpa o mesi, ele sno apna a snornu a. 40 Nga o vaduru pii, o kanu be, "Anu kpe okpukpe o zi anu dnabna nu rime ornurna." 41 O whoga zne nu ruwhnu mat̄i, gbu mpnerne ọchi n'eli kpe okpukpe, kaa, 42 "Nda m, o buru nu o mas̄iri i, gwemenu m okiko awhn̄whnu ka, k̄ovu o buo nhne me pioru, k̄ovu nhne i pioru." 43 Enine izi hi n'oligwe varu gba inwe. 44 Hite n'igbugbu, o kpe okpukpe k'ez̄i, ruhara baru a nu lele okne ọkpurukpu ọvnarna naadnasa n'eli.

45 Nga o kpe kworu okpukpe, o lahnakwnusi ele sno apna a, whnu nu be neezni anyarna hite nu nhne igbugbu nu rikne gwuru be. 46 O s̄ikwa be, "Kini mernu anu neezni anyarna? Anu lizo kpe okpukpe o zi anu dnabna nu rime ornurna."

Be nwudn̄ernu Jiz̄osi

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; J̄on 18:3-11*)

47 Kpa Jiz̄osi kpu oka n'onu, Judasi, otu nu rime ele sno apna a nri nu ẹbo wam, duru igbudu ele badnu va, o znekwnusi Jiz̄osi, snutu a onu. 48 K̄ovu Jiz̄osi s̄ikwaru a. "Judasi, i ji osnutu onu neere Nnw̄o ke Badnu?"

49 Nga ele sno Jiz̄osi whn̄urnu nhne neeme, be kaa, "Nyenwe āi, a gweru ama-ogwnu āi lu ogwnu sa?" 50 Otu nyenum n'esilawuru be, ji ama-ogwnu gbu, bihala nnw̄o

izi nye risi ariohna nsni akarikw-
nunga a.

⁵¹ Kovu Jizosi saru be, "Ozulem!"
O kpatu nsni nwerukna wam aka,
gwọ a.

⁵² Jizosi kanu ele risi ariohna nu
ele risi ele neese Oro Nso Chiokike
nu ele okno badnu, ele varu o
nwugwu a, "Anu ji ama-ogwnu nu
okpiri va lele nu m bu m nye
neemegidne iwu eli. ⁵³ Me nu
anu zi kpakara obochi n'Oro Nso
Chiokike, anu nwée rikne nwugwu
m. Kovu ka ige ke anu, ige rikne
ochichiri nēchi."

Pita gonahoru Jizosi

(*Mat 26:57,58,69-75; Mak*
14:53,54,66-72; Jon 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Kpa be nwugwu Jizosi, be duru
Jizosi zne n'oro nye risi ariohna,
Pita snornu nu be nu hne zi
ikere. ⁵⁵ Nga be kpawhusiri bekwnu
n'esilawuru ederezi, Pita snornu be
daziri eli nu ngeri bekwnu. ⁵⁶ Otu
nnwo oknornokno ele neezne izi
whnurnu Pita hne o zi nu ngeri
bekwnu. O legidne a anya, kaa,
"Nwerukna ka nu Jizosi sno."

⁵⁷ Pita go, kaa, "Nwerinya, m
maam nye o bu."

⁵⁸ Ige matu wheme, otu
nwerukna whnurnu a, kaa, "I bu
otu nu rime be."

Pita saru a, "Nwerukna, m bu
m."

⁵⁹ Nga otu awa whemernu, nye
berere kwusi a rikne kaa, "N'ez
oka, nwerukna ka nu ya sno,
kwnornu nu o bu nye Galili."

⁶⁰ Pita saru, "Nwerukna, m maam
nhne i nookwu." Kpa o kpu oka
n'onu, okne ochichi kwnarnu ekwna.
⁶¹ Nyenwe ai tuhnaasna legidne
Pita anya. Pita chenwanya ikwu-
onu Nyenwe ai kwunnu a, "Su
okne ochichi kwana ekwna tna, i
joogonahoru m mgba eto." ⁶² Pita
whoga ederezi kwana ekwna mkpuru
ovu k'agida.

Jizosi zi nu ruwhnu ele eze-ikpe

(*Mat 26:67,68; Mak 14:65*)

⁶³ Ele neese nse bete naapnia
Jizosi nhne noomu a rumu. ⁶⁴ Be
gweru ikpe knesi a anya, kaa,
"Whnunu ai owhnurninya, nyele
gboru i aka?" ⁶⁵ Be kwu nhne
berere zi ichne ichne, kpasu a
iwhnerne.

Jizosi gwuzo nu ruwhnu ele eze-ikpe

(*Mat 26:59-66; Mak 14:55-64;*
Jon 18:19-24)

⁶⁶ Nga chi boru, ele okno badnu
ele Ju, nu ele risi ariohna nu ele
zni iwu ele Ju, gbakoru n'otu, be
kwuyanu be Jizosi n'ikpe be. ⁶⁷ Be
kaa, "O buru nu i bu Karaisi, kanu
ai."

Jizosi saru be, "O buru nu me
kanu anu, anu jeekweru m. ⁶⁸ O
buru me sikwa anu ajji, anu jaasa.
⁶⁹ Kovu hite nu kitna zne nu
ruwhnu, Nnwọ ke Badnu jaadazi
n'akarikwnunga ke Chiokike ke bu
Dikne."

⁷⁰ Be sikwa a, "O bu jiwa bu Nnwọ
Chiokike?"

O saru be, "Anu karu nu m bu
m."

⁷¹ Be kaa, "A piole akebne berere,
a nuru nhne hi n'onu a whuya."

23

Jizosi gwuzo nu ruwhnu Paileti

(*Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5;*
Jon 18:28-38)

¹ Ele iznuznu ikpe ele Ju lizo
duru Jizosi zne nu ruwhnu Paileti,
² be bete noobno a nhne, be kaa,
"A whnurnu nwerukna ka hne o
nooduwhu ele ke ai, o nookwu
be tukwadia ntụ nye Siza, naakaa
masi nu o bu Karaisi, eze ai."

³ Paileti sikwa a, "I bu eze ele Ju?"

Jizosi saru a, "Owe! Ji n'iwihuru i
karu kpa."

⁴ Paileti kanu ele risi ariohna nu
igbudu badnu wam, "O za nhne ojo

me whnurnu nu rime nwerukna ka.”

⁵ Kovu be kwusiri a rikne, “O neegweya onu gharu onu n'esilawuru ele Ju zi nu Judiya hite nu nhne o neezni. O panizoru a nu Galili tem o vadu hna.”

Jizosi gwuzo nu ruwhnu Erodu

⁶ Nga Paileti nurnu a, o sika be ma nwerukna ka o bu nye Galili. ⁷ Nga o mahiaru nu Jizosi hi n'eli ke Erodu nechi, o ziznenu a Erodu nye zi nu Jeruselem n'ige wam.

⁸ Mkpoma sori Erodu n'onu k'agida nga o whnurnu Jizosi, kwnornu nu o noopio o whnu a agida ige wheru ewhe. Hite nu nhne o nurnu gbasiri a, o neele anya nu Jizosi jorumu ernu ndu-ehni nu ruwhnu a. ⁹ Kam kpayaru, Erodu sika Jizosi agida ajiji, kovu nu Jizosi sala a oka obula. ¹⁰ Ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju gwuzoru pi noobno Jizosi agida nhne. ¹¹ Erodu nu ele ogwnu a mee Jizosi nhne rumu, kpasị a iwhnerne. Be wosi a iwo marnu mma, zihnaznenu a Paileti. ¹² Paileti nu Erodu buru enyi hite n'obochi wam, kwnornu nu be bu ele irno nu mbom.

Be marnu Jizosi ikpe enwu

(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39--19:6)

¹³ Paileti sukwukota ele risi ariohna nu ele nechi echi nu kpakara ele badnu, ¹⁴ o kanu be, “Anu kwuyannu m nwerukna ka nu o bu nye nooduhie ele badnu, m lebnana m anya nu kpakara nhne anu bnornu nwerukna ka nu ruwhnu anu, o za nhne me whnurnu bu risi nhne anu noobno a. ¹⁵ Erodu masi whnuge nhne ojo obula nu rime a, kwnornu nu o zihnayarnu ai ya, o za nhne kwesiri enwu ke o mernu. ¹⁶ M jaapnia nhne, gharu a, o la.” [

¹⁷ N'ige Iriri Ogawhe obula, Paileti nesigbasinu be otu nye ikelu.]

¹⁸ Kpakara igbudu badnu gweru otu nkoli siwama, “Gbu nwerukna ka, sigbasinu ai Barabasi.”

¹⁹ (Be yisiri Barabasi n'oro ikelu kwnornu nu o yiri aka n'ele megidnenu nye nechi echi, o gburu badnu.) ²⁰ Paileti pioru ma o sigbasi Jizosi, o riasno igbudu badnu wam. ²¹ Kovu be siwama koriri, “Kpogidne n'ogba, kpogidne a n'ogba.”

²² Paileti sika be ke mgba eto, “Kini mernu? Kini bu nhne ojo ke o mernu? M whnuge m nhne ojo ke o mernu ke kwesiri enwu. M jaapnia nhne, sigbasi a, o la.”

²³ Kovu be zi koriri neesi lulo n'okne nkoli be kpogidne a n'ogba, be nwehiaru nhne be neesi. ²⁴ Paileti marnu Jizosi ikpe, o nyee be nhne be pioru. ²⁵ O sigbasinu be nye wam zi n'oro ikelu nye megidnenu ele nechi echi, gbu masi badnu, nye be rioru a. O gweru Jizosi nyewhete be.

Be kpogidnenu Jizosi n'ogba

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Be duru Jizosi zne, n'apna be sigidne Saimoni nye Sirini, nye hi n'aznu mba naabnanya, be vukwasị a ogba, ma o vuru a snornu Jizosi n'aznu. ²⁷ Agida ele badnu snornu a, ma ele rinya ele naakwnanu Jizosi ekwna. ²⁸ Jizosi tuhnasarnu, kanu be, “Ele rinya Jeruselem, anu kwnanu m ekwna, kovu anu kwanu ehni anu nu rumu anu ekwna. ²⁹ Kwnornu nu ige vawa nga be jaakaa, ‘Ele rinya nwée nnwo bu ele owa oma, nu ele muge nnwo nu ele chige rumu rema.’ ³⁰ Ige wam,

Ele badnu jaakanu rugwu, ‘Dnagidne ai,’

nu rugwu matị ‘Kpusni ai.’

³¹ Ọ bụrụ nụ ele badnụ mee kpa nga isisi zị bụdnu, ndaa kpa ọ jọonu nga ọ kpọru bẹkwnu?"

³² Be kwuru ele ọjọ lawuru berere ma be gbu be nụ Jizọsi. ³³ Nga be vaduru nụ hne be kwu Okpokoro Risi, be kpogbu a, ya nụ ele ọjọ wam, otu badnụ n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. ³⁴ Jizọsi kaa, "Nda m, gbarunu be kwnornu nụ be maa nhne be neeme."

Be keru iwo a n'esilawuru be, nga be vukworu ogbanuchi. ³⁵ Ele badnụ gwuzoru neelekiri, ele risi ele Ju nọomu a rumu. Be kaa, "Ọ znọhiaru ele berere, ọ znọhia ẹhni a, ọ bụrụ nụ ọ bụ Karaịsi wam, nye Chiokike họhiaru."

³⁶ Ele ogwnu nọomu a rumu. Be nyee a manya gbaru ọka, ³⁷ be kaa, "Ọ bụrụ nụ ị bụ eze ele Ju, znọhia ẹhni ị."

³⁸ Be gbaru nhne gbasiri a n'olu ogba a, "Ka bụ Eze ele Ju."

³⁹ Otu nyenum nụ rime ele be kpogidnenu ya nụ be, nọogo a ngugo, "Kwa ị bụ Karaịsi, znọhia ẹhni ị, znọhia masi ai."

⁴⁰ Nye ke berere bigbo a, kaa, "Ị tū ogwnu Chiokike, ị zị n'otu ikpe wam. ⁴¹ A naata awnụwhnu kwe-siri ai, kwnornu nụ a nanahia ogwo ẹrnu ai. Kọvu nwerukna ka méne nhne ọjọ obula."

⁴² Ọ kanu Jizọsi, "Jizọsi, chenwanya m nga ị jaava chi lele eze."

⁴³ Jizọsi saru a, "Me kanu ị ezi ọka, me nụ ji jaazi tna nụ Paradasi."

Enwu Jizọsi

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jọn 19:28-30*)

⁴⁴ Hite n'esilawuru iwhnehnie,* ọchichiri gbasnirni kpakara ẹli wam du n'otnu-ige ke ẹto,† ⁴⁵ kwnornu nụ ẹhnam gbaru ọchichiri. Ikpe ke bnosnirni hne zị nsọ n'Oro Nso Chiokike gbawaru nga lawuru. ⁴⁶ Jizọsi gweru okne

nkoli siwama lulo, "Nda m, m neeyisi enine m n'aka ị." Nga o kwuru ka, ọ kna inwe.

⁴⁷ Nga nye nechi otu riwhu ele ogwnu whnurnu nhne mernu, ọ znarni Chiokike, kaa, "N'ezi, nwerukna ka bụ nye mee oma."

⁴⁸ Nga ele gwuzo neelekiri whnurnu nhne mernu, be kwa aka nụ mkpoma, whoga. ⁴⁹ Kọvu kpakara ele magwu Jizọsi nụ ele rinya ele snornu a hite nụ Galili gwuzo nụ hne zị ikere, nọowhnu nhne neeme.

Be liri Jizọsi

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jọn 19:38-42*)

⁵⁰ Otu nwerukna rewhna a bụ Josefu, nye bụ otu nụ ele ikpe, nye be nọoso anya, nye oma. ⁵¹ Ọ bụ nye ikpe, kọvu o snoge be kwekọrita nụ nhne be kpebiri nụ nhne be mernu, nye hi nụ Arimatiya ke zị nụ Judiya, nye neese nga ige ẹli-eze Chiokike jaava. ⁵² O znekwnusi Paileti, rjo a iznu Jizọsi. ⁵³ O vudna iznu Jizọsi n'olu ogba, gweru ikpe marnu mma whu a, lite a nụ rime ilili ke zị nụ rime rugwu ke ọ zụ nye be liru nụ rime a nụ mbom. ⁵⁴ Ọ bụ ọbochi ojiknenu, Ọbochi Ozukwa Inwe ele Ju gwnarnu matị ọ panizo.

⁵⁵ Ele rinya wam hi nụ Galili va snornu Josefu whnu kpa ilili a nụ, nụ kpa ọ dnanyi taru a Jizọsi. ⁵⁶ Be lahna ọro, gwakota mọno otute nwernu ẹknarna oma be jeete iznu a.

Be zukwa inwe n'Ọbochi Ozukwa Inwe lele kpa nhne be nyernu n'iwu kwuru.

24

Jizọsi lizoru n'enwu

(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jọn 20:1-10*)

¹ N'onu ọsisi n'ọbochi mbom n'ikwezu, ele rinya wam gweru mọno otute wam be gwakotaru

* **23:44** n'esilawuru iwhnehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu † **23:44** ọtnu-ige ke ẹto: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

ke nwernu ẹknarna ọma, zne ilili Jizọsi. ² Be whnurnu nọ be vumernu akaworugwu be jiri kpusni ọnu ilili wam. ³ Be bnazne nọ rime ilili, be whnuge iznu Nyenwe aị Jizọsi. ⁴ Be gwuzoru naari nhne ka bu, ngangam, ele rukna lawuru wogwu iwo abochna noogbu amuma gwuzoru nọ ngeri be. ⁵ Ogwnu turu ele rinya wam, be dna kpu ruwhnu n'eli, kovu ele rukna wam kanu be, "Kini kpayaru anu noopio nye zi budnu n'esilawuru ele nwurnu onwu? ⁶ O zila hna, o hilem n'enuw lizo. Anu chenwanya nhne o kannu anu nga o zi nu Galili, ⁷ nu be jeegweru Nnwọ ke Badnu nyega ele mmehie, be kpojidne a n'ogba, n'obochi ke ẹto, o jeehi n'enuw lizo." ⁸ Ele rinya wam chenwanya ikwu-ọnu a.

⁹ Be hi n'ilili wam lahna, kanu nri nu otu badnu ele sno apna a nu ele berere nhne be whnurnu. ¹⁰ Ele rinya wam bu Meri Magidalini, nu Joana, nu Meri nne Jemisi, be nu ele rinya berere kanu ele izi wam oka ka. ¹¹ Kovu be kwege nhne ele rinya kwuru, be naari nu o bu oka etekne. ¹² Pita lizo, gba eso zne n'ilili, o whudna, whnu ikpe iznu, o za nhne berere o whnurnu. O lahna oro naari nhne mernu.

*N'apna zne Emaosi
(Mak 16:12,13)*

¹³ N'obochi wam, ele sno apna a lawuru neezne eli Emaosi, nhne nu lele maii esau. ¹⁴ Be nookwurita kpakara nhne mernu. ¹⁵ Kpa be neezne nookwu nhne ka, Jizọsi n'iwuru a kpayabeturu ndundu, snornu be neezne. ¹⁶ Be whnu a, kovu be ma a nu o bu Jizọsi.

¹⁷ Jizọsi sika be, "Kini bu nhne anu notnurni kpa anu neezne?"

Be gwuzoru bii, gbaru ruwhnu. ¹⁸ Otu nu rime be rehna a bu Kilopasi, sika a, "Okwole jiwa bu nye izne ke zi nu Jeruselem nye ma

nhne mernu obochi ele nu ele ka wheru ewhe?"

¹⁹ Jizọsi sika a, "Kini bu nhne ko?"

Be kaa, "Nhne gbasiri Jizọsi nye Nazareti, nwerukna ka bu nye owhnurninya Chiokike, o bu dikne n'ikwu-ọnu ma nu ẹnu nu ruwhnu Chiokike ma nu ruwhnu ele badnu. ²⁰ Ele risi ariohna nu ele risi aị gweru a nee ma be kpe ikpe enwu, be kpojidne a n'ogba. ²¹ Kovu a leru anya nu o bu nye jaagbahia Izireli. Ke kakwo, tna bu obochi ẹto a kpa nhne ka mernu. ²² Agwna ele rinya a nu be zi kpasiri aị ogwnu tna. Be znernu n'ilili a n'onu osisi, ²³ kovu be whnuge iznu a. Be va kanu a nu be whnurnu owhnurninya ele enine izi, ke kannu be nu o zi budnu. ²⁴ Agwna ele a nu be zi znernu ilili a, whnu masi lele kpa ele rinya wam kwuru, kovu be whnuge iznu a."

²⁵ Jizọsi kanu be, "Anu bu ele iwhnirniwhno, anu zila gnarnagnarna nu okweru nhne kpakara ele owhnurninya kwuru. ²⁶ O zi mkpa nu Karaisi jaata kpakara awhnuwhnu, bna n'igwugwu a." ²⁷ Jizọsi kowamanu be nhne be gbaru n'okwukwo nsọ gbasiri ehni a, hite n'okwukwo Mozizi nu ele owhnurninya.

²⁸ Kpa be vaduru eli wam be neezne, Jizọsi mee lele o neewhe ruwhnu, ²⁹ be sigidne a, kaa, "Snornu aị daziri, obochi znem-inem." O snornu be daziri.

³⁰ O snornu be daziri eli n'ikpechi wiri, o gweru bredi, tu mmamma, nyawama a, bete neenye be. ³¹ Anya be kpume, be mahia a, kovu o whume n'anya be. ³² Be kwukwarita n'ehni be, "O nu lele nu bekwu neerne nu mkpoma a nu nga o nookwunu a ọka n'apna, nọkowanu a ọkwukwo nsọ."

³³ Be lizo ngangam lahna Jeruselem. Be whnu ele sno apna a nri nu otu wam, hne be gbakogwu

nụ otu nụ ele berere. ³⁴ Be naakaa, “Ọ bụ n'ezi, Nyenwe aị hilem n'ẹnwu lizọ, o mernu Saịmoni whnụ a anya.” ³⁵ Badnụ lawuru wam kowanu be nhne mernu n'apna, nụ kpa be jiri mahia Nyenwe aị nga ọ nyawaru bredi.

Jizosi mernu ele sno apna a whnụ a anya

(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23; Ernu 1:6-8*)

³⁶ Kpa be zị nookwu ọka ka, Jizosi gwuzoru n'esilawuru be, kanu be, “Udno zinu anu.”

³⁷ Ogwnu turu be k'agida, be che nụ be whnurnu renwu. ³⁸ Jizosi kanu be, “Kini mernu ogwnu notu anu? Kini mernu anu neenwe mkpoma lawuru nụ mkpoma anu? ³⁹ Anu le aka m lawuru nụ ọchi m lawuru. Ọ bụ mawa. Anu kpatu m aka whnurnu, renwu nwée anọ-ehni nụ ọkpukpu, lele kpa anu whnurnu me nwernu.”

⁴⁰ Nga o kwuru ka, o gesi be aka a lawuru nụ ọchi a lawuru. ⁴¹ Be nwée rikne kweru kwnornu ovu ọso n'onu nụ ọtun'anya, ọ sika be, “Anu nwernu wiri o riri hna?” ⁴² Be nyee a otu aznu be siri esi, ⁴³ o gweru a ri nụ ruwhnu be.

⁴⁴ Ọ kanu be, “Ka bụ nhne me kannu anu nga me nụ anu zị. Kpakara nhne be gbaru n'okwukwo nsọ gbasiri m n'iwu Mozizi jeeme, ma ke ele ọwhnurninya nụ Eri Oma.”

⁴⁵ O kpume echiche be ma be ghohia nhne be gbaru n'okwukwo nsọ. ⁴⁶ Ọ kanu be, “Ka bụ nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, nụ Karaisi jaatariri awhnwhnu, nụ o jeehi n'ẹnwu lizọ n'obochi ke ẹto, ⁴⁷ nụ be jeeji rewhna a kpọ okwo ọtuhnasna mkpoma nụ rime kpakara mba, ma Chiokike gbaru mmehie be. Be jeehite nụ rime Jeruselem panizo notokpo okwo. ⁴⁸ Anu bụ ele akebe kpakara nhne ka. ⁴⁹ M jeeziyanu anu nhne Nda m kweru nụ mkwna, kovu anu daziri nụ Jeruselem

tem rikne ke hi n'oligwe dnakwasị anu.”

Jizosi laru n'oligwe

(*Mak 16:19,20; Ernu 1:9-11*)

⁵⁰ Jizosi duru be whoga zne n'eli Betani, ọ chilizo aka lawuru olu, gọzi be. ⁵¹ Kpa ọ zị notogozị be, be gwelizo a la n'oligwe. ⁵² Be kpọnu a risi ẹli, lahna Jeruselem, snarnima jihia mkpoma be. ⁵³ Be dazigidne n'Oro Nso Chiokike notunu Chiokike mmamma.

**Izi ọma lele kpa
Jóni
gbaru a n'okwukwo
Nhne gbasiri okwukwo
ka**

Izi ọma lele kpa Jóni gbaru a n'okwukwo gwehíaru Jizọsi iwihne lele Ikwu-Ọnu Chiokike, nye “ghọru badnu, va wuru n'esilawuru aị” (1:14). Lele kpa okwukwo wam kwuru, be gbaru izi ọma ka ma ele badnu kweru nu Jizọsi bu Nye Ọznohia wam, Nnwọ Chiokike, hite n'okwnata mkpọma nu ẹwhna a, be nwehía budnu (20:31).

Jóni mernu a mahía nu Jizọsi bu Ikwu-Ọnu Chiokike. Ẹnu ndu-ẹhni Jizọsi gesiri nu ọ bu Nye Ọznohia wam Chiokike kweru mkwna. Okwukwo ka gesiri nu agwna ele badnu kweru nu Jizọsi gho ele sno apna a, kọvu ele berere kwéle nu a, be buru ele neemegidne Jizọsi du n'ẹnwu a.

Jóni kwusiri nhne gbasiri nkesi budnu kwó okwo rikne hite nu Karaísi, nookwu nu Jizọsi bu apna, ezi ọka nu budnu. Nu okwukwo Jóni, a whnurnu nu nhne a nọowhnu anya kpakara ọbochi lele mini, brẹdi, iwihne, nye znu atnurnu nu atnurnu a, isisi nu mkpuru a, neegesi nhne ke Enine.

Nhne zị n'okwukwo ka

Ọpanizo (1:1-18)

Jóni Nye Wụ Mini nu ele sno apna Jizọsi mbom (1:19-51)

Ẹnu Jizọsi nu ohna (2:1--12:50)

Ọbochi ipne-aznu nu rime Jeruselem (13:1--19:42)

Olizọ n'ẹnwu nu ọwhuya iwihne Nyenwe aị (20:1-31)

Ọ whuyaru iwihne nu Galili (21:1-25)

Nye gbaru okwukwo ka: Jóni

Risi nhne o kwno gba a: Ma ele badnu kweru nu Jizọsi

bu Karaísi wam, ma hite n'okwnata mkpọma nu ẹwhna a, be nwehía budnu.

Ikwu-ọnu ke ghọru badnu

¹ Nu mbom hne Ikwu-ọnu wam zị, Ikwu-ọnu wam nu Chiokike zị nu mbom, Ikwu-ọnu wam bu Chiokike. ² Ya nu Chiokike zị nu mbom.

³ Be keru kpakara nhne hite n'aka a, ọ zá nhne ke be keru hne ọ zila. ⁴ Ikwu-ọnu wam bu risi budnu, budnu wam bu masị iwihne ke badnu. ⁵ Iwihne wam nọomu nu rime ọchichiri, ọchichiri nwée rikne nwegidne a.*

⁶ Chiokike ziyaru otu nyerukna ẹwhna a bu Jóni. ⁷ Jóni varu lele nye akebne ke iwihne wam, ma kpakara ele nurnu izi a kweru n'iwihne wam. ⁸ Jóni buo iwihne wam, kovu ọ bu nye akebne iwihne wam. ⁹ Ka bu iwihne wam n'ezi bu ke varu n'owa, ke neenye kpakara ele badnu iwihne.

¹⁰ Ikwu-ọnu wam zị n'owa, ọ bu n'ezi nu Chiokike keru ọwa hite nu rime a, kovu ọwa máa nye ọ bu. ¹¹ Ọ vakwnusiri ele ke a, kovu ele ke a nábnanyana a. ¹² Kovu kpakara ele nabnanyarnu a, kwerumako nu ẹwhna a, o nyernu be rikne be buru rumu Chiokike. ¹³ Be múge ele ka lele kpa be murnu ele badnu. Be múge be hite n'echiche ke badnu, mọbu hite nu nda k'owa, kovu Chiokike bu Nda be.

¹⁴ Ikwu-ọnu wam ghọru badnu, va wuru n'esilawuru aị. A whnurnu igwugwu a, bu igwugwu ke Nnwọ Nda a murnu kpọi, oru nu ezi ọka jihíaru nu rime a.

¹⁵ Jóni gbaru akebne gbasiri a, si-wama, kaa, “Ka bu nye me nookwu ọka a nu o snogwu m n'aznu, kovu ọ kakwo m, kwnornu nu ọ zị sụ be murnu m.”

¹⁶ Hite n'oru a zị agida, a nwernu ngozi tukwasi nu ngozi.

* 1:5 nwée rikne nwegidne a: mọbu nwée rikne ghọhia a.

17 Chiokike hiri n'aka Mozizi nyee iwu, Chiokike nyee masiri oru nu ezi oka hite n'aka Jizosi Karaïsi. 18 O zá nye whnuleru Chiokike anya. Nnwọ Nda a murnu kpọi, nye bu Chiokike, nye zị n'akwankọ ke Nda a, mernu ele badnu mahia Nda a.

*Joni karu nu o buo
Karaïsi*

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

19 Ka bu akebne Joni gbaru nga ele risi ele Ju zị nu Jeruselem zizn-ernu ele ariohna nu ele Livaị be sịkwa a, “I bu nyele?”

20 Joni saru be, o gola ego, kovu o kwusiri a rikne, kaa, “M bu!a m Karaïsi.”

21 Be sịkwa a, “I bu kọ nyele? I bu Elaija sa?”

Joni kaa, “Óza.”

Be sịkwa a, “I bu Nye Owhnurninya wam?”†

O saru be, “Óza.”

22 Be kaa, “Kanụ aị nye i bu, ma a mahia nhne a jaakanu ele dusiri aị. Kini bu nhne i kwuru gbasiri ehni i?”

23 Joni saru be,

“M bu m akpiri nye nọkpo okwo n'eli-ikpa,

‘Anu mekwata apna Nyenwe aị ma o snimi asni,’

lele kpa Azaya nye owhnurninya kwuru.”

24 Ele izi ele Farisi ziyaru, 25 sịkwaru Joni, “I buo Karaïsi, mọbu Elaija, mọbu Nye Owhnurninya wam, kini mernu i nọowu ele badnu mini?”

26 Joni saru be, “M ji m mini nọowu ele badnu mini, kovu otu nyenum gwuzo n'esilawuru anu, nye anu ma. 27 O snogwu m n'aznu, kovu m kwésile m o toma eriri okoro-ochi a.”

28 Kpakara nhne ka mernu nu Bẹtani n'obosi ehnam ke aznu Osimini Jodani kiyari, hne Joni nọowu ele badnu mini.

*Jizosi, Nnwọ
Atnurnu Chiokike*

29 N'ekile a, Joni whnurnu Jizosi hne o naavakwnusi a, o kaa, “Anu le, ka bu Nnwọ Atnurnu ke Chiokike, nye noovume mmehie k'owa. 30 Ka bu nye wam me nookwu oka nga me karu, ‘Otu nyenum sno m n'aznu, kovu o kakwo m, kwnornu nu o zị su be murnu m.’ 31 M maam nye o bu, kovu m nọowu ele badnu mini ma ele Izireli mahia nye o bu.”

32 Ka bu akebne Joni gbaru, “M whnurnu m Enine Nso hi n'oligwe lele nduru dnakwasị a, daziri n'olu a. 33 Kovu nu m maam nye o bu. Chiokike nye ziyaru m me wu ele badnu mini kannu m, ‘I jowhnu Enine Nso hi n'oligwe dnakwasị otu badnu dazigidne nu ya, nye wam bu nye jeeji Enine Nso nọowu ele badnu mini.’ 34 Me nu iw huru m whnurnu a, gba akebne nu nye ka bu Nnwọ Chiokike.”

*Ele mbom sno
apna Jizosi*

35 N'ekile a, Joni nu ele sno apna a lawuru gwuzo. 36 Nga o whnurnu Jizosi hne o neewhe, o kaa, “Anu le Nnwọ Atnurnu ke Chiokike.”

37 Ele sno apna a lawuru wam nurnu a, be snornu Jizosi. 38 Jizosi tuhna snarnu whnu nu be noosno a n'aznu, o sịkwa be, “Kini bu nhne anu noopio?”

Be kaa, “Rabaị” (ke bu, Nye-zni-nhne), “Ndaa hne i wu?”

39 Jizosi saru be, “Anu va whnurnu.” O bu nhne nu lele otu-ige ke eno n'iw hnehnie,‡ be snornu a zne whnurnu hne o wu, be nu a daziri kpakara obochi wam.

† 1:21 Nye Owhnurninya wam: Gwnu Ditaronomi 18:15; Eru Ele Izi 3:22 ‡ 1:39 Otnu-ige ke eno n'iw hnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige nri awa

40 Otu nù rime ele nurnu nhne Jóni kwuru ke snornu Jizòsi bu Anduru nwene rukna Saìmoni Pita.

41 Ngangam, o piohjaru nwene a rukna, Saìmoni, o kanù a, “A whnùna m Mezaya” (ke bu Karaìsi).

42 O kwuznenu Jizòsi Saìmoni.

Jizòsi legidne Pita anya kaa, “Ì bu Saìmoni nnwò Jóni, be jookwu i Kifasi,” be tũhnasna a, Pita, ke bu rugwu.

Jizòsi sukwuru Filipu nù Nataneli

43 N'ekile a, Jizòsi kpebi o zne Galili, o piohja Filipu, o kanù a, “Snornu m zne.”

44 Filipu, Anduru nù Pita hi nù eli Bètesaida. 45 Filipu pohja Nataneli, o kanù a, “A whnurnu nye wam Mozizi nù ele owhnurninya gbarù nhne gbasìri a n'òkwukwo nsò, Jizòsi nye Nazareti, nnwò Josefu.”

46 Nataneli sikkwa a, “Eli Nazareti, o nwernu nhne oma òbula ke jeehi n'eli Nazareti whuya?”

Filipu sarù a, “Vaa, whnurnu.”

47 Nga Jizòsi whnurnu Nataneli naavakwnusi a, o kwu nhne gbasìri a, “Ka bu nye Izireli n'ezi, nye aghigho zila nù rime a.”

48 Nataneli sikkwa a, “Nda kpa i jiri mahja m?”

Jizòsi sarù a, “M whnurnu m jì nù mkpururu isisi figi sù Filipu sukwuru i.”

49 Nataneli sarù a, “Nye-zni-nhne, ì bu Nnwò Chiokike. Ì bu eze Izireli.”

50 Jizòsi sikkwa a, “Ì kweruru kpòì kwnornu nù m karù m nù m whnurnu m jì nga ì zì mkpururu isisi be kwu figi? Ì jòowhnu nhne ke kakwo ka.” 51 O kanù be, “Me kanù anù ezi òka, anù jòowhnu hne oligwe kpumernu, nù ele enine izi Chiokike neepnezne, neehidna n'olu Nnwò ke Badnù.”

2

Jizòsi mernu mini ghò manya

1 N'òbochi ke èto, òlulu nnwerne zì n'eli Kana n'eli Galili, nne Jizòsi zì masì pìi. 2 Be sukwuru Jizòsi nù ele sno apna a n'òlulu nnwerne wam. 3 Nga manya be nnonwo kworu, nne Jizòsi kanù a, “Be nwéma manya.”

4 Jizòsi sarù a, “O gbàsila m, sù nwerinya. Ige m yóoduge.”

5 Nne a kanù ele neezne izi, “Anù mee nhne òbula o karù anù mee.”

6 Idudu mini isunu gwuzo ndundu be jiri rugwu kpù, ke ele Ju jì nòosnu nhne lele kpa omen'eli be jiri zìri, ke otu jeeri nri lawuru mòbu nri èto galòni mini. 7 Jizòsi kanù ele neezne izi, “Anù gbajite be nù mini.” Be gbaji be mini dù n'onu be.

8 O kanù be, “Anù kwuhja agwina mini wam gweznenu nye risi ngadna iriri.”

Be gweznenu a. 9 O detù mini wam ke ghòru manya riro. O máa hne manya wam hi, kòvu ele neezne izi ele gbarù mini wam magwù. O sukwu nye nòolu nnwerne, 10 o kanù a, “Nye òbula neekesi manya kakpa mma n'òziri, nga ele izne nwòkparu manya, o ke manya ojo. Kòvu ì bitaru manya kakpa mma dù kítina.” 11 Ka bu èrnu ndu-èhni mbòm Jizòsi rnurnu. O rnurnu a nù Kana n'eli Galili, o gesi igwugwu a, ele sno apna a kwnata a mkpòma.

12 Nga ka whemernu, Jizòsi nù nne a, nù rùmu nne a, nù ele sno apna a zne Kapanòm, be dazìri pìi òbochi ele nù ele.

Nhne Jizòsi mernu n'Orò Nsò Chiokike

(Mat 21:12,13; Mak 11:15-17; Luk 19:45,46)

13 Iriri Oğawhe ele Ju zì ndundu, Jizòsi zne Jeruselem. 14 O whnurnu ele neere atnurnu nù ehni nù nduru nù ele naagbanwo iwai dazìgwu n'ikpechi n'Orò Nsò Chiokike. 15 O gweru eriri mee mbìnibini, chihala kpakara be,

ma ehni ma atnurnu. O kpute ikpechi kpakara ele naagbanwo iwai ruwhnu n'eli, chisakwo iwai be. ¹⁶ O kanu ele neere nduru, "Anu whoga hna, anu méma oro Nda m oro ahja."

¹⁷ Ele sno apna a chenwanya nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, "Nhne gbasiri Oro Nso Chiokike neerne lele bekwnu nu rime m."

¹⁸ Ele Ju sika a, "Ndaa ernu ndu-ehni ke i jorumu ke neegesi nu i nwernu rikne mee nhne i neeme?"

¹⁹ Jizosi saru be, "Anu kwnadna Oro Nso ka, m joowulizo a n'obochi eto dai."

²⁰ Ele Ju saru a, "Be jiri nri awha eno nu isunu wu Oro Nso ka, i joowu a n'obochi eto?" ²¹ Kovu Jizosi kwuru oka gbasiri ehni a lele Oro Nso Chiokike. ²² Nga Jizosi hiri n'enwu lizo, ele sno apna a chenwanya nu o kwuru oka ka, be kweru nhne okwukwo nsọ kwuru nu nhne Jizosi kwuru.

²³ Kpa Jizosi zi nu Jerusalem nu Iriri Ogawhe, agida ele badnu kweru nu ya kpa be whurnu agida ernu ndu-ehni o noronu. ²⁴ Kovu Jizosi kwéle o nyee be ehni a, kwnornu nu o magwu kpakara badnu nkari nkari. ²⁵ O zila mkpa nu be kanu a nhne gbasiri nye obula, kwnornu nu o magwu nhne zi nu mkpoma be.

3

Jizosi nu Nikodimosi

¹ Otu nwerukna be kwu Nikodimosi, otu nu rime ele Farisi, nye risi ele Ju, ² vakwnusiri Jizosi n'abali. O kaa, "Rabai, a magwu nu i bu Nye-zni-nhne ke Chiokike ziyaru, kwnornu nu o za nye jorumu ernu ndu-ehni i noronu okwolem ma Chiokike dagwunu a."

³ Jizosi saru, "Me kanu i ezi oka, o za nye jowhnu n'eli-eze Chiokike

anya, o buru nu be mugele a berere."*

⁴ Nikodimosi sika a, "Ndaa kpa be joomu badnu berere nga o mernu okno badnu? O jaabna nu ruwho nne a berere, be mu a?"

⁵ Jizosi saru a, "Me kanu i ezi oka, o za nye jaabna n'eli-eze Chiokike o buru nu be mugele a hite nu mini nu Enine. ⁶ Nye ke badnu etekne muru bu ano-ehni, nye Enine muru bu enine. ⁷ O gbágwaji i anya nu m karu m nu be joomuriri anu berere. ⁸ Ruwhere neewhe hne o masigwu a, i noronu imerne a, kovu i ma hne o hi mobu hne o neezne. Nye obula ke be muru hite n'Enine nu kpa m."

⁹ Nikodimosi sika a, "Ndaa kpa be jeeme nhne nu kpa?"

¹⁰ Jizosi saru a, "I bu nye-zni-nhne n'eli Izireli, kovu i ma hne ka. ¹¹ Me kanu i ezi oka, a nookwu nhne a magwu, a naagba akebbe nhne ke a whurnu, kovu anu kwé o nahoru akebbe ai. ¹² Anu kwé nhne me kwuru gbasiri nhne k'owa. Ndaa kpa anu jeekweru o buru me kanu anu nhne k'oligwe? ¹³ O za badnu obula ke zneru oligwe nu mbom, okwolem Nnwọ ke Badnu nye hiri n'oligwe hiedna. ¹⁴ Lele kpa Mozizi gwelizoru agwo n'olu isisi n'eli chna chna, o bu kpa be jeegwelizo Nnwọ ke Badnu olu, ¹⁵ ma nye obula ke kweru nu ya jeenwe budnu kwó okwo. ¹⁶ Kwnornu nu Chiokike whurnu owa n'anya kpa, o gweru Nnwọ o muru ya nu nsunu a kpoi nyega, ma nye obula ke kweru nu ya jowhnu enwu, kovu o jeenwe budnu kwó okwo. ¹⁷ Kwnornu nu Chiokike ziyage Nnwọ a n'owa o buru nye kpe k'owa, kovu ma o buru Nye Oznohia k'owa. ¹⁸ Be jeekpe nye obula ke kweru nu Nnwọ wam ikpe, kovu nye obula ke kwége bu nye be kperu ikpe, kwnornu nu

* 3:3 be mugele a berere: mobu be mugele a hite n'oligwe.

o kwége nù Nnwọ Chiokike m̀rnru ya nù nsǹnu a. ¹⁹ Ka bú ikpe wam be kperu ọwa, iwhe varu n'ọwa, ele badnù whǹrnru ọchichiri n'anya karù iwhe, kwnornu nù be ǹornu ẹrnù ojo. ²⁰ Nye ọbula ke ǹornu ẹrnù ojo bú nye irno ke iwhe, ọ jáava nù rime iwhe ọ zì iwhe kpume ẹrnù ojo a. ²¹ Kọvu nye ọbula ke ǹornu ẹrnù ọma jaava nù rime iwhe ma iwhe gesi nù ẹrnù a bú nhne ọ rǹrnru hite nù Chiokike.”

*Jizọsi nù Jóni
Nye Wù Mini*

²² Nga ka mekworu, Jizọsi nù ele sno apna a znernu n'ẹli Judiya, ya nù be daziri ige matì, ọ wù ele badnù mini. ²³ Jóni masì zì ǹowu mini n'Enonì ke zì Salim ndundu, kwnornu nù agida mini zì p̀i. Ele badnù neeznekwnusi a, ọ ǹowu be mini. ²⁴ (Be yéeyisige Jóni n'oro ikelu n'ige ka.) ²⁵ Agwna ele sno apna Jóni nù otu nye Ju ǹodogbuta nhne gbasiri ọsnusnu nhne lele kpa omen'ẹli ele Ju jiri ziri. ²⁶ Be vakwnusi Jóni kanù a, “Nye-zni-nhne, nwerukna wam jì nù a zì n'aznù Osimini Jodani kiyari, nye ì gbarù akebne gbasiri a, ọ ǹowu ele badnù mini, agida ele badnù neeznekwnusi a.”

²⁷ Jóni sarù be, “Ọ zá nye ọbula ke jeenwe nhne ke Chiokike kèsile a. ²⁸ Anù bú ele akebne m nù m karù m, ‘M búo m Karaisi, kọvu be beru ọsno ziya m nù ruwhnu a.’ ²⁹ Nye ǹolu nnwerne ikne bú nye nwe nnwerne ikne, kọvu enyi nye noolu nnwerne ikne, nye noogwuzo noobno nsni, mkpoma ǹoso a n'onu nù ọ ǹrnru nkọli nye wam ǹolu nnwerne ikne. Ọ bú kpa snarnima m jiri zu ozu k̀tna. ³⁰ Ọ jaazì naaba aba, kpa me jaazì naaya ẹli ẹli.”

Nye ke hiri n'oligwe va

³¹ Nye wam ke hiri n'oligwe va kakwo kpakara badnù, nye hi n'ọwa bú nye ke ọwa, ọ nookwu nhne ke ọwa. Nye hiri n'oligwe kakwo kpakara badnù. ³² O nookwu nhne ọ whǹrnru nù nhne ọ ǹrnru, kọvu ọ zá nye neekweru izi a. ³³ Nye ọbula ke jeegweru izi a naakahia nù Chiokike bú nye ezi ọka. ³⁴ Nye Chiokike ziyaru nookwu ikwu-onu Chiokike, kwnornu nù Chiokike nyéne a Enine a n'apna zì matì. ³⁵ Nda whǹrnru Nnwọ a n'anya, gweru kpakara nhne yisi n'aka a. ³⁶ Nye ọbula ke kweru nù Nnwọ wam nwernu búdnù kwó okwo, nye ọbula ke zá noobnonu Nnwọ wam nsni, jéenwe búdnù, kọvu ovu owe ẹhni Chiokike jaazì nù risi a ọkwnukokwnu.

4

*Jizọsi nù nwerinya
Sameria*

¹ Ele Farisi ǹrnru nù Jizọsi neewehia ele sno apna a, ǹowu be mini karù Jóni, ² ọ bú n'ezi nù Jizọsi wúge ele badnù mini, kwolem ele sno apna a. ³ Nga Jizọsi ǹrnru a, ọ whuya nù Judiya naalahna Galili.

⁴ Ọ zì mkpa nù ọ jaagawhe n'esilawuru ẹli Sameria. ⁵ Ọ vadu n'otu ẹli-ọhna Sameria be kwu Saika, ke zì ndundu otu ẹli Jekọpu nyernu nnwọ a rukna Josefú. ⁶ Ọmi Jekọpu zì p̀i. Inwe gwuru Jizọsi kwnornu nù izne wam, ọ daziri ẹli nù ngeri ọmi wam n'iwhnehnie.*

⁷ Otu nwerinya Sameria varù ọ t̀ru mini n'omi, Jizọsi kanù a, “Kesi m mini.” ⁸ (Ele sno apna a znernu nù rime ẹli-ọhna ọ zù wiri.)

⁹ Nwerinya Sameria wam kanù a, “Ì bú nye Ju, m bú m nye Sameria, ndaa kpa ì ǹorio m mini?” (Ele Ju nù ele Sameria mékọta nhne.)

¹⁰ Jizọsi sarù a, “Ọ búru nù ì magwù nkesi Chiokike, nù nye ke

* 4:6 n'iwhnehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ọtnu-ige ke isunu

nɔorio i mini, i jɔorio a ma o kesi i mini ke bɔɔɔnu.”

¹¹ Nwerinya wam kaa, “Nda-ai-kwu, i nwée nhne i jeeji nɔotu mini, ɔmi ka miri emi k’agida, ndaa hne i jeegwehia mini bɔɔɔnu ka. ¹² I kakwo nda ai Jekɔpu nye nyernu ai ɔmi ka, ɔ nwɔrnu mini hi nu rime a, ma rɔmu a, ma rɔmu aɔhia a?”

¹³ Jizɔsi saru a, “Nye ɔbula ke jɔonwo mini ke hi n’ɔmi ka, akpɔri jɔokpo a bɛkwu berere, ¹⁴ kɔvu nye ɔbula ke jɔonwo mini ke me jeenye a, akpɔri jɔokpo a bɛkwu berere. Mini ke me jeenye a jɔogho risi mini ke jaagba du bɔɔɔnu kwɔ okwo.”

¹⁵ Nwerinya wam kaa, “Nda-ai-kwu, kesi m mini ka ma akpɔri gharu ɔ kpɔ m bɛkwu, ma m gharu m ɔ va ɔ tu mini n’ɔmi ka.”

¹⁶ Jizɔsi kanu a, “Zne, sukwu nzi i, va hna.”

¹⁷ Nwerinya wam kaa, “M nwée m nzi.”

Jizɔsi kanu a, “I kwukwaru nkari nu i nwée nzi, ¹⁸ kwnornu nu i gbɔlam nzi isne, nye ke ji nu a wu kitna buo nzi i. I kwuru ezi ɔka nu i nwée nzi.”

¹⁹ Nwerinya wam kaa, “Nda ai-kwu, m whnurnu nu i bu nye ɔwhnurninya. ²⁰ Ele nda ai kpɔru risi eli n’olu rugwu ka, kɔvu anu ele Ju karu nu hne be kwesiri ɔ kpɔ risi eli bu nu Jeruselem.”

²¹ Jizɔsi kanu a, “Nwerinya, kweru nhne me naakanu i, ige wawa nga ele badnu jɔokponu Nda risi eli n’olu rugwu ka mɔbu nu Jeruselem. ²² Anu ele Sameria ma nye anu nɔokponu risi eli, ai ele Ju magwu nye a nɔokponu risi eli, kwnornu nu ɔznohia hi n’aka ele Ju va. ²³ Kɔvu ige wawa, owe, ige wam vaɔm masi, nga ele nɔokponu Nda risi n’eli n’ezi jɔokponu a risi eli n’enine nu n’ezi ɔka. Ka bu ele Nda piuru kpɔnu a risi eli. ²⁴ Chiokike bu enine, ele nɔokponu a risi eli jɔokporirinu a risi eli n’enine nu n’ezi ɔka.”

²⁵ Nwerinya wam kanu a, “M maam nu Mezaya, nye be kwu Karaɔsi, jaava. Nga ɔ varu, ɔ jaakanu ai kpakara nhne.”

²⁶ Jizɔsi kanu a, “Me nye nookwunu i ɔka, bu ya.” ²⁷ Ige wam ele sno apna Jizɔsi hiehna, o jiri be anya nu ya nu nyerinya nookwurita ɔka. Kɔvu ɔ za nye sikwaru, “Kini bu nhne i noopio?” mɔbu, “Kini mernu i nookwunu nwerinya ka ɔka?”

²⁸ Nwerinya wam sigbasi idudu mini a, lahna nu rime eli-ɔhna, kanu ele badnu, ²⁹ “Anu va whnurnu nwerukna ke kannu m kpakara nhne me mernu. Nye ka ɔ jɔoburu Karaɔsi sa?” ³⁰ Be gbahala nu rime eli-ɔhna znekwnusi Jizɔsi.

³¹ Kɔvu ele sno apna a zi naariasno Jizɔsi, kaa, “Nye-zinihne, ri wiri.”

³² Jizɔsi kanu be, “M nwernu m wiri ke anu ma.”

³³ Ele sno apna a neesikwarita ehni be, “O nwernu nye gweyannu a wiri sa?”

³⁴ Jizɔsi kanu be, “Wiri m bu ɔ bita echiche nye ziyaru m nu ɔ rnukpa ɛrnu o nyernu m. ³⁵ Anu naakaa, ‘O gwnarnu ɛnwa ɛno, anu gwe nhne n’ekwu.’ Kɔvu me kanu anu, anu le anya n’ekwu, mkpuru chnanam ma be ghɔru nhne n’ekwu. ³⁶ Nye neegwe nhne n’ekwu nwernu ɔgwo ɛrnu, ɔ chibna ele badnu lele mkpuru ma be nwehia bɔɔɔnu kwɔ okwo. Kpam, nye ke kparu mkpuru nu nye ke gweru nhne n’ekwu jeenwekota snarnima. ³⁷ Nhne be kwuru bu ezi ɔka, ‘Otu badnu kpasiri mkpuru, nye berere ghɔru mkpuru.’ ³⁸ M ziznenu m anu ghɔru mkpuru n’ekwu ke anu rnuge ɛrnu nu rime a. Ele berere rnurnu ɛrnu, anu nwehia mbnarna n’ɛrnu be.”

³⁹ Agida ele Sameria ele wu nu rime eli-ɔhna wam kweru nu Jizɔsi kwnornu nu nhne nwerinya wam kwuru, “O kanu m kpakara nhne

me mernu.”⁴⁰ Nga ele Sameria vakwnusiri a, be rjasno a ma ya nù be dazìri, Jizòsi dazìri pìi òbochi lawùru.⁴¹ Agìda ele berere kweru kwnornu nù izi òma o znirni be.

⁴² Be kanù nwerinya wam, “A kweru kítna, ò búo nù nhne i kannù aì, kòvu kwnornu nù a nùrnù nhne o kwuru, a magwù nù nye ka bù Nye Òznohia ke òwa n'èzi.”

*Jizòsi gwòru nnwò
rukna nye risi*

⁴³ Nga òbochi lawùru wam whemernu, ò whòga pìi zne Galili.⁴⁴ Jizòsi n'iwuhuru a karù, “Nye òwhnurninya nwéé igwugwu n'èli a.”⁴⁵ Nga ò vaduru èli Galili, ele zì nù Galili naakweru a kwnornu nù be znernu Iriri Ògawhe nù Jeruselem, be whnurnu kpakara nhne o mernu n'Iriri Ògawhe wam.

⁴⁶ Jizòsi lahna nù Kana ke Galili hne o mernu mini ghò manya. Otu nye risi òchichi ke nnwò a rukna zì n'èhni igbugbu nù Kapanòm.⁴⁷ Nga ò nurnu nù Jizòsi hiri nù Judiya va Galili, o znekwnusi a, kanù a, ò va gwò nnwò a rukna èhni igbugbu, nye zì n'ònu ènwu.

⁴⁸ Jizòsi kanù a, “Anù jéekweru kwekòlam ma anù whnurnu èrnù ndu-èhni nù èrnù rikne.”

⁴⁹ Nwerukna wam kaa, “Nda-aì-kwu, snornu m zne, ò zì nnwò m nwù.”

⁵⁰ Jizòsi kanù a, “La, nnwò ì rukna zì búdnu.”

Nwerukna wam kweru nhne Jizòsi kanù a, la.⁵¹ Nga ò zì n'apna, ele izi a kwnusi a, kanù a, “Nnwò ì rukna zì búdnu.”⁵² Ò sìkwa be ige èhni búru nnwò a rukna òma, be kanù a, “N'òtnu-ige ke mbòm n'iwhehnie† n'ekile wheru ewhe, èhni orne bèkwnu wam sigbasiri a.”

⁵³ Nda nnwò wam chenwanya nù ò bù ige wam Jizòsi kannù a, “Nnwò ì rukna zì búdnu.” Kam

kpayarù, ya nù kpakara ele òro a kweru.

⁵⁴ Ka bù èrnù ndu-èhni ke èbo Jizòsi nrnurnu nga o hiri nù Judiya va Galili.

5

Ògwugwo n'Olulu Mini

Bètisaida

¹ Nga ka whemernu, Jizòsi znernu iriri ele Ju nù Jeruselem.² Otu olulu mini zì ngeri Ònu-Mgbo Atnurnu nù Jeruselem ke nwernu mgbembge òro isne, ke ele Hiburu nookwu Bètizata.³ Agìda ele nrìria naadnanyì nù ngeri a, ele isni, nù ele mgwòro, nù ele ngeri èhni be ònwurnu òdonwu. [Be zì neese ma be gbarù mini wam.⁴ Kwnornu nù enine izi Nyenwe aì neehiedna hite n'ige dù n'ige gbarù mini wam. Nye nrìria obula ke beru òsno dnabna nù rime mini wam nga enine izi gbarùkparu a, èhni a jòoburu òma hite nù nrìria obula ò naaria.]⁵ Otu nwerukna ke naaria nrìria nri awha èto nù èsato zì pìi.⁶ Nga Jizòsi whnurnu a hne ò dnanyi, ò mahiaru nù ò zì nù nrìria gbu òkwnu, ò sìkwa a, “Ì pioru be gwò ì nrìria ì?”

⁷ Nye nrìria wam sarù a, “Nda-aì-kwu, m nwéé m nye jeeyisi m nù rime olulu mini nga be gbarùru mini, kpa me neezne, nye berere beru m òsno dnabna.”

⁸ Jizòsi kanù a, “Lizò, chìri etere ì, zne izne.”⁹ Ngangam, be gwòru nwerukna wam. Ò chìri etere a, zne izne.

Nhne ka mernu n'Òbochi Ozukwa Inwe.¹⁰ Ka mernu ele Ju kanù nwerukna wam Jizòsi gwòru nrìria, “Tna bù Òbochi Ozukwa Inwe, o megidnèrnù n'iwu nù ì n'èchiri etere ì.”

¹¹ Nwerukna wam sarù be, “Nwerukna ke gwòru m nrìria kannù m, ‘Chìri etere ì, zne izne.’”

† 4:52 Òtnu-ige ke mbòm n'iwhehnie: òkwukwo ke mbòm kwuru ige awa ke èsau

¹² Be síkwa a, “Nyele bú nye ke karú jí chíri etere i zne izne?”

¹³ Kòvú nù nwerukna wam be gwòru máa nye Jizòsi bú, kwnornu nù Jizòsi bnanam n'esilawùru igbudu badnú wam whòga.

¹⁴ Omekwo, Jizòsi piohàru a n'Oro Nsò Chiokike, ò kanù a, “Le, be gwòru ì nrìria ì, ì méma mmehie, ò zì nhne òjo ke kakwo ka dnakwasì ì.” ¹⁵ Nwerukna wam whòga kanù ele risi ele Ju nù ò bú Jizòsi gwòru a nrìria a.

Budnu hi nù Nnwò Chiokike

¹⁶ Ele Ju bete o mekpa Jizòsi èhni kwnornu nù ò gwòru nrìria n'Òbochi Ozukwa Inwe. ¹⁷ Jizòsi kanù be, “Nda m nòornu èrnu kpakara ige, ò bú masì kpa me nòornu.” ¹⁸ Ikwu-ònu ka mernu ele risi ele Ju ovu owe èhni k'agìda, be noopiosi rikne o gbu Jizòsi, ò búo nù o luluru Òbochi Ozukwa Inwe be kpòì, kòvú nù ò karù nù Chiokike bú Nda a, naakaa nù ya nù Chiokike hna n'otu.

¹⁹ Jizòsi kanù be, “Me kanù ezi òka, ò zá nhne ke Nnwò nwernu rikne o mee n'èhni a, kòvú o neeme nhne ò whnùrnu Nda a neeme. Kwnornu nù Nnwò nòornu nhne Nda a nòornu. ²⁰ Nda whnùrnu Nnwò a n'anya, neegesi a kpakara nhne o neeme. O jeegesi a nhne ke kakwo ka ke jaagbagwoji anù anya. ²¹ Lele kpa Nda neeme ele nwùrnu ònwu hí n'ènwu lizò, nyee be búdnu, ò bú masì kpa Nnwò neenye ele masìri a búdnu. ²² Nda zá neekpe nye òbula ikpe, kòvú o yisiri kpakara ikpe n'aka Nnwò a, ²³ ma kpakara ele badnú sòbisinu Nnwò a lele kpa be nòsobisinu Nda. Nye òbula ke zá nòsobisinu Nnwò, zá nòsobisinu Nda nye ziyaru a.

²⁴ “Me kanù anù ezi òka, nye òbula ke nòonu ikwu-ònu m kweru nù nye wam ke ziyaru m, nwernu búdnu kwó okwo. Be jáama a ikpe, kòvú o hilem n'ènwu whe nù

búdnu. ²⁵ Me kanù anù ezi òka, ige vawa, ige wam valèm masì, nga ele nwùrnu ònwu jòonu nkòli ke Nnwò Chiokike, ele nùrnu a jaazì búdnu.

²⁶ Kwnornu lele kpa Nda nwernu búdnu nù rime a, ò bú masì kpa o mernu Nnwò nwernu búdnu nù rime a. ²⁷ O nyernu Nnwò rikne o kpe ikpe, kwnornu nù ò bú Nnwò ke Badnú.

²⁸ “Ò gbágwoji anù anya nù ige vawa, nga ele zì n'ilili jòonu nkòli a, ²⁹ be jeehi n'ilili lizò, ele mernu mma jeelizò n'ènwu zìri búdnu, ele mmehie jeelizò n'ènwu búru ele be jaama ikpe.

³⁰ “M nwée m rikne mee nhne òbula nù rikne ke aka m. M neekpe ikpe kpa Nda m kannù m me kpe. Ka neegesi nù ikpe m zì snam, kwnornu nù m zá neeme nhne me pioru, kòvú kwekòlam nhne nye zì-yaru m pioru.

Akebne gbasìri Jizòsi

³¹ “Ò búru nù me naagbanù èhni m akebne, akebne m búo ezi. ³² Kòvú ò zì nye naagbanù m akebne, m magwù m nù akebne a zì kwem. ³³ Anù ziznèrnu ele izi znekwnusi Jóni, o kwuru nhne gbasìri ezi òka. ³⁴ Ka zá neegesi nù m neegweru akebne ke badnú, m nookwu nhne ka ma anù nwehìà òznohia. ³⁵ Jóni nù lele tònji ke noonwu, nòomuke, anù kpebiri ò nwùdna ige matì n'iwhne a.

³⁶ “M nwernu m nhne akebne ke kakwo akebne Jóni gbarù. M nòornu èrnu ke Nda m nyernu m, èrnu wam naagbanù m akebne, neegesi nù Nda m ziyaru m. ³⁷ Nda m nye ziyaru m naagbanù m akebne. Anù núlele nkòli a mòbu whnù ruwhnu a. ³⁸ Anù zá naabìta ikwu-ònu a nù mkpòma anù, kwnornu nù anù kwéle nù nye wam o ziyaru. ³⁹ Anù tusa èhni nyosna nhne be gbarù n'òkwukwo nsò anù, anù neeche nù anù jeenwe búdnu kwó okwo hite nù

nhne be gbarụ nụ rime a, be naagbanụ m akebne. ⁴⁰ Kọvu anụ kwé ọ vakwnusi m, ma anụ nwehĩa bụdnu kwó okwo.

⁴¹ “M zá m nanarnụ ọznarni hite n'aka badnụ. ⁴² M magwụ m anụ, anụ nwée ọwhnun'anya Chiokike nụ mkpọma anụ. ⁴³ M ji m rẹwhna Nda m va, anụ kwége m, kọvu ọ bụru nụ nye berere jiri rẹwhna a va, anụ jeegweru a. ⁴⁴ Ndaa kpa anụ jeekwe, hne anụ noopio ọznarni ke badnụ, kọvu anụ nwée rikne pio ọznarni ke hi n'aka nye ke bụ Chiokike kpọi va.

⁴⁵ “Anụ chékọ nụ m joobno anụ nhne nụ ruwhnu Nda m. Kọvu ọ bụ Mozizi nye anụ kwnatarụ mkpọma, joobno anụ nhne. ⁴⁶ Ọ bụru nụ anụ kweruru Mozizi n'ezí, anụ jeekweru m, kwnornu nụ ọ gbarụ nhne gbasịri m. ⁴⁷ Kọvu hne anụ kwége nhne Mozizi gbarụ n'ọkwukwo nsọ, ndaa kpa anụ jeekweru nhne me nookwu?”

6

Jizọsi nyernu pokwu badnụ isne wiri

(*Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17*)

¹ Nga ka mekworu, Jizọsi whe aznụ Osimini Galili (ka bụ Osimini Taberasi). ² Agịda ele badnụ snornu a, kwnornu nụ be whnurnu ọnu ndu-ẹhni ọ rnurnu, nga ọ gwọru ele nrịria. ³ Jizọsi pnezne n'olu rugwu daziri ẹli, ya nụ ele sno apna a. ⁴ Ige Iriri Ọgawhe ele Ju zị ndundu.

⁵ Nga Jizọsi lehnatarụ anya whnụ agịda ele badnụ naavakwnusi a, ọ kanụ Filipu, “Ndaa hne a jọozuya wiri a jeenye igbudu ele ka?” ⁶ Ka bụ ma ọ kpa Filipu iru, kwnornu nụ ọ magwụ nhne o jeeme.

⁷ Filipu sarụ a, “Ọ bụru nụ a zụ brẹdi riwhu mkpuru iwai lawuru, o jéezu ma nye ọbula ri matị matị.”

⁸ Otu nụ rime ele sno apna a, An-duru, nwene rukna Saịmoni Pita, kaa, ⁹ “Otu wikoro matị zị hna nye ji ike brẹdi balị* isne nụ aznụ matị matị lawuru. Ọ zá nhne kam bụ n'esilawuru igbudu ele badnụ ka.”

¹⁰ Jizọsi kanụ be, “Anụ kanụ be daziri ẹli.” Agịda achara zị pịi. Kpakara ele badnụ wam daziri ẹli, be hna lele pokwu ele rukna isne. ¹¹ Jizọsi gweru brẹdi wam, tū mmamma, nyee kpakara ele wam dazigwu ẹli. O gweru aznụ wam mee kwno kpm. Be ri, riji ruwho be.

¹² Nga be rikworu, Jizọsi kanụ ele sno apna a, “Anụ tụtukota kpakara ruvnuruvnu ke gwnarnu, ọ zá ke whu.” ¹³ Be tụtukota kpakara ruvnuruvnu a, ke jiri nri nụ nkịta lawuru hite n'ike brẹdi balị isne wam ke ele badnụ riri.

¹⁴ Ele zị nga Jizọsi rnurnu ọnu ndu-ẹhni ka karụ, “N'ezí ọka, ka bụ nye ọwhnurninya wam ke jaava n'owa.” ¹⁵ Nga Jizọsi whnuru nụ be noopio o chni a eze nụ rikne, o hi n'esilawuru be whoga, ya nụ nsnunu a zne n'olu rugwu.

Jizọsi znernu izne n'olu mini

(*Mat 14:22,33; Mak 6:45-52*)

¹⁶ N'ogbednachi, ele sno apna a zne osimini. ¹⁷ Be bna n'ogbo nee-whe aznụ osimini kiyari neezne Kapanom. Jizọsi yáavage hne be zị tem dū n'abalị. ¹⁸ Okne ruwhere nụ abaka-mini neewhe n'olu mini. ¹⁹ Ele sno apna a kwọ ọgbo nhne nụ lele maịli ẹto mọbu ẹno nga be whnurnu Jizọsi naavakwnusi be, neezne izne n'olu mini. Be tū ogwnu k'agịda. ²⁰ Kọvu Jizọsi kanụ be, “Anụ tūko ogwnu, ọ bụ mawa.” ²¹ Be kweru a, ọ bnakwnusi be nụ rime ọgbo, ngangam ọgbo be dū n'ẹli wam be neezne.

Ele badnụ noopio Jizọsi

* **6:9** balị Ka bụ ikpa be ji neeme brẹdi.

22 N'ekile a, agida ele badnu ele zi n'aznu osimini kiyari mahiaru nu otu ogbo mati zi pii whogalam vuru ele sno apna Jizosi kpoi. Jizosi snoge be. 23 Ogbo ele ke berere hiri nu Taberasi va nu ngeri hne ele badnu wam riri bredi, nga Nyenwe ai tukparu mmamma. 24 Nga ele badnu wam whuru nu Jizosi zila pii, ma ele sno apna a, be bna n'ogbo wam zne Kapanom noopio Jizosi.

Jizosi bu Wiri ke Budnu

25 Nga ele badnu wam whuru a n'aznu osimini kiyari, be sikwa a, "Nye-zni-nhne, ndaa nga i varu hna?"

26 Jizosi saru be, "Me kanu anu ezi oka, anu noopio m kwnornu nu anu rijiri ruwho nu bredi me nyernu anu, o buo kwnornu nu anu whuru eru ndu-ehni. 27 Anu dogbu ehni anu n'ernu kwnornu nu wiri ke nooro oro, tnuma, anu dogbu ehni anu n'ernu kwnornu nu wiri ke jaazi tem du budnu kwó okwo, ke Nnwó ke Badnu neenye anu. Ya bu nye Chiokike nyernu rikne o mee kpam."

28 Be sikwa Jizosi, "Kini bu nhne a jeeme ma a rnu eru Chiokike?"

29 Jizosi saru be, "Ka bu eru Chiokike, anu kweru nu nye wam o ziyaru."

30 Be sikwa a, "Kini bu eru ndu-ehni i jeeji gesi ma a whuru, kweru? Kini bu nhne i jeeme?"

31 Ele nda ai oknani riri mana n'eli chna chna chna, lele kpa okwukwo nsó kwuru, 'O nyernu be bredi ke hi n'oligwe va, be ri.' "

32 Jizosi kanu be, "Me kanu anu ezi oka, o buo Mozizi nyernu anu bredi ke hi n'oligwe va, kovu Nda m neenye anu ezi bredi ke hi n'oligwe va. 33 Kwnornu nu bredi ke Chiokike neenye bu nye wam ke hi n'oligwe va, bu nye neenye ele owa budnu."

34 Be kaa, "Nda-ai-kwu, neenye ai bredi ka kpakara ige."

35 Jizosi kanu be, "Mawa bu bredi ke neenye budnu, nye vakwnusiri m, wiri jogwnu a ría ría, nye kweru nu me, akpiri jookpo a bekwnu ría ría. 36 M karu m, anu whuru m, kovu anu kwége.

37 Nye obula ke Nda m nyernu m jaavakwnusi m, m jáachihala a ría ría. 38 Kwnornu nu m hiri m n'oligwe hiedna mee echiche nye ziyaru m, o buo o mee echiche m.

39 Ka bu echiche nye ziyaru m, me túwhu nye obula ke o nyernu m, kovu me mee ma be hi n'enwu lizo n'obochi ipne-aznu. 40 Kwnornu nu ka bu nhne Nda m noopio, nye obula ke jowhnu Nnwó wam, kweru nu a, jeenwe budnu kwó okwo, m jeeme nye wam hi n'enwu lizo n'obochi ipne-aznu."

41 Ele Ju bete o takpo megidne a, kwnornu nu o karu, "Mawa bu Bredi ke hiednarnu n'oligwe." 42 Be kaa, "Nye ka o buo Jizosi nnwó Josefú? A magwu nda a nu nne a, ndaa kpa o naakaa nu o hi n'oligwe hiedna?"

43 Jizosi kanu be, "Anu takpoma n'esilawuru ehni anu. 44 O zá nye jaavakwnusi m okwolem ma Nda m nye ziyaru m jodoru a vakwnusi m, m jeeme o lizo n'enwu n'obochi ipne-aznu. 45 Ele owhurninya gbarú a n'okwukwo nsó, 'Chiokike jeezni kpakara ele badnu nhne.'

Nye obula ke bnoteru Nda nsni muhia nhne n'aka a, jaavakwnusi m. 46 O zá nye obula ke whuru Nda anya nu mbom, kwekolam nye wam ke hi hne Chiokike zi whuru Nda anya. 47 Me kanu anu ezi oka, nye obula ke kweru nwernu budnu kwó okwo. 48 Mawa bu wiri ke budnu. 49 Ele nda anu oknani riri mana n'eli chna chna chna, be nwu. 50 Kovu wiri ke hi n'oligwe hiedna, nye obula ke riri a, jonwu enwu. 51 Mawa bu wiri ke zi budnu ke hi n'oligwe hiedna.

Ó þúri nú badnú օbula ri wiri ka, օ jaazı bđnu tim tօm. Anօ-օhni m bđ wiri ke me jeenye օwa ma be zıri bđnu.”

⁵² Ka kpayarų օdogbuta whųyaru n'esilawųru ele Ju. Be kaa, “Nwerukna ka, օ jeenye aj anօ-օhni a ma a ri?”

⁵³ Jizօsi kanų be, “Me kanų anų ezi օka, okwolem ma anų riri anօ-օhni ke Nnwօ ke Badnú, nwօ օvnarna a, anų jeenwe bđnu nú rime anų. ⁵⁴ Nye օbula ke jeeri anօ-օhni m, nwօ ması օvnarna m nwernu bđnu kwօ okwo. ⁵⁵ Kwnornu nú anօ-օhni m bđ wiri n'ezi, օvnarna m bđ ması nhne be nwօ օnwօ n'ezi. ⁵⁶ Nye օbula ke jeeri anօ-օhni m, nwօ օvnarna m, wu nú rime m, m wu ması m nú rime a. ⁵⁷ Lele kpa Nda ke zı bđnu zıyaru m, m zı m bđnu kwnornu nú Nda m, kpm ması, nye օbula ke jeeri anօ-օhni m jaazı bđnu kwnornu me. ⁵⁸ Ka bđ wiri wam ke hi n'oligwe hiedna, օ búo kpa nda anų օknani riri mana be nwų. Nye օbula ke jeeri wiri ka jaazı bđnu tim tօm.” ⁵⁹ Ka bđ nhne Jizօsi kwuru nga օ neezni nhne nú օro օgbako ele Ju zı nú Kapanօm.

Ikwu-օnu ke bđnu kwօ okwo

⁶⁰ Nga agıda ele sno apna a nurnu օka a, be kaa, “Ikwu-օnu ka siri rikne, nyele jeemeli a?”

⁶¹ Nga Jizօsi mahıaru nú ele sno apna a naatakpo gbasıri օka ka, օ kanų be, “Ka օ mernu օvu we anų օhni sa? ⁶² Ndaa kpa օ jօonu nga anų jօowhnu Nnwօ ke Badnú lahna hne օ zı nú mbօm? ⁶³ Enine neenye bđnu, badnú etekne nwée rikne mee nhne օbula. օka me nookwunu anų bđ enine bđ ması bđnu. ⁶⁴ Kօvu agwna anų kwége.” Jizօsi magwų hite n'օziri ele kwé ekwe nú nye jeere a. ⁶⁵ օ kanų be, “Ka kpayarų me jiri kanų anų nú օ zá nye jaavakwnusi m, okwolem ma Nda m nyernu a rikne օ mee kpm.”

⁶⁶ Hite nú nhne Jizօsi kwuru, agıda ele sno apna a lahna aznú kwnornu nú ikwu-օnu ka, be snօge a berere. ⁶⁷ Jizօsi sıkwa nri nú badnú lawųru wam ele sno apna a, “Anų jaalahna ması?”

⁶⁸ Saimoni Pita, kaa, “Nyenwe aj, a jaalakwnusi nyele? I nwernu ikwu-օnu ke neenye bđnu kwօ okwo. ⁶⁹ Kıtna, a kweru, mahıa ması nú ı bđ nye nsօ ke Chiokike.”

⁷⁰ Jizօsi kanų be, “Me hօhiaru anų nri nú օbo, kօvu otu nyenum nú rime anų bđ ekwensu.” ⁷¹ օ nookwu gbasıri Judası, nnwօ Saimoni Isikariօti, kwnornu nú Judası jeere a, օ bđ n'ezi nú օ bđ otu nú rime nri nú badnú lawųru wam ele sno apna Jizօsi.

7

Jizօsi nú rımu nne a

¹ Nga ka mekworu, Jizօsi neezneghari nú rime Galili. օ chօla օ zne Judiya kwnornu nú ele Ju noopio օ gbu a. ² Ige Iriri օro Igwugwu ele Ju zı ndundu. ³ Rımu nne Jizօsi kanų a, “Whօga hna zne Judiya ma ele sno apna ı whnurnu օnu ı nօornu. ⁴ Nye pioru ma ele badnú mahıa nye օ bđ rnų օnu tugwaru otugwa. Mee ma օwa whnurnu օnu ı nօornu.” ⁵ Rımu nne a kwuru ka kwnornu nú be kwéle nú ya.

⁶ Jizօsi kanų be, “Ige m yօoduge, kօvu ige anų zı n'aka anų. ⁷ Ele օwa jeenwe rikne sno anų iro, kօvu be snornu m irno, kwnornu nú m naakaa nú օnu be búo օma. ⁸ Anų zne n'Iriri ka, m jáava n'Iriri ka kıtna, kwnornu nú ige m yօoduge.” ⁹ Nga Jizօsi kwukworu kpa, օ dazıgidne nú Galili.

Jizօsi znernu Iriri օro Igwugwu

¹⁰ Nga rımu nne a znernu Iriri wam, Jizօsi snornu be zne Iriri wam nú mgwųgwa, օ búo nú ruwhnu օhna. ¹¹ Ele Ju zı noopio

a n'Iriri wam, be neesikwa, "Ndaa hne ọ zị?"

¹² Agida ele badnu nọtnurita n'esilawuru be, be naakaa, "Ọ bu nye ọma." Ele berere naakaa, "Ọza, o noodwhu ele badnu." ¹³ Kọvu ọ zá nye nookwuhia nhne gbasiri a nu ruwhnu ọhna, kwnornu nu be nọtu ogwnu ele risi ele Ju.

¹⁴ N'esilawuru Iriri wam, Jizosi znernu n'Oro Nso Chiokike bete neezni nhne. ¹⁵ Nhne o neezni jiri ele risi ele Ju anya, be kaa, "Nwerukna ka mulele nhne, ndaa kpa o jiri mahia nhne?"

¹⁶ Jizosi saru be, "Nhne me neezni buo ikwu-onu ke m, kovu ke nye ziyaru m. ¹⁷ Nye ọbula ke jeeme echiche nye ziyaru m, nye wam jaamahia ma nhne me neezni ma o hi n'aka Chiokike mọbu o hi n'aka ke m. ¹⁸ Nye nookwu nhne aka ke a, noopio igwugwu ke ẹhni a, kovu nye noopio igwugwu nye ziyaru a bu nye ezi ọka, aghigho zila nu rime a. ¹⁹ Ọ buo Mozizi nyernu anu iwu? Kovu ọ zá otu nu rime anu ke naabita iwu. Kini mernu anu noopio o gbu m?"

²⁰ Ele badnu wam kaa, "I bu nye renwu ojo nwugwu. Nyele noopio o gbu i?"

²¹ Jizosi kanu be, "M nrurnu m otu ẹrnu ndu-ẹhni, o ji anu anya. ²² Mozizi nyernu anu iwu ọ kpa rumu anu nka (ọ bu n'ezi nu ọkpa nka hige n'aka Mozizi, kovu o hi n'aka ele gbaka), anu naakpa rumu anu nka n'Obochi Ozukwa Inwe. ²³ Ọ buru nu anu naakpa rumu anu nka n'Obochi Ozukwa Inwe, ma anu bita Iwu Mozizi, ndaa kpa ovu ji neewe anu ẹhni kwnornu nu m gworu m nye nriria n'Obochi Ozukwa Inwe? ²⁴ Anu kpe ikpe hite nu nhne anya nọowhnu, kovu anu kpe ikpe buru ọma."

Jizosi, ọ bu bu Mezaya?

²⁵ Agwna ele zi nu Jerusalem kaa, "Ka ọ buo nye be noopio o gbu?"

²⁶ Le, o nookwu ọka n'ohna, ọ zá nye nookwu nhne ọbula megidne a. Ele risi ai be magwu nu nye ka bu Karaisi n'ezi?"

²⁷ Kovu nga Karaisi jaava, ọ zá nye jaamahia hne o jeehi va. Kovu kpakara ai magwu hne nwerukna ka hi va.

²⁸ Kpa Jizosi neezni nhne n'Oro Nso Chiokike, o gweru okne nkoli siwama lulo, kaa, "Anu magwu nye me bu, anu magwu masi hne me hi va, kovu m vage m nu rikne aka m, nye ziyaru m bu ezi ọka. Anu ma nye ọ bu. ²⁹ Kovu m maam nye ọ bu, kwnornu m hi m hne ọ zi va, ya ziyaru m."

³⁰ Be pio kpa be jonwugwu a, kovu ọ zá nye tukwasiri a aka, kwnornu nu ige a yoduge. ³¹ Kovu agida ele badnu n'esilawuru igbudu badnu wam kweru nu ya, be kaa, "Nga Karaisi jaava, ọ jorunu ẹrnu ndu-ẹhni kakwo ke nwerukna ka nọornu?"

*Be ziznernu ele nse
be nwudne Jizosi*

³² Ele Farisi nrurnu nhne igbudu ele badnu wam nookwu gbasiri a, be nu ele risi ariohna zizne ele neese Oro Nso Chiokike ma be nwugwu Jizosi. ³³ Jizosi kaa, "Me nu anu jaazi ige mati, omekwo, m lakwnusi nye ziyaru m. ³⁴ Anu joo- pio m, anu jowhnu m, kwnornu nu anu jeenwe rikne va nhne me naala."

³⁵ Ele risi ele Ju sikwa ẹhni be kaa, "Ndaa hne o jeezne hne a jopiohali a? O jeezne hne ele Ju wu n'esilawuru ele Giriki, zni ele Giriki nhne? ³⁶ Kini bu risi nhne o nookwu? Ọ karu, 'Anu joo- pio m, kovu anu jowhnu m, hne me neezne anu jeenwe rikne va.' "

Osimini ke neenye budnu

³⁷ N'okne ọbochi ipne-aznu ke Iriri wam, Jizosi gwuzoru, gweru okne nkoli siwama, kaa, "Nye ọbula ke akpiri nọokpo bekwnu, ọ

vakwnusi m, nwõrnu mini. ³⁸ Lele kpa òkwukwo nsò kwuru, ‘Nye òbula ke kweru nù me, osimini ke mini bũdnu jeehi nù rime rùwho a naagbahja.’ ” ³⁹ Jizõsi kwuru ka kwnornu nù Enine Nsò ke ele kweru nù ya jaanahja. N’ige wam be ényene Enine Nsò, kwnornu nù be ényene Jizõsi igwugwu.

Okewa n’esilawũru ele badnu

⁴⁰ Agwna ele zì n’igbudu ele badnu wam, nga be nũrnu ikwuõnu ka, be kaa, “N’ezi, nwerukna ka bũ nye òwhnurninya wam.”

⁴¹ Ele berere kaa, “Ò bũ Karaõsi.”

Kõvu ele berere kaa, “Karaõsi o jeehi nù Galili va? ⁴² Òkwukwo nsò kwuru nù Karaõsi jeehi nù avnũrnu Devidi va, nù be jõomu a nù Bètílehem, èli-òhna hne Dev-idi wuru.” ⁴³ Ka kpayarũ okewa n’esilawũru igbudu ele badnu wam kwnornu nù Jizõsi. ⁴⁴ Agwna be pioru ò nwudne a, kõvu ò zá nye tũkwasiri a aka.

Òkwe ekwe ke ele risi ele Ju

⁴⁵ Omekwo, ele neese Oro Nsò Chiokike lahnakwnusi ele risi arìohna nù ele Farisi, be sũkwa be, “Kĩni mernu anũ nwũyagele a?”

⁴⁶ Ele nse wam sarũ be, “Ò zá nye kwuleru òka lele kpa nwerukna ka kwuru.”

⁴⁷ Ele Farisi sũkwa be, “O duhie masìla anũ sa? ⁴⁸ O nwernu otu nye Farisi mòbu ele risi ele Ju ke kweru nù ya sa? ⁴⁹ Ele ka máa nhne òbula gbasìri iwu, òvu ònu Chiokike zì nù risi be.”

⁵⁰ Otu nye Farisi rẹwhna a bũ Nikodimõsi, nye znekwnusiri Jizõsi n’abalì, kanũ be, ⁵¹ “Iwu aì zá naama badnu ikpe sì ò nũna nhne hi n’õnu a, nù nhne o mernu.”

⁵² Be sarũ a, “Ì bũ masì nye Galili sa? Lekasi nù nhne be gbarũ n’òkwukwo nsò, ò zá nye òwhnurninya ke hi nù Galili whũya.”

[⁵³ Be gbasa, nye òbula la n’òro a.

8

Nwerinya be nwũgwuru

n’oyi

¹ Jizõsi znernu nù Rugwu Olivu.

² N’õnu òsisi, ò lahna n’Oro Nsò Chiokike, kpakara ele badnu gba a gburugburu, ò dazìri èli bete neezni be nhne. ³ Ele zni iwu ele Ju nù ele Farisi kwuyanũ a otu nwerinya be nwũgwuru n’oyi, be gwuzote a n’esilawũru be. ⁴ Be kaa, “Nye-zni-nhne, a nwũgwuru nwerinya ka hne ya nù nyerukna dnanyi. ⁵ N’iwu aì, Mozizi karũ be gweru akaworugwu tũgbu a. Kĩni bũ nhne i kwuru?” ⁶ Be kwuru ka naakpa a iru ma be bno Jizõsi nhne.

Kõvu Jizõsi whudnahie èli gweru mkpaka a gba nhne nù rìzna. ⁷ Be zì kòriri nẹsikwa a, o lizò, kanũ be, “Nye òbula n’esilawũru anũ ke mèkòlele mmehie beru òsno tũ a akaworugwu.” ⁸ O whudnahie èli berere naagba nhne nù rìzna.

⁹ Nga be nũrnu a, be hite nù nye okno badnu ò nù nye matì, otu otu be whõga kwo. Ò gwnata Jizõsi nù nwerinya wam. ¹⁰ Jizõsi lizò, sũkwa a, “Nwerinya, ndaa ele noobno i nhne? Ò zá nye gwnarnũ ke jaama ì ikpe?”

¹¹ Nwerinya wam kaa, “Ò zá, sũ Nda-aì-kwu.”

Jizõsi kanũ a, “M máge m masì m jì ikpe, kõvu la, i méma mmehie berere.”]

Jizõsi, iwhne ke ọwa

¹² Jizõsi kakwnonu be, “Mawa bũ iwhne ke ọwa. Nye òbula ke joosno m jeenwe iwhne ke bũdnu, o jézne izne n’òchichiri.”

¹³ Ele Farisi kaa, “Ì naagbanũ ẹhni ì akebne kìtna, nhne ì nookwu bũo ezi òka.”

¹⁴ Jizõsi sarũ be, “Ò bũbedi nù m naagbanũ ẹhni m akebne, nhne me nookwu bũ ezi òka, kwnornu nù m magwũ m hne me hi nù hne me neezne. ¹⁵ Anũ neekpe ikpe lele badnu. M zá m neekpe nye òbula

ikpe. ¹⁶ O b̄uru n̄u me kpe ikpe, ikpe m ziri ezi kwnornu n̄u me n̄u nsn̄unu m zá n'ikpe, me n̄u Nda m nye ziyaru m z̄i. ¹⁷ Be gbar̄u a n'iwu an̄u, n̄u akebne badn̄u law̄uru gbar̄u b̄u ezi ọka. ¹⁸ M gban̄u m ẹhni m akebne, Nda m nye ziyaru m gbakwnonu m akebne.”

¹⁹ Be s̄ikwa a, “Ndaa hne Nda ì z̄i?”

Jiz̄osi sar̄u be, “An̄u máa m, an̄u máa mas̄i Nda m. O b̄uru n̄u an̄u magw̄u nye me b̄u, an̄u znernu amah̄ia Nda m.” ²⁰ Jiz̄osi kwuru kpakara nhne ka nga o neezni nhne n'Oro Ns̄o Chiokike, n̄u rime hne be naab̄ita igbe ìwai. O zá nye t̄ukwasiri a aka megidne a kwnornu n̄u ige a yáavage.

An̄u j̄éezneli hne me neezne

²¹ Jiz̄osi kan̄u be berere, “M jaala, an̄u joopio m, an̄u j̄oonwu n̄u rime mmehie an̄u. An̄u j̄éenwe rikne va hne me jaala.”

²² Ele risi ele Ju kaa, “O kaa n̄u a jáavali hne ọ naala. O joogbu ẹhni a sa?”

²³ Jiz̄osi kan̄u be, “An̄u hi hna, k̄ovu m hi m n'olu va. An̄u b̄u ele ọwa ka, k̄ovu m b̄uo m nye ọwa ka. ²⁴ O b̄u nhne me jiri kan̄u an̄u n̄u an̄u j̄oonwu n̄u rime mmehie an̄u. O b̄uru n̄u an̄u kwége n̄u m b̄u m nye me b̄u, an̄u j̄oonwu n̄u rime mmehie an̄u.”

²⁵ Be s̄ikwa a, “Ì b̄u nyele?”

Jiz̄osi kan̄u be, “M b̄u m nye me kar̄u n̄u m b̄u m n'oziri. ²⁶ M n̄wernu m aḡida nhne me jookwu n'ikpe megidne an̄u. K̄ovu nye ziyaru m b̄u ezi ọka, m jaakan̄u ọwa nhne me n̄urnu hite n'ọnu a.”

²⁷ Be gh̄oyage nhne o nookwu gbas̄iri Nda. ²⁸ Ka kpayar̄u, Jiz̄osi kann̄u be, “Nga an̄u jeegweliz̄o Nnw̄o ke Badn̄u olu, ige wam an̄u jaamah̄ia n̄u m b̄u m nye me b̄u. O zá nhne ke me neeme n̄u rikne aka ke m, k̄ovu m neezni kpakara nhne Nda m znirni m. ²⁹ Nye wam ziyaru m dagw̄unu m, ọ gh̄ar̄ula me

n̄u nsn̄unu m r̄ia r̄ia, kwnornu n̄u m neeme nhne naamas̄i a kpakara ige.” ³⁰ Aḡida ele n̄urnu nhne Jiz̄osi kwuru kweru n̄u ya.

Badn̄u nwernu ẹhni a n'ez̄i

³¹ Jiz̄osi kan̄u ele Ju ele ke kweru n̄u ya, “O b̄uru n̄u an̄u daz̄igidne n'ikwu-ọnu m, an̄u j̄oburu ele sno apna m n'ez̄i. ³² An̄u jaamah̄ia ezi ọka, ezi ọka wam jeeme an̄u nwernu ẹhni an̄u.”

³³ Be sar̄u Jiz̄osi, “A b̄u r̄umu Ebereham, a b̄ukolele ọhi n'aka badn̄u ọbula. Ndaa kpa ì naakaa n̄u a jeenwernu ẹhni aì?”

³⁴ Jiz̄osi sar̄u be, “Me kan̄u an̄u ezi ọka, nye ọbula ke neeme mmehie b̄u ọhi ke mmehie. ³⁵ Ọhi zá naadaz̄igidne n'oro tim t̄om, k̄ovu nnw̄o nwe oro ọkwnukokwnu. ³⁶ O b̄uru n̄u Nnw̄o jeeme an̄u nwernu ẹhni an̄u, an̄u jeenwernu ẹhni an̄u n'ez̄i. ³⁷ M magw̄u m n̄u an̄u b̄u r̄umu Ebereham, k̄ovu an̄u noopio o gbu m, kwnornu n̄u an̄u kwége ikwu-ọnu m. ³⁸ M naakan̄u an̄u nhne Nda m gesiri m, k̄ovu an̄u neeme nhne nda an̄u kann̄u an̄u.”

³⁹ Be sar̄u a, “Ebereham b̄u nda aì.”

Jiz̄osi kan̄u be, “O b̄uru n̄u Ebereham b̄u nda an̄u n'ez̄i, an̄u j̄oornu ẹrnu Ebereham rn̄urnu. ⁴⁰ Nhne me mernu b̄u ọ kan̄u an̄u ezi ọka me n̄urnu n'ọnu Chiokike, an̄u noopio o gbu m. Ebereham méne kpm. ⁴¹ An̄u neeme nhne an̄u nda an̄u mernu.”

Be kaa, “Chiokike b̄u Nda a nwernu kp̄oi. A b̄uo r̄umu ọyi.”

R̄umu ke Ekwensu

⁴² Jiz̄osi kan̄u be, “O b̄uru n̄u Chiokike b̄u Nda an̄u n'ez̄i, an̄u zn̄ernu ọwhnu m n'anya, kwnornu n̄u m hi m hne Chiokike z̄i wh̄uya, va hna. M váge m n̄u rikne aka ke m, k̄ovu ya ziyaru m. ⁴³ Nhne mernu an̄u gh̄oyage nhne me nookwu, ọ b̄u n̄u an̄u bn̄óge nsn̄i n'ikwu-ọnu

m. ⁴⁴ Anụ bụ rụmu nda anụ Ek-wensu, anụ jòornu ẹrnu nda anụ noopio. Ọ bụ nye noogbu badnụ hite n'ọpanizo. Ọ zila n'ezi ọka, kwnornu nụ ezi ọka zá nụ rime a. Omen'eli a bụ ọ gha aghalaghala, kwnornu nụ o bụ nye aghalaghala nụ nda kpakara aghalaghala. ⁴⁵ Me nookwunu anụ ezi ọka, kọvu anụ zá neekweru m. ⁴⁶ Nyele n'esilawuru anụ jaama m ikpe mmehie? Ọ bụru nụ me kanụ anụ ezi ọka, kịni mernu anụ kwége m? ⁴⁷ Nye ọbula bụ ke Chiokike joojno nsni ikwu-ọnu Chiokike. Kọvu anụ jóobno nsni kwnornu nụ anụ búo ele ke Chiokike."

Jizọsi nụ Eberham

⁴⁸ Ele Ju sarụ Jizọsi, "A kwukwaru nkari nga a kwuru nụ i bụ nye Sameria ke renwu ojo nwugwu."

⁴⁹ Jizọsi kanụ be, "Ọ zá renwu ojo nwugwu m, kọvu m neenye Nda m igwugwu, kọvu anụ zá neenye m igwugwu. ⁵⁰ M zá m noopio igwugwu ke m. O nwernu nye ke noopio igwugwu m, nye wam bụ nye ikpe. ⁵¹ Me kanụ anụ ezi ọka, ọ bụru nụ nye ọbula bita ikwu-ọnu m, ọ jóowhnu ẹnwu anya rịa rịa."

⁵² Ele Ju kanụ a, "Kịtna hne a mahiaru nụ renwu ojo nwugwu i. Eberham nụ kpakara ele ọwhnurninya nwurnu ẹnwu. I zị hna naakaa nụ nye ọbula ke jaabita ikwu-ọnu i jónwu ẹnwu rịa rịa. ⁵³ Nda aị Eberham nwurnu ẹnwu. I kákwole Eberham nụ ele ọwhnurninya ele nwurnu ẹnwu. I che nụ i bụ di nyele?"

⁵⁴ Jizọsi sarụ, "Ọ bụru nụ me nyee ẹhni m igwugwu, ọ zá nhne ọ bụ. Nda m nye anụ naakaa nụ ọ bụ Chiokike anụ neenye m igwugwu. ⁵⁵ Ọ bụ n'ezi nụ anụ máa nye ọ bụ rịa rịa. Kọvu m maam nye ọ bụ. Ọ bụru me kaa nụ m máam nye ọ bụ, m jooburu nye aghalaghala lele anụ, kọvu m magwu m nye ọ bụ, m naabita ikwu-ọnu a. ⁵⁶ Nda anụ

Eberham nwernu ovu ọso n'ọnu nụ ọ jóowhnu ọbochi m, ọ whnụ masi a, ọ nwudnarnu."

⁵⁷ Ele Ju kanụ a, "I yóoduge nri awha isne, i whnurnu Eberham n'ezi?"

⁵⁸ Jizọsi kanụ be, "Me kanụ anụ ezi ọka, m zị m sụ be murnu Eberham." ⁵⁹ Be chiri akaworugwu be jootugbu a, kọvu Jizọsi tugwa ẹhni a, hi n'Ọro Nso Chiokike whoga.

9

Jizọsi gwọru nye be murnu n'isni

¹ Kpa Jizọsi neewhe, ọ whnụ otu nyerukna be murnu n'isni. ² Ele sno apna a sịkwa a, "Nye-zni-nhne, ọ bụ mmehie nyele mernu be murnu nwerukna ka n'isni? Mmehie ke a sọbu ke ele murnu a?"

³ Jizọsi kaa, "Isni kpuru a búo kwnornu nụ mmehie ke a mọbu ke ele murnu a. Kọvu o kpuru isni ma ẹrnu Chiokike whuya iwhe n'ẹhni a. ⁴ A jaazi nọornu ẹrnu nye wam ziyaru m kpa ọbochi gw-narnu, kwnornu nụ abali vawa, nga ọ zá nye jeenwe rikne rñu ẹrnu. ⁵ Kpa me ziko n'owa, mawa bụ iwhe ke owa."

⁶ Nga o kwukworu ka, ọ gbusa ọnu-mini n'eli, gweru ọnu-mini wam me ọrura, o te ọrura wam n'anya nwerukna wam. ⁷ Ọ kanụ a, "Zne snu ruwhnu i n'Olulu Mini Saịlom" (ke bụ nye be ziznenu). Nwerukna wam zne, snu ruwhnu a, hiehna nọowhnu ọso.

⁸ Ele agbatibi a nụ ele whnurnu hne ọ nọorio nhne nụ mbom sịkwa, "Ka ọ búo nwerukna wam dazị eli nọorio nhne?"

⁹ Agwna be kaa, "Ọ bụ ya."

Ele berere kaa, "Óza, o yiri ya."

Kọvu nwerukna wam karu, "Ọ bụ mawa."

¹⁰ Be sịkwa a, "Ndaa kpa anya i jiri kpume?"

¹¹ Ọ saru, "Otu nwerukna be kwu Jizọsi mernu ọrura tesi n'anya m,

kanụ m, 'Zne n'Olulu Mini Saịlom snụ ruwḥnu,' kpa me snḥḥnu, m whnḥḥnu m ọsno."

¹² Be sịkwa a, "Nda hne ọ zị?"

Ọ kaa, "M máam."

*Ele Farisi nọotule
ogwugwo wam*

¹³ Be kwuznenu ele Farisi nwerukna wam kpuru isni nḥ mbom. ¹⁴ Jizọsi mernu ọrura kpume anya nwerukna wam n'Ọbochi Ozukwa Inwe. ¹⁵ Ele Farisi sịkwa nwerukna wam berere kpa o jiri nọowḥnu ọsno. Ọ kanụ be, "O yisiri ọrura n'anya, m snḥ ruwḥnu m, kịtna, m nọowḥnu ọsno."

¹⁶ Agwna ele Farisi kaa, "Nwerukna ka híge nḥ hne Chiokike zị va, kwnornu nḥ ọ zá naabịta iwu ke Ọbochi Ozukwa Inwe."

Ele berere kaa, "Ndaa kpa nye mmehie jeenwe rikne rnḥ ẹrnu ndu-ẹhni ele ka?" Ka vuyarḥ okewa n'esilawḥru be. ¹⁷ Ele Farisi sịkwa kwno nwerukna wam berere, "Ndaa nhne ịkwuru gbasịri nye wam kpumernu anya ị?"

Ọ sarḥ be, "Ọ bḥ nye ọwhnurninya."

¹⁸ Kọvu ele risi ele Ju kwége nḥ o kpuru isni nḥ mbom kọvu nọowḥnu ọsno kịtna tem be sukwu ele mḥḥnu nwerukna wam. ¹⁹ Be sịkwa be, "Ka ọ bḥ nnwọ anḥ, nye anḥ karḥ nḥ o kpuru isni nga anḥ mḥḥnu a? Ndaa kpa o jiri nọowḥnu ọsno kịtna?"

²⁰ Ele mḥḥnu a sarḥ be, "Ọ bḥ n'ezi nḥ ọ bḥ nnwọ aị, nye a mḥḥnu n'isni. ²¹ Kọvu a máa kpa o jiri nọowḥnu ọsno kịtna mọbu nye kpumernu anya a. Anḥ sịkwahia a, ọ bḥ okno badnḥ, o jookwulinu ẹhni a." ²² Ele mḥḥnu a kwuru ka kwnornu nḥ be nọotu ogwnu ele risi ele Ju. Kwnornu nḥ ele risi ele Ju kwekọtaru nḥ nye ọbula ke jookwuhia nḥ Jizọsi bḥ Karaisi, be jaachihala a n'oro ọgbako ele Ju. ²³ Ka kpaḥaru ele mḥḥnu a karḥ, "Ọ bḥ okno badnḥ, anḥ sịkwa a."

²⁴ Be sukwu kwno nwerukna wam be mḥḥnu n'isni, be kanḥ a, "Nyee Chiokike ọznarni, a magwḥ nḥ nwerukna ka bḥ nye mmehie."

²⁵ Nwerukna wam kaa, "M máam ma ọ bḥ nye mmehie, ma ọ búo nye mmehie. Kọvu otu nhne bḥ ke me mahjaru, m kpuru m isni nḥ mbom, kịtna m nọowḥnu ọsno."

²⁶ Be sịkwa kwno a, "Kini bḥ nhne o mernu ị? Ndaa kpa o jiri kpume anya ị?"

²⁷ Ọ sarḥ be, "M kannḥ m anḥ nḥ mbom, anḥ kwéle o bno nsni. Anḥ pioru ọ nḥ a berere? Anḥ noopio ọ bḥru ele sno apna a sa?"

²⁸ Be kpasị a iwhnerne, kaa, "I bḥ nye sno apna nye ka, a bḥ ele sno apna Mozizi. ²⁹ A magwḥ nḥ Chiokike kwunnu Mozizi ọka, kọvu nye ka, a máa hne o hi va."

³⁰ Nwerukna wam sarḥ be, "Ka bḥ nhne tḥ n'anya, anḥ máa hne o hi va, kọvu o kpumernu anya m. ³¹ A magwḥ nḥ Chiokike zá noobnonu ele mmehie nsni, kọvu o noobnonu ele nọsobisinu a nsni bḥ ele neeme nhne naamasị a. ³² Ke ọwa panizoru, ọ zá nye nḥru nḥ o nwernu nye kpumernu anya nye be mḥḥnu n'isni. ³³ Ọ bḥru nḥ nwerukna ka híge n'aka Chiokike, o jéenwe rikne mee nhne ọbula."

³⁴ Be sarḥ a, "Be mḥḥnu ị, znḥlizo ị nḥ rime mmehie. I jọobu nye jeeznị aị nhne sa?" Be chihala a nḥ rime ọro ọgbako ele Ju.

Isni ke Enine

³⁵ Nga Jizọsi nḥḥnu nḥ be chihalaru a, o pohia a, kaa, "I kweru nḥ Nnwọ ke Badnḥ?"

³⁶ Nwerukna wam sịkwa Jizọsi, "Nda-aị-kwu, kanḥ m nye ọ bḥ ma m kweru m nḥ ya."

³⁷ Jizọsi kanḥ a, "I whnḥnam a, ọ bḥ nye nookwunu i ọka kịtna."

³⁸ Nwerukna wam kaa, "Nyenwe aị, m kweru m." Ọ kpọnu a risi n'ẹli.

³⁹ Jizọsi kaa, "M varḥ m n'ọwa o kpe ikpe, ma ele kpuru isni

whnúrnu ọsno, ma ele nọowhnu ọsno kpu isni.”

⁴⁰ Agwna ele Farisi zị hne ọ zị núnru nhne o kwuru, be sịkwa a, “A bụ ele isni masị?”

⁴¹ Jizọsi kaa, “Ọ bụru nụ anụ kpuru isni, ikpe mmehie ba mána anụ, kọvu anụ karụ nụ anụ nọowhnu ọsno, anụ bụ ele ikpe mmehie marnụ.”

10

Jizọsi ọmamána nye znú atnúrnu

¹ Jizọsi kaa, “Me kanụ anụ ezi ọka, nye ọbula ke gála nụ ọnu-mgbo bna n'oro atnúrnu, kọvu garụ apna berere bna, bụ nye buznu n'ezi. ² Nye ke garụ n'ọnu-mgbo bna n'oro atnúrnu bụ nye nọoznu atnúrnu. ³ Nye neese ọnu-mgbo jaagbanụ a ọro, rụmu atnúrnu a núnru nkọli a, o sukwu rụmu atnúrnu a nụ rẹwhna be, duru be whọga. ⁴ Nga ọ chíhiaru be, o beru be ọsno, rụmu atnúrnu a snornu a n'aznú, kwnornu nụ be magwụ nkọli a. ⁵ Be jóosno nye berere, kọvu be jaagbawhu, kwnornu nụ be máa nkọli nye izne.” ⁶ Ka bụ elulu Jizọsi tńnnu be, kọvu be ghọyage nhne ọ naakanụ be.

⁷ Jizọsi kanụ be berere, “Me kanụ anụ ezi ọka, mawa bụ ọnu-mgbo ke atnúrnu. ⁸ Kpakara ele beru m ọsno va bụ ele buznu n'ezi. Atnúrnu wam bnóne be nsni. ⁹ Mawa bụ ọnu-mgbo. Be ọoznohia nye ọbula ke jeehi nụ rime m bna, ọ jaabna nụ rime, whọga kwno n'ederezi, whnú ọri ọ jaata. ¹⁰ Nye buznu varụ ma o znu buznu, gbu ogbu, lulu nhne, kọvu m varụ m ma be nwehịa bụdnu, bụ bụdnu ke zuru ozu.

¹¹ “Mawa bụ ọmamána nye znú atnúrnu. Ọmamána nye znú atnúrnu jiknenu ọ nwunu atnúrnu a ẹnwu. ¹² Nye be gnornu ẹnru, nye atnúrnu wam bụo ke a, jẹsigbasi atnúrnu gbawhu nga ọ whnúrnu

edu naava. Edu tagbu atnúrnu, chikeme kwo be. ¹³ Ọ gbarụ ẹso kwnornu nụ atnúrnu bụo ke a, ọ bụ nye be gnornu ẹnru, bụdnu rụmu atnúrnu wam zıla a mkpa.

¹⁴ “Mawa bụ ọmamána nye znú atnúrnu. M maam atnúrnu m, atnúrnu m magwụ m masị. ¹⁵ Lele kpa Nda m magwụ m, bụ kpa me magwụ Nda m. M nọotusanu rụmu atnúrnu m bụdnu m. ¹⁶ M nwernu m rụmu atnúrnu berere ke zá n'ogbori atnúrnu ka, m jeegweya be. Be masị ọonu nkọli m, kpakara be ọoburu otu ogbori atnúrnu. Be jeenwe otu nye znú atnúrnu. ¹⁷ Ka bụ nhne kpayarụ Nda m jiri whnú m n'anya kwnornu nụ m kweru m ọ túbita bụdnu m, ma m gwelizo a berere. ¹⁸ Ọ zá nye nanahia m bụdnu m. Mawa bítaru a hite nụ mkpọma m. M nwernu rikne ọ bíta a, m nwe masiri m rikne o gwelizo a. Ka bụ nhne Nda m nyernu m n'iwu.”

¹⁹ Ka kpayarụ okewa kwno n'esilawuru ele Ju. ²⁰ Agída be naakaa, “Rẹnwu ojo nwụgwu a, ọ bụ nye ẹra. Kịni mernu anụ noobno a nsni?”

²¹ Kọvu ele berere kaa, “Nye rẹnwu ojo nwụgwu, o jookwu ọka kpa? Ndaa kpa rẹnwu ojo jookpumeli anya nye isni?”

Ókwe ekwe ke ele Ju

²² N'ige Iriri Onyewhete Ọro Nsọ Chiokike duru nụ Jeruselem, n'ige okirika, ²³ Jizọsi zị n'Ọro Nsọ Chiokike neezne izne nụ mgbemgbe ọro Solomon. ²⁴ Ele Ju gba a gburugburu, znekwnusi a, kaa, “Ị bítaru a n'ọchichiri ogologo ige, kawamanụ aị ọ bụru nụ jịwa bụ Karaisi.”

²⁵ Jizọsi sarụ be, “M kannụ m anụ, kọvu anụ kwége. Ẹrnu ndu-ẹhni me nọornu nụ rẹwhna Nda m naagbanụ m akebne. ²⁶ Kọvu anụ kwége kwnornu nụ anụ bụo atnúrnu ke m. ²⁷ Atnúrnu ke m

nõonu nkõli m, m maam be, be noosno m n'aznũ. ²⁸ M neenye be bũdnu kwõ okwo, be jõonwu rĩa rĩa. O zã nye nwernu rikne dõhala be n'aka m. ²⁹ Nda m nye nyernu m be kakwo kpakara nhne berere. O zã nye nwernu rikne dõhala be n'aka Nda m. ³⁰ Me nũ Nda m bũ otu.”

³¹ Ele risi ele Ju tũturu kwno akaworugwu be jõotu a. ³² Jizõsi kanũ be, “M rnũrnũ m agĩda ẽrnũ ndu-ẽhni nũ ruwhnu anũ ke Nda m nyernu m, ndaa ẽrnũ ke anũ kwnornu nũ a nõotu m akaworugwu?”

³³ Ele Ju sarũ a, “A jõotu i akaworugwu kwnornu nũ ẽrnũ oma, kõvu kwnornu nũ i kwuluru Chiokike hne i bũ badnũ etekne, i neeme ẽhni i Chiokike.”

³⁴ Jizõsi sarũ be, “Okwukwo nsõ anũ kwuru nũ Chiokike sukwuru be chi. ³⁵ O sukwuru be chi bũ ele nũrnũ ikwu-õnu Chiokike, aghalaghala zĩla nũ nhne be gbarũ n'õkwukwo nsõ. ³⁶ Nda m hõhiaru m, bĩta m nsõ, ziya m n'õwa. Ndaa kpa me nookwulu Chiokike kwnornu nũ m karũ m nũ m bũ m Nnwõ Chiokike? ³⁷ Anũ kwé, õ buru nũ m zã m nõõrnũ ẽrnũ Nda m. ³⁸ Kõvu õ buru nũ m nõõrnũ ẽrnũ Nda m, õ bũbedi nũ anũ kwéle nũ me, anũ kweru n'ẽrnũ m, ma anũ mahĩa nũ Nda m zĩ nũ rime m, me nũ rime Nda m.” ³⁹ Be pio õ nwudne a berere, kõvu õ hi n'aka be whõgaru.

⁴⁰ Jizõsi lahna n'aznũ Osimini Jõdani kiyari, hne Jõni wũru mini nũ mbõm. O dazĩri pĩi. ⁴¹ Agĩda ele badnũ vakwnusi a, kaa, “Jõni rnũge ẽrnũ ndu-ẽhni, kõvu kpakara nhne Jõni kwuru gbasĩri nwerukna ka bũ ezi õka.” ⁴² Agĩda be kweru nũ ya pĩi.

11

Enwu Lazarõsi

¹ Otu nwerukna rẽwhna bũ Lazarõsi, nye wu nũ Bẽtani, dnarnũ ẽhni igbugbu. Bẽtani bũ hne Meri nũ nwene a rinya Mata wu. ² Ka

bũ Meri wam ke wũsiri Jizõsi mõno otute, gweru rukeri-ize a kwnosnama õchi a, bũ nye nwene a rukna Lazarõsi dnarnũ ẽhni igbugbu. ³ Rũmu nne a rinya ziznenu Jizõsi izi kaa, “Nyenwe aĩ, enyi i ke i whnũrnũ n'anya naarĩa arĩa.”

⁴ Nga Jizõsi nũrnũ a, õ kaa, “Ehni igbugbu ka jõobu ẽrnũ Lazarõsi, kõvu õ jeenye Chiokike igwugwu ma be hite nũ a nyee Nnwõ Chiokike igwugwu.” ⁵ Jizõsi whnũrnũ Mata nũ nwene a rinya nũ Lazarõsi n'anya. ⁶ Kõvu nga õ nũrnũ nũ Lazarõsi naarĩa ẽhni igbugbu, õ dazĩri nũ hne õ zĩ õbochi lawũru berere.

⁷ Omekwo, õ kanũ ele sno apna a, “Anũ va ma a lahna Judiya.”

⁸ Ele sno apna a kanũ a, “Nye-zni-nhne, õ gbũle õkwũ ele Ju pioru õ tũ akaworugwu, i naalahna kõriri pĩi?”

⁹ Jizõsi sarũ be, “Otu õbochi nwernu nri nũ awa lawũru, nye õbula ke znernu izne n'iwhehnie jõõkpobi õchi, kwnornu nũ õ nõõwhnu iwhehne k'õwa. ¹⁰ Kõvu õ buru nũ õ zne izne n'abalĩ, õ jõõkpobi õchi, kwnornu nũ õ zĩ iwhehne zĩ nũ rime a.”

¹¹ Nga Jizõsi kwukworu kpa, õ kaa, “Lazarõsi enyi aĩ neezni anyarna, kõvu m jeezne ma m kpatne a.”

¹² Ele sno apna a kaa, “Nyenwe aĩ, õ buru nũ õ neezni anyarna, ẽhni jõõburu a õma.” ¹³ Kõvu nhne Jizõsi nookwu bũ nũ Lazarõsi nwũnam. Kõvu be neeche nũ õ bũ ozni anyarna etekne.

¹⁴ Jizõsi kawhnomenu be, “Lazarõsi nwũnam. ¹⁵ Mkpõma nõõso m n'õnu kwnornu anũ, nũ m zĩla m hne õ nwũrnũ, ma anũ kweru. Anũ lizõ ma a znekwnusi a.”

¹⁶ Tõmosi, nye be kwu Didimõsi (ke bũ ejima) kanũ ele sno apna a ibne a, “Anũ lizõ ma a snornu a zne, ma a snornu a nwũ ẽrnũ.”

Jizòsi, olizò n'ènwu nù bụdnu

¹⁷ Nga Jizòsi vaduru, ọ whnụrnu nù be lilem Lazaròsi ọbóchi ẹno wheru ewhe. ¹⁸ Bètani d'ula maìli lawuru hite nù Jeruselem. ¹⁹ Agìda ele Ju varu ọ kasi Mata nù Meri mkpọma kwnornu ẹnwu nwene be rukna. ²⁰ Nga Mata nurnu nù Jizòsi vawa, ọ whọga znekwnusi a, kọvu Meri daziri n'oro.

²¹ Mata kanu Jizòsi, “Nyenwe aì, ọ bụru nù ì zì hna, nwene m rukna bó ọ nwuna. ²² Kọvu m maam nù nhne ọbula ì rìoru n'aka Chiokike, o jeenye ì ya.”

²³ Jizòsi kanu a, “Nwene ì rukna jeelizò berere.”

²⁴ Mata sa a, “M maam nù o jeelizò berere n'ọbóchi ipne-aznu.”

²⁵ Jizòsi kanu a, “Mawa bụ olizò n'ènwu nù bụdnu. Nye ọbula ke kweru nù me, ọ bụrubedi nù ọ nwurnu ọnwu, ọ jaazì bụdnu. ²⁶ Berere kwno, nye ọbula ke zì bụdnu kweru nù me jọonwu ẹnwu tim tòm. Mata, ì kweru nhne me nookwu?”

²⁷ Mata saru, “Owe! Nyenwe aì, m kweru m nù jì bụ Karaìsi, Nnwọ Chiokike ke varu n'ọwa.”

Jizòsi kwnarnu ẹkwna

²⁸ Nga Mata kwukworu ka, ọ lahna, sukwu Meri nwene a rinya ichne kanu a, “Nye-zni-nhne zì hna, o noosukwu ì.” ²⁹ Nga Meri nurnu ka, o lizò wara wara ma o kwnusi Jizòsi. ³⁰ Jizòsi yáavaduge nù rime ẹli-ọhna, ọ zì koriri nù hne Mata kwnusiri a. ³¹ Ele Ju be nù Meri zì n'oro naakasi a mkpọma, snornu a nga be whnurnu nù o lizoru wara wara whọga. Be neeche nù o neezne akwna ẹkwna n'ilili.

³² Nga Meri duru hne Jizòsi zì, whnu a, ọ dna n'ẹli n'ọchi a, kaa, “Nyenwe aì, ọ bụru nù ì zì hna, nwene m rukna bó ọ nwuna.”

³³ O meturu Jizòsi nù mkpọma nga ọ whnurnu Meri nù ele Ju sno a naakwna ẹkwna, o gbu a igbugbu

nù mkpọma. ³⁴ Ọ sịkwa be, “Ndaa hne anu vubiri a?”

Be kaa, “Nyenwe aì, va whnurnu.”

³⁵ Jizòsi kwnarnu ẹkwna.

³⁶ Ele Ju kaa, “Le, ọ whnurnu a n'anya k'agìda.”

³⁷ Kọvu agwna be kaa, “O kpumernu anya nwerukna kpuru isni, ọ bụ nù o jéenwe rikne mee Lazaròsi gharu ọ nwu ẹnwu?”

Jizòsi mernu Lazaròsi hi n'ènwu lizò

³⁸ O gbu kwno Jizòsi igbugbu nù mkpọma, o zne n'ilili be gwuru nù rime rugwu, be jiri rugwu kpusni ọnu a. ³⁹ Jizòsi kaa, “Anu gweme rugwu ka.”

Mata, nwene rinya nwerukna wam nwurnu ọnwu kaa, “Nyenwe aì, ọ jéenwe ẹknarna ojo, kwnornu nù tna bụ ọbóchi ẹno be liri a.”

⁴⁰ Jizòsi kaa, “Me kannu ì nù ì jọowhnu igwugwu Chiokike ọ bụru nù ì jeekweru kpọi?”

⁴¹ Be vume rugwu wam. Jizòsi lelizò anya n'olu, kaa, “Nda m, meka, kwnornu nù ì bnonem me nsnì. ⁴² M magwu m nù ì noobnonu m nsnì ige ọbula, kọvu kwnornu nù ele ka zì hna m nookwu a ma be kweru nù jì ziyaru m.”

⁴³ Nga o kwukworu ka, o gweru okne nkọli siwama, “Lazaròsi, whuya.” ⁴⁴ Nwerukna wam nwurnu ọnwu whuya, nye be jì ikpe iznu whu a aka lawuru nù ọchi lawuru, nù ikpe be jiri whu ruwhnu a. Jizòsi kanu be, “Anu tọma a, ma ọ la.”

Be gbaru iznuznu o gbu Jizòsi

(Mat 25:1-5; Mak 14:1,2; Luk 22:1,2)

⁴⁵ Agìda ele Ju ele varu elekwa Meri whnurnu nhne Jizòsi mernu, kweru nù ya. ⁴⁶ Kọvu agwna be lahna kanu ele Farisi nhne Jizòsi mernu. ⁴⁷ Ele Farisi nù ele risi arìohna kwu ikwu kaa, “Ndaa nhne

a neeme? Nwerukna ka nọornu agịda ẹrnu ndu-ẹhni. ⁴⁸ Ọ bụru nụ a gharu a, o neezne nụ ruwgnu, kpakara ele badnụ jeekweru nụ ya. Ele Rom jaava lulu ẹli aị ma Ọro Nsọ aị.”

⁴⁹ Otu nyenum n'esilawuru be, rẹwhna a bụ Kayafasi, nye bụ nye risi ariohna n'awha wam, kaa, “Anụ máa nhne rịa rịa. ⁵⁰ Ọ bụru ọma nụ otu badnụ nwuhianu kpakara badnụ ẹnwu, ma kpakara mba gharu o whu etekne.”

⁵¹ N'ezị ọka, o kwúge nhne ka hite nụ mkpọma a, kọvu lele nye risi ariohna n'awha wam, ọ whnurnu ọwhnurninya nụ Jizọsi jọonwuhianu ele Ju ẹnwu. ⁵² Ọ búo ele Ju kpọi, kọvu kwnornu kpakara rụmu Chiokike be chíсарu nụ kpakara ọwa, chíkota be ma be bụru otu. ⁵³ Hite n'ọbochi wam ele risi ele Ju bete ọ gba iznuznu kpa be joogbu Jizọsi.

⁵⁴ Kam kpayaru, Jizọsi zíma neezne izne nụ ruwgnu ọhna n'esilawuru ele Ju, kọvu ọ whọga zne hne zị ndundu n'ẹli-ikpa, bna n'otu ẹli be kwu Ifirem, ya nụ ele sno apna a daziri pịi.

⁵⁵ Ige Iriri Ọgawhe ele Ju zị ndundu, agịda ele Ju zne Jeruselem, zne ọ bíta ẹhni be nsọ sụ ọ dụ Iriri Ọgawhe be. ⁵⁶ Be noopio Jizọsi, be gbakọ n'Ọro Nsọ Chiokike, be nẹsikwa ibne be, “Ndaa nhne bụ echiche anụ? Ọ bụ nụ ọ jáava Iriri ka sa?” ⁵⁷ Ele risi ariohna nụ ele Farisi nyernu iwu, kaa, nye ọbula ke magwu hne Jizọsi zị kanu be ma be nwudne a.

12

Be teru Jizọsi mọno nụ Bẹtani

(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Ọ gwnarnu ọbochi isunu Iriri Ọgawhe ele Ju dụ. Jizọsi znernu Bẹtani hne Lazarọsi nwerukna wam o mernu o hi n'ẹnwu lizọ.

² Be sinu Jizọsi wiri anyasnu, Mata neezne izi, Lazarọsi bụ otu nụ ele Jizọsi dazị neeri wiri. ³ Meri gweru otu ọlori mọno otute zị gburu ọnu be jiri nadi zị snam mee, ke nwernu ẹknarna ọma wusi n'ọchi Jizọsi, gweru rukeri-ize a kwnosnama a. Ẹknarna mọno wam jihia rime ọro.

⁴ Otu nụ rime ele sno apna Jizọsi be kwu Judasi Isikarioti, nye jeere Jizọsi, kaa, ⁵ “Kini mernu be réle mọno otute ka riwhu mkpuru iwai ẹto, kesi ele mboni?”

⁶ Ọ búo nụ nhne gbasiri ele mboni neemetu a nụ mkpọma mernu o jiri kwu kpa. Kọvu kwnornu nụ ọ bụ nye buznu, ya neeji rẹkpa iwai be, neeri nhne zị a nụ rime.

⁷ Jizọsi saru a, “Gharu nwerinya ka, ọ bítaru ka kwnornu ọbochi be jeeli m. ⁸ Jị nụ ele mboni zị kpakara ige, me nụ jị jáazị kpakara ige.”

Be gharu iznuznu o gbu Lazarọsi

⁹ Agịda ele Ju nurnu nụ Jizọsi zị nụ Bẹtani, be va, ọ búo kwnornu Jizọsi kpọi, kọvu ma be whnurnu Lazarọsi nye Jizọsi mernu o hi n'ẹnwu lizọ. ¹⁰ Ele risi ariohna ma mmuma kpa be joogbu Lazarọsi masi. ¹¹ Agịda ele Ju gharuru ele risi ele Ju kwernu nụ Jizọsi kwnornu Lazarọsi.

Jizọsi bnaznernu Jeruselem

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² N'ọbochi ke sno a, agịda ele badnụ ele varu Iriri Ọgawhe nurnu nụ Jizọsi vawa Jeruselem. ¹³ Be gburu igwugwu bukwa whọga zne kwnusi a, neesi lulo,

“Ozana! * Chiokike gọzi nye naava nụ rẹwhna Nyenwe aị, Chiokike gọzi eze Izireli.”

* 12:13 Ozana n'ikwu-ọnu ele Hiburu, ke bụ “Znọhia!”

14 Jizòsi pohja otu nnwò iyinya daziri n'olu a, lele kpa òkwukwo nsò kwuru,

15 “Ì tũko ogwnu, jì adna Zayòni, Le, eze i gba nnwò iyinya naava.”

16 Ele sno apna a ghóyage n'ige wam, kòvu nga Jizòsi hiri n'ènwu lizò n'igwugwu, be chenwanya nhne òkwukwo nsò kwuru gbasiri a nù be mernu a nhne ka.

17 Agida ele badnù wam whnurnu nga Jizòsi sukwuhjaru Lazaròsi n'ilili, mee ma o hi n'ènwu lizò. Be kahjaru nhne mernu. 18 Ka kparayarù agida ele badnù znekwnusi a, kwnornu nù be nurnu nù ò rnurnu ernu ndu-èhni ka. 19 Ele Farisi kanù ìbne be, “Le, ò zá nhne a neemeli, kpakara òwa sno a n'aznù.”

Agwna ele Giriki noopio

Jizòsi

20 Agwna ele Giriki znernu Jeruselem n'ige Iriri wam zne kponu Chiokike risi èli. 21 Be vakwnusi Filipu nye Betesaida nù èli Galili, kaa, “Nda-ai-kwu, a noopio ò whnù Jizòsi.” 22 Filipu zne kanù Anduru, be lawuru zne kanù Jizòsi.

23 Jizòsi sarù be, “Ìge wam valèm ma be nyee Nnwò ke Badnù igwugwu. 24 M kanù anù ezi òka, otu mkpuru ìkpa zì etekne nga be kpásila a nù rime n'èli. Nga be kpasiri a, ò nwùma, fuhja, mji agida ike òkpa berere. 25 Nye òbula ke nòwhnu bũdnu a n'anya jootuwuhu a, kòvu nye sno bũdnu a irno n'òwa ka jaabita a dù bũdnu kwó okwo. 26 Nye òbula ke nòornunu m'ènu joosno m'naznù. Hne me zì nnwò izi m'jaazì pji. Nda m'jòsobisinu nnwò izi m'.

Jizòsi kwuru òka gbasiri ènwu a

27 “Kìtna mkpoma m'naala mini. Ndaa nhne me jaakaa? M jaakaa, ‘Nda m, i kwékò ige ka va?’ Kòvu

ka bù risi nhne me kwnornu va. 28 Nda m, nyee rèwhna ì igwugwu.”

Otu nkòli hiri n'oligwe dna, kaa, “M nyene m a igwugwu, m jeenye kwno a igwugwu berere.”

29 Igbudu ele badnù wam gwuzo pji kaa, “Egbe oligwe gbarù.” Ele berere kaa, “Enine izi kwunnu a òka.”

30 Kòvu Jizòsi karù, “Ò búo kwnornu me nhne nkòli ka kwuru òka, ò bù kwnornu anù. 31 Kìtna bù ige be jeekpe òwa ka ikpe, kìtna be jèchihala nye risi ke òwa ka. 32 Kòvu me, ò bùru nù be gwelizò m'olu n'òwa, m'jòdoru kpakara badnù nyee èhni m.” 33 O kwuru ka ma o gesi òkpa ènwu ò jòonwu.

34 Igbudu ele badnù wam kaa, “A nurnu hite n'iwu aì nù Karaìsi jaazì tim tòm. Ndaa kpa ì naakaa nù be gwelizò Nnwò ke Badnù olu? Nyele bù Nnwò ke badnù?”

35 Jizòsi kanù be, “Anù jeenwe iwhne ige matì, anù zne izne nù rime a, ò zì òchichiri vakwnusi anù. Kwnornu nù nye neezne izne n'òchichiri máa nhne o neezne. 36 Anù tũkwasi ovu n'iwhne kìtna anù nwernu a, ma anù bùru rùmu ke iwhne.” Nga Jizòsi kwukworu òka ka, ò whòga, tugwa èhni a.

Ókwe ekwe ke ele Ju

37 Ò bù n'ezi nù Jizòsi rnurnu kpakara ènu ndu-èhni ka n'anya be, be kwéruge nù ya. 38 Ka bù ma nhne Azaya nye òwhnurninya kwuru mezu,

“Nyenwe aì, nyele kweru izi a ziri, ndaa nye Nyenwe aì kpumennu aka dikne a?”

39 Kwnornu nù be kwéle, Azaya kwuru nù hne berere,

40 “Chiokike mernu be kpu isni, mee mkpoma be bùru nhne nwurnu onwu,

ma be gharù o jì anya be whnù osno,

gweru mkpoma be ghòhia, ma be tũnasna,

ma m'gwò m'be.”

⁴¹ Ka bụ nhne Azaya kwuru kwnornu nù ọ whnurnu igwugwu Jizosi, o kwu ọka gbasiri a.

⁴² N'ige wam agida ele risi ele Ju kweru nù Jizosi, kovu kwnornu nù ele Farisi, be nwée rikne kwuhja nhne gbasiri a, ọ zị be chihala be n'oro ogbako ele Ju. ⁴³ Be mernu kpa, kwnornu nù be whnurnu ọznarni ke badnu n'anya kakwo ọznarni ke Chiokike.

Ikwu-onu Jizosi jeekpe ikpe

⁴⁴ Jizosi gweru okne nkoli siwama, kaa, "Nye ọbula ke kweru nù me, o kwéruge nù me kpọi, kovu ma nù nye ziyaru m. ⁴⁵ Nye ọbula ke neele m anya jowhnu nye ziyaru m. ⁴⁶ M varu m n'owa lele iwhne, ma nye ọbula ke jeekweru nù me jáadazigidne n'ochichiri.

⁴⁷ "Nye ọbula ke jonu ikwu-onu m, kovu zá naabita be, m jeekpe a ikpe, kwnornu nù m váge m o kpe ọwa ikpe, kovu ọ znohia ọwa. ⁴⁸ Nye ke zusu m, zá naabita ikwu-onu m nwernu nye jeekpe a ikpe. Ikwu-onu me kwuru jeekpe a ikpe n'obochi ipne-aznu. ⁴⁹ Kwnornu nù m kwúge m ọka ke m, kovu Nda m nye ziyaru m nyernu m iwu nhne me jaakaa, nù nhne me jookwu. ⁵⁰ M magwu m nhne o nyernu n'iwu bụ bndu kwó okwo. Nhne me kwuru bụ nhne Nda m karu me kwu."

13

Jizosi snurnu ọchi ele sno apna a

¹ N'obochi ke boru ọbochi Iriri Ogawhe, Jizosi magwu nù ige ọ jaaghasa ọwa ka lakwnusi Nda a dulam. Ọ whnurnu ele ka ele zị n'owa n'anya. Ọ whnurnu be n'anya du ipne-aznu.

² Kpa be neeri wiri anyasnu, Ekwensu yisiri a nù mkpoma Judasi Isikarioti nnwo Sajmoni o re Jizosi. ³ Jizosi magwu nù Nda a

yisilem kpakara nhne n'aka a, nù o hi hne Chiokike zị va, ọ naalah-nakwnusi Chiokike. ⁴ O lizo n'olu wiri, wopu iwo olu a, gweru akata kne n'ikwnu a. ⁵ O wusi mini nù rime agbugba, bete nosnu ọchi ele sno apna a, gweru akata o kne n'ikwnu nookwnosna be.

⁶ O va hne Sajmoni Pita zị, Pita sika a, "Nyenwe ai, i jousnu ọchi m?"

⁷ Jizosi saru a, "I máa nhne me neeme kitna, kovu omekwo, i jaamahja."

⁸ Pita kaa, "I jousnu ọchi m ria ria."

Jizosi saru a, "Ọ buru nù m snúge m ọchi i, me nù ji nwéko nhne ọbula."

⁹ Pita saru a, "Ọ buru kpam, i snú ọchi m kpọi, kovu snu ma aka m lawuru ma risi m."

¹⁰ Jizosi saru a, "Nye hniarnu ehni zị richna kpam kpam, o kwésile ọ snu ehni a berere, okwolem ọ snu ọchi a. Kpakara anu zị richna, kovu ọ buo kpakara anu." ¹¹ Kwnornu nù Jizosi magwu nye jeere a, bụ nhne o kwno kaa nù kpakara be zị richna, okwolem otu badnu kpọi nye zila richna.

¹² Nga ọ snukparu be ọchi, o woru iwo olu a berere daziri eli nù hne ọ zị nù mbom. Ọ sika be, "Anu ghohiaru nhne me mennu anu? ¹³ Anu noosukwu m Nye-zinihne, nù Nyenwe anu, ọ bu ezi ọka, kwnornu nù ọ nhne me bu. ¹⁴ Kitna, me bu Nyenwe anu nù Nye-zinihne snurnu ọchi anu, anu kwesiri ọ snurita ọchi ibne anu. ¹⁵ M gesiri m anu nhne atụ ma anu mee kpa me mernu. ¹⁶ Me kanu anu ezi ọka, ọ zá ọhi ke kakwo nyenwe a, ọ zá nnwo izi ke kakwo nye dusiri a izi. ¹⁷ Mkpoma jouso anu n'onu, ọ buru nù anu mahjaru nhne ka, neeme be.

¹⁸ "M zá m nookwu kwnornu kpakara anu. M magwu m ele me hohiaru, kovu nhne okwukwo nso kwuru jeemezuri, 'Nye riri wiri m

lizöru megidne m.’¹⁹ M naakanu anu ezi öka kítna sí o mee, ma nga o jeeme anu kweru nu m bu m ya.²⁰ Me kanu anu ezi öka, nye öbula ke jaanabnanya nye me ziznernu, nabnanyarnu m, nye nabnanyarnu m, nabnanyarnu nye ziyaru m.”

Jizösi kwuru öka gbasiri o rure a

(*Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23*)

²¹ Nga Jizösi kwuru ka, o gbu a igbugbu nu mkpöma k’agida, ö kaa, “Me kanu anu ezi öka, otu badnu n’esilawuru anu jeere m.”

²² Ele sno apna a lehnata ehni be anya. Be máa nye ö naakaa.²³ Otu nye sno apna a Jizösi whnurnu n’anya ke dazí Jizösi ndundu n’ehni.²⁴ Saímoni Pita kanu a, “Síkwahia a nye ö bu.”

²⁵ Nye sno apna wam dnabnernu nu mkpöma Jizösi síkwa a, “Nyenwe aí, ö bu nyele?”

²⁶ Jizösi saru a, “Ö bu nye me jeerusi brédi ka nu rime wiri nyee.” O gweru otu ibekala brédi, rusi a nu wiri nyee Judasi, nnwö Saímoni Isikariöti.²⁷ Ngangam Judasi gweruru brédi wam, Ekwensu bna nu rime a. Jizösi kanu a, “Ö zí nhne i neeme, mee a wara wara.”²⁸ Ö zá nye zí pí neeri wiri mahíaru nhne Jizösi nookwu.²⁹ Hne ö bu Judasi vugwu rékpa íwai, agwna ele sno apna Jizösi neeche nu Jizösi kannu a o zne zuya nhne be jeeri n’Iriri wam, möbu o kesi ele mboni íwai.³⁰ Judasi narnu brédi wam, ö whöga ngangam. Ka neeme n’abalí.

Iwu ikne

³¹ Nga Judasi whögaru, Jizösi kaa, “Kítna, be jeenye Nnwö ke Badnu igwugwu, be jeenye masí Chiokike igwugwu nu rime a.³² Ö buru nu be nyee Chiokike igwugwu nu rime a, Chiokike jeenye Nnwö a igwugwu n’iwhuru a. O jeeme a kítna.

³³ “Rumu m, me nu anu jáazi gbu ökwnu. Anu joopio m, kövu me kanu anu nhne me kannu ele risi ele ju, anu jéenwe rikne va hne me neezne.

³⁴ “M neenye anu iwu ikne, anu whnu ibne anu n’anya. Lele kpa me whnurnu anu n’anya, anu ji ögwo ö whnu ibne anu n’anya.³⁵ Kpakara ele badnu jaamahia nu anu bu ele sno apna m, ö buru nu anu whnu ibne anu n’anya.”

Jizösi kwuru nu Pita jöogonahoru a

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Saímoni Pita síkwa a, “Nyenwe aí, i zne hnele?”

Jizösi saru a, “Anu jéenwe rikne sno m hne me neezne kítna, kövu omekwo, anu joosno m.”

³⁷ Pita síkwa a, “Kíni mernu me jéenwe rikne sno i kítna? M jöonwunu í enwu.”

³⁸ Jizösi saru a, “Í jöonwu kwnornu m n’ezi? Me kanu i ezi öka, sü okne öchichi kwna ökwna, í jöogonahoru m mgba öto.”

14

Jizösi bu apna

¹ “Mkpöma lákwadia anu mini. Anu kweru nu Chiokike, anu kweru masí nu me.² Agída öro jiri n’öro Nda m, m naala zne mekwatanu anu önodi. Ö buru ö búo kpa, m znernu m ökanu anu.³ Me zne mekwatanu anu önodi, m jeehiehna, kwuru anu yisi n’ehni m, ma me nu anu dazíri n’otu hnanum.⁴ Anu magwu apna hne me neezne.”

⁵ Tömosi kanu a, “Nyenwe aí, a máa hne i neezne, ndaa kpa a jaamahia apna a?”

⁶ Jizösi saru a, “Mawa bu apna nu ezi öka nu budnu. Ö zá nye jeezne hne Nda m zí ökwokölam ma o hiri nu me.⁷ Ö buru nu í magwu m n’ezi, í jaamahia Nda m

masí. Hite kítna anụ magwụ Nda m, anụ whnụna a anya.”

⁸ Filipu kaa, “Nyenwe aị, gesi aị Nda ị, o joozunu aị.”

⁹ Jizọsi sarụ a, “Filipu, me nụ anụ zị ogologo ige ka, ị máa nye me bụ? Nye ọbula ke whnụnu m, whnụnam Nda m. Ndaa kpa ị naakaa, ‘Gesi aị Nda.’ ¹⁰ O bụru nụ ị kwége sa nụ m zị m nụ rime Nda m, Nda m zị nụ rime m? Ikwu-ọnu me nookwụ búo ke m. Nda m ke zị nụ rime m nọornu ọnu a. ¹¹ Anụ kweru nga me karụ nụ m zị m nụ rime Nda m, Nda m zị nụ rime m. O bụru nụ ọ zá nhne berere, anụ kweru kwnornu nụ ọnu ele ka. ¹² Me kanụ anụ ezi ọka, nye ọbula ke kweru nụ me jọornu ọnu me nọornu. Owe! O jọornu ọnu ke kakwo ka kwnornu nụ m naalakwnusi Nda m. ¹³ Kpakara nhne anụ jọorio nụ rẹwhna m, m jeeme a, ma be nyee Nda igwugwu hite nụ Nnwọ a. ¹⁴ Nhne ọbula anụ rịoru nụ rẹwhna m, m jeeme a.

Jizọsi kweru mkwna Enine Nso

¹⁵ “O bụru nụ anụ whnụnu m n'anya, anụ jaabita nhne me nyernu n'iwu. ¹⁶ M jaaríasno Nda m, o jeenye anụ Nye Okasi Mkpọma berere, nye jaadazinu anụ tim tọm. ¹⁷ O bụ Enine ezi ọka, ke ọwa jáanahjali, kwnornu nụ ele zị n'ọwa nwée rikne whnụ a mọbu mahia a. Kọvu anụ magwụ a, kwnornu nụ o wu nụ rime anụ, ọ jaadazigidnenu anụ. ¹⁸ M jáagharụ anụ etekne, m jeehiehnakwnusi anụ. ¹⁹ Ige matị ọwa jọowhnu m, kọvu anụ jọowhnu m. M zị m bụdnu, kam kpayarụ anụ jaazị masị bụdnu. ²⁰ N'ọbochi wam, anụ jaamahia nụ m zị m nụ rime Nda m, anụ nụ rime m, lele kpa me zị nụ rime anụ.

²¹ “Nye ọbula ke jaabita nhne me nyernu n'iwu, bụ nye whnụnu m n'anya. Nye whnụnu m n'anya bụ nye Nda m jọowhnu n'anya, m

jọowhnu masị a n'anya, gweru ẹhni m gesi a.”

²² Judasị (ọ búo Isikarioti) kaa, “Nyenwe aị, ndaa kpa i jeegesi aị ẹhni ị, ọ búo ele ọwa?”

²³ Jizọsi sarụ a, “Nye ọbula ke whnụnu m n'anya, jaabita ikwu-ọnu m. Nda m jọowhnu a n'anya, me nụ Nda m jaavakwnusi a, aị nụ ya joowu. ²⁴ Nye ọbula ke whnụge m n'anya, jáabita ikwu-ọnu m. Ikwu-ọnu ke anụ nurnu búo ke m. Be hi n'aka Nda m, nye ziyaru m.

²⁵ “M naakanụ anụ ka kpa me nụ anụ zị. ²⁶ Kọvu Nye Okasi Mkpọma wam, Enine Nso, nye Nda m jeeziyanu anụ nụ rẹwhna m, jeezni anụ kpakara nhne. O jeeme anụ chenwanya kpakara nhne me znirni anụ. ²⁷ M nẹsigbasinu anụ udno, m neenye anụ udno m, ọ búo lele kpa ọwa neenye bụ kpa me neenye anụ. Mkpọma lákwadia anụ mini. Anụ tũko ogwnu.

²⁸ “Anụ nurnu kpa me karụ nụ m jaala, kọvu m jeehiehnakwnusi anụ. O bụru nụ anụ whnụnu m n'anya, anụ znernu ọnwudna, kwnornu nụ m naalakwnusi Nda m, kwnornu nụ Nda m kakwo m. ²⁹ M kannụ m anụ kítna hne o yéemege, ma nga o jeeme anụ kweru. ³⁰ M jáakanụ anụ agida ọka berere, kwnornu nụ nye nẹchi ọwa ka wawa. Kọvu o nwée rikne hne me zị. ³¹ Kọvu ọwa jaamahia nụ m whnụnu Nda m n'anya, bụ nhne kpayarụ me neeme kpakara nhne lele kpa o nyernu m iwu. Anụ va ma a whọga hna.

15

Isisi vaini nụ nkala a

¹ “Mawa bụ isisi vaini n'ezi, Nda m bụ nye ọnu ẹkwu. ² Nkala ọbula ke míge mkpuru nụ rime m, o gbukwama a. O kwnasna nkala ọbula ke naami mkpuru ma ọ minya agida mkpuru, ma ọ ziri rịchna. ³ Anụ zị rịchna hite n'ikwu-ọnu me

kwuru. ⁴ Anụ dazigidne nụ rime m, me nụ rime anụ. Ọ zá nkala ke nwernu rikne mịi mkpuru n'ehni a, okwolem ma ọ zị n'isisi, otu aka wam, anụ nwée rikne mịi mkpuru, okwolem ma anụ dazigidnenu nụ rime m.

⁵ “Mawa bụ isisi vaiji, anụwa bụ nkala a. Nye ọbula ke jaadazigidne nụ rime m, me nụ rime a, jaamị agịda mkpuru, kwnornu nụ anụ nwée rikne meli nhne ọbula hne me zila. ⁶ Nye ọbula ke dazigidnene nụ rime m, be jootuwu a lele nkala ke mige mkpuru. Ọ kpọnwu, ele badnụ chikota kpọrne a nụ bẹkwu. ⁷ Ọ bụru nụ anụ dazigidne nụ rime m, ikwu-ọnu m dazigidne nụ rime anụ, anụ jọorio nhne ọbula zị anụ mkpa, ọ jọoburu ke anụ. ⁸ Ka bụ nhne neenye Nda m igwugwu, anụ mịnya agịda mkpuru, ke jeegesi nụ anụ bụ ele sno apna m.

⁹ “Lele kpa Nda m whnurnu m n'anya, bụ kpa me whnurnu anụ n'anya. Anụ dazigidne n'owhnun'anya m. ¹⁰ Ọ bụru anụ bita nhne me nyernu n'iwu, anụ jaadazigidne n'owhnun'anya m, lele kpa me bitaru nhne Nda m nyernu n'iwu, m dazigidne n'owhnun'anya a. ¹¹ M naakanụ anụ nhne ka ma ovu ọso n'ọnu m ziri nụ rime anụ, ma ovu ọso n'ọnu anụ zu ozu. ¹² Ka bụ nhne me nyernu n'iwu, anụ whnurita ibne anụ n'anya lele kpa me whnurnu anụ n'anya. ¹³ Ọ zá ọwhnun'anya ke kakwo ka, nụ badnụ tuwuru bụdnu a kwnornu ele enyi a. ¹⁴ Anụ bụ ele enyi m, ọ bụru nụ anụ mee nhne me nyernu n'iwu. ¹⁵ M zá m noosukwu anụ ele izi berere, kwnornu nụ nnwọ izi máa nhne nyenwe a neeme. Kọvu m sukwuru m anụ ele enyi m, kwnornu nụ kpakara nhne me nurnu n'ọnu Nda m bụ nhne me kannu anụ. ¹⁶ Ọ bụo anụ hohiaru m, kọvu me hohiaru anụ, bita anụ ichne, ma anụ zne mịnya mkpuru, ma mkpuru anụ dazigidne. Ka

jeeme, nhne ọbula anụ jọorio Nda m nụ rẹwhna m, o jeenye anụ. ¹⁷ Ka bụ nhne me nyernu n'iwu, anụ whnurita ibne anụ n'anya.

Owa snornu ele sno apna

Jizosi irno

¹⁸ “Ọ bụru n'owa sno anụ irno, anụ chenwanya nụ o beru ọsno sno m irno. ¹⁹ Ọ bụru nụ anụ bụ ke ọwa, ọwa jọowhnu anụ n'anya lele nhne ke a. Kọvu m hohiaru m anụ hite n'owa, anụ bụo ke ọwa, ka kpa-yaru ọwa snornu anụ irno. ²⁰ Anụ chenwanya nhne me kannu anụ, Ọ zá ọhi ke kakwo nyenwe a. Ọ bụru nụ be kpaknarnu m ehni, be jaakpakna anụ ehni masi. Ọ bụru nụ be bitaru ikwu-ọnu m, be jaabita ke anụ. ²¹ Be jeeme anụ kpakara nhne ka kwnornu nụ anụ kweru nụ rẹwhna m, be máa nye ziyaru m. ²² Ọ bụru nụ m váge m kwunu be ọka, ikpe mmehie báamana be. Kịta be jeeji kịni gohoru ehni be hite nụ mmehie? ²³ Nye ọbula ke snornu m irno, snornu Nda m irno. ²⁴ Ọ bụru nụ m rnúge m ernalu n'esilawuru be ke ọ zá nye berere rnurnu, ikpe mmehie báamana be. Kịta be whnurnu nhne me rnurnu, be sno me nụ Nda m irno. ²⁵ Ka bụ ma nhne be gbaru n'okwukwo nsọ mezụ, ‘Be snornu m irno hne ọ zá nhne me mernu be.’

²⁶ “Nga Nye Okasi Mkpoma wam varu, Enine ke ezi ọka, Nye me jeeziya hite nụ hne Nda m zị, nye hi hne Nda m zị va, ọ jaagbanu m akebne. ²⁷ Anụ jọobu masi ele akebne m kwnornu nụ me nụ anụ zị hite n'opanizo.

16

¹ “M kannu m anụ kpakara nhne ka ọ zị anụ dnahnala hite n'okwnata ovu anụ. ² Be jaachihala anụ n'oro ọgbako ele Ju, ige vawa nga nye ọbula ke gburu anụ jeeche nụ ọ nọornu ernalu Chiokike. ³ Be jeeme anụ nhne nụ kpa kwnornu nụ be máa Nda m mọbu me. ⁴ M kannu

m anu nhne ele ka, ma nga be jeeme anu chenwanya nu m kannu m anu nhne gbasiri be. M kage m be nu mbom kwnornu nu me nu anu zi.

Ernu ke Enine Nso

⁵ “Kĩtna, m naalahna hne nye ziyaru m zi. Kovu o zá nye n'esilawuru anu n̄esikwa m, 'Ndaa hne i neezne?’ ⁶ Kĩtna me kannu anu, o noogbu anu igbugbu nu mkpoma. ⁷ Kovu me kanu anu ezi oka, o kanu anu mma me lahna, kwnornu nu o buru m lágé m, Nye Okasi Mkpoma wam jáavakwnusi anu. Kovu me la, m jeeziyanu anu ya. ⁸ Nga o varu, o jaabanu owa mbna kwnornu mmehie, nu ome mma nu ikpe. ⁹ O jaabanu owa mbna gbasiri mmehie, kwnornu nu be kwége nu me, ¹⁰ gbasiri ome mma, kwnornu nu m naalakwnusi Nda m, anu jóowhnuma m anya berere, ¹¹ gbasiri ikpe, kwnornu nu ikpe hieru nye risi n̄echi owa ka.

¹² “Agida nhne zi ke me jaakanu anu, kovu anu jéenwe rikne vuru be kĩtna. ¹³ Kovu nga Enine ezi oka wam varu, o jooduru anu bna nu kpakara ezi oka. O jóokwu nhne aka ke a, kovu kpakara nhne o joonu bu nhne o jaakanu anu. O jaakanu anu nhne ke jaava nu ruwhnu. ¹⁴ O jeenye m igwugwu kwnornu o jeegweru nhne me kwuru kanu anu. ¹⁵ Kpakara nhne Nda m nwernu bu ke m. O bu nhne me jiri kaa nu Enine Nso jeegweru nhne ke m kanu anu.

Nhne igbugbu nu snarnima

¹⁶ “Ige matị anu jóowhnu m berere, omekwo, ige matị anu jóowhnu m.”

¹⁷ Agwna ele sno apna a n̄esikwarita ibne be, “Kĩni bu risi nhne ka? O karu, ‘Ige matị anu jóowhnu m, ige matị anu jóowhnu m,’ berere, ‘M naalakwnusi Nda m.’ ” ¹⁸ Be n̄esikwarita ibne be,

“Kĩni bu ige matị? A máa nhne o nookwu oka a.”

¹⁹ Jizosi whnurnu nu be noopio o sika a, o kanu be, “M karu m ige matị anu jóowhnu m, omekwo, ige matị anu jóowhnu m. O bu nhne anu n̄esikwarita n'esilawuru anu? ²⁰ Me kanu anu ezi oka, anu jaakwna ekwna, gba mkpe, kovu owa joonwudna. Anu jeenwe nhne igbugbu, kovu nhne igbugbu anu jóogho ovu oso n'onu. ²¹ Nga nyerinya nomu nnwo, o zi nu nhne igbugbu kwnornu nu rime neeme a, kovu nga o mudnarnu nnwo, o chezu kpakara nhne igbugbu a, kwnornu snarnima nu o muru nnwo ikne n'owa. ²² Kpam masi, anu nwernu nhne igbugbu kĩtna, kovu m jóowhnu anu anya berere, anu jeenwe snarnima, o zá nye jeenwe rikne nahoru anu ovu oso n'onu anu. ²³ N'obochi wam, anu jóorio m nhne obula, me kanu anu ezi oka, Nda m jeenye anu nhne obula anu jóorio a nu r̄whna m. ²⁴ Tem du kĩtna, o zá nhne obula anu r̄joru nu r̄whna m. Anu r̄jo, anu jenwehija, ma ovu oso n'onu anu zu ozu.

Mmeri megidne owa

²⁵ “M ji m elulu kwunu anu oka, ige vawa nga me jóokwunu anu oka n'elulu berere. M jookwunu anu oka zi snam nhne gbasiri Nda m. ²⁶ N'obochi wam, anu jóorio nhne nu r̄whna m, m jáakaa nu m jóorio Nda m nu risi anu. ²⁷ Kwnornu nu Nda m n'iwuhuru a whnurnu anu n'anya, kwnornu nu anu whnurnu m n'anya, anu kweru nu m hi m hne Chiokike zi va. ²⁸ M hi m hne Nda m zi va bna n'owa, kĩtna, m n̄esigbasi owa naalahna hne Nda m zi.”

²⁹ Ele sno apna a kaa, “Kĩtna, i nookwunu aị oka dnornu aị anya, i zá nookwu n'elulu. ³⁰ Kĩtna a magwu nu i magwu kpakara nhne. O zá mkpa nu nye obula sika i

ajji. Ka mernu a kweru nu ì hi hne Chiokike zì va.”

³¹ Jizòsi saru be, “Anu kweru kitna? ³² Ige vawa, ige wam valèm, nga be jechisa kpakara anu, nye obula n'oro ke a. Anu jeesigbasi me nu nsnunu m, kovu m zá m nu nsnunu m, kwnornu nu me nu Nda m zì.

³³ “M kannu m anu nhne ka ma anu nwe udno nu rime m. N'owa anu jeenwe mmekpehni, kovu mkpoma si anu rikne, m megbulem owa.”

17

Jizòsi kpennu ele sno apna a okpukpe

¹ Nga Jizòsi kwukworu oka ele ka, o lelizò anya n'oligwe, kaa,

“Nda m, ige wam valèm, nyee Nnwò ì igwugwu, ma Nnwò ì nyee ì igwugwu. ² Ì nyernu a iknernema nu hne kpakara ele badnu zì, ma o kesi kpakara ele ke ì nyernu a budnu kwó okwo. ³ Ka bu budnu kwó okwo, ma ele badnu mahia ì, ì bu otu Chiokike ke bu ezi, nu Jizòsi Karaishi nye ì ziyaru. ⁴ M nyernu m ì igwugwu n'owa hite n'ornukpa ernu ì nyernu m me rnu. ⁵ Kitna Nda m, nyee m igwugwu nu ruwhnu ì, bu igwugwu ke me nwernu su ì kpuru owa.

⁶ “M mernu ele badnu mahia rewhna ì bu ele ì nyernu m hite n'owa. Be bu ele ke ì. Jì nyernu m be. Be bitaru ikwu-onu ì. ⁷ Kitna, be magwu nu kpakara nhne ì nyernu m hi n'aka ì va. ⁸ M nyernu m be ikwu-onu ke ì nyernu m. Be gweru a, be magwu n'ezì nu m hi m hne ì zì whuya, be kweru nu jì ziyaru m. ⁹ M neekpenu be okpukpe. M zá m neekpenu owa okpukpe, kovu ele wam ì nyernu m, kwnornu nu be bu ke ì. ¹⁰ Kpakara nhne me nwernu bu ke ì, kpakara nhne ì nwernu bu ke m masì, be bu igwugwu m. ¹¹ M zìma m n'owa

berere, kovu be zì n'owa, m naavakwnusi ì. Nda zì nsò, bikwata be hite nu rikne ke rewhna ì, rewhna ke ì nyernu m, ma be zìri n'otu lele kpa a zì n'otu. ¹² Nga me nu be zì, m bitaru m be nu rewhna ì, bu rewhna ke ì nyernu m, m segidnernu m be. O zá nye whuru owu nu rime be, okwokolam nye wam whuzne owuzne, ma nhne be gbaru n'okwukwo nsò mezu.

¹³ “M naavakwnusi ì kitna, m nookwu nhne ka n'owa ma be nwernu ovu oso n'onu m, ma ovu oso n'onu be zu ozu. ¹⁴ M nyernu m be ikwu-onu ì, owa snornu be irno kwnornu nu be buo ke owa, lele kpa me buo ke owa. ¹⁵ M zá m naakaa jì gweme be n'owa. Kovu m n'orio ì ma ì bita be zoma n'aka nye ojo wam. ¹⁶ Be buo ke owa, lele kpa me buo ke owa. ¹⁷ Bita be nsò hite n'ezì oka ì, ikwu-onu ì bu ezi oka. ¹⁸ Lele kpa ì ziyaru m n'owa, bu kpa me neezizne be n'owa. ¹⁹ M kwnornu be bita ehni m nsò, ma be bita be nsò n'ezì oka.

²⁰ “M zá m neekpenu be okpukpe kpò, kovu m neekpekotanu ele jeekweru nu me hite n'ikwu-onu be. ²¹ M neekpe ma kpakara be zìri n'otu, Nda m, lele kpa ì zì nu rime m, me nu rime ì. Kpakara be zìri n'otu ma owa kweru nu jì ziyaru m. ²² M nyernu m be igwugwu ke ì nyernu m, ma be zìri n'otu lele kpa a zì n'otu. ²³ Me zìri nu rime be, jì nu rime m, ma be zu ozu n'ozì n'otu, ma owa mahia nu jì ziyaru m, nu ì whurnu be n'anya lele kpa ì whurnu m n'anya.

²⁴ “Nda m, jì nyernu m be, m noopio be dazìri hne me zì, ma be whnu igwugwu m, ka bu igwugwu ke ì nyernu m kwnornu nu ì whurnu m n'anya sù ì kpuru owa.

²⁵ “Nda ke mee mma, owa máa nye ì bu, kovu m magwu m nye ì bu, ele ka magwu masì nu jì ziyaru m. ²⁶ M mernu m be mahia ì, m jaazì neeme kpa m owhnun'anya ke ì

whnúrnu m zìri nù rime be, ma me nù be búru otu.”

18

Be nwudnernu Jizòsi

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Nga Jizòsi kpekworu okpukpe ka, ya nù ele sno apna a whòga whe mini Kidiròni. Be bna n'otu èkwu ke zì pji.

² Judasì nye reru a magwù pji, kwnornu nù Jizòsi nù ele sno apna a neezne pji ige òbula. ³ Judasì chiri ele ògwu nù ele neese Oro Nso Chiokike, ele ele risi arìohna nù ele Farisi ziznernu, be vu tònji nù òwa, nù mgwna ògwu.

⁴ Kpa Jizòsi magwù kpakara nhne jaadnakwasì a, o znekwnusi be, sikkwa be, “Anù noopio nyele?”

⁵ Be kaa, “Jizòsi, nye Nazareti.”

Jizòsi kaa, “Ò bú mawa.” Judasì nye reru a nù be gwuzo. ⁶ Nga Jizòsi karù, “Ò bú mawa,” Be lahna aznù, dna n'èli.

⁷ Jizòsi sikkwa kwno be, “Ndaa nye anù noopio?”

Be kaa, “Jizòsi, nye Nazareti.”

⁸ Jizòsi kanù be, “M kannù m anù nù me bú ya. Ò búru nù anù noopio m, anù gharù ele ka ma be la.”

⁹ Ka bú ma nhne o kwuru mezu, “Kpakara ele i nyernu m, ò zá otu ke me tuwhuru.”

¹⁰ Saìmoni Pita ji ama-ògwu, ò mniòhia a, gbu nye izi nye risi arìohna, bihala a nsni akarikw-nunga. Rèwhna nye izi wam bú Makòsi.

¹¹ Jizòsi kanù Pita, “Mniòhnasi ama-ògwu ì n'òbo a. Ò bú nù m jòonwo okiko awhnúwhnu Nda m nyernu m me nwò?”

Jizòsi gwuzo nù

ruwhnu Anasi

(*Mat 26:57,58; Mak 14:53,54; Luk 22:54*)

¹² Ele ògwu nù nye risi be, nù ele neese Oro Nso Chiokike nwudne Jizòsi, be kne a eriri. ¹³ Be beru òsno

gwezne a nù ruwhnu Anasi, nda nnwerne Kayafasi, nye risi arìohna n'awha wam. ¹⁴ Ò bú Kayafasi nye kannù ele Ju nù ò búru òma otu badnù nwùhianu kpakara be ènwu.

Pita gònahoru Jizòsi

(*Mat 26:69,70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Saìmoni Pita nù nye sno apna Jizòsi ke berere snornu Jizòsi. Nye risi arìohna magwù nye sno apna a ka, o snornu Jizòsi bna n'ederezi nye risi arìohna. ¹⁶ Kòvu Pita dazìri nù ngeri mgbo n'ederezi, nye sno apna wam ke nye risi arìohna magwù zne kanù nnwò rinya zì n'ònu-mgbo, o kwubnanya Pita.

¹⁷ Nnwò rinya zì n'ònu-mgbo kanù Pita, “Ì bú otu nù rime ele sno apna nwerukna ka.”

Pita sarù, “M búla m.”

¹⁸ Iyi nòotu, ele izi nù ele neese nhne kpawhùsi bèkwu, be gwuzoru gburugburu bèkwu wam naakwna iyi. Pita gwuzo masì n'esilawùru be, naakwna iyi.

Nye risi arìohna

nèesikwa Jizòsi ajiji

(*Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71*)

¹⁹ Nye risi arìohna sikkwa Jizòsi ajiji gbasìri ele sno apna a, nù nhne o neezni.

²⁰ Jizòsi sarù a, “M kwuru m òka nù ogbo òhna, kpakara nhne me znirni bú n'òro ògbako ele Ju nù n'òro Nso Chiokike hne kpakara ele Ju naagbakò. Ò zá nhne me kwuru nù mgwùgwa. ²¹ Ì sikkwa m ajiji, sikkwa ele nurnu nhne me kwuru. Be magwù masì nhne me kwuru.”

²² Nga Jizòsi kwuru ka, otu nye neese nhne gbò a aka, kaa, “Kini mernu i nookwunu nye risi arìohna òka kpa?”

²³ Jizòsi sarù a, “Ò búru nù m kwuru m nhne búo òma, gba akebbe nhne ojo me kwuru. Kòvu ò búru nù m kwuru m ezi òka, kini

mernu ì gbòru m aka?" ²⁴ Anasì zizne a ke Kayafasì nye risi arìohna, hne o kne kòriri eriri.

Pita gònahoru Jizòsi berere

(*Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62*)

²⁵ Kpa Saìmoni Pita gwuzo naakwna iyi, be sùkwa a, "Ì búo otu nù rime ele sno apna a sa?"

Pita gò, kaa, "M búla m."

²⁶ Otu nù rime ele izi nye risi arìohna nwene nwerukna wam Pita bihalaru nsni a, gwelizò ònu, sùkwa a, "Ò búo jì nye me whnùrnunù n'èkwu wam?" ²⁷ Berere kwno, Pita gò, ngangam, okne òchichi kwna èkwna.

Jizòsi gwuzo nù ruwhnu Paìleti

(*Mat 27:1,2,11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5*)

²⁸ Be hi n'òro Kayafasì kwuru Jizòsi zne n'òbna nye òchichi, n'ònu òsisi. Ele Ju bnána nù rime n'òbna kwnornu nù be noopio ò bita èhni be rìchna ma be nwe rikne ri Iriri Ògawhe. ²⁹ Paìleti whòkwnusi be n'ederezi sùkwa be, "Ndaa nhne anù noobno nwerukna ka?"

³⁰ Be sarù a, "Ò búru nù ò búo nye aghorome, a znéne okwuyanù ì ya."

³¹ Paìleti kaa, "Anù kwuru a kpe a ikpe lele kpa iwu anù kwuru."

Be kaa, "A nwéé rikne gbu nye òbula." ³² Ka bú ma nhne Jizòsi kwuru mezu ke gbasìri òkpa ènwu ò jòonwu. ³³ Paìleti lahna n'òbna, sùkwa Jizòsi, "Ì bú eze ele Ju?"

³⁴ Jizòsi sùkwa a, "Kì ò bú echiche i, sòbu ele berere kannù nhne gbasìri m?"

³⁵ Paìleti sa a, "M bú nye Ju? Ò bú ele ke i nù ele risi arìohna be kwuyanù m jì. I mernu kìnì?"

³⁶ Jizòsi kaa, "Èli-eze m búo ke òwa ka. Ò búru nù ò bú ke òwa ka, ele izi m znernu òlu ògwunù ma ele risi ele Ju gharù o gweru m nyee n'aka be. Ò zá, èli-eze m búo ke òwa ka."

³⁷ Paìleti sùkwa a, "Ke bú nù ì bú eze?"

Jizòsi sarù a, "Jìwa karù nù m bú m eze. Ka bú risi nhne be kwnornu m m nù nhne me kwnornu va nù rime òwa, ma m gbanù m ezi òka akebbe. Nye òbula ke zì n'èzi òka noobnonu m nsni."

³⁸ Paìleti sùkwa a, "Kìnì bú ezi òka?"

Be marnù Jizòsi ikpe ènwu

(*Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25*)

Paìleti whòkwnusi kwno ele risi ele Ju n'ederezi kanù be, "Ò zá nhne ojo me whnùrnunù rime nwerukna ka rìà rìà. ³⁹ Ò bú omen'èli anù me sùgbasinu anù otu nye ikelu n'ìge Iriri Ògawhe. Anù pioru me sùgbasinu anù eze ele Ju?"

⁴⁰ Kpakara be siwama, "Òza, ò búo nwerukna ka, sùgbasinu aì Barabasì." (Barabasì bú nye buznu.)

19

¹ Paìleti kwuru Jizòsi pnìà nhne.

² Ele ògwunù kpa okpu igwunù kpusi a nù risi, be wosi a iwo odno odno.

³ Be znekwnusi a, kaa, "A bek-wulem jì, Eze ele Ju." Be gbò aka nù ruwhnu.

⁴ Paìleti lahna kwno hne ele risi ele Ju zì, ò kanù be, "Anù le, m jook-wuyanù anù ya, ma anù marnù nù ò zá nhne ojo me whnùrnunù rime a." ⁵ Jizòsi woru iwo odno odno nù okpu igwunù whùya ederezi, Paìleti kanù be, "Anù le nwerukna wam."

⁶ Nga ele risi arìohna nù ele neese Oro Nsò Chiokike whnùrnunù a, be siwama, "Kpògidne a n'ògba, kpògidne n'ògba."

Paìleti kanù be, "Anù kwuru a kpògidne a n'ògba n'aka anù. Kòvu me kanù anù, ò zá nhne ojo me whnùrnunù rime a."

⁷ Ele risi ele Ju kwusi rikne, "A nwernu iwu, iwu aì kwuru nù o kwesiri ènwu kwnornu nù ò kanù nù ò bú Nnwò Chiokike."

⁸ Nga Paìleti nùrnunù ka, ò tù ògwunù k'agìda. ⁹ Ò lahna kwno n'òbna, ò

síkwa Jizòsi, “Ndaa hne i hi va?” Kòvu Jizòsi sála a òka òbula. ¹⁰ Paìleti kanu a, “Ì zá naasa m òka, ò bú nu ì máa nu m nwernu m rikne ò sigbasi ì mòbu ò kpògidne ì n'ògba?”

¹¹ Jizòsi kaa, “Ì béenwene rikne megidne m ò búru nu be nyéne ì rikne hite n'oligwe, nye kwuru m nyee n'aka ì nwe mmehie ke kakwo.”

¹² Nga Paìleti nurnu ka, ò gbalì ò sigbasi Jizòsi. Kòvu ele risi ele Ju si òlo, “Ò búru nu ì sigbasi a, ì búo enyi Siza. Nye òbula ke neeme èhni a eze neemegidne Siza.”

¹³ Nga Paìleti nurnu nhne ka, ò kwuhala Jizòsi ederezi, daziri èli nu ngadna nu hne be jiri akaworugwu mee, be kwu n'ònu Hiburu Gabata. ¹⁴ Nhne ka mernu n'iwñehnie, n'òtnu-ige ke nri nu èbo* n'òbochi ojìknernu Ògawhe.

Paìleti kanu be “Anu le eze anu.”

¹⁵ Be siwama, “Gwepu a, gwepu a, kpògidne a n'ògba.”

Paìleti síkwa be, “Me kpògidne eze anu n'ògba?”

Ele risi ariòhna saru a, “A nwée eze berere kwolem Siza.”

¹⁶ Paìleti nyewhete be Jizòsi, ma be kpògidne a n'ògba.

Be kpògidnenu Jizòsi n'ògba

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

Ele ògwnu kwuru Jizòsi. ¹⁷ Jizòsi vuru ògba a, ò whòga zne hne be kwu Hne Okpokoro Risi (ke bú n'ònu Hiburu Gólugota.) ¹⁸ Be kpògidne a n'ògba pìi, ya nu ele rukna lawuru berere, otu badnu n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. Jizòsi zìri n'esilawuru be.

¹⁹ Paìleti gbasìri nhne be jòogwnu tukwasi a n'olu ògba a, “Jizòsi, nye Nazareti, Eze ele Ju.” ²⁰ Agìda ele Ju gwnurnu a, kwnornu nu hne be kpògidnenu Jizòsi n'ògba zìla ikere nu rime èli-òhna. Be gbaru

nhne ògwngwnu wam n'ònu Hiburu, Latìni nu Giriki. ²¹ Ele risi ariòhna ele Ju kanu Paìleti, “Ì gbási ‘Eze ele Ju,’ kòvu gbasì, ‘Nwerukna ka kanu nu ò bú eze ele Ju.’ ”

²² Paìleti saru be, “Nhne me gbaru dazim kpa me gbaru a.”

²³ Nga ele ògwnu kpògidnenu Jizòsi n'ògba, be gweru kpakara iwo a kerì n'esilawuru be, keme be nga èno, be gweru a otu otu. Be chíri iwo olu a ke be dówala òdowa be dùru hi n'olu dù n'èli.

²⁴ Be kaa, “A jòodowa iwo ka, kòvu a joovu ògbanuchi ma a mahia nye jeenwe a.” Ka bú ma nhne be gbaru n'òkwukwo nsò mezu, ke kwuru,

“Be keriri kpakara iwo m n'esilawuru be, be ji iwo m vu ògbanuchi.”

Ka bú nhne ele ògwnu wam mernu.

²⁵ Ele gwuzo ndundu nu hne ògba wam zì bú nne Jizòsi nu nwene rinya nne a, nu Meri nnwerne Kilopasi, nu Meri Magìdalini. ²⁶ Nga Jizòsi whnurnu nne a nu nye sno apna a wam ò whnurnu n'anya, ò kanu nne a, “Nwerinya, le nnwò ì.”

²⁷ Ò kanu nye sno apna a wam, “Le nne i.” Hite n'ige wam, nye sno apna a wam kwuru a la n'òro a.

Enwu Jizòsi

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Kpa Jizòsi magwu nu be mezulem kpakara nhne, ò mee ma nhne be gbaru n'òkwukwo nsò mezu, ò kaa, “Akpiri nòokpo m bèkwnu.” ²⁹ Otu idudu manya gbaru òka zì pìi, be rusi sponji nu rime a, knesi a nu nkala hisopu, gwelizo nu mgbele-ònu Jizòsi.

³⁰ Kpa Jizòsi nwòrnunnu manya wam, ò kaa, “Okwolem.” Ò pìaya risi a nwuma.

Be dùru Jizòsi ara nu ikpurutu

* 19:14 Òtnu-ige ke nri nu èbo: òkwukwo ke mbòm kwuru ìge awa ke isunu

³¹ Nhne ka mernu n'òbochi ojikn-ernu, ke bù òbochi ke sno Òbochi Ozukwa Inwe. Ò másila ele risi ele Ju ò sigbasi iznu be n'olu ògba n'Òbochi Ozukwa Inwe kwnornu nù ò bù okne òbochi. Be riasno Pailetì ma be gbajì kpakara be òchi ma be vudna iznu be n'olu ògba. ³² Ele ògwnu wam zne gbajì òchi nye ke mbòm nù nye ke berere ele be kpogidnenu be nù Jizòsi n'ògba. ³³ Kòvu nga be vaduru hne Jizòsi zì, be whnurnu nù ò nwunam, be gbájìle òchi a. ³⁴ Otu nye ògwnu gweru ara dù Jizòsi nù ikpurutu, ngangam, òvnarna nù mini gbahja. ³⁵ Nye wam ke whnurnu nhne ka gbarù akebne, akebne a bù ezi òka. Ò magwù nù o nookwu ezi òka ma anù kweru. ³⁶ Kpakara nhne ka mernu ma nhne be gbarù n'òkwukwo nsò mezu, "Be jáagbajì otu òkpukpu a." ³⁷ Nhne be gbarù n'òkwukwo nsò ke berere kwuru, "Ele badnù jeele anya nye wam be dùru ara."

Be liri Jizòsi

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*)

³⁸ Omekwo, Josefu nye Ari-matiya, zne rìo Pailetì ma o vuru iznu Jizòsi. Josefu bù nye sno apna Jizòsi nù mgwùgwa, kwnornu nù ò nòotu ogwnu ele Ju. Pailetì kweru, ò va vuru iznu a whòga. ³⁹ Nikodimòsi nye znekwnusiri Jizòsi n'abali, snornu Josefu, o gweya mòno nwernu èknarna òma be gwarù nhne be kwu maa nù alòsi, zì agìda. ⁴⁰ Ele rukna lawùru ka vuru iznu Jizòsi, whù a n'ìkpe marnù mma nù mòno wam, kwnornu nù kpam bù kpa ele Ju neeme iznu sù be li. ⁴¹ Otu èkwu zì ndundu hne be kpogburu Jizòsi, otu ililì be gwuru ikne zì nù rime èkwu wam, ò zá nye be liru nù rime a nù mbòm. ⁴² Kwnornu nù ò bù òbochi ojiknenu Òbochi Ozukwa Inwe ele

Ju, ililì wam zì masì ndundu, be lite Jizòsi nù rime a.

20

Ililì ke ò zá nye zì a

(*Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12*)

¹ N'ònu òsisi n'òbochi mbòm n'ìkwezu, ò gba kòriri òchichiri, Meri Magìdalini znernu ililì wam whnù nù be vumenem rugwu be jiri kpusni ònu ililì wam. ² Ò gba èso znekwnusi Saimoni Pita nù nye sno apna a wam Jizòsi whnurnu n'anya. Ò kanù be, "Be vumenem iznu Nyenwe aì n'ililì, a máa hne be bìtaru a."

³ Pita nù nye sno apna a wam whòga, neezne n'ililì. ⁴ Be lawùru bete agba èso, kòvu nye sno apna a kiyari gbawhe Pita, beru Pita òsno gbadu ililì. ⁵ O whudnahie èlì whnù ikpe marnù mma wam, kòvu ò bnáge nù rime. ⁶ Saimoni Pita va, bna nù rime ililì. Ò whnurnu ikpe marnù mma wam dazì etekne, ⁷ n'ìkpe be jiri whù risi Jizòsi, ya nù ikpe be piakotaru be n'otu ìchne. ⁸ Nye sno apna a wam ke beru òsno va, bna nù rime ililì, ò whnurnu, kweru masì. ⁹ (Be ghóyage nhne be gbarù n'òkwukwo nsò, nù o jeehi n'ènwu lizò.) ¹⁰ Ele sno apna a wam lahna.

Jizòsi gesiri Meri Magìdalini èhni a

(*Mat 28:9,10; Mak 16:9-11*)

¹¹ Kòvu Meri gwuzoru n'ederezi ililì wam naakwna èkwana. Kpa ò naakwa èkwana, o whudnahie le anya nù rime ililì wam. ¹² Ò whnù ele enine izi lawùru wogwu iwo abòchna dazì èlì nù hne iznu Jizòsi zì nù mbòm, otu nù risi a, otu n'òchi a.

¹³ Be sùkwa a, "Nwerinya, kìnì neeme i èkwana?"

Ò kaa, "Be vumenem Nyenwe m, m máam hne be vubiri a." ¹⁴ Nga o kwuru ka, ò tùhnasna whnù Jizòsi, kòvu ò máa nù ò bù Jizòsi.

15 Jizòsi sɔkwa a, “Nwerinya, kɔni neeme i ɛkwna? Ndaa nye i noo-pio?”

Meri che nù ọ bụ nye ɛrnu ɛkwnu, ọ kaa, “Nda-ai-kwu, ọ bụru nù ọ bụ jì vumernu a, kanù hne ì vubiri a, m jeezne vuru a.”

16 Jizòsi sukwu a, “Meri.”

Meri tũhnasna, kete a ruwhnu, si-wama n'ònu Hiburu, “Raboni!” (ke bụ Nye-zni-nhne).

17 Jizòsi kanù a, “Ì kpákwadia m aka, kwnornu nù m yáalakwnuznege m Nda m. Kòvu znekwunusi rùmu nda m, kanù be m naalakwnusi Nda m nù Nda anù, nù Chiokike m nù Chiokike anù.”

18 Meri Magìdalini zne kanù ele sno apna a nù ọ whnũrnu Nyenwe ai, nù ka bụ nhne ọ kanù a.

Jizòsi gesiri ele sno apna a ɛhni a

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

19 N'ogbednachi, n'òbochi mbòm wam n'ikwezu, ele sno apna a gbakòru n'otu ọro tũgidne ɛhni be ọnuhna, kwnornu be nòotu ogwnu ele risi ele Ju. Jizòsi varù gwuzoru n'esilawùru be, kaa, “Udno zìnu anù.” 20 Nga o kwuru ka, o gesi be aka a lawùru nù ikpurutu a. Mkpòma sọ ele sno apna a n'ònu kpa be whnũrnu Nyenwe ai.

21 Jizòsi kaa kwno berere, “Udno zìnu anù, lele kpa Nda m ziyaru m, ọ bụ kpa me neezni anù.” 22 Nga o kwuru ka, o nwesi be inwe, kaa, “Anù nahòru Enine Nsọ. 23 Ọ bụru nù anù gbarùnu ele badnù mmehie be, be jaagbarùnu be mmehie be, kòvu ọ bụru nù anù jáagbarùnu be, be jáagbarùnu be.”

Jizòsi nù Tòmosi

24 Otu nù nri nù badnù lawùru wam sno apna Jizòsi, nye rẹwhna a bụ Tòmosi, nye be kwu Didimòsi nù be zìla nga Jizòsi varù. 25 Ele sno apna a ele berere kanù a, “A whnũrnu Nyenwe ai.”

Tòmosi kanù be, “Okwolem ma m whnũrnu m anùnu ituru nù aka a lawùru, m yisi mkpaka aka m nù rime be, yisi aka m n'ikpurutu a, m jéekweru.”

26 N'ikwezu a, ele sno apna Jizòsi gbakògwu kwno n'otu ọro, tũgidne ɛhni ọnuhna, Tòmosi nù be zì masì. Be tũsnirni ọro, kòvu Jizòsi varù gwuzoru n'esilawùru be, kaa, “Udno zìnu anù.” 27 Ọ kanù Tòmosi, “Yisi aka ì hna, le aka m lawùru, dnòsnima aka ì yisi n'ikpurutu m, i nwéma mkpòma lawùru, kweru.”

28 Tòmosi sarù a, “Nyenwe m nù Chiokike m.”

29 Jizòsi kanù a, “Ì kweruru kwnornu nù ì whnũrnu m, ngòzi zìnu ele whnũge, kòvu be kweru.”

Risi ọkwukwo ka

30 Jizòsi nrũru agìda ɛrnu ndu-ɛhni berere nù ruwhnu ele sno apna a ke be gbáge n'ọkwukwo ka. 31 Kòvu be gbarù ka ma anù kweru nù Jizòsi bụ Karaisi wam, Nnwọ Chiokike, ma hite n'ọkwunata mkpòma nù rẹwhna a, anù jeenwe bũdnu.

21

Jizòsi gesiri ele sno apna a ɛsau ɛhni a

1 Omekwo, Jizòsi gesiri ele sno apna a ɛhni a n'apna berere, nù ngeri Osimini Taberasì. 2 Saìmoni Pita, Tòmosi nye be kwu Didimòsi, nù Nataneli nye Kana ke Galili, nù rùmu rukna Zebidi, nù ele sno apna a lawùru berere zì. 3 Saìmoni Pita kaa, “M neezne o gbu aznù.”

Be kanù a, “A joosno i zne.” Kpakara be zne bna n'otu ọgbo, kòvu ọ zá nhne be gburu kpakara abalì wam.

4 N'ònu ọsisi, Jizòsi gwuzoru n'ònu mini, kòvu ele sno apna a máa nù ọ bụ Jizòsi.

5 Ọ sɔkwa be, “Rùmu takìri, ọ zì aznù anù gbuhìaru?”

Be sa a, “Óza.”

6 Jizòsi kanù be, “Anù wùsi igbo anù n'akarikwnunga oḡbo, anù jòowhnu aznù.” Be wùsi igbo be, be nwéé rikne dọli igbo wam kwnornu nù be gburu agida aznù.

7 Nye sno apna wam Jizòsi whnurnu n'anya kanù Pita, “Ọ̀ bụ Nyenwe aị.” Kpa Saịmoni Pita nurnu nù ọ̀ bụ Nyenwe aị, o jeru ikpe a (kwnornu nù ọ̀ gba ẹ̀to) dnabna mini. 8 Ele sno apna a ele berere kwọ̀ru oḡbo, dọ̀ru igbo wam aznù jiri va mkpomkpo ẹ̀li. Be zá ikere nù mkpomkpo ẹ̀li, nhne hne lele riwhu rula ẹ̀to. 9 Nga be dọ̀ru mkpomkpo ẹ̀li, be whnurnu esekere bẹ̀kwnu nù aznù nù zị n'olu a nù brẹ̀di zị pị.

10 Jizòsi kanù be, “Anù gweya ag-wana aznù anù gburu.”

11 Saịmoni Pita zne dọ̀ru igbo wam nù mkpomkpo ẹ̀li, aznù okpotokpo jiri a, otu riwhu nù nri isne nù ẹ̀to, Igbo wam dọ̀kala, ọ̀ bụ n'ezì nù aznù zị agida. 12 Jizòsi kanù be, “Anù va ri wiri.” Ọ̀ zá nye sno apna a ke nwernu rikne ọ̀ nyipohia sịkwa a, “I bụ nyele?” Be magwù nù ọ̀ bụ Nyenwe aị. 13 Jizòsi gweru brẹ̀di wam nyee be, ya nù aznù. 14 Ka mernu mgba ẹ̀to Jizòsi gesiri ele sno apna a ẹ̀hni a kpa o hi n'ẹnwu lizọ.

Jizòsi nù Pita

15 Nga be rikworu wiri, Jizòsi kanù Saịmoni Pita, “Saịmoni nnwọ̀ Jóni, i whnurnu m n'anya kakwo nhne ele ka?”

Ọ̀ sa a, “Owe, Nyenwe aị, i magwù nù m whnurnu m jì n'anya.”

Jizòsi kanù a, “Nyee atnurnu m wiri.”

16 Jizòsi kanù a ke mgba lawuru, “Saịmoni, nnwọ̀ Jóni, i whnurnu m n'anya n'ezì ọ̀ka?”

Ọ̀ sa a, “Owe, Nyenwe aị, i magwù nù m whnurnu m jì n'anya.”

Jizòsi kanù a, “Nọoznu atnurnu m.”

17 Jizòsi kanù a ke mgba ẹ̀to, “Saịmoni, nnwọ̀ Jóni, i whnurnu m n'anya?”

Ọ̀ gbu Pita igbugbu nù Jizòsi kannù ke mgba ẹ̀to, “I whnurnu m n'anya?” Ọ̀ kaa, Nyenwe aị, i magwù kpakara nhne, i magwù nù m whnurnu m jì n'anya.

Jizòsi kanù a, “Nyee atnurnu m wiri. 18 Me kanù i ezi ọ̀ka, nga i bụ wikoro, i nọosnu ajnị n'ikwnu i zne hne ọ̀bula ọ̀ masiri i. Kọ̀vu, nga i jeeme okno badnù, i jòodosni aka i, nye berere snusi i ajnị, kwuru i zne hne másìla i.” 19 Jizòsi kwuru ka ma o gesi kpa Pita jòonwu ẹnwu, ma o nyee Chiokike igwugwu. Jizòsi kanù a, “Sno m.”

Jizòsi nù nye sno apna a ke berere

20 Pita tuhnasna whnù nye sno apna a wam, nye Jizòsi whnurnu n'anya, nye dnabnenu Jizòsi nga be neeri wiri anyasnu wam, sịkwa a, “Nyenwe aị, nyele jeere i?”

21 Nga Pita whnurnu a, ọ̀ kanù Jizòsi, “Nyenwe aị, ndaa nhne i kwuru gbasiri nwerukna ka?”

22 Jizòsi sarù a, “Ọ̀ bụru nù m pioru m ọ̀ ziri bụdnu tem m va, ọ̀ gbásìla i, sno m.” 23 Be tnusa a n'esilawuru ele sno apna Jizòsi nù nye sno apna a ka jòonwu ẹnwu. Kọ̀vu Jizòsi kála nù ọ̀ jòonwu ẹnwu, kọ̀vu o karù, “Ọ̀ bụru nù m pioru m ọ̀ ziri bụdnu tem m va, ọ̀ gbásìla i.”

24 Ya bụ nye sno apna a ke kwuru kpakara nhne ka, nye gba masiri a n'ọ̀kwukwo, a magwù nù nhne ọ̀ gbarù bụ ezi ọ̀ka.

Okwukwo

25 Agida nhne ele berere ke Jizòsi mernu, ọ̀ bụru nù be gba kpakara be n'ọ̀kwukwo, m che m nù kpakara ọ̀wa n'iwhuru a jéenwe rikne vuli kpakara ọ̀kwukwo be jaagba.

Ernu Ele Izi Nhne gbasiri ɔkwukwo ka

Ernu Ele Izi sno izi ɔma lele kpa Lukwu gbarɔ n'ɔkwukwo n'aznɔ. Risi ɔka a bu ɔ gesi kpa ele sno apna Jizɔsi panizoru ernu izi ɔma be. Enine Nso duru be gbasia Izi ɔma gbasiri Jizɔsi hite nɔ Jeruselem, nɔ kpakara Judiya nɔ Sameria, tem du n'osotoma ɔwa (1:8). Nye gbarɔ ɔkwukwo ka mernu ma ele nɔogwɔna a mahia nɔ ele Chiokike (Kirisiteni) buo otu ele nɔodo ɔchichi ke neemegidne ɔchichi ele Rom.

Be kewarɔ ɔkwukwo ka nga ɛto, ke neegesi kpa be kpɔru okwo Izi ɔma gbasiri Jizɔsi nɔ ɔpanizo ɔgbako Chiokike. (1) ɔpanizo otu ele Chiokike nɔ Jeruselem nga Jizɔsi lahnarnɔ oligwe. (2) ɔgbasa izi ɔma nɔ kpakara ɛli Palɛsitini. (3) ɔgbasa izi ɔma du kpakara ɔwa, du Rom.

Otu nhne zi okne mkpa nɔ Ernu Ele Izi bu ernu Enine Nso, nye nyernu be rikne n'ɔbochi Pentikosi, nye zi kɔriri naagba ɔgbako Chiokike inwe nɔ ele risi a. ɔkwukwo Ernu Ele Izi neegesi iknernema ikwu-ɔnu Chiokike nɔ buɔnu ele kweru nɔ omekɔrita ele ɔgbako Chiokike.

Nhne zi n'ɔkwukwo ka

Ojiknernu ɔ gba akebne (1:1-26)

Nhne Jizɔsi nyernu n'iwu ipne-aznɔ nɔ mkwna (1:1-14)

Nye gweruru ɔnodi Judasi (1:15-26)

Akebne be gbarɔ nɔ Jeruselem (2:1--8:3)

Akebne nɔ rime Judiya nɔ Same-ria (8:4--12:25)

Ernu Polu (13:1--28:31)

ɔgaghari neezni izi ɔma ke mbom (13:1--14:28)

ɔgbo ke zi nɔ Jeruselem (15:1-35)

ɔgaghari neezni izi ɔma ke ɛbo (15:36--18:22)

ɔgaghari neezni izi ɔma ke ɛto (18:23--21:16)

Polu nye ikelu nɔ Jeruselem, Sizeria nɔ Rom (21:17--28:31)

Jizɔsi kweru mkwna

Enine Nso

¹ Tiofilosi, n'ɔkwukwo mbom ke me gbarɔ, m gbarɔ m kpakara nhne Jizɔsi mernu nɔ nhne o znirni hite n'ige ɔ panizoru ernu a, ² tem du n'ɔbochi be gweruru a la n'oligwe. Si ɔ larɔ oligwe, o nyernu ele rukna wam ɔ hɔhiaru iwu hite nɔ rikne ke Enine Nso. ³ Nga ɔ takworu awhnɔwhnu, o gesiri ele izi wam ɔ hɔhiaru ɛhni a, nyee be agida nhne mesiri a rikne nɔ ɔ zi buɔnu. Be whnɔru a, ya nɔ be kwu ɔka gbasiri ɛli-eze Chiokike nri ɔbochi ɛno. ⁴ Nga be gbakɔru n'otu, o nyernu be iwu ka, "Anɔ hikɔ nɔ Jeruselem whɔga, kɔvu anɔ seru nkesi ke Nda m kweru mkwna, ke anɔ nɔru nhne me kwuru gbasiri a. ⁵ Jɔni jiri mini wɔ ele badnɔ mini, kɔvu be jeeji Enine Nso nɔowu anɔ mini nga ɔbochi ele nɔ ele whe-mernu."

Jizɔsi larɔ oligwe

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁶ Nga ele izi wam gbakɔru n'otu, be siƙwa Jizɔsi, "Nyenwe ai, i jeeg-weru ɔchichi ka nyehnata ele Izirɛli kɔtna?"

⁷ Jizɔsi kanɔ be, "Nda m ji ikn-ernema a biɛta ige nɔ ɔbochi, o kwɛsige anɔ mahia a. ⁸ Kɔvu nɔ anɔ jaanahia rikne nga Enine Nso wam dnakwasiri anɔ, anɔ jɔbu ele akebne m nɔ rime Jeruselem, ma nɔ kpakara Judiya, nɔ Sameria nɔ hne ɔwa sɔtoru." ⁹ Nga o kwuk-woru ɔka ka, kpa be neele a anya, be gwelizo a la n'oligwe, erumeru gweme a n'anya be.

¹⁰ Kpa be zi neelegidne anya n'oligwe kpa ɔ naala, ele rukna

lawuru wogwu iwo abochna gwuzoru n'esilawuru be. ¹¹ Be kaa, "Ele rukna Galili, ndaa kpa anu gwuzo neele anya n'oligwe? Jizosi ka, nye be gweruru la oligwe, jaava berere lele kpa anu whnuru a la oligwe."

Matayasi gweruru

onodi Judasi

¹² Ele izi wam lahna Jeruselem hite nu Rugwu Olivu, nhne nu lele izne otu Obochi Ozukwa Inwe. ¹³ Be zne Jeruselem, bna nu rime oro olu hne be wu. Pita, Joni, Jemisi, nu Anduru, Filipu nu Tomosi, Batolomi nu Matiyu, Jemisi nnwo Alifayosi, Saimoni nye zi n'esilawuru ele noonwu bekwnu nu mkpoma nu Judasi nnwo Jemisi. ¹⁴ Kpakara be zi n'otu neekpe okpukpe ige obula, be nu ele rinya wam nu Meri nne Jizosi nu rumu nne a.

¹⁵ N'obochi wam, Pita gwuzoru n'esilawuru ele sno apna Jizosi, be bu otu riwhu nu nri lawuru. ¹⁶ O kaa, "Rumu nda m, nhne be gbaru n'okwukwo nsọ ke Enine Nso kwuru hite n'onu Devidi gbasiri Judasi nye duru ele nwugwuru Jizosi, jeemezu. ¹⁷ Judasi bu otu badnu nu rime ai, be hohiaru a ma o kehia igwe n'ernu ai." ¹⁸ (Judasi bu nye ji iwai be kwuru a n'ernu aruru-eli a zu otu eli, o dna, kpu ruwhnu n'eli, kpakara nhne zi a nu ruwhu wuhia. ¹⁹ Kpakara ele wu nu Jeruselem nuru a, be kwu eli wam n'ikwu-onu be, Akelidama, ke bu Eli Ovnarna.)

²⁰ "Kwnornu nu be gbaru n'okwukwo Eri Oma, 'Oro a daziri etekne,

o za nye wu nu rime a.'

Be gba kwno a nu nhne berere, 'Nye berere gweru onodi ernu a.'

²¹ Kitna, o zi mkpa a horu otu nyerukna n'esilawuru ele sno ai n'ige Nyenwe ai Jizosi snornu ai whoga, bnanya masi n'esilawuru ai, ²² hite n'owu mini Joni du nga Jizosi laru n'oligwe. Nye wam

jjoburu nye joosno ai gba akebne nu Jizosi hiri n'ernu lizo."

²³ Be hohia ele rukna lawuru, Josefu nye be kwu Basabasi nye rewhna a berere bu Jositosi nu Matayasi. ²⁴ Be kpe okpukpe kaa, "Nyenwe ai, ji nye magwu mkpoma kpakara ele badnu, bikno, Nyenwe ai, gesi ai nye i hohiaru n'esilawuru ele rukna lawuru ka, ²⁵ nye jeegweru onodi ernu nye izi ke Judasi ghasaru zne hne o kwesiri." ²⁶ Be vu ogbanuchi, ogbanuchi wam dnakwasi Matayasi, be gwnusi a n'esilawuru ele izi nri nu otu wam.

2

Enine Nso varu

n'obochi Pentikosi

¹ Nga obochi Pentikosi zuru, kpakara be gbakoru n'otu oro. ² Ngangam, imerne ke nu lele okne ruwhere hiri n'oligwe va, jipiya kpakara oro wam be zi. ³ Be whnuru nhne nu lele riwo bekwnu ke daziri n'olu risi be otu otu. ⁴ Enine Nso mejihiaru be, be bete nookwu oka nu riwo ele berere lele kpa Enine Nso wam nyernu be iknernema o kwu oka.

⁵ Agwna ele Ju ele notu ogwnu Chiokike wu nu Jeruselem, ele hi nu kpakara mba ke zi nu mkpururu oligwe va. ⁶ Nga be nuru mmpakpo ka, be gbako, o turu be n'anya kwnornu nu be nuru kpa ele sno apna Jizosi nookwu oka nye obula nu ikwu-onu ke a. ⁷ Ehi nwuru be, be kaa, "Kpakara ele ka nookwu oka, be buo ele Galili sa? ⁸ Ndaa kpa a nonu be nookwu oka n'ikwu-onu be jiri mu ai? ⁹ Ele Patia, nu Midia, ele Elam, ele hi nu Mesopotemia, Judiya nu Kapadosia, nu ele hi nu Pontosi nu Esia, ¹⁰ ele hi nu Firi-gia nu Pamfilia, ele hi nu Ijipiti nu ele hi agwna eli Libiya ke zi Sirini ndundu, nu agwna ele hi nu Rom, ¹¹ ma ele Ju ma ele bnarnu okpukpe ele Ju, ele Kiriti nu ele Arabu, a nuru kpa be nookwu oka

n'ikwu-ọnu aị gbasiri ernaldu-ehni Chiokike.”¹² O gbagwojiri be anya, kpakara be neesikwa, “Ka bu kini?”

¹³ Kọvu ele berere mernu be nhne mkpari, be kaa, “Manya noogbu ele ka.”

Pita kwunnu igbudu badnu

ọka

¹⁴ Pita gwuzoru ya nu nri badnu nu otu wam bete nookwunu ele badnu wam ọka n'okne nkoli, kaa,

“Ele Ju ibne m nu kpakara anu ele wu nu Jeruselem, anu bnote nsni nu nhne me nookwu gbasiri nhne anu whnurnu.”¹⁵ O za manya noogbu ele rukna ka lele kpa anu cheru, o bu ọtnu-ige tolu ke ọsisi.*

¹⁶ Kọvu ka bu nhne nye ọwhnurninya Juweli kwuru ọka gbasiri a,

¹⁷ Chiokike karu kpa,

‘Ka bu nhne me jeeme n'ọbochi ipne-aznu,

m jowukwasi Enine m n'ehni kpakara ele badnu,

rumu anu ele rukna nu ele rinya jokpo okwo ikwu-ọnu Chiokike,

rumu ikoro anu jowhnu ọwhnurninya,

ele okno badnu anu joro mboro.

¹⁸ M jowukwasi ele izi m rukna nu rinya Enine m n'ọbochi wam, be jowhnu ọwhnurninya.

¹⁹ M jeegesi ernaldu-ehni n'oligwe nu nhne elekema n'owa nu mkpururu oligwe, ọvnarna nu bekwnu nu okne runwurnu bekwnu.

²⁰ Ehnam jaagba ọchichiri, enwa jaachna ihie ihie lele ọvnarna,

ka jeeme si okne ọbochi ke zi igwugwu ke Nyenwe ai va.

²¹ Be joznohia nye ọbula ke noosukwu rewhna Nyenwe ai.’

²² “Ele Izireli, anu bnote nsni n'oka ka, Chiokike jiri kpakara

ernaldu-ehni nu nhne tu n'anya nu elekema ka n'esilawuru anu gesi nu ya ziyaru Jizosi nye Nazareti. Kpakara anu magwu kpam.”²³ Chiokike marnu ama kweru be gweru a nyega anu,

anu gweru a nyee n'aka ele ma Chiokike, be kpoigidne a n'ogba, gbu a.”²⁴ Kọvu nu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo, gweme nhne igbugbu ke enwu kwnornu nu enwu nwe rikne nwugwu a.”²⁵ Ka bu nhne

Devidi kwuru gbasiri a, ‘M whnurnu m Nyenwe ai nu ruwhnu m kpakara ige.

O zi n'akarikwnunga m,

ovu jaala m mini.

²⁶ Ka kpararu ovu sori m n'onu, riro m nwudnarnu k'agida,

an-ehni m jaazi budnu n'olile anya.

²⁷ Kwnornu nu i jeesigbasi mkpuru ovu m n'ilili,

i jeekwe nye nsọ ke i ro oro.

²⁸ I gesiri m apna ke budnu, ruwhnu i mernu snarnima

jihia mkpoma m.’

²⁹ “Rumu nda m, m nookwunu anu ọka n'anya rikne nhne gbasiri

nda ai oknani bu Devidi, o nwurnu enwu, be li a, ilili a zi hna du tna.

³⁰ O bu nye ọwhnurninya, o magwu nu Chiokike kwesiri a mkwna

rikne nu o jeeme otu nye hi nu avnurnu a daziri nu ngadna eze a.

³¹ O whnurnu nu hne zi nu ruwhnu, o kwu ọka gbasiri olizo n'enwu

Karaisi, Chiokike jeesigbasi a n'ilili, an-ehni a joro oro.”³² Chiokike

mernu Jizosi ka hi n'enwu lizo. A bu ele akebne ezi ọka ka.”³³ Be

gwelizoru a olu n'akarikwnunga Chiokike, o naharu n'aka Nda

a mkwna ke Enine Nso bu ke o wukwasiri ai, ke anu whnurnu,

nurnu masi.”³⁴ Devidi lage olu nu rime oligwe, kovu o kwuru,

‘Nyenwe ai kannu Nyenwe m, Daziri eli n'akarikwnunga m,

³⁵ tem du nga me jaabita ele irno i

* 2:15 ọtnu-ige tolu ke ọsisi: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa ke eto

lele nhne i jootukwasi ochi i lawuru.’

³⁶ “Kam kpayaru, kpakara ele Izireli, anu mahia n’ezi oka nu o bu Jizosi ka, nye anu kpoigidnenu n’ogba bu nye Chiokike mernu Nyenwe ai nu Karaisi.”

³⁷ Nga be nurnu ka, o gburu be igbugbu k’agida nu mkpoma, be kanu Pita nu ele izi berere, “Rumu nda ai, kini bu nhne a jeeme?”

³⁸ Pita kanu be, “Nye obula hi nu mmehie a tuhna, ma be wu anu mini nu rewhna Jizosi Karaisi, ma Chiokike gbarunu anu mmehie anu. Ige wam anu jeenwehia nkesi Chiokike ke bu Enine Nso. ³⁹ Kwnornu nu mkwna Chiokike ka zinu anu, nu rumu anu, nu kpakara ele zi ikere, ele Nyenwe ai Chiokike jousukwu.”

⁴⁰ Pita ji agida ikwu-onu berere do be aka nu nsni, kaa, “Anu gweme ehni anu awhnuwhnu ke ebiri ojo ka.” ⁴¹ Be wuru ele kweru izi oma ka mini. Be tukwasinu be pokwu badnu eto n’otu obochi.

Mmekota ke ele kweru ekwe

⁴² Be dazigidne nu iznizni ele izi, snornu be mekota nhne, ri wiri nu neekpe okpukpe. ⁴³ Ele izi wam nurnu agida ernu ndu-ehni nu elekema ke mernu ogwnu tu ele badnu. ⁴⁴ Kpakara ele kweru ekwe dazikota n’otu, neekeri nhne n’otu. ⁴⁵ Be re ekwu be nu ekwnu be nwernu, keme iwai n’esilawuru be lele kpa mkpa kparu nye obula. ⁴⁶ Be dazigidne n’otu n’Oro Nso Chiokike kpakara obochi. Be neezne n’oro nu oro, gweru mkpoma zi richna neeri wiri n’otu nu ovu oso n’omu. ⁴⁷ Be naazarni Chiokike, neenwe ruwhnu oma nu hne ele badnu zi. Nyenwe ai nootukwasinu be ele badnu n’obochi n’obochi ele be jooznohia.

3

Pita gworu nye mgworo

¹ Otu obochi, Pita nu Joni znernu Oro Nso Chiokike n’otnu-ige ke eto n’iwhnehnie,* ke bu ige okpukpe.

² Otu nyerukna ke dnarnu mgworo hite nga be nurnu a, ele badnu nookwuru a zne n’Ogodo Onuhna Marnu Mma ke Oro Nso Chiokike kpakara obochi, ma o rio nhne n’aka ele naabna Oro Nso Chiokike. ³ Nga o whnurnu Pita nu Joni hne be naabna Oro Nso Chiokike, o rio be nhne. ⁴ Pita nu Joni legidne a anya, Pita kaa, “Le ai anya.” ⁵ Nyerukna wam legidne be anya ma o jaanahia nhne n’aka be.

⁶ Pita kaa, “Mnwée m siliva mobu golu, kovu m jeenye i nhne me nwernu, nu rewhna Jizosi Karaisi nye Nazareti, lizo, zne izne.”

⁷ O nwugwuru a n’akarikwnunga a, dolizo a olu, ngangam, ochi nyerukna wam nu ekenkele-ochi a lawuru nwehia rikne. ⁸ O wulizo olu, gwuzoru, bete neezne izne. O snornu be bna n’Oro Nso Chiokike, neezne izne, noowulizo olu, naazarni Chiokike. ⁹ Kpakara igbudu ele badnu wam whnurnu a hne o neezne izne, naazarni Chiokike. ¹⁰ Be mahia nu o bu nye orio wam naadazi n’Ogodo Onuhna Marnu Mma. O duru be ehni, tu be n’anya k’agida nu nhne mernu.

Pita zirniri izi oma n’Oro Nso Chiokike

¹¹ Kpa nye mgworo wam nwugwuru Pita nu Joni n’aka, ogwnu turu kpakara ele badnu wam, be gbako nu mgbemgbe oro Solomoni. ¹² Nga Pita whnurnu be, o kanu be, “Ele Izireli, ndaa kpa nhne ka noodu anu ehni, anu neele ai anya lele nu a ji rikne aka ai mobu ozi nso ai mee nyerukna ka zne izne. ¹³ Chiokike ke Eberham, nu ke Aziki, nu ke Jekopu, Chiokike

* **3:1** otnu-ige ke eto n’iwhnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

ke ele nda aị ọknani, nyernu Nnwo a Jizosi igwugwu. Ya bu nye anu reru, anu gonahoru a nu ruwgnu Paileti, o bu n'ezi nu Paileti kweru o sigbasi a. ¹⁴ Anu gonahoru nye nsọ nu nye mee mma, gweru nye noogbu badnu. ¹⁵ Anu gburu nye nwe budnu. Kovu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo, a bu ele akebe a. ¹⁶ Anu le nwerukna ka anu magwu, o bu okwnata ovu nu rewhna Jizosi nyernu a rikne. O bu rewhna Jizosi nu okwnata ovu nu rewhna a nyernu nwerukna ka ogwugwo zuru ozu, kpa anu whnuru.

¹⁷ “Kĩta, rumu nda m, m maam nu nhne anu nu ele risi anu mernu Jizosi bu nu anu ma ama. ¹⁸ Kovu nu Chiokike hiri n'onu kpakara ele owhnurninya agida ige wheru ewhe kwu nu Karaisi jaata awnwhnu, o mezuru nhne o kwuru. ¹⁹ Anu tuhna, kete ruwgnu hne Chiokike zi, ma o kwnosama kpakara mmehie anu, ²⁰ ma anu nwehia rikne ikne hite nu ruwgnu Chiokike, ma o ziyanu anu Jizosi bu Karaisi nye o hohiannu anu. ²¹ O jaadazi n'oligwe tem ige Chiokike jeeme kpakara nhne ziri ikne, lele kpa o kweru mkwna agida ige wheru ewhe hite n'onu ele owhnurninya a zi nsọ. ²² Kwnornu nu Mozizi karu, ‘Nyenwe aị Chiokike anu jeeziyanu anu nye owhnurninya lele me, hite nu ele ke anu, anu joobno nsni nu kpakara nhne o jaakanu anu. ²³ Nye obula ke jobno nsni nu nhne nye owhnurninya wam kwuru, be jeekewahala a n'esilawuru ele ke Chiokike.’

²⁴ “N'ezi oka, kpakara ele owhnurninya hite nu Sameli nu ele sno a n'aznu kwuru nhne gbasiri obochi ele ka. ²⁵ Kpakara mkwna Chiokike hite n'onu ele owhnurninya a zinu anu, anu nwernu igwe nu ogba-njo-ehni Chiokike gbaru ya nu ele nda anu, lele kpa o kannu Ebereham, ‘M jologozi kpakara ele

zi n'owa hite avnuru i.’ ²⁶ Nga Chiokike gwelizoru Nnwo a Jizosi, o beru osno ziyanu anu ya, ma o gozi anu, ma anu hi nu rime apna ojo anu yahna.”

4

Pita nu Joni zi nu ruwgnu ele eze-ikpe

¹ Kpa Pita nu Joni zi nookwunu ele badnu oka n'Oro Nso Chiokike, ele ariohna nu nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nu ele Sadusi vakwnusiri be. ² Ovu weru be ehni nu ele izi lawuru wam neezni ele badnu nu Jizosi hiri n'enwu lizo, ke neegesi nu ele nwuru onwu jeehi n'enwu lizo berere. ³ Be nwudne be, yisi be ikelu tem chi bo, kwnornu nu obochi zneminem. ⁴ Kovu agida ele nuru izi oma be kweruru, onu ogwnugwu be bu pokwu badnu isne.

⁵ N'ekile a, ele risi ele Ju nu ele okno badnu nu ele zni iwu ele Ju gbakoru nu Jeruselem, ⁶ be nu nye risi ariohna Anasi, nu Kayafasi, nu Joni nu Alekizanda, nu ele oro nye risi ariohna. ⁷ Be kwuya Pita nu Joni gwuzote be nu ruwgnu be, be sikwa be, “Ndaa rikne mobu rewhna nyele hne anu jiri neeme nhne ka?”

⁸ Enine Nso jipiharu nu rime Pita, o kaa, “Ele risi nu ele okno badnu Izireli, ⁹ anu neesikwa aị ajiji tna kwnornu nu nhne oma ke be mennu nye mgworo ka nu kpa be jiri gwọ a. ¹⁰ Kpakara anu ma kpakara ele Izireli mahia, nu nyerukna ka gwuzo hna nu ruwgnu anu n'ehni zuru ozu, bu nye be gworu hite nu rikne ke zi nu rewhna Jizosi Karaisi nye Nazareti. Anu kpojidnenu a n'ogba, kovu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo. ¹¹ Ya bu

‘akaworugwu ke anu ele noowu oro juru,

kiyam ghulam risi nsukala oro.’

¹² “Oznohia zi nu rewhna a kpoi. Kwnornu nu o za rewhna berere

nụ mkpururu oligwe be nyernu ke badnụ jeenwe ọznohia.”

13 Ọnu rikne Pita nụ Ọjoni duru ele risi ikpe ẹhni. Be mahiari nụ be bu ele ọ zà nhne be bu, ele muge ọkwukwo. Be mahiari kwno nụ be nụ Jizosi ziri. 14 Ọ zà nhne be nwernu rikne kwu kwnornu nụ be whnurnu nyerukna wam be gworu gwuzo nụ ngeri Pita nụ Ọjoni. 15 Be kanu be whoga n'oro ikpe, be gba iznuznu n'esilawuru be. 16 Be kaa, “Ndaa nhne a jeeme ele rukna ka. Kpakara ele wu nụ Jeruselem magwu be nrurnu okne ẹnu ndu-ẹhni ka, a nwée rikne gonahoru a. 17 Kovu a jeeke be gbasia ọtutnu ka n'esilawuru ele badnụ, a do be aka nụ nsni be kwu ọka berere nụ rwhna Jizosi.”

18 Be sukwu ele rukna wam, kanu be, be kwuma ọka rira rira mọbu zni nhne nụ rwhna Jizosi. 19 Kovu Pita nụ Ọjoni saru be, “Anu tule a ma ọ buru oma nụ anya Chiokike, a bnonu anu nsni sọbu a bnonu Chiokike nsni. 20 Kwnornu nụ a nwée rikne gharu o kwu nhne a whnurnu nụ nhne a nrnu.”

21 Ele ikpe wam dosi be aka nụ nsni rikne, sigbasi be la. Be nwée nhne be jeeji ta be awhnwhnu kwnornu nụ ele badnụ naaznari Chiokike nụ nhne mernu. 22 Nyerukna be gworu ẹnu ndu-ẹhni ka wheru nri awha ẹno.

Ele Karaịsi kperu okpukpe

23 Nga be sigbasiri be, Pita nụ Ọjoni lakwnusi ele ke be, kanu be nhne ele risi ariohna nụ ele okno badnụ kwuru. 24 Nga be nrnu a, be yisi ọnu n'otu kwnakwu Chiokike n'okpukpe, kaa, “Nyenwe ai Chiokike, nye keru oligwe nụ ọwa, nụ okne osimini, nụ kpakara nhne zi nụ rime be. 25 I jiri Enine Nso kwu ọka hite n'onu ọhi i Devidi, nda ai ọknani, kaa, ‘Kini vuteru ele buo ele Ju onuma

kini mernu ele badnụ naagba iznuznu etekne?’

26 Ele eze k'owa ka gwuzoru be nụ ele nechi ẹchi, gba iznuznu megidne Nyenwe ai megidne nye ke a o teru mọno.*

27 N'ezika, Erudu nụ Pontios Pileti gbakoru n'otu n'eli ka, be nụ ele buo ele Ju nụ ele Izireli, megidne Nnwosọ i Jizosi, nye i teru mọno. 28 Be gbakoru ma be mee nhne i jiri rikne i nụ echiche i kaa nụ ọ bu nhne be jeeme. 29 Nyenwe ai, bikno, le be naakpasị ai ogwnu, nyega ai ele izi i, ọnu rikne a jeeji zni izi oma i. 30 Doshala aka i nụ ogwo ẹhni igbugbu nụ ọnu elekema nụ ẹnu ndu-ẹhni hite nụ rwhna ọhi i zi nso Jizosi.”

31 Nga be kperu okpukpe, hne be zi neekpe okpukpe znrnu biri biri. Enine Nso dnakwasị kpakara be, be bete nookwu ikwu-onu Chiokike n'onu rikne.

Ele kweru nekeri kpakara nhne n'otu

32 Kpakara ele kweru ekwe bu otu nụ echiche be ma nụ mkpoma be. Ọ zà nye kanu nhne o nwernu bu ke a, kovu be nekeri kpakara nhne be nwernu. 33 Ele izi wam ji ọnu rikne naagba akebne olizo n'enu Nyenwe ai Jizosi. Chiokike tukwasinu be agida oru. 34 Ọ zà nye obula n'esilawuru be nhne kogwu. Ele nwernu eli mọbu oro re be, gweya iwai be reru a, 35 be nyee a ele izi, ele izi keme iwai wam lele kpa mkpa kparu nye obula.

36 Josefụ, nye Livai be nrnu nụ Saiporosi, nye ele izi jiri Banabasi, ke bu “Nnwosnuta mkpoma,” 37 o re eli o nwernu, gweya iwai a bita a n'ochi ele izi.

5

Ananayasi nụ Safira

* 4:26 nye ke a o teru mọno: Ke bu Mezaya, Karaịsi.

¹ Kòvù otu nyerukna rẹw̄hna a bụ Ananayasị, ya nù nnwerne a Safira, reru ẹkwu be. ² Ya nù nnwerne a kwekọtaru ọ b̄ita agwna ịwai, o gweya ke gwnarnu b̄ita n'ọchi ele izi. ³ Pita kanu a, "Ananayasị, ndaa kpa Ekwensu jih̄iaru mkpoma ị, mee i ị ghanu Enine Nso aghalaghala, ị b̄itaru agwna ịwai i reru ẹkwu. ⁴ Jiwa nwe ẹkwu su i reru a. Nga i reru a, ịwai wam z̄i n'aka ị o mee kpa o jiri masi ị. Ndaa kpa i jiri r̄i ọriri o mee nhne nu kpa? Ị ghanu Chiokike aghalaghala, ọ b̄uo badnu."

⁵ Nga Ananayasị nurnu ọka ka, ọ dna n'eli, nwuma. Ogwnu turu kpakara ele nurnu nhne mernu. ⁶ Rumu ikoro ele rukna va whu a n'ikpe, vuru iznu a zne, lite a.

⁷ Nga nhne nu lele awa ẹto wheru, nnwerne a varu, kovu ọ māa nhne mernu. ⁸ Pita s̄ikwa a, "Kanu m, ka ọ bu onu ịwai anu reru eli wam?"

Ọ kaa, "Owe, ọ bu onu ahia a."

⁹ Pita kanu a, "Kini mernu ji nu nzi i kwekọtaru ọ rna Enine Chiokike onurna? Ele rukna ele liri nzi i gwuzo n'onu-mgbo kitna, be joovuru i zne."

¹⁰ Ngangam, ọ dna n'eli n'ochi a, nwuma. Be vuru a whoga, lite a nu ngeri nzi a. ¹¹ Kpakara ogbako Chiokike nu ele berere ke nurnu a turu ogwnu k'agida.

*Ele izi wam gworu
ele nr̄iria*

¹² Ele izi nr̄urnu agida ẹnu ndu-ehni nu ẹnu elekema n'esilawuru ele badnu. Kpakara ele kweru naagbakọ nu mgbemgbe ọro Solomoni. ¹³ Ọ za nye berere nwernu rikne sno be, ọ bu n'ez̄i nu ele badnu naakaa be ọka oma. ¹⁴ Kovu agida ele badnu snornu ele kweru ekwe, ele rukna nu ele rinya. ¹⁵ Ka mernu be kwuya ele naaria ehni igbugbu, dnanyita be nu ngeri apna n'olu ọkpata be nu etere be, ma kpa Pita naagawhe

enine a metu agwna be. ¹⁶ Igbudu ele badnu hi n'eli gbaru Jeruselem gburugburu va kwuya ele ke be naari ehni igbugbu, ma ele renwu ojo nwugwu, be gworu kpakara be.

Be kpaknarnu ele izi ehni

¹⁷ Ige wam okwno-awuwa jih̄iaru nye risi ar̄iohna nu ele nu ya sno, bu ele otu Sadusi, mkpoma. ¹⁸ Be nwudne ele izi, yisi be ikelu nu ruwhnu ohna. ¹⁹ Kovu enine izi Nyenwe ai varu n'abali, gbamanu be onuhna ikelu, kwuhia be. ²⁰ Ọ kanu be, "Anu zne gwuzoru n'Oro Nso Chiokike, kanu ele badnu kpakara izi ke budnu ikne ka."

²¹ Ele izi wam zne n'Oro Nso Chiokike ke chi boru neezni ele badnu nhne.

Nga nye risi ar̄iohna nu ele nu ya sno varu, be sukwukota ele eze-ikpe nu kpakara ele risi Izireli, zizne izi ma be kwuhianu be ele izi wam. ²² Ele be ziznenu oro ikelu, whnuge be n'oro ikelu. Be lahna kanu ele dusiri be, ²³ "Nga a duru oro ikelu, oro turu otu, kpakara ele nse neese onuhna, kovu nga a gbamarnu oro, ọ za nye z̄i nu rime oro." ²⁴ Nga nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nu ele risi ar̄iohna nurnu a, ọ gbagwojiri be anya.

²⁵ Ige wam otu badnu va, kanu be. "Anu le, ele rukna wam anu yisiri n'ikelu z̄i n'Oro Nso Chiokike neezni ele badnu nhne." ²⁶ Nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nu ele ya nu be neese Oro Nso zne kwuya ele izi wam, be mene be nhne rikne kwnornu nu be neotu ogwnu ele badnu jootu be akaworugwu.

²⁷ Be kwuya ele izi wam gwuzote be nu ruwhnu ele eze-ikpe. Nye risi ar̄iohna s̄ikwa be, ²⁸ kaa, "A duru anu aka nu nsni anu zn̄i nhne nu rẹw̄hna Jizosi. Anu mernu kpakara eli Jeruselem jih̄ia n'iznizni anu, anu noovukwasi ai ẹnwu onarna Nyerukna ka."

²⁹ Pita nu ele izi saru be, "A kwe-siri o bnonu Chiokike nsni karu

badnu. ³⁰ Chiokike ke ele nda aị mernu Jizosi hi n'enuw lizo, bu nye anu gburu, kpogidne a n'olu ogba. ³¹ Chiokike gwelizoru a olu n'akarikwnunga a ma o buru Nye Risi nu Nye Oznohia, ma ele Izireli tuhna, ma Chiokike gbarunu be mmehie be. ³² A bu ele akebe nhne ele ka, ma Enine Nso, ke bu nkesi Chiokike nyernu ele noobnonu a nsni."

³³ Nga be nurnu oka ka, ovu weru be eni k'agida, be kpebi o gbu ele izi wam. ³⁴ Kovu otu nye Farisi rehna a bu Gamalieli, nye zni iwu ele Ju, nye ele badnu noso anya, gwuzoru n'esilawuru ele ikpe, kaa ele izi wam whoga n'ederezi. ³⁵ O kanu ele ikpe wam, "Ele Izireli, anya du anu eli nhne anu noopio o mee ele rukna ka. ³⁶ N'ige wheru ewhe, Tadiyosi whuyaru neeme eni a nu o bu nye zi rikne, riwhu badnu eno snornu a. Be gburu a, kpakara ele snornu a gbasaru, otu a nwurnu. ³⁷ Omekwo, Judasi nye Galili whuyaru n'ige be gwnurnu ele badnu, o doru agida ele badnu, be gburu a masi, kpakara ele snornu a gbasaru. ³⁸ Kitna me kanu anu, anu mee nhne obula megidne ele rukna ka. Anu sigbasi be. O buru nu nhne ka bu ernu aka ke badnu, o joowhu. ³⁹ Kovu o buru nu o hi n'aka Chiokike, anu nwee rikne megbu be. Anu jowhnu nu anu noolusi Chiokike ogwnu."

Be kweru nhne o kwuru bu ezi oka. ⁴⁰ Be sukwu ele izi wam, pnia be nhne, kanu be kwuma oka berere nu rehna Jizosi, be sigbasi be, be la. ⁴¹ Ele izi wam whoga nu ruwhnu ele ikpe, ovu noso be n'omu kwnornu nu Chiokike gwnusiri be ele kwesiri o ta awnwhnu kwnornu nu rehna Jizosi. ⁴² Kpakara obochi be zi n'Oro Nso Chiokike, neezne n'oro n'oro ele badnu nokpo okwo izi oma nu Jizosi bu Karaishi.

6

Ele ernu esau

¹ N'ige wam, nga onu ogwnugwnu ele kweru ekwe zi naaba aba, odogbuta whuyaru n'esilawuru ele Ju nookwu Giriki nu ele Ju nookwu Hiburu. Ele Ju Giriki kanu be lewhuru ele rinya be nzi be nwurnu anya nu wiri be neeke n'obochi n'obochi. ² Ele izi nri nu ebo wam sukwu kpakara ele sno apna Jizosi n'otu, kaa, "O buo oma a gharu nhne gbasiri ikwu-onu Chiokike neeke wiri. ³ Kitna, rumu nda a, anu hohia ele rukna esau n'esilawuru anu ele nwernu agwa oma, ele Enine Chiokike nu akoniche jiharu, ma a yisi be nu nhne gbasiri nhne ka. ⁴ Kovu aila jeegweru eni a yisi n'okpukpe nu okpo okwo ikwu-onu Chiokike."

⁵ Kpakara be kweru nhne ele izi wam kwuru. Be hohia Sitivini, nyerukna ke okwnata ovu nu Enine Nso jiharu, nu Filipu nu Porokorosi, Nikano, Timoni, Pamenasi nu Nikolasi, nye Antjoku nye bnarnu okpukpe ele Ju. ⁶ Be gwuzote be nu ruwhnu ele izi, be kpe okpukpe tukwasi be aka.

⁷ Ikwu-onu Chiokike neezne nu ruwhnu. Onu ogwnugwnu ele sno apna Jizosi nu rime Jeruselem zi koriri naaba aba. Agida ele okwa arjohna kwnata Chiokike mkpoma.

Be nwudnenu Sitivini

⁸ Sitivini bu nwerukna Chiokike goziri ke nwernu rikne o rnu ernu ndu-eni nu nhne elekema n'esilawuru ele badnu. ⁹ Kovu nu agwna ele zi n'oro ogbako ele Ju, ele be kwu Ele Nwernu Eni be, nu ele Ju hiri nu Sirini nu Alekizandaria, lizoru megidne a. Be nu ele Ju hi nu Silisia nu Esia nu Sitivini bete neesigha oka. ¹⁰ Kovu nu be nwee rikne megidne Enine nu akoniche ke Sitivini ji nookwu oka. ¹¹ Be gno ele badnu be kaa, "A nurnu hne o nookwulu Mozizi nu Chiokike."

¹² Ele ka kpakne ele badnu, be lizo, be nu ele okno badnu nu ele zni iwu, vakwnusi Sitivini, nwudne a, kwuzne a nu ruwhnu ele eze-ikpe. ¹³ Be kwuya agwna ele jaagba akebne aghalaghala megidne a. Be kaa, “Nwerukna ka ziko nookwu oka megidne Oro Nso nu Iwu Mozizi. ¹⁴ A nuru hne o naakaa nu Jizosi nye Nazareti ka jaakwnadna Oro Nso Chiokike ka, gbanwo kpakara omen’eli ai ke Mozizi nyernu ai.”

¹⁵ Kpakara ele eze-ikpe legidne Sitivini anya, be whnu nu ruwhnu a nu lele ruwhnu enine izi.

7

Ikwu-onu Sitivini

¹ Nye risi ariohna sika Sitivini, “Nhne ka be nookwu megidne i, o bu n’ezi?”

² Sitivini saru be, “Rumu nda m, nu ele nda, anu bnote nsni. Chiokike ke zi igwugwu mernu Ebereham, nda ai oknani, whnu a anya nga o zi n’eli Mesopotemia, su o znernu wuru nu Harani. ³ O kanu a, ‘Sigbasi ezi-nu-oro i nu eli i, zne n’eli ke me jeegesi i.’

⁴ “O sigbasi eli Kalidia zne wuru nu Harani. Nga nda Ebereham nwurru, Chiokike mernu o bnanya n’eli ka, hne anu wu kitna. ⁵ N’ige wam Chiokike nyene Ebereham agwna eli ka ma o buru ke a, o bubedi otu renu ochi, kovu Chiokike kweru a mkwna nu o jeeny a eli ka, ma o buru ke a nu ebnurru ele joosno a n’aznu. Nga Chiokike kweru mkwna ka, Ebereham nwee rumu. ⁶ Ka bu nhne Chiokike kannu a, ‘Rumu i joowu n’eli berere, hne be joburu ele ohi, be jeeme be nhne ojo riwhu awha eno.’ ⁷ Kovu Chiokike karu, ‘M jeekpe ele wam be jobunu ohi ikpe, omekwo, be jeehi n’eli wam whuya, be joboponu m risi eli nu hna.’ ⁸ Chiokike mernu ogba-njogehni okpa nka ziri n’esilawuru ya nu Ebereham. Ebereham kparu Aziki

nnwo a nka nga o gbaru obochi esato kpa be murru a, Aziki kpa Jekpu nka, Jekpu kpa nri nu rumu a lawuru ele nda ai oknani nka.

⁹ “Ele nda ai oknani kwnosiri nwene be Josefu awuwa, be rezne a Ijipiti lele ohi, kovu Chiokike dagwunu a, ¹⁰ dohia a nu kpakara mkpa a. Nga Josefu gwuzo nu ruwhnu Fero, eze Ijipiti, Chiokike nyernu a ruwhnu oma nu akoniche. Fero mernu a nye risi ochichi kpakara Ijipiti nu kpakara oro eze.

¹¹ “N’ige wam oknuno dnarnu nu kpakara eli Ijipiti nu Kenani, ke vuyaru agida awhnuwhnu. Ele nda ai oknani nwee wiri. ¹² Nga Jekpu nuru nu wiri zi nu Ijipiti, o zizne ele nda ai oknani pi nu mbom. ¹³ Nga be znernu ke mgba lawuru, Josefu mernu rumu nne a mahia a, Fero mahia masi ezi-nu-oro Josefu. ¹⁴ Nga ka mekworu, Josefu ziznenu Jekpu nda a izi, kanu a, o kwuru kpakara ezi-nu-oro a va Ijipiti, be bu nri badnu esau nu isne. ¹⁵ Jekpu zne Ijipiti hne ya nu ele nda ai oknani zi nwu. ¹⁶ Be vuru iznu be zne Sekem hne be liri be n’ilili ke Ebereham zunahoru avurru Hamo n’iwai.

¹⁷ “Nga ige Chiokike jeemezu mkwna o kweru Ebereham duru, onu ogwnugwnu ele ke ai zi nu Ijipiti zilam agida. ¹⁸ N’ipne-aznu, eze berere ke ma Josefu bete nechi Ijipiti. ¹⁹ O mernu ele nda ai oknani nhne rikne, ghobbe aghigho, mee be tuwhu rumu be, ma be nwuma.

²⁰ “O bu n’ige ke nu kpa bu nga be murru Mozizi, nnwo marnu mma nu ole anya, be legidne anya n’oro nda a enwa eto. ²¹ Nga be ghasaru a n’ederezi, adna Fero kwuru a, znulizo a lele nnwo a rukna. ²² Be znirni a kpakara nhne omumu nu ako ele Ijipiti, Mozizi buru dikne n’ikwu-onu nu dimkpa nu rikne.

²³ “Nga Mozizi gbaru nri awha eno, o kpebi o zne lekasi rumu nda a, ele Izireli. ²⁴ O whnu hne otu nye

Ijipiti neemegbu nye Izireli, o zne megwnahianu nye Izireli, gbu nye Ijipiti. ²⁵ O che nu ele ke a jooghohia nu Chiokike jeehi n'aka a dohia be, kovu be ghohiage. ²⁶ Ke chi a boru, o whnurnu rumu Izireli lawuru nopolu ogwnu, o zne bno be, o kaa, 'Le, anu bu rumu nwene, kini mernu anu nopolu ogwnu?'

²⁷ "Kovu nye ke mejoru nwene a kwnahala Mozizi, sika a, 'Nyele mernu i nye risi nu nye ikpe ai?' ²⁸ I noopio o gbu m lele kpa i gburu nye Ijipiti n'ekile sa?' ²⁹ Nga Mozizi nuru ka, o gbawhu, zne wuru nu Midia lele nye izne, hne o muru rumu rukna lawuru.

³⁰ "Nga nri awha eno whemernu, enine izi Chiokike mernu o whnu a anya nu riro bekwnu isisi mati n'eli-ikpa zi Rugwu Saina ndundu. ³¹ Nhne Mozizi whnurnu a jiri anya, o znedu isisi mati wam ndundu, o nuru nkoli Nyenwe ai, ³² 'Mawa bu Chiokike ele nda i oknani, Chiokike ke Eberham, nu Aziki nu Jekopu.' Mozizi turu ogwnu k'agida, o nwee rikne legidne anya. ³³ Nyenwe ai kanu a, 'Tuma okoro-ochi i, kwnornu nu hne i gwuzo bu eli nsu. ³⁴ M leru m anya, whnu awhnwhnu ele ke m n'Ijipiti. M nuru m osnu-idne be, m hiednana m ma m znohia m be. Kitna, va, m jeezizne i Ijipiti.'

³⁵ "Ka bu Mozizi wam be juru kaa, 'Nyele mernu i nye risi nu nye ikpe ai?' Ya bu nye Chiokike zizneru lele nye risi nu nye oznohia, hite nu oyi aka enine izi wam ke mernu o whnu a anya n'isisi mati wam neerne bekwnu. ³⁶ O duhia be hite nu Ijipiti hne o rnurnu ernu ndu-ehni nu nhne elekema, ma n'Okne Osimini Ihie, ma nu eli-ikpa nri awha eno.

³⁷ "O bu Mozizi kanu ele Izireli, 'Chiokike jeeziyanu anu nye owhnurninya lele me, hite nu ele ke anu.' ³⁸ O bu Mozizi ka bu nye zi

n'esilawuru agida ele wam n'eli-ikpa, ya nu ele nda ai oknani, ma enine izi wam nye kwunnu a oka nu Rugwu Saina. O nahiaru ikwuonu ke zi budnu ke Chiokike, ma o nyewhete ai ya n'aka.

³⁹ "Kovu ele nda ai oknani bnogele a nsni, be kwnahala a n'otu nko, nu be jaalahna Ijipiti. ⁴⁰ Be kanu Eroni, 'Menu ai rumu chi berere ke joodu ai. A ma nhne mernu Mozizi wam nye kwuhiaru ai n'Ijipiti.' ⁴¹ Nga wam be mee chi lele nnwo ehni, kwanu a arjohna, kwu ikwu iriri, kwnornu nu nhne be jiri aka be kpu. ⁴² Kovu Chiokike dasinnu be aznu, nyewhete be ma be kpenu mbu ke oligwe, lele kpa be gbaru a n'okwukwo ele owhnurninya, 'Ele Izireli, anu kwannu m arjohna nu nhne nkesi

nri awha eno n'eli-ikpa?'

⁴³ Anu vulizoru oro Moloku anu vulizo mbu Refani, ke bu chi anu kparu, kponu be risi eli.

M jeezihala anu whe Babiloni.'

⁴⁴ "Ele nda ai oknani vu Oro-Eka ruwhnu Chiokike n'eli-ikpa. Be wuru a lele kpa Chiokike kanu Mozizi wu a, lele odi ke be gesiri Mozizi. ⁴⁵ Omekwo, ele nda ai oknani ele nahoru Oro-Eka wam n'aka ele nda be, vuru a zne be nu Josua, nahoru ele mba wam eli be, bu ele Chiokike chihalaru nu ruwhnu be. Oro-Eka wam zi tem du ige Devidi. ⁴⁶ Devidi nahiaru ruwhnu oma n'aka Chiokike, o rjo Chiokike o gharu a ma o wutenu Chiokike Jekopu oro. ⁴⁷ Kovu Solomoni bu nye wunnu a oro wam.

⁴⁸ "Kovu Nye Kakwo Nhne Dum Olu za noowu n'oro badnu wuru, lele kpa nye owhnurninya kwuru, ⁴⁹ 'Ka bu nhne Nyenwe ai kwuru, Oligwe bu ngadna eze m,

owa bu nhne otukwasi ochi m lawuru,

Ndaa okpa oro ke anu joowunu m? Ndaa hne me jeezukwa inwe?

50 Ọ búo me keru kpakara nhne ka?"

51 "Anụ ele risi rikne nụ ele ke be kpáge nka nụ mkpọma, anụ mesirni nsni anụ. Anụ noogwuzigidne Enine Nso, lele kpa ele nda anụ ọknani mernu. 52 Ndaa nyenum n'esilawuru ele ọwhnurninya ke ele nda anụ kpáknana ẹhni? Be gburu ele izi Chiokike ele kwuru n'ige wheru ewhe nụ nye mee mma jaava, ọvu anụ reru a, gbu a. 53 Anụ nahọru iwu Chiokike hite n'aka ele enine izi, ọvu anụ bítagele a."

Be turu Sitivini akaworugwu

54 Kpa ele eze-ikpe bnormu nsni nhne Sitivini nookwu, ọnuma jiharu be mkpọma, be ta rụkwnurnu-ize megidne a n'ovu owe ẹhni. 55 Enine Nso jipiyaru Sitivini, o lelizọ anya n'oligwe whnụ igwugwu Chiokike, nụ Jizọsi hne o gwuzo n'akarikwnunga Chiokike. 56 Ọ kaa, "Anụ le, m whnurnu m hne oligwe kpumernu, nụ Nnwọ ke Badnụ hne o gwuzo n'akarikwnunga Chiokike."

57 Be siwama lulo, gweru aka kpusnime nsni be, kpakara be gbagidne a. 58 Be tohala a n'aznụ ẹli-ọhna, gweru akaworugwu logbu a. Ele akebbe chibita iwo be n'ochi otu nnwọ ikoro rẹwhna bụ Sọlu. 59 Be logbu Sitivini, ọ kwnakwu Nyenwe aị, kaa, "Nyenwe aị Jizọsi, narnụ enine m." 60 O gwute mperne ọchi, gweru okne nkọli siwama lulo, "Nyenwe aị, bikno, ị gwnụ mmehie ka nụ risi be." Nga o kwuru kpa, ọ nwụma.

8

1 Sọlu bñasiri aka n'ẹnwu Sitivini.

Sọlu kpakarnụ ọgbako Chiokike ẹhni

N'ọbochi wam, be bete naak-pakna ọgbako Chiokike ke zị nụ Jeruselem ẹhni, kpakara ele kweru ekwe gbasa nụ rime kpakara ẹli

Judiya nụ Sameria, okwolem ele izi bụ ele gwnarnụ nụ Jeruselem.

2 Agwna ele nọtụ ogwnu Chiokike zne vuru iznu Sitivini lite, be kwnanụ a ẹkwna k'agida. 3 Ọvu Sọlu gbalị o lulu ọgbako Chiokike, o neezne hite n'oro dū n'oro, pnuhia ele rukna nụ ele rinya bụ ele kweru ekwe tūbna be n'oro ikelu.

Filipu znirni izi ọma nụ Sameria.

4 Kpa kpakara ele kweru nụ Nyenwe aị gbasarụ, be zne neezni izi ọma kpa be neezne. 5 Filipu zne n'ẹli Sameria kpọ okwo izi ọma Karaịsi pji. 6 Nga ele badnụ nurnu nhne Filipu nookwu ya nụ ẹnu ndu-ẹhni ọ nọornu, be bnotenu a nsni. 7 Rẹnwu ojo hiri nụ rime agida ele badnụ neesi okokoba, be gwọru agida ele ngeri ẹhni be dọnwurnu ọdonwu nụ ele mgworo. 8 Okne snarnima dnarnụ nụ rime Same-ria.

9 Otu nwerukna rẹwhna a bụ Saịmoni wu nụ ẹli wam, nye mernu anya ji ele Sameria hite n'ẹnu aghigho. Ọ karụ nụ ọ bụ nye siri rikne. 10 Kpakara ele wu n'ẹli wam n'osobisinu a, hite nụ nye matị dū nụ nye zị n'olu. Be naakaa, "Nwerukna ka bụ okne iknernema Chiokike." 11 Ẹnu aghigho a bụ nhne o jiri mee anya ji be gbu ọkwnu. 12 Ọvu nga be kweru izi ọma Filipu znirni gbasiri ẹli-eze Chiokike nụ rẹwhna Jizọsi Karaịsi, be wụ be mini, ma ele rukna ma ele rinya. 13 Saịmoni masị kweruru, nga be wuru a mini, ọ dazitasi Filipu ndundu, ẹnu elekema nụ ẹnu ndu-ẹhni ọ whnurnu jiri a anya.

14 Ele izi ele zị nụ Jeruselem nurnu nụ ele Sameria kweruru ikwu-ọnu Chiokike, be zizne Pita nụ Jóni pji. 15 Nga be vaduru, be kpenu be okpukpe ma be nahọru Enine Nso. 16 Kwnornu nụ Enine Nso yáadnakwasila nye ọbala n'esilawuru be. Be wuru be mini nụ rẹwhna

Nyenwe aị Jizọsi kpọi. ¹⁷ Pita nụ Jọni tükwasị be aka nụ risi, be nahịa Enine Nsọ.

¹⁸ Nga Saịmoni whnurnu nụ be nyernu be Enine Nsọ hite n'ọtukwasị be aka, o nyee Pita nụ Jọni iwai, ¹⁹ kaa, "Anụ nyee m rikne ka masị ma nye ọbula ke me tükwasiri aka m lawuru, ọ nahịa Enine Nsọ."

²⁰ Pita kanụ a, "Ji nụ iwai i whu n'ọhia, kwnornu nụ i cheru nụ i jọzuhiali nkesi Chiokike n'iwai. ²¹ I nwée igwe nụ ernalu aị, kwnornu nụ mkpọma i zila snam n'anya Chiokike. ²² Tuhnasna hite nụ mmụma ojo i, kpe okpukpe, ma Nyenwe aị gbarunụ i. ²³ Kwnornu nụ m whnurnu m nụ agida okwno-awụwa jiri nụ rime mkpọma i, i bu nye ikelu ke mmehie."

²⁴ Saịmoni kanụ Pita nụ Jọni, "Anụ kpenu m okpukpe nụ ruwhnu Nyenwe aị ma nhne anụ kwuru gharu a dnakwasị m."

²⁵ Nga be gbaru ama, kpọ okwo izi ọma Nyenwe aị, Pita nụ Jọni lahna Jeruselem. Nụ apna kpa be naala be zni izi ọma nụ ẹli-ọhna zị nụ Sameria.

Filipu nụ nye chi-ıwai

²⁶ Enine izi Nyenwe aị kanụ Filipu, "Lizọ, zne apna ke zị nụ ẹli ẹli ke laru Jeruselem zne Gaza apna ẹli chna chna chna." ²⁷ Filipu lizọ, zne. Otu nwerukna Itiopia bu okiri badnu lazne ẹli a. Nwerukna ka bu nye zị mkpa n'ẹli Itiopia, ọ bu ọchi-ıwai eze nyerinya Itiopia nye rewhna bu Kandasi. O znernu o kpenu Chiokike nụ Jeruselem. ²⁸ Ọ dazị nụ rime ọgbo-ẹli a, nọgwnu ọkwukwo Azaya nye ọwhnurninya. ²⁹ Enine Nsọ kanụ Filipu, "Zne ndundu daziri n'ehni ọgbo-ẹli wam."

³⁰ Filipu gba ẹso zne, nụ kpa ọ nọgwnu hite n'ọkwukwo Azaya nye ọwhnurninya, ọ sịkwa a, "I nọoghohia nhne i nọogwnu?"

³¹ Ọ kaa, "Ndaa kpa me jeeji nọoghohia, okwolem ma o nwernu nye jọokowanu m?" O sukwu Filipu, o pnekwnusi a, daziri ẹli nụ rime ọgbo-ẹli a. ³² Nhne be gbaru n'ọkwukwo nsọ ọ nọogwnu bu ka, "Ọ nụ lele atnurnu be duru zne o gbu ogbu

lele nnwo atnurnu ke dnarnu mgbu nụ ruwhnu ele nọoko a rijini, o kwule ọka.

³³ Be gwednarnu a n'ẹli, be gonahoru a n'ikpe zị snam, Ọ za nye jookwuli nhne gbasiri rımu a, kwnornu nụ be gwemernu budnu a n'owa."

³⁴ Nwerukna wam sịkwa Filipu, "Bikno, kanu m, ndaa nye nye ọwhnurninya ka nookwu nhne gbasiri a? Ọ bu ehni a sọbu nye berere?"

³⁵ Filipu bete nookwu ọka, hite nụ nhne be gbaru n'ọkwukwo nsọ ka, zni izi ọma gbasiri Jizọsi. ³⁶ Kpa be neezne, be vadu hne mini zị, okiri badnu wam kaa, "Le mini, kını jeeme be gharu ọ wu m mini?"

[³⁷ Filipu kaa, "Be nwernu rikne wu i mini, ọ buru nụ i jiri kpakara mkpọma i kweru." Ọ kaa, "M kweru m nụ Jizọsi Karaisi bu Nnwo Chiokike."]

³⁸ Nwerukna wam kanu ọgbo-ẹli a kwnusi, Filipu nụ okiri badnu wam bna nụ rime mini, ọ wu a mini. ³⁹ Nga be hiri nụ mini whuya, Enine Nyenwe aị vuhala Filipu. Okiri badnu wam whnuna a berere, kovu, ọ la n'ẹli a nụ ovu oso n'onu. ⁴⁰ Filipu whnu ehni a nụ Azotosi. O zne nụ kpakara ẹli nọokpo okwo izi ọma tem ọ vadu Sizaria.

9

Otuhnasna mkpọma Sọlu (Ernu 22:6-16; 26:12-18)

¹ Sọlu zị koriri neemigidne ele noosno apna Nyenwe aị, naakpasị

be ogwnu o gbu be. O znekwnusi nye risi ariohna,² nahoru a okwukwo o jeenye kpakara oro ogbako ele Ju zi nu Damasikosi, o buru nu o jowhnu nye obula ke noosno apna Nyenwe ai pii, ma o nwudne be, rukna nu rinya, ma o pnurnu be va Jeruselem.

³ Kpa o neezne, o gwnarnu mati o du Damasikosi, ngangam, okne iwhne hiri n'oligwe mukwasi a gburugburu. ⁴ O dna n'eli, o nurnu otu akpiri naakanu a, "Solu, Solu, kini mernu i naakpakna m ehni."

⁵ O sikwa, "I bu nyele, Nyenwe ai?"

Akpiri wam kaa, "Mawa bu Jizosi, nye i naakpakna ehni. ⁶ Kovu lizo, bna nu rime eli-ohna, hne be jaakanu nhne i jeemeriri."

⁷ Ele rukna be nu Solu sno nwee rikne kwu oka, be nurnu akpiri wam, kovu o za nye be whnurnu. ⁸ Solu lizo n'eli, kpume anya a, kovu o nwee rikne whnu nhne obula. Be duru a n'aka bna nu rime Damasikosi. ⁹ O whnuna osno obochi eto, o rile wiri, o nwona mini.

¹⁰ Otu nye sno apna Nyenwe ai zi nu Damasikosi, nye rehwna a bu Ananayasi, o whnurnu owhnurninya, hne Nyenwe ai sukwuru a, "Ananayasi."

O naakwe, "Le m, Nyenwe ai."

¹¹ Nyenwe ai kanu a, "Jiknurnu, zne n'apna be kwu Zirikwem, nu oro Judasi, sikwa otu nye be kwu Solu, nye Tasosi. O neekpe okpukpe. ¹² O whnurnu owhnurninya otu nwerukna rehwna a bu Ananayasi, varu tukwasi a aka a lawuru nu risi ma o whnurnu osno berere."

¹³ Ananayasi kaa, "Nyenwe ai, agida ele badnu kannu m nhne gbasiri nwerukna ka, nu kpakara nhne ojo o mernu ele ke i nu Jeruselem. ¹⁴ O jiri rikne ele risi ariohna va Damasikosi ma o nwudne kpakara ele naakwnakwu rehwna i."

¹⁵ Nyenwe ai kanu a, "Zne, kwnornu nu m hohiaru m a ma o znenu m izi, o jeeme ele buo ele Ju nu ele eze mahia rehwna m ma ele Izireli. ¹⁶ M jeegesi a kpakara awhnuwhnu o jaata kwnornu rehwna m."

¹⁷ Ananayasi zne, bna n'oro wam, tukwasi aka a lawuru nu risi Solu, kaa, "Nwene rukna Solu, Nyenwe ai Jizosi, nye mernu ma i whnu a anya n'apna nga i naava, ziyaru m ma i whnurnu osno berere, ma Enine Nso jihia nu rime i."

¹⁸ Ngangam, nhne nu lele rukporo aznu dnahnala n'anya a, o bete o whnu osno, o lizo, be wu a mini. ¹⁹ Nga o riri wiri, rikne bna a n'ehni.

Solu znirni izi oma nu Damasikosi

O daziri obochi ele nu ele ya nu ele sno apna Jizosi nu rime Damasikosi. ²⁰ O bna kpakara oro ogbako ele Ju bete neezni izi oma gbasiri Jizosi, nu o bu Nnwọ Chiokike. ²¹ O jiri kpakara ele nurnu a anya, be neesikwa, "Ka o buo nwerukna wam noogbu kpakara ele naakwnakwu rehwna ka nu Jeruselem? O buo ma o pnurnu be zne nyee ele risi ariohna bu nhne o kwnornu va hna?"

²² Kovu Solu gwuzosiri rikne neezni izi oma, neegesi nu Jizosi bu Karaisi n'ezi oka, ke gbagwojiri ele Ju zi nu Damasikosi anya. ²³ Nga agida obochi whemernu, ele Ju gba iznuznu o gbu a. ²⁴ Kovu Solu mahiaru mmuma be. Ele Ju zi neese onu-mgbo iwhnehnie nu abali ma be gbu a. ²⁵ Kovu ele noosno a jiri abali znuhala a nu rime nkita n'iketa mkpo.

Solu nu rime Jeruselem

²⁶ Solu zne Jeruselem, o gbalu ma o snornu ele sno apna Jizosi, kovu ogwnu turu be, kwnornu nu be kwehiala nu o bu nye sno apna Jizosi. ²⁷ Banabasi varu kwuru a kwuznenu ele sno apna Jizosi,

o kowanu be kpa Solu whnurnu Nyenwe aji n'apna, nu Nyenwe aji kwunnu a oka. O kanu be kpa Solu zhirni izi oma n'anya rikne nu Damasikos. ²⁸ Be nu Solu daziri, o zne nu rime kpakara Jeruselem, gweru anya rikne nokpo okwo izi oma nu rehna Nyenwe aji. ²⁹ Ya nu ele Ju nookwu Giriki nodogbuta, be pio o gbu a. ³⁰ Nga rumu nda nurnu nhne gbasiri a, be kwuru Solu zne Sizaria, zizne a Tasosi.

³¹ Kpakara ogbako Chiokike ke zi nu Judiya nu Galili nu Sameria zukwaru inwe n'udno. Enine Nso mernu be gwuzosi rikne, ba aba, kpa be noowu budnu notu ogwnu Nyenwe aji.

Pita nu rime Lida nu Jopa

³² Kpa Pita neezneghari kpakara ohna neelekasi rumu Chiokike, o zne lekasi ele zi nu Lida. ³³ O whnu otu nwerukna rehna a bu Enyasi, nye ngeri ehni a donwurnu odonwu, nye zi n'olu okpata awha esato. ³⁴ Pita kanu a, "Enyasi, Jizosi Karaşi mernu i ehni si rikne, lizo, gbakwata okpata i." Ngangam, o lizo. ³⁵ Kpakara ele wu nu Lida nu Saroni whnurnu a, tuhnasna hne Nyenwe aji zi.

³⁶ Otu nwerinya rehna a bu Tabita (ke bu Dokasi), nye sno apna Jizosi, zi nu Jopa. O bu nye neeme nhne oma ige obula, neeyinu ele mboni aka. ³⁷ N'ige wam o rja ehni igbugbu, nwuma. Be hnia ehni a dobita n'oro olu. ³⁸ Nga ele sno apna Jizosi nurnu nu Pita zi nu Lida, Jopa zila ikere nu Lida, be zizne ele rukna lawuru, riasno a, kaa, "Bikno, va wara wara." ³⁹ Pita jiknernu, snornu be zne. Nga o vaduru be kwuzne a n'oro olu. Kpakara ele rinya nzi be nwurnu zi naakwna ekwna, neegesi a kpakara iwo Dokasi dunnu be nga ya nu be zi.

⁴⁰ Pita chihala kpakara be ederezi, gwu mkpnerne-ochi n'eli, kpe okpukpe, o tuhnasna hne iznu wam zi, kaa, "Tabita, lizo." O sama anya a, nga o whnurnu Pita, o daziri eli. ⁴¹ Pita yisinu a aka, o gwuzoru. O sukwu ele kweru ekwe nu ele rinya nzi be nwurnu, gesi be ya nu budnu. ⁴² Otnutnu gbasiri nhne ka gbasa nu kpakara Jopa, agida ele badnu kweru nu Nyenwe aji. ⁴³ Pita daziri agida obochi nu rime Jopa n'oro otu nye noturnu ernu akpukpo ano be kwu Saimoni.

10

Pita nu Koneliosi

¹ Otu nwerukna rehna a bu Koneliosi zi nu Sizaria, nye risi ele ogwnu Rom be kwu Otu ele Itali. ² O bu nye notu ogwnu Chiokike, ya nu kpakara ele oro a neekpenu Chiokike. O neeyinu ele mboni Ju aka, neekpe okpukpe nee Chiokike kpakara ige. ³ Otu obochi, n'otnu-ige ke eto n'iwnehnie* o whnurnu enine izi Chiokike n'owhurninya hne o vakwnusiri a, kaa, "Koneliosi."

⁴ Nga o leri anya, ogwnu turu a, o kaa, "O kini, Nyenwe aji?"

Enine izi kaa, "Chiokike nurnu okpukpe i, o chenwanyarnu ernu oyinu ele mboni aka i. ⁵ Kitna, zizne ele badnu be zne Jopa, be sukwu otu nwerukna rehna a bu Saimoni Pita. ⁶ O zi n'oro otu nwerukna rehna a bu Saimoni nye ernu akpukpo ano, nye oro a zi nu ngeri osimini."

⁷ Nga enine izi wam ya nu a nookwu oka lahnarnu, Koneliosi sukwu ele izi a lawuru, nu otu nye ogwnu ke bu otu nu rime ele izi a, nye notu ogwnu Chiokike. ⁸ O kanu be nhne mernu, zizne be Jopa.

⁹ N'ekile a, kpa be naavadu Jopa ndundu, Pita zne n'olu oro

* **10:3** otnu-ige ke eto n'iwnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu † **10:9** iwnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu

n'iwhnehnie† zne kpe okpukpe. ¹⁰ Nga wiri gwnurnu a, o pio nhne o jeeri, be zi neesi wiri, o whnurnu owhnurninya. ¹¹ O whnurnu hne oligwe kpumernu, nu nhne nu lele etere be dodnarnu nu nkala eno a du eli. ¹² Kpakara anohia obula ma agwo, ma onunu oligwe zi nu rime a. ¹³ Otu akpiri kanu a, "Pita, lizo, gbu, ri."

¹⁴ Kovu Pita saru, "Oza, Nyenwe ai, kwnornu nu m rilele m nhne obula ruru oru, mabu ke zila richna."

¹⁵ Akpiri wam kwu ke mgba lawuru, "Nhne obula Chiokike karu nu o zi richna, i kwula nhne zila richna."

¹⁶ Nhne ka mernu mgba eto, kpakara be lahna nu rime oligwe. ¹⁷ Kpa Pita zi naagbadi risi owhnurninya ka, ele rukna wam Koneliosi ziyaru mahiaru oro Sajmoni, be gwuzoru n'ogodo onuhna. ¹⁸ Be jikwa, "O bu hna hne Sajmoni Pita zi?"

¹⁹ Nga Pita zi koriri naagbadi risi owhnurninya ka, Enine Nso kanu a, "Le, ele rukna eto noopio i. ²⁰ Jiknernu ehni i, snornu be zne, i sgha oka o sno be zne, kwnornu mawa ziyaru be."

²¹ Pita hiedna n'olu oro, kanu be, "Me bu nye anu noopio. Ndaa nhne anu kwnornu va?"

²² Be kaa, "Koneliosi nye risi neechi ele ogwnu ziyaru ai, o bu nye mee mma nu nye notu ogwnu Chiokike. Kpakara ele Ju nooso a ana k'agida. Otu enine izi Chiokike kannu a o sukwu i n'oro a, ma o nurnu nhne i jookwu." ²³ Pita kwubnanya be oro, be dnanyi chi bo. N'osisi a, Pita nu agwna rumu nda ele zi nu Jopa snornu be zne.

Pita zi n'oro Koneliosi

²⁴ N'ekile a, o vadu Sizaria, hne Koneliosi nu rumu nwene a nu ele enyi a o sukwuru zi neese a. ²⁵ Kpa Pita naabna n'oro, Koneliosi kwnusi

a, dna n'eli n'ochi a, kponu a risi eli. ²⁶ Kovu Pita tolizo a, kanu a, "Lizo, kwnornu nu m bu m badnu etekne."

²⁷ Pita nookwunu Koneliosi oka, be bna nu rime oro, o owhnu agida ele badnu gbakoru. ²⁸ O kanu be, "Hite n'iwu ai, anu magwu nu nye Ju nwée rikne meko nhne ya nu nye buo nye Ju mabu zne oro be. Kovu nu Chiokike karu me kwu badnu nhne zila richna mabu nhne ruru oru. ²⁹ Nga anu sukwuru m, m nwée m rikne sikwa ajiji. Kitna, ndaa nhne mernu anu jiri sukwu m."

³⁰ Koneliosi kaa, "Obochi eno wheru ewhe, m zi m neekpe okpukpe n'otnu-ige ke eto n'iwhnehnie.† Ngangam, otu nwerukna wogwu iwo naacha va-a-a, gwuzoru nu ruwhnu m. ³¹ O kaa, 'Koneliosi, Chiokike nurnu okpukpe i, o chenwanyarnu ernu oyinu ele mboni aka i. ³² Zizne ele badnu Jopa be sukwu otu nyerukna rewhna a bu Sajmoni Pita, o bu nye izne n'oro Sajmoni nye ernu akpukpo ano, nye wu nu ngeri osimini.' ³³ M ziyannu ji izi wara wara, i mekwaru nkaru va. Kitna, kpakara ai zi nu ruwhnu Chiokike, neese o nurnu kpakara nhne Nyenwe ai nyernu n'iwu ji kanu ai."

Ikwu-onu Pita

n'oro Koneliosi

³⁴ Pita bete o kwu oka, kaa, "M mahiaru m kitna n'ezi oka nu Chiokike za neele badnu anya nu ruwhnu. ³⁵ Kovu Chiokike nookwubnanya nye obula ke notu ogwnu a, nye neeme mma hite nu mba obula. ³⁶ Anu magwu izi Chiokike ziznenu ele Izireli, nookpo okwo izi oma udno hite nu Jizosi Karaishi, nye bu Nyenwe kpakara badnu. ³⁷ Anu magwu nhne mernu nu kpakara Judiya

† 10:30 otnu-ige ke eto n'iwhnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

hite nū Galili, kpa Jōni znikworu izi ọma ọwu mini. ³⁸ Anū magwū masi nhne gbasiri Jizōsi nye Nazareti, kpa Chiokike nyernu a Enine Nsọ nū rikne. O zneghariri nū rime kpakara ẹli neeme nhne ọma, nọogwo kpakara ele rẹnwu ọjo nwūgwu, kwnornu nū Chiokike dagwūnu a.

³⁹ “A bụ ele akebne kpakara nhne o mernu n'ẹli ele Ju ma nū rime Jeruselem. Be kpogidne a n'ogba, gbu a. ⁴⁰ Kọvu Chiokike mernu ma o hi n'ẹnwu lizọ n'ọbochi ke ẹto, mee ma ọ whūya iwhe. ⁴¹ O bụo kpakara ele badnū whnurnu a, kọvu ọ bụ aịwa ele akebne Chiokike hōhiaru. Aị nū a snornu ri wiri, nwọ mini nga o hiri n'ẹnwu lizọ. ⁴² O nyee aị iwu a zne zni izi ọma ka nyee ele badnū, a gba akebne nū ọ bụ ya nye Chiokike hōhiaru ọ buri nye ikpe kpakara ele zị būdnu nū ele nwurnu ọnwu. ⁴³ Kpakara ele ọwhnurninya gbarū nhne gbasiri a, nū kpakara ele jeekweru nū ya, be jaagbarūnu be mmehie be hite nū rikne ke zị nū rẹwhna a.”

Ele bụo ele Ju nahiaru Enine Nsọ

⁴⁴ Kpa Pita zị nookwu ọka, Enine Nsọ dnakwasiri kpakara ele noobno nsni nū izi ọma. ⁴⁵ O gbagwojiri ele Ju kweru ekwe ele snornu Pita hi nū Jọpa va anya, nū Chiokike wukwasiri ele bụo ele Ju Enine Nsọ. ⁴⁶ Be nurnu kpa be naaznarni Chiokike n'ikwu-ọnu zị ọdo n'ọdo.

Pita kaa, ⁴⁷ “Ele ka nahiaru Enine Nsọ lele aị, ọ zị nye joobnosni ọ wū be mini?” ⁴⁸ O nyee iwu be wū be mini nū rẹwhna Jizōsi Karaisi. Be riasno Pita ma ya nū be daziri ọbochi ele nū ele.

11

Pita kọwaru nhne o mernu

¹ Ele izi nū rumu nda zị nū kpakara Judiya nurnu nū ele bụo

ele Ju nahiaru ikwu-ọnu Chiokike. ² Nga Pita znernu Jeruselem, ele be kparū nka lizọ kwugidne Pita, ³ kaa, “I znernu n'oro ele be kpáge nka, ji nū be rikọ wiri.”

⁴ Pita kanū be nhne mernu hite n'oziri dū okwukwo, ⁵ “Kpa me zị neekpe okpukpe nū ẹli Jọpa, m whnurnu m ọwhnurninya, m whnurnu nhne nū lele etere be dọdnarnu nū ngeri ẹno a hite n'oligwe, ọ kwusi hne me zị. ⁶ M lebna anya n'olu a, m whnū nū rime a anọhia, nū okne anọhia ọjo, nū agwọ nū ọnwu oligwe. ⁷ M nurnu m otu akpiri naakanū m, ‘Lizọ, Pita, gbu, ri.’

⁸ “Kọvu m karū m, ‘Ọza, Nyenwe aị, ọ zá nhne ọbula ruru ọru mọbu ke zila rịchna bnaleru m ọnu.’

⁹ “Akpiri wam kwu ke mgba lawuru, kaa, ‘Nhne ọbula Chiokike karū nū ọ zị rịchna, i kwula nhne zila rịchna.’ ¹⁰ Nhne ka mernu mgba ẹto, omekwo, kpakara be lahnarnū oligwe.

¹¹ “N'ige wam, ele rukna ẹto ele be ziyannu m hite nū Sizaria vaduru nū ọro wam me zị. ¹² Enine Nsọ kanū m me sígha ọka, kọvu me snornu be zne. Rumu nda m isunu ka hiri nū Jọpa snornu m zne Sizaria, kpakara aị bna n'oro Kọneliosi. ¹³ O kanū aị kpa ọ whnurnu enine izi gwuzo n'oro a, ke kannū a, ‘Zizne ele badnū zne Jọpa, be sukwu otu nwerukna rẹwhna a bụ Saimoni Pita. ¹⁴ O jaakanū i ọka ke be jọoznohia jì nū ezi-nū-oro i.’ ¹⁵ Kpa me panizornu nookwunu be ọka, Enine Nsọ dnakwasiri be lele kpa ọ dnakwasiri aị n'oziri. ¹⁶ M chenwanya ikwu-ọnu Nyenwe aị kwuru, ‘Joni jiri mini wū ele badnū mini, kọvu be jeeji Enine Nsọ nọowu anū mini.’ ¹⁷ Chiokike nyernu be nkesi wam o nyernu aị kpa a kweru nū Nyenwe aị Jizōsi Karaisi. M bụ nyele ke me joobnosnili Chiokike?”

18 Nga be nurnu nhne ka, be kpusni onu be, be znarni Chiokike, kaa, “Chiokike nyernu ele buo ele Ju obirizi otuhnasna mkpoma ma be ziri budnu.”

Ogbako ke zi n'Antjoku

19 Kitna, okne okpakna ehni wam ke whuyaru kwnornu enwu Sitivini mernu ele kweru ekwe gbasu du Fonisia nu Saiporosi nu Antjoku. Be neezni ele Ju kpoi izi oma. 20 Kovu agwna ele kweru ekwe, ele rukna hiri nu Saiporosi nu Sirini znernu Antjoku, be nu ele buo ele Ju nookwu oka, nokpo okwo izi oma gbasiri Nyenwe ai Jizosi. 21 Iknernema Nyenwe ai sno be, agida ele badnu kweru, tuhnasna hne Nyenwe ai zi.

22 Otutnu ka duru ogbako ke zi nu Jeruselem nsnj, be zizne Banabasi Antjoku. 23 Nga o varu, wnu ernu Chiokike n'esilawuru ele ke a, mkpoma soru a n'onu, o kanu be yisi ehni gweru kpakara mkpoma be tukwasi nu Nyenwe ai. 24 Banabasi bu omamarna badnu ke nwernu Enine Nso nu otukwasi ovu. Agida ele badnu kweruru nu Nyenwe ai.

25 Banabasi zne o pio Solu nu Tasosi. 26 Nga o piohjaru a, o kwuya a Antjoku. Be lawuru zi neezni agida ele badnu nhne nu Antjoku otu awha. Be sukwuru ele sno apna Jizosi “Kirisiteni” oziri n'Antjoku.

27 N'ige wam, agwna ele owhnurninya hiri nu Jeruselem zne Antjoku. 28 Otu nyenum nu rime be nye rehwna a bu Agabosi, gwuzoru nu rikne Enine Nso wnu owhnurninya nu okne oknuno jaazi nu kpakara owa. (Oknuno ka dnarnu nga Kalaudijsi neechi.) 29 Ele sno apna Jizosi kpebi nu nye obula jeezizne nhne kpa o nwernu rikne yisinu rumu nda ele zi nu Judiya aka. 30 Ka bu nhne be mernu, be bita iwai gweznenu ele

risi ogbako hite n'aka Banabasi nu Solu.

12

Erudu gburu Jemisi, tu Pita ikelu

1 N'ige ka Eze Erudu panizoru o kpakna agwna ele zi n'ogbako Chiokike ehni. 2 O gweru amaogwnu gbu Jemisi nwene rukna Joni. 3 Nga o whnurnu nu o soru ele Ju ovu n'onu, o zne nu ruwhnu nwudne Pita. (Ka mernu n'ige Iriri Bredi Whuge Owhu.) 4 Nga o nwudnernu Pita, o yisi a n'oro ikelu, o gweru a nyewhete n'aka otu ele ogwnu eno eno. Erudu neese o gwehia a n'ikpe ohna nga Iriri Ogawhe whemernu. 5 Pita zi n'oro ikelu, kovu ogbako Chiokike neekpesi okpukpe rikne gbasiri a nu ruwhnu Chiokike.

Pita whuyaru n'oro ikelu

6 N'abali ke jobo obochi Erudu jeegweya nu ruwhnu ele ohna, Pita zi neezni anyarna n'esilawuru ele ogwnu lawuru ele neese a. Be turu a ijigba lawuru, ele neese nhne gwuzo n'onu-mgbo. 7 Ngangam, enine izi Nyenwe ai varu gwuzoru, iwhne mukwasi nu rime oro ikelu. Enine izi wam kpatu Pita aka nu ngeri ehni, o kanu a, “Lizo wara wara.” Ijigba dnahnala n'aka Pita. 8 Enine izi wam kaa, “Suru ajni i, woru okoro-ochi i.” Pita mee kpm, enine izi wam kanu a, “Woru iwo i, snornu m.” 9 Pita snornu a whoga n'oro ikelu. O ma nu hne enine izi wam neeme bu nhne zi ire. O che nu o noowhnu owhnurninya. 10 Be whe ele nse ke mbom, nu ke ebo, be va nu ke ipne-aznu ke bu onu-mgbo rugwe bnarnu nu rime eli ohna. Onu-mgbo wam gbama n'aka a. Be whoga, be neezne n'otu apna, ngangam, enine izi wam ghasa Pita.

11 Pita mahia ehni a, o kaa, “Kitna, m maam nu o bu n'ei

nụ Nyenwe aị ziyaru enine izi a, d'ohia m n'aka Erọdu, d'ohia m n'kpakara nhne ele Ju neele anya a.”¹² Nga ọ mahiariu nhne ka, o zne n'ọro Meri nne J'oni Maki. Agida ele badnu gbaforu p'iji neekpe okpukpe. ¹³ Pita znu aka n'ọnu-mgbo, otu nnwọ rinya r'ewhna a bu Roda zne ọ nakwe a. ¹⁴ Nga ọ mahiariu nkoli a, oву ọso n'ọnu mernu o nw'ee rikne gbama ọro, ọ gba ẹso zne kanu be n'ọnu Pita gwuzogwu n'ọnuhna.

¹⁵ Be kanu a, “Anya buo i oma.” Kovu o kwasi a rikne, be kanu a, “O bu enine a.”

¹⁶ Kovu Pita zi koriri nooznu aka n'ọnu-mgbo. Nga be gbamarnu ọro, whnu a, ọ gbagwojiri be anya. ¹⁷ O whenu be aka be kpusnime ọnu be. Ọ kanu be kpa Nyenwe aị gwehiaru a n'oro ikelu. Ọ kanu be, “Anu kanu Jemisi n'uru nda m ele berere.” Ọ whoga zne hne berere.

¹⁸ N'osisi, o mernu ele neese nhne anya aghari k'agida nhne mernu Pita. ¹⁹ Erọdu kaa be pio a, kovu be nw'ee rikne piohia a, ọ kaa be s'ikwa ele neese nhne ajiji, o nyee iwu be gbu kpakara be. Omekwo, Erọdu hiri n'Judia zne n' Sizaria daziri igematị.

Enwu Erọdu

²⁰ Ele Taya n' Saidoni mernu Erọdu oву owe ẹhni, be ziri n'otu zne ọ whnu a, be mee ma Bilatosi nye neelekwa ọro eze gbagwasinu be. Be zne riasno Erọdu ma udno ziri, kwnornu n'eli be neenwehia nhne oriri hite n'eli a. ²¹ N'obochi be hohiaru, Erọdu woru iwo eze a daziri n'ngada eze a, kwunu ele badnu wam oka. ²² Be siwama lulo, kaa, “O buo badnu nookwu oka ka, kovu ọ bu otu chi.” ²³ Ngangam, enine izi Nyenwe aị lidna Erọdu kwnornu n' o ny'ene Chiokike igwugwu. Rukpurukpuru ri a, ọ nwuma.

²⁴ Ikwu-ọnu Chiokike neeze n' ruwhnu, naagbasa, nooso oso. ²⁵ Nga Banabasi n' Solu rnukworu ẹnu be, be hi n' Jeruselem hiehna kwuru J'oni Maki.*

13

Be zihalaru Banabasi n' Solu

¹ N'ogbako Chiokike ke zi n' Antioke, ele neezni nhne n' ele ọwhnurninya zi, Banabasi, Simi'oni nye be kwu Najja, Lusosi nye Sirini n' Mane, nye ya n' Eze Erọdu soru, n' Solu. ² Kpa be zi neekpenu Nyenwe aị, noovu ọnu, Enine Nso kaa, “Anu kewamanu m Banabasi n' Solu, ma be zne n'ru ẹnu me kwnornu sukwu be.” ³ Nga be vukworu ọnu, kpe okpukpe, be tukwasi be aka n' risi, zihala be.

Nu rime Saipurosi

⁴ Kpa Enine Nso zihalaru Banabasi n' Solu, be zne Selusia, hite n' p'iji zne Saiporosi. ⁵ Nga be duru Salamasi, be kp'ọko ikwu-ọnu Chiokike n' rime ọro ogbako ele Ju, be n' J'oni Maki nye izi be. ⁶ Be zne n'eli ohia esilawuru tem be du eli-ohna Pafosi, be whnu otu nye ẹnu aghigho r'ewhna a bu Ba-jizosi, nye Ju kwuru ẹhni a nye ọwhnurninya. ⁷ Ọ bu enyi nye n'echi eli ohia esilawuru wam nye r'ewhna a bu Sajosi Polosi, nye nwernu akoniche. Nye ọchichi wam sukwuru Banabasi n' Solu n' ruwhnu a ma ọ n'uru ikwu-ọnu Chiokike. ⁸ Kovu nye ẹnu aghigho ka, Elimasi (ke bu r'ewhna a n' ikwu-ọnu Giriki), pioru ọ kwnama nye n'echi eli wam ma ọ gharu o kweru n' Jizosi. ⁹ Solu, nye r'ewhna bu Polu, nye Enine Nso jihiaru a n' rime, lekwasiri a anya, ¹⁰ kaa, “Ji nnwọ Ekwensu, nye irno kpakara nhne buru oma. Ji nye kpakara ẹnu aghigho n' aruru-eli jiri n' rime. I j'esisgasi ọ

* **12:25** be hi n' Jeruselem hiehna kwuru J'oni Maki Okwukwo berere kwuru, be lahna Jeruselem, be n' J'oni Maki.

gbanwo apna ziri ezi ke Nyenwe aị? ¹¹ Kịtna, le, aka Chiokike zị n'olu risi megidne i, i jookpu isni, i jóowhnu iwhe ke ọbochi ige matị.”

Ngangam, Elimasi whnurnu nhne nụ lele rijiriji nụ ọchichiri n'anya a, ọ whọga noopio nye joodu a n'aka. ¹² Nye nēechi ẹli wam kweru nga ọ whnurnu nhne mernu, iznizni ikwu-ọnu Chiokike jiri a anya.

*Nụ rime Antiọku
ke Pesidia*

¹³ Pọlu nụ ele nụ ya sno kwọru ọgbo hiri nụ Pafọsi zne Pega nụ rime Pamfilia, kọvu Jọni Makị gharuru be, lahna Jeruselem. ¹⁴ Be hi nụ Pega va nụ Antiọku ke Pisidia nụ Ọbochi Ozukwa Inwe, be bna nụ rime ọro ọgbako ele Ju daziri ẹli. ¹⁵ Nga be gwnurnu hite n'Iwu Mozizi nụ nhne ele ọwhnurninya gbaru, ele risi ọro ọgbako zi be izi, “Rumu nda aị, ọ jaamasị aị ọ buru nụ anụ ji izi ọkwnata ovu anụ jeezni ele ka.”

¹⁶ Pọlu gwuzoru, whenu be aka, bete nookwu ọka, “Ele Izireli ibne m, nụ kpakara ele ẹli berere neekpenu Chiokike, anụ bnote m nsni. ¹⁷ Chiokike ke ele Izireli hohiaru ele nda aị ọknani, mee be okne mba nụ ige be zị n'ẹli Ijipiti, Chiokike hiri n'ẹli Ijipiti kwuhia be n'aka rikne. ¹⁸ Ọ nagidnernu be nri awha ẹno n'ẹli-ikpa. ¹⁹ O luluru mba ẹsau ke ẹli Kenani, gweru ẹli be nyee ele ke a ma ọ buru ke be. ²⁰ Kpakara nhne ka mernu nhne nụ lele riwhu awha ẹno nụ nri isne.

“Omekwo, o nyee be ele ikpe, tem ọ dụ ige Sameli nye ọwhnurninya. ²¹ Nga be pioru eze, Chiokike nyernu be Sọlu nnwọ Kisi, ke hi n'avnurnu Benjamini, buru eze nri awha ẹno. ²² Nga o gwemernu a, Chiokike mernu Devidi eze be, ka bụ nhne Chiokike kwuru gbasiri a, ‘M whnurnu m Devidi nnwọ Jesi, nye nụ lele mkpoma m, nye jeeme kpakara nhne me pioru o mee.’

²³ “Hite n'avnurnu nwerukna ka, Chiokike gwelizọru Nye Ọznohia Jizọsi, nyee Izireli lele kpa o kweru mkwna. ²⁴ Sị Jizọsi panizoru ẹnu a, Jọni beru ọsno kpọ okwo ma kpakara ele Izireli tūhnasna mkpoma ma be wụ be mini. ²⁵ Kpa Jọni nọornukpa ẹnu a, ọ kaa, ‘Anụ neeche nụ m bụ m nyele? M bụo m nye wam anụ neele anya a. Kọvu ọ naava n'aznụ m, m kwésige m owhudnahie tọma eriri okoro-ọchi a lawuru.’

²⁶ “Rumu nda m, ele avnurnu Ebereham nụ kpakara ele ẹli berere ele neekpenu Chiokike, izi ọznohia ka bụ nhne be neezni aị. ²⁷ Ele wu nụ Jeruselem nụ ele risi be máa nụ ya bụ Nye Ọznohia, be ghóhiage ikwu-ọnu ele ọwhnurninya be nọogwnu kpakara Ọbochi Ozukwa Inwe. Kọvu be mernu nhne ele ọwhnurninya kwuru mezu nga be kperu a ikpe ẹnwu. ²⁸ Ọ bụ ezi nụ be nwée nhne be ji ma a ikpe ẹnwu, be kaa Pailetigbu a. ²⁹ Nga be mezuru kpakara nhne be kwuru n'okwukwo nsọ gbasiri a, be vudna n'olu ọgba, lite a. ³⁰ Kọvu Chiokike mernu o hi n'ẹnwu lizọ. ³¹ O mernu ele snornu a hi nụ Galili va Jeruselem whnụ a anya. Be bụ ele akebne nyee ele Izireli.

³² “A neezni anụ izi ọma Chiokike kweru ele nda aị ọknani mkwna. ³³ Chiokike mezunnu aị rumu be mkwna wam, hite nụ ome Jizọsi hi n'ẹnwu lizọ. Lele kpa be gbaru Eri Ọma ke ẹbo, ‘Jiwa bụ Nnwọ m, m murnu m ji tna.’

³⁴ “Nhne Chiokike kwuru gbasiri ome ma o hi n'ẹnwu lizọ, o jóoro oro, bụ ka, ‘M jeenye i ngọzi zị nsọ ke kwesiri ọkwnata ovu me kweru Devidi mkwna.’

³⁵ O kwuru nụ hne berere, ‘I jéekwe ma nye nsọ ke i ro oro.’

³⁶ “Devidi mernu nhne Chiokike pioru o mee n'ige ke a, ọ nwụ, be

lite a nū ngeri ilili ele ke a, o ro.
³⁷ Kọvu nye wam Chiokike mernu o
 hi n'ẹnwu lizọ róge oro.

³⁸ “Rumu nda m, anụ mahia nū
 ọ bụ hite nū Jizọsi hne a nọkpo
 okwo ọgbaru mmehie. ³⁹ Hite nū ya,
 kpakara ele kweru jeenwernu ẹhni
 be hite nū kpakara mmehie. Ka bụ
 nhne Iwu Mozizi nwée rikne mee.
⁴⁰ Anya dū anụ ẹli, ọ zị nhne ele
 ọwhnurninya kwuru be mezu n'ẹhni
 anụ,

⁴¹ ‘Le, anụ ele ọnu ojo,
 o ji anụ anya, anụ nwụ ẹnwu,
 kwnornu nū nhne me jọornu
 n'ọbochi anụ,
 bụ nhne anụ jéekweru,
 ọ bụbedi nū nye berere kanụ
 anụ.’ ”

⁴² Kpa Pọlu nū Banabasi
 nọowhoga n'oro ọgbako, be kanụ be
 va n'Ọbochi Ozukwa Inwe berere
 kwunu be ọka. ⁴³ Nga ọgbako
 gbasarụ, agida ele Ju nū ele bnarnū
 okpukpe ele Ju snornu Pọlu nū
 Banabasi. Be nookwunu be ọka ma
 be dazigidne n'oru ke Chiokike.

⁴⁴ N'Ọbochi Ozukwa Inwe berere,
 kpakara ele zị n'ẹli wam znernu ọ
 nurnu ikwu-ọnu Nyenwe aj. ⁴⁵ Nga
 ele Ju whnurnu igbudu badnū
 wam, ọwho-anya jihia n'ovu be,
 be kwu ọka megidne nhne Pọlu
 kwuru, kpasị a iwhnerne.

⁴⁶ Kọvu Pọlu nū Banabasi jiri
 anya rikne kwu ọka, kaa, “Ọ
 zị mkpa nū a znernu ebe ọsno
 kwunu anụ ikwu-ọnu Chiokike,
 kọvu hne anụ juru a, gwnụ ẹhni
 anụ ele kwésile bụdnū kwó okwo,
 a jaagharụ anụ, znekwnusi ele bụo
 ele Ju. ⁴⁷ Kwnornu nū ka bụ nhne
 Nyenwe aj nyernu n'iwu,

‘M ziznernu m anụ ma anụ bụru
 iwhne ke ele bụo ele Ju,
 ma anụ bụru apna ọznohia
 mmehie ke kpakara ọwa.’ ”

⁴⁸ Nga ele bụo ele Ju nurnu nhne
 ka, mkpọma sọru be n'ọnu k'agida,
 be znarni izi ọma Nyenwe aj, ele be

họhiaru kwnornu bụdnū kwó okwo
 kweru.

⁴⁹ Ikwu-ọnu Nyenwe aj gbasarụ
 nū kpakara ẹli. ⁵⁰ Kọvu ele Ju kpasu
 ele risi nū rime ẹli nū ele rinya
 kwu ele ẹli berere ele neekpenu
 Chiokike, be bete ọ kpakna Pọlu nū
 Banabasi ẹhni, be chihala be n'ẹli
 be. ⁵¹ Ele izi wam lịsnama rịzna
 ọchi be megidne be, zne Aịkoniom.
⁵² Ele sno apna Jizọsi zị nū Antiọku
 nwudna k'agida, Enine Nsọ jihia be.

14

Nū rime Aịkoniom

¹ Nū rime Aịkoniom, Pọlu nū Ban-
 abasi znernu nū rime ọro ọgbako ele
 Ju lele kpa be mesi, be kwu ikwu-
 ọnu Chiokike nū rikne ke mernu
 agida ele Ju nū ele bụo ele Ju ghọ
 ele kweru ekwe. ² Kọvu ele Ju ele
 kwé ekwe kpasuru ovu owe ẹhni
 ele bụo ele Ju megidne rumu nda
 aj. ³ Pọlu nū Banabasi daziri pị
 gbu ọkwnu, be kwusi nhne gbasiri
 oru Nyenwe aj rikne. Nyenwe aj
 mesiri ẹnū izi ọma be rikne hite
 n'ẹnū ndu-ẹhni nū ẹnū elekema
 ke be nọornu. ⁴ Kọvu ele ẹli wam
 kewarụ, agwna be danụ ele Ju, ele
 berere dagwunu ele izi wam. ⁵ Ele
 Ju nū ele bụo ele Ju gba iznuznu, be
 nū ele risi be mee be nhne rikne,
 ọ tū be akaworugwu nū o gbu ele
 izi wam. ⁶ Kpa ele izi wam nurnu
 a, be gbazne Lisitira nū Dẹbi, ẹli ele
 Laịkonia, nū ẹli ke gbarụ a gburug-
 buru, ⁷ hne be zị neezni izi ọma.

Nū rime Lisitira nū Dẹbi

⁸ Otu nwerukna zị nū Lisitira nye
 dnarnū mgworo n'ọchi lawuru, ọ
 bụ nye mgworo kpa be murnu a,
 o znéọlele izne. ⁹ Ọ dazị noobno
 nsnị nhne Pọlu nookwu, Pọlu le a
 anya whnū nū o nwernu ọtukwasi
 ovu be ji ọ gwọ a. ¹⁰ Pọlu gweru
 okne nkọli si okokoba kaa, “Lizọ
 n'ọchi i lawuru.” Nwerukna wam
 gbụ ẹwuru, bete neeze izne.

¹¹ Nga agida ele badnū wam
 whnurnu nhne Pọlu mernu, be

bete esi okokoba n'ikwu-onu ele Laiḱonia, kaa, "Chi aḱ gḱlam badnu va lekasi aḱ." ¹² Be jḱta Banabasḱ Zusi, be jḱta Pḱlu Hḱmisi kwnornu nu ọ bu onu nookwu ọka. ¹³ Nye naakwa ariḱohna Zusi ke ọro a zi nu ruwhnu ẹli-ọhna gweya ehni nu igwugwere n'ḱnuhna. Ya nu agida ele badnu wam noopio ọ kwanu ele izi wam ariḱohna.

¹⁴ Nga Pḱlu nu Banabasḱ nurnu nhne be noopio o mee, be dḱwa iwo be, gba ẹso bna n'esilawuru agida ele badnu wam, neesi okokoba, ¹⁵ "Ele nwe m, ndaa nhne anu kwno neeme nhne ka? A bu badnu etekne lele anu. A varu ọ kpḱ okwo izi ọma ma anu hi nu kpakara nhne ka bnana iru whuya, tuḱnasnakwnusi ke Chiokike zi buḱnu, nye mernu oligwe nu ọwa nu okne osimini nu kpakara nhne zi nu rime be. ¹⁶ N'ige wheru ewhe, Chiokike gharuru kpakara ele badnu ma be zne n'apna ke be, ¹⁷ kḱvu, Chiokike mernu ẹhni a whuya iwḱhne hite nu nhne ọma o neeme, o neenye anu mini ozuzo hite n'oligwe, nu mkpuru n'ige o kwesiri, o neenye anu wiri, mee snarnima jihja mkpoma anu." ¹⁸ Ọ bu n'ezḱ nu ele izi wam kwuru ọka kpa, ọ bu nhne raruru ẹhni o mee be gharu ọ kwanu be ariḱohna.

¹⁹ Agwna ele Ju hiri nu Antiḱoku ke Pisidia nu Aḱkoniom va, be dḱru igbudu ele badnu wam yisi n'ẹhni be, be tu Pḱlu akaworugwu, dḱhala a nu rime ẹli be, be neeche nu ọ nwunam. ²⁰ Kḱvu kpa rumu nda gbaru a gburugburu, o lizo lahna nu rime ẹli-ọhna, ke chi bḱru ya nu Banabasḱ zne Dḱbi.

Be lahna Antiḱoku nu rime Siriya

²¹ Pḱlu nu Banabasḱ zne zni izi ọma nu Dḱbi, be nwehja agida ele sno apna Jizḱsi. Be lahna Lisitira, hite pḱi zne Aḱkoniom, zne

Antiḱoku nu rime Pisidia. ²² Be mee ele kweru ekwe gwuzosi rikne, kasi be mkpoma ma be dazigidne n'ḱkwnata ovu, be kaa, "A jeehi nu rime agida awhnuwhnu bna n'ẹli-eze Chiokike." ²³ Nu rime ọgbako Chiokike ọbula, Pḱlu nu Banabasḱ ḱḱhia ele okno badnu, hite nu okpukpe nu ovu onu chete be nu ruwhnu Nyenwe aḱ, nye be kw-nataru mkpoma. ²⁴ Nga be znezuru ẹli Pisidia, be va nu Pamfilia. ²⁵ Be kpḱ okwo izi ọma nu rime Pega, hite pḱi zne Atalja. ²⁶ Be hite n'Atalja kwḱru ọgbo lahna Antiḱoku, hne be gweru be nyewhete n'oru ke Chiokike nu ẹrnu be rnukworu* kḱtna. ²⁷ Nga be vaduru nu rime Antiḱoku, be sukwukḱta ele ọgbako Chiokike kanu be kpakara nhne Chiokike jiri be rnu, nu kpa ọ gba-manu ele buo ele Ju ḱnuhna ma be kweru. ²⁸ Be nu ele kweru ekwe daziri pḱi gbu ọkwnu.

15

Ọgbako ke zi nu Jeruselem

¹ Agwna ele rukna hiri nu Judiya va Antiḱoku bete neezni rumu nda, kaa, "Be nwée rikne znḱhia anu okwolem ma be kparu anu nka, lele kpa Iwu Mozizi kwuru." ² Pḱlu nu Banabasḱ nu be nḱdogbuta gbasiri nhne ka, be kwekḱta nu Pḱlu nu Banabasḱ nu agwna ele zi nu Antiḱoku jeezne Jeruselem whnu ele izi Karaḱsi nu ele okno badnu gbasiri nhne ka. ³ Ele ọgbako Chiokike zizne be, be zne nu rime Fonisia nu Sameria, be kwuhja kpa ele buo ele Ju tuḱnasnakwnusiri Chiokike. Ọtnutnu ka mernu kpakara rumu nda nwudna k'agida. ⁴ Nga be vaduru Jeruselem, ọgbako Chiokike, nu ele izi nu ele okno badnu nabnanyarnu be, be kanu be kpakara nhne Chiokike jiri be mee.

⁵ Kḱvu agwna ele kweru ekwe ele otu ele Farisi gwuzoru, kaa, "Be

* 14:26 Gwnu Ernu Ele Izi 13:1,2.

jaakpariri be nka, kanu be bita Iwu Mozizi.”

⁶ Ele izi nu ele okno badnu zne iznuznu ma be lebna anya nhne gbasiri oka ka. ⁷ Nga be kwuru agida oka gbu okwnu, Pita gwuzoru, kaa, “Rumu nda m, anu magwu kpa n'ige wheru ewhe kpa Chiokike hohiaru m n'esilawuru anu, zne zni ele buo ele Ju izi oma ma be nuru, kweru masi. ⁸ Chiokike nye marnu mkpoma kpakara badnu, gbaru akebe gbasiri be. O nyernu be Enine Nso lele kpa o nyernu ai. ⁹ O kpage ike n'esilawuru ai nu be, o snusnarnu ovu be kwnornu nu be kweruru. ¹⁰ Kini kpayaru anu jaakpa Chiokike iru kina hite n'otukwasi ele kweru ekwe ivu ke ai nu ele nda ai oknani nwée rikne vuli. ¹¹ Oza, a kweruru, be zohia ai hite n'oru Nyenwe ai Jizosi lele be masi.”

¹² Kpakara be daziri bii kpa be noobno nsní nhne Banabasi nu Polu nookwu gbasiri kpakara ernu ndu-ehni Chiokike hiri n'aka be rnu n'esilawuru ele buo ele Ju. ¹³ Nga be kwukworu, Jemisi gwelizo onu kaa, “Rumu nda m, anu bnote m nsní n'onu. ¹⁴ Sajmoni karu kpa Chiokike hiri nu mbom gesi ele buo ele Ju ruwhnu oma a, o mernu agwna be buru ele ke a. ¹⁵ Ikwu-onu ele owhnurninya nu nhne ka dnakotaru n'otu, lele kpa okwukwo nso kwuru,

¹⁶ ‘Nyenwe ai karu, Omekwo, m jaalahna,
m jeegwulizo oro Devidi dnarnu adna,

m jeegweme mkpomkpo oro a, wulizo a,
m jeeme a o gwuzosi rikne berere.

¹⁷ M jeeme ka ma kpakara ele badnu pio Nyenwe ai,

kpakara ele buo ele Ju ele me suk-wuru ma be buru ke m.

Ka bu nhne Nyenwe ai nye mernu kpakara nhne kwuru.

¹⁸ O bu nye mernu ele badnu mahia kpakara nhne hite nu mbom.’ ”

¹⁹ Jemisi nookwuzne, “Echiche m bu ka, a kpakna ele buo ele Ju ehni, bu ele tuhnaakwnusiri Chiokike. ²⁰ Kovu a gbanu be okwukwo, kanu be, be ri wiri obula zila richna be kwaru ariohna nyee renbu, be meko oyi, be riko anu obula be higburu ehigbu, be riko ovnarna. ²¹ Kwnornu nu be noogwnu Iwu Mozizi agida ige wheru ewhe n'oro ogbako be nu kpakara Obochi Ozukwa Inwe, be nokpo okwo ikwu-onu Mozizi nu kpakara eli.”

*Ele izi gbanu ele buo
ele Ju ele okwukwo*

²² Ele izi nu ele okno badnu, be nu kpakara ogbako Chiokike, kpebi o hohia agwna ele badnu n'esilawuru be zizne be Antioku, be nu Polu nu Banabasi. Be hohia Judasi, nye be kwu Basabasi, nu Saikasi, ele rukna lawuru berere ele rumu nda noso anya. ²³ Be gba okwukwo izi ka zizne be,

“Awa ele izi Karaisi nu ele okno badnu, rumu nda anu, neebekwu kpakara rumu nda ele buo ele Ju wu nu rime Antioku, Siriya nu Silisia. A bekwulem anu.

²⁴ A nuru nu agwna ele rukna n'esilawuru ai varu kpakna anu ehni, mee ovu la anu mini hite nu nhne be kwuru, be nuna nhne ka n'onu ai gbasiri a. ²⁵ A gbaru iznuznu n'otu, a kwekorita o zianu anu ele izi a hohiaru, be nu ele enyi ai a whuru n'anya, Banabasi nu Polu, ²⁶ ele gweru budnu be nyee nu nhne oze budnu kwnornu nu n'ernu Nyenwe ai Jizosi Karaisi. ²⁷ A ziyannu anu Judasi nu Saikasi, ele jaakanu anu

nụ ruwgnu nụ ruwgnu nhne a gbaru n'okwukwo. ²⁸ Aị nụ Enine Nso kwekotaru, a tukwasi ivu berere, be gweme kpakara nhne ka zi mkpa. ²⁹ Anụ riko wiri obula be kwaru ariohna nyee renwu, anụ riko onnarna, anụ riko anọ obula be hıgburu ehıgbu, anụ meko oyi. O joburunu anụ oma o buru anụ mee kpm. Anụ dazikwaru nkari."

³⁰ Be zizne ele izi wam Antioku, nga be duru Antioku, be sukwukota kpakara ele kweru ekwe nyega be okwukwo izi wam. ³¹ Nga ele badnu wam gwnurnu okwukwo izi wam, ovu sori be n'onu k'agida kwnornu nū izi okwnagidne wam. ³² Judasi nū Saılası, ele bu ması ele owhnurninya, kwu oka gbu okwnu naagba be inwe. ³³ Be daziri ige mati, be zihnalala be n'udno znekwusi ele ziyaru be. [³⁴ Kovu o masiri Saılası o daziri pii.] ³⁵ Polu nū Banabasi daziri ige mati nū Antioku be nū agida ele berere, be zne kpo okwo ikwu-onu Nyenwe ai.

Polu nū Banabasi kewaru

³⁶ Omekwo, Polu kanu Banabasi, "Ngwa ma a lahna, lekasi rumu nda ai nū kpakara eli-ohna hne a znirni izi oma Nyenwe ai, whnu kpa be naagbali." ³⁷ Banabasi pi-oru ma be nū Joni Makı snornu zne. ³⁸ Kovu Polu kwege o snornu be, kwnornu a dazıgidnege n'ernu wam, kovu o ghasaru be nū Pamfilia. ³⁹ Be dogbuta ka k'agida, be kewa ehni be. Banabasi kwuru Makı kwowhe mini zne Saıporosi. ⁴⁰ Polu horu Saılası, rumu nda gweru be yisi n'oru ke Nyenwe ai, be whoga. ⁴¹ O gawhe Siriya nū Silisia naagba kpakara ogbako Chiokike inwe.

16

Timoti snornu Polu nū Saılası zne

¹ Polu zne Debi nū Lisitira. Otu nye sno apna Jizosi zi pii, nye

rehna a bu Timoti, nne a bu nyerinya Ju ke kweru ekwe, kovu nda a bu nye Giriki. ² Kpakara rumu nda ele zi nū Lisitira nū Aikoniom nookwu Timoti oka oma. ³ Polu pioru o kwuru Timoti zne, o kpa a nka. O mernu ka kwnornu nū kpakara ele Ju wu n'eli ka maam nū nda a buo nye Ju. ⁴ Kpa be neezne hite n'otu eli-ohna du n'eli-ohna berere, be nyee ele kweru ekwe iwu ke ele izi nū ele okno badnu zi nū Jeruselem nyernu, kanu be be bita kpakara iwu ka. ⁵ Kpakara ogbako Chiokike gwuzosi rikne n'okwnata ovu, naabahnası n'obochi n'obochi.

Polu whnurnu owhnurninya nū Torasi

⁶ Be gawhe n'esilawuru eli Firigia nū Galasia, kwnornu nū Enine Nso kwele be kpo okwo izi oma nū eli Esia. ⁷ Nga be duru n'ike eli Misia, be pio o zne eli Bitinia, kovu Enine Jizosi kwele be. ⁸ Kam kpayarū be jiri zne Misia nū Torasi. ⁹ Polu whnu owhnurninya n'abali hne o whnurnu otu nwerukna Masidonia, gwuzo nū ruwgnu a naariasno a, "Bikno, va Masidonia yisinu ai aka." ¹⁰ Kpa Polu whnurnu owhnurninya ka, ngagam a jiknernu o zne Masidonia, kwnornu nū a kweru nū Chiokike sukwuru ai kpo okwo izi oma pii.

Lidiya nū ele oro a

¹¹ A kworu ogbo hite nū Torasi otu ngam zne Samotirasi, n'ekile a zne Niapolisi. ¹² A hite nū pii zne Filipai, eli ele Rom nechi ke bu risi ochichi eli Masidonia. A daziri obochi ele nū ele n'eli wam. ¹³ N'Obochi Ozukwa Inwe a whoga n'eli-ohna zne ngeri osimini, hne a leru anya nū a jowhnu hne be kpe okpukpe. A daziri eli bete o kwunu ele rinya ele gbakoru pii oka. ¹⁴ Otu nye bnoteru nsni bu Lidiya nye hi nū Taıtira, nye neere iwo odno odno. O

bụ nwerinya neekpenụ Chiokike, Nyenwe aị kpume mkpoma a, o bno nsni nhne Pọlu nookwu. ¹⁵ Nga be wuru a mini ya nụ kpakara ele ọro a, o sukwa aị, kaa, “Ọ buru nụ anụ kweru nụ m bụ m nye kweru nụ Nyenwe aị, anụ va daziri n'oro m.” O kwnagidne aị.

Pọlu nụ Saịlasi n'oro ikelu

¹⁶ Otu ọbochi kpa a neezne hne okpukpe, otu ọhi rinya nye renwu ojo nwugwu zuru aị, nye nookwu nhne jeeme n'ige zi nụ ruwhnu. Ọ naakpanu ele nwe a agida iwai hite n'owhnmninya. ¹⁷ Nnwọ rinya ka snornu aị nụ Pọlu neesi okokoba, kaa, “Ele rukna ka bụ ele izi Chiokike ke Kakwo Nhne Dum Olu. Be neegesi anụ apna anụ jeenwe ọznohia.” ¹⁸ Ka bụ nhne o neeme agida ọbochi, tem ovu we Pọlu ẹhni, ọ tūhnasna kanu renwu ojo wam, “M ji m rewhna Jizosi Karaịsi nyee i iwu, hi nụ rime a whuya.” Renwu ojo wam hi nụ rime a whuya ngangam.

¹⁹ Nga ele nwe a whnurnu nụ apna be neeji naakpa iwai mesnirni, be pnurnu Pọlu nụ Saịlasi zne n'esilawuru ahia n'aka ele neechi ẹli-ohna. ²⁰ Be gwuzote be nụ ruwhnu ele risi, kaa, “Ele rukna ka bụ ele Ju, be neegweya mkpakpo nụ rime ẹli-ohna aị. ²¹ Be neezni omen'eli ke megidnenu iwu aị ele Rom, ke a nwée rikne bitali mọbu mee nhne be neezni.”

²² Agida badnu wam yisi aka megidne be, ele risi dowa iwo Pọlu nụ Saịlasi, nyee iwu be pnia be nhne. ²³ Nga be pniakworu be nhne k'agida, be tūbna be nụ rime ọro ikelu, kanu nye risi ọro ikelu o legidne be anya nkari. ²⁴ Nga nye risi ọro ikelu nurnu iwu ka, ọ tūbna be nụ rime rime ọro ikelu, tūsi ọchi be nụ rime igwe isisi.

²⁵ N'esilawuru abali Pọlu nụ Saịlasi bete neekpe okpukpe, n'ogwnunu Chiokike eri ọzarni, ele ikelu berere noobnonu be nsni. ²⁶ Ngangam, ẹli tneru enye, ke

mernu ntụ-eli ọro ikelu mernu imerne. Ngangam, kpakara ọnuhna gbamarnu, ijigba dnahnala n'ehni kpakara ele ikelu. ²⁷ Nye risi ọro ikelu wam tnenyarnu n'anyarna, nga ọ whnurnu kpakara ọro ikelu gbamarnu, o che nụ kpakara ele ikelu gbawhulem, ọ mniornu amaogwnu a ma o gbu ẹhni a. ²⁸ Kọvu Pọlu siwama okokoba, kaa, “I mékasi ẹhni i nhne, kpakara aị zi hna.”

²⁹ Nye nye risi ọro ikelu wam kaa be nyee a tonji, ọ gbabna rime ọro ikelu, ọ marnu rururu dna n'eli n'ochi Pọlu nụ Saịlasi. ³⁰ O kwuhia be, sikwa be, “Ele nwe m, kini bụ nhne me jeeme ma be znohia m?”

³¹ Be kaa, “Kweru nụ Nyenwe aị Jizosi, be joznohia ji nụ ele ọro i.” ³² Be kwunu a izi oma Nyenwe aị, ya nụ kpakara ele zi n'oro a. ³³ N'ige abali wam, nye risi ọro ikelu wam kwuru be, snu ẹnya be, otu ngam be wu ya nụ ele ọro a mini. ³⁴ Nye risi ọro ikelu wam kwuru Pọlu nụ Saịlasi la n'oro a, nyee be wiri, mkpoma sọru a n'onu, ya nụ ele ọro a, kwnornu nụ be kweruru nụ Chiokike.

³⁵ N'osisi, ele risi ẹli-ohna zizne ele badnu be sigbasi ele rukna wam la. ³⁶ Nye risi ọro ikelu wam kanu Pọlu, “Ele risi nyernu iwu ji nụ Saịlasi la. Anu la n'udno.”

³⁷ Kọvu Pọlu kanu ele wam be duyaru, “Be mágele aị ikpe nhne ojo ọbula, be pnia aị nhne n'ahia, hne a bụ ele Rom. Be tūbna aị n'oro ikelu. Kina, be neesigbasi aị nụ mgwugwa? Óza! Ele ọchichi ele risi ẹli-ohna jaava hna, gbahia aị n'oro ikelu.”

³⁸ Ele wam znernu kanu ele risi ẹli-ohna nhne Pọlu kwuru. Nga be nurnu nụ be bụ ele Rom, ogwnu turu be. ³⁹ Be zne riasno be, gbahia be n'oro ikelu, kanu be whoga nụ rime ẹli be. ⁴⁰ Pọlu nụ Saịlasi whoga n'oro ikelu, zne n'oro Lidiya. Be nụ rumu nda whnu, be kwunu

be ikwu-ọnu ọsnuta mkpọma, gharu be, la.

17

Nu rime Tesalonika

¹ Be gawhe nu rime Amfipolisi nu Apolonia, be vadu Tesalonika, hne be whnrnu ọro ọgbako ele Ju. ² Lele kpa omen'eli Pọlu zi, o zne n'oro ọgbako ele Ju, n'Obochi Ozukwa Inwe ọbochi ẹto, ya nu ele badnu kwurita ọka nhne zi n'okwukwo nsọ. ³ O kọwanu be, gesi be nu Karaisi jaata awhnwuhnu, omekwo, o hi n'enwu lizọ. Pọlu kanu be, "Jizọsi nye me nọkpo okwo a, bu Karaisi wam." ⁴ Agwna be kweru, snornu Pọlu nu Saịlasi, ma agida ele buo ele Ju neekpenu Chiokike nu agida ele rinya be marnu rewhna be.

⁵ Kọvu ele Ju kwnornu awuwa, chikota agwna ele ojo zi n'ahia, be lizọ megidne be. Okne mkpakpo dna n'eli wam. Be zne n'oro Jasoni ma be pnuhia Pọlu nu Saịlasi nyee ele wam. ⁶ Kọvu kpa be whnuge be, be pnurnu Jasoni nu rumu nda berere zne nu ruwhnu ele risi eli, neesi okokoba, kaa, "Ele rukna ka noovuya mkpaghasi kpakara ohna valam eli ai. ⁷ Jasoni bikwataru be n'oro a. Be za naabita iwu Siza, be naakaa eze berere zi, nye be nookwu Jizọsi." ⁸ Be ji ikwu-ọnu nu kpa mee okne mkpakpo dna n'eli-ohna ma n'esilawuru ele risi eli. ⁹ Ele risi eli mee Jasoni nu ele ya nu be sno kwu iwu, be sigbasi be la.

Nu rime Beria

¹⁰ Nga chi jiri, rumu nda zihala Pọlu nu Saịlasi zne Beria. Nga be duru, be zne n'oro ọgbako ele Ju. ¹¹ Ele zi nu Beria nwernu ovu oma karu ele zi nu Tesalonika. Mkpọma be jiknenu o bno nsni n'ikwu-ọnu ka, be nyosna rime okwukwo nsọ kpakara ọbochi ma be whnu nhne Pọlu nookwu o bu ezi ọka. ¹² Agida ele Ju kweru, ma agida ele buo

ele Ju, ka bu ele rinya be marnu rewhna be, nu ele rukna, kweru masi.

¹³ Kọvu nga ele Ju ele zi nu Tesalonika nrnu nu Pọlu nọkpo okwo izi oma Chiokike nu rime Beria, be va kpakne ovu ele badnu megidne Pọlu. ¹⁴ Ngangam, rumu nda zihala Pọlu zne ngeri osimini, kọvu Saịlasi nu Timoti dazigidne nu Beria. ¹⁵ Ele rukna sno Pọlu snornu a du Atensi. Pọlu kanu be, be kanu Saịlasi nu Timoti kwnusi a wara wara. Ele rukna lahna Beria.

Nu rime Atensi

¹⁶ Kpa Pọlu neese ma Saịlasi nu Timoti vakwnusi a n'Atensi, o gburu a igbugbu kpa o whnrnu nu kpakara ele eli wam neekpenu renwu zi ọdo n'odo. ¹⁷ Ya nu be kwurita ọka n'oro ọgbako ele Ju, ma ele Ju ma ele buo Ju ele neekpenu Chiokike. Ya nu kpakara ele o whnrnu nu rime ahia kpakara ọbochi nookwurita ọka. ¹⁸ Agwna ele zni nhne be kwu ele Epikuri nu ele Sitoiki nu Pọlu nọdogbuta, ele ka kaa, "Ndaa nhne nye iwhnrniwhno ka nookwu?" Ele berere kaa, "O nookwu nhne gbasiri chi ikne." Be kwuru ka kwnornu nu Pọlu nọkpo okwo izi oma gbasiri Jizọsi nu kpa o hiri n'enwu lizọ. ¹⁹ Be kwuru Pọlu zne n'ogbo ele Ariopagosi, kaa, "A piuru o mahia nhne gbasiri iznizni ikne i nookwu. ²⁰ Agwna nhne i nookwu bu nhne ikne nu nsni ai, a piuru o mahia risi ọka ka." ²¹ (Kpakara ele Atensi nu ele eli berere wu nu Atensi nootuwu ige be noobno nsni nu otutnu ikne obula varu.)

²² Pọlu gwuzoru nu ruwhnu ọgbako ele Ariopagosi, kaa, "Ele rukna Atensi, m whnrnu m nu anu nwernu ovu okpukpe n'apna obula. ²³ Kpa me neezne izne nu rime eli anu, m whnrnu m nhne zi ọdo n'odo anu neekpenu, m whnrnu m masi otu ojo ariohna be gbasiri nhne n'olu a, 'Nyee Chi ke a maa.'

Nye wam anụ neekpenu, ọ bụ n'ezị nụ anụ máa, bụ nye me nookwu ọka gbasiri a. ²⁴ Chiokike ke keru ọwa nụ kpakara nhne zị nụ rime a, bụ Nyenwe oligwe nụ ọwa, o wú n'oro okpukpe ke ele badnụ jiri aka be wu. ²⁵ Nhne badnụ mernu nyee a zila mkpa, hne ọ bụ ya neenye badnụ budnu nụ inwe nụ kpakara nhne. ²⁶ Hite nụ otu badnụ o keru kpakara mba zị n'ọwa, mee be wuru nụ kpakara ọwa. O jiri aka a kpa ike ige kwesiri nụ hne ele badnụ joowu n'ọwa. ²⁷ O mernu ka ma ele badnụ pio a, dna ndịdna gbasiri, pohia a. Kọvu Chiokike zila ikere hne a zi. ²⁸ Lele kpa otu badnụ kwuru, 'A zị budnu, neezne izne nụ rime a.' Agwna ele nkari ọkwukwo anụ karu, 'A bụ rumu a masị.'

²⁹ "Hne a bụ rumu Chiokike, a chéko nụ Chiokike nụ lele nhne ọbula be pniornu ọnio lele golu mọbu siliva, mọbu akaworugwu ke badnụ jiri nkari aka a nụ akoniche a pni. ³⁰ Chiokike lewhuru ige badnụ máa nhne anya, kọvu, kịtna, o nyernu iwu kpakara ele badnụ hi nụ nhne ojo be whuya. ³¹ Kwnornu nụ ọ bitaru otu ọbochi o jeeji ikpe zị snam kpe kpakara ọwa ikpe, hite n'aka otu badnụ o hohiaru. O mernu ka whuya iwhne kwnornu nụ o mernu o hi n'ẹnwu lizo."

³² Nga be nurnu Pọlu kwuru nhne gbasiri olizo n'ẹnwu, agwna be mee a nhne rumu, kọvu agwna be kaa, "A pioru ọ nurnu nhne ka n'onu i berere." ³³ Pọlu whoga nụ rime ọgbako be. ³⁴ Agwna ele rukna snornu Pọlu kweru, n'esilawuru be bụ Dionisiosi nye otu ele Ariopagosi. Otu nwerinya rewhna a bụ Damarisi nụ ele berere kweru masị.

18

Nu rime Korinti

¹ Nga ka wheru, Pọlu whoga nụ Atensi zne Korinti. ² Ọ whnurnu

otu nye Ju, rewhna a bụ Akwila, nye be murnu nụ Pontososi, nye hiri n'Itali va, ya nū nnwerne a Prisila, kwnornu Kalaudiōsi nye neechi nyernu iwu kpakara ele Ju whoga nū rime Rom. Pọlu zne ọ whnụ be. ³ Ya nū be wuru, o snornu be rnū ernalu ome tenti, kwnornu nū be nwernu otu aka ernalu. ⁴ O nookwu ọka n'oro ọgbako ele Ju kpakara Ọbochi Ozukwa Inwe, naakanu ele Ju nū ele Giriki ọka.

⁵ Nga Saịlasi nū Timoti hiri nū Masidonia va, Pọlu gweru kpakara ige yisi nū ọkpo okwo izi oma, naagba ama nū Jizosi bụ Karaisi nyee ele Ju. ⁶ Nga be lizoru megidne Pọlu, kpari a, ọ lịsnama iwo a kanu be, "Ovnarna anu dazim nū risi anu, aka m zị richna. Hite kịtna, m jeeznekwnusi eli ele buo ele Ju."

⁷ Ọ gharu be, zne wuru n'oro otu nye buo nye Ju neekpenu Chiokike, rewhna a bụ Taịtosi Jositosi, nye ọro a n'oro ọgbako ele Ju gba. ⁸ Nye risi ọro ọgbako ele Ju wam, nye rewhna a bụ Kirisiposi, kweru nū Nyenwe ai, ya nū ele ọro a, nū agida ele berere nū rime Korinti nurnu izi oma, kweru, be wu be mini. ⁹ Pọlu whnurnu ọwhnurnunya n'otu abali, Nyenwe ai kanu a, "Ogwnu tuko i, ọokpo okwo, i kpūsni onu i. ¹⁰ M dagwunu m ji, ọ za nye jeenwe rikne mekasi i nhne, m nwernu m agida ele badnū n'eli ka." ¹¹ Pọlu daziri n'eli wam otu awha n'ẹnwa isunu, neezni ele badnū ikwu-onu Chiokike.

¹² Nga Galio bụ nye neechi Akaya, ele Ju gbakoru n'otu mee mkpakpo megidne Pọlu, be kwuru a zne n'oro ikpe. ¹³ Be kaa, "Nwerukna ka neezni ele badnū kpa be jeekpenu Chiokike ke megidnurnu iwu ai."

¹⁴ Pọlu noopio o kwu ọka nga Galio kanu ele Ju, "Ọ buru nū ka bụ nhne ojo ke megidnurnu iwu eli, m joobnonu anu nsni. ¹⁵ Kọvu hne ọ bụ nhne gbasiri rewhna, n'oka ke iwu anu, anu lebna anya nū rime a, m jeenwe rikne kpe ikpe

gbasiri a.”¹⁶ O chihala be n'oro ikpe.
¹⁷ Be nwudne Sositenisi, nye risi oro
 ogbako ele Ju, li a nhne nu ruwhnu
 oro ikpe. Kovu o gbasiila Galio rja rja.

*Polu lahnarnu Antiokoku
 nu rime Siriya*

¹⁸ Polu nu rumu nda daziri nu
 Korinti agida obochi, o whoga, Prisila
 nu Akwila snornu a zne Siriya. O ko
 rukeri-ize a nu Kenkiria, kwnornu
 mkwna o kweru ige wheru ewhe.
¹⁹ Be du Efesosi, Polu ghasa Prisila
 nu Akwila. O bna nu rime oro
 ogbako ele Ju, ya nu ele Ju kwurita
 oka. ²⁰ Be kanu a, o daziri gbu
 okwnu, kovu o kwéle. ²¹ Nga o naala,
 o kanu be, “O buru o masi Chiokike,
 m jeehiehnakwnusi anu.” O kworu
 ogbo whoga nu Efesosi. ²² Nga
 o duru Sizaria, o zne Jeruselem
 bekwu ogbako Karaishi, hite pii zne
 Antiokoku. ²³ O daziri ige mati pii,
 o whoga zne nu rime Galasia nu
 Firigia, naagba kpakara ele kweru
 ekwe inwe.

Polu nu rime Efesosi

²⁴ Otu nye Ju rewhna a bu Apolosi,
 nye be muru nu Alekizandaria varu
 Efesosi, o bu nye nkari oka, nye
 marnu nhne be gbaru n'okwukwo
 nsu nkari. ²⁵ Be zuru a n'apna ke
 Nyenwe ai. O ji onwunwu bekwnu
 mkpoma zni nhne gbasiri Jizosi nu
 kpa o kwesiri, kovu o magwu nhne
 gbasiri owu mini Joni kpoi. ²⁶ O
 bete nookwu oka n'anya rikne n'oro
 ogbako ele Ju. Nga Prisila nu Akwila
 nuru a, be kwuru a la n'oro be,
 znikwata a n'apna Chiokike nkari.

²⁷ Apolosi kpebi o zne Akaya,
 rumu nda ele zi n'Efesosi gba
 okwukwo ma rumu nda ele zi
 n'Akaya nabnanya a. Nga o duru, o
 znekwnusi ele kweharu hite n'oru
 Chiokike, o yinu be aka. ²⁸ Hite
 n'anya rikne ke oka a, o mernu ele
 Ju kpusni onu n'ohna, o mernu be
 mahia hite n'okwukwo nsu nu Jizosi
 bu Karaishi.

19

Polu nu rime Efesosi

¹ Kpa Apolosi zi nu Korinti, Polu
 gawheru nu rime eli vadu Efesosi.
 O whurru agwna ele sno apna
 Jizosi pii. ² O sikwa be, “Anu nahiala
 Enine Nso kpa anu kweruru?”

Be kaa, “A nuna rja rja ma o zi
 nhne be nookwu Enine Nso.”

³ Polu sikwa be, “Nda kpa be wuru
 anu mini?”

Be kaa, “Hite n'owuwu mini Joni.”

⁴ Polu kaa, “Jonu wuru ele
 tuhnasarnu nu nhne ojo be mini,
 o kanu ele Izireli be kweru nu
 nye naava n'aznu a, nye wam bu
 Jizosi.” ⁵ Nga be nuru a, be wu be
 mini nu rewhna Nyenwe ai Jizosi.

⁶ Polu tukwasi be aka nu risi, Enine
 Nso dnakwasi be, be kwu oka nu
 riro ikne, kwusa izi oma Chiokike.
⁷ Be hna lele ele nri ele rukna
 lawuru.

⁸ Polu zne n'oro ogbako ele Ju,
 enwa eto ya nu be nodogbuta, o
 jiri anya rikne kwu oka gbalu o
 kanu ele Ju nhne gbasiri eli-eze
 Chiokike. ⁹ Kovu agwna be mernu
 risi rikne, be kwéle o kweru, be
 kwu oka ojo megidne apna Nyenwe
 ai nu ruwhnu agida ele badnu.
 Polu gharu be, kwuru ele sno
 apna Jizosi, ya nu be nookwurita
 oka kpakara obochi n'oro omumu
 okwukwo Tairanosi. ¹⁰ Be mernu
 nhne ka awha lawuru ke mernu
 kpakara ele wu n'eli Esia nuru
 ikwu-onu Nyenwe ai, ma ele Ju nu
 ele buo ele Ju.

¹¹ Chiokike nuru ernu elekema
 zi n'ichne hite n'aka Polu. ¹² Hite
 n'ehni a be neegwepiya wepe nu
 nkiti nhne gweznenu ele nriria zi
 odo n'odo ji, be gwu be, renwu ojo hi
 n'ehni be whoga.

¹³ Agwna ele Ju ele naagghari
 neechihala renwu ojo pio o ji rewhna
 Jizosi mee kpam. Be kanu renwu
 ojo, “M neenye i iwu nu rewhna
 Jizosi nye Polu nokpo okwo a.”

¹⁴ Rumu rukna esau otu nye Ju,

nye risi ariohna rewhna a bu Sikeva, mernu kpa. ¹⁵ Kovu renwu ojo wam kanu be, “M maam Jizosi, m maam Polu, kovu anu bu ele kele?” ¹⁶ Nwerukna wam renwu ojo wam wu nu rime a bna be, megbu kpakara be, mekasi be ehni. Be hi nu rime oro wam vuru oru, gbaru eto gbawhu.

¹⁷ Kpakara ele Ju nu ele buo ele Ju wu nu Efesosi nurnu nhne ka, ogwnu tu kpakara be. Be sobisinu rewhna Nyenwe ai Jizosi k'agida. ¹⁸ Agida ele kweru ekwe varu kwuhia nhne be mernu nu ruwhnu ele badnu. ¹⁹ Agida ele amusu vuyaru kpakara okwukwo be, kpo be bekwnu nu ruwhnu ele badnu. Be gwnukota onu ahia be, pokwu mkpuru iwai siliva isne. ²⁰ Kpam ikwu-onu Chiokike gbasaru, ji iknernema gwuzosi rikne.

²¹ Nga nhne ka mekworu, Polu kpebi o gawhe Masidonia nu Akaya zne Jeruselem. O kaa, “Me znekwo, m jeezne Rom.” ²² O zizne ele neeyinu a aka izi, Timoti nu Erasitosi, zne Masidonia. O daziri igemati n'eli Esia.

Eli ghara ghara n'Efesosi

²³ Okne eli ghara ghara dnarnu n'Efesosi kwnornu n'apna Nyenwe ai. ²⁴ Otu nye nookpu siliva, nye rewhna a bu Demetirisi, nye nookpu oro igbudu Diana, chi ele Efesosi, nye mernu ele ernu a nwe mbnarna k'agida. ²⁵ O sukwukota ele ernu a nu kpakara ele nu ya nwernu otu aka ernu, o kanu be, “Anu magwu nu a neenwehia agida iwai hite n'ernu ai. ²⁶ Anu noowhnu, noonu nhne badnu ka be kwu Polu neeme. O karu nu chi be jiri aka kpu buo chi rira rira. O mernu agida ele badnu kweru oka a, nu hna n'Efesosi ma nu kpakara eli Esia. ²⁷ O buo nu ernu ai joowhu dai, kovu ogwnu nootu ai nu oro okne chi ai Diana joburu nhne etekne, igwugwu a whu, bu chi ke kpakara

ele Esia nu kpakara owa nookponu risi eli.”

²⁸ Nga agida ele badnu wam nurnu a, onuma jihia be mkpoma, be bete neesi okokoba, “Diana ele Efesosi bu dikne.” ²⁹ Mkpakpo wam gbasa kpakara eli-ohna. Agida ele badnu wam nwudne Gayosi nu Arisitakosi, ele rukna Masidonia be nu Polu sno neezne izi, pnurnu be zne ogbakoro eli-ohna. ³⁰ Polu pioru ma o zne nu ruwhnu ele badnu wam, kovu ele kweru ekwe kwela a. ³¹ Agwna ele neechi echi ele enyi Polu zi izi, naariasno a, o gesiko ehni a n'ogbakoro.

³² Kovu nu mkpakpo zi nu rime oro ogbako wam, agwna badnu neesi otu nhne, ele berere neesi nhne berere, ele kakwo n'esilawuru be ma nhne be kwnornu gbako. ³³ Agwna be kaa nu Alekizanda bu nye risi mkpakpo wam, ele Ju gwuzote a nu ruwhnu ohna. Alekizanda whenu be aka ma o nwernu rikne kwu oka, ma o gohoru onu nu ruwhnu ele badnu.

³⁴ Kovu nga be mahiaru nu o bu nye Ju, be si okokoba n'otu onu lele awa lawuru, kaa, “Diana ele Efesosi bu dikne.” ³⁵ N'ipne-aznu, nye gba okwukwo eli-ohna mee be daziri bii, o kaa, “Ele rukna Efesosi, ele badnu magwu nu eli Efesosi bitaru oro Diana nu igbudu a ke hiri n'olu dna. ³⁶ Badnu nwela rikne gonahoru nhne ka. Anu daziri bii, anu mee nhne buo oma. ³⁷ Anu kwuyaru ele rukna ka hna, o bu n'ezini be znuge buznu n'oro Diana, mobu kpari chi ai. ³⁸ O buru nu Demetirisi nu ele ernu a noobno nye obula nhne, obochi ikpe zi, ele risi ikpe zimako, be kpe ehni be ikpe nu ruwhnu ele ikpe. ³⁹ O zi nhne berere anu pioru, be jookwu a n'oro ogbako ikpe lele kpa iwu kwuru. ⁴⁰ Kwnornu nu ogwnu nootu ai nu be jaakaa nu a mernu mkpakpo nu nhne mernu tna. A nwela rikne kwali risi mkpakpo ka

mọbu kaa nhne vuyarụ a.”⁴¹ Nga o kwukworu kpa, ọ gbasa ọgbako wam.

20

Pọlu znernu Masidonia

nụ Girisị

¹ Nga mkpakpo wam biri, Pọlu sukwukọta ele kweru ekwe n'otu, kwunu be ọka ọsnuta mkpọma, ọ kanụ be, be dazikwaru nkari, o whọga zne Masidonia. ² O zne nụ rime kpakara ẹli wam nookwu agịda ikwu-ọnu ọsnuta mkpọma tem ọ vadu Girisị. ³ Ọ daziri pji ẹnwa ẹto. Ele Ju naagba iznuznu nhne be jeeme a kpa o pioru o zne Siriya, o kpebi ọ lahna hite nụ Masidonia. ⁴ Sopata nnwọ Pirosi nye Beria snornu a zne, ma Arisitakosi nụ Sekundosi hi nụ Tēsalonika, Gayosi hi nụ Dēbi, Taikikosi nụ Tirofimosi ele hi n'Esia, nụ Timoti. ⁵ Ele ka beru ọsno neese aị nụ Torasi. ⁶ Nga Iriri Brēdi Whúge Ọwhu wemernu, a hi nụ Filipaị kwọru ọgbo zne ke ọbochi isne wheru dū Torasi. A daziri otu ikwezu.

Pọlu znernu Torasi

⁷ N'ọbochi mbom n'ikwezu, kpakara aị gbakọru ma a ri wiri n'otu, Pọlu bete nookwunu ele badnụ ọka tem dū n'esilawuru abali, hne ọ bu nụ ọ naala n'osisi. ⁸ Agịda tōnji noonwu n'oro olu hne a zị n'ọgbako. ⁹ Otu nnwọ ikoro rukna rēwhna a bu Yutikosi dazigwu ẹli n'olu mgbo-wekpeke. O bete neezni anyarna kpa Pọlu zị kōriri nookwu ọka, o hi n'olu ọro ke ikwnu ẹto dna n'ẹli n'anyarna. Be vulizo a, kovu ọ nwunam. ¹⁰ Pọlu gbadna ẹli, dnagidne a, bnagidne a, ọ kaa, “Ogwnu tūko anụ, ọ zị bụdnu.” ¹¹ Ọ lahna nụ rime ọro olu, nyawa brēdi, ri, kpa o kwukworu ọka gbu ọkwnu tem ẹhnam wasi, ọ la. ¹² Be kwula nnwọ ikoro rukna wam ọro nū bụdnu, be snuta be ovu k'agịda.

Hite nū Torasi zne Miletosi

¹³ A bna ọgbo kwọru zne Asosi, hne a jookwuru Pọlu n'ogbo. Ọ kannụ aị a mee kpm, o jeeji ọchi zne pji. ¹⁴ Kpa o kwnusiri aị nū Asosi, a vuru a n'ogbo zne Mitelini. ¹⁵ N'ekile a, a hi nū pji kwọru ọgbo zne nhne zị Kiosi ndundu. N'ọbochi ke sno a, a dū Samosi n'ọbochi ke berere, a dū Miletosi. ¹⁶ Pọlu kpebiri ọ kwọru ọgbo whe Efesosi ma ọ gharu o tuwhu ige n'Esia. Ọ zị a wara wara ọ dū Jeruselem, ọ buri nū o jeekwe o mee n'ọbochi Pentikosi.

Pọlu kwunnu ele okno badnụ Efesosi ọka

¹⁷ Pọlu zizne izi hite nū Miletosi zne Efesosi kanu ele okno badnụ ọgbako whnụ a. ¹⁸ Nga be vaduru, ọ kanu be, “Anụ magwu kpa me tuwhuru ige me nū anu zị, hite n'ọbochi me varu ẹli Esia. ¹⁹ M ji m ovu hieru ẹli nū anya-mini ẹkwna rnu ẹnu lele nnwọ izi Chiokike, ọ bu n'ezi nū ele Ju ji mmuma ojo be kpakna m ẹhni. ²⁰ Anụ magwu nū ọ zá nhne ke jaabnanu anu iru ke me tugwannu anu kpa me neezni anu izi oma, kovu m znirni m nhne nū ruwhnu ohna nū hite n'oro anu zị ichne ichne. ²¹ Ma ele Ju ma ele bụo ele Ju, m dōru m anu aka nū nsni, ma anu hi nū nhne ojo anu tūhnasnakwnusi Chiokike, kweru nū Nyenwe aị Jizosi. ²² Hite n'obno nsni nhne Enine Nso kwuru, m jeezne Jeruselem, m mām nhne jaadnakwasị m pji. ²³ Kovu m magwu m nū rime kpakara ẹli-ohna, Enine Nso dōru m aka nū nsni, nū ikelu nū ọkpagbu neese m. ²⁴ Kovu nū kpakara nhne ka zá naakpa m, m zá m nọogwnu bụdnu m nū nhne zị mkpa, ma m rnukwo m ẹnu Nyenwe aị Jizosi nyernu m me rnu. Ẹnu wam bu ọ kpo okwo izi oma oru Chiokike.

²⁵ “M zneghari nū n'esilawuru anu zni izi oma ẹli-eze Chiokike. M magwu m nū anu jowhnu m

anya berere. ²⁶ Me kanụ anụ tna, nụ ọ zà nye ikpe ọvna a jaama m. ²⁷ Kwnornu nụ ọ zà nhne bụ echiche Chiokike ke me bítaru, gharu ọ kanụ anụ. ²⁸ Anya dụ anụ ẹli n'ẹhni anụ, anụ legidne rụmu atnurnu Chiokike ke Enine Nso yisiri n'aka anụ. Anụ znu rụmu atnurnu ọgbako Chiokike jiri ọvna Nnwọ a zuru. ²⁹ M magwu m nụ me la, edu wanohia jaava n'esilawuru anụ, be jódonu rụmu atnurnu wam obirizi. ³⁰ Ige wawa nga ele zi n'esilawuru anụ joolulu ezi ọka wam ma be duwhu ele kweru ekwe, mee be snornu be. ³¹ Anya dụ anụ ẹli, anụ chenwanya nụ m ji m agida anya-mini ẹkwna iwhnehnie nụ abali neezni anụ nhne awha ẹto.

³² “Kítna, m neeyisi anụ n'aka Chiokike nụ ezi ọka ke ikwu-onu oru a, ke nwernu rikne o wulizo anụ olu lele ọro, nyee anụ ngozi nhne okehia ke a n'esilawuru ele ọ bítaru nso. ³³ M nwége m ọwho-anya nụ hne siliva mọbu golu mọbu iwo nye ọbula zi. ³⁴ Anụ magwu nụ aka m lawuru rnuhiaru kpakara nhne ke zi m mkpa, nụ ke me nụ ele sno m. ³⁵ M gesiri m anụ nụ hite n'ernu aka aị, a jeeyisinu ele zà rikne aka. Anụ chenwanya ikwu-onu Nyenwe aị, ‘Owa ọma zinu nye neekesi nhne kakwo nye nanahuru nhne.’ ”

³⁶ Nga Pọlu kwukworu ọka ka, ya nụ be gwute mpnerne ọchi n'ẹli kpe okpukpe. ³⁷ Kpakara be naakwna ẹkwna kpa be bnakwnusiri a, snutu a ọnu ipne-aznu. ³⁸ Ẹhni nwurnu be n'ikwu-onu wam o kwuru nụ be jóowhnu a anya berere, Kpakara be snornu a zne, ọ bna n'ogbo.

21

Pọlu znernu Jeruselem

¹ Nga aị nụ be gbasaru, a kworu ọgbo zne Kọsi otu ruwhnu, n'ekile a, a dụ Rodisi, hite pịi a zne Patara. ² A

whnurnu otu ọgbo neezne Fonisia, a bna ọgbo kworu whoga. ³ Nga a duru hne a nọowhnu Saiporosi, a gharu a n'akarita zne Siriya. A hiedna nụ Taya hne ọgbo wam noovume ivu a. ⁴ A whnurnu agwna ele kweru ekwe pịi, aị nụ be daziri otu ikwezu. Hite nụ rikne Enine Chiokike, be kanụ Pọlu o znéko Jeruselem. ⁵ Kọvu nga ige aị zuru, a whoga. Kpakara be nụ nnwerne be, nụ rụmu be snornu aị whoga n'ẹli-ohna. Kpakara aị gwute mpnerne ọchi nụ ngeri osimini kpe okpukpe. ⁶ A bekwurita ẹhni aị, a bna n'ogbo, be lahna ọro.

⁷ A kworu ọgbo aị hite nụ Taya zne Pitolimasi, a zne bekwu rụmu nda aị, aị nụ be daziri otu ọbochi. ⁸ N'ọbochi ke sno a, a vadu Sizaria. A bna n'oro otu nye nọkpo okwo izi ọma Chiokike, nye rewhna a bụ Filipu, a daziri n'oro a. Filipu bụ otu nụ rime ele izi ẹsau wam be hohiaru nụ Jeruselem. * ⁹ Filipu nwernu rụmu oknornokno ẹno yóogbola izi ele nọkpo okwo izi ọma Chiokike.

¹⁰ Kpa a dazi n'oro a agida ọbochi, otu nye ọwhnurninya be kwu Agabosi hiri nụ Judiya va. ¹¹ Ọ vakwnusi aị, gweru ajni Pọlu, kne ẹhni a ọchi n'aka, ọ kaa, “Ka bụ nhne Enine Nso kwuru, ‘Ọ bụ kpa be ele Ju jeekne nye nwe ajni ka nụ Jeruselem, gweru a nyewhete a n'aka ele búo ele Ju.’ ”

¹² Nga a nurnu a, aị nụ ele ẹli wam riasno Pọlu o znékwadia Jeruselem. ¹³ Pọlu kaa, “Ndaa kpa anụ naakwna ẹkwna neeme ma inwe gwu mkpoma m? Be jéekne m eriri kpọi nụ Jeruselem, kọvu m kwelem ọ nwu ẹnwu kwnornu rewhna Nyenwe aị Jizosi.” ¹⁴ Kpa a nwé rikne mee ọ gbanwo ovu a, a gweme aka aị, kaa, “Chiokike mee nhne bụ echiche a.”

¹⁵ Nga a daziri ige matị pịi, a jikneru o zne Jeruselem. ¹⁶ Agwna

* 21:8 Ernu Ele Izi 6:1-6

ele sno apna Jizōsi ele zī nū Sizaria snornu aī, be duru aī zne n'oro otu nyerukna nye be kwu Masoni, nye Saiporosi, nye sno apna Jizōsi gbu ọkwunu, a daziri nū n'oro a.

Pōlu vaduru Jeruselem

¹⁷ Nga a vaduru Jeruselem, rumu nda aī kwubnanya aī nkari nkari. ¹⁸ Ke chi boru, aī nū Pōlu snornu zne ọ whnū Jemisi, kpakara ele okno badnū ọgbako Chiokike zī masi pji. ¹⁹ Pōlu bekwu be, kanū be otu otu kpakara nhne Chiokike mernu n'esilawuru ele buo ele Ju hite n'ernu izi oma a.

²⁰ Kpa be nurnu a, be znarni Chiokike. Be kanū Pōlu, “Nwene aī, agida pokwu ele Ju kweru ekwe, be zī koriri neerne bekwu nū mkpoma be, naabita Iwu Mozizi. ²¹ Agwna ele badnū kannū be nū i neezni kpakara Ju ele wu n'eli ele berere be sigbasi Iwu Mozizi, nū i neezni be kpá rumu be nka, be snó omen'eli ele Ju. ²² Be jōonu nū i varū, ndaa kpa a jeeme? ²³ Bikno mee nhne a karū jī mee. Ele rukna ẹno zī n'esilawuru aī, ele kweru mkwna, ²⁴ snornu be zne mee mmemem ọbita ẹhni be richna, kwū ọgwo nhne be mewhuru, ma be nwernu rikne koma risi be. Kpakara badnū jeeji ka mahia nū nhne be kwuru gbasiri i buo ezi oka, nū jī n'iwhuru i naabita Iwu Mozizi. ²⁵ Kovu ele buo ele Ju ele kweru ekwe, a ziznenu be ọkwukwo izi, kanū be nhne a kpebiri, be rikọ wiri be kwarū arjohna nyee renwu, mọbu ọvnarna, mọbu anọ ọbula be hīgburu ẹhigbu, be mékọ oyi.”

²⁶ Pōlu kwuru ele rukna wam, n'ekile a, ya nū be mernu mmemem ọbita ẹhni be richna. Ọ bna n'oro Nso Chiokike, kanū ele badnū ọbochi be jeemezu ọ bita ẹhni be richna, kwa masi arjohna nū risi kpakara be.

Be nwudnernu Pōlu n'Oro Nso

²⁷ Ọ gwnarnū maṭi ọbochi ẹsau ọbita ẹhni be richna zute, agwna ele Ju hiri n'Esia whnurnu Pōlu n'Oro Nso. Be kpakne igbudu badnū wam, be nwudne Pōlu. ²⁸ Be siwama okokoba, “Ele Izireli, anū yisi aka, ka bu nwerukna wam naagaghari kpakara ọhna neezni ele badnū nhne megidne ele Izireli, megidne Iwu Mozizi, ma Oro Nso ka. Kĩtna, o kwubnarnu ele buo ele Ju n'Oro Nso, meru hna zī nso.” ²⁹ Ka bu kwnornu nū be whnurnu Tirofimoṣi nye Efesoṣi hne ya nū Pōlu sno nū rime ẹli-ọhna, be che nū Pōlu kwubnarnu a Oro Nso.

³⁰ Okne mkpakpo dna nū kpakara ẹli-ọhna, ele badnū gbakota n'otu, nwudne Pōlu, dọhala a nū rime Oro Nso, gbasni mgbo. ³¹ Igbudu badnū wam piuru o gbu Pōlu, kovu izi duru nye risi ele ọgwu Rom sni nū kpakara Jeruselem neeme mkpakpo. ³² Ngangam, nye risi ọgwu ele Rom chiru ele nechi otu riwhu ele ọgwu nū ele ọgwu be, gbazne n'esilawuru igbudu badnū wam. Nga be whnurnu a, ya nū ele ọgwu a, be sigbasi ọ li Pōlu nhne.

³³ Nye risi ọgwu wam znekwnusi Pōlu nwudne a, nyee iwu be tu a ijigba lawuru. Ọ sika be, “Nyele bu nwerukna ka, kini bu nhne o mernu?” ³⁴ Agwna ele zī n'igbudu badnū wam neesi otu nhne, ele berere neesi nhne berere. Okne mkpakpo dnarnū ke mernu nye risi ọgwu wam nwée rikne mahia risi nhne mernu. Ọ kanū ele ọgwu be kwubna Pōlu rime hne ele ọgwu wu. ³⁵ Ya nū be snornu du mgbamgba ọchi oro,† ele ọgwu wam kwuru a, ọ zī ele badnū wam mekasi nhne kwnornu ọvnarna chnarnū be

† 21:35 mgbamgba ọchi oro: Ka bu hne be pne neezne oro olu.

n'anya. ³⁶ Be gbasnornu a, neesi okokoba, “Gbu nwerukna ka.”

Pọlu gọruru ọnu a

³⁷ Kpa be nookwubna Pọlu nọ rime hne ele ọgwu wu, ọ kanu nye risi ọgwu, “Me kanu i ọka sa?”

Nye risi ọgwu wam sika a, “I jeenwe rikne kwu Giriki? ³⁸ I buo nye Ijipiti wam nye n'ige wheru ewhe vuyaru omegidne, nye duru pokwu badnu eno ele ogbu badnu bna n'eli-ikpa?”

³⁹ Pọlu kaa, “M bu m nye Ju, be muru m nu Tasosi nu eli Silisia, m bu m nye eli ke zi okne mkpa. Bi-kno, me kwunu ele badnu ka ọka.”

⁴⁰ Nye risi ọgwu wam nyee a rikne, Pọlu gwuzoru nu olu mgbamgba ọchi ọro, whenu ele badnu wam aka. Nga be daziri bii, Pọlu kwunu be ọka ikwu-ọnu ele Hiburu.

22

¹ Ọ kaa, “Ele rukna, rumu nda, nu ele nda, bikno, anu bno nsu kpa me nọgoru ọnu m nu ruwhnu anu.” ² Nga be nurnu kpa o nookwu ọka n'ọnu ele Hiburu, be daziri bii k'agida, Pọlu zne nu ruwhnu kaa, ³ “M bu m nye Ju, be muru m nu Tasosi n'eli Silisia, ọvu m soru m hna nu rime Jeruselem, lele nnwo ọkwukwo ke Gamalieli znukwaru nkaru n'iwu ele nda ai, m ji m mkpoma orne bekwnu rnu Chiokike enu lele kpa anu zi tna. ⁴ M kpaknarnu m ele sno apna ka eni du n'enu. M nwudneru m ele rukna nu ele rinya tubna be n'oro ikelu. ⁵ Nye risi arionna nu kpakara ele eze-ikpe magwu nu m nookwu ezi ọka. M naaharu m n'aka be ọkwukwo izi be gbaznenu rumu nda ele Ju zi nu Damasikosi, m neezne pii ma m nwudne m ele badnu, tu be ijigba, pnurnu be va Jeruselem ma be ta be awhnuwhnu.

*Pọlu kwuru nhne
gbasiri ọtuhnasna a
(Ernu 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ “Kpa me neezne, ọ gw-narnu matu m du Damasikosi, n'iwnehnie, nu ibiri, okne iwhe hiri n'oligwe mukwasi m. ⁷ M dna n'eli, otu akpuri kannu m, ‘Solu, Solu, kini mernu i naakpakna m eni?’

⁸ “M sika, ‘I bu nyele, Nyenwe ai?’

“Ọ kaa, ‘M bu m Jizosi nye Nazareti, nye i naakpakna eni.’ ⁹ Ele rukna me nu be sno whurnu iwhe wam, ọvu be nu akpuri nye nookwunu m ọka. ¹⁰ M sika, ‘Ndaa nhne me jeeme, Nyenwe ai?’

“Nyenwe ai kaa, ‘Lizo, zne nu rime Damasikosi, be jaakanu i kpakara nhne Chiokike karu ji mee.’ ¹¹ Isni kpuru m kwnornu okne iwhe wam, ele me nu be sno toru m n'aka, duru m zne Damasikosi.

¹² “Otu nye rewhna a bu Ananayasi, nye notu ogwu Chiokike lele kpa iwu ai kwuru, nye kpakara ele Ju wu nu Damasikosi noso anya, ¹³ ọ vakwnusi m, gwuzoru n'eni m, kaa, ‘Nnwọ nda Solu, whurnu osno,’ ngangam, m whurnu m osno, le a anya.

¹⁴ “Ọ kaa, ‘Chiokike ke ele nda ai, hohiaru i ma i mahia echiche a, ma i whnu Nye Izi a ke mee mma, ma i nurnu kpa o nookwunu i ọka n'akpuri ke a. ¹⁵ I jobu nye akebne a, ma i kanu ele badnu nhne i whurnu nu nhne i nurnu. ¹⁶ Kitna, i dazima, lizo, ma be wu i mini, ma be snusnama mmehie i hite n'okpokwu rewhna a.’

Pọlu, nye izi ele buo ele Ju

¹⁷ “M lahna nu rime Jeruselem, kpa me neekpe okpukpe n'Oro Nso, m whurnu m owhurninya. ¹⁸ M whurnu m Nyenwe ai, ọ kaa, ‘Lizo, wara wara, whoga nu rime Jeruselem, kwnornu be jeekwe akebne i gbasiri m.’

¹⁹ “M kaa, ‘Nyenwe ai, be magwu nu m znernu m n'otu ọro ọgbako ele Ju du n'oro ọgbako, nwudne ele

kweru nū rēwhna i, lī be nhne yisi be n'ikelu. ²⁰ Nga be gburu Sitivini nye akebne i, m gwuzo m yisi aka n'ēnwu a, m legidneru m iwo ele gburu a.'

²¹ "O kaa, 'Whoga, kwnornu m jeezizne i hne zī ikere, nū ēli ele būo ele Ju.' "

Pōlu bụ nye Rom

²² Ele badnū wam bnonu a nsnī tem Pōlu kwu ka, be bete neesi okokoba n'okne nkōli, kaa, "Gweme nwerukna ka n'owa, o kwésile o zī būdnu." ²³ Be neesi okokoba, neewhe iwo be n'olu risi be, nōobolizo ruznurnuznu. ²⁴ Nye risi oḡwnu wam nyee ele oḡwnu a iwu be kwubna Pōlu rime hne ele oḡwnu wu, be pñia a nhne ma be mahja nhne ele Ju kwno neesi okokoba megidne a. ²⁵ Kpa be knernū a eriri ma be pñia nhne, Pōlu kanū nye wam nēchi otu riwhu ele oḡwnu gwuzo pñi, "O kwesiri n'iwu o pñia nye Rom nhne, nye be kpége ikpe nhne ojo o mernu?"

²⁶ Nga nye oḡwnu wam nurnu a, o znekwnusi nye risi oḡwnu kanū a, "Anyā dū ēli nhne i neeme, nwerukna ka bụ nye Rom."

²⁷ Nye risi oḡwnu wam znekwnusi Pōlu sīkwa a, "Kanū m, i bụ nye Rom?"

Pōlu kaa, "Owe."

²⁸ Nye risi oḡwnu wam kaa, "M kwuru m agīda iwai sī me ḡhōru nye Rom."

Pōlu kaa, "M bụ m nye be murnu lele nye Rom."

²⁹ Ngangam, ele rukna wam noopio o sīkwa Pōlu ajiji sīgbasi a, oḡwnu tūru nye risi oḡwnu nga o nurnu nū Pōlu bụ nye Rom, nū o tūru a ijigba.

Pōlu nū ruwhnu ele eze-ikpe

³⁰ Nye risi oḡwnu pioru o mahja nhne bụ ezi oka ele Ju kwno noobno Pōlu nhne, ke chi bōru, o tōma Pōlu ijigba, kanū ele risi

ariōhna nū kpakara ele eze-ikpe be gbako. O kwupiya Pōlu, gwuzote a nū ruwhnu be.

23

¹ Pōlu lebna anya n'esilawuru ele eze-ikpe wam, kaa, "Rumu nda m, oву m zī snam nū ruwhnu Chiokike kpakara būdnu m dū tna." ² Nye risi ariōhna be kwu Ananayasi kanū ele gwuzo Pōlu ndūndu be ḡbō Pōlu aka n'ōnu. ³ Pōlu kanū a, "Chiokike jōḡbo i aka, jī mkpō be teru nznu. I dazī ēli neekpe m ikpe lele kpa iwu kwuru, i noolulu iwu naakaa be ḡbō m aka."

⁴ Ele rukna gwuzo Pōlu ndūndu kaa, "I naakaja nye risi ariōhna Chiokike?"

⁵ Pōlu sarū be, "Rumu nda m, m máam nū o bụ nye risi ariōhna Chiokike. Be gbarū a n'okwukwo nsō, kaa, 'I kwú nhne ojo megidne nye risi ele ke i.' "

⁶ Nga Pōlu whnurnu nū agwna ele eze-ikpe wam bụ ele Sadusi, ele berere bụ ele Farisi, o siwama, "Rumu nda m, m bụ m nye Farisi, ele nda m oḡkani bụ ele Farisi. Be kwuyaru m n'ikpe hna kwnornu oḡwnata mkpōma me nwernu n'olizō n'ēnwu ke būdnu." ⁷ Kpa o kwuru ka, ele Farisi nū ele Sadusi bete nōodugbuta, oḡbako iznuznu ikpe wam kewa. ⁸ (Kwnornu nū ele Sadusi karū nū ele nwurnu oḡnwu jéelizō n'ēnwu, enine izi zīla, nū enine zīla masī, kovu ele Farisi kweru nū ẹto wam zī.) ⁹ Oḡbugbo naala olu k'agida, agwna ele zni iwu ele otu Farisi gwuzoru kwusi oka rikne, kaa, "O zá nhne ojo a whnurnu nū rime nwerukna ka, o būru nū enine mōbu enine izi kwunu a oka." ¹⁰ Oḡdogbuta wam larū olu k'agida ke mernu oḡwnu tūru nye risi oḡwnu nū be jōdogbu Pōlu. O nyee ele oḡwnu a iwu be zne n'esilawuru be gweme Pōlu, kwubna a nū rime hne ele oḡwnu wu.

11 N'abali ke sno a, Nyenwe ai gwuzoru n'ehni Pọlu, kaa, "Ogwnu tuko i, kpa i gbaru akebne m hna nu Jeruselem, bu kpa i jaagba akebne m nu Rom masi."

*Be gbaru iznuznu
o gbu Pọlu*

12 N'osisi, ele Ju gbakoru n'otu gba iznuznu. Be duru risi nu be jeri wiri mọbu nwọ nhne obula tem be gbu Pọlu. 13 Be kakwo nri ele rukna eno ele snornu gba iznuznu be gbu Pọlu. 14 Be znekwnusi ele risi ariohna nu ele okno badnu, kaa, "A duru risi n'otu nu a jeri nhne obula tem a gbu Pọlu. 15 Kina, bikno, ji nu ele eze-ikpe ziznenu nye risi ogwnu ele Rom izi, ma o kwuhia Pọlu, anu mee lele nu anu jaasikwahia nhne bu risi oka. A joogbu a su o vadu hna."

16 Nnwọ rukna nwene rinya Pọlu nuru iznuznu wam, o zne bna nu rime hne be bitaru Pọlu, kanu a. 17 Pọlu sukwu otu nye ogwnu neechi otu riwhu ele ogwnu, kanu a, "Kwuru nnwọ ikoro ka znekwnusi nye risi ogwnu, o nwernu nhne o jaakanu a."

18 Nye ogwnu wam kwuru a, duzne a nu hne nye risi ogwnu zi, kaa, "Pọlu nye ikelu sukwuru m, kaa me kwuya nnwọ ikoro ka hne i zi, kwnornu nu o nwernu nhne o jaakanu i."

19 Nye risi ogwnu wam toru a n'aka whoga, sika a, "Kini bu nhne i jaakanu m?"

20 O kaa, "Ele risi ele Ju kwekotaru nu be jaakanu i kwuhianu be Pọlu nu ruwhnu ele eze-ikpe ekile, be noogho aghigho, nu ele ikpe jaasikwahia nhne bu risi oka gbasiri a. 21 Kovu i no be sni, kwnornu nu nhne nu lele nri ele rukna eno jootugwa neese a. Be duru risi nu be jeri wiri mọbu nwọ mini tem be gbu Pọlu. Be jiknenu o mee kpm, be neese nhne i jeekpebi."

22 Nye risi ogwnu wam kaa, "O za nye i kanu nu i tnu sinu m." O zihala nnwọ ikoro wam.

*Be ziznenu Pọlu
znekwnusi Felikisi*

23 Nye risi ogwnu wam sukwu ele ogwnu a lawuru neechi otu riwhu ele ogwnu, kanu be, "Anu jiknenu riwhu ele ogwnu lawuru o zne Sizaria, nu ele gba iyinya nri esau, ele ama-ogwnu riwhu lawuru, be jiknenu o zne n'otnu-ige ke tolu n'abali.* 24 Anu gweya iyinya Pọlu jaagba, anu kwuzne a n'udno ke nye ochichi Felikisi."

25 Nye risi ogwnu wam gba okwukwo izi nu kpa,

26 Hite n'aka Kalaudiosi Lisiasi, nyee Nye zi Ogwnu, nye ochichi Felikisi, m bekwulem ji.

27 Ele Ju nwudnenu nwerukna ka noopio o gbu a, m nuru m nu o bu nye Rom, m chiri ele ogwnu dghia a n'aka be. 28 M pioru m o mahia nhne be noobno a, m kwuru a zne nu ruwhnu ele eze-ikpe be. 29 M whuru m nu o za nhne o mernu be jeeji noogbu a mọbu tu a ikelu, nhne be noobno a bu nhne gbasiri iwu be. 30 Nga be kanu m nu agwa ele Ju naagba iznuznu megidne a, m kpebi o ziyanu i ya. M kanu ele noobno a nhne be va gwnu iwu be megidne a nu ruwhnu i.

31 Ele ogwnu wam mee kpa be nyernu be iwu. Be kwuru Pọlu n'abali wam zne Antipatirisi. 32 N'ekile a, ele ogwnu ji ochi hiehna oro, be sigbasi ele gba iyinya ma be kwuru Pọlu zne. 33 Be kwuru a zne Sizaria, nyee nye ochichi okwukwo izi wam, nyewhete a Pọlu masi. 34 Nye ochichi wam gwnu okwukwo izi wam, o sika Pọlu eli o hi. Nga o whuru nu o hi nu Silisia, 35 o kaa, "M jonu onu i nga ele noobno i nhne varu." O nyee iwu be bita

* 23:23 otu-ige tolu n'abali: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke eto n'abali

Pọlu n'ọbna Erọdu hne be jeese a nse.

24

Pọlu nụ ruwhnu Felikisi

¹ Nga ọbochi isne whemernu, nye risi ariọhna Ananayasị nụ agwna ele okno badnụ nụ otu nye nọogwnu iwu be kwu Tẹtulasi znernu Sizaria. Be gwuzo nụ ruwhnu Felikisi, gwnụhia nhne be noobno Pọlu. ² Be sukwu Pọlu, Tẹtulasi bete noobno Pọlu nhne nụ ruwhnu Felikisi, kaa, “Nye zị Ogwnu, hite n'ọchichi i nụ akoniche i, a nwernu udno gbu ọkwnu, i mernu agida nhne ọma n'ẹli aị. ³ A nakweru ka, n'ige ọbula nụ kpakara ọhna aị hite n'otu mmamma a nọotunu i. ⁴ M chíoge m o tuwhu ige i, m naariasno i, i gweru ovu ọma i bno nsnị nụ nhne a nookwu ige matị.

⁵ “A whnurnu nwerukna ka nụ ọ bụ nye naakpakna ele badnụ ẹhni, o noovuya mkpakpọ n'esilawuru ele Ju nụ kpakara ọwa, ọ bụ nye risi otu nye Nazareti. ⁶ O pioru o meru Oro Nsọ aị, a nwudne a. [A pioru o kpe a ikpe lele kpa iwu aị kwuru. ⁷ Kọvu nye risi ọgwnu Lisiasị varu gweru anya rikne dọhoru a n'esilawuru aị. ⁸ Lisiasị nyee iwu ele noobno nhne va nụ ruwhnu i.] Ọ bụru nụ i sịkwa a ajiji, i jaamahia hite n'ọnu a kpakara nhne a noobno a.”

⁹ Kpakara ele Ju yisi ọnu noobno Pọlu nhne nụ ọ bụ ezi ọka nhne Lisiasị kwuru.

Pọlu gọru ọnu a nụ ruwhnu Felikisi

¹⁰ Nye ọchichi wam whenu Pọlu aka, o kwu ọka. Pọlu kaa, “M magwu m nụ i bụ nye ikpe ẹli ka agida awaha. Mkpoma nọoso m n'ọnu ọ gọru ọnu m nụ ruwhnu i. ¹¹ I jeenwe rikne pohia nụ ọ kákwole nri ọbochi nụ ẹbo me znernu nụ Jeruselem ọ kpọ risi ẹli. ¹² Ele Ju whnúge me nụ

nye ọbula nọdogbuta nụ rime Oro Nsọ, be whnúge hne me naakpakne mkpoma ele badnụ mọbu n'oro ọgbako mọbu nụ hne berere nụ rime ẹli-ọhna. ¹³ Be nwée rikne kahia nhne be kwno noobno m nhne. ¹⁴ Kọvu m nookwu ka nụ ruwhnu i, m neekpenu Chiokike ke ele nda aị hite nụ osno apna be karu nụ ọ bụo ezi apna. M kweru m nụ kpakara nhne be gbaru n'Iwu Mozizi nụ ọkwukwo ele ọwhnurninya. ¹⁵ M nwernu m otu olile anya nụ Chiokike kpa ele ka nwernu, nụ ele mee mma ma ele ojo jeehi n'ẹnwu lizọ. ¹⁶ Kwnornu nụ m nwernu m olile anya ka, m naakpakna ẹhni m ẹhni ma m nwernu m ovu zị snam nụ ruwhnu Chiokike ma nụ ruwhnu badnụ ige ọbula.

¹⁷ “Agida awaha m zila m nụ Jeruselem, m va gweyanu ele ke m iwai, kwa masi ariọhna. ¹⁸ Kpa me neeme ka n'Oro Nsọ, be whnurnu m kpa me mezuru mmemem ọbita ẹhni m richna, be whnúge m hne me nụ ele badnụ zị, ọ zá mkpakpọ me naakpakne. ¹⁹ Kọvu agwna ele Ju hi n'Esia va zị pii, be n'iwuru i bno m nhne ọ bụru nụ o nwernu nhne be ji megidne m. ²⁰ Mọbu ele rukna ka zị hna kahia nhne ojo be pioharu nụ rime m nga me gwuzoru nụ ruwhnu ele eze-ikpe, ²¹ okwolem otu nhne me kwuru nga me gwuzoru nụ ruwhnu be, ‘Anu neekpe m ikpe tna nụ ruwhnu anu kwnornu nụ m kweru m nụ ele nwurnu ọnu jeelizọ n'ẹnwu bna nụ budsonu.’ ”

²² Felikisi nye magwu nhne gbasiri apna ka, mesni ikpe, kaa, “M jaawa ikpe nga nye risi ọgwnu Lisiasị varu.” ²³ O kanu nye ọgwnu wam neechi otu riwhu ele ọgwnu o legidne Pọlu anya, kọvu o nyee a oghere, kweru ele enyi a znenu a izi.

*Pọlu nọ ruwhnu
Felikisi nọ Durusila*

²⁴ Nga ọbochi ele wheru, Felikisi nọ nnwerne a Durusila nyerinya Ju varu. O dusi be sukwu Pọlu ma o bno nsni kpa o jookwu nhne gbasiri okwnata oву nọ Karaisi Jizosi. ²⁵ Kpa Pọlu nookwu nhne gbasiri ome mma, badnu ojikwaru ehi a, nọ ikpe ke jaava, ogwnu turu Felikisi, o kaa, “Bikno, la kitna, m joosukwu i nga me nwernu oghere.” ²⁶ O leri anya nọ Pọlu jeenye a iwai, o noosukwu a ige obula ya nọ a nookwurita oka.

²⁷ Kpa awha lawuru whemernu, Pokiosi Fesitosi gweru onodi Felikisi lele nye ochichi. Felikisi mernu ma mkpoma so ele Ju n'onu, o sigbasi koriri Pọlu n'oro ikelu.

25

*Pọlu kweru o zne
nọ ruwhnu Siza*

¹ Kpa Fesitosi varu, ke obochi eto whemernu, o hi nọ Sizaria zne Jeruselem. ² Ele risi ariohna nọ ele risi ele Ju bno Pọlu nhne nọ ruwhnu Fesitosi. Be riasno a ³ o menu be nhne oma, o mee ma Pọlu va Jeruselem. Be kwuru kpa kwnornu nọ be gbalam iznuznu o gbu a n'apna. ⁴ Fesitosi kaa, “Pọlu zi n'ikelu nọ Sizaria, m jaalahna pi ige mati. ⁵ Ele risi anu snornu m zne Sizaria bno nwerukna ka nhne o buru nọ o mernu nhne ojo.”

⁶ Fesitosi dazi obochi esato mọbu nri berere, lahna Sizaria. N'obochi ke sno a, o daziri nọ ngadna ikpe, kaa be kwuya Pọlu. ⁷ Nga Pọlu varu, ele Ju hi nọ Jeruselem varu gwuzoru a ndundu, bete noobno a agida nhne tu ogwnu be nwée rikne gwuzote nkari.

⁸ Pọlu goru onu a, “O za nhne ojo me mernu megidne iwu ele Ju, mọbu Oro Nso Chiokike mọbu Siza.”

⁹ Fesitosi ma o mee nhne joso ele Ju n'onu, o sika Pọlu, “O jaamasị i o zne Jeruselem ma m kpe ji ikpe

nọ nhne be noobno i nọ ruwhnu m pi?”

¹⁰ Pọlu kaa, “M gwuzo m nọ ruwhnu oro ikpe Siza, hne be kwe-siri o kpe m ikpe. O za nhne ojo me mernu ele Ju ke ji n'iwihuru i magwu. ¹¹ O buru nọ m luluru m iwu, mọbu mee nhne me kwesiri enwu, m kwerulem o nwu enwu. Kọvu nọ nhne be noobno m buo ezi oka, o za nye jeenwe rikne kwuru m nyee be, m jeezne nọ ruwhnu Siza.”

¹² Fesitosi nọ ele neezni a ezni gba iznuznu, o kaa, “I karu nọ i jeezne nọ ruwhnu Siza, i jeezne nọ ruwhnu Siza.”

*Pọlu nọ ruwhnu
Agiripa nọ Benisi*

¹³ Kpa obochi ele nọ ele wheru, Eze Agiripa nọ nwene a rinya Benisi varu Sizaria va o bekwu Fesitosi. ¹⁴ Kpa be daziri agida obochi, Fesitosi kanu eze nhne gbasiri Pọlu, “O zi otu nwerukna Felikisi sigbasiri n'ikelu hna. ¹⁵ Nga me znernu Jeruselem, ele risi ariohna ele Ju nọ ele okno badnu bnornu Pọlu nhne, kaa, me kpe a ikpe enwu. ¹⁶ Kọvu m kannu m be nọ ele Rom za neekpe nye obula ikpe enwu hna be bele osno mee ya nọ ele noobno a nhne whnuta ruwhnu nọ ruwhnu, ma o nwernu oghere goru onu a. ¹⁷ Nga be varu hna, m gbugele m okwnu, ke chi boru m daziri nọ oro ikpe, kaa be kwuya nwerukna wam. ¹⁸ Ele noobno a nhne nwée rikne bno a nhne ojo obula me neche be joobno a. ¹⁹ Kọvu be nọ Pọlu nodogbuta nhne gbasiri okwa Chiokike be, nọ otu nwerukna rehna a bu Jizosi, nye nwurnu onwu, kọvu Pọlu naakaa nọ o zi budnu. ²⁰ M maam nhne me jeeme dna ndidna gbasiri oka ka, m sika Pọlu ma o jaamasị a o zne Jeruselem, ma m kpe m a ikpe kwnornu nhne be noobno a. ²¹ Kọvu Pọlu karu be bita a n'ikelu ma Siza kpe a ikpe. M nyee iwu

be b̄ita a n'ikelu tem m zizne a ke Siza.”

²² Agiripa kanu Fesitosi, “M jeeji nsni m nurnu nwerukna ka.”

Fesitosi kaa, “I jonu a n'ekile.”

Polu nu ruwhnu

Eze Agiripa

²³ N'ekile a, Agiripa nu Benisi jiri okne tne eri nu dudugna bnanya oro ogbako, ma ele risi ele ogwnu nu ele risi eli. Fesitosi kaa be kwuya Polu, be kwuya Polu. ²⁴ Fesitosi kaa, “Eze Agiripa, nu kpakara ele ai nu be zi hna, anu whurnu nwerukna ka nye kpakara ele Ju zi hna nu ruwhnu m. Be siwama okokoba nu o kwesile o zi budnu neezne nu ruwhnu. ²⁵ Kovu nu m piohiala m nhne o mernu ke kwesiri be ji kpe a ikpe enwu. O kaa nu o jeezne nu ruwhnu Siza, m kaa nu m jeezizne a. ²⁶ Kovu m nwée m risi nhne me jaagbaznenu Siza okwukwo gbasiri a. O bu nhne mernu me kwuhjuru a nu ruwhnu anu, ke kakwo nu ruwhnu i, Eze Agiripa, ma a dna ndidna oka ka, m jeenwe risi nhne me jaagba n'okwukwo. ²⁷ Kwnornu nu m kwesile m o zizne nye ikelu hne me nwée rikne kahia risi nhne be noobno a.”

26

Polu nogoru onu nu ruwhnu Agiripa

¹ Agiripa kanu Polu, “Ka bu oghere i nwernu i jookwu onu i.”

Polu dnoshima aka a, goru onu a, ² “Eze Agiripa, m gwurnu m ehni m nye ruwhnu oma nu m jogoru onu m nu ruwhnu i tna, hite nu kpakara nhne ele Ju noobno m.

³ Ke kakwo, kwnornu nu i magwu kpakara omen'eli ele Ju nu nhne a kwno nodogbuta, m naariasno, biko, nwe ndidi, bnote m nsni n'onu.

⁴ Kpakara ele Ju magwu kpa budnu m zi hite nga me bu nnwo ikoro. Be magwu hite nu mbom kpa me wuru kpakara budnu m nu rime eli

m ma nu Jeruselem. ⁵ Be magwu, o buru be jeekwe agba akebne, nu hite nu mbom m bu m nye otu siri rikne nu okpukpe ai, m bu m nye Farisi. ⁶ Kitna, m gwuzogwu m n'ikpe kwnornu nu m nwernu m olile anya nu mkwna Chiokike kweru ele nda ai. ⁷ Ka bu mkwna ke Chiokike kweru kpakara nri avurnu nu ebo ke ai, kpa be neekpenu Chiokike iwhnehnne nu abali. O bu kwnornu okwnata ovu ka, Eze Agiripa, nhne ele Ju kwno noobno m nhne. ⁸ Ndaa kpa anu nwée rikne kwe nu Chiokike neeme ele nwurnu onwu hi n'enwu lizo?

⁹ “Me n'iwuru m cheru nu m jeenwe rikne mee nhne megidne rewhna Jizosi nye Nazareti. ¹⁰ O bu nhne me mernu nu Jeruselem. M nahjuru m rikne n'aka ele risi arjohna yisi agida ele Chiokike n'ikelu, nga be noogbu be, m yisiri m aka m megidne be. ¹¹ Agida ige m znernu m hite n'otu oro ogbako ele Ju du berere ta be awhnuwhnu, mee ma be gonahoru rewhna Jizosi, m vuru okne onuma ke mernu m zne n'eli ele berere kpakna be ehni.

Otuhasna mkpoma Polu

(Ernu 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Ka bu nhne me kwno neezne Damasikos nu rikne nu iwu ele risi arjohna. ¹³ N'apna n'esilawuru iwhnehnne, Eze, m whurnu m okne iwhne kpakpa iwhne ehnam hiri n'oligwe mukwasi me nu ele nu me sno. ¹⁴ Kpakara ai dna n'eli, m nurnu m otu nkoli kanu m n'onu ele Hiburu, ‘Solu, Solu, ndaa nhne i kwno naakpakna m ehni, i nwée rikne gba ochi n'igwnu.’

¹⁵ “M sikwa, ‘I bu nyele, Nyenwe ai?’

“Nyenwe ai kaa, ‘M bu m Jizosi nye i naakpakna ehni. ¹⁶ Lizo, gwuzoru n'ochi i lawuru. M mernu m ma i whnu m anya, ma m hohia m ji buru nye izi m, i jaakanu ele berere nhne i whurnu tna, nu

nhne me jeegesi i nū ruwhnu. ¹⁷ M j̄odohia i n'aka ele Izireli ma n'aka ele búo ele Ju ele me jeezizne i. ¹⁸ M jeezizne i ma i kpume anya be, mee be hi n'ochichiri bna n'iwhne, hite nū rikne Ekwensu tūhnasna hne Chiokike z̄i. Ngam, Chiokike jaagbarūnu be mmehie be, ma be nwehia oghere n'esilawūru ele Chiokike b̄itaru ns̄o hite n'okwnata ovu nū me.

Pōlu tn̄urnu otnutnu ernal

¹⁹ “Eze Aḡiripa, m m̄ene m risi rikne n'owhnurninya wam hiri n'oligwe va. ²⁰ Hite nū rime Damas̄ikosi, Jeruselem nū kpakara Judiya, dū ele búo ele Ju, m kp̄oru m okwo be hi nū nhne ojo be tūhnasna, vakwnusi Chiokike, mee nhne neegesi nū be hiri nū mmehie be wh̄uya. ²¹ Ka bú nhne mernu ele Ju n̄wūgwuru m n'Oro Ns̄o, ma be gbu m. ²² K̄ovu Chiokike yinu m aka dū tna, m gwuzo m hna naagba akebbe nyee ele ezi nū ele mat̄i. Nhne mee nookwu bú nhne ele owhnurninya nū Mozizi kwuru jeeme. ²³ Be karū nū Karāisi jaatar̄iri awhnūwhnu, k̄ovu o j̄obu nye mb̄om jeehi n'̄enwu lizo, gesi ele Ju iwhne ke ōznohia ma ele búo ele Ju.”

²⁴ Kpa Pōlu z̄i n̄ogoru onu a kpa, Fesit̄osi gweru okne nk̄oli si okokoba, kaa, “Pōlu, ̄era naachna i, okne omumu okwukwo i neeme ̄era naagba i.”

²⁵ Pōlu kaa, “O zá ̄era naagba m, Fesit̄osi Nye z̄i Ogn̄u. Nhne me nookwu bú ezi ōka nū ōka nye anya dnornu. ²⁶ Eze, i magwū kpakara nhne me ji m onu nookwu. M magwū m nū i magwū kpakara be, kwnornu nū o zá nhne be mernu nū hne z̄i mgwūgwa. ²⁷ Eze Aḡiripa, i kwegwu nū nhne ele owhnurninya kwuru? M magwū m nū i kwegwu.”

²⁸ Aḡiripa kanū Pōlu, “N'ige mat̄i ka, i n̄wernu rikne mee m búru nye kweru nū Karāisi?”

²⁹ Pōlu sarū a, “N'ige mat̄i m̄obu ke kwu, okpukpe m hne Chiokike z̄i bú ma ji nū kpakara ele noobno m ns̄n̄i tna búru nhne me bú, o búo n'ijigba ka.”

³⁰ Eze nū nye ōchichi nū B̄enisi nū kpakara ele nū be daz̄i lizo. ³¹ Be wh̄oga, zne nookwu n'esilawūru be, be kaa, “O zá nhne ojo nwerukna ka mernu be jeeji gbu a m̄obu tū a ikelu.” ³² Aḡiripa kanū Fesit̄osi, “O búru nū nwerukna ka kw̄üle nū o jeezne nū ruwhnu Siza, be zn̄ernu siḡbasi a, o la.”

27

Pōlu kw̄oru ogbo zne Rom

¹ Nga be kpebiri nū a jeezne Itali, be gweru Pōlu nū agwna ele ikelu berere yisi n'aka otu nye n̄echi otu riwhu ele ogwnu r̄ewhna a bú Jil̄iosi, nye ogwnu ele otu Ogositosi. ² A bna ogbo hite n'Adiramitium ma a zne n'apna ̄eli Asia, a kw̄oru ogbo zne. Ar̄isitakosi nye T̄esalonika n'̄eli Masidonia snornu āi.

³ Ke chi b̄oru, a dū Sajdoni. Hite n'ovu ōma, Jil̄iosi siḡbasi Pōlu o zne whnū ele enyi a, be nyee nhne z̄i a mkpa. ⁴ A hite nū p̄ji zne, k̄ovu ruwhere neewhegidne āi, a kw̄oru ogbo whe aznū ̄eli ōhia esilawūru Sajporosi. ⁵ A kw̄owhe osimini Silisia nū Pamfilia, vadu Mira nū rime Lisia. ⁶ Nye n̄echi ele ogwnu whn̄urnu otu ogbo hi nū Al̄ekizandaria ke zneze Itali, o yisi āi n'ogbo wam. ⁷ A kw̄oru w̄ohn̄ernerne aḡida ōbochi, hite nū nhne osi rikne a vadu n'̄eli Sinidusi, ruwhere kw̄ele a zne nū ruwhnu, a kw̄oru ogbo whe aznū ̄eli Kiriti whe Salimone. ⁸ A n̄okwo ogbo nū ngeri ̄eli. Hite nū nhne osi rikne a dū hne be kwu “Onu Mini Udno,” ke zá ikere nū ̄eli-ohna Lasia.

⁹ Kpa a tuwhuru aḡida ige, a whn̄urnu nū o kw̄o ogbo k̄itna

nụ lele nhne aghom, kwnornu nụ Obochi Okpusni Mmehie* gawhelem. Pọlu zni be ezni, ¹⁰ “Ele nwe m, m whnurnu m nụ izne mini aị ka hite kịtna jọburu nhne aghom, ivu nụ ogbo joolulu, ma bụdnu ele badnu.” ¹¹ Kọvu nye nęechi ele ogwnu gnernu nsni nhne nye nọokwo ogbo nụ nye nwe ogbo kwuru karu nhne Pọlu kwuru. ¹² Eli ngeri osimini wam bụo ọma ọ daziri n'ige okirika, agida ele kakwo kweru be kwoma ogbo bna osimini ma be zne Fonikisi. Hna bụ ọnu mini n'eli Kiriti ke keteru ruwhnu nụ nkala lawuru nụ ọdidna ẹnam.

Abaka-mini osimini

¹³ Ruwhere matị hite nụ ẹli ẹli bete neewhe, ele rukna wam neechi nụ be jeeme kpa be kwuru, be dọlzo nkno ogbo kworu ogbo neezne nụ ngeri Kiriti. ¹⁴ O gbule ọkwnu ruwhere siri rikne be kwu rugwu ọbosi ẹnam bete ewhe hite n'eli ọhia esilawuru wam. ¹⁵ O whekwasị ogbo wam, a nwée rikne knekwali ogbo wam, a sigbasi a ma ruwhere vuru a neezne. ¹⁶ A kworu ogba whe aznu ẹli ọhia esilawuru matị be kwu Kauda. Ọ rarụ ẹhni o vubna ogbo matị aị nụ rime ogbo aị. ¹⁷ Nga be vuru ogbo matị wam, be gweru eriri knegidne ogbo aị gburugburu. Be nọotu ogwnu ọ zị be dnabna nụ rime rịzna roto nụ ngeri Libiya, be gwedna bala ogbo, sigbasi ogbo ma ruwhere vuru a neezne. ¹⁸ Okne abaka-mini bete ewhe, ke chi ọbu be bete nootuwu ivu zị n'ogbo nụ rime mini. ¹⁹ N'ọbochi ke sno a, be gweru aka be tūbna nhne be ji nọokwo ogbo osimini. ²⁰ Agida ọbochi, a whnuna ẹnam mọbu mbo, ruwhere zị kọriri neewhesi rikne. A nwema ntukwasi ovu nụ o nwernu nye be jọznohia.

²¹ Ele rukna wam dazị agida ọbochi, rife wiri, Pọlu gwuzoru nụ

ruwhnu be, kaa, “Ele nwe m, anụ bnóne nsni nhne me kwuru, a znékele ọkwohala ogbo hite nụ Kiriti, a znékele owhu mwu kpakara nhne ka. ²² Kịtna, anụ nwe ovu siri rikne, ọ zá nye ọbula n'esilawuru anụ jootuwu bụdnu a, okwolem ogbo joowhu. ²³ Kwnornu nụ enine izi Chiokike nye nwe m, nụ nye me neekpenu gwuzoru nụ ngeri m abalị tna. ²⁴ Ọ kaa, ‘Pọlu, ogwnu tū i, i joogwuzoriri nụ ruwhnu Siza, Chiokike hite n'oru a nyenem jị kpakara bụdnu ele jị nụ be zị n'ogbo.’ ²⁵ Ele nwe m, anụ nwe ovu siri rikne, kwnornu nụ m kw-natarnu m Chiokike mkpoma nụ o jeeme kpa ọ kanu m. ²⁶ Kọvu a jaakpotasi n'otu ẹli ọhia esilawuru n'osimini.”

Ogbo wam kpuru

²⁷ N'ọbochi ke nri nụ ẹno n'abalị, abaka-mini noovughari aị nụ osimini Adiratiki. N'esilawuru abalị ele nọokwo ogbo neechi nụ a zị ndundu ngeri ẹli. ²⁸ Be gwedna eriri whnu nụ mini zị otu riwuhu nụ nri lawuru rula ẹli ẹli, ige matị be tū kwno a berere whnu nụ ọ bụ nri tolu. ²⁹ Be nọotu ogwnu n'ogbo aị jọokpotasi nụ rugwu, be gwedna nkno ẹno hite n'aznu ogbo, neekpe okpukpe ma iwhe whuya. ³⁰ Ele nọokwo ogbo noopio ma be gbawhu n'ogbo, be gwedna ogbo matị nụ mini nọoghọ aghigho lele be neezne bīta nkno nụ ruwhnu ogbo. ³¹ Kọvu Pọlu kanu nye nęechi ele ogwnu nụ ele ogwnu, “Ọ buri ele nọokwo ogbo dazila nụ rime ogbo, be jọznohia anụ.” ³² Ele ogwnu wam gbubi eriri knegwu ogbo matị wam, sigbasi a, o wheru zne.

³³ Kpa chi nọobo, Pọlu riasno be ri wiri, “Anụ neese ka bụ nri ọbochi nụ ẹno, anụ rife nhne ọbula kpakara ige ka. ³⁴ Bikno, anụ ri wiri, ọ zị mkpa ma anụ ziri bụdnu, otu rukeri-ize anụ jáadnahala nụ risi

* **27:9** Ọbochi Okpusni Mmehie mọbu ọwhaji-ẹli Ọkwukwo ke mbom kwuru ọbochi ovu ọnu

anụ.”³⁵ Kpa o kwukworu ka, Pọlu gweru brẹdi, tūnu Chiokike mmamma nū ruwḡnu kpakara be, nyawa a, bete neeri.³⁶ Be yisi ẹhni, nye ọbula n'esiławuru be ri wiri.³⁷ A zị riwḡu badnụ lawuru nū nri ẹsau nū isunu nū rime ọgbo.³⁸ Kpa be rikworu wiri, be tūbna kpakara ịkpa zị n'ọgbo ma ọgbo ziri ewheke n'olu mini.

³⁹ Nga chi bọru, ele nọokwo ọgbo máa ẹli ka, kọvu be whnuru otu ọnu mini rịzna rịzna, be kaa, ọ buri o jeekwe omume be jọokwo ọgbo n'olu rịzna.⁴⁰ Be gbuhala nkno, sigbasi ọ dnabna nū rime osimini, be kneme eriri kne nhne be jeeji ọ kwọ ọgbo. Be gwelizo bala nū ruwḡnu ọgbo, ma ruwhere whekwasi a nū ruwḡnu, be neezne nū mkpomkpo ẹli.⁴¹ Ọgbo dnakwasi olu rịzna, mii nū rịzna, ruwḡnu ọgbo takwnusi nwée rikne whuya, aznụ a gbaja mpekele mpekele hite n'abaka-mini.⁴² Ele ọgwnu pioru ma be gbu kpakara ele ikelu, ọ zị otu badnụ gwu mini gbawhu.⁴³ Kọvu nye neechi ele ọgwnu pioru ọ biṭa Pọlu budnu, kwéle be mee kpam. Kọvu ọ kanụ kpakara ele rukna wam ele marnu o gwu mini be dnabna mini, beru ọsno gwuru mini zne mkpomkpo ẹli.⁴⁴ Ọ kanụ ele berere snornu be, knernu aka n'isisi mọbu mpekele ọgbo, kpakara aị mernu kpa du olu ẹli.

28

N'eli Malita

¹ Nga a duru n'eli n'udno, a nurnu nū ẹli ọhia esilawuru wam be kwu a Malita.² Ele nwe ẹli wam gesiri aị ovu ọma k'agida, kpa mini noozo, iyi nọtutu, be kpawhusi bekwnu kwnornu aị.³ Pọlu chikota nkala isisi nọtubna be nū rime bekwnu, otu okpu-ẹli bekwnu chihiaru gbakwnusi Pọlu n'aka.⁴ Ele nwe ẹli whnuru hne agwo wam gbakwnusiri Pọlu n'aka, be kwu n'ehni be, “Nwerukna ka bu

nye noogbu badnụ, ọ bu n'ezi nū ọ whuyaru nū rime ọgbo, nhne ojo a noosno a.”⁵ Kọvu Pọlu kpabna agwo wam nū rime bekwnu. Ọ zá nhne mernu a.⁶ Be neese, neele anya nū ọ jaaza, mọbu dna n'ẹli nwuma. Be se gbu okwnu, ọ zá nhne buo ọma be whnuru, be gbanwo mkpoma be kaa, “Ọ bu chi.”

⁷ Hne zila ikere bu agida ẹli nye risi ẹli wam be kwu Pubiliosi. O kwubnanyarnu aị nkari, ọbochi ẹto a zị n'oro lele ele izne.⁸ Nda Pubiliosi dnanyi ẹli naaria ẹhni igbugbu ogori nū ruwḡo ọwuwu. Pọlu zne nū rime ọro hne ọ zị, kpenu a okpukpe, tukwasi a aka a lawuru, gwọ a.⁹ Nga ka mernu, kpakara ele berere n'ẹli wam naaria ẹhni igbugbu varu, Pọlu gwọ kpakara be.¹⁰ Be nyee aị agida nkesi, nga a bnarnu ọgbo panizo izne mini aị, be nyee aị agida nhne zị aị mkpa.

Hite nū Malita du Rom

¹¹ Ke enwa ẹto wheru, a kworu ọgbo hi nū Alekizandaria be kwu “Rumu Ejima.” Ọgbo ka daziri hna n'okirika.¹² A vadu ẹli Sirakosi daziri pji ọbochi ẹto.¹³ Hite nū pji, a kworu ọgbo zne ẹli Regium, ke chi a bọru, ruwhere bete neewhe hite nū ẹli ẹli, n'ọbochi lawuru a vadu ẹli Puteoli.¹⁴ A whnuru agwna rumu nda, be rjasno aị daziri otu ikwezu pji. Ka bu kpa a jiri vadu Rom.¹⁵ Rumu nda ele zị nū Rom nurnu nhne gbasiri aị, be va hne zị ikere lele Ahia Apisi nū Oro Eto Ele Izne, kwnusi aị. Nga Pọlu whnuru be, ọ tūnu Chiokike mmamma, mesi mkpoma rikne.

Pọlu nū rime Rom

¹⁶ Nga a vaduru Rom, be kweru Pọlu wuru ke a ichne ya nū nye ọgwnu neese a.

¹⁷ Kpa ọbochi ẹto wheru, Pọlu suk-wukota ele risi Ju ikwu. Nga be gbakoru, ọ kanu be, “Rumu nda m, ọ bu n'ezi nū ọ zá nhne ojo me mernu megidne ele ke aị mọbu omen'ẹli a

nahjaru n'aka ele nda aị, be mernu m nye ikelu nụ rime Jeruselem, gweru m nyewhete n'aka ele Rom. ¹⁸ Be sịkwaru m ajiji, be pioru ọ sịgbasi m kwnornu nụ be whnurnu nụ ọ zà nhne ojo me mernu ke kwesiri ẹnwu. ¹⁹ Nga ele Ju kwéle, be mernu m, m kaa nụ m jeezne nụ ruwhnu Siza, ọ bụ n'ezị nụ ọ zà nhne me noobno ele ke m. ²⁰ Ọ bụ nhne me kwno pio ma me nụ anụ kwurita ọka, kwnornu be turu m ijigba ka kwnornu nụ nhne wam kpakara ele Izireli neele anya a.”

²¹ Be saru Pọlu, “Ọ zà ọkwukwo izi ọbula a whnurnu hite nụ Judiya gbasiri i, ọ zà rụmu nda aị vuyaru ọtnutnu mọbu ọka ojo ọbula gbasiri i. ²² Kọvu a jọonu nhne i jookwu, kwnornu nụ kpakara ele badnụ nookwu ọka megidne otu wam i noosno.”

²³ Be nụ Pọlu yi igba, agịda be varu n'ọbochi wam hne Pọlu zị. Hite n'osisi du abali o znirni be izi ọma ẹli-eze Chiokike. Ọ gbalị ma be jeekweru nhne gbasiri Jizosi. Pọlu kanu be kpakara nhne be gbaru n'Iwu Mozizi nụ nhne ele ọwhnurninya gbaru n'ọkwukwo nsọ. ²⁴ Agwna be kweru ikwu-ọnu a, kọvu ele berere kwéle. ²⁵ Kpa be naala, okewa ziri n'esilawuru be, Pọlu kwuru otu nhne ka, “Enine Nsọ kwuru nkari hite n'ọnu Azaya nye ọwhnurninya nyee ele nda anụ,

²⁶ ‘Zne kanu ele ka,
Anu jaazi nonu kpọi, kọvu anu
jọoghohia.
Anu jaazi neele anya, kọvu anu
jọowhnu ọsno.

²⁷ Kwnornu ovu ele ka zị rinya,
nsni nynornu be,
anya be kpuru isni,
ọ zị be whnu n'anya be,
nsni be nurnu,
echiche be ghohia, be tūhnasna
mkpoma,
m gwọ ẹhni igbugbu be.’ ”

²⁸ Pọlu kwukwo ọka a, kaa, “Anu mahia nụ ọznohia Chiokike bụ nhne

be gweznenu ele buo ele Ju. Be joobno nsni.” [²⁹ Kpa Pọlu kwukworu ọka, ele Ju la, nọdogbuta n'anya rikne n'esilawuru ẹhni be.]

³⁰ Awaha lawuru Pọlu wuru n'oro ke a, nọokwu ọgwo ọro, nanabnanya kpakara ele naavakwnusi a. ³¹ Ọ kpọ okwo izi ọma ẹli-eze Chiokike, zni nhne gbasiri Nyenwe aị Jizosi Karaisi hite n'ọnu rikne, ọ zà nye noobnosni a.

**Okwukwo izi Polu
gbaznenu
Ele Rom
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Okwukwo izi Polu gbaznenu ele Rom bu ma be jikneru o nabnanya Polu nu Rom. Echiche a bu ma o rnu ernu n'esilawuru be ige mati, hite n'oyi aka be, o zne Sipeni. Okwukwo izi ele Rom neegesi kpa Chiokike n'ogwnu ele badnu ele ikpe mana, mee ya nu be ziri n'udno. Chiokike mernu ele badnu nu a ziri n'udno hite n'okwnata mkpoma ke zi nu Jizosi Karaishi. Nye Karaishi obula nwernu udno kwnornu nu Chiokike mernu badnu nwernu ehni a, whoga nu rikne ke mmehie nu enwu. Polu kwuru nu ele Ju nu ele buo ele Ju nwernu igwe n'oru Chiokike hite nu Jizosi Karaishi.

Nhne zi n'okwukwo ka

Opanizo (1:1-17)

Oznohia hite nu mmehie zi mkpa (1:18--3:20)

Apna Chiokike kwnornu oznohia (3:21--4:25)

Budnu ikne nu rime Karaishi (5:1--8:39)

Izireli zi nu mmuma Chiokike (9:1--11:36)

Agwa nye Karaishi (12:1--15:13)

Okwukwo nu obekwu ikwu (15:14--16:27)

¹ Mawa Polu, nye izi Karaishi Jizosi, nye Chiokike sukwuru, ma m buru m nye izi Jizosi, hohia masi a ma m buru m nye zni izi oma a, naagba okwukwo izi ka. ² Ka bu izi oma Chiokike kweru mkwna ogologo ige wheru ewhe hite n'onu ele owhnurninya, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ. ³ Izi oma ka gbasiri Nnwọ a, Nyenwe aji Jizosi Karaishi, nye ghoru badnu, be mu a n'avnrnu Devidi. ⁴ Chiokike gesiri

nu Jizosi Karaishi bu Nnwọ a, nga o mernu o hi n'enwu lizo hite nu rikne ke Enine Nso. ⁵ Hite n'aka a, Chiokike nyernu aji oru o buru ele izi kwnornu Karaishi, ma a sukwu kpakara mba ma be kweru nu ya, bno a masi nsni. ⁶ Kpakara anu ele zi nu Rom, zi n'esilawuru ele Chiokike sukwuru ma be buru ke Jizosi Karaishi. ⁷ M naagbanu anu ele zi nu Rom okwukwo, ele Chiokike whnrnu n'anya, sukwu ma be buru ele ke a,

Oru nu nde ke Chiokike Nda aji nu Nyenwe aji Jizosi Karaishi dazinu anu.

Okpukpe otu mmamma

⁸ Ke mbom, m notunu Chiokike mmamma hite nu Jizosi Karaishi kwnornu anu, nu okwnata mkpoma anu gazuru owa. ⁹ Chiokike, nye me ji kpakara mkpoma m naakwanu, hite n'okpo okwo izi oma Nnwọ a, bu nye akebne m, nu m nechenwanya anu ige obula. ¹⁰ Ige obula me neekpe okpukpe, m norio Chiokike ma hite n'echiche oma a, o nyee m oghere me va lekasi anu.

¹¹ Kwnornu nu m pioru m o whnu anu anya ma me nu anu keru ngozi ke enine, ke jeeme anu gwuzosi rikne. ¹² Ke bu me va, a kasirita ehni aji ovu, okwnata ovu m jaakasi anu ovu, okwnata anu jaakasi m ovu. ¹³ Rumu nda m, m pioru anu mahia nu agida ige, m pioru m o va lekasi anu, kovu m nwée m rikne du kitna. M pioru m o rihia mkpuru ovu n'esilawuru anu lele kpa me riharu mkpuru ovu n'esilawuru ele buo ele Ju. ¹⁴ Kwnornu nu m ji m kpakara ele badnu ogwo okpo okwo izi oma, ma ele Giriki, ma ele buo ele Giriki, ele nwernu ako, ma ele nwée ako. ¹⁵ Ke bu nu o zi m mkpa o zni anu ele zi nu Rom izi oma.

Iknerrema ke izi oma

¹⁶ Iwhnerne izi oma ka zá nọtu m, o bu rikne Chiokike du oznohia kpakara ele kweru, ele Ju ke mbom, nu ele buo ele Ju. ¹⁷ Kwnornu nu ome mma ke Chiokike whuyaru iwhne n'izi oma, hite n'okwnata ovu du okwnata ovu, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, "Nye mee mma jeehi nu okwnata ovu a ziri budnu."

Onuma Chiokike megidne badnu

¹⁸ Kwnornu nu ovu owe ehni Chiokike hiri n'oligwe whuya iwhne megidne kpakara ele ma Chiokike, ele hi nu risi rikne aruru-eli be naakpagidne ezi oka. ¹⁹ Chiokike neewe ehni megidne be, kwnornu nu nhne be kwesiri o mahia gbasiri Chiokike whuyaru iwhne. O bu Chiokike n'iwhuru a gesiri be ehni a. ²⁰ Hite n'okike owa, nhne be whnu anya gbasiri Chiokike, nu rikne a zi okwnukokwnu, nu oyiyi a zi nsọ bu ke badnu whnuru anya, be whnuru be nu kpakara nhne Chiokike keru, ke bu nu badnu nwée nhne o ji gonahoru ehni a.

²¹ Be marnu Chiokike, kovu be nyéne a igwugwu kwesiri a, be tu mmamma, kovu echiche be bu nhne etekne, mkpoma iwhnirniwhno be jiharu n'ochichiri. ²² Be kaa nu be bu ele nwernu akoniche, be bu ele iwhnirniwhno. ²³ Tnnuma be jaakwanu Chiokike ke nwú onwu, be nokpo risi eli nyee nhne be priorno opnio lele badnu ke nonwu onwu, nu onunu, nu anohia nu agwo.

²⁴ Chiokike gweru be nyewhete n'aka nhne zila richna hite nu ome nhne ovu ojo be pioru, be gweru ehni be mee nhne tu iwhnerne n'esilawuru ehni be. ²⁵ Be gweru aghalaghala gbanwo ezi oka Chiokike, be nokpo risi eli nyee nhne be keru eke tnnuma nye keru nhne n'iwhuru a, nye nwe oznarni okwnukokwnu. Amim.

²⁶ Kam kpayaru, Chiokike nyernu be n'aka ome nhne tu iwhnerne. Ele rinya gharu o mee nhne lele kpa omen'eli omekorita nyerukna nu nyerinya zi, be be neemekorita. ²⁷ Kpam masi, ele rukna sigbasiri o dnanyi ele rinya, be naadnanyitaru ehni be. Be neeme nhne tu iwhnerne n'esilawuru be, be naata awhnuwhnu nhne ojo be mernu.

²⁸ Kpa be kwéle o marnu Chiokike nu mkpoma be, Chiokike nyewhete be n'aka ovu ruru oru, ma be mee nhne be kwésile o mee. ²⁹ Aruru-eli zi odo nu odo jiharu mkpoma be, mmehie, owho-anya, okne nhne ojo, ntaknarnama ovu, ogbu badnu, olu ogwnu, aghigho, nu osno irno, ozno izno. ³⁰ Ele naakaja ehni be, be snornu Chiokike irno, ele só anya, ele noolu onu, ele neechehia apna ikne kpa be jeeme nhne ojo, ele zá noobnonu ele murnu be nsni, ³¹ ele nwée oghohia, ele zá naabita ogba-njo-ehni, ele nwée ovu oma, ele zá nonodonu ele berere obirizi. ³² Be magwu nu iwu Chiokike kwuru nu ele neeme nhne ojo ka jonwu enwu, o buo nu be neeme nhne ele ka kpoi, kovu be naadasinu ele neeme nhne ele ka n'ikwnu.

2

Ikpe zi snam ke Chiokike

¹ Ji badnu, i nwée rikne gonahoru ehni i, ji nye neekpe nye berere ikpe, kwnornu nu hne i zi neekpe nye berere ikpe bu hne ikpe zi naama i, kwnornu nu i neeme otu nhne wam. ² A magwu nu Chiokike neekpe ikpe zi snam nu risi ele neeme kpakara nhne ka. ³ Ji badnu etekne ke neeme nhne ke i kwno neekpe ele berere ikpe, i che nu i jaagbanahoru ikpe Chiokike sa? ⁴ Mibu i neeledna okne ovu oma Chiokike anya, nu onabnanya a, nu ogologo onnuta ovu a? N'ezí, Chiokike neemenu i nhne oma ka

ma o dubna i nū ɔtuhnasna ovu. ⁵ Kɔvu hite nū ovu rikne nū ovu kwé ɔbniaji i, i naabitanu ɛhni i awhnūwhnu ke kakwo n'ɔbochi ovu owe ɛhni Chiokike nū okpume ikpe a zī snam. ⁶ Chiokike jɔokwu nye ɔbula ɔgwo lele kpa ɛrnu a jiri zī. ⁷ Ele gwuzosi rikne neeme nhne ɔma, noopio igwugwu nū ɔsobisi, nū nkɔli bɔdnu, Chiokike jeenye be bɔdnu kwó okwo. ⁸ Kɔvu, ele noopio nhne ke aka be, ele kwéle ezi ɔka, ele noosno nhne ɔjo, Chiokike jɔowukwasi be ovu owe ɛhni a nū ɔnuma a. ⁹ Okne awhnūwhnu nū nhne igbugbu jaazīnu kpakara ele neeme nhne ɔjo, ke mbɔm ele Ju, ma ele bɔo ele Ju. ¹⁰ Kɔvu igwugwu, ɔsobisinu nū udno jaazīnu nye ɔbula neeme nhne ɔma, ke mbɔm ele Ju, nū ele bɔo ele Ju. ¹¹ Kwnornu nū Chiokike zá neele badnū anya nū ruwhnu.

¹² Kpakara ele mernu mmehie hne be nwée Iwu Mozizi jɔonwu hne Iwu zīla, ele mehieru hne Iwu zī, Iwu jeekpe be ikpe. ¹³ ɔ bɔo ele nɔonu Iwu bɔ ele zī snam nū ruwhnu Chiokike, kɔvu ele neeme nhne Iwu kwuru. ¹⁴ Nga ele bɔo ele Ju ele nwée Iwu hiri n'ovu be mee nhne Iwu kwuru, kam bɔnu be Iwu, ɔ bɔ n'ezi nū be nwée Iwu. ¹⁵ Bɔdnu be neegesi nū be gbagwū Iwu n'ovu be, ovu be naagbanū be akebbe, noobno be nhne, mɔbu nɔogomanu be. ¹⁶ Ka jɔobu n'ɔbochi Chiokike jeekpe nhne tugwaru otugwa ke badnū ikpe, hite n'aka Karaīsi Jizɔsi lele kpa izi ɔma me neezni kwuru.

Ele Ju nū Iwu

¹⁷ I noosukwu ɛhni i nye Ju, nɔotukwasi ovu n'Iwu, neeji Chiokike naanya risi. ¹⁸ I magwū echiche a, i nahɔru nhne ke kakwo mma, kwnornu nū i mɔhiaru a n'iwu. ¹⁹ I kwnatarū ovu nū i bɔ nye noodu nye isni, iwhne ele zī n'ɔchichiri, ²⁰ nye neezni ele iwhnirniwhno nhne, nye neezni

rumu takiri nhne, nye nwegwu akɔnische zuru ozu, nū ezi ɔka. ²¹ Ji nye neezni ele berere nhne, i zní ɛhni i nhne sa? I neezni ɔ zá nye znu buznu, ji n'iwihuru i znú buznu sa? ²² I kaa, “O zá nye mee ɔyi,” jiwa, i méé ɔyi sa? I snornu chi berere irno, kɔvu i znú buznu nū ruwhnu rɛnwu? ²³ Ji nye ji iwu Chiokike noolu ɔnu, ɔ bɔ i zá neeme Chiokike nhne iwhnerne hite n'olulu iwu a? ²⁴ Lele kpa be gbarū a n'ɔkwukwo nsɔ, “Ele bɔo ele Ju naakaja rɛwhna nsɔ, Chiokike kwnornu anū ele Ju.”

²⁵ ɔ bɔru nū i bɔta iwu, ɔkpa nka i bɔ nhne, kɔvu ɔ bɔru nū i bɔtage iwu, ɔkpa nka i bɔ nhne etekne. ²⁶ ɔ bɔru nū ele bɔo ele Ju be kpáge nka, bɔta Iwu, be jeegweru be lele ele be kparū nka. ²⁷ Nye be kpáge nka n'anɔ-ɛhni kɔvu ɔ bɔtaru Iwu jaama i ikpe, ji nye nwegwu Iwu be gbarū n'ɔkwukwo nū nye be kparū nka, kɔvu i zá naabɔta Iwu. ²⁸ Badnū bɔo nye Ju n'anɔ-ɛhni kpɔi, ɔkpa nka bɔo masi ke anɔ-ɛhni kpɔi. ²⁹ Nye Ju n'ezi bɔ nye Ju n'ovu. ɔkpa nka bɔ ke be kparū n'ovu hite n'enine Chiokike, ɔ bɔo n'Iwu be gbarū n'ɔkwukwo. ɔznarni badnū wam híge n'aka badnū, kɔvu n'aka Chiokike.

3

Chiokike kwesiri ɔ kwnata ovu

¹ Kɔni bɔ nhne ele Ju nwernu kakwo ele bɔo ele Ju? ɔ zī mbnarna zī nū ɔkpa nka? ² Owe! K'agida n'apna ɔbula. Ke mbɔm, Chiokike nyernu ele Ju ikwu-ɔnu a. ³ ɔ bɔru nū agwna be nwée ɔkwnata ovu? O jeeme Chiokike bɔru nye kwésile ɔ tukwasi ovu? ⁴ ɔza rɔa rɔa! Chiokike jɔoburiri nye ezi ɔka, ɔ bɔbedi nū kpakara badnū jɔoburu ele aghalaghala. Lele kpa ɔkwukwo nsɔ kwuru, “Ma i gesi nū i bɔ nye nookwu ezi ɔka,

Ikpe jáama ì nga be neekpe i ikpe.”

⁵ Ọ bụru nụ a mernu nhne búo ọma, ke jeegesi ome mma Chiokike ke zì snam, kịni bụ nhne a jookwu? Nụ Chiokike mernu nhne ojo nụ ọ ta aì awnụwhnu nụ ovu owe ẹhni sa? (M nookwu lele badnụ etekne.) ⁶ Ọza rịa rịa! Ọ bụru nụ Chiokike búo nye mee mma, ndaa kpa o jeeji kpe ọwa ikpe? ⁷ Ọ bụru nụ aghalaghala m jeenye Chiokike igwugwu hite nụ ome ezi ọka a whụya iwhe, ndaa kpa be jaama m ikpe lele nye mmehie? ⁸ Ọ bụru nụ anụ neeche kpm, anụ jaakaa, “Ngwa ma a mee nhne ojo ma nhne bụru ọma va”? Agwna ele badnụ nyernu m mkparị, noobno m nụ ka bụ nhne me neezni ele badnụ. Be jaama be ikpe lele kpa o kwesiri.

Nye mee mma zá

⁹ Ndaa, a ka ele búo ele Ju mma? Ọza rịa rịa. M karụ m nụ ele Ju ma ele búo ele Ju n'otu zì nụ mkpururu mmehie. ¹⁰ Lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru,

“Ọ zá nye bụ nye mee mma, ọ bụbedi otu.

¹¹ Ọ zá nye nwernu akoniche, ọ zá nye noopio Chiokike.

¹² Kpakara ele badnụ dasịnnu Chiokike aznụ,

ọ zá iru be bnarnụ,
ọ zá nye neeme nhne ọma
ọ bụbedi otu.

¹³ Ọnu be nụ lele ilili gberu anya,

riro be nookwu ọka aghigho,
ọka ojo lele njulu agwo neehi
nụ mgbele-ọnu be whụya.

¹⁴ Ọvu ọnu nụ okne ọnu ojo jiharu be nụ mkpoma.

¹⁵ Ọchi be zì snarna snarna n'owusa ọvnarna.

¹⁶ Olulu nhne nụ nhne anya-mini noosno be n'apna be.

¹⁷ Be máa apna udno.

¹⁸ Ogwnu Chiokike zá be n'anya.”

¹⁹ Kịtna a magwu nụ kpakara nhne Iwu kwuru zinu ele zì nụ mkpururu Iwu, ma be kpusni kpakara ọnu ele badnụ, ma kpakara ọwa bna n'ikpe Chiokike. ²⁰ Kwnornu nụ ọ zá nye mee mma n'anya Chiokike hite nụ ome nhne Iwu kwuru, kovu Iwu neeme ele badnụ mahia nụ be mehieru.

Ome mma hite n'okwnata mkpoma

²¹ Kovu ome mma Chiokike whụyaru iwhe hne Iwu zila, ọ bụ ezi ọka nụ Iwu nụ ele ọwhnurninya naagbanụ a akebne. ²² Ome mma Chiokike ka hiri n'okwnata ovu nụ Jizosi Karaisi zinu kpakara ele kwehjaru, kwnornu nụ ọkpa ike zila nụ rime a rịa rịa. ²³ Kwnornu nụ kpakara ele badnụ mehieru, be nwée rikne dụ igwugwu Chiokike.

²⁴ Kovu nkesi ke oru Chiokike mernu kpakara badnụ bụru ele ikpe mámana hite n'ogbahia aì ke hi n'aka Karaisi Jizosi. ²⁵ Chiokike nyernu a lele nkesi ọwhaji-ẹli hite n'okwnata ovu, ka bụ ma Chiokike gesi ome mma a. N'ige wheru ewhe Chiokike jiri ogologo ọsnuta ovu lewhuru mmehie ke badnụ anya. ²⁶ O mernu kam ma o gesi ikpe a zì snam n'ige ka, ma ọ bụru nye mee mma nga ọ neegweru badnụ lele nye ikpe mámana hite n'okwnata ovu nụ Jizosi.

²⁷ Ọ bụru kpm, ndaa hne mpako zì? Ọ zila! Kìni kpararụ a? Ọ bụ nụ hite n'ọbita nhne Iwu kwuru? Ọza! Kovu a kwnataru ovu. ²⁸ A nookwusi a rikne nụ be neegweru badnụ lele nye ikpe mámana hite n'okwnata ovu, ọ búo hite n'ernu ke Iwu. ²⁹ Chiokike, ọ bụ Chiokike ke ele Ju kpoi? Ọ búo Chiokike ke ele búo ele Ju sa? Owe! Ọ bụ ya. ³⁰ Hne ọ bụ otu Chiokike, ọ jọogwnu ele be kparu nka lele ele ikpe mámana hite n'okwnata ovu be, nụ ele be kpála nka hite n'okwnata ovu be. ³¹ A jaakaa nụ ka neegesi n'Iwu

bnáge nù nhne hite n'òkwnata ovu ka? Óza rĩa rĩa, kòvu a neeme Iwu gwuzosi rikne.

4

Òkwnata ovu Eberham

¹ Ndaa nhne a jaakaa gbasiri Eberham nda aì? Kìni bù nhne o piohiaru? ² Ò bũru nù be hiri n'èrnu Eberham gwnùsi a nù nye mee mma, o znernu anyaa risi nù ka. Kòvu o nwée rikne mee oknomokno nù ruwhnu Chiokike. ³ Òkwukwo nsò kwuru kìni? “Eberham kweruru Chiokike, Chiokike gwnùsinu a nù ò bù nye mee mma.”

⁴ Nye be kwũru ògwo èrnu a, ògwo èrnu a búla nkesi, kòvu nhne ò rnùhiaru n'èrnu. ⁵ Kòvu nye rnúge èrnu, ke kwnataru Chiokike, nye nòogwnu ele ojo lele ele ikpe mána ovu, Chiokike jì òkwnata ovu a gwnù a nye mee mma. ⁶ Ka bù nhne Devidi kwuru gbasiri nye òwa òma, nye Chiokike híge n'èrnu a gwnù nù nye mee mma,

⁷ “Nye òwa òma bù nye Chiokike gbarũnu mmehie, nye be kpusnirni arũru-èli a.

⁸ Nye òwa òma bù nye Chiokike zá nòogwnu mmehie a megidne a.”

⁹ Ngozi ka, ò zĩnu ele be kparũ nka kpòì sa? Óza, ma ele be kpála nka. Kwnornu nù a karũ nù Eberham kweruru Chiokike, Chiokike gwnùsinu a nù ò bù nye mee mma.

¹⁰ Ndaa hne nhne ka mernu? Ò nga be kparũ a nka, sù ò bù nga be kpála a nka? Ò bù nga be kpála nka.

¹¹ Be kparũ a nka ma ò bũru nhne elekema ke ome mma nù ò kwnataru Chiokike ovu nga be kpála a nka, ma ò bũru nda kpakara ele kweru, ma be gwnùsi be n'ele mee mma, ò bù n'èzi nù be kpála be nka.

¹² Ò bù masi nda ele be kparũ nka, ò búla nù be kparũ be nka kpòì, kòvu nù be noowu bũdnu òkwnata ovu lele nda aì Eberham wuru sù be kparũ a nka.

Mkwna Chiokike

¹³ Mkwna Chiokike kweru Eberham nù avnũrnu a nù be jeekehĩa òwa búo hite n'òbita Iwu, kòvu ome mma ke hiri n'òkwnata. ¹⁴ Ò bũru nù ele zì nù mkpururu Iwu jeekehĩa mkwna wam, òkwnata ovu bù nhne etekne, mkwna Chiokike kweru bnána iru. ¹⁵ Iwu neegweya ovu owe èhni Chiokike. Hne Iwu zĩla, ò zá nye jaadna Iwu.

¹⁶ Mkwna wam hiri n'òkwnata mkpòma. O mernu o hite n'oru gwuzoru kwem nù rime kpakara rũmu Eberham. Ò búo ele zì n'iwu kpòì, kòvu ma ele sno òkwnata ovu Eberham, kwnornu nù ò bù nda kpakara aì. ¹⁷ Lele kpa be gbarũ a n'òkwukwo nsò, “M mernu m jì nda agĩda mba.” Ò bù nda aì n'anya Chiokike, nye ò kwnataru ovu, Chiokike ke naakpatne nye nwũrnu ònwu, nye neeme nhne zĩgele a whũya iwihne.

¹⁸ Nga olile anya zĩla a, Eberham kwnataru ovu, ò bũru nda agĩda mba, lele kpa òkwukwo nsò kwuru, “Mkpũru ì jaazi agĩda kpa.”

¹⁹ Òkwnata ovu a dnáge adna, nga ò whnũrnu nù anò-èhni a bù nhne nwũrnu ònwu, hne ò bù otu ri-whu awaha, nù røkpa-nnwò Sera nwũrnu ònwu.

²⁰ Kòvu òkwnata ovu a dnáge adna hite nù òkwe ekwe mòbu onwe mkpòma lawũru gbasiri nhne Chiokike kweru a mkwna, òkwnata ovu a mernu o gwuzosi rikne naaznarni Chiokike. ²¹ Ovu siri a rikne nù Chiokike nwernu rikne o mezu nhne o kweru mkwna. ²² Kam kpayaru, “Chiokike gwnùsinu a nù ò bù nye mee mma.”

²³ Nù be gwnùsiri a nù nye mee mma, búo nhne ke zĩnu a kpòì. ²⁴ Ò zì masĩnu aì ele be jòogwnusi n'ele mee mma, ele kweru nù nye wam mernu Jizòsi Nyenwe aì hi n'ènwu lizò. ²⁵ Be nyernu a ma ò nwũ kwnornu mmehie aì, o hiri n'ènwu lizò ma Chiokike gwnùsi aì lele ele ikpe mámana.

5

Snarnĩma nũ udno

¹ Kĩtna, hne Chiokike gwnũrnũ aĩ lele ele ikpe máná hite n'òkwnata ovu, a nwernu udno nũ Chiokike hite n'aka Nyenwe aĩ Jizòsi Karaĩsi. ² Jizòsi bũ nye a hiri n'aka a, hite n'òkwnata ovu gwuzoru n'oru Chiokike. A nnonwudna onwudna nũ a nwernu olile anya nũ a jeekehĩa igwugwu Chiokike. ³ O bũo kam kpòĩ, a nnonwudna nũ rime awhnũwhnu, kwnornu nũ awhnũwhnu neegweya osnuta ovu, ⁴ osnuta ovu neegweya agwa oma, agwa oma gweya olile anya. ⁵ Olile anya aĩ jóobu nhne etekne, kwnornu nũ Chiokike wũkwasi aĩ owhnun'anya a n'ovu aĩ hite n'Enine Nso, ke o kesiri aĩ.

⁶ Kwnornu nũ nga a nwée rikne, Karaĩsi nwũrnũ kwnornu aĩ ele ojo máná Chiokike. ⁷ O bũ nhne siri rikne nũ badnũ jookwno nye oma nwũ ẽnwu. Kõvu badnũ eleghi anya jeenwe rikne kwnornu nye mee mma nwũ. ⁸ Kõvu Chiokike gesiri aĩ owhnun'anya a ke bũ nũ Karaĩsi kwnornu aĩ nwũma kpa a zĩ kòriri nũ rime mmehie.

⁹ Be hiri n'ovnarna a gwnũ aĩ lele ele ikpe máná, o jóoznohia aĩ n'ovu owe ẽnni Chiokike. ¹⁰ Kwnornu nũ a bũ ele irno Chiokike nũ mbom, kõvu aĩ nũ Chiokike mernu udno hite n'ẽnwu Nnwọ a. Kĩtna, a bũ ele enyi Chiokike, o jóoznohia a hite nũ bũdnu Nnwọ a. ¹¹ O bũo kam kpòĩ, kõvu a nnonwudna onwudna nũ rime Chiokike hite nũ Nyenwe aĩ Jizòsi Karaĩsi, nye mernu aĩ nũ Chiokike zĩri n'udno.

Adam nũ Karaĩsi

¹² Lele kpa mmehie hiri n'aka otu badnũ bna nũ rime owa, mmehie vuyarũ ẽnwu, ẽnwu wam zuru kpakara owa, kwnornu nũ kpakara badnũ mehieru. ¹³ Mmehie zĩ n'owa sũ be nyernu Iwu, kõvu mmehie zĩla ire nga Iwu zĩla a.

¹⁴ Ẹnwu hiteru n'Adam dũ n'ige Mozizi nẹechi kpakara badnũ, ma ele mēhie lele kpa Adam mehieru. Adam bũ nye bĩtala nhne Chiokike nyernu n'iwu.

Adam bũ oiyi nye wam jaava. ¹⁵ Kõvu nkesi wam nũna lele mmehie. Kwnornu o bũru nũ agida badnũ nwũrnũ hite nũ mmehie otu badnũ, oru nũ nkesi Chiokike zĩ agida kakwo, ke gazuru kpakara ele badnũ hite n'oru otu nye wam bũ Jizòsi Karaĩsi. ¹⁶ Nkesi Chiokike zĩ ichne nũ hne mmehie otu badnũ zĩ. Ikpe snornu otu mmehie wam ke vuyarũ omuma ikpe, kõvu nkesi wam sno agida mmehie ke vuyarũ ogwnusi badnũ lele nye ikpe mánana. ¹⁷ Mmehie otu badnũ ka, Adam, mernu ẽnwu nẹechi owa, kõvu kpakara ele nahjaru nkesi oru zĩ agida ke Chiokike nũ ome mma a, jeemegbu mmehie nũ ẽnwu hite nũ otu badnũ wam ke bũ Jizòsi Karaĩsi.

¹⁸ Owe! Otu mmehie Adam vuyarũ omuma ikpe nũ risi kpakara ele badnũ, kõvu, otu ẹrnũ ome mma Karaĩsi mernu ele badnũ bũru ele ikpe mánana n'anya Chiokike, ke nyernu be bũdnu. ¹⁹ Hite nũ risi rikne otu badnũ kpakara ele badnũ għoru ele mmehie, otu aka wam masĩ, obno nsnĩ otu badnũ jeeme kpakara ele badnũ bũru ele mee mma.

²⁰ Iwu varũ ma nhne ojo zĩ agida, kõvu hne mmehie zĩ agida, oru Chiokike barũ aba k'agida. ²¹ Hne mmehie nẹechi hite n'ẽnwu, oru Chiokike nẹechi hite n'ome mma ke noodubna nũ bũdnu kwó okwo hite nũ Jizòsi Karaĩsi Nyenwe aĩ.

6

Nwũ nũ mmehie, zĩri bũdnu nũ Karaĩsi

¹ Kĩni bũ nhne a jaakaa? O bũ ma a zĩ kòriri nũ neeme mmehie ma oru Chiokike ba oba? ² Óza rĩa rĩa! Ndaa kpa aĩ ele nwũrnũ onwu nũ rime mmehie jaazĩ kòriri bũdnu

nụ rime a? ³Ọ bụ nụ anụ máa sa, be wụru aị mini ma aị nụ Karaịsi Jizọsi bụru otu, nụ be wụru aị mini ma aị nụ Karaịsi bụru masị otu n'ẹnwu a? ⁴Hite nụ mini be wụru aị, be likotaru aị nụ Karaịsi n'ẹnwu a, ma a nụ lele Karaịsi nga o hiri n'ẹnwu lizo hite n'igwugwu ke Nda, a joowu bụdnu ikne.

⁵Kwnornu nụ ọ bụru nụ aị nụ a bụ otu n'ẹnwu a, kpam masị, aị nụ a jooburu otu n'olizo n'ẹnwu a. ⁶A magwụ nụ ẹhni ọknani aị bụ ke be kpogidnenu ya nụ Karaịsi n'olu ogba a, ma be lulu ẹhni mmehie, ma a gharu ọ bụru ọhi ke mmehie. ⁷Kwnornu nga badnu nwurru, mmehie nwéma iknernema n'ẹhni a berere. ⁸Ọ bụru a snornu Karaịsi nwu ẹnwu, a kweru nụ a joosno a ziri bụdnu. ⁹A magwụ nụ Chiokike mernu Karaịsi hi n'ẹnwu lizo, ọ jónwu kwno berere, ẹnwu nwéma ikn-ernema hne ọ zị berere. ¹⁰Enwu ọ nwurru, ọ nwurru kwnornu mme-
hie otu mgba, ọ zị bụdnu kịtna, ọ zinu Chiokike bụdnu.

¹¹Kpam masị, anụ gwnu ẹhni anụ lele ele nwurru onwu kwnornu mmehie, kovu ele zị bụdnu nyee Chiokike hite nụ Karaịsi Jizọsi. ¹²Anụ kwéko mmehie nẹchi anọ-ẹhni anụ, neeme anụ noobno nsni nhne ojo anọ-ẹhni noopio. ¹³Anụ kwéko o gweru ẹhni anụ nyee mmehie ma ọ bụru nhne ẹnu ke risi rikne. Kovu anụ gweru ẹhni anụ nyee Chiokike, lele ele hiri n'ẹnwu bna nụ bụdnu, anụ gweru kpakara ẹhni anụ nyee ma be bụru nhne ẹnu ke nhne oma. ¹⁴Kwnornu nụ mmehie zá nẹchi anụ, anụ zila nụ mkpururu Iwu, kovu nụ mkpururu oru ke Chiokike.

Ele ọhi ke ome mma

¹⁵Kini bụ ka? A jaazi neeme mmehie kwnornu nụ a zá nụ mkpururu Iwu, kovu mkpururu oru ke Chiokike? Óza rịa rịa. ¹⁶Anụ

magwụ nụ nye anụ noobno nsni nhne o nookwu, anụ bụ ele ọhi nye anụ noobno nsni. Anụ bụ ọhi ke mmehie ke noodubna n'ẹnwu, mọbu ọhi obno nsni ke noodubna n'ome mma. ¹⁷Kovu ọznarni zinu Chiokike, kwnornu nụ mbom anụ bụ ọhi ke mmehie, kovu anụ bnornu nsni hite nụ mkpoma anụ bna n'ezi oka wam anụ nahiaru. ¹⁸Be dōhiaru anụ nụ mmehie anụ, ma anụ bụru ọhi ke ome mma.

¹⁹M nookwu lele badnu, kwnornu nụ anụ zá rikne. Nụ mbom, anụ gweru ẹhni anụ nyee nhne zila richna nụ risi rikne o mee nhne ojo, kpam masị, anụ gweru ẹhni anụ bụru ọhi ome mma bna n'ernu zị nsọ. ²⁰Nga anụ bụ ọhi ke mmehie, anụ nwéé igwe n'ome mma. ²¹Ndaa mbnarna anụ nwehiaru hite nhne kam nọtụ iwhnerne? Risi kpakara nhne kam, bụ ẹnwu. ²²Kovu kịtna, be dōhiaru anụ nụ rime mmehie, anụ bụru ele ọhi ke Chiokike, mbnarna anụ jeenwehia jeeme anụ ziri nsọ ke joodubna nụ bụdnu kwó okwo. ²³Kwnornu nụ ogwo ẹnu mmehie bụ ẹnwu, kovu nkesi ke Chiokike bụ bụdnu kwó okwo hite nụ Karaịsi Jizọsi Nyenwe aị.

7

Nhne atụ ke ọlulu nzi nụ nnwerne

¹Rumu nda m, m nookwunu anụ oka lele ele magwụ Iwu, anụ magwụ nụ Iwu jigwu badnu hne nye wam zị bụdnu. ²Nyerinya nwernu nzi zị n'iwu nga nzi a zị bụdnu, kovu ọ bụru nzi a nwu, ọ zima iwu jigwu a lele nye zị nụ nzi. ³Ka neegesi, ọ bụru nụ nzi a zị bụdnu, nyerinya wam gbọ nzi berere, be jookwu a nye neeme ọyi. Kovu ọ bụru nụ nzi a nwurru onwu, iwu jígele a, ọ bụru nụ ọ gbọru nzi berere. O méne ọyi.

⁴Rumu nda m, otu aka wam, bụ kpa ọ zinu anụ. Anụ nwurru onwu n'Iwu hite n'ẹhni Karaịsi. Anụ bụ

ke nye wam hiri n'ɛnwu lizọ, ma anụ bụru mgwna ɛnu ke bnarṅu iru n'aka Chiokike. ⁵ Nga a zị bụḍnu n'anọ-ɛhni, nhne ojo ke Iwu Mozizi vuyarụ bụ nhne a noosno, kpakara nhne a mernu dubnarṅu aị n'ɛnwu. ⁶ Kọvu kịtna, a nwer-nunem ɛhni aị n'Iwu, kwnornu nụ a agbūrulam n'iwu wam jigwu aị, a kpenu Chiokike n'apna ikne ke Enine, ọ bụo n'apna ọknani ke Iwu be gbarụ n'ọkwukwo.

Iwu nụ mmehie

⁷ Kịni bụ nhne a jookwu? Iwu wam ọ bụ mmehie sa? Ọza rịa rịa. Kọvu iwu mernu m maḥia mmehie. M znégele m amahia nhne bụ a ọwho-anya ọ bụru n'Iwu kwúle, "I nwékọ ọwho-anya." ⁸ Kọvu mmehie hite nụ nhne be nyernu n'iwu nwehjaru oghere ọ kpakne ọwho-anya zị ichne ichne. Kwnornu nụ mmehie nwūrnu ọnwu hne iwu zila. ⁹ M zị m bụḍnu hne iwu zila, kọvu nga nhne be nyernu n'iwu varụ, mmehie ziri bụḍnu nụ rime m, m nwuma. ¹⁰ Nhne be nyernu n'iwu ke kwesiri o gweya bụḍnu, vuyanu m ɛnwu.

¹¹ Mmehie hite nụ nhne be nyernu n'iwu duwhuru m, hite nhne be nyernu n'iwu, gbu m. ¹² Iwu wam zị nsọ, nhne be nyernu n'Iwu zị masị nsọ, ọ zị kwem, ọ bụru ọma. ¹³ Ka o neegesi nụ nhne bụru ọma vuyanu m ɛnwu? Ọza rịa rịa. Ọ bụ mmehie ke kpayarụ a. Mmehie gweruru nhne bụru ọma mee a o vuyanu m ɛnwu, ma mmehie whụya iwhne nụ ọ bụ mmehie n'ezi. Hite nụ nhne be nyernu n'iwu be jeegesi nụ mmehie bụo ọma rịa rịa.

¹⁴ A magwụ nụ Iwu bụ nhne enine. Kọvu m bụ m badṅu etekne, nyé be reru lele ọhi ke mmehie. ¹⁵ M máam nhne me neeme, kwnornu nụ nhne me noopio o mee, m nwée m rikne mee

a, kọvu nhne me píole o mee, bụ nhne me neeme. ¹⁶ Nga me neeme nhne me píole o mee, ka neegesi nụ Iwu wam bụru ọma. ¹⁷ Kọvu ọ bụo me neeme nhne ka, kọvu ọ bụ mmehie ke wu nụ rime m. ¹⁸ M magwụ m nụ ọ zá nhne ọma ọbula zị nụ rime m (ke bụ n'anọ-ɛhni m). Kwnornu nụ ọ naamasị m o mee nhne bụru ọma, kọvu m nwée m rikne o mee a. ¹⁹ M mée m nhne ọma me pioru o mee, kọvu nhne bụo ọma me píole o mee, bụ nhne me neeme. ²⁰ Ọ bụru nụ me mee nhne me píole o mee, ka neegesi nụ ọ bụo me bụ nye neeme a, kọvu ọ bụ mmehie wam ke wu nụ rime m.

²¹ M magwụ m nụ iwu nọrnuru ɛnu, nga me pioru o mee nhne bụru ọma, nhne ojo zị nụ ruwhnu m. ²² Nụ rime enine m, m noopio iwu Chiokike. ²³ Kọvu m nọowhnu iwu berere nọrnuru ɛnu nụ rime m, iwu ke nọlusi iwu ke ovu ọgwnu. O neeme m bụru ọhi iwu ke mmehie ke nọrnuru ɛnu nụ anọ-ɛhni m. ²⁴ M bụ m badṅu ke nọowhnuji anya. Nyele jodohia m n'anọ-ɛhni ke ɛnwu ka? ²⁵ A nọotunu Chiokike mmamma hite nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi.

Hite n'echiche m, m bụ m ọhi ke iwu ke Chiokike, kọvu, anọ-ɛhni m bụ ọhi iwu ke mmehie.

8

Bụḍnu hite n'Enine

¹ Kịtna, ọ zá ikpe naama ele zị nụ rime Karaịsi Jizọsi. * ² Kwnornu nụ iwu ke Enine ke neegweya bụḍnu nụ Karaịsi Jizọsi, mernu m whọga n'ọhi iwu ke mmehie nụ ɛnwu. ³ Nhne Iwu nwée rikne meli kwnornu nụ anọ-ɛhni badṅu zila rikne, Chiokike mernu a, o ziyaru Nnwọ a lele badṅu ke mmehie ma ọ bụru ariọhna mmehie. Hite nụ ya ọ ma bụḍnu mmehie ke badṅu ikpe. ⁴ Chiokike mernu ka

* **8:1** Agwna ọkwukwo ọknani kwuru: ele zá noowu bụḍnu lele kpa mmehie pioru, kọvu lele kpa enine noopio.

ma nhne ziri ezi ke Iwu zu ozu nù rime aì ele noowu bũdnu lele kpa Enine noopio, ọ búo kpa anọ-ẹhni noopio. ⁵ Ele noowu bũdnu n'anọ-ẹhni neeme nhne anọ-ẹhni noopio, ele noowu bũdnu n'Enine neeme nhne Enine noopio. ⁶ Nye anọ-ẹhni nẹechi nwũrnũ ọnwu, kọvu nye Enine nẹechi nwernũ bũdnu nũ udno. ⁷ Kwnornũ nũ nye anọ-ẹhni nẹechi bũ nye irno Chiokike, o nwée rikne b̄ita iwu Chiokike, n'ezi, o jéenwe rikne b̄ita a. ⁸ Ele anọ-ẹhni nẹechi jéenwe rikne mee nhne jọoso Chiokike n'ọnu.

⁹ Anọ-ẹhni zá nẹechi anũ, kọvu Enine, ọ bũru nũ Enine Chiokike wu nũ rime anũ. Nye ọbula ke nwée Enine Karaìsi, búo ke Karaìsi. ¹⁰ Ọ bũru nũ Karaìsi zì nũ rime anũ, ọ bũ n'ezi nũ anọ-ẹhni anũ nwũrnũ ọnwu kwnornũ mmehie, kọvu enine anũ zì bũdnu kwnornũ ome mma. ¹¹ Ọ bũru nũ Enine Chiokike ke mernũ Jizọsi hì n'ẹnwu lizọ wuru nũ rime anũ, nye wam ke mernũ Karaìsi hì n'ẹnwu lizọ jeeme anọ-ẹhni anũ ziri bũdnu hite n'Enine a ke wu nũ rime anũ.

¹² Kam kpayarũ, rũmu nda m, a jigwu ọgwo o wu bũdnu aì, ọ búo kpa anọ-ẹhni noopio. ¹³ Kwnornũ nũ ọ bũru nũ anũ wu lele kpa anọ-ẹhni anũ noopio, anũ jọonwu ẹnwu, kọvu ọ bũru nũ anũ jeehi n'enine gbu kpakara ẹrnũ ojo ke anọ-ẹhni, anũ jaazì bũdnu. ¹⁴ Kpakara ele Enine Nsọ Chiokike nẹechi bũ rũmu Chiokike. ¹⁵ Kwnornũ nũ Enine Chiokike nyernũ anũ méné anũ ele ọhi, ke neeme anũ bũru ele ogwnũ. Kọvu Enine neeme anũ bũru rũmu Chiokike, anũ jeenwe rikne kwnakwu a, "Papa, Nda m."

¹⁶ Enine Nsọ Chiokike naagbanũ enine aì akebne nũ a bũ rũmu Chiokike. ¹⁷ Ọ bũru nũ a bũ rũmu Chiokike, a bũ ele neekẹh̄ia mkpe, ele neekẹh̄ia mkpe Chiokike, ele be nũ Karaìsi neekerikọta mkpe. Ọ bũru a snornũ a ta awhnũwhnũ, a

jooosno a keh̄ia igwugwu a masi.

Igwugwu ke zì nũ ruwhnũ

¹⁸ M whnũrnũ m nũ awhnũwhnũ ke ige ka bũ nhne a jeeji tũsinũ igwugwu ke be jookpumenũ aì. ¹⁹ Kpakara nhne be keru eke ji olile anya siri rikne neese nga be jeegesi rũmu Chiokike. ²⁰ Kwnornũ nũ nhne be keru eke ghọru nhne etekne, ọ búo nũ rikne aka ke be, kọvu kpa Chiokike mernũ be, be zì kọriri neele anya, ²¹ nũ nhne be keru eke jeenwernũ ẹhni be whọga n'ẹhni oro oro, keh̄ia igwe nũ o nwernũ ẹhni zì igwugwu ke be b̄itannũ rũmu Chiokike.

²² A magwũ dũ k̄itna nũ kpakara nhne be keru eke nọosnu idne lele nye rime ọmumu nnwọ neeme. ²³ Kọvu ọ búo nhne be keru eke k̄p̄oi, ma aì masi ele nwernũ Enine ke bũ nkesi mbọm ke Chiokike, a nọosnu idne nũ rime ovu aì, neese nga Chiokike jeeme a bũru rũmu a, ma ọ gbah̄ia anọ-ẹhni aì. ²⁴ Kwnornũ be znọhiaru aì hite n'olile anya, kọvu ọ bũru a whnũ nhne a neele anya a, ọ búma olile anya n'ezi. Ọ zá nye neele anya nhne ke ọ whnũgwu anya. ²⁵ Kọvu ọ bũru a neele anya nhne a zá nọowhnu anya, a jeeji nkasi ovu neese a.

²⁶ Kpam masi, Enine Nsọ neeyinu aì aka, ọ bũ ezi nũ a zá rikne. Kwnornũ nũ a máa kpa a jeekpe okpukpe, kọvu Enine Nsọ Chiokike neekpeh̄ianũ aì, hite n'ọsnu idne ke ọnu jóokwuli. ²⁷ Kwnornũ nũ Chiokike nye noonyosna mkpọma badnũ magwũ echiche Enine, ọ bũ Enine Nsọ nọorio ar̄irio nũ risi ele nsọ lele kpa echiche Chiokike jiri zì.

A kakwo ele mmeri

²⁸ A magwũ nũ Chiokike neeme kpakara nhne nọornũko ẹrnũ ọma n'otu kwnornũ ele whnũrnũ Chiokike n'anya, ele o sukwuru ma be mee echiche a. ²⁹ Kwnornũ nũ ele Chiokike mah̄iamarnũ, ọ b̄itarũ

be ichne, ma be nū lele Nnwọ a, ma Nnwọ wam bụru Ọpnarna n'esilawuru aḡida rumu nda. ³⁰ Ele Chiokike bítaru ichne, o sukwuru be, ele o sukwuru, o mee be ele ikpe mámana, ele o mernu ikpe ele mámana, o mernu be kehja igwugwu a.

³¹ Ndaa nhne a jookwu nū kpakara nhne ka? Ọ bụru nū Chiokike dasị aị n'ikwnu, nyele jeemegidne aị? ³² Nye wam ke bítala Nnwọ a, kọvu kesi aị ya, ndaa kpa o jénye aị kpakara nhne? ³³ Nyele joojno ele Chiokike hōhiaru nhne? Ọ bụ Chiokike bụ nye neeme ele badnū ele ikpe mámana. ³⁴ Nyele bụ nye naama aị ikpe? Ọ búo Karaịsi Jizọsi, nye nwurru ẹnwu, nye hiri n'ẹnwu lizo, daziri n'akarikwnunga Chiokike nḡorionu aị aririo. ³⁵ Nyele jeekewa aị n'owhnnun'anya ke Karaịsi? Ọ bụ mkpa, sọbu nhne osi rikne sa, sọbu okne ọkpagbu, sọbu ọknunyo, sọbu ọgba-eto, sọbu aghom, sọbu ama-ogwnu? ³⁶ Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, “Kwnornu anū, ẹnwu neeche aị aka nū ruwhnu kpakara ọbochi, be nḡopnughari aị lele atnurnu be noogbu ogbu.”

³⁷ Óza! A nwernu omeri nū kpakara nhne ka hite nū nye wam ke whnurnu aị n'anya. ³⁸ Kwnornu nū m magwū m nū ẹnwu mọbu bụdnū, mọbu enine izi, mọbu rẹnwu ojo, mọbu nhne ke zị kítina, mọbu nhne ke jaava, mọbu rikne ọbula, ³⁹ mọbu olu mọbu nhne zị nū rime ẹli, mọbu nhne berere be keru eke, jéenwe rikne kewama aị n'owhnnun'anya ke Chiokike ke zị nū rime Karaịsi Jizọsi.

9

*Chiokike nū ele ke
ọ hōhoruru*

¹ M nookwu ezi ọka nū rime Karaịsi, ọ búo aghalaghala, Enine Nsọ naagbanū ovu m akebne nū m

zá m naagha aghalaghala. ² Anya-
mini zị m nū mkpoma, nhne ig-
bugbu zị m nū mkpoma kpakara
ige. ³ Ọ jaamasị m, ọ bụru nū
Chiokike vuru m onu, kewama m
nū hne Karaịsi zị, kwnornu rumu
nda m, ele ẹli m, ⁴ ele Izireli.
Chiokike mernu be bụru rumu a,
o okpumennu be igwugwu a, ya
nū be gbarụ njo-ẹhni, o nyernu
be Iwu, be nwernu okpukpe oma,
nū kpakara mkwna Chiokike, ⁵ be
bụ avnurnu kwu ele nda ọknani,
Karaịsi hiri n'avnurnu be va n'anọ-
ẹhni. Ọznarni zinu Chiokike ke
nẹechi kpakara nhne ọkwnukokwnu.
Amim. ⁶ Ọ búo nū Chiokike mézule
ikwu-onu a, kwnornu nū ọ búo
kpakara ele hi n'avnurnu Izireli
bụ rumu Izireli n'ezi. ⁷ Kpakara
be búo rumu Ebereham n'ezi, ọ
bụbedi nū be hi n'avnurnu Eber-
ham. Kwnornu nū ọkwukwo nsọ
kwuru, “Kọvu be jọogwnu rumu
ị hite n'Aziki.” ⁸ Ka bụ nū ọ
búo rumu be murnu n'anọ-ẹhni bụ
rumu Chiokike, kọvu ele be murnu
lele kpa Chiokike kweru Eber-
ham nū mkwna bụ rumu a n'ezi.
⁹ Kwnornu nū ka bụ nhne mk-
wna wam kwuru, “N'ige be karụ
aka, m jeehiehna, Sera jọomu nnwọ
rukna.”

¹⁰ Ọ búo ka kpọi, rumu Ribeka
nwernu otu nda, ke bụ nda ọknani
aị Aziki. ¹¹ Sụ ọ murnu rumu ejima
rukna lawuru wam, nga be mége
nhne oma mọbu ke ojo, ma nhne
Chiokike kwuru gwuzosi rikne, ¹² ọ
búo hite n'ernu kọvu kwnornu nū
o sukwu ikwu a, Chiokike kannu
Ribeka, “Nye ke okno badnū jeez-
nenu nye ke matị izi.” ¹³ Lele
kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, “M
whnurnu m Jekọpu n'anya, sno Iso
irno.”

¹⁴ Ndaa nhne a jookwu? Ọ bụ nū
Chiokike bụ nye ndala sa? Óza rịa
rịa. ¹⁵ Kwnornu nū ọ kannu Mozizi,
“M jọodonu nye me jọodonu obirizi,
obirizi,

mee masiṅu nye masiri m oru.”

¹⁶ Ka neegesi nu ọ buo hite nu nhne badnu noopio mọbu nhne be noornu, kọvu ọ bu obirizi Chiokike. ¹⁷ Kwnornu nu ọkwukwo nsọ kannu Fero, “Ka bu nhne me kwno gwuzote i, ma m gesi m iknernema m n'ehni i, ma kpakara ọwa mahia rewhna m.” ¹⁸ Chiokike noodonu nye masiri a obirizi, neemenu nye o pioru ma o knesni mkpoma, knesni mkpoma a.

Ikpe nu obirizi Chiokike

¹⁹ Otu badnu jaakanu m, “Ndaa kpa Chiokike naama ai ikpe? Nyele nwernu rikne o gwuzogidne echiche a?” ²⁰ Ji badnu etekne, i bu nyele naasa Chiokike oka? Nhne be kpuru okpu ọ jaasikwa nye kpuru a ajiji, “I kwno kini kpu m kpa?” ²¹ Ọ bu nye nookpu ite o nwée rikne n'ehni otu orura wam kpu ite lawuru, otu bna n'ernu zi okne mkpa, ke berere be ji a mnu ernu kpakara ige?

²² Ọ zi Chiokike n'aka o gesi ikpe nu iknernema a, kọvu, ọ zi kwno a n'aka o gesi ogologo osnuta ovu n'ehni ele o neekpe ikpe, bu ele ọ bitaru ma ọ la be n'iyi. ²³ Ọ zi masi n'aka a ọ wukwasi okwnamarna igwugwu a nu budnu ele ọ bitannu obirizi a. ²⁴ Kwnornu nu a bu ele o sukwuru, ọ buo hite n'avnrnu ele Ju kpọi, kọvu ma hite n'eli ele buo ele Ju. ²⁵ Ka bu nhne o kwuru n'okwukwo Hosiya,

“M jookwu be ele ke m, ele wam buo ele ke m,
ele wam me whnuge n'anya, m jookwu be ele me whnrnu n'anya.

²⁶ Ọ jọbu nu hne be zi kaa, nu be buo ele ke m, jọbu hne be jookwu be rumu Chiokike ke zi budnu.”

²⁷ “Azaya siri okokoba gbasiri rumu Izireli, kaa, Ọ bu n'ezi nu rumu Izireli nu lele rizna ke ngeri osimini,

ele be jooznohia jaazi mati k'agida.

²⁸ Kwnornu nu Jihova jeekpebi ikpe ọwa wara wara n'ome mma.”

²⁹ Lele kpa Azaya kwuru nu mbom,
“Ọ buru nu Chiokike ke Meli Nhne Dum,
donu ai obirizi ghasanu ai agwna rumu,
a znernu onu lele Sodom,
a znernu onu lele Gomora.”

Ele Izireli kwéle

ọ nabnarnu izi oma

³⁰ Ndaa nhne a jookwu? Ọ bu nu ele buo ele Ju ele za noosno ome mma Chiokike, nwehjaru ome mma ke hi n'okwnata mkpoma?

³¹ Kọvu ele Izireli, noosno iwu ome mma nwée nhne iwu ome mma karu, be piohiala a. ³² Kini kpararu ka? Kwnornu nu be jige otukwasi ovu pio a, kọvu lele nu ọ bu n'ernu. Be dna n'olu rugwu nookpobi ochi. ³³ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa,

“Le, m bitaru m otu akaworugwu nu rime Zayoni
ke jeeme ele badnu kpọbi ochi,
rugwu ke jeeme be dna.
Kọvu nye obula ke tukwasiri a mkpoma,
be jéekwe iwernerne tu a.”

10

¹ Rumu nda m, nhne noogwnu m nu mkpoma, m neekpe masiṅu Chiokike gbasiri ele ke m bu Izireli, bu ma be znohia be. ² M jaagbanu be akebbe nu be nwegwu mkpoma o kpenu Chiokike, kọvu be nwée oghohia. ³ Kwnornu nu be maa ome mma ke Chiokike, be bete noogwuzote ome mma ke be, be bitala ehni be nu mkpururu ome mma Chiokike. ⁴ Karaisi bu mbi-mambi Iwu, nye obula ke tukwasiri a mkpoma, jeenwehia ome mma.

*Oznohia zinu
kpakara badnu*

⁵ Ka bu nhne Mozizi kwuru gbasiri ome mma ke hi n'Iwu, "Nye obula ke bitaru Iwu jaazi budnu nu rime be." ⁶ Kovu ome mma ke hiri n'otukwasi mkpoma karu kpa, "I kwuko nu mkpoma i, 'Nyele jeezne oligwe?' (zne gwedna Karaishi). ⁷ Mabu, 'Nyele jeezne nu rime eli?' (zne gwelizo Karaishi n'enwu)." ⁸ Kovu ndaa nhne o kwuru? "Ikwu-onu wam zi i ndundu, o zi n'onu i ma n'ovu i." Kam bu ikwu-onu otukwasi ovu ke a nokpo okwo. ⁹ O buru nu i jeeji onu i kwuhia nu Jizosi bu Nyenwe ai, gweru mkpoma i kweru nu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo, be jooznohia i. ¹⁰ Kwnornu nu badnu ji ovu a kweru, be gwnusi a nu nye ikpe mana, o ji onu a kwuhia, o nwehia ozhohia. ¹¹ Okwukwo nsokwuru kpa, "Iwhnerne za notu ele kwnataru a ovu." ¹² O za nhne zi ichne hne nye Ju nu nye buo nye Ju zi. Chiokike bu Nyenwe kpakara badnu, notukwasi ngozi a nu risi ele naakwnakwu a. ¹³ Kwnornu nu be jooznohia kpakara ele noosukwu rehna Nyenwe ai.

¹⁴ Kovu ndaa kpa be joosukwu a, o buru nu be kwele nu ya? Ndaa kpa be jeekweru, o buru nu be nuna nhne gbasiri a sa? Mabu ndaa kpa be jonu, hne o za nye nokpo okwo izi oma? ¹⁵ Ndaa kpa be jooke okwo hne o za nye zizneru be? Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsokaa, "Le kpa ochi be marnu mma bu ele neezni izi oma." ¹⁶ Kovu, o buo kpakara be kweru izi oma wam, kwnornu nu Azaya karu, "Nyenwe ai, nyele kweru izi a ziri?" ¹⁷ Ka neegesi nu okwnata mkpoma jeehi nu onurnu izi oma va, onurnu jeehi n'okpo okwo izi oma Karaishi. ¹⁸ Kovu m nesikwa, o bu ezi nu be nuna izi oma wam? Be nuru a. Lele kpa okwukwo nsokwuru, "Nkoli be gazuru kpakara owa, ikwu-onu be duru hne owa sotoru."

¹⁹ M nesikwa kwono, o bu nu ele

Izireli ma? Mozizi n'iwuru a beru osno kaa,

"M jeeji ele mba o za nhne be bu mee anu nwe anya-kwu, m jeeji mba ke nwee akoniche kpasu anu iwe."

²⁰ Azaya kwusiri a rikne kaa, "Ele za noopio m, pioharu m, m mernu m ele za nesikwa ajji gbasiri m whnu m anya."

²¹ Ka bu nhne o kwuru gbasiri Izireli, "Kpakara obochi, m gbasaru m aka m lawuru o kwubnanya ele risi rikne nu ele za noobno nsni."

11

Chiokike ghásala ele ke a

¹ M sika kwono, o bu nu Chiokike ghasaru ele ke a sa? Oza! Ma n'iwuru m bu nye Izireli, ke avururu Ebereham, eriri ruwho Benjamini. ² Chiokike ghásala ele ke a o mahiamarnu nu mbom. Anu magwu nhne okwukwo nsokwuru nu hne Elaija naariasno Chiokike megidne Izireli, ³ "Nyenwe ai, be gburu ele owhnurninya i, be kwnadna ojo ariohna i, me nu nsunu m gwnarnu, be noopio o gbu m." ⁴ Kini bu nhne Chiokike kannu a? "M bitannu m ehni m pokwu ele rukna esau, ele kponna Bali risi eli." ⁵ Kpam masi, n'ige ka, Chiokike, hite n'oru a hoiaru ele ke gwnarnu. ⁶ Kwnornu nu o bu oru a, o buo n'ernu, o buru nu o bu hite n'ernu, oru bua oru.

⁷ Kini kwono? Ele Izireli piohjala nhne be noopio, kovu ele wam o hoiaru pioharu a, ovu kporu ele berere bekwnu. ⁸ Lele kpa be gbaru n'okwukwo nsokaa, "Chiokike nyernu be enine iwhnirniwhno be nwernu anya, kovu be whnu osno, be nwernu nsni, kovu be nu nhne, du tna."

⁹ Devidi karu,
“Iriri be gho mbita nu nhne joogbu
be,

be dna n'olu a, ta awnñwñwu.

¹⁰ Isni kpu be, be whnú osno,
ivu rinya nyigbu be okwnukokwnu.”

Oznohia ele buo ele Ju

¹¹ M ñesikwa, ele Izireli be
dnarnu ma be la n'iyi sa? Oza rja
rja. Kwnornu nu mmehie be, ele
buo ele Ju nwehjaru oznohia, ke
jeeme ele Izireli nwe anya-kwu.
¹² O buru nu mmehie be mernu
kpakara owa nwe ngozi, be dnarnu
mboni ma ele buo ele Ju nwehja
ngozi, kpakara owa jeenwe agida
ngozi nga be jeekweru nu Karaisi.

¹³ M nookwunu anu oka kitna
ele buo ele Ju. Hne me bu nye
izi ele buo ele Ju, m jeeji ernu
m kpa nganga. ¹⁴ Nyele ma, m
nwernu rikne mee ele eli m nwe
anya-kwu, ma m nwernu m rikne
znohia agwna be. ¹⁵ Kwnornu
nu nga Chiokike ghasaru be,
kpakara owa nu Chiokike mernu
udno. Kini jeeme nga Chiokike
jookwubnanya be? O jobu nu
ele nwurnu onwu jaazi budnu. ¹⁶ O
buru nu mpekele bredi mbom be
nyernu Chiokike zi nsò, kpakara
ke gwnarnu zi nsò. O buru nu
egwnugwnu isisi zi nsò, kpakara
nkala a zi masi nsò. ¹⁷ O buru
nu be o gbukwahalaru agwna
nkala olivu, be gweru anu bu
nkala olivu ohia nyakwnusi a,
anu neeri nhne oma ke hi n'isisi
olivu wam. ¹⁸ Anu menu nkala
wam oknomokno, chenwanya nu
o buo anu vu egwnugwnu, kovu
egwnugwnu vugwu anu. ¹⁹ Kovu
kwu kpa, “Be gbukwahalaru nkala
isisi gweru a nyakwnusi.” ²⁰ Owe!
Be gbukwahalaru be kwnornu nu
be kwé ekwe, kovu, anu gwuzo
kwnornu nu anu tukwasiri ovu.
Anu vúlizo ehni anu olu, tnunuma,
anu tu ogwnu. ²¹ Kwnornu nu o
buru nu Chiokike gharula o ta nkala

isisi olivu ke ruhjaru awnñwñwu, o
jaagaru o ta anu awnñwñwu.

²² Le mkpoma oma nu nhne rikne
ke Chiokike, nu o mesiri ele dnarnu
adna rikne, kovu o donu anu
“obirizi, o buru nu anu jaadazigidne
nu mkpoma oma a. O buru nu
anu jaadazigidne nu mkpoma a, o
joogbukwahala anu. ²³ O buru nu
ele Ju jeehi n'okwe ekwe be whuya,
Chiokike jaanyakwnusi be berere,
kwnornu nu Chiokike nwernu
rikne o nyakwnusi be. ²⁴ Anu bu
nkala isisi olivu ohia, ke Chiokike
nyakwnusiri n'ehni isisi olivu be
znurnu oznu, lele kpa o kwésile.
O buru nu Chiokike mernu kpa,
anu mahja nu o nwernu rikne
nyakwnuhnasi nkala isisi olivu be
znurnu oznu n'ehni isisi olivu kam
be zi.

Obirizi Chiokike zinu kpakara badnu

²⁵ Rumu nda m, o nwernu nhne
omimi me noopio anu mahja, ma
anu gharu eche nu anu bu ele
ako n'anya anu. Nhne omimi
kam bu nu risi rikne rumu Izireli
jaazi okwnukokwnu. Kovu o jaazi
tem onu ogwnugwnu ele buo ele
Ju ele jaavakwnusi Chiokike zute.
²⁶ Kpam masi, be joznohia kpakara
ele Izireli, lele kpa be gbaru a
n'okwukwo nsò,
“Nye Oznohia jeehi nu Zayoni va,
o joovume kpakara mmehie
rumu Jekopu.

²⁷ Me nu be jaagba njo-ehni,
nga me vumernu mmehie be.”

²⁸ Ele Ju bu ele irno izi oma. Ka
bu mbnarna ke anu ele buo ele
Ju. Kovu be bu ele o hohiaru, whnu
be n'anya kwnornu ele nda be
oknani. ²⁹ Chiokike za naagbanwo
echiche a n'ehni ele o hohiaru, gozi
masi. ³⁰ Hne anu ele buo ele Ju
zi, anu bnoge Chiokike nsni nu
mbom, kovu kitna, anu nwernu ob-
irizi Chiokike kwnornu ele Ju ele
bnoge nsni. ³¹ Kpam masi, anu
nwehjaru obirizi Chiokike mernu

ele Ju bnóge Chiokike nsnj ma be nwehja masj obirizi Chiokike. ³² Kwnornu nù Chiokike mernu kpakara ele badnu buru ele risi rikne ma be nwehja obirizi a.

Oznarni zinu Chiokike

³³ A! Le kpa ekwnu nù akoniche nù nhne omuma Chiokike hna omimi. Kpa a nwée rikne nyosna a echiche

a,
badnu nwée rikne piohali apna a.

³⁴ “Nyele magwu mkpoma Nyenwe a?”

Nyele nwernu rikne zni a ezni?”

³⁵ “Nyele nyeleru Chiokike nhne, ma Chiokike kwu a ogwo?”

³⁶ Ya keru kpakara nhne, kpakara nhne ke zj bu ke a, ya nwe kpakara nhne.

Oznarni zinu a okwnukokwnu. Amim.

12

Budnu nye ernu Chiokike

¹ Rumu nda m, kam kpayaru, m ji m obirizi Chiokike naariasno anu, anu gweru ehni anu yisi n'aka Chiokike lele arjohna zj budnu, zj nsq, ke noso Chiokike n'onu, bu ke anu kwannu Chiokike n'ezj.

² Anu nuko lele ele owa ka, kovu Chiokike gbanwo echiche anu ma o ziri ikne ikne, ma anu mahja nhne bu echiche Chiokike, echiche oma a, ke noso a n'onu, ke zuru ozu. ³ Kwnornu nu oru Chiokike nyernu m, me kanu anu, o za nye vulizo ehni a olu n'oriri a karu kpa o kwesiri, kovu anya dno anu nu risi n'okpe ehni anu ikpe. Anu gweru okwnata ovu Chiokike tusinnu anu kpe ehni anu ikpe. ⁴ Lele kpa a nwernu agida nhne ke zj ehni, ke obula nwernu ernu ke a. ⁵ Kpam masj, o bu n'ezj nu a zj agida, a bu otu nu rime Karajsi, be knekotaru aj n'otu lele nhne zj odo nu odo n'otu an-ehni. ⁶ Nye obula nwernu nkesi ke a lele kpa oru Chiokike nyernu a. O buru nu nkesi otu

badnu bu whnu owhnurninya, nye wam gweru otukwasi ovu mee a. ⁷ O buru nu nkesi a bu o zne izi, o zne a, o buru o zni nhne, o zni nhne. ⁸ O buru o gba ele badnu inwe, o mee kpam. Nye neekesi ele berere nhne, o mee a nu mkpoma oma, nye noodu ele badnu, o rnusi ernu a rikne. Nye nododo obirizi, o gweru mkpoma oma mee a.

Iznizni gbasiru

Qwhnun'anya

⁹ Qwhnun'anya kwesiri o zj snam. Anu sno nhne ojo irno, anu knekwaru nhne oma aka rikne.

¹⁰ Anu gweru owhnun'anya rumu nda whnu ibne anu n'anya nu rime Karajsi, anu sobisinu ibne anu karu ehni anu. ¹¹ Anu buo ele ime mgwu, anu rnusi ernu rikne, anu gweru mkpoma zj snam neeznenu Nyenwe aj izi. ¹² Anu nwudna n'olile anya, anu snuta mkpoma nu rime okpagbu, neekpe okpukpe kpakara ige. ¹³ Anu nu ele nwée nhne kerita ekwnu anu, anu lekota ele izne.

¹⁴ Anu nogozji ele naakpagbu anu, anu nogozji, anu vuko be onu. ¹⁵ Anu snornu ele nonwudna onwudna, nwudnahoru, anu snornu ele naagba mkpe, gba mkpe.

¹⁶ Nhne gbasiri ele berere metu anu nu mkpoma. Anu buko ele oknomokno, anu snornu ele ovu duru eli meko nhne. Anu buo ele ako n'anya anu.

¹⁷ Anu jiko nhne ojo kwu nye mernu anu nhne ojo ogwo. Anu mee nhne buru oma n'anya ele badnu. ¹⁸ Anu nu kpakara ele badnu ziri n'udno, o buru nu o kwe omume, kpa anu nwernu rikne. ¹⁹ Ele me whnurnu n'anya, anu megwnarnu, kovu gharu onuma Chiokike rnus ernu a, kwnornu nu okwukwo nsq kwuru, nu Nyenwe aj kwuru, “Mawa nwe mmegwnahja, m jeemegwnarnu.”

²⁰ Kovu lele nhne okwukwo nsq kwuru,

“O b̄uru n̄u wiri n̄oogwnu nye irno i, nyee a wiri,
 o b̄uru n̄u akp̄iri n̄ookpo a b̄ekwnu, kwute a mini, o n̄w̄ornu,
 kpam, i naaghakwas̄i esekere b̄ekwnu n̄'olu risi a.”

²¹ An̄u kwé nhne ōjo megbu an̄u, k̄ovu an̄u gweru nhne ōma megbu nhne ōjo.

13

Mkpururu ele ōchichi

¹ Nye ōbula b̄ita ēhni a n̄u mkpururu ōchichi, kwnornu n̄u o zá ele n̄echi ōchichi ke Chiokike b̄ítala, Chiokike b̄ítaru kpakara ele n̄echi ōchichi. ² Nye ōbula ke neemegidne ōchichi neemegidne nhne Chiokike b̄ítaru, nye mernu kpam jeegweyan̄u ēhni a ikpe. ³ Ele neeme nhne ōma zá n̄ootu ogwnu ele ōchichi, k̄ovu ele neeme nhne ōjo j̄ootu ogwnu. I pioru ogwnu ele n̄echi ēchi ghar̄u ō t̄u i? Mee nhne b̄uru ōma, be jaaznarn̄i i. ⁴ Kwnornu n̄u o b̄u nnw̄o izi Chiokike neeme nhne ōma. K̄ovu o b̄uru n̄u i mee nhne ōjo, ogwnu a t̄u i, kwnornu n̄u o v̄úle ama-ogwnu a etekne. O b̄u nnw̄o izi Chiokike, neemegwnah̄ianu a ovu owe ēhni a n̄'ēhni ele neeme nhne ōjo. ⁵ Kam kpayar̄u, i jobno nsn̄i ele ōchichi, o b̄úo kwnornu n̄u ovu owe ēhni Chiokike kp̄oi, k̄ovu kwnornu n̄u mkp̄oma i. ⁶ Ke b̄u an̄u j̄ootu nt̄u-eli, kwnornu n̄u ele ōchichi b̄u r̄umu izi Chiokike n̄oornu ērn̄u z̄inu b̄e, ele ji kpakara ige be n̄echi ōchichi. ⁷ An̄u kw̄u ogwo an̄u ji be, t̄u nt̄u-eli o b̄uru an̄u ji ogwo nt̄u-eli, t̄u nt̄u ah̄ia o b̄uru n̄u an̄u ji ogwo nt̄u ah̄ia, s̄o nye kwesiri anya, bisinu nye kwesiri.

Whn̄u ibne an̄u n̄'anya

⁸ An̄u jí nye ōbula ogwo, k̄ovu an̄u whn̄urita ēhni an̄u n̄'anya. Nye ōbula ke n̄oowhnu badn̄u ibne a n̄'anya mezuru Iwu. ⁹ Iwu wam, “I mék̄o ōyi, i gbúko badn̄u, i znúko

buznu, i nwéko ōwho-anya.” Ka n̄u kpakara iwu berere jik̄ogwu aka n̄'otu iwu ka, “Whn̄u nye agbatibi i n̄'anya lele ēhni i.” ¹⁰ Nye ōbula ke whn̄urnu nye agbatibi a n̄'anya jéeme a nhne ōjo. Owhnun'anya b̄u o mezu kpakara Iwu.

¹¹ An̄u mee kpa, an̄u magw̄u nhne ige ka b̄u. Ka b̄u ige an̄u jeetn̄enya n̄'anyarna, kwnornu n̄u ōznohia āi z̄i nd̄undu kitna kar̄u nga a kweru n̄u mb̄om. ¹² Chi jiminem, chi ōbubo z̄i mas̄i nd̄undu, a ghar̄u ērn̄u ōchichiri, woru mgwna ogwnu ke iwhne. ¹³ Ngwa ma a kpa agwa lele ele z̄i n̄'iwhne ke ōbochi, o b̄úo ele okne iriri n̄u ele ēra manya naagba, o b̄úo n̄u nhne rune n̄u nhne t̄u iwhnerne, o b̄úo ōlu ogwnu, n̄u anya-kwu. ¹⁴ K̄ovu an̄u woru Nyenwe āi Jiz̄osi Karāisi lele iwo, an̄u nyéé an̄o-ēhni an̄u oghere o mee nhne ōjo ke n̄oogwnu a.

14

An̄u kpé r̄umu nda an̄u

ikpe

¹ An̄u kwubnanya nye zá rikne n̄u ōkwnata ovu, k̄ovu an̄u n̄u a d̄ogbuta kwnornu nhne o kweru. ² Ōkwnata ovu otu badn̄u kweru a, o ri kpakara nhne, k̄ovu nye berere, ōkwnata ovu a zá rikne, neeri ōkwukwo ōhia kp̄oi. ³ Nye ke neeri kpakara nhne lédna nye zá neeri anya, nye zá neeri kpakara nhne kpé nye neeri kpakara nhne ikpe kwnornu n̄u Chiokike nakweruru a. ⁴ I b̄u nyele ke neekpe ōhi nye berere ikpe? O b̄u nyenwe a jaakaa ma o mekwah̄iaru m̄obu o mékwah̄iala. O jeemekwah̄ia, kwnornu n̄u Nyenwe āi jeeme a o gwuzoru kwem.

⁵ Otu badn̄u kan̄u otu ōbochi z̄i mkpa k'aḡida n̄'esilaw̄uru ōbochi berere, nye berere jaakaa n̄u kpakara ōbochi b̄u otu. Echiche nye ōbula ji a r̄uwho. ⁶ Nye kar̄u n̄u otu ōbochi z̄i mkpa k'aḡida neeme

a n̄osobisinu Nyenwe aḡ, nye neeri nhne ọbula n̄osobisinu Nyenwe aḡ, kwnornu n̄u ọ n̄otunu Chiokike mmamma n̄u wiri wam. Nye zá neeri agwna nhne n̄osobisinu Nyenwe aḡ, n̄otunu Chiokike mmamma. ⁷ Ọ zá nye z̄inu ẹhni a budnu kp̄oi, ọ zá nye n̄onwunu ẹhni a ẹnwu. ⁸ Ọ b̄uru n̄u a z̄i budnu, a z̄inu Nyenwe aḡ budnu, a nw̄urnu ẹnwu, a nw̄unu Nyenwe aḡ, ma a z̄i budnu ma a nw̄urnu ẹnwu, a b̄u ke Nyenwe aḡ.

⁹ Kwnornu n̄u Karaḡsi nw̄urnu, hi n'ẹnwu liz̄o ma ọ b̄uru Nyenwe ele z̄i budnu n̄u ele nw̄urnu ẹnwu. ¹⁰ J̄iwa, i kwno k̄ini neekpe nnw̄o nda i ikpe? I kwno k̄ini neeledna nnw̄o nda i anya? Kpakara aḡ joogwuzo n̄u ruwhnu ngadna ikpe Chiokike. ¹¹ Lele kpa be gbar̄u a n'ọkwukwo ns̄o,

“Nyenwe aḡ kwuru kpa, ‘Kpa me z̄i budnu
 kpakara mp̄nerne ọchi joog-
 bunu m n'ẹli,
 kpakara riro jookwupiya n̄u
 mawa b̄u Chiokike.’”

¹² Kpakara aḡ n'otu n'otu jaakah̄a nhne a mernu n̄u ruwhnu Chiokike.

¹³ A ghar̄u o kpe ẹhni aḡ ikpe, tn̄unuma, i b̄ita nhne jookpo nnw̄o nda i ọchi, m̄obu nhne jeeme ọ dna. ¹⁴ M magw̄u m n̄u hite n̄u mmek̄orita ke me n̄u Nyenwe aḡ Jiz̄osi, ọ zá nhne ke z̄ila r̄ichna, ọ b̄uru n̄u badn̄u kaa n̄u otu wiri z̄ila r̄ichna, ọ z̄ila r̄ichna hne ọ z̄i. ¹⁵ Ọ b̄uru n̄u nhne i riri jeemekasi nnw̄o nda i ẹhni, i zá neezne izne n'ọwhnun'anya. I kwék̄o nhne i riri lulu nye Karaḡsi kwnornu nw̄u ẹnwu. ¹⁶ I kwék̄o be kaa n̄u nhne ọma i b̄u nhne ojo. ¹⁷ Kwnornu n̄u ẹli-eze Chiokike b̄uo nhne oriri n̄u ọnwunwo, k̄ovu ọ b̄u ome mma, udno n̄u snarn̄ima n̄u rime Enine Nso. ¹⁸ Kwnornu n̄u nye neeznenu Karaḡsi izi kpa neeme nhne n̄oso Chiokike n'ọnu ma n̄u ruwhnu ele

badn̄u. ¹⁹ Ngwa ma a neeme nhne jeegweya udno, n̄u ke joowuli aḡ olu lele ọro. ²⁰ I kwnó wiri lulu ẹrnu aka Chiokike. Kpakara wiri z̄i r̄ichna, k̄ovu ọ b̄uo ọma o ri nhne jeeme badn̄u dna. ²¹ Ọ b̄uru ọma i ghar̄u o ri wiri, m̄obu nw̄o manya, m̄obu mee nhne ọbula ke jeeme nnw̄o nda i dna.

²² Kpakara nhne i kweru n̄u rime nhne ele ka, daz̄inum j̄i n̄u Chiokike. Nye ikpe máge n̄u nhne o kweru b̄u nye ọwa ọma. ²³ K̄ovu ọ b̄uru n̄u mkp̄oma badn̄u marn̄u a ikpe n̄u nhne o riri, Chiokike jaama a ikpe ma o ri a, kwnornu n̄u ọ kwnátala mkp̄oma n̄u nhne o neeme. Nhne ọbula ke híge n'ọkwunata mkp̄oma b̄u mmehie.

15

Mee nhne j̄oso ele berere

n'Ọnu

¹ Aḡ ele z̄i rikne n̄u ọkwunata mkp̄oma kwesiri o vuru ekperi ele zá rikne. Ọ b̄uo neeme nhne n̄oso aḡ n'ọnu. ² Nye ọbula menu badn̄u ibne a nhne b̄uru ọma, ke j̄oso a n'ọnu, ma o wuliz̄o a olu lele ọro. ³ Kwnornu n̄u Karaḡsi méne nhne j̄oso ẹhni a n'ọnu, lele kpa be gbar̄u a n'ọkwukwo ns̄o, “Nhne iwhnerne ele naakpas̄i i iwhnerne dnakwas̄iri m.” ⁴ Kpakara nhne be gbar̄u n'ọkwukwo ns̄o n'ọbochi wheru ewhe z̄inu aḡ, neezni aḡ nhne, ma a nwernu olile anya hite n'ndidi n̄u ọgba inwe ke ọkwukwo ns̄o nyernu aḡ.

⁵ Chiokike ke neenye ndidi n̄u ọgba inwe mee an̄u nwernu enine ọziri n'otu kpa an̄u noosno Karaḡsi Jiz̄osi, ⁶ ma kpakara an̄u n'otu jeegweru otu ọnu znarn̄i Chiokike n̄u Nda Nyenwe aḡ Jiz̄osi Karaḡsi.

⁷ An̄u kwubnanya ibne an̄u lele kpa Karaḡsi kwubnanyarn̄u an̄u ma an̄u znarn̄i Chiokike. ⁸ M naakan̄u n̄u Karaḡsi gh̄oru nnw̄o izi ele Ju ma o gesi ezi ọka Chiokike, mezu mkwna o kweru

nda be ọknani, ⁹ ma ele búo ele Ju nyee Chiokike igwugwu kwnornu obirizi a, lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ,

“Ka bú nhne me kwno znarnị ị n'esilawuru ele búo ele Ju, m jọogwnunu rẹwhna ị eri.”

¹⁰ Ọ kaa, berere,

“Anụ snornu rụmu Chiokike nwụdna, anụ ele búo ele Ju.”

¹¹ Ọ kaa, berere,

“Anụ ja Nyenwe aị, kpakara ele búo ele Ju, kpakara ele badnụ gwnụnu a eri ọznarni.”

¹² Berere kwno, Azaya karụ,

“Otu Badnụ jeehi n'ẹbnurnu Jesi va, o jeelizo chị kpakara mbam, ele búo ele Ju jeelekwasị a anya.”

¹³ Kịtna, Chiokike ke olile anya gweru oву ọso nụ udno mejite ọkwnata mkpọma anụ nụ rime a, ma olile anya anụ nooso oso hite nụ rikne Enine Nsọ.

Polu nye izi ele búo ele Ju

¹⁴ Rụmu nda m, m magwụ m nụ nhne ọma zị nụ mkpọma anụ. Anụ magwụ kpakara nhne ka nkari nkari, ke jeeme anụ nwernu rikne neeznitaru ẹhni anụ nhne. ¹⁵ M ji m anya siri rikne gbanụ anụ ọkwukwo, ma anụ chenwanya agwna nhne, kwnornu nụ oru Chiokike nyernu m. ¹⁶ Chiokike mernu m nye izi Karaịsi Jizọsi, nye nọornunu ele búo ele Ju ẹrnu, nye naakwa arịohna, nọokpo okwo izi ọma Chiokike, ma ele búo ele Ju bụru nhne arịohna Chiokike jeegweru, ke Enine Nsọ bítaru nsọ.

¹⁷ Kam kpayarụ, m ji m ẹrnu m naanya risi nụ rime Karaịsi Jizọsi nhne gbasiri Chiokike. ¹⁸ M jóokwu nhne berere karụ nhne Karaịsi mernu hite n'aka m, o duru ele búo ele Ju be bụru ele noobnonu Chiokike nsị hite n'ikwu-ọnu m nụ ẹrnu m. ¹⁹ Hite nụ rikne nhne ọgba akebne nụ ẹrnu ndu-ẹhni ke Enine Chiokike hite nụ Jeruselem

du Ilirikom, m nọokpo okwo izi ọma gbasiri Karaịsi n'apna zuru ozu.

²⁰ Ọ bú nhne zị nụ mkpọma m o zni izi ọma hne be nuna nhne gbasiri Karaịsi, ma m gharụ m o wu ọro n'olu ntụ-ẹli ọro nye berere.

²¹ Lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ,

“Ele be kánnụ be nhne gbasiri a jọowhnurnu, ele nuna nhne gbasiri a jọoghohia.”

²² Kam kpayarụ, be kwéle me vakwnusi anụ.

Polu marnụ mmụma o zne Rom

²³ Kọvu kịtna, ọ zá nhne me jọornu nụ kpakara ẹli ka, ọ nọogwnu m ọ whnụ anụ anya agida awha ka. ²⁴ M jeeme kpam kịtna, m jọowhnu anụ kpa me neezne Sipeni. Anụ jeeyinu m aka n'izne m, ma me nụ anụ dazikwole ige matị. ²⁵ Kọvu kịtna, m neezne Jeruselem kwnornu ele ke Chiokike zị pji. ²⁶ Kwnornu nụ ọ masiri ọgbako Chiokike ke zị nụ Masidonia nụ Akaya o gweya nhne be jeekesi ele mboni zị n'esilawuru rụmu Chiokike ke zị nụ Jeruselem.

²⁷ Ọ masiri be o yinu be aka, kọvu ezi ọka zị a bú ka, ọ bú ẹrnu zinu be o yinu ele mboni wam aka, kwnornu nụ ele Ju nụ ele búo ele Ju neekerita ngozi ke enine, ele búo ele Ju kwe-siri o kesi ele Ju ngozi ke ẹkwnu be.

²⁸ Nga me rñukparu ẹrnu ka, nyega be nhne be tuiharu, m jọowhnu anụ nga me neezne Sipeni. ²⁹ M magwụ m nụ nga me jaava, m jeeji agida ngozi Karaịsi va.

³⁰ M naariasno anụ, rụmu nda m, hite nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi nụ ọwhnun'anya ke Enine Nsọ, anụ snornu m kpesi okpukpe rikne nụ ruwhnu Chiokike kwnornu nhne me nọowhnu. ³¹ Anụ kpe okpukpe ma be dọhia m n'aka ele kwé ekwe zị nụ Judiya, ma ele Chiokike zị nụ Jeruselem nabnarnụ ẹrnu m n'esilawuru be, ³² ma hite n'echiche Chiokike, m jeeji

snarniṃa vakwnusi anụ, ma me nụ anụ dazirikota nụ mkpọma ọma. ³³ Chiokike ke udno dazinu kpakara anụ. Amim.

16

Obekwu ikwu Pọlu

¹ M neegesi anụ nwene aị rinya Febi, ke nọornunu ogbako Chiokike ke zị nụ Kęnkiria ęnu. ² Anụ bikno nabnanya a nụ rẹwhna Nyenwe aị lele kpa rụmu Chiokike kwesiri, anụ yisinu a aka nụ nhne ọbula zị mkpa, kwnornu nụ ọ bụ nye ovu ọma neeyinu agida ele berere aka ma me masị.

³ Anụ bekwu Prisila nụ Akwila, ele ęnu ibne m, ele me nụ be sno nọornunu Karaịsi Jizọsi ęnu. ⁴ Be gweru bụdnu be bita nụ nhne oze bụdnu nụ risi m, m nọtnu be mmamma, ọ bụo me nụ nsnunu m kpọi, kọvu kpakara ogbako Chiokike zị n'ẹli ele bụo ele Ju nọtnu masinu be mmamma. ⁵ Anụ bekwu ogbako Chiokike zị n'oro be. Anụ bekwu enyi m me whnurnu n'anya Epentusi, nye mbom ke hi n'Esia kweru nụ Karaịsi.

⁶ Anụ bekwu Meri nye rnunu anụ agida ęnu.

⁷ Anụ bekwu Andronikusi nụ Juniasị, ele Ju ibne m me nụ be zị n'ikelu, be bụ ele badnu marnu nkarị nkarị n'esilawuru ele izi, be beru m ọsno mahia Karaịsi.

⁸ Anụ bekwu Ampilatusi, nye me whnurnu n'anya nụ rime Nyenwe aị. ⁹ Anụ bekwu Uribanusi nye ęnu ibne aị n'ęnu Karaịsi, nụ Sitakisi enyi ọma m.

¹⁰ Anụ bekwu Apelesi nye be kparu iru, o whe nụ Karaịsi.

Anụ bekwu ezi-nu-oro Arisitubulosi.

¹¹ Anụ bekwu Erodioni nye Ju ibne m. Anụ bekwu ele ezi-nu-oro Nakisosi, ele zị nụ rime Nyenwe aị.

¹² Anụ bekwu Terifena nụ Terifosa ele ęnu nụ rime Nyenwe aị, nụ nye me whnurnu n'anya bụ Pesisị nye ęnu nụ rime Nyenwe aị.

¹³ Anụ bekwu Rufosi, nye ęnu Nyenwe aị hohiaru. Anụ bekwu nne a, nye bu masị nne m.

¹⁴ Anụ bekwu Asikiritosi, Filegoni, Hęmisi, Patirobasi, Hęmasi nụ kpakara rụmu nda anụ nụ be zị.

¹⁵ Anụ bekwu Filologosi nụ Julia, nụ Nerusi nụ nwene a rinya, nụ Olimpasi nụ kpakara rụmu Chiokike be nụ be zị. ¹⁶ Anụ gweru obekwu ikwu nsọ ke rụmu nda bekwurita ęhni anụ. Kpakara ogbako Chiokike neebekwu anụ.

Ezni ipne-aznu Pọlu

¹⁷ Rụmu nda m, anụ bikno, anya du anụ ẹli gbasiri ele neegweya okewa nụ naakpahie okwnata ovu ele badnu anya, ele neezni nhne ke neemegidne iznizni anụ nahiaru. Anụ neeze be. ¹⁸ Kwnornu nụ ele nụ kpam zá nọornunu Karaịsi ęnu, kọvu rụwho be. Hite n'onu biri biri be nụ ọka sọ n'onu, be nooduwu ele zị snam nụ mkpọma. ¹⁹ Kpakara ọhna nurnu obno nsni anụ, ke mernu mkpọma sọ m n'onu k'agida kwnornu anụ. Kọvu m pioru m anụ buri ele nwernu akoniche hne nhne ọma zị, ele ikpe mana hne nhne ojo zị.

²⁰ N'ige matị Chiokike ke udno jọozogbu Ekwensu nụ mkpururu ọchi anụ. Oru ke Nyenwe aị Jizọsi dazinu anụ.

²¹ Timoti nye ęnu ibne m neebekwu anụ, ya nụ Lusosi, nụ Jasoni nụ Sosipata ele Ju ibne m.

²² Mawa, Tetiọsi, nye gbaru okwukwo ka neebekwu anụ nụ rime Nyenwe aị.

²³ Gayosi nye me zị n'oro a, nye ogbako Chiokike zị n'oro a, neebekwu anụ. Ochi-ıwai ọhna bụ Erasitosi nụ nwene aị rukna Kwatusi neebekwu anụ. [²⁴ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu kpakara anụ. Amim.]

²⁵ Oznarni zinu Chiokike nye nwernu rikne mee anụ gwuzoru lele kpa izi ọma me neezni kwuru,

nụ ọkpo okwo Jizọsi Karaịsi, lele kpa okpume nhne gwnarnụ agwna ke zị omimi ogologo ige wheru ewhe. ²⁶ Kọvu be kpumernu a hite nụ nhne ele ọwhnurninya gbarụ n'ọkwukwo hite n'iwu Chiokike zị ọkw nukokwnu. O mernu kpakara mbam mahia, ma be kweru bnonu a nsni. ²⁷ Ọznarni zinu Chiokike nye nụ nsnunu a bu nye akọ hite nụ Jizọsi Karaịsi ọkw nukokwnu. Amim.

**Ọkwukwo izi
ke Mbom
Pọlu gbaznenu
Ele Kōrinti
Nhne gbasiri ọkwukwo
izi ka**

Ọkwukwo izi Pọlu gbaznenu ele Kōrinti ke mbom neelebna anya nū bụdnu nū ọkwunata mkpoma ke nye Karaịsi. O nookwu oka gbasiri mkpa ke zị nū ọgbako Chiokike ke zị nū Kōrinti ke Pọlu miteru. Nū ige wam, Kōrinti bụ ẹli-ọhna ke zị mkpa n'ẹli Giriisi, ke bụ risi ọchichi ẹli Rom n'ọdoru-ẹli wam. Ele ẹli ka bụ ele be marnū rẹwhna be n'ahia, ele mkpako, nū ele agwa ojo, ele nọkpọnu chi zị ichne ichne risi ẹli.

Pọlu nookwu gbasiri okewa nū agwa ojo ke zị nū rime ọgbako Chiokike pji. O kwuru nhne gbasiri bụdnu ọgbako Chiokike nū okpukpe, olizọ n'ẹnwu, ọlulu nzi nū nnwerne. O kwuru nū Izi Oma nwernu ọsisa kpakara ajiji ele ka.

Nū risi 13, Pọlu gesiri nū ọwhnun'anya bụ ngọzi ke kakwo mma Chiokike nyernu ele badnū.

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Ọpanizo (1:1-9)

Okewa nū rime ọgbako (1:10--4:21)

Agwa oma nū bụdnu ezi-nū-oro (5:1--7:40)

Ele Karaịsi nū ele naakwa rẹnwu (8:1--11:1)

Bụdnu ọgbako nū okpukpe Chiokike (11:2--14:40)

Olizọ n'ẹnwu Karaịsi nū ke ele kweru ekwe (15:1-58)

Nkesi ele Karaịsi nye ele zị nū Judiya (16:1-4)

Mmuma Pọlu nū ọkwukwo (16:5-24)

¹ Mawa, Pọlu, nye Chiokike suk-wuru hite n'echiche ma ọ bụru nye izi Karaịsi Jizọsi nū nnwọ nda aị Sọsitenisi, ² naagbaznenu anū,

ọgbako Chiokike ke zị nū Kōrinti ọkwukwo. Anū bụ ele Chiokike suk-wuru ma anū be bụru ele ke a zị nso nū Karaịsi Jizọsi, anū nū kpakara ele zị nū hne ọbula be nọkpokwu rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, Nyenwe be nū Nyenwe aị.

³ Oru nū udno ke Chiokike Nda aị nū Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu anū.

Otu mmamma

⁴ M nọotunu Chiokike m mmamma ige ọbula nū risi anū, o nyernu anū oru hite nū Karaịsi Jizọsi. ⁵ O mernu anū ba aba nū rime Karaịsi nū kpakara nhne, ma nū ikwu-ọnu nū nhne ọmuma anū.

⁶ Izi gbasiri Karaịsi gwuzosiri rikne nū rime anū. ⁷ Kam kpayarū, ọ zá nkesi ke enine kogwu anū kpa anū neese ige be jookpume Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ⁸ O jeeme anū gwuzoru kwem dū ọsoto, ma anū bụru ele nwée ọru n'ọbochi Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ⁹ Chiokike, nye suk-wuru anū ma anū nū Nnwọ a Jizọsi Karaịsi Nyenwe aị nwekọta nhne, bụ nye kwesiri ọkwunata ovu.

Okewa nū rime

Ọgbako Chiokike

Okewa nū rime

Ọgbako Chiokike

¹⁰ Rumu nda m, m ji m rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi naariaso anū, anū bikno, anū kwekọrita n'otu nhne anū nookwu, okewa zoma n'esilawuru anū. Anū ziri n'otu n'echiche ma nū nhne anū neeme. ¹¹ Rumu nda m, agwna ele hi n'ezi-nū-oro Kilo kannū m kpa o dnornu m anya, nū okno oka zị n'esilawuru anū. ¹² Ka bụ nhne me naakaa, otu badnū naakaa, “M bụ m ke Pọlu,” nye berere kaa, “M bụ m ke Apọlosi,” nye berere kwno kaa, “M bụ m ke Pita,” nye berere masi kaa, “M bụ m ke Karaịsi.”

¹³ Be kewarū Karaịsi sa? Be kpọgidnenu Pọlu n'olu ọgba kwnornu anū? Be wuru anū mini nū rẹwhna Pọlu sa? ¹⁴ M nọotunu Chiokike mmamma nū ọ zá nye me wuru mini kwekọlam Kirisiposi

nụ Gayọsi. ¹⁵ Ọ zá nye jaakaa si nù me wùru a mini nù rẹwhna m. ¹⁶ (Owe, m wùru m ezi-nù-ọro Stefanasi mini, be gweme kpam, m máam ma m wùru m nye berere mini.) ¹⁷ Karaịsi zíyage m me wù mini, kọvu o zni izi ọma. Ọ búo hite n'ikwu-ọnu ke akọniche badnụ, ọ zị ẹnwu Karaịsi n'olu ọgba bụru nhne etekne.

Karaịsi bụ akọniche nù iknernema Chiokike

¹⁸ Kwnornu nù izi gbasịri ọgba bụ nhne etekne hne ele nọonwu ọnuwu zị, kọvu hne ele be nọoznobia zị, ọ bụ iknernema Chiokike. ¹⁹ Be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, “M joolulu akọniche ke ele akọ, tuwhu ọghohia ke ele marnụ nhne.”

²⁰ Ndaa hne nye akọ zị? Ndaa hne nye okne okwukwo zị? Ndaa hne nye agirigo ke ọwa ka zị? Chiokike mernu akọniche ke ọwa bụru nhne iwahnirniwhno. ²¹ Kwnornu nù hite n'akọniche Chiokike o kwéle ọwa mahja nye ọ bụ hite n'akọniche ke ọwa. Ọ sọru Chiokike n'ọnu o hite n'iwhnirniwhno ke ọkpo okwo izi ọma znọhia ele kweru ekwe. ²² Ele Ju noopio nhne elekema, ele Giriki noopio akọniche. ²³ Kọvu a nọokpo okwo nù be kọgidnernu Karaịsi n'olu ọgba, ke bünü ele Ju rugwu ọkpobi ọchi, hne ele búo ele Ju zị, ọ bụ nhne iwahnirniwhno. ²⁴ Kọvu hne ele Chiokike sukwuru zị, ele Ju ma ele búo ele Ju, Karaịsi bụ iknernema Chiokike nù akọniche Chiokike. ²⁵ Kwnornu nù iwahnirniwhno Chiokike kakwo akọniche ke badnụ, rikne ọgwugwu Chiokike kakwo iknernema ke badnụ.

²⁶ Rụmu nda m, anụ chenwanya nhne anụ bụ sụ Chiokike sukwuru anụ. Agida anụ bụ ele ọwa karụ nù be nwée akọniche, agida anụ bụ ele ọwa máa, agida anụ bụ ele híge ezinụ-ọro eze whụya. ²⁷ Kọvu Chiokike

họhiaru nhne iwahnirniwhno ke ọwa ma iwahnerne tị ele akọ. Chiokike hohiaru nhne ele ọwa karụ nù ọ zila rikne ma iwahnerne tị ele zị rikne. ²⁸ Chiokike hohiaru nhne ele ọwa lednarnụ anya nù nhne zá nhne ọ bụ, mee nhne ke be kwuru nhne bụru nhne etekne. ²⁹ O mernu ka ma badnụ ọbula gharụ o mee oknomokno nù ruwhnu Chiokike. ³⁰ Chiokike mernu anụ nù Karaịsi Jizọsi bụru otu, nye bürunu aị akọniche nù rime Chiokike. Ya bụ ome mma aị nù ọzi nsọ aị nù ọgbahia aị. ³¹ Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, “Nye ọbula ke jeeme oknomokno, o mee oknomokno nù nhne Nyenwe aị rnürnu.”

2

Izi ọma gbasịri Karaịsi nù ọgba a

¹ Rụmu nda m, nga me vakwnusiri anụ, m jile m okne ọka mọbu akọniche ke badnụ va kọ ọkwo nhne tugwaru otugwa ke Chiokike. ² Kwnornu nù m píole m ọ marnụ nhne ọbula kpa me nù anụ zị, kwekọlam nhne gbasịri Jizọsi Karaịsi, nye be kọgidnernu n'ọgba. ³ M ji m ọza rikne nù ogwnu nù ẹhni ọznu biri biri va. ⁴ Nhne me znirni nù izi m búo hite nù nkarị ọka ke akọniche ke badnụ, kọvu o gesi Enine nù iknernema a n'esilawuru anụ, ⁵ ma anụ bụru ele kweru ekwe, ọ búo kwnornu nù akọniche ke badnụ, kọvu n'iknernema Chiokike.

Akọniche Chiokike

⁶ Kọvu n'esilawuru ele sozuru osozu bụ hne a nookwu ọka akọniche, ọ búo akọniche ke ọwa ka, mọbu ke ele nẹchi ọwa ka. Ige matị, ọ zá nhne be jọbu. ⁷ A nookwu nhne gbasịri akọniche Chiokike ke tugwaru otugwa, ke Chiokike hohiaru kwnornu igwugwu aị tütü sụ ọwa panizoru. ⁸ Ele ọchichi ke ọwa ka máa akọniche ka. Kwnornu nù ọ bụru nù be marnụ a, be bó

kpogidene Nyenwe igwugwu n'olu ogba. ⁹ Kọvu kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ,

“Anya whnúlele,

nsnị núlele,

ọ bnána n'ovu badnụ rja rja,

nhne Chiokike bítannu ele whnurnu a n'anya.”

¹⁰ Kọvu Chiokike hiri n'Enine a kpumenu aị nhne o tugwaru otugwa, kwnornu nụ Enine noonyosna kpakara nhne, ma nhne miri emi ke Chiokike. ¹¹ Ọ zà nye magwụ echiche ke mkpọma badnụ, o kwolem enine ke zị nụ rime badnụ. Kpam masị,

ọ zà badnụ ke magwụ echiche Chiokike, okwolem Enine Chiokike magwụ kpakara nhne gbasiri Chiokike. ¹² A náhịage enine ke ọwa ka, kọvu a nahjaru Enine Chiokike ziyaru ma a mahjia kpakara nhne Chiokike hiri n'ovu oma a kesi aị. ¹³ Ka bụ nhne a nookwu,

ọ búo hite nụ nhne ke badnụ znirni aị nụ akoniche ke badnụ, kọvu nhne Enine znirni aị. A nọokowa ezi ọka ke enine hne ele nwernu Enine Chiokike zị.

¹⁴ Badnụ ke nwée Enine Chiokike nwée rikne kweru nhne hi n'Enine Chiokike va, kwnornu nụ be bụnu a nhne iwhnirniwhno, o nwée rikne nahjia be kwnornu nụ Enine Chiokike nọokowanu ele nwernu Enine. ¹⁵ Badnụ ke nwernu Enine Chiokike neekpe kpakara nhne ikpe, kọvu ọ zà nye jeekpe a ikpe. ¹⁶ Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ,

“Nyele magwụ echiche Nyenwe aị, ma nye wam zni a ezni?”

Kọvu a nwernu echiche ke Karaịsi.

3

Ele ọnu Chiokike

¹ Rụmu nda m, m nwée m rikne kwunu anụ ọka lele ele nwernu Enine, kọvu m nookwunu anụ ọka lele badnụ etekne, lele rụmu takiri nụ rime Karaịsi. ² Mjeeji mini-remà nọoznu anụ, ọ búo wiri siri rikne,

kwnornu nụ anụ jéenwe rikne ri be. Tem dụ kítna, anụ nwée rikne ri wiri siri rikne. ³ Anụ zị kọriri n'anọ-ẹhni, kwnornu nụ okwno-awụwa nụ okno ọka zị n'esilawuru anụ, ka ọ zà neegesi nụ anụ zị n'anọ-ẹhni? Anụ neeme lele badnụ etekne. ⁴ Otu badnụ naakaa, “M bụ m ke Pọlu.” Nye berere kaa, “M bụ m ke Apọlosi.” Anụ zà neeme lele badnụ etekne?

⁵ Nyele bụ Pọlu? Nyele bụ Apọlosi? A bụ ele ọnu, ele anụ hiri n'aka be kweru. Nye ọbula nọornu ọnu ke Nyenwe aị nyernu a. ⁶ Mawa kpasiri mkpuru, Apọlosi wusi a mini. Kọvu Chiokike mernu mkpuru wam so oso. ⁷ Nye wam kpasiri mkpuru nụ nye wam wusiri a mini bụ nhne etekne. Chiokike zị mkpa kwnornu nụ ọ bụ ya mernu mkpuru wam so oso. ⁸ Nye wam kpasiri mkpuru nụ nye wam wusiri a mini bụ otu. Nye ọbula jaanarnu ọgwo ọnu a lele kpa ọnu a hna. ⁹ Kwnornu nụ aị nụ Chiokike nọornuko ọnu n'otu, anụ bụ ọkwu Chiokike. Anụ bụ ọro Chiokike noowu.

¹⁰ Hite nụ oru Chiokike nyernu m, m nọornu ọnu lele nye nka-owu ọro. M turu m ntụ-ẹli ọro, nye berere noowukwasị ọro n'olu a. Kọvu anya dụ nye noowu ọro n'olu a ẹli. ¹¹ Kwnornu nụ ọ zà ntụ-ẹli berere badnụ jeenwe rikne tị, kakwo ke Chiokike turu, ke bụ Jizọsi Karaịsi. ¹² Ọ bụru nụ badnụ ọbula jeeji golu, mọbu siliva, mọbu akaworugwu zị okne ọnu ahjia, mọbu isisi, mọbu ruhiaara, mọbu isisi ikpa wukwasị ọro n'olu ntụ-ẹli ka, ¹³ ọnu a jọowhuya iwhne, kwnornu nụ ọbochi Karaịsi jookpume a. Be jeeji bẹkwnu kpa ọnu nye ọbula iru, bẹkwnu jeegesi nhne nye ọbula jiri wu ọro a. ¹⁴ Ọ bụru nhne badnụ jiri wu ọro n'olu ntụ-ẹli wam gwuzogidne bẹkwnu, ọ jaanahjia ọgwo ọnu. ¹⁵ Kọvu ọ bụru nụ bẹkwnu rne ọnu a, nhne whuru a, kọvu

be j̄oznohia a, k̄ovu lele nye hi n̄u b̄ekwnu wh̄uya. ¹⁶ An̄u m̄aa n̄u an̄u b̄u Ōro N̄so Chiokike, n̄u Enine Chiokike wu n̄u rime an̄u? ¹⁷ Ō b̄uru nye ̄obula lulu Ōro N̄so Chiokike, Chiokike joolulu a. Ōro N̄so Chiokike z̄i ns̄o, an̄u b̄u Ōro N̄so a.

¹⁸ Ō z̄a nye duhie ̄ehni a, ̄o b̄uru n̄u nye ̄obula neeche n̄u o nwernu ak̄o n̄u nhne ke ̄owa ka, ̄o gh̄o nye iwhnirniwhno ma ̄o b̄uru nye nwernu ak̄oniche. ¹⁹ Kwnornu n̄u ak̄oniche ke ̄owa ka b̄u nhne iwhnirniwhno n'anya Chiokike. Lele kpa be gbar̄u a n'okwukwo ns̄o, "Ō jidn̄ernu ele ak̄o n'agh̄igho be." ²⁰ Be gba kwno a n'okwukwo ns̄o, kaa, "Nyenwe āi magw̄u echiche ele ak̄o n̄u ̄o b̄u nhne etekne." ²¹ Ō z̄i badn̄u ke ji nhne badn̄u etekne nwernu rikne mee nyaa risi. Kwnornu n̄u kpakara nhne b̄u ke an̄u, ²² P̄olu m̄obu Ap̄olosi, m̄obu Pita, ̄owa ka, b̄udnu n̄u ̄enwu, nhne z̄i k̄itna m̄obu ke z̄i n̄u ruwhnu, kpakara be b̄u ke an̄u, ²³ an̄u b̄u ke Karāisi, Karāisi b̄u ke Chiokike.

4

Ele izi Karāisi

¹ Ele badn̄u kwesiri ̄o gw̄nu āi lele ele izi Karāisi, ele Chiokike nyernu nhne tugwaru otugwa ke ezi ̄oka a n'aka. ² Nhne be pioru n'aka nye neelegidne nhne ̄obula b̄u be wh̄n̄u a n̄u ̄o b̄u nye kwesiri ̄okwnata ovu. ³ Nhne an̄u nookwu gbas̄iri m z̄a m mkpa, m̄obu ikpe nye berere neekpe m, m j̄eekpe ̄ehni m ikpe. ⁴ Ovu m z̄i snam, k̄ovu ka z̄a neegesi n̄u m b̄u m nye ikpe m̄ana. Nyenwe āi b̄u nye neekpe m ikpe. ⁵ Kam kpayar̄u, an̄u kp̄e nhne ̄obula ikpe hne iḡe ȳooduge, seru tem Nyenwe āi va, o jeeme kpakara nhne tugwaru otugwa n'ochichiri wh̄uya iwhne. Ō jaakah̄ia kpakara nhne z̄i n'ovu badn̄u. Iḡe wam nye ̄obula jaanah̄ia ̄oznarni a n'aka Chiokike.

⁶ R̄umu nda m, m gweru m kpakara nhne ka t̄usinu ̄ehni m n̄u ̄ehni Ap̄olosi kwnornu an̄u, ma an̄u jiri āi m̄uhia nhne ele badn̄u nookwu, "Ō z̄a nye mee nhne be gb̄age n'okwukwo." Ō z̄a nye ji otu badn̄u nyaa risi megidne ibne a. ⁷ Nyele mernu i, i z̄iri ichne hne ele berere z̄i? K̄ini b̄u nhne i nwernu ke be k̄esige i? Ō b̄uru n̄u nhne i nwernu b̄u nkesi, ndaa kpa i jeeji a nyaa risi lele n̄u ̄o b̄uo nkesi?

⁸ K̄itna, r̄uwho jih̄iaru an̄u. An̄u balam aba. An̄u gh̄olam eze, ̄o b̄u n'ezi a b̄uo ele eze. Ō jaama mma ̄o b̄uru n̄u an̄u b̄u ele eze, ma a snornu an̄u b̄uru mas̄i eze. ⁹ M che m n̄u Chiokike beteru āi ele izi azn̄u, lele ele be joogbu ogbu, nhne olekiri nyee ̄owa, ma hne ele enine izi n̄u hne ele badn̄u z̄i. ¹⁰ A b̄u ele iwhnirniwhno kwnornu Karāisi, k̄ovu an̄u b̄u ele nwernu ak̄o n̄u Karāisi. A nw̄e rikne, k̄ovu an̄u nwernu rikne. Be lednarn̄u āi anya, k̄ovu an̄u nwernu igwugwu. ¹¹ Tem d̄u k̄itna, wiri n̄ogw̄nu āi, ak̄p̄iri n̄ookpo āi b̄ekwnu, a gba ̄eto, be mej̄oru āi, a nw̄e hne a b̄ita risi. ¹² A n̄odogbu ̄ehni āi n'ernu, a ji aka āi n̄ornu nhne a neeri. Be n̄ovu āi ̄onu, a n̄ogozo, nga be kpagburu āi, a sn̄uta ovu. ¹³ Nga be kpajar̄u āi, a ji ovu ̄oma sa ̄oka. A n̄u lele nhne mkpomkpo ke ̄owa ka, tem d̄u k̄itna, ele ̄owa kw̄uge āi nhne ̄obula.

¹⁴ M z̄a m naagba okwukwo ka ma iwhnerne t̄u an̄u, k̄ovu ma m zni m an̄u ezni lele r̄umu ke m me wh̄n̄urnu n'anya. ¹⁵ Kwnornu n̄u ̄o b̄uru n̄u an̄u nwernu nri pokwu ele noodu an̄u n̄u rime Karāisi, an̄u nwernu otu nda. M b̄u m nda an̄u n̄u rime Karāisi Jiz̄osi kwnornu n̄u m gweyan̄u m an̄u izi ̄oma. ¹⁶ M naarīasno an̄u snornu r̄enu ̄ochi m. ¹⁷ Kam kpayar̄u, me neeziyanu an̄u Timoti. Ō b̄u nnw̄o m me wh̄n̄urnu n'anya ke kwesiri be kwnata a ovu n̄u rime Nyenwe āi. Ō jeechenwanyanu

anụ kpa me noowu bụdnu m nū rime Karāisi Jizōsi, kpa me neezni nū rime kpakara ọgbako Chiokike ke zị nū hne ọbula.

¹⁸ Agwna anụ bụ ele oknomokno, anụ neeche nū m jáava lekwa anụ. ¹⁹ Ọ bụru nū Nyenwe aị kweru, m jaava kwnusi anụ wara wara, m jaamahia nhne ele oknomokno wam jeeme. Ọ bụo nhne be jookwu kpọi, ma rikne be nwernu masi. ²⁰ Kwnornu nū ẹli-eze Chiokike bụo n'agida ikwu-ọnu kpọi, kọvu iknernema. ²¹ Ndaa nhne anụ piuru? Me gweru mbịnibini va, sū ọ bụ ovu ọwhnun'anya nū enine zị wọhnerne?

5

Anụ gweme nnwọ nda ke zila rịchna

¹ M nọonu nū ome ọyi zị n'esilawuru anụ, ke zila n'esilawuru ele máa Chiokike, nū badnū nookwuru nnwerne nda a. ² Ndaa kpa anụ neeme oknomokno nū kpa? Anụ kwesiri ọ kwna ẹkwna, nwe ovu ojo, anụ kwesiri ọ chihala nyerukna ke mernu nhne ka n'esilawuru anụ. ³ Ọ bụ n'ezị m zị m ikere hne anụ zị n'anọ-ẹhni, kọvu me nū anụ zị n'enine, m marnū m nye mernu nhne ojo ka ikpe lele nū me nū anụ zị. ⁴ Kpa anụ gbakọru nū rẹwhna Nyenwe aị Jizōsi, m joosno anụ gbakọ n'enine, rikne Nyenwe aị Jizōsi jaadazinu aị masi. ⁵ Anụ gweru nye wam yisi n'aka Ekwensu ma o lulu anọ-ẹhni a, ma be znọhia enine a n'ọbochi Nyenwe aị.

⁶ Anụ méma oknomokno, kwnornu nū nhne whū brẹdi matị neeme kpakara brẹdi whū ọwhu. ⁷ Anụ gweme mmehie ke nū lele nhne whū brẹdi ọknani ma anụ ziri rịchna. Nga wam, anụ jọonu lele brẹdi ikne ke nwée nhne whū brẹdi, lele kpa anụ kwesiri. Kwnornu nū be jiri Karāisi Nnwọ Atnurnu

Ọgawhe aị kwanu aị ariohna. ⁸ Ngwa ma a bita Iriri ka, ọ bụo hite nū nhne whū brẹdi ke mmehie ọknani nū risi rikne, kọvu brẹdi ke nwée nhne whū brẹdi nū rime a, brẹdi ke zị rịchna ke nwernu ezi ọka nū rime a.

⁹ M gbannu m anụ ọkwukwo, anụ nū ele neeme ọyi mékọta nhne. ¹⁰ M zá m nookwu gbasiri ele neeme ọyi k'owa, ele ọwho-anya nū ele buznu nū ele naakwa renwu. Ọ bụru kpam, anụ jọowhoga n'owa. ¹¹ Kọvu m naagbanu anụ kịtna, naakaa, anụ nū nye ọbula ke kwuru ẹhni a nnwọ nda, kọvu o neeme ọyi, ke nwernu ọwho-anya, nye naakwa renwu, mọbu nye naakaja badnū, nye okne manya, mọbu nye buznu mékọta nhne. Anụ nū nye wam dazikota ẹli ri wiri.

¹² Ọ zá m mkpa me kpe ele zị n'ederezi ikpe. Ọ bụo anụ kwesiri o kpe ele zị n'esilawuru anụ ikpe? ¹³ Chiokike jeekpe ele zị n'ederezi ikpe. Lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru, "Anụ chihala badnū ojo wam n'esilawuru anụ."

6

O kwuru badnū zne ọro ikpe

¹ Ọ bụru nū otu badnū nwernu nhne megidne nnwọ nda, i ga ọla gba nnwọ nda i ọkwukwo n'oro ikpe, ele máa Chiokike kpe be ikpe, tnunuma, o jookwuru a zne n'esilawuru rumu Chiokike? ² Anụ máa nū rumu Chiokike jeekpe ọwa ikpe sa? Ọ bụru nū anụ jeekpe ọwa ikpe, anụ nwée rikne kpe ikpe ọka matị n'esilawuru anụ? ³ Ọ bụ nū anụ máa nū a jeekpe ele enine izi ikpe? Ọ kọ bụru nhne ke bụdnu ka. ⁴ Ọ bụru nū ọka dnarnu ke gbasiri bụdnu ka, kini mernu anụ neekwe ele zị n'ederezi kpe anụ ikpe? Ele ikpe ka bụ ele nwée ọso anya n'ogbako Chiokike. ⁵ Iwhnerne tū anụ. M kweru m nū otu badnū ke nwernu akoniche zị n'esilawuru

anụ, nye jeenwe rikne kpe ikpe n'esilawuru rumu nda. ⁶ Tnụnuma, otu nnwọ nda jookwuru nnwọ nda berere zne n'oro ikpe ma ele kwé ekwe kpe be ikpe.

⁷ Anụ naagbarịta ẹhni anụ ọkwukwo n'oro ikpe, ka neegesi nụ anụ dnarnụ adna. O jáaka mma nụ i bụ nye be mejọru? O jáaka mma nụ nhne whunahọru i? ⁸ Tnụnuma, anụ neeme ibne nhne ojo, anụ znunahoru nnwọ nda anụ nhne. ⁹ O bụ nụ anụ máa nụ ele ojo jéekheja ẹli-eze Chiokike? Anụ dúwhu ẹhni anụ, ele naagba ewhere, mọbu ele naakwa rẹnwu, mọbu ele neeme oyi, ele rukna naadnanyi ele rukna ibne be, ¹⁰ mọbu ele buznu, mọbu ele owho-anya, mọbu ele okne manya, mọbu ele naakaja badnụ, mọbu ele nọghogbu ele badnụ jéekheja ẹli-eze Chiokike. ¹¹ Agwna anụ nụ kpam nụ mbom. Kọvu be snumarnu mmehie anụ, be gweru anụ nyewhete n'aka Chiokike. Be mernu anụ nụ Chiokike ziri n'udno hite nụ rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi nụ Enine ke Chiokike aị.

Kwasinu Chiokike igwugwu

¹² “M nwernu m rikne mee kpakara nhne.” Kọvu o búo kpakara nhne naabna mbnarna. “M nwernu m rikne mee kpakara nhne.” Kọvu m jọbu ohi nhne ọbula. ¹³ “Wiri zinu rụwho, rụwho zị masinu wiri.” Kọvu Chiokike joolulu kpakara be. Be jéji ẹhni badnụ neeme oyi, kọvu kpenu Nyenwe aị, Nyenwe aị jeeme ẹhni badnụ nwehja nhne zị mkpa. ¹⁴ Chiokike nye mernu Nyenwe aị hi n'ẹnwu lizọ, o jeeme masi anọ-ẹhni aị hi n'ẹnwu lizọ hite n'iknernema a. ¹⁵ O bụ nụ anụ máa nụ ẹhni anụ bụ nhne zị n'ẹhni Karaịsi? M jeegweru nhne zị n'ẹhni Karaịsi mee be bụru nhne zị n'ẹhni nyerinya ewhere? Oza rja rja. ¹⁶ O bụ nụ anụ máa nụ nye gweru ẹhni a yisi n'ẹhni nye ewhere, ya nụ a

ghọlam otu anọ-ẹhni? Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru, “Be lawuru jọburu otu anọ-ẹhni.” ¹⁷ Kọvu nye gweru ẹhni a yisi nụ Nyenwe aị, ya nụ Nyenwe aị ghọlam otu n'enine.

¹⁸ Anụ gbanahọru ome oyi. Kpakara mmehie berere badnụ mernu zị n'olu ẹhni, kọvu nye neeme oyi megidnenu ẹhni a mmehie. ¹⁹ O bụ nụ anụ máa nụ ẹhni anụ bụ Oro Nsọ ke Enine Nso, nye wu nụ rime anụ, ke Chiokike nyernu anụ? Anụ nwée ẹhni anụ, Chiokike nwe anụ. ²⁰ O jiri ọnu ahja gbahja anụ. Anụ gweru ẹhni anụ kwasinu Chiokike igwugwu.

7

Ajiji gbasiri olulu nzi nụ nnwerne

¹ Nhne gbasiri nhne anụ gbaru n'okwukwo, “O buri ọma nụ nyerukna nụ nyerinya dnanyi lele nzi nụ nnwerne.” ² Kọvu kwnornu nụ agida ele neeme oyi zị n'esilawuru anụ, o buri ọma nyerukna ọbula luru nnwerne ke aka a, nụ nyerinya gbọru nzi ke aka a. ³ Nyerukna ọbula mee nhne kwesiri a lele nzi hne nnwerne a zị, nyerinya ọbula mee nhne kwesiri a lele nnwerne hne nzi a zị. ⁴ Nnwerne nwée rikne hne ẹhni a zị, kọvu nzi nwernu, kpam masi nzi nwée rikne hne ẹhni a zị, kọvu nnwerne a nwernu. ⁵ Anụ gónahoru ẹhni anụ ẹhni anụ, okwolem ma o bụ ige matị kpa anụ kwekotaru, ma anụ vu ọnu nụ kpe okpukpe. Omekwo, anụ ziri n'otu berere ma Ekwensu gharu o rna anụ ọrnarna, kwnornu nụ anụ nwée rikne jikwaru ẹhni anụ. ⁶ Ka bụ rikne me neenye anụ, o búo iwu. ⁷ N'ezi oka, o jaamasị m nụ kpakara badnụ jaadazị lele me. Kọvu nye ọbula nwernu nkesi ke Chiokike kesiri, otu nyenum kpa, nye berere nkesi berere.

⁸ Kịtna, m naakanu ele lúge nnwerne mọbu ele gbóge nzi, mọbu

ele rinya nzi be nwurumu, o jaaka mma anu daziri etekne, lele kpa me daziri. ⁹ Kovu o buru nu anu jeenwe rikne jikwaru ehni anu, anu luru nnwerne mọbu gboru nzi. O ka mma o luru nnwerne mọbu gboru nzi, tnuuma ehni anu jeerne bekwnu.

¹⁰ Ele nwernu nzi mọbu nnwerne, m neenye anu iwu Nyenwe ai, o buo ke m. Nnwerne gbakwadia nzi a nnam. ¹¹ Kovu, o mee kpa, o jaadaziri etekne mọbu o lahna ke nzi a, nzi gbakwadia nnwerne a nnam.

¹² M naakanu ele ke gwnarnu, o buo Nyenwe ai, o buru nu nye Karaisi obula nwernu nnwerne ke kwé ekwe, kovu o kweru ya nu a wugidne, o gbala a nnam. ¹³ O buru nu nyerinya Karaisi obula nwernu nzi ke kwé ekwe, kovu nzi a kweru ma be wugidne n'otu, o gbala a nnam. ¹⁴ Kwnornu nu Chiokike nabnanyarnu nzi ke kwé ekwe kwnornu nnwerne a ke kweru ekwe. Chiokike naabanyarnu nnwerne ke kwé ekwe kwnornu nzi a ke kweru ekwe. O buru nu o buo kpa, rumu takiri anu joburu ele zila richna, kovu be zi nsọ kitna.

¹⁵ Kovu o buru nu o masiri nye ke kwé ekwe o gba nnam, o mee kpa. O za iwu ke ji nye Karaisi, nzi mọbu nnwerne, n'onodi nu kpa. Chiokike sukwuru ai ma a wuru n'udno. ¹⁶ Ndaa kpa i jiri mahia, ji nnwerne ke kweru ekwe, nu i jooznohia nzi i? Mọbu ji nzi ke kweru ekwe, ndaa kpa i jiri mahia nu i jooznohia nnwerne i?

Daziri n'onodi Chiokike sukwuru i

¹⁷ Kovu nye obula daziri n'onodi o zi nga Chiokike sukwuru a, bu ke Chiokike nyernu a. Ka bu nhne me neezni nu rime kpakara ogbako Chiokike. ¹⁸ O buru nu nye be kparu nka nurnu ikwu Chiokike, o gwepuko nhne atu okpa nka a. O buru masi nu nye be kpage nka

nurnu ikwu Chiokike, be kpala a nka. ¹⁹ Okpa nka nu be kpage nka za nhne o bu, nhne zi mkpa bu obita iwu Chiokike. ²⁰ Badnu obula daziri n'onodi o zi nga Chiokike sukwuru a. ²¹ I zi n'ohi nga Chiokike sukwuru i? O mekpa i ehni, kovu o buru nu i nwernu oghere o whoga n'ohi, mee kpa. ²² Kwnornu nu nye bu ohi nga Nyenwe ai sukwuru a bu nye nwernu ehni a nu rime Nyenwe ai. Kpa masi, badnu ke nwernu ehni a nga Nyenwe ai sukwuru bu ohi Karaisi. ²³ Chiokike ji onu ahia gbahia anu, anu ghoko ohi ke badnu. ²⁴ Rumu nda m, badnu obula daziri n'anya Chiokike n'onodi o zi nga Chiokike sukwuru a.

Ele nwée nzi mọbu nnwerne

²⁵ Nhne gbasiri ele rinya ma nyerukna, mọbu ele rukna ma nyerinya, m nwée m nhne Nyenwe ai nyernu n'iwu, kovu m neenye anu nhne bu echiche m, nye hite n'obirizi ke Nyenwe ai m kwesiri m otukwasi ovu. ²⁶ Mkpa karilam n'owa kitna, m che m nu o buru oma o buru nu badnu daziri kpa o zi. ²⁷ O buru nu i nwernu nnwerne? I ghásala a. I nwée nnwerne sa? I luko nnwerne. ²⁸ O buru nu i luru nnwerne o za mmehie i mernu. O buru nyerinya ma nyerukna gbo nzi, o za nhne ojo o bu. Kovu ele nwernu nnwerne mọbu nzi jeenwe agida mkpa n'owa ka, m noopio o dokia anu nu nhne ka.

²⁹ Rumu nda m, nhne me nookwu bu ka, ige wam zi ndundu, hite kitna ele nwernu nnwerne ziri lele nu be nwée nnwerne, ³⁰ ele naakwna ekwna lele nu be za n'anya-mini, ele noomu rumu lele nu ovu za nooso be n'onu, ele noozu ahia lele nu o za nhne be zuhiaru, ³¹ ele ji nhne owa ka lele nu o za be mkpa. Kwnornu nu owa ka n'onodi a jaagawhe.

³² M noopio ma nhne obula gharu o kpakna anu ehni. Nyerukna obula

ke nwéee nnwerne neeche echiche gbasiri ɛrnu Nyenwe aɪ, kwnornu nū o piuru o mee nhne jaamasɪ Nyenwe aɪ. ³³ Kōvu nyerukna ke nwernu nnwerne neeche echiche gbasiri nhne ke ɔwa ka, kwnornu nū o piuru o mee nhne jaamasɪ nnwerne a, ³⁴ ke n̄odoghari a n'apna lawuru. Nyerinya ke nwéee nzi m̄obu ke máa nyerukna neeche echiche gbasiri ɛrnu Nyenwe aɪ, kwnornu nū o piuru o gweru ɛhni a nū enine a nyee Nyenwe aɪ. Kōvu nyerinya ke nwernu nzi neeche echiche gbasiri nhne ke ɔwa ka, kpa o jeeme nhne jaamasɪ nzi a. ³⁵ M nookwu nhne ka ma ɔ bnanu anu iru. M zá m noobnosni anu. Kōvu m piuru m ma anu mee nhne buru ɔma nū ke kwesiri ekwesi, ma anu gweru kpakara ɛhni anu yisi n'ɛrnu Nyenwe aɪ, gharu o le anya n'aznu.

³⁶ Nhne ke gbasiri ele kwekotaru ɔlulu, ɔ buru nū badnu ɔbula whnurnu nū ɔ zá naakpakwa agwa nkari hne nyerinya o kweru ɔ lu zi, ɔ buru n'awha neezne, ɔ luru a, be mége mmehie. ³⁷ Kōvu hne badnu kpebiri n'ovu a, ɔ zá nye naamagidne a nū ɔ j̄oolu nnwerne, o nwernu rikne gharu ɔ lu nnwerne wam, o mernu nhne kwesiri. ³⁸ Nye ke luru nnwerne mernu nhne ɔma, kōvu nye ke lúge r̄ia r̄ia mekakworu nū nhne ɔma.

³⁹ Nyerinya gb̄oru nzi zi n'iwu kpa nzi a zi budnu, kōvu hne nzi a nwurnu, ɔ zá iwu ji a ma ɔ gb̄oru nzi berere. Kōvu ɔ j̄oobu nye magwu Nyenwe aɪ. ⁴⁰ Kōvu n'echiche m, ovu j̄ooso a n'onu ɔ buru ɔ daziri etekne. M che m nū m nwernu m Enine Chiokike.

8

Wiri be jiri kwanu renwu ar̄iohna

¹ Nhne ke gbasiri wiri be jiri kwanu renwu ar̄iohna, ɔ bu n'ezi nū, “Kpakara aɪ nwernu nhne ɔmuma.” Kōvu nhne ɔmuma

neegweya badnu vulizo ɛhni a olu. Owhnun'anya noowulizo badnu olu lele ɔro. ² O buru nū badnu ɔbula neeche nū ɔ magwu nhne, ɔ máa kpa o kwesiri ɔ mahia. ³ Kōvu Chiokike magwu ele whnurnu a n'anya.

⁴ Nhne gbasiri wiri be jiri kwanu renwu ar̄iohna, a magwu nū ɔ zá nhne renwu ke ɔwa ka bu, kwnornu nū chi berere zá, okwolem Chiokike kp̄oi. ⁵ O bubedi nū agida nhne be nookwu “chi” zi n'oligwe m̄obu n'owa, ɔ bu n'ezi nū be zi agida “chi” nū “nyenwe.” ⁶ Kōvu hne a zi, otu Chiokike kp̄oi nye bu Nda. O keru kpakara nhne, a z̄inu a budnu. Otu Nyenwe aɪ Jiz̄osi Karaɪsi zi, nye be hiri n'aka a ke kpakara nhne, nye a zi budnu n'aka a.

⁷ Kōvu ɔ búo kpakara badnu magwu ezi ɔka ka. Agwna badnu yiri risi nū renwu du kitna, nga be riri wiri ki, be neeche nū be ji a kwanu renwu ar̄iohna. Echiche ovu be zá rikne, wiri be riri kparu be. ⁸ Kōvu wiri j̄eeme aɪ nū Chiokike z̄iri ndundu. A r̄ile wiri, ɔ zá nhne o neegweme n'ɛhni aɪ, a ri wiri ɔ zá nhne o neeyisi ɛhni aɪ.

⁹ Kam kpararu, anya du anu ɛli, i kwékwadia oghere i nwernu nū ome kpa ɔ masiri i mee ele zá rikne n'okwnata ovu dnabna nū mmehie. ¹⁰ O buru nū otu badnu ke mkp̄oma síle rikne whnurnu i hne i daz̄i ɛli neeri wiri n'oro renwu, kwnornu nū i nwernu “nhne ɔmuma,” o j̄eenye a mkp̄oma siri rikne o ri nhne be jiri kwanu renwu ar̄iohna? ¹¹ Nnw̄o nda wam zá rikne, nye Karaɪsi kwnornu nū a nw̄uma, joowhu etekne kwnornu nū nhne ɔmuma i. ¹² Kpam, anu mehieru nnw̄o nda anu wam zá rikne, lulu ovu a, anu mehielem Karaɪsi masi. ¹³ O buru nū wiri me jeeri jeeme nnw̄o nda m mmehie, m j̄eeri ɔkpna r̄ia r̄ia kpa me zi budnu, ɔ zi me

mee nnwọ nda m dnabna nọ rime mmehie.

9

Rikne nọ ọnu ke nye izi

¹ Ọ bụ nọ m nwée m ẹhni sa? Me búo nye izi sa? Me whnúge Jizọsi Nyenwe aị anya? Anọ búo nhne me rnụhiaru n'ọnu Nyenwe aị? ² Ọ búru nọ ele berere whnúge m lele nye izi, anọ magwụ nọ m bú m nye izi. Anọ bú nhne atọ ke neegesi nọ m bú m nye izi Nyenwe aị.

³ Nhne me naakanọ ele nookwulu m bú ka, ⁴ a nwée rikne ri wiri mọbu nwọ mini n'ọnu aị sa? ⁵ A nwée rikne mee nhne ele izi berere neeme? A nwée rikne luru otu nnwọ rinya Karaisi lele nnwerne, o snornu aị zne izi lele ele izi ele berere nọ rọmu nne Nyenwe aị nọ Pita? ⁶ Okwokọla me nọ Banabasị kwesiri ọ rny ọnu sị a ri wiri?

⁷ Ndaa nye ọgwu ke nọolu ọgwu hite n'iwai ke hi nọ rẹkpa a whụya? Ndaa nye jọornu ẹkwu, ma o jéeri mkpuru hi nọ rime ẹkwu a? Ndaa nye nọozu atnurnu ma ọ zá nọonwo mini-rẹma atnurnu a? ⁸ Me nookwu lele badnọ etekne sa? Ọ búo nhne Iwu aị kwuru sa? ⁹ Kwnornu nọ be gbarụ n'ọkwukwo Iwu Mozizi, "I knésni ọnu ehni ke nọozosna ikpa." Chiokike o nookwu nhne gbasiri ehni kpọi? ¹⁰ O kwuru nhne ka kwnornu aị. Be gbarụ a n'ọkwukwo kwnornu aị, nọ nye nọotu ọnu-ẹli nọ nye nọozosna mkpuru nwernu ọkwnata ovu nọ be jeeri mkpuru hiri n'ẹkwu. ¹¹ A kpasiri mkpuru ke enine nọ rime anọ, ọ búo nhne kwesiri nọ a jọghoru mkpuru etekne n'ẹhni anọ? ¹² Ọ búru nọ ele berere nwernu rikne kpa hne anọ zị, ọ bú ayila jéenwe rikne karukwo hne anọ zị?

Kọvu a mége kpm, a nwernu ndidi nọ kpakara nhne, ọ zị a bíta nhne ọkpobi ọchi n'apna izi ọma Karaisi. ¹³ Ọ bú nọ anọ máa nọ ele nọornu ọnu n'Ọro Nsọ neeri nhne

hi n'Ọro Nsọ whụya? Ọ bú nọ anọ máa masi nọ ele nọornu ọnu n'ọjo ariohna neeri agwna nhne be jiri kwa ariohna? ¹⁴ Kpm masi, Chiokike nyernu iwu nọ ele neezni izi ọma be ri wiri hiri n'izi ọma whụya.

¹⁵ Kọvu m mége m kpm. M zá m naagba ọkwukwo ka ma m nwernu rikne mee kpm. Kwnornu nọ ọ jaakanọ m mma me beru ọsno nwuma ọnu tna, ọ zá nye mee igwugwu m nhne etekne. ¹⁶ M nwée m rikne nyaa risi nọ m neezni izi ọma. Mkpa naakpa m bú o zni izi ọma. Owe! Ovu ọnu zinu m ọ búru nọ m zníge m izi ọma. ¹⁷ Ọ bú me gweru mkpoma m zni izi ọma ka, m nwernu m ọgwo ọnu, kọvu ọ búru nọ jíge m mkpoma m zni izi ọma, m nọornu ọnu Chiokike yisiri m n'aka. ¹⁸ Ọ búru kpm, kịni bú ọgwo ọnu m? Ọ bú oghere o zni izi ọma gharu ọ whnọ ọnu ahia, gharu o gweru rikne me nwernu n'izi ọma mee nhne.

¹⁹ Ọ bú n'ezi nọ m búo m ọhi nye ọbula, m nwernu m ẹhni, kọvu m mernu m ẹhni ọhi kpakara badnọ ma m rihia m agida badnọ n'iru. ²⁰ Hne ele Ju zị, m bú m nye Ju ma m rihia m ele Ju. Hne ele zị nọ mkpururu iwu zị, m ziri lele nọ m zị m nọ mkpururu iwu (ọ bú n'ezi nọ m zá m nọ mkpururu iwu), ma m rihia m be n'iru. ²¹ Hne ele zá nọ mkpururu iwu, m ziri lele nye zá nọ mkpururu iwu (ọ bú n'ezi nọ m léwhule m iwu Chiokike anya, m zị nọ mkpururu iwu Karaisi), ma m rihia m be n'iru. ²² N'esilawuru ele zá rikne n'ọkwnata ovu, m nọ m lele be, ma m rihia m be n'iru. M bú m kpakara nhne hne ele badnọ zị, m neeme kpa me nwernu rikne, ma m rihia m agwna be n'iru. ²³ M neeme kpakara nhne ka kwnornu izi ọma, ma m kehia m igwe nọ ngọzi a.

²⁴ N'ezi ọka, anọ magwụ nọ ele naagba ẹso naagba ẹso n'otu, kọvu

otu badnu kpọi naagbahia nhne ẹso. Anu gba ẹso, ma anu gbahia nhne n'ẹso.

²⁵ Nye obula ke naagba ẹso jooknekwaru ẹhni a nkari, ma be kpusi a okpu o gbahiaru n'ẹso ke jaazi okwnukokwunu, kovu a naagba ẹso ma a nwehia okpu-eze ke jaazi okwnukokwunu. ²⁶ Ka kpahiaru m za m naagba ẹso lele nye o za nhne o vu nu mkpoma, m za m nọlo igbakwu lele nye nọlo ruwhere igbakwu. ²⁷ M naata ẹhni m awnwhnu ma m nwernu m rikne ẹẹchi a, o zi me znikpa ele berere izi oma, m buru nye kwesile okpu-eze wam.

10

O do aka nu nsni gbasiri

Okwa renwu

¹ Rumu nda m, m pioru m anu mahia, nhne mernu ele nda ai oknani ele snornu Mozizi kpa be zi nu mkpururu erumeru, kpakara be gawheru Osimini Ihie. ² Be wuru be mini nu rime erumeru nu osimini ke neegesi nu be sno Mozizi. ³ Kpakara be riri otu wiri enine wam. ⁴ Kpakara be nwornu otu mini enine wam, kwnornu nu be nwornu mini enine ke hiri nu rugwu wam snornu be, rugwu wam bu Karaisi. ⁵ Kovu nhne gbasiri agwna be soge Chiokike ovu n'onu, iznu be wusaru n'eli-ikpa wam.

⁶ Kpakara nhne ka bunnu ai nhne atu ke nodo ai aka nu nsni. Nhne ojo gwnuko ai lele kpa o gwnurnu be. ⁷ Anu kwako renwu lele kpa agwna be kwaru, lele kpa okwukwo nsọ kwuru, "Ele wam daziri eli ri nhne, nwọ nhne onwunwo, be lizo tne eri." ⁸ A meko oyi, lele kpa agwna be mernu, nri pokwu lawuru nu pokwu eto nwu otu obochi. ⁹ A kpako Nyenwe ai iru, lele kpa agwna be mernu, agwo tagbu be. ¹⁰ Anu tamu, lele kpa agwna be tamurnu, enine izi ke enwu gbu be.

¹¹ Kpakara nhne ka mernu be nu lele nhne atu, be gba be n'okwukwo nsọ, ma be buru nhne jeezni ai ezni, ai ele zi budnu n'okwukwo owa ka. ¹² Nye obula ke neche nu o gwuzogwu kwem, ledu anya, o zi o dna. ¹³ O za ornurna ke vakwnusiri anu ke vakwnusilele badnu. Kovu Chiokike kwesiri be kwnata a ovu, o jeeke ornurna ke anu nwee rikne gwuzoli vakwnusi anu. Kovu nga be naarna anu ornurna, Chiokike jee nye anu rikne o gwuzo, gbamanu anu apna anu jeeji whuya nu rime a.

¹⁴ Nhne atu ele ka neegesi, ele me whurnu n'anya, ma anu ghanahoru okwa renwu. ¹⁵ M nookwunu anu oka lele ele nwernu akoniche, anu tulekom nhne me nookwu. ¹⁶ Okiko Iriri Nso wam ke a notunu Chiokike mmamma, o buo onarna Karaisi nhne a neekeri nga a nonwo nhne hi n'okiko wam? Bredi wam a naanyawa, a za neekeri ano-ehni Karaisi nga a neeri bredi wam? ¹⁷ Kwnornu nu otu bredi zinu kpakara ai. O bu n'ezini nu a zi agida, kovu a bu otu ano-ehni, a neeri otu bredi wam.

¹⁸ Anu tule ele Izireli, ele neeri nhne be jiri kwa ariohna, neekerikota nhne n'otu n'oyo ariohna Chiokike. ¹⁹ Ndaa nhne me nookwu? O bu nu renwu mobu wiri be kwanu renwu ariohna bu nhne obula? ²⁰ Oza! Nhne me naakaa bu nu nhne ele naakwanu renwu kwaru ariohna bu nhne be kwannu ele renwu ojo. O buo Chiokike. M chioje m anu nu ele renwu ojo neekeri nhne n'otu. ²¹ Anu jeeuwe rikne nwọ okiko Nyenwe ai, nwọ kwno okiko ele renwu ojo. Anu jeeuwe rikne ri wiri n'ikpechi Nyenwe ai, ri kwno n'ikpechi renwu ojo. ²² Anu noopio o mee Nyenwe ai kwno awuwa? A nwernu iknernema karu a sa?

²³ "A nwernu rikne mee kpakara nhne," kovu o buo kpakara nhne

buru ọma. “A nwernu rikne mee kpakara nhne,” kọvu ọ bụo kpakara nhne nọowulizo badnụ olu lele ọro. ²⁴ Ọ zá nye lebna anya nụ nhne ke a, kọvu nụ nhne ọma ke jeenyinu ele berere aka.

²⁵ Anụ ri nhne ọbula be neere n'ahia, anụ sịkwa ajiji kwnornu mkpuru ovu anụ. ²⁶ Ọkwukwo nsọ kwuru, “Chiokike nwe ọwa nụ kpakara nhne zị nụ rime a.”

²⁷ Ọ buru nụ nye kwé ekwe suk-wuru anụ ma anụ ri wiri, ọ masị anụ o zne, anụ ri nhne ọbula ọ bitaru nụ ruwhnu anụ, anụ sịkwa ajiji ọbula kwnornu mkpuru ovu anụ. ²⁸ Kọvu ọ buru nụ otu badnụ kanụ anụ, “Be jiri wiri ka kwanụ renwu ariohna,” anụ rikọ wiri wam kwnornu nụ nye wam kannụ anụ kpam, ma kwnornu masị mkpuru ovu. ²⁹ Ọ bụo kwnornu mkpuru ovu anụ, kọvu mkpuru ovu nye berere wam. Ndaa kpa rikne me nwernu o mee nhne jiri gbasị mkpuru ovu nye berere? ³⁰ Ọ buru nụ me ri wiri tunu Chiokike mmamma, kịni mernu nye berere jaama m ikpe nụ wiri me turu mmamma?

³¹ Kọvu, nhne ọbula anụ neeme, anụ neeri wiri mọbu anụ nọonwo mini, anụ mee kpakara nhne kwnornu igwugwu Chiokike. ³² Anụ mékọ nye ọbula dna, mọbu nye Ju mọbu nye bụo nye Ju, mọbu ọgbako Chiokike, ³³ lele kpa me naagbalị o mee kpakara nhne jaamasị kpakara badnụ. M zá m neeche nhne gbasị nhne ọma ke m, kọvu nhne ọma agịda badnụ ma be znọhia be.

11

¹ Anụ snornu m lele kpa me noosno Karaịsi.

Okpukpe nụ ọgbako Chiokike

² M naaja anụ mma kwnornu nụ anụ neechenwanya m, naabita kpakara nhne me znirni anụ.

³ Kịtna, m pioru m anụ ghọhia nụ Karaịsi bụ risi nyerukna ọbula, nzi bụ risi nnwerne, Chiokike bụ risi Karaịsi. ⁴ Nyerukna ọbula ke neekpe okpukpe mọbu nọokpo okwo izi ọma Chiokike kpusnime risi a, bụ nhne iwhnerne nyee Karaịsi. ⁵ Nyerinya ọbula ke neekpe okpukpe mọbu nọokpo okwo izi ọma Chiokike, gbesa risi a anya, neeme risi a nhne iwhnerne, ọ nụ lele ọ kọpuru rukeri-ize risi a. ⁶ Ọ buru nụ nyerinya kpúsni risi a, ọ kọma rukeri-ize a. Kọvu ọ bụ nhne iwhnerne nụ nyerinya jọoko rukeri-ize a, o kpusi risi a. ⁷ Nyerukna kpúsni risi a kwnornu nụ ọ bụ oyiye ke neegesi igwugwu Chiokike. Kọvu nyerinya neegesi igwugwu ke nyerukna. ⁸ Kwnornu nụ Chiokike híge nụ nyerinya kpụ nyerukna, kọvu hiri nụ nyerukna kpụ nyerinya. ⁹ Ọ kpúge nyerukna kwnornu nyerinya, kọvu ọ kpuru nyerinya kwnornu nyerukna. ¹⁰ Kam kpayaru, kwnornu ele enine izi, nyerinya kwesiri o kpusni risi a, ke neegesi ọ zị nụ mkpururu nzi a.

¹¹ Lele kpa bụdnụ nụ rime Nyenwe aị zị, nyerinya zị nyerukna mkpa, nyerukna zị masị nyerinya mkpa. ¹² Kwnornu kpa be kpuru nyerinya hite nụ nyerukna, kpam masị, nyerinya murnu nyerukna. Kpakara nhne hi n'aka Chiokike va. ¹³ Anụ kpekọm ma ọ buru ọma nụ nyerinya jeekpe okpukpe gbesa risi a anya. ¹⁴ Iwu okike kwuru nụ nyerukna ke nwernu ogologo rukeri-ize bụnu a nhne iwhnerne. ¹⁵ Kọvu ọ buru nụ nyerinya ke nwernu ogologo rukeri-ize, ọ bụ igwugwu a, kwnornu nụ rukeri-ize a bụ nhne Chiokike nyernu, o jeeji nookpusni risi a. ¹⁶ Kọvu ọ buru nụ nye ọbula kwége kpam, nhne me jaakaa bụ, aị mọbu ọgbako Chiokike nwéé omen'ẹli berere karụ kpam.

Wiri Anyasnu Nyenwe aị

(Mat 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

¹⁷ Gbasiri nhne ke a nookwu kịtna, m jáaja anụ mma. Nhne anụ neeme nụ rime ọgbako anụ bu nhne ọjọ, ọ búo ọma rịa rịa. ¹⁸ Ke mbom, be kannụ m nụ agịda okewa zị n'esilawuru anụ, m neekweru agwna a. ¹⁹ O dnornu m anya nụ okewa jaaziri n'esilawuru anụ ma nye zị snam whụya iwihne. ²⁰ Nga anụ vakotaru n'otu, anụ váge o ri Wiri Anyasnu Nyenwe aị. ²¹ Kpa anụ neeri, nye ọbula neeri, ọ zá nye neese ibne a. Kam kpayarụ wiri nọogwnu agwna badnụ nga manya noogbu ele berere. ²² Anụ nwée ọro, hne anụ jeeri wiri, nwọ manya? Anụ neeledna ọgbako Chiokike anya, kpasị ele nwée nhne iwihnerne? Ndaa nhne anụ piору me kwu gbasiri nhne ka? Me ja anụ mma sa? Ọza! M jáaja anụ mma rịa rịa.

²³ M nahjaru m nhne me znirni anụ n'aka Nyenwe aị Jizosi. N'abalị wam be reru a, Nyenwe aị Jizosi gweruru brędi, ²⁴ tūnu Chiokike mmamma, nyawa a, kaa, “Ka bu anọ-ehni m ke zinu anụ, anụ neeme ka neechenwanya m.” ²⁵ Kpam masi, nga wiri anyasnu whemernu, o gweru okiko, kaa, “Ka bu okiko ọgba-njọ-ehni ikne ke ọvnarna m. Nga ọbula anụ nnonwo a, anụ neeme ka neechenwanya m.” ²⁶ Kpa anụ neeri brędi ka, nnonwo okiko ka, anụ nookwusa ẹnwu Nyenwe aị tem ọ va.

²⁷ Ka neegesi nụ ọ buru nụ nye ọbula ri brędi Nyenwe aị mọbu nwọ nhne hi n'okiko, kpa o kwésige, ikpe anọ-ehni Nyenwe aị nụ ọvnarna a naama a. ²⁸ Nye ọbula beru ọsno nyosnama ehni a sụ o ri brędi wam mọbu nwọ nhne hi n'okiko wam. ²⁹ Kwnornu nụ nye ọbula ke jeeri mọbu nwọ nhne hi n'okiko wam hne ọ máa

anọ-ehni Nyenwe aị, neeri, nnonwo ikpe nụ risi a. ³⁰ Kam kpayarụ, agịda anụ zị nụ nrịria, agịda anụ zá rikne, ele berere nwunam. ³¹ Ọ buru a beru ọsno nyosnama ehni aị, Chiokike jéekpe aị ikpe. ³² Kọvu Nyenwe aị neekpe aị ikpe, naata aị awhnụwhnu, ma a gharu o sno ele zị n'owa buru ele ikpe marnu.

³³ Rụmu nda m, nga anụ gbakoru n'otu neeri wiri Nyenwe aị, anụ sete ibne anụ. ³⁴ Ọ buru nụ wiri nọogwnu nye ọbula, o ri wiri n'oro a, ọ zị ikpe Chiokike ma anụ kpa anụ gbakoru n'otu.

M jeemekwata nhne ke berere nga me varu.

12

Nkesi ke Enine Nso

¹ Rụmu nda m, nhne gbasiri nkesi zị ọdo n'odo ke Enine Nso, m piору m anụ mahia nhne gbasiri be. ² Anụ magwu nụ nga anụ bu ele naakwa renwu ke dnarnu mgbu, be duru anụ hie apna. ³ M neeme ma anụ mahia nụ ọ zá nye Enine Nso Chiokike noodu jeenwe rikne kaa, “Kosna Jizosi.” Ọ zá nye jeenwe rikne kaa nụ, “Jizosi bu Nyenwe aị,” okwokolam ma Enine Nso hiri n'onu a kwu kpam.

⁴ Agịda nkesi enine zị ọdo n'odo, kovu otu Enine Nso. ⁵ Agịda apna be jeezne izi, kovu otu Nyenwe aị. ⁶ Agịda ẹnru zị ọdo n'odo, kovu otu Chiokike wam neenye rikne be jeeji nornu ẹnru.

⁷ Enine Nso nyernu badnụ ọbula nkesi ma ọ buru mbnarna kpakara badnụ. ⁸ O nyernu otu badnụ izi akoniche, nyee nye berere izi ọghohia nhne hite n'otu Enine wam. ⁹ Otu Enine wam nyee nye berere ọkwnata ovu, o nyee nye berere rikne ọ gwọ nrịria. ¹⁰ Enine wam masi nyee otu badnụ rikne ọ rnu ẹnru ndu-ehni, nyee nye berere rikne ọ kpọ okwo izi ọma, nyee nye berere rikne ọ mahia nhne zị

ichne nù hne enine zì ichne ichne, nyee nye berere rikne o kwu òka nù riro zì ichne ichne, nyee nye berere rikne ò tùhnasna ikwu-ònu. ¹¹ Kòvu ò bụ otu Enine wam nòrnu kpakara nhne, o neenye badnù òbula nkesi zì òdo n'òdo lele kpa o jiri masì a.

¹² Èhni badnù bụ otu. Kòvu o nwernu agìda nhne zì òdo n'òdo ke knekòtaru a n'otu. Ò bụ masì kpa ò zì n'anò-èhni Karàisi. ¹³ Kwnornu nù be jiri otu Enine wù aì mini bna n'otu anò-èhni. A bụ ele Ju, ma a bụ ele búo ele Ju, òhi mọbu nye búo òhi, be mernu a nwò otu Enine wam.

¹⁴ Ò búo otu nhne zì n'èhni badnù, be zì agìda. ¹⁵ Ò bụru nù òchi jaakaa, “Kwnornu nù m búla m aka, m búla m nhne zì n'èhni,” kì jéeme a ò gharù ò bụru nhne zì n'èhni badnù. ¹⁶ Ò bụru nù nsnì kaa, “Kwnornu nù m búla m anya, m búla m nhne zì n'èhni,” kì jéeme a ò gharù ò bụru nhne zì n'èhni badnù.

¹⁷ Ò bụru nù kpakara èhni bụ anya anya, ndaa kpa ò jòonu nhne? Ò bụru nù kpakara èhni bụ nsnì nsnì, ndaa kpa ò jòonu èknarna nhne?

¹⁸ Kòvu Chiokike yisiri kpakara nhne zì n'èhni badnù lele kpa o jiri masì a. ¹⁹ Ò bụru nù kpakara be bụ otu nhne, ndaa hne èhni jaazì? ²⁰ Kìtna, agìda nhne zì n'otu èhni badnù.

²¹ Kam kpayarù, anya jáakanù aka, “Ì zá m mkpa.” Mọbu risi kanù òchi, “Ì zá m mkpa.” ²² N'èzi, a jéenwe rikne gwuzolì ò bụru nù nhne ke zì n'èhni ke a neeche nù be zá rikne zìla. ²³ Nhne ke zì n'èhni aì ke a neeche nù be nwéé igwugwu, bụ ke a neeledu anya gbasìri be, ele ke tù iwernerne bụ ele ke a jì iwo nookpusni. ²⁴ Ngerì èhni aì ke marnù mma a zá neeledu a anya. Chiokike n'iwihuru a yisiri èhni aì n'otu, o nyernu nhne zì n'èhni ke nwéé igwugwu, igwugwu ke kakwo. ²⁵ Okewa kwésìle ò zì n'èhni, kòvu kpakara nhne zì òdo

n'òdo n'èhni magwù nhne gbasìri ibne be. ²⁶ Ò bụru n'otu nhne zì n'èhni nòowhnu awhnùwhnu, kpakara ele ke berere sno a whnù awhnùwhnu. Ò bụru be znarnì otu, kpakara be sno a nwe ovu òso n'ònu.

²⁷ Kpakara anù bụ èhni Karàisi, anù n'otu n'otu bụ nhne zì n'èhni Karàisi. ²⁸ Chiokike bítaru kpakara nhne kpa o kwesiri n'ògbako a. Ò bítaru ke mbòm, ele izi, ke èbo, ele nòokpo okwo, ke èto, ele zni nhne, ele nòrnu èrnu ndu-èhni sno be, nù ele nwernu nkesi ògwo nrìria, mọbu ele neeyinu ele berere aka, ele nẹechi èchi, nù ele nookwu òka nù riro zì òdo n'òdo. ²⁹ Kpakara be búo ele izi, kpakara be búo ele nòokpo okwo, mọbu ele neezni nhne. Ò búo kpakara be nwernu rikne rnyù èrnu ndu-èhni, ³⁰ mọbu gwò nrìria zì òdo n'òdo, mọbu kwu òka nù riro zì òdo n'òdo, mọbu ò tùhnasna ikwu-ònu. ³¹ Kòvu nkesi ke kakwo mma gwnù anù lele wiri.

Kòvu me gesi anù apna ke kakwo mma.

13

Òwhnun'anya

¹ Ò bụru m nwernu m rikne kwu òka nù riro ele badnù nù ke enine izi, kòvu m nwéé m òwhnun'anya, òka m jòoburu ògbugbo etekne mọbu igele warù-awa. ² Ò bụru m nwernu m nkesi ke òkpo okwo izi òma, nù òghohia kpakara nhne zì omimi, nù kpakara nhne òmuma, ò bụru nù m nwernu m kpakara òkwnata ovu ke joovume rugwu, kòvu m nwéé m òwhnun'anya, ò zá nhne me bụ. ³ Ò bụru me nyee ele mboni kpakara nhne me nwernu, mọbu nyee èhni m be gba bèkwnu, kòvu m nwéé m òwhnun'anya, ò zá ògwo èrnu me jeekehìa.

⁴ Òwhnun'anya nwernu òsnuta ovu, nù ovu òma. Òwhnun'anya kwnó awùwa, o mée oknomokno, ò kpá nganga. ⁵ Òwhnun'anya mée

nhne búo ọma n'anya. O píó nhne ke aka ke a, o nwée ovu owe ẹhni. Ọwhnun'anya zà nọogwu nhne ojo be mernu a. ⁶ Ọwhnun'anya zà nọonwudna nù nhne ojo, kọvu ezi ọka neeme ovu ọso a n'ọnu. ⁷ Inwe zà nọogwu ọwhnun'anya. O neekweru kpakara nhne, o nwernu olile anya nù kpakara nhne, o needi kpakara nhne.

⁸ Ọwhnun'anya zì ọkwnukokwnu. Ọkpo okwo jeebi, riro zì ọdo n'ọdo jọokwusi. Ọ bụru ọghohia, be jaagawhe. ⁹ Ọghohia aì nù ọkpo okwo aì zú ozu. ¹⁰ Nga nhne ke zuru ozu varù, nhne ke zúge ozu jaagawhe. ¹¹ Nga me bụ watakiri, m nookwu ọka lele watakiri, m naari ọriri lele watakiri, m ghohiaru m nhne lele watakiri, kọvu nga me sozuru nù badnù, m gweme kpakara agwa watakiri n'ẹhni m. ¹² Kwnornu nù kịtna, a nọowhnu nhne nù nyno ke nọotu ewheke, kọvu nga wam a jọowhnu ruwhnu nù ruwhnu. Kịtna, m maam agwna nhne, nga wam m jaamakwo kpakara nhne lele kpa Chiokike magwù m.

¹³ Kịtna, nhne ẹto ka zì, ọkwnata ovu, olile anya, nù ọwhnun'anya. Kọvu ọwhnun'anya kakwo kpakara be.

14

Ọkpo okwo nù riro ikne

¹ Anù snornu apna ọwhnun'anya, nkesi ke Enine nọogwu anù lele wiri, ke kakwo ibne a, nkesi ke ọkpo okwo izi ọma. ² Nye nookwu ọka nù riro zì ichne ichne zà nookwunu badnù, kọvu Chiokike. Kwnornu nù ọ zà nye nọoghohia nhne o nookwu, nhne o nookwu bụ nhne tugwaru otugwa hite nù rikne Enine. ³ Kọvu nye nọokpo okwo izi ọma nookwunu ele badnù ọka, noowulizọ ele badnù olu lele ọro, neezni nhne, naakasi mkpọma. ⁴ Badnù ke nookwu ọka nù riro zì ichne ichne noowulizọ ẹhni a olu lele ọro, kọvu nye nọokpo okwo izi

ọma noowulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro.

⁵ Ọ jaamasì m ọ bụru nù kpakara anù jookwu ọka nù riro zì ichne ichne. Kọvu ọ ka mma, ọ bụru nù kpakara anù kpo okwo izi ọma Chiokike. Kwnornu nù nye nọokpo okwo izi ọma Chiokike zì okne ọnu ahia kakwo nye nookwu ọka nù riro ichne ichne, okwolem ma ọ zì nye jootuhnasnanu ọgbako Chiokike nhne o nookwu, ma be wulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro. ⁶ Ọ bụru me vakwnusi anù nookwu ọka nù riro ichne ichne, mbnarna kini nhne anù jeenwe n'aka m, okwolem ma m nookwu nhne Chiokike kpumennu m mọbu nhne ọmuma mọbu ọkpo okwo izi ọma mọbu zni nhne?

⁷ Nhne ke nwée bụdnù lele opi mọbu ọbo, ọ zà nye jaamahia nhne ọ nọogwu n'eri ọ bụru nù be gbúgele a kpa ọ bụru ọma. ⁸ Ọ bụru nù nye nọogbu ọkwodu gbúgele a nkari, ọ zà nye jeejiknenu o zne ọgwnu. ⁹ Kpam masì, ọ bụru nù i kwúkwala ọka nkari, ọ zà nye jọoghohia nhne i nookwu, ọ bụru nù i kwu ọka nù riro zì ichne ichne. Ruwhere joovu ọka i. ¹⁰ Ọ bụ n'ezì n'agida ikwu-ọnu zì n'owa. Ọ zà ke nwée nhne ọ naakasi. ¹¹ Ọ bụru nù m ghohiage m nhne badnù nookwu, m bunu m nye wam nye ẹli berere, nye wam masì bunu m nye ẹli berere. ¹² Ọ bụ masì kpa ọ zinu anù. Hne nkesi ke Enine nọogwu anù, anù gbalì nwehia masì nkesi ke jeewulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro.

¹³ Nye nookwu ọka nù riro zì ichne ichne, kpe okpukpe ma ọ tũnasna ikwu-ọnu a. ¹⁴ Ọ bụru me kpe okpukpe kpa nù riro zì ichne ichne, enine m neekpe, kọvu echiche m nwée igwe nù rime a. ¹⁵ Ndaa nhne me jeeme? M jeeji enine m nù echiche m kpe okpukpe, m jeeji masì enine m nù echiche m gwnù eri. ¹⁶ Kpa i naaz-narni Chiokike nù rime enine, nye

izne ke zị nụ rime ọgbako jéenwe rikne kwe Amim, kwnornu nụ o máa nhne i nookwu. ¹⁷ I ọnotunu Chiokike mmamma nkari nkari, kovu nhne i neeme zá noowulizo nye wam olu lele ọro.

¹⁸ M ọnotunu Chiokike mmamma kwnornu nụ m nookwu ọka nụ riro zị ichne ichne kakwo kpakara anụ. ¹⁹ Kovu nụ rime ọgbako Chiokike, ọ bụru ọma me kwu mkpuru ọka isne ke ele badnụ jọoghohia, zni be nhne, karu o kwu nri pokwu ọka ọ zá nye jọoghohia.

²⁰ Rumu nda m, anụ ghó rumu takiri nụ n'oriri anụ, kovu anụ bụru rumu takiri nụ hne mmehie zị, anụ bụru dimkpa nụ ọghohia anụ. ²¹ Be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa,

“M jeeji ikwu-ọnu ele ẹli berere,

kwunu ele ka ọka,

m jeeji masị mgbele-ọnu ele ẹli berere

kwunu ele ka ọka,

kovu be kwéle o bnonu m nsni.”

Ka bụ nhne Nyenwe aị kwuru.

²² Riro zị ichne ichne bụ nhne elekema ele kwé ekwe, ọ búo ke ele kweru ekwe. Ọkpo okwo izi ọma Chiokike bụ ke ele kweru ekwe, ọ búo ke ele kwé ekwe. ²³ Ọ bụru nụ kpakara ọgbako Chiokike gbako n'otu, kpakara anụ nookwu ọka nụ riro zị ichne ichne, ọ bụru ele izne mọbu ele kwé ekwe wa n'esilawuru anụ, be jáakaa nụ kpakara anụ bụru ele ẹra? ²⁴ Kovu ọ bụru kpakara anụ nọkpo okwo izi ọma Chiokike, nye kwé ekwe mọbu nye izne wa n'esilawuru anụ, be jọotu a mmehie a n'anya, kpakara nhne ọ nurnu jaama a ikpe. ²⁵ Nhne tugwaru otugwa ke zị n'ovu a jowhnuya iwhe. Ọ jaadna kpo risi ẹli nyee Chiokike, kwuhia, “N'ezị ọka nụ Chiokike zị n'esilawuru anụ.”

Okpenu Chiokike

n'ahiri n'ahiri

²⁶ Rumu nda m, nhne me nookwu bụ ka, nga anụ gbakoru n'otu, anụ ji ọgwu eri, anụ ji iznizni, nye

berere jigwu nhne be kpumennu a, nye berere ji riro zị ichne ichne, nye berere ọnotuhnasna nhne be nookwu. Kpakara nhne bụ ma be wulizo ọgbako Chiokike olu lele ọro. ²⁷ Ọ bụru nye ọbula kwu ọka nụ riro zị ichne ichne, be jaazi badnụ lawuru, mọbu ke kakwo ẹto. Otu kwukwo, ibne a kwu, otu badnụ tūhnasna nhne be nookwu. ²⁸ Ọ bụru nụ ọ zá nye jọotuhnasna nhne be nookwu, nye wam nookwu nụ riro zị ichne ichne daziri bii, nye wam kwunu ẹhni a ọka, kwu masinu Chiokike ọka. ²⁹ Badnụ lawuru mọbu ẹto kpo okwo izi ọma Chiokike, ele berere tule nhne be neezni. ³⁰ Kovu ọ bụru nụ otu dazigwu ẹli nụ rime ọgbako nwehjaru izi n'aka Chiokike, nye nookwu ọka daziri bii. ³¹ Kpakara anụ jeenwe rikne kpo okwo izi ọma Chiokike otu n'otu, ma kpakara anụ mụhia nhne, kpakara anụ nwehia nkasi ovu. ³² Enine nye nọkpo okwo noobnonu nye nọkpo okwo nsni. ³³ Kwnornu nụ Chiokike búo nye ẹyiriya, kovu nye udno.

Lele kpa ọ zị nụ kpakara ọgbako Chiokike, ³⁴ ele rinya daziri bii nụ rime ọgbako Chiokike. Be kwú ọka, be búo ele risi lele kpa Iwu kwuru. ³⁵ Ọ bụru nụ be pioru ọ mahia nhne ọbula, be sika nzi be n'oro. Ọ bụ nhne iwheerne nụ nyerinya jookwu ọka nụ rime ọgbako Chiokike.

³⁶ Kini masị? Ikwu-ọnu Chiokike ọpanizoru nhne anụ zị sa? Mọbu ọ bụ anụ kpoi bụ ele ọ vakwnusiri? ³⁷ Ọ bụru nụ nye ọbula neeche nụ ọ bụ nye nọkpo okwo izi ọma, mọbu nye nwernu nkesi enine, nye wam marnu nụ nhne me naagbanu anụ n'okwukwo bụ nhne Nyenwe aị nyernu n'iwu. ³⁸ Nye bnóge nsni nụ nhne ka, anụ bnónu a nsni.

³⁹ Rumu nda m, kam kpararu, ọkpo okwo izi ọma Chiokike nọogwnu anụ lele wiri, anụ bnósn

ele nookwu ọka nụ riro ichne ichne. ⁴⁰ Anụ gweru ovu dūru ẹli mee kpakara nhne kwesiri n'apna bụru ọma, ma n'ahiri n'ahiri.

15

Olizọ n'ẹnwu Karaịsi

¹ Kịtna, rụmu nda m, m neechenwanyanụ anụ izi ọma wam me znirni anụ, ke anụ nahiaru, bụ ke anụ gwuzogwu n'olu a. ² Chiokike znohiaru anụ hite n'izi ọma ka, ọ bụru nụ anụ bita nhne me znirni anụ, okwolem ma anụ kweru n'etekne.

³ M nyernu m anụ nhne me nahiaru, ke zị okne mkpa, nụ Karaịsi nwurnu kwnornu mmehie aị, lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ. ⁴ Be liri a, Chiokike mernu o hi n'ẹnwu lizọ n'ọbochi ke ẹto, lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ. ⁵ O mernu Pita whnụ a anya, omekwo, ele izi nri nụ ẹbo wam whnụ a anya. ⁶ Omekwo, o mernu nhne nụ lele ele kakwo riwhu badnụ isne whnụ a anya otu mgba, ele bụ rụmu nda aị. Agwna be zị bụdnu dū tna, kọvu agwna be dnarnụ n'anyarna ẹnwu. ⁷ Omekwo, Jemisi whnụ a anya, nụ kpakara ele izi.

⁸ N'ipne-aznụ, o mernu m m whnụ a anya, me nye be murnu lele nnwọ ká aka. ⁹ M bụ m nye zikakworu matị n'esilawuru ele izi, m kwésile m be sukwu m nye izi, kwnornu nụ m mekparụ m ọgbako Chiokike ẹhni. ¹⁰ Kọvu hite n'oru Chiokike, m bụ m nhne me bụ. Oru o nyernu m bụo n'etekne. Kọvu m dọligburu m ẹhni m n'ernu kakwo kpakara ele izi, ọ bụ n'ezị nụ ọ bụo me nọornu, kọvu oru Chiokike nọornu ẹnnu nụ rime m. ¹¹ Kam kpararụ, ọ bụ me, mọbu be, a znirni izi ọma, kam bụ nhne anụ kweru.

Olizọ n'ẹnwu ele nwurnu ẹnwu

¹² Ọ bụru nụ izi ọma aị bụ nụ Karaịsi hiri n'ẹnwu lizọ, ndaa kpa agwna anụ naakaa nụ ele nwurnu

onwu zá neelizọ n'ẹnwu? ¹³ Ọ bụru nụ ele nwurnu onwu zá neelizọ n'ẹnwu, o neegesi nụ Karaịsi híge n'ẹnwu lizọ. ¹⁴ Ọ bụru nụ Karaịsi híge n'ẹnwu lizọ, izi ọma a znirni anụ bụ nhne etekne, ọkwnata ovu anụ bụ masị nhne etekne. ¹⁵ Tụkwasi n'olu a, a bụ ele akebne aghalaghala megidne Chiokike, a naagba akebne megidne Chiokike nụ o mernu Karaịsi hi n'ẹnwu lizọ, nye o méne o hi n'ẹnwu lizọ, ọ bụru nụ ele nwurnu onwu jéelizọ n'ẹnwu. ¹⁶ Kwnornu nụ ọ bụru nụ ele nwurnu onwu jéelizọ n'ẹnwu, Karaịsi híge n'ẹnwu lizọ. ¹⁷ Ọ bụru nụ Karaịsi híge n'ẹnwu lizọ, ọkwnata ovu anụ bụ nhne etekne, anụ zị kọriri nụ mmehie anụ. ¹⁸ Kam neegesi nụ ele dnarnụ n'anyarna ẹnwu bụ ele kweru nụ Karaịsi whuru etekne. ¹⁹ Ọ bụru nụ okwokọlam nụ bụdnu ka a zị bụ hne a nwernu ọkwnata ovu nụ Karaịsi, a bụ ele be kwesiri ọ dọnu obirizi kakwo kpakara ele wu n'ọwa.

²⁰ N'ezị ọka, Chiokike mernu Karaịsi hi n'ẹnwu lizọ, bụ mkpuru mbọm ke ele nwurnu onwu. ²¹ Kpa ẹnwu hiri n'aka badnụ va, kpm masị, olizọ n'ẹnwu hiri n'aka badnụ va. ²² Kwnornu nụ kpakara badnụ nwurnu ẹnwu nụ rime Adam, kpm masị, Chiokike jeeme kpakara badnụ ziri bụdnu nụ rime Karaịsi. ²³ Kọvu nye ọbula n'ige ke a, Karaịsi bụ mkpuru mbọm, omekwo, kpakara ele kweru nụ Karaịsi nga ọ jaava. ²⁴ Omekwo, okwukwo kpakara nhne jaava, nga Karaịsi lụgburu kpakara rikne, nụ ele nẹchi ẹchi, nụ kpakara iknernema, o jeenyewhete Chiokike Nda ẹlize a. ²⁵ Kwnornu o jaachi tem ọ bita kpakara ele irno nụ mkpururu ọchi a. ²⁶ Nye irno ipne-aznụ o joolulu bụ ẹnwu. ²⁷ Kwnornu nụ okwukwo nsọ kwuru, "Chiokike bítaru kpakara nhne nụ mkpururu ọchi a." A magwụ nụ Chiokike zá n'esilawuru kpakara nhne ka, nye

bítaru kpakara nhne nù mkpururu Karaìsi. ²⁸ Nga kpakara nhne dazìri nù mkpururu Karaìsi, Karaìsi jaadazì nù mkpururu nye wam bítaru kpakara nhne nù mkpururu a, ma Chiokike búru nye nẹchi kpakara nhne.

²⁹ O búru nù ele nwùrnú ọ̀nwu zà neelìzọ n'ẹ̀nwu, mbnarna kìnì bú nhne ele be nọ̀owu mini kwnornu ele nwùrnú ọ̀nwu jeenwe? Kìnì kpa-yarù be nọ̀owu be mini kwnornu ele nwùrnú ọ̀nwu? ³⁰ Ndaa nhne mernu a neeze búdnú ige ọ̀bula? ³¹ M zì m n'ọ̀nu ẹ̀nwu kpakara ọ̀bochi. Rùmu nda m, m nookwu ka kwnornu nù m jì m anù naanya risi, anù zì nù rime Karaìsi Jizọ̀sì Nyenwe aì. ³² O búru lele badnú etekne me nù anọ̀hia ọ̀jọ lùru ọ̀gwnu nù Efesọ̀sì, ndaa nhne me jeenwehì? O búru nù ele nwùrnú ọ̀nwu zà neelìzọ n'ẹ̀nwu,

“Ngwa ma a ri, nwọ tna,

kwnornu ekile a jọ̀onwu.”

³³ Anù kwé be duwhu anù. “Ele enyi ọ̀jọ noolulu agwa ọ̀ma.”

³⁴ Anya dno anù nù risi, anù mée mmehie. Agwna anù máa Chiokike. M nookwu ka ma iwhnerne tù anù.

Anọ-ẹ̀hni a jeenwe

³⁵ Kọ̀vu agwna anù jaakaa, “Ndaa kpa ele nwùrnú ọ̀nwu jeelìzọ? Ndaa anọ-ẹ̀hni be jeenwe?” ³⁶ Jì nye iwh-nirniwhno. Nga ì kpasìri mkpùru n'ẹ̀lì, o jóofu okwolem ma ọ̀ beru ọ̀sno nwù. ³⁷ Nhne ì kpasìri n'ẹ̀lì bú mkpùru etekne, mkpùru ìkpa, mọ̀bu mkpùru berere, ọ̀ búo isisi. ³⁸ Chiokike jeenye mkpùru wam ẹ̀hni ke masìri a. O neenye mkpùru ọ̀bula ẹ̀hni ke a. ³⁹ Kpakara anọ-ẹ̀hni búo otu, badnú nwernu anọ-ẹ̀hni, anọ̀hia nwernu anọ-ẹ̀hni ke berere, ọ̀nunu nwernu anọ-ẹ̀hni ke berere, aznú anọ-ẹ̀hni berere. ⁴⁰ Anọ-ẹ̀hni ke oligwe zì, anọ-ẹ̀hni ke ọ̀wa zì masì, ọ̀ma mma ke oligwe zì, ọ̀ma mma ke ọ̀wa zì masì. ⁴¹ Mma ke ẹ̀hnam zì ìchne, ẹ̀nwa nwernu ọ̀ma

mma ke a, mma ke mbọ zì ìchne, mma ke mbọ zì ọ̀do n'ọ̀do.

⁴² Kpam masì bú kpa olìzọ n'ẹ̀nwu zì, anọ-ẹ̀hni ke be kpasìri n'ẹ̀nwu nwernu rikne ro oro, nga Chiokike gwelìzọru a, o jóoro oro. ⁴³ Be kpasìri a n'iwahnerne, Chiokike gwelìzọ a n'igwugwu, be kpasìri a n'inwe ọ̀gwugwu, Chiokike gwelìzọ a n'iknernema. ⁴⁴ Be kpasìri a anọ-ẹ̀hni etekne, Chiokike gwelìzọ a n'anọ-ẹ̀hni ke enine. Anọ-ẹ̀hni ke etekne zì, anọ-ẹ̀hni ke enine zì masì. ⁴⁵ Kwnornu be gbarù n'ọ̀kwukwo nsọ, “Adam badnú mbọm bú badnú ke zì búdnú.” Kọ̀vu Adam ke ipne-aznú bú Enine ke neenye búdnú. ⁴⁶ Anọ-ẹ̀hni ke enine bége ọ̀sno, kọ̀vu anọ-ẹ̀hni etekne, omekwo, ke enine sno a. ⁴⁷ Adam ke mbọm bú rìzna ke ọ̀wa, Adam ke ẹ̀bo hi n'olìgwe va. ⁴⁸ Lele badnú be jiri rìzna kpù, bú kpa ele ke rìzna bú, ele ke oligwe nù lele nye wam hi n'olìgwe va. ⁴⁹ Lele kpa a vuru oyiyi ke badnú ke rìzna, kpam masì bú kpa a joovuru ke oligwe lele badnú wam hi n'olìgwe va.

⁵⁰ Rùmu nda m, ka bú nhne me nookwu, kwnornu anọ-ẹ̀hni nù ọ̀vnarna jéekhehì ẹ̀lì-eze Chiokike. Nhne jọ̀onwu ọ̀nwu jéekhehì nhne jọ̀onwu ọ̀nwu. ⁵¹ Le, me kanù anù nhne miri emi, ọ̀ búo kpakara aì jọ̀onwu ẹ̀nwu, kọ̀vu be jaagbanwo kpakara aì, ⁵² n'ìge matì, n'otu nsnabi anya, nga ọ̀kwodu ipne-aznú dnarnù. Kwnornu nù be jọ̀ogbu ọ̀kwodu, ele nwùrnú ọ̀nwu jeelìzọ róge oro, be jaagbanwo aì. ⁵³ Kwnornu nù anọ-ẹ̀hni ke jóoro oro jooworu anọ-ẹ̀hni ke jóoro oro, anọ-ẹ̀hni ke jọ̀onwu ẹ̀nwu jooworu anọ-ẹ̀hni ke jọ̀onwu ẹ̀nwu. ⁵⁴ Nga anọ-ẹ̀hni ke jóoro oro wokparu anọ-ẹ̀hni ke jóoro oro, anọ-ẹ̀hni ke jọ̀onwu ọ̀nwu woru anọ-ẹ̀hni ke jọ̀onwu ọ̀nwu, nhne be gbarù n'ọ̀kwukwo nsọ jeemezu, “Be megburu ẹ̀nwu.”

55 “Enwu, ndaa hne mmeri i zị?”

Enwu, ndaa hne nhne oğbugba i zị?”

56 Nhne oğbugba enwu bu mmehie, iknerna mmehie bu iwu. 57 Kọvu a nọtunu Chiokike mmamma nye neenye aị mmeri hite nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi.

58 Rụmu nda m, ele me whnuru n'anya, anụ gwuzosi rikne, anụ kwéko be whome anụ, anụ gweru kpakara mkpoma anụ nọornu ọnu Nyenwe aị ige obula, hne anụ magwu nụ ọnu anụ nụ rime Nyenwe aị jóowhu etekne.

16

Otu iwai ke rụmu Chiokike

1 Gbasiri iwai be jootunu rụmu Chiokike ke zị nụ Judiya, anụ mee kpa me kannu oğbako Chiokike ke zị nụ Galasia. 2 N'obochi mbom ke ikwezu, nye obula bita iwai ichne lele kpa o nwernu, o bitakwata a nkari ma anụ zoma o tu iwai nga me jaava. 3 Nga me varu m jaagba okwukwo izi nyee ele anụ hohiaru, m zine be gwezne nkesi anụ nụ Jeruselem. 4 O buru nụ o buru oma, me nụ be joosno zne.

Oriasno Polu

5 Nga me zne zuru Masidonia, m jaavakwnusi anụ, kwnornu m jeezne Masidonia. 6 Me nụ anụ jaadazi ige mati mobu tem okirika whe, ma anụ yinu m aka m zne hne obula me jeezne. 7 M piole m o whnu anụ ige mati, kovu m pioru m me nụ anụ daziri gbu okwnu, o buru nụ Chiokike kwe. 8 Kovu m jaadazi hna nụ Efesosi du obochi Pentikosi. 9 Kwnornu nụ be gbamannu m okne onuhna ọnu izi oma hna, kovu agida ele neemegidne m zị masi.

10 O buru nụ Timoti va, anụ kwéko ogwnu tu a kpa o zị n'esilawuru anụ, kwnornu nụ o nọornu ọnu Nyenwe aị lele me. 11 O

zá nye ledna a anya, anụ yinu a aka ma o lizo izne a n'udno, vakwnusi m. M neele anya ya nụ rụmu nda ai.

12 Nhne gbasiri nwene aị rukna Apolosi, m riasnornu m a agida ige ma ya nụ rụmu nda ai va lekasi anụ, kovu o jiknene o va kitna. O jaava nga o nwehjaru oghere.

13 Anụ sama anya anụ, anụ gwuzosi rikne n'okwnata ovu, ovu si anụ rikne, anụ gho ele dikne. 14 Anụ gweru owhnun'anya nnu kpakara ọnu anụ.

15 Anụ magwu nụ ele oro Stefanasi bu ele mbom ghoru ele Karaịsi nụ Akaya. Be ji kpakara nhne be nwernu nọornu ele Chiokike ọnu. M naariasno anụ, 16 anụ bita ehni anụ nụ mkpururu ele nụ kpa nụ nye obula ke ji mkpoma be snornu be nọornu ọnu. 17 Ovu sora m n'onu nga Stefanasi nụ Fotunatosi nụ Akajkosi varu, be mesirni owu anụ ke koru m. 18 Be vulizoru ovu m nụ ovu anụ masi. Ele nụ kpa kwesiri be hnata be ama.

19 Ogbako Chiokike ke zị nụ Esia neebekwu anụ. Akwila nụ Prisila nụ oğbako Chiokike zị n'oro be ji rehna Nyenwe aị neebekwu anụ k'agida. 20 Kpakara rụmu nda ele zị hna neebekwu anụ. Anụ bekwurita ibne anụ lele rụmu nda.

21 Mawa, Polu, ji aka m naagba obekwu ikwu ka.

22 Be vu nye obula ke whnuge Nyenwe aị n'anya onu. Nyenwe aị, ^{vaa.}

23 Oru ke Nyenwe aị Jizosi dazinu anụ.

24 Owhnun'anya m nụ rime Karaịsi Jizosi dazinu kpakara anụ.

**Ọkwukwo izi
ke Ẹbo
Pọlu gbaznenu
Ele Kọrinti
Nhne gbasiri ọkwukwo
izi ka**

Ọkwukwo izi Pọlu gbaznenu ele Kọrinti ke ẹbo bụ ke Pọlu gbarụ nga ọgbako Chiokike ke zị nù Kọrinti nù Pọlu zị nù mkpa. Agwa ele zị nù rime ọgbako wam bnornu Pọlu nhne, kọvu Pọlu noopio ma ya nù be mee udno.

Nù rime nhne mbom Pọlu gbarụ n'ọkwukwo, o nookwu ọka nhne gbasiri ọgbako Chiokike ke zị nù Kọrinti, nọokowa nù mkpoma nọoso a n'ọnu k'agida kwnornu nù be tũhnasnarnu mkpoma. Ọ naarijasno ọgbako Chiokike gbalị gweru mkpoma be gweya nhne be jeekesi ele Karaịsi zị nù Judiya. Nù ipne-aznù, Pọlu nọogoru ọnu a lele ọmamarna nye izi Karaịsi, megidne agwa ele kwuru ẹhni be ọmamarna ele izi. Be naakaa nù Pọlu bụ nye izi aghalaghala.

Nhne zị n'ọkwukwo ka

Ọpanizo (1:1-11)

Pọlu nù ọgbako Chiokike zị nù Kọrinti (1:12--7:16)

Nkesi be nyernu ọgbako Chiokike zị nù Judiya (8:1--9:15)

Pọlu gọru ọnu a lele nye izi (10:1--13:10)

Obekwu ikwu ipne-aznù (13:11-14)

¹ Mawa Pọlu, nye izi Jizọsi Karaịsi lele kpa ọ masiri Chiokike, nù nnwọ nda aị Timoti, gbaznenu ọgbako Karaịsi ke zị nù Kọrinti nù kpakara ele ke Chiokike zị nù kpakara Akaya ọkwukwo. ² Oru nù udno ke Chiokike Nda aị nù Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu anụ.

*Pọlu nọotunu Chiokike
mmamma*

³ Ọznarni zinu Chiokike bụ Nda Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, Nda ke obirizi, Chiokike ke nkasi ovu, ⁴ nye naakasi aị ovu nù rime kpakara awhnụwhnu aị, ma a nwernu rikne kasi ele berere zị n'awhnụwhnu ọbula ovu hite n'okasi ovu a nwehiaru n'aka Chiokike.

⁵ Lele kpa a snornu Karaịsi takọ agida awhnụwhnu a, ọ bụ masi kpa Karaịsi naakasi aị ovu k'agida.

⁶ Ọ bụru nù a zị nù mkpa, ọ bụ ma be snuta ovu anụ, znohia masi anụ. Ọkasi aị ovu bụ nkasi ovu anụ masi, ọkasi ovu wam nọornusi ẹrnu rikne neegwehia ndidi nù rime awhnụwhnu wam a nọowhnuzu. ⁷ Olile anya aị nù hne anụ zị, zị chim chim, kwnornu nù a maam nù kpa anụ sno aị ta awhnụwhnu anụ joosno masi aị nwe nkasi ovu.

⁸ A piuru anụ mahia nhne dnakwasiri aị n'Esia, nhne zị ogwnu ke dnakwasiri aị kakwo aị rikne, a nwema olile anya budnu. ⁹ A neeche nù be joogbu aị. Kọvu ka gesiri aị nù a kwesile ọ tũkwasi ẹhni aị mkpoma, kọvu a tũkwasiri Chiokike ovu, nye neeme nye nwurnu ọnu hi n'ẹnwu lizo. ¹⁰ Ọ dọhiaru aị n'aka ẹnwu tũ ogwnu, nọdohia aị kọriri, a kwnataru ovu nù hne ọ zị nù ọ jaazi kọriri nọdohia aị, ¹¹ kpa anụ zị neekpenu aị okpukpe. Agida ele badnù jootunu Chiokike mmamma kwnornu nù ruwhnu ọma o jeenye aị, ọ jaaza okpukpe agida ele badnù.

Pọlu gbanwornu mmuma a

¹² Ka bụ nhne a ji naanya risi, nhne mkpoma aị naagba akebne, a wuru budnu zị snam, zị masi nsọ ke hi n'aka Chiokike. Ọ bụo kpa akoniche ke badnù piuru, kọvu hite n'oru ke Chiokike, a wuru budnu aị nù rime ọwa, ke kakwo nù hne anụ zị. ¹³ A gbala ọkwukwo nhne anụ jọogwnuli mọbu jọoghohiali,

kōvu nhne anụ jōoghohiali. M neele anya nụ anụ jōoghohiazu a, ¹⁴ lele kpa anụ ghōhiaru aị matị, ma a kpa nganga kwnornu anụ, anụ kpa masị nganga kwnornu aị n'òbochi Nyenwe aị.

¹⁵ Ka bụ olile anya me vu nụ mkpōma nụ mbòm kpa me marnụ mmụma ọ va, ma anụ nwehịa ngōzi okpukpu lawuru. ¹⁶ M marnụ m mmụma ọ vakwnusi anụ kpa me neezne Masidonia nū nga me jeehi Masidonia hiehna. Anụ znernu eyinu m aka m zne Judiya. ¹⁷ Nga me neeme ka, m mernu m a ewheke ewheke sa? M marnụ m mmụma kwnornu nhne anọ-ehni m pioru, ọ kaa, “Owe, owe” nū “Óza, óza”?

¹⁸ Kōvu kpa Chiokike bụ nye ezi ọka, izi me znirni anụ bụo izi “Owe” nū “Óza.” ¹⁹ Kwnornu nū Jizōsi Karaịsi Nnwọ Chiokike nye Saịlasi nū Timoti nū me gbasarū n'esilawuru anụ bụo nye “Owe” nū “Óza.” Kōvu kpakara nhne bụ “Owe” hne ọ zị. ²⁰ Jizōsi neeji “Owe” neemezu kpakara mkwna Chiokike kweru. Hite nū rime Jizōsi a naakaa, “Amim” neenye Chiokike igwugwu. ²¹ Ọ bụ Chiokike nye neeme aị nū anụ gwuzosi rikne nū rime Karaịsi, Chiokike jiri aka a hōhia aị, ²² nye bn̄asiri aka nyenwe nū risi aị, nye kesiri aị Enine Nsọ nū rime mkpōma aị neemesi nhne ọ b̄tannu aị rikne.

²³ M noosukwu Chiokike nye akebne m, ọ magwū mkpōma m, nhne mernu me vála Kōrinti bụ m gharū o bigbō anụ. ²⁴ A zá neeme ehni aị lele nū ọ bụ aị nwe anụ, ele naakanū anụ nhne anụ jeekweru. Tn̄numa, aị nū anụ n̄ornuko ẹrnu ma ovu sọ anụ n'ònu. Anụ gwuzorū kwem n'òkwnata mkpōma anụ.

2

¹ Ka bụ nhne me kpebiri nū mkpōma m, m jáavakwnusi anụ berere mee nhne joogbu anụ

igbugbu. ² Ọ b̄uru me mee nhne gbu anụ igbugbu, nyele jeeme ovu sọ m n'ònu? Okwolem nye wam me mernu nhne gbu a igbugbu. ³ Kam kpayarū, me gbannū anụ ọkwukwo nū mbòm, ọ zị nga me varū, ele wam kwesiri o mee ovu sọ m n'ònu mee m nhne gbu m igbugbu. Kwnornu nū m maam nū anụ joosno m nwudna. ⁴ M zị m n'awhnūwhnu k'agida kpa me ji igbugbu mkpōma nū agida anyamini gbanū anụ ọkwukwo, ọ b̄u ma o gbu anụ igbugbu, kōvu o gesi nū m whn̄rnu m anụ n'anya k'agida.

Ogbaru nye mmehie

⁵ Ọ b̄uru nū nye ọbula mernu nhne igbugbu, o méne me kp̄oi, kōvu nhne gburu kpakara anụ igbugbu matị, me kwú k'agida. ⁶ Awhnūwhnu nye wam tarū n'aka agida ele badnū zulem. ⁷ Bikno, anụ gbarūnu a, kasi a mkpōma, ọ zị igbugbu a nyigbu a, mee mkpōma dna mba. ⁸ Anụ mee a ma ọ mahia nū anụ whn̄rnu a n'anya n'ezì. ⁹ Ka bụ nhne me kwno gbanū anụ ọkwukwo, ma m mahia m ma anụ gwuzosiri rikne, noobno nsn̄i kpakara nhne me kannū anụ. ¹⁰ Ọ b̄uru nū anụ gbarūnu badnū nhne o mernu, m gbarūlam masị. M gbarūlam, ọ b̄uru nū ọ zị nhne ọbula ke zị nū ọ gbarūnu, ka bụ nhne me mennu anụ nū ruwhnu Karaịsi, ¹¹ ma Ekwensu gharū o megbu aị, kwnornu nū a magwū kpakara aghigho a.

Mkpōma ọla mini Pọlu nū Torasi

¹² Nga me vaduru Torasi o zni izi ọma Karaịsi, Nyenwe aị gbanannū m ọnu-mgbo izi ọma. ¹³ Kōvu nū enine m kwé ozukwa inwe kwnornu nū m whn̄na m nnwọ nda m Taitosi, m ghasarū m be zne Masidonia.

Omegbu hite nū Karaịsi

¹⁴ Kōvu Chiokike nwe kpakara mmamma, nye mernu a snornu

Karaṣi tne eri omeri a. O ji aṣ mee ele badnu mahia Karaṣi, nhne ke nu lele ẹknarna ọma ke noozute penupe ọbula. ¹⁵ Kwnornu nu a bu nhne ẹknarna ọma Karaṣi ke neeznekwnusi Chiokike n'esilawuru ele be nooznohia nu ele noowhu owhu. ¹⁶ Nu hne ele noowhu owhu zi, a bu ẹknarna ẹnwu, hne ele be nooznohia zi, a bu ẹknarna budnu. Nyele joornuli ẹnru ka hna rikne kpa? ¹⁷ A buo ele ji izi ọma Chiokike noozu ahia lele agida ele berere, kovu a bu ele ezi, nookwu ezi oka Karaṣi nu ruwhnu Chiokike lele ele Chiokike ziyaru.

3

Ele ẹnru ọgba-njo-ẹhni ikne

¹ A naanya risi nu rime ẹhni aṣ berere sa? A neeme lele ele berere, noopio ọkwukwo o kahia nhne a bu ke a jeenye anu, mọbu ke hi n'aka anu? ² Anu n'iwhuru anu bu ọkwukwo izi aṣ, be gbaru anu nu mkpoma aṣ ke ele badnu magwu, noogwnu masi. ³ Ka neegesi nu anu bu ọkwukwo izi ke Karaṣi ke hi n'aka aṣ. Be jile nki gba a n'olu rugwu, kovu be ji Enine Chiokike zi budnu gbasṣi anu n'ano-ẹhni ke mkpoma.

⁴ Ka bu okne ọtukwasi ovu aṣ nu Chiokike hite nu Karaṣi. ⁵ O buo nu a nwernu rikne nu rime aṣ ke a kwesiri o rnu ẹnru ka, kovu ozu ozu aṣ hi n'aka Chiokike va. ⁶ Chiokike mernu aṣ a buru ele zuru ozu n'ẹnru ọgba-njo-ẹhni ikne, o buo ke mkpuru ọkwukwo, kovu ke enine, kwnornu nu mkpuru ọkwukwo neegweya ẹnwu, kovu enine neenye budnu.

Igwugwu ke ọgba-njo-ẹhni ikne

⁷ O buru nu ẹnru ke ẹnwu be gbakwasiri n'olu rugwu vuru igwugwu va, ke mernu rumu Izireli nwée rikne legidne Mozizi anya nu ruwhnu, o bu n'ezṣ nu

igwugwu a jaagawhe, ⁸ ndaa kpa igwugwu ke ẹnru Enine jaahna? ⁹ O buru nu ẹnru ke noovuya ẹnru nwernu igwugwu, le kpa ẹnru ke neegweya ome mma jaahna n'igwugwu karukwo. ¹⁰ N'ezṣ, nhne ke nwernu igwugwu nwema igwugwu kwnornu nu nhne ke kakwo n'igwugwu whuyaru iwihne. ¹¹ O buru nu nhne ke jaazi ige mati vu igwugwu, le kpa nhne ke jaazi ọkwukokwnu jaahna n'igwugwu karukwo.

¹² Kwnornu nu a nwernu olile anya ke nu kpa, a nwernu onu rikne nookwu oka. ¹³ A nu lele Mozizi nye jiri ikpe kpusni ruwhnu a ma ele Izireli gharu o whnu okwukwo ogbu marna marna ke naagawhe agawhe. ¹⁴ Mkpoma be zi koriri n'ochichiri, tem du tna. Ikpe wam be jiri kpusni zi koriri nga be noogwnu ọgba-njo-ẹhni ọknani. Be kpumene ikpe wam, Karaṣi kpoi nwernu rikne o kpume a. ¹⁵ Du tna, ige ọbula be noogwnu Iwu Mozizi, ikpe wam nookpusni mkpoma be. ¹⁶ Kovu nye ọbula nye ọbula znekwnusiri Nyenwe aṣ, be jeegweme ikpe wam. ¹⁷ Nyenwe aṣ bu Enine, hne ọbula Enine Nyenwe aṣ zi, badnu jeenwernu ẹhni a. ¹⁸ Kovu kpakara aṣ, ji ruwhnu be jile ikpe kpusni neele igwugwu ke Nyenwe aṣ lele nhne a noowhnu nu nyno, a naagbanwo hite n'otu igwugwu bna n'igwugwu berere. Enine Nyenwe aṣ neeme nhne ka.

4

Ekwnu ke zi nu rime ite rizna

¹ Kam kpayaru, hne Chiokike nyernu aṣ ẹnru ka hite n'obirizi a, a jeekwe inwe gwu aṣ. ² Tnnuma, a sigbasiri kpakara nhne ke tugwaru otugwa ke tu iwihnerne. A za noogho aghigho mọbu mee ikwu-onu Chiokike aghalaghalala. A gwuzo nu ruwhnu Chiokike

nookwu ezi ọka, neegesi ele badnu nụ a bu ele ezi ọka. ³ O buru nụ be tugwaru izi ọma a nọkpo okwo a otugwa, o bu n'anya ele noowhu owhu. ⁴ Chi ke ọwa ka mernu mkpoma ele ke kwé ekwe gba ọchichiri. O mernu be whnúna iwhne ke izi ọma nọomukwasi be, bu izi ọma igwugwu Karaịsi, nye bu oyiyi ke Chiokike n'ezi. ⁵ Kwnornu nụ a zá nọokponu ẹhni aị okwo, kovu a nọkpo okwo Jizosi Karaịsi bu Nyenwe aị, aị n'iwuru aị bu ele izi anu kwnornu Karaịsi. ⁶ Chiokike wam ke karu, "Iwhne mu n'ochichiri," bu otu Chiokike wam ke mernu iwhne a mukwasi nụ mkpoma aị, ma a muhia igwugwu Chiokike ke a nọowhnu nụ ruwhnu Karaịsi.

⁷ A nwernu ekwnu ka nụ rime ite riza, ke neegesi nụ rikne ke kakwo rikne hi nụ Chiokike, o buo nụ rime aị. ⁸ Be naakpakna aị ẹhni n'apna obula, kovu inwe zá nọogwu aị, a neenwe mkpoma lawuru, kovu inwe zá nọogwu aị. ⁹ Ele irno naakpakna aị ẹhni, kovu Chiokike ghásala aị etekne. Be mekasi aị ẹhni, kovu a nwuna. ¹⁰ A vu n'ẹhni aị ẹnwu Jizosi ige obula, ma budnu Jizosi whuya iwhne nụ rime aị. ¹¹ Aị ele zị budnu zị n'onu ẹnwu ige obula kwnornu Jizosi, ma budnu a whuya iwhne n'anọ-ẹhni aị ke nọonwu onwu. ¹² Kam kpayaru, ẹnwu nọornu ẹnu nụ rime aị, kovu budnu zị nụ rime anụ.

¹³ Be gbaru n'okwukwo nsọ, kaa, "M kwuru m ọka kwnornu nụ m kweru m." A ji otu enine okwnata ovu wam kwu ọka kwnornu nụ a kweru ekwe. ¹⁴ A magwu nụ Chiokike wam ke mernu Jizosi hi n'ẹnwu lizo, jeeme a snornu Jizosi hi n'ẹnwu lizo masi, mee aị nụ anu gwuzoru nụ ruwhnu a. ¹⁵ Kpakara nhne ka bu kwnornu anu, ma oru ke naabanu anu oba dunu agida ele badnu, ma be tunu Chiokike mmamma k'agida, neenye a ig-

wugwu.

¹⁶ Kam kpayaru, inwe zá nọogwu aị, o bu n'ezi nụ a naata ẹhni n'anọ-ẹhni aị, kovu badnu ke enine aị zị ikne ikne hite n'obochi du n'obochi. ¹⁷ Awhnuwhnu matị ka a naata neegweyanu aị okne igwugwu ke zị okwnukokwnu ke kakwo kpakara awhnuwhnu. ¹⁸ A zá neele anya nhne a nọowhnu anya, kovu nhne a whnu anya. Kwnornu nụ nhne a nọowhnu anya zị ige matị, kovu nhne a zá nọowhnu anya zị okwnukokwnu.

5

Oro aị n'oligwe

¹ A magwu nụ o buru nụ oro-eka ke ọwa ka, ke bu ẹhni aị dnarnu, Chiokike wunnu aị oro berere n'oligwe ke jaadazigidne, ke be jile aka badnu wu, ke jaazi tim tom. ² Kam kpayaru, a nọosnu idne k'agida, o nọogwu aị ma a wuru nụ rime oro aị ke zị n'oligwe, ³ ma a woru a lele iwo, a jọbu ele gba ẹto. ⁴ Hne a zị koriri n'anọ-ẹhni ka, a zị nọosnu idne nụ rime awhnuwhnu, o buo nụ a pioru o whoga n'anọ-ẹhni ka, kovu ma be wosi aị anọ-ẹhni ke oligwe, ma Chiokike gbanwo anọ-ẹhni aị ke nọonwu onwu nụ anọ-ẹhni ke zị okwnukokwnu. ⁵ Chiokike n'iwuru a kpuru aị ma a jiknenu o gbanwo ka, o nyernu aị Enine a ma o buru nhne neemesi kpakara nhne jaava rikne.

⁶ Kam kpayaru, mkpoma siri aị rikne ige obula. A mahiaru nụ nga a zị n'oro aị n'anọ-ẹhni, a zila hne Chiokike zị. ⁷ Kwnornu nụ a noowu budnu hite n'okwnata mkpoma, o buo nụ nhne anya nọowhnu. ⁸ Mkpoma siri aị rikne, o jaamasị aị a whoga n'anọ-ẹhni ka, wuru hne Nyenwe aị zị. ⁹ Ke kakwo, a pioru o mee nhne jaamasị Chiokike, ma a wu hne Nyenwe aị zị, mọbu a zị n'owa ka. ¹⁰ Kwnornu nụ kpakara aị joogwuzo nụ ruwhnu ngadna ikpe Karaịsi, ma nye obula nahoru

ogwo ẹrnu kpakara nhne a rnũrnu nga a zì bũdnu, mọbu nhne ọma mọbu nhne búo ọma.

Badnu nũ Chiokike ziri n'udno

¹¹ Hne a mahiari ọ tũ ogwnu Chiokike, a naariaso ele badnu be vakwnusi Chiokike. Chiokike mazuru aì, m neele anya nũ anũ mazuru aì masi n'echiche anũ. ¹² A zá naaja ẹhni aì n'anya anũ berere, kọvu a neenye anũ oghere ma anũ gweru aì nyaa risi, ma anũ mahia nhne anũ jaasa ele ji nhne be nọowhnu nũ ruwhnu badnu naanya risi kakwo nhne zì nũ mkpọma badnu. ¹³ Anũ neechenũ a bũ ele ẹra naagba? Ọ bũ kwnornu Chiokike. Kọvu ọ buru nũ a bũ ele anya dnornu, ọ bũ kwnornu anũ. ¹⁴ Ọwhnun'anya Karaìsi neeme a mee kpa a neeme. A magwu nũ otu badnu nwũhianu kpakara badnu ẹnwu, ka gesiri nũ kpakara badnu snornu a n'ẹnwu. ¹⁵ Ọ nwũhianu kpakara badnu ẹnwu, ma ele zì bũdnu gharũ o wunu ẹhni be bũdnu, kọvu wunu Nyenwe aì nye nwũhianu be ẹnwu, ke hiri n'ẹnwu lizọ masi.

¹⁶ A zá neele badnu anya nũ ruwhnu lele kpa ele berere neele, ọ bũ n'ezi nũ ọ bũ kpa a leru Karaìsi nũ mbọm. Kọvu a zá neeme kpa m kịtna. ¹⁷ Ọ buru nũ nye ọbula zì nũ rime Karaìsi, ọ bũ nye be kpughariri ikne, nhne ọknani whelem, be gholam nhne ikne. ¹⁸ Kpakara nhne ka hi n'aka Chiokike va, nye hiteru nũ Karaìsi mee ma aì nũ ya ziri n'udno, nyee masi aì ẹrnu ma a mee ya nũ ele badnu ziri n'udno. ¹⁹ Chiokike hiteru nũ Karaìsi neeme ma ya nũ kpakara ele badnu ziri n'udno. Chiokike zá nọogwnu mmehie be megidne be. O nyernu aì ẹrnu a mee ya nũ ele badnu ziri n'udno. ²⁰ A bũ ele naadnasni anya Karaìsi, Chiokike zì nũ rime aì naariaso. A ji Karaìsi naariaso anũ, anũ mee ma anũ

nũ Chiokike ziri n'udno. ²¹ Karaìsi méne mmehie, kọvu Chiokike mernu a o buru mmehie kwnornu aì, ma a hite nũ rime a kehia igwe nũ ome mma ke Chiokike.

6

¹ Lele ele be nũ Chiokike sno nọornu ẹrnu, a naariaso anũ kwé oru Chiokike anũ nahiaru buru nhne etekne. ² Ka bũ nhne Chiokike kwuru,

“M nũrnu m anũ n'ige o gesi anũ ruwhnu ọma,
m yinu m anũ aka n'ọbochi ọznohia.”

Anũ bno nsni, kịtna bũ ige ọ nahọru ruwhnu ọma Chiokike, kịtna bũ ọbochi ọznohia. ³ A píole badnu ọbula piohia nhne ojo n'ẹrnu aì, kpayarũ a kwéle ọ biata nhne jọokpobi badnu ọchi n'ogodo apna.

⁴ Kọvu nũ kpakara nhne a neeme, a neegesi ẹhni aì lele ele ẹrnu Chiokike hite n'ọsnuta mkpọma nũ rime awhnũwhnu, nũ nhne siri rikne, nũ nhne igbugbu, ⁵ ma ọli nhne, ma nũ ọro ikelu, nũ mkpakpọ, nũ ẹrnu rikne, ma nũ ọka anyarna abali, ma nũ ogwnu wiri, ⁶ ma nũ ọzi rična, ma nũ nhne ọmuma, nũ ndidi, ma nũ ovu ọma, hite n'Enine Nso, n'ezi ọka ọwhnun'anya, ⁷ hite n'okwu ezi ọka nũ rikne Chiokike, ya nũ mgwna ogwnu ke ome mma nũ akarikwninga ma nũ akarita. ⁸ A nwernu ọson'anya agwna ige, agwna ige be ledna aì anya, agwna ige ele badnu kpari aì, agwna ige be znarni aì. Be neeme aì ele aghalaghala, kọvu a bũ ele kwu ezi ọka. ⁹ A bũ ele be máa, kọvu kpakara ele badnu magwu aì. A nũ lele ele nọowu ọnwu, kọvu a zì kọriri bũdnu, awhnũwhnu a naata nwé rikne gbu aì. ¹⁰ A bũ ele mkpọma só n'ọnu, kọvu a nwernu snarnima, ele mboni, kọvu neeme ele berere ele eze. Ọ zá nhne a nwernu, kọvu kpakara nhne bũ ke aì.

11 Anụ ele Kọrinti, a kpumernu mkpọma aị kwunu anụ ezi oka.
 12 Anụ kpusnirni mkpọma anụ megidne aị, ọ bụo aị megidne anụ.
 13 Anụ menu aị kpa a mennu anụ, m nookwu lele nụ anụ bụ rụmu m, anụ kpume mkpọma anụ.

*Odo aka nụ nsni
 gbasiri ele kwé ekwe*

14 Anụ nụ ele kwé ekwe knékoṭa ẹhni anụ n'otu. Kini bụ nhne ome mma nụ aruru-ẹli nwekọru? Ndaa ọzi n'otu ke iwhe n'ochichiri nwekọru? 15 Mọbu ndaa nhne Karaisi nụ Ekwensu neekeko? Kini bụ nhne nye Karaisi nụ nye kwé ekwe nwekọru n'otu? 16 Ndaa okwerikọta ke Oro Nsọ Chiokike nụ renwu nwernu? Kwnornu nụ a bụ Oro Nsọ Chiokike ke zị bụdnu, lele kpa Chiokike kwuru,

“M jooosno be wuru, zne izne n'esilawuru be.

M jọobu Chiokike be,
 be jọobu ele ke m.”

17 Kam kpayarụ, “Anụ hi nụ rime be whụya, ziri ichne, anụ kpátụ nhne zila richna aka, m jaanabnanya anụ,” ka bụ nhne Nyenwe aị kwuru.

18 “M jọoburu Nda anụ, anụ jọoburu rụmu m rukna nụ rụmu m rinya.

Ka bụ nhne Nyenwe aị ke Meli Nhe Dum kwuru.”

7

1 Ele me whnurnu n'anya, hne a nwernu kpakara mkwna ka, a mee ẹhni aị ma a ziri richna ma n'ano-ẹhni ma nụ rime enine, whoga nụ kpakara nhne ke neemeru emeru, ma a ziri nsọ kpam kpam noowu bụdnu ke nọtụ ogwnu Chiokike.

Ovu ọso n'ọnu Polu

2 Anụ gweru aị kwnornu nụ ọ zá badnụ ọbula a mejọru, mọbu lulu, mọbu megbu n'apna ọbula. 3 Nhne me kwno nookwu ka bụo ma ikpe ma anụ, lele kpa me kwuru nụ mbom, anụ zị aị mkpa nụ mkpọma,

ma a snornu anụ ziri bụdnu mọbu a snornu anụ nwụ ẹnwu. 4 M tükwasiri m anụ mkpọma k'agida, m ji m anụ noolu ọnu. Anụ mernu mkpọma neesi m rikne, mkpọma nọso m n'ọnu nụ rime awhnụwhnu.

5 Nga a vaduru Masidonia, a nwée ozukwa inwe n'ano-ẹhni, be kpaknarnụ aị ẹhni n'apna ọbula, ogwnu n'ederezi, ogwnu nụ mkpọma. 6 Kọvu Chiokike ke naakasi ele inwe gwuru mkpọma kasiri aị mkpọma nga Taitosi varu. 7 Ọ bụo kwnornu nụ Taitosi varu kpoi, kọvu nkasi mkpọma anụ nyernu a. Ọ kannu aị nhne gbasiri obirizi anụ, nụ nhne igbugbu nụ nhne gbasiri m meturu anụ nụ mkpọma. Ka mernu mkpọma sọ m n'ọnu k'agida.

8 Ọ bụrubi nụ ọkwukwo izi me gbarụ vuteru anụ nhne igbugbu, m nwée m mkpọma lawuru nụ me gbarụ a. Nụ mbom, o mernu m mkpọma lawuru, nga me whnurnu nụ ọkwukwo me gbarụ vuteru anụ nhne igbugbu ige matị. 9 Kịtna, mkpọma nọso m n'ọnu, ọ bụo nụ m vuteru anụ nhne igbugbu, kọvu kwnornu nụ nhne igbugbu anụ mernu anụ tūhnasna mkpọma. Chiokike jiri nhne igbugbu anụ rnụ ẹnu, ka neegesi nụ ọ zá nhne ojo a mernu anụ. 10 Kwnornu nụ nhne igbugbu ke Chiokike noodubna badnụ ọ tūhnasna mkpọma dū ọznohia, ka nwée mkpọma lawuru. Kọvu nhne igbugbu ke ọwa noodubna n'ẹnwu. 11 Anụ le kpa nhne igbugbu ke Chiokike kpahiaru anụ jiknernu ọ gọru ọnu anụ. Nhne ka kpahiaru ovu owe ẹhni, o ji anụ anya, o neerne anụ lele bẹkwu, o meturu anụ nụ mkpọma, anụ jiknernu ọ ta nye mmehie awhnụwhnu. Anụ gesiri ẹhni anụ lele ele ikpe mána. 12 Ọ bụ n'ezị nụ me gbarụ ọkwukwo izi wam, ọ bụo kwnornu nye mernu nhne ojo mọbu nye o mejọru. Kọvu m gbarụ m ma anụ

mahija nọ ruwhnu Chiokike kpa anọ noobnonu aị nsni. ¹³ Ka mernu mkpọma si aị rikne.

Ọ bụo nọ mkpọma siri aị rikne kpọi, Taịtosị mernu mkpọma sọ aị n'ọnu, kpa anọ mernu a ọ nwudna nga ọ vakwnusiri anọ. ¹⁴ M ji m anọ noolu ọnu nọ ruwhnu a. Anọ kpásiła m iwħnerne. A nookwunu anọ ezi ọka ige ọbula, kpam masi, a jiri Taịtosị luu ọnu nọ ruwhnu anọ, anọ whnuru nọ ọ bụ ezi ọka. ¹⁵ Ka mernu ọwhnun'anya o nwernu hne anọ zị si rikne, nga o neehenwanya anọ noobno nsni, kpa anọ jiri ogwnu nọ ọznu biri biri nabnanya a. ¹⁶ Mkpọma nọoso m n'ọnu nọ m nwernu rikne tųkwasi anọ mkpọma.

8

Nkesi ke nye Karaịsi

¹ Rumu nda m, a piuru ma anọ mahija nhne Chiokike jiri oru a rnų n'ogbako Chiokike ke zị nų Masidonia. ² Ọ bụ n'ezị nų be gawheru agịda ọkpagbu, kọvu okne mkpọma ọso n'ọnu mernu be gweya agịda nkesi, ọ bụ n'ezị nų be bụ ele ọwa nyiri. ³ M naagbanụ be akebne nų be nyernu kpa be nwernu rikne, n'ezị, kakwo kpa be nwernu rikne, hite nų mkpọma be. ⁴ Be riasnosi aị rikne ma be nwernu oghere yisi aka be n'oyinu ele Chiokike ke zị nų Judiya aka. ⁵ Be mernu nhne a tųla anya a, be beru ọsno gweru ẹni be nyega Nyenwe aị, nyee kwno aị hite n'echiche Chiokike. ⁶ Kam kpa-yaru, a riasno Taịtosị nye panizoru ẹnu ka, rnųru a zne nų ruwhnu mee anọ rnųzu ẹnu ọwhnun'anya ka. ⁷ Anų nwernu kpakara nhne, ọkwnata ovu, nų ikwu-ọnu, nų nhne ọmuma, nų ezi ọka zuru ozu nų ọwhnun'anya anų nwernu hne a zị. Anų bųru masi ele zuru ozu nų oru ke nkesi.

⁸ M zá m neenye anų iwu. Kọvu m kannų m anų kpa ele berere nwernu mkpọma o kesi be

nhne, ma m mahija m ezi ọka ke ọwhnun'anya anų hite nų nhne anų jeenye be. ⁹ Anų magwų oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, ọ bụ n'ezị nų ọ bụ nye eze, kọvu o mernu ẹni a wọmboni kwnornu anų, ma o mee anų bųru ele eze hite n'ọdna mboni a.

¹⁰ Ka bụ ezni me neezni anų, ọ jọburu ọma ọ bųru nų anų rnųzne ẹnu anų panizoru otu awħa wheru ewhe. Anų bụ ele mbọm panizoru ẹnu wam, ma ele mbọm jiknernu ọ rnų a. ¹¹ Anų zne nų ruwhnu nọornu a, rnųkwo a masi. Anų ziri gnarnagnarna nų ọ rnųkwo ẹnu wam hite nų nhne anų nwernu, lele kpa ọ zị nga anų marnų mmųma a. ¹² Ọ bųru nų anų nwernu mkpọma nkesi, Chiokike jaanarnų nkesi anų hite nų nhne anų nwernu, ọ bụo hite nų nhne anų nwée.

¹³ A zá nookwu ma ele berere nwedna inwe ozukwa inwe, anų bųru ele zị nų mkpa, kọvu ma nye ọbula hnata n'otu. ¹⁴ Kịtna, agịda nhne anų nwernu anų jeenye be nų mkpa be. Ige berere, be jeenwe nhne be jeenye anų nų mkpa anų, ma nye ọbula hnata n'otu. ¹⁵ Lele kpa be gbarų a n'ọkwukwo nsọ, “Nye chikataru agịda nwée kakwo nye wam ke chikataru mati, ke ọ chikataru zunnu a.”

Be ziznernu Taịtosị Kọrinti

¹⁶ M nọotunu Chiokike mmamma nye yisiri nų mkpọma Taịtosị, nhne gbasiri anų lele kpa ọ zị nų mkpọma m. ¹⁷ O kwerruru, ọ bụo kwnornu nų a kannų a, kọvu o jiknernu hite nų mkpọma a ọ va. ¹⁸ A neeziya ya nų otu nnwọ nda ke nwernu igwugwu nų kpakara ọgbako Chiokike n'ọkpo okwo izi ọma. ¹⁹ Tųkwasi nų ka, ọgbako Chiokike hōhiaru a ma o snornu aị vuru nkesi ka zne Judiya. Ẹnu ka neenye Nyenwe aị igwugwu, neegesị nų a nwernu mkpọma o

yisi aka n'ernu ka. ²⁰ A neeze eñni aị ọ zị badnụ ọbula ma aị ikpe kpa a neeke agịda nkesi. ²¹ A naagbalị o mee nhne kwesiri ekwesi, ọ bụo n'anya Chiokike kpọi, kọvu ma n'anya ele badnụ.

²² A neeziya otu nnwọ nda berere yisinu be, bụ nye a kparụ iru agịda ige, whnụ nụ a nwernu rikne kwnata a mkpọma. Nụ olu ka, kịtna, o jiknenu o yinu anụ aka, ke kakwo kpa ọ tükwasiri anụ mkpọma. ²³ Nhne gbasiri Tajtosi, ọ bụ nye me nụ a nọornu ernu, neenyinu anụ aka. Rumu nda ele ya nụ be sno bụ ele dnasni anya ọgbako Chiokike, be bụ igwugwu Karaịsi. ²⁴ Anụ gesi be ọwhnun'anya anụ ma kpakara ọgbako Chiokike whnụ nhne kpayarụ a jiri anụ luu ọnu n'ezi.

9

O yinu ele Karaịsi aka

¹ Ọ zá mkpa nụ me jaagbanụ anụ ọkwukwo gbasiri o yinu ele Chiokike ele zị nụ Judiya aka. ² M maam nụ anụ jiknenu o yinu be aka, m ji m anụ lunu ele zị nụ Masidonia ọnu. M kanụ m be nụ rumu nda aị ele zị nụ Akaya jiknenu o yi aka hite n'awha ke wheru ewhe. Nga be nurnu nụ anụ jiknenu o kesi nhne, mkpọma be kwnalizọru o mee kpam. ³ Kọvu m neeziya rumu nda ka, ma ọnu a jiri anụ luu gharụ ọ bụ nhne etekne. Lele kpa me kwuru, anụ bịta nhne nkesi anụ, ⁴ ọ zị ele Masidonia snornu m va whnụ nụ anụ jiknernune, ọ jọobunu aị nhne iwħnerne, ke kakwo iwħnerne jọotu anụ k'agịda. ⁵ Kam kpayarụ, me riasno rumu nda ele ka be beru ọsno va, ma be whnụ anụ jaabịta nkesi anụ kweru mkwna sụ me va. Ka jeegesi nụ anụ nyernu hite nụ mkpọma anụ, ọ bụo nụ be kwnagidnenu anụ.

⁶ Anụ chenwanya nụ nye kpasiri mkpuru matị jọoghohia mkpuru

matị, nye wam ke kpasiri agịda mkpuru jọoghohia agịda mkpuru. ⁷ Nye ọbula nyee lele kpa o kpebiri nụ mkpọma a, ọ bụo nụ mkpọma lawuru kwnornu nụ be karụ be nyee. Chiokike whnurnu nye wam jiri mkpọma ọma a nyee n'anya.

⁸ Chiokike nwernu rikne o nyee anụ karukwo kpa ọ zị anụ mkpa, ma anụ nwernu nhne kpakara ige, nụ karukwo kpa anụ jeeji o mee nhne bụru ọma. ⁹ Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, “O neenye ele mboni k'agịda,

ome mma a jaazị ọkwnukokwnu.”

¹⁰ Chiokike, nye neenye nye ernu ekwu mkpuru okpukpa nụ wiri ele badnụ jeeri, jeeme kpakara mkpuru anụ so oso, mīnya agịda mkpuru hite nụ nkesi anụ nyernu hite nụ mkpọma ọma anụ. ¹¹ O jeeme anụ ba agịda nụ kpakara nhne, ma anụ bụru ele jeekesi ele badnụ nhne ige ọbula, ke jeeme ele badnụ tūnu Chiokike mmamma kwnornu anụ.

¹² Ernụ ọma ka anụ nọornu zá neeme ele Chiokike rijị rụwho kpọi, kọvu o neeme ele badnụ nọotunu Chiokike mmamma k'agịda. ¹³ Lele kpa ernu ọma ka neegesi nụ anụ bụ ele ezi ọka, ele badnụ jaaznarni Chiokike kwnornu nụ anụ noobno nsnị izi ọma Karaịsi ke anụ kwuhiaru, anụ neeji mkpọma ọma neekesi be nụ ele berere nhne. ¹⁴ Be jeeji mkpọma ọwhnun'anya be kpenu anụ okpukpe kwnornu oru Chiokike ke zị agịda hne anụ zị. ¹⁵ Ngwa ma a tūnu Chiokike mmamma kwnornu nkesi a ke ọnu jọokowali.

10

Polu gọru ọnu ernu a

¹ Mawa Polu, naariasno anụ, me nye be karụ nụ m bụ m nye mési rikne nga me zị nụ ruwhnu anụ, kọvu nye nwernu anya rikne hne anụ zịla. M ji m ọzi wōħnernerne nụ mkpọma ọma Karaịsi, naariasno

anụ, anụ bikno, ² anụ mée m, m bụru nye anya rikne hne anụ zị nga me varụ, kwnornu nụ m nwernu m rikne nwe anya rikne n'ehni ele nookwu nụ a noowu bụdnu lele kpa ele ọwa noowu. ³ Ọ bụ n'ezi nụ a zị n'ọwa, kovu a zá nọolu ọgwnu lele kpa ele ọwa nọolu. ⁴ Kwnornu nụ mgwna ọgwnu aị bụo ke badnụ, kovu ọ zị rikne nụ Chiokike ke naakwnadna hne be wusiri rikne. A naakwnadna kpakara agrigo ⁵ nụ kpakara nhne ke noovulizọ ẹhni a olu megidne ọmahia Chiokike, a nọodoru kpakara echiche n'ogwnu mee be bnonu Karaịsi nsni. ⁶ Nga anụ ghọru ele bnozuru nsni, a jeejiknenu ọ ta kpakara nye ọbula ke zá noobno nsni awhnụwhnu.

⁷ Anụ neele kpakara nhne anya n'olu kpọi. Ọ zị nye ọbula n'esilawuru anụ ke neeche nụ ọ bụ nye Karaịsi? Nye wam che kwno echiche, kwnornu nụ a bụ ele Karaịsi lele nye wam. ⁸ Ọ bụrubi nụ me gweru rikne Nyenwe aị nyernu aị mee oknomokno k'agida, iwhnerne jootu m. Nyenwe aị nyernu aị rikne o wulizọ anụ olu lele ọro, ọ bụo rikne ọ kwnadna anụ akwnadna. ⁹ M píole m o ji ọkwukwo izi me gbannụ anụ kpasị anụ ogwnu. ¹⁰ Otu badnụ jaakaa, “Ọkwukwo Pọlu naagba siri rikne, nọtutu ogwnu, kovu, nga aị nụ a ziri, o nwée rikne, ikwu-ọnu a bụ nhne etekne.” ¹¹ Nye wam mahia nụ ọ zá nhne zị ichne nụ nhne a gbarụ n'ọkwukwo nga a zị ikere nụ nhne a jeeme nga aị nụ anụ zị.

¹² Kwnornu nụ a zá nọogwnu ẹhni aị n'esilawuru ele ji ẹhni be nọtutu nhne zị olu k'agida. Ele ji ẹhni be nọtutunu n'ehni be, neekpe ẹhni be ikpe n'iwu ke be nyernu, bụ ele nwée akoniche. ¹³ Kovu nụ oknomokno aị zá neewhe hne a nwernu rikne, oknomokno aị bụ n'ernu Chiokike nyernu aị, bụ ke duru nụ hne anụ zị. ¹⁴ Hne ọ bụ nụ ẹrnu aị

zị n'esilawuru anụ, a gáwhele a. A vuru izi ọma Karaịsi vakwnusi anụ. ¹⁵ A zá neeji ẹrnu ele berere rnurnu naanya risi. Ẹrnu kam wheru hne Chiokike nyernu. Kovu a neele anya nụ ọkwnata mkpọma anụ jooso oso, ma a nwe rikne rnụ agida ẹrnu n'esilawuru anụ dū hne Chiokike nyernu aị. ¹⁶ Nga wam, a jeenwe rikne kpọ okwo izi ọma nụ mba berere whe anụ. Kovu a jéjeji ẹrnu ele berere rnurnu nyaa risi.

¹⁷ Lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru, “Nye ọbula ke jeeme oknomokno, o mee oknomokno nụ nhne Nyenwe aị rnurnu.” ¹⁸ Kwnornu nụ nye naaja ẹhni a mma bụ nhne etekne, kovu nye wam Nyenwe aị naaja mma bụ nhne.

11

Pọlu nụ ele izi aghalaghala

¹ Ọ jaamasị m ọ bụru nụ anụ jeenwe rikne nagidne iwhnirni-whno m, bikno, anụ gweru m. ² Mkpọma m zị nụ hne anụ zị lele Chiokike, anụ nū lele nyerinya máa nyerukna zị snam me kweru ọ nịsi otu badnụ, ke bụ Karaịsi. ³ Kovu ogwnu nọtutu m nū be joolulu mkpọma anụ, lele kpa agwo wam jiri aghigho rnawhu Ivu, mee anụ gharu o gweru kpakara mkpọma anụ kpenu Karaịsi. ⁴ Kwnornu nū anụ jiri ẹso nahọru nye wam ke znirni anụ Jizọsi berere bụo Jizọsi ke a znirni anụ, nū enine berere nū izi ọma berere ke bụo ke a znirni anụ.

⁵ Kovu ọ bụo nū m zị m matị kakwo ele izi ka anụ kaa nū be ka m mma. ⁶ Nyele ma, m máam kpa be kwu ọka sọ n'ọnu, kovu m magwu m nhne, a mernu ka whuya iwhne hne anụ zị ige ọbula ma nū ọnodi ọbula.

⁷ M náge m anụ nhne ọbula nga me znirni anụ izi ọma Chiokike, m gwednarnu m ẹhni m ẹli ma anụ bụru ele be gwelizọru olu. Kị ọ bụ

nhne ojo me mernu sa? ⁸ M nahjaru m ogbako Chiokike berere nhne me jiri nọornu ẹrnu n'esilawuru anu. ⁹ Ige me nu anu zi, m kpaknaga m anu ẹhni nu iwai nga me zi nu mkpa, rumu nda ele hi nu Masionia va gweyaru kpakara nhne zi m mkpa. Lele kpa me neeme, m jọbu ivu nyee anu tna mọbu ekile. ¹⁰ Hite n'ezì oka Karaisi ke zi nu rime m, o zá badnu ọbula ke zi n'Akaya jeenwe rikne kpusni onu m, kpa me naanya risi. ¹¹ Ndaa nhne me jiri kwu kpa? Me whnúge anu n'anya sa? Chiokike magwu nu m whnuru m anu n'anya.

¹² M jaazi koriri neeme kpa me neeme, ma ele izi ka gharu o nwe oghere be noopio gweru luu onu, kaa nu be nu ai neeme otu nhne. ¹³ Be bu ele izi aghalaghala, be buo ezi, be ji ẹrnu be naagha ogha, ma be nu lele ele izi Karaisi n'ezì. ¹⁴ O jí anu anya, Setani n'iwuru a gbanwornu ẹhni a lele enine izi ke iwhe. ¹⁵ O buo okne nhne o buru nu ele ẹrnu a gbanwornu ẹhni be ma be nu lele ele ẹrnu ome mma. Be jeeji aka ẹrnu be kwu be ogwo ẹrnu.

Awhnuwhnu Polu lele nye izi Karaisi

¹⁶ M nookwu kwno a berere, o zá nye kwu m nye iwahnirniwhno. O buru nu o bu nhne me bu, anu gweru m kpam, ma m gweru m nhne matì luu onu. ¹⁷ Nhne me nookwu kítina buo nhne Nyenwe ai piuru me kwu, ke gbasiri olu onu ka, m nookwu lele nye iwahnirniwhno. ¹⁸ Agida ele badnu noolu onu lele kpa ele badnu noolu, m jeeme kpam. ¹⁹ Anu bu ele ji ovu oso n'onu nagidne ele iwahnirniwhno, o bu n'ezì nu anu bu ele nwernu akoniche. ²⁰ Anu nagidnenu ele mernu anu lele ohi, nahoru anu nhne, kwnaghari anu, gwuzote ẹhni a, gbọ anu aka nu nti. ²¹ Ka nọotu m iwahnerne nu a nwée rikne mee anu kpam.

Kovu o buru nu nye ọbula luu onu nhne ọbula, m jeeme masi kpam. M nookwu lele nye iwahnirniwhno. ²² Be bu ele Hiburu? M bu m masi. Be bu ele Izireli? M bu m masi. Be bu ele hi n'avnuru Ebereham? M bu m masi. ²³ Be bu ele ẹrnu Karaisi? Era naagba m sa? M bu m nye ẹrnu Karaisi kakwo be. M nọornu ẹrnu kakwo be. M lala m ikelu agida ige kakwo be, be pniarnu m nhne k'agida kakwo be, agida ige o gwnarnu matì m nwu. ²⁴ Mgba isne ele Ju pniarnu m nri ẹto nu tolu onu mbinibini. ²⁵ Ele Rom liri m isisi mgba ẹto, be turu m akaworugwu otu mgba, ogbo me zi nu rime a kpuru mgba ẹto, m daziri m nu rime mini iwhehnie nu abali. ²⁶ Kpa me neezne izne ige ọbula, m neeze budnu nu rime mini, ma n'aka ele buznu, m neeze budnu n'aka ele Ju ma n'aka ele buo ele Ju. Nhne oze budnu nu rime ẹli-ohna, ma nu rime ẹli-ikpa, neeze budnu n'okne abaji, neeze budnu n'aka rumu nda aghalaghala. ²⁷ M nọornu ẹrnu, nọodoli ndoli, ma n'oka anyarna abali, ma wiri ogwnugwu nu akpiri okpo bekwnu, m dazila m agida ige nwée wiri o riri, ma nu iyi otutu, m nwée m iwo o kpusni ẹto. ²⁸ Be gweme kpakara nhne ka, nhne naakpa m kpakara ọbochi bu nhne gbasiri ogbako Chiokike. ²⁹ Ndaa nye rikne gwuru ke rikne gwulam? Ndaa nye dnabarnu nu mmehie ke mkpoma lala m mini, neerne m bekwnu?

³⁰ O buru nhne be luu onu, m jeeji kpakara nhne neegesi nu m bu nye nwée rikne noolu onu. ³¹ Chiokike nu Nda Nyenwe ai Jizosi, nye nwe oznarni okwnukokwnu, magwu nu m nookwu ezi oka. ³² Nga me zi nu Damasikosì, nye neechi ẹli, nye zi nu mkpururu Eze Arẹtasi, bitaru ele neese onu-mgbo ẹli-ohna, be nwudne m. ³³ Kovu be yisiri m nu rime nkita garu n'onunu zi nu mkpo ẹli-ohna kwuhala m n'ẹli a, o

bụ kpa me jiri gbawhunahọru a.

12

Owhnurninya Pọlu

¹ M joolu ọnu, ọ bụ n'ezị nụ ọ zà nhne zị nụ rime a. Kọvu m jookwu ọka gbasiri nhne me whnurnu nụ nhne Nyenwe aị kpumennu m. ² M maam otu nye Karaisi nri nụ awha ẹno wheru ewhe, nye be gwelizọru zne oligwe k'eto. (Ọ bụru nụ ọ bụ n'anọ-ẹhni mọbu ọ bụo n'anọ-ẹhni, m máam, Chiokike kpọi ma. ³ Berere, m máam ma ọ bụ n'anọ-ẹhni ma ọ bụo n'anọ-ẹhni, Chiokike kpọi ma.) Nhne me magwụ bụ nụ ⁴ be gwelizọru badnụ ka zne Paradasi. Ọ nurnu nhne ke be jáagbali n'okwukwo, nhne ọnu badnụ jéenwe rikne kwu. ⁵ M jeeji nyerukna ka nọolu ọnu, m jéji ẹhni m noolu ọnu, okwolem nhne neegesi nụ m bụ m nye nwée rikne. ⁶ Ọ bụru nụ me luu ọnu m jọobu nye iwhnirniwhno, kwnornu nụ m nookwu ezi ọka. Kọvu m joolu ọnu, ọ jáamasị m badnụ ọbula gweru m kakwo kpa o gweruru m hite nụ nhne ọ whnurnu me mernu nụ ke ọ nurnu me kwuru. ⁷ Lele kpa ọ bụo ọma me vulizọ ẹhni m olu kwnornu okne nhne me whnurnu, be nyernu m nhne igbugbu n'ẹhni m. Ọ bụ nye izi ke Setani, ma ọ kpakna m ẹhni ma m gharu m o luu ọnu. ⁸ M rjoru m Nyenwe aị nhne gbasiri a mgba ẹto, ma o gweme a n'ẹhni m. ⁹ Ka bụ nhne ọ saru m, "Oru m zunnem jị, iknernema m zuru ozu nga i nwée rikne." Kam kpayaru, mkpọma nọoso m n'ọnu me luu ọnu nụ m nwée m rikne, ma rikne Karaisi whuya iwhe nụ rime m. ¹⁰ Kam kpayaru, m bụ m nye nwée rikne. Ele badnụ naakpasị m iwheerne, be ta m awhnwhnu, be kpagburu m. Kpakara nhne igbugbu me gawheru kwnornu Karaisi jiri m ruwho. Nga me nwée rikne, ikn-ernema zị m n'ẹhni.

Ele Kọrinti meturu Pọlu nụ mkpoma

¹¹ Anụ mernu m mee lele nye iwhnirniwhno. Anụ bụ ele kwesiri o kwu nhne ọma gbasiri m, kwnornu nụ ele izi anụ wam, ke anụ kaa nụ be ka m mma, béle m ọsno. Ọ bụ n'ezị nụ ọ zà nhne me bụ. ¹² Kwnornu n'ezị, nhne neegesi nhne nye izi whuyaru iwhe n'esilawuru anụ. Be bụ ẹrnu elekema, nụ ẹrnu ndu-ẹhni nụ ẹrnu rikne zị ọdo nụ ọdo me jiri ndidi rnu. ¹³ Ndaa nhne me mernu ọgbako Chiokike ele berere ke me méne hne anụ zị? Ọ bụ nụ m kwéle m ọ bụru nhne ivu rinya hne anụ zị? Anụ gbarunu m nhne ọjo ka.

¹⁴ Ka jọobu mgba ẹto me jiknernu ọ vakwnusi anụ. M jọoburu ivu rinya hne anụ zị. Anụ zị m mkpa, ọ bụo nhne anụ nwernu. Ọ bụo rumu naakpabitanu ele murnu be ẹkwnu, kọvu ele nda nụ nne naakpabitanu rumu be ẹkwnu. ¹⁵ Ọ jaamasị m o nyega anụ nhne me nwernu. Owe! M jeenye iwhuru m nụ risi anụ ma m yisinu m anụ aka. Ka o jeeme anụ bọ whnụ m n'anya, lele kpa me whnurnu anụ n'anya k'agida? ¹⁶ Anụ jeekweru, nụ m bụo m ivu rinya nyee anụ. Hne me bụ nye aghigho, m ji m aghigho nwudne anụ. ¹⁷ Ndaa? Ele me ziyannu anụ, m jiri be nahọru anụ nhne sa? ¹⁸ M riasnornu m Tajtosi ọ va, ya nụ nye Karaisi berere, anụ jaakaa nụ Tajtosi nahọru anụ nhne? Me nụ ya a jile otu enine mee nhne lele nụ a bụ otu badnụ?

¹⁹ Anụ neeche nụ a noopio ọ gọru ẹhni aị nụ hne anụ zị? Óza! A nookwu ọka nụ ruwhnu Chiokike lele ele Karaisi, kpakara nhne a neeme bụ ma anụ bụru ele zị kwem lele ele a whnurnu n'anya. ²⁰ Ogwnu nọotu m nụ me vadu n'esilawuru anụ, m jọowhnu nụ anụ zị ichne, ke bụo nhne me leru anya a. Anụ jọowhnu masị nụ m zị m ichne, ke bụo nhne anụ

leru anya a. Ogwnu nọtụ m nụ m jọowhnu oknorno nụ okwno-awụwa, mkpọma bẹkwnu nụ okewa, ọnu-ọjọ, izno, oknomokno nụ mkpakpọ. ²¹ Ogwnu nọtụ m nụ me va berere nụ Chiokike m jeegwedna m ẹli nụ ruwhnu anụ, m jaakwa ẹkwna kwnornu agida ele mernu mmehie ke kwéle ọ tūhnasna, hite nụ nhne zá rịchna be mernu, ke bụ ome ọyi n'apna tū iwħnerne.

13

Ọdo aka nụ nsni ipne-aznụ

¹ Ka jọobu mgba ẹto me naava lekasi anụ. “Kpakara nhne be bnormu badnụ, jeenweriri ele akebne lawuru mọbu ẹto,” lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru. ² Lele kpa me kannụ anụ nga me varụ ke mgba lawuru, ele mehieru n'ige wheru ewhe, nụ kpakara ele berere, m nookwu a berere kpa me zị ikere, me va kwno, kpakara be jaata awħnūwhnu mmehie be. ³ Hne anụ noopio nhne ke neegesi nụ Karaisi ji m nookwu ọka, ọ bụo nye nwée rikne n'esilawuru anụ kọvu o jeegesi iknernema a hne anụ zị. ⁴ Ọ bụ n'ezi nụ be gburu a n'énwe rikne, kọvu ọ zị bụdnū hite nụ iknernema Chiokike. A bụ ele nwée rikne nụ rime Karaisi, kọvu hne anụ zị a jooosno a ziri bụdnū n'iknernema Chiokike.

⁵ Anụ nyosnama ẹhni anụ lekasi ma anụ zị kọriri bụdnū n'okwnata mkpọma. Ọ bụ nụ anụ máa Karaisi Jizọsi wu nụ rime anụ? Okwolem ma anụ dnarnụ adna. ⁶ M kweru m nụ anụ jaamahia nụ a bụo ele dnarnụ adna. ⁷ A naarijasno Chiokike, anụ mée nhne ọjọ. Ọ bụo ma ele badnụ kaa nụ a bụ ele ọma, kọvu ma anụ mee nhne ke kwesiri, ọ bụbedi nụ a nụ lele ele dnarnụ adna. ⁸ A jéenwe rikne mee nhne megidne ezi ọka, kọvu dasi nū ezi ọka n'ikwnu. ⁹ Mkpọma nọoso aị n'ọnu nga a nwée rikne, kọvu nū anụ nwneru rikne. A neekpe ma

anụ bụru ele zuru ozu. ¹⁰ Kam kpa-yarụ, me naagbanụ anụ ọkwukwo ka kpa me zị ikere, ma ọ bụru me va, m jéeme anụ nhne rikne hite n'iknernema Nyenwe aị nyernu m, rikne o wulizọ anụ olu lele ọro, ọ bụo ọ kwnadna anụ akwnadna.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

¹¹ N'ipne-aznụ, rụmu nda m, anụ dazikwaru nkari. Anụ gbalị dū ozuzu. Anụ bno nsni nū nhne me nọorio anụ, anụ bụru ele nwneru otu mkpọma, anụ wuru n'udno. Chiokike ke ọwhnūn'anya nū udno dazigidnenu anụ.

¹² Anụ bekwurita ibne anụ lele rụmu nda. ¹³ Kpakara ele nsọ Chiokike neebekwu anụ. ¹⁴ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaisi, ọwhnūn'anya ke Chiokike, nū owugidne ke Enine Nsọ dazinu kpakara anụ.

**Okwukwo izi Pòlu
gbaznenu
Ele Galasia
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Hite n'òpanizo okwukwo izi Pòlu gbaznenu ogbako Chiokike ke zì nù Galasia, o mernu be mahia nhne lawuru ke zì mkpa. Ke mbòm, bù ma be mahia nù o bù ezi nye izi Karaìsi, ke èbo bù nù izi òma o ñòkpo okwo a bù ezi òka. Ka bù kwnornu nù agìda ele badnù naakaa nù Pòlu bù nye izi aghalaghala nù nye ñòkpo okwo izi òma aghalaghala.

Pòlu bù nye izi Karaìsi n'èzi òka, nye Nyenwe aì nyernu ɛrnu o zni ele búo ele Ju izi òma. Pòlu kannù Pita nù o bù nye ruwhnu lawuru, kwnornu nù o kwémana o snornu ele búo ele Ju ele zá naabita Iwu Mozizi ri wiri nga o whnurnu ele hi nù Jeruselem va.

Pòlu kwusiri a rikne nù okwolem hite n'òkwnata mkpòma nhne Chiokike jeeji znòhia badnù. Ka whýaru iwhe nù budnu Eberham, nye nahiaru mkwna Chiokike hite n'òkwnata mkpòma.

Nhne zì n'òkwo izi ka

Ezi nye izi nù ezi izi òma (1:1-10)

Chiokike hòhiaru Pòlu lele nye izi Karaìsi (1:11-24)

Pòlu naagbanù izi òma akebne (2:1-21)

Òznòhia kwolem hite n'òkwnata mkpòma (3:1---4:31)

Ele Enine Nsò nù ɔwhnun'anya noodu (5:1---6:10)

Òdo aka nù nsni ipne-aznù (6:11-18)

¹ Mawa, Pòlu, nye izi Karaìsi ke híge n'aka badnù mòbu nù rikne ke badnù, kòvu hite nù Jizòsi Karaìsi nù Chiokike Nda, nye mernu Jizòsi hi n'ènwu lizò, ² nù kpakara rùmu

nda ele me nù be zì naagbaznenu kpakara ogbako Chiokike ke zì nù Galasia okwukwo.

³ Oru nù udno ke Chiokike Nda aì nù ke hi n'aka Nyenwe aì Jizòsi Karaìsi dazìnu anù. ⁴ Karaìsi gweru budnu a nyee kwnornu mmehie aì ma o dòhia aì n'ige ojo ka lele kpa echiche Chiokike Nda aì pi-oru. ⁵ Òznarni zìnu a okwnukokwnu. Amim.

Izi òma berere zìla

⁶ O gbagwojiri m anya nù anù ghasarù nye wam sukwururu anù bna n'oru ke Karaìsi, zne izi òma berere. ⁷ N'èzi, izi òma berere zìla, kòvu agwna ele badnù naakpahie anù anya, noopio o gbanwo izi òma Karaìsi. ⁸ Kòvu o bùru aì mòbu enine izi hi n'oligwe va zni anù izi òma berere ke búo ke a znirni anù, Chiokike vù a ònu okwnukokwnu. ⁹ Lele kpa a kwuru nù mbòm, m nookwu kwno a berere, o bùru nù nye òbula zni anù izi òma ke zì ichne nù ke anù nahiaru, Chiokike vù a ònu okwnukokwnu.

¹⁰ Ka o neegesi nù m noopio ruwhnu òma ke badnù, búo ke Chiokike? M noopio nhne jaamasì badnù sa? O bùru nù m noopio ruwhnu òma ke badnù, m jòbu nye izi Karaìsi.

Chiokike sukwururu Pòlu

¹¹ Me kanù anù, rùmu nda m, izi òma me ñòkpo okwo a búo nhne hi n'aka badnù. ¹² M náhiage m a n'aka badnù, o búo badnù znirni m a, kòvu Jizòsi Karaìsi kpumernu a nyee m.

¹³ Anù nurnu kpa me wuru budnu nù mbòm n'òkpukpe ele Ju, nù kpa me kpaknarnù ogbako Chiokike ɛhni k'agida, gbalì ma o whu. ¹⁴ M be m ele Ju ibne m ɔsno ele me nù be bù ebiri n'òkpukpe ele Ju, m jì m kpakara mkpòma yisi n'omen'èli ele nda aì oknani. ¹⁵ Kòvu Chiokike bitaru m ichne hite nù rùwho nne m, o sukwururu m hite n'oru a. Nga o

masịri a, ¹⁶ o kpumennu m Nnwọ a, ma m nwernu m rikne zni ele bụo ele Ju izi ọma gbasịri a. Ige wam, m znége ma me nụ badnụ ọbula tñụ ọtnutnu gbasịri a. ¹⁷ M znége m Jeruselem zne ọ whnụ ele be m ọsno bụru ele izi, kọvu m znernu m Arebja, m lahna Damasịkosi.

¹⁸ Nga awha ẹto whemernu, m znernu m Jeruselem zne mahja Pita, me nụ a daziri nri nụ ọbochi isne. ¹⁹ M whnúge m nye izi berere okwolem Jemisi nwene Nyenwe aị Jizosi. ²⁰ Nhne me gbannụ anụ n'okwukwo bụ ezi ọka, Chiokike magwụ nụ ọ bụo aghalaghala. ²¹ Omekwo, m zne n'ẹli ke zị nụ rime Siriya nụ Silisia. ²² Ọ zá nye Karaịsi ke zị nụ ọgbako Chiokike ke zị nụ Judiya magwụ nye me bụ ruwhnu nụ ruwhnu. ²³ Kọvu nụ be nurnu ọtnutnu, “Nye wam ke naakpakna aị ẹhni neezni izi ọma ọkwnata mkpọma wam ọ gbaliri o mee ma o whu nụ mbom.” ²⁴ Be znarnị Chiokike kwnornu m.

2

Ele izi berere nabnanyarnụ Pọlu

¹ Nga nri nụ awha ẹno whemernu, m lahna m Jeruselem, me nụ Banabasi, m kwuru Taiłosi zne. ² M znernu m kwnornu nụ Chiokike kpumennu m me zne. N'iznuznu ke me nụ ele risi gbarụ ichne, m kọwaru m izi ọma me znirni ele bụo ele Ju, ọ zị ẹrnu me rnurnu mọbu ke me nọrnu kịna bọ bụ nhne etekne. ³ Taiłosi nye me nụ a sno, ọ bụ n'ezi nụ ọ bụ nye Giriki, be kwnágidnene a ọ kpa nka. ⁴ Agwna rụmu nda aghalaghala gbebnarnụ va o nyosna kpa a jiri nwernu ẹhni aị nụ rime Karaịsi Jizosi, be pioru ma a bụru ọhi iwu ele Ju. ⁵ A nyége be oghere rja rja ma a bitannu anụ ezi ọka ke izi ọma chim.

⁶ Agwna ele nụ lele be bụ ele risi. Nhne ọbula be bụ zá m mkpa,

kwnornu nụ Chiokike lé badnụ anya nụ ruwhnu n'ikpe. Ọ zá nhne ele ka tükwasiri nụ izi me znirni. ⁷ Kọvu be whnurnu nụ Chiokike nyernu m izi ọma me zni ele bụo ele Ju, lele kpa o nyernu Pita ẹrnu o zni ele Ju izi ọma. ⁸ Chiokike wam ke nọrnu ẹrnu n'izi ọma Pita znirni ele Ju lele nye izi, bụ masị nye nọrnu ẹrnu n'izi ọma me znirni ele bụo ele Ju lele nye izi. ⁹ Nga Jemisi nụ Pita nụ Joni, ele nụ lele ele risi whnurnu nụ Chiokike nyernu m ẹrnu ka zị ichne, be gbasịri me nụ Banabasi akarikwnunga ke neegesi nụ a bụ otu. Be kweru a zne zni ele bụo ele Ju izi ọma, be zne zni ele Ju izi ọma. ¹⁰ Nhne be nọorio kpọi bụ, a chenwanya ele mboni, kị bụ nhne me mernu wara wara.

Pọlu bigbọru Pita n'Antiọku

¹¹ Nga Pita vaduru Antiọku, m bigbọru m a nụ ruwhnu ọhna kwnornu nụ ọ dnahieru. ¹² Sụ ele Jemisi ziyaru va, Pita nụ ele bụo ele Ju neerikọ wiri. Kọvu nga be vaduru, o kwéle o sno be ri wiri, kwnornu nụ ogwnu ele be kparụ nka tųru a. ¹³ Ele Ju ke gwnarnụ snornu a kpa ichne ichne kwnornu nụ ruwhnu lawuru a, ke kpararụ Banabasi sno be nụ ruwhnu lawuru be.

¹⁴ Nga me whnurnu nụ be méne lele ezi ọka ke izi ọma, m kanụ Pita nụ ruwhnu kpakara be, “I bụ nye Ju, kọvu i noowu budsonu lele ele bụo ele Ju, ọ bụo lele nye Ju. Ndaa kpa i naakwnagidne ele bụo ele Ju be snornu omen'ẹli ele Ju?”

Oznohia bụ hite n'oru

¹⁵ N'ezi, a bụ ele Ju hite n'omumu aị, a bụo ele mmehie lele kpa be nookwu ele bụo ele Ju. ¹⁶ Kọvu a magwụ nụ badnụ nụ Chiokike mernu udno hite n'okwnata mkpọma nụ Jizosi Karaịsi, ọ bụo n'ome nhne iwu kwuru. A kweru nụ Karaịsi Jizosi ma aị nụ

Chiokike ziri n'udno hite n'okwnata mkpoma nu Karaisi. O buo n'ome nhne iwu kwuru, kwnornu nu o za nye obula bu nye oma hite n'ome nhne iwu kwuru.

¹⁷ O buru nu nga a noopio ma ai nu Karaisi ziri n'udno, a whnu ehni ai nu a bu ele mmehie lele ele berere, ka o neegesi nu Karaisi naadasị mmehie n'ikwnu? Chiokike kwé. ¹⁸ O buru nu me panizo noowu nhne me kwnadnarnu akwnadna, ka neegesi nu m bu m nye noolulu iwu. ¹⁹ Kwnornu nu hite n'iwu m nwurnu enwu hne iwu zi, ma m ziri m budnu nu rime Chiokike. ²⁰ Be gweru m yisinu Karaisi kpogidne ai n'olu ogba a, m za m budnu ke m, kovu Karaisi wu nu rime m. Budnu ke me zi n'ano-ehni bu ke me zi n'okwnata mkpoma ke Nnwọ Chiokike, nye whurnu m n'anya gweru budnu a nee kwnornu m. ²¹ M za m neelewhu oru Chiokike anya, kwnornu nu o buru nu ome mma bu hite n'iwu, enwu Karaisi nwurnu bu nhne etekne.

3

Iwu mọbu okwnata mkpoma

¹ Anu ele Galasia iwhnirniwhno, nyele kpahieru anu anya? Nu ruwhnu anu bu hne me gesiri anu nu be kpogburu Jizosi Karaisi n'ogba. ² M pioru m o mahia otu nhne n'aka anu. Anu nahjaru Enine Nso hite n'ome nhne iwu kwuru, sobu hite n'okweru nhne anu nurnu? ³ Anu bu ele iwhnirniwhno kpa? Anu panizoru n'Enine ke Chiokike, anu naagbalị o wu budnu kitna hite nu rikne ke aka anu? ⁴ Kpakara awhnuwhnu anu taru o bu nhne etekne? N'ezi, o bu kwnornu nu nhne etekne? ⁵ Chiokike nyernu anu Enine a, rnu ernu ndu-ehni n'esilawuru anu. O bu kwnornu nu anu mernu nhne iwu kwuru sobu nu anu kweru nhne anu nurnu? ⁶ Lele kpa Ebereham "kweruru

Chiokike, Chiokike gwnusinu a nu o bu nye mee mma." ⁷ Anu mahia nu kpakara ele nwernu okwnata mkpoma bu rumu Ebereham. ⁸ Okwukwo nso kwuru nu hne zi nu ruwhnu nu Chiokike jeeme ma ya nu ele buo ele Ju ziri n'udno hite n'okwnata mkpoma, znirni Ebereham izi oma, kaa, "Hite nu rime i, m joggozi kpakara mba ke owa." ⁹ A whurnu nu Chiokike joggozi kpakara ele ke jeekweru lele kpa Chiokike goziri Ebereham, nye kweru nu ya.

¹⁰ Ovu onu zinu kpakara ele neeche nu Chiokike jogwnu be lele ele ikpe mana kwnornu nu be naabita Iwu. Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, "Ovu onu zinu kpakara ele za naabita kpakara nhne be gbaru n'Iwu, neeme masi be." ¹¹ O dnornu ai anya nu o za nye ya nu Chiokike zi n'udno hite n'Iwu, kwnornu nu okwukwo nso kwuru, "Nye mee mma jeehi n'okwnata mkpoma a ziri budnu." ¹² Kovu Iwu knoge aka n'okwnata mkpoma, lele kpa okwukwo nso kwuru, "Nye neeme kpakara nhne ka jaazi budnu nu rime be." ¹³ Karaisi gbahjaru ai hite n'aka ovu onu ke iwu, o ghonu ai ovu onu. Okwukwo nso kwuru, "Be vuru nye obula be kpokwnusiri n'olu isisi onu." ¹⁴ Karaisi mernu ka ma ngozi wam Chiokike kweru Ebereham mkwna buru ke ele buo ele Ju hite nu Karaisi Jizosi, ma a hite n'okwnata mkpoma nahoru mkwna Enine Chiokike.

Iwu nu mkwna

¹⁵ Rumu nda m, m jeehi nhne anya noowhnu noogbu esni. O za nye nwernu rikne o lulu njo-ehni badnu lawuru gbaru, mọbu tukwasi nhne n'olu a. ¹⁶ Kitna, Chiokike kweru Ebereham nu nnwo a mkwna wam. Okwukwo nso kwuge agida rumu, kovu "nnwo i," ke bu otu badnu, nye bu Karaisi. ¹⁷ Nhne me nookwu bu ka, iwu wam ke

be nyernu riwlu awla ɛno nu nri ɛto kpa mkwna Chiokike kweru Ebereham whemernu, nwée rikne lulu mkwna Chiokike kweru mɔbu mee a o gharu o zi ire. ¹⁸ Kwnornu nu o buru nu nhne okehia ka kno aka n'iwu, o buma mkwna, kovu Chiokike kwnornu n'oru a, o nyernu a Ebereham hite nu mkwna.

¹⁹ Kini bu nhne be kwno nyee iwu? Be nyernu a kwnornu odnahie ke badnu tem du nga Nnwɔ wam jaava bu nye mkwna wam nɔotu aka. Chiokike nyernu iwu hite n'aka ele enine izi, o nyee a nye ibno. ²⁰ Nye ibno za mkpa hne otu badnu zi, Chiokike bu otu.

²¹ Ka o neegesi nu iwu megidnenu mkwna Chiokike? Oza ria ria! Kwnornu nu o buru nu be nyernu iwu ke jeenye budnu, ome mma jɔoburu hite n'iwu. ²² Kovu okwukwo nsɔ kwuru nu kpakara owa bu ohi mmehie, ma nhne Chiokike kweru mkwna o nyee hite n'okwnata mkpoma nu Jizosi Karaɔsi buru ke ele kweru ekwe.

²³ Tutu su okwnata mkpoma varu, a bu ele ikelu ke iwu, be gbagidnenu ai onuhna du nga be kpumernu okwnata mkpoma. ²⁴ Iwu wam bu nye neelegidne ai anya, kwuru ai vakwnusi Karaɔsi, ma ai nu Chiokike ziri n'udno hite n'okwnata mkpoma. ²⁵ Kpa okwnata mkpoma varu, a zima nu mkpururu nye neelegidne ai anya, ke bu iwu.

A bu rumu Chiokike

²⁶ Kpakara anu bu rumu Chiokike hite n'okwnata mkpoma nu Karaɔsi Jizosi. ²⁷ Kpakara anu ele be wuru mini bna nu Karaɔsi jooworu budnu ikne Karaɔsi lele iwo. ²⁸ O za nhne zi ichne nu hne nye Ju nu nye Giriki zi, mɔbu hne ohi nu nye buo ohi zi, mɔbu hne nyerukna nu nyerinya zi. Kpakara anu bu otu nu rime Karaɔsi Jizosi. ²⁹ O buru nu anu bu ele Karaɔsi, anu

bu rumu Ebereham, ele jeekehia mkwna wam Chiokike kweru Ebereham.

4

¹ Nhne me nookwu bu koriri ka, nye obula ke jeeri mkpe nda a hne o bu watakiri, o za nhne zi ichne hne ya nu nye ohi zi, o bu n'ezi nu ya nwe kpakara nhne. ² Ele berere jaazi neelegidne a anya, neezni a nhne, tem du ige nda a karu. ³ Kpam masi, nga a bu rumu takiri, a bu ohi renwu ojo mati mati ke owa. ⁴ Kovu nga ige duru, Chiokike ziyaru Nnwɔ a, nye nyerinya murnu nu mkpururu Iwu Mozizi, ⁵ ma o gbahia ele zi nu mkpururu iwu, ma a buru rumu Chiokike. ⁶ Kwnornu nu anu bu rumu a, Chiokike ziyaru Enine Nnwɔ a nu rime mkpoma ai, Enine ke naakwna, "Papa, Nda m." ⁷ Kam kpararu i buma ohi, kovu nnwo, hne i bu nnwo, Chiokike mernu i buru nye jeeri mkpe a.

Nhne meturu Polu nu mkpoma

⁸ Nu mbom, nga anu ma Chiokike, anu bu ohi nhne buo chi. ⁹ Kovu kitna, anu magwu Chiokike, mɔbu Chiokike magwu anu. Ndaa kpa anu jaalahnakwnusi renwu ojo mati mati ke nwée rikne, o za nhne be ji be neeme? Kini kpararu anu jɔoburu kwno ohi be berere? ¹⁰ Kini kpararu anu naabita obochi zi ichne, ma enwa, ma ige nu awla? ¹¹ Ogwnu anu nɔotu m. O jɔobu nu ernu m nu risi anu bu nhne etekne sa?

¹² Rumu nda m, m naarjasno anu, anu nu lele me, m nu m lele anu ele buo ele Ju. O za nhne ojo obula anu mernu m nga me znirni anu izi oma nu mbom. ¹³ Anu chenwanya o bu ehni igbugbu mernu me daziri znirni anu izi oma nu mbom. ¹⁴ O bu n'ezi nu ehni igbugbu m bunnu anu nhne ornuna, anu lednage m anya mɔbu zusa m. Kovu anu kwubnanyarnu m lele nu m bu m enine izi

Chiokike, lele nū m bụ m Karaịsi Jizōsi n'iwhuru a. ¹⁵ Kịni mernu ovu ošo n'ọnu ke anụ nwernu nū mbom? M jaagbanụ anụ akebne, ọ bụru nū o kweru o mee, anụ znernu ahnahia mkpuru anya anụ lawuru chita m be. ¹⁶ M ghola nye irno anụ kwnornu nū m kannu m anụ ezi oka sa?

¹⁷ Kpakara ele neegesi nū nhne gbasiri anụ neemetu be nū mkpoma, be zá neeme a kwnornu nhne oma anụ. Nhne be noopio bụ ma be gweme anụ hne a zi, ma anụ menu be kpa be neemenu anụ. ¹⁸ Ọ bụru oma o gweru mkpoma anụ neeme nhne bụru oma ige obula, ọ bụo nga me nū anụ zi kpoi. ¹⁹ Rumu takiri m, ele rime neeme m kwnornu be lele kpa rime neeme nyerinya noomu nnwo. M zi m nū nhne igbugbu ka tem oyiyi Karaịsi ziri nū rime anụ. ²⁰ Ọ kanu m mma ọ bụru nū me nū anụ zi kitna, m znernu m amahia kpa me znernu obita onu kwunu anụ oka. Kwnornu nū mkpoma naala m mini hne anụ zi.

Haga nū Sera

²¹ Anụ kanu m, anụ ele noopio ọ zi nū mkpururu iwu, anụ máa nhne iwu wam kwuru? ²² Kwnornu nū be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa nū Ebereham nwernu rumu rukna lawuru, nnwerne ohi murnu otu, nnwerne ke bụo ohi murnu ke berere. ²³ Nnwọ ke nnwerne ohi murnu bụ ke ọ murnu kpa be murnu ele berere. Kovu nnwo ke nnwerne ke bụo ohi murnu bụ nnwo Chiokike kweru mkwna a.

²⁴ Ka bụ nhne oma atụ, ele rinya lawuru ka bụ ogha-njo-ehni lawuru. Otu bụ Haga, ke hi nū rugwu Sajna, nye rumu a bụ ele ohi. ²⁵ Haga nū lele rugwu Sajna ke zi nū Arebia, ọ nū kwno lele eli Jeruselem tna, ke ya nū kpakara rumu a bụ ohi nū mkpururu iwu. ²⁶ Kovu Jeruselem ke zi n'olu bụo ohi, ọ bụ nne

aj. ²⁷ Kwnornu nū be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, “Nwudna, ji nyerinya ke nwée nnwo, ji nye múge nnwo, gweru okne nkoli siwama lulo, mkpoma sọ i n'ọnu, ji nye rime nnwo mélele, kwnornu nū nyerinya ke be ghasaru jeenwe agida rumu, kakwo nyerinya ke nwernu nzi.”

²⁸ Kitna, rumu nda m, lele Aziki, anụ bụ rumu Chiokike kweru nū mkwna. ²⁹ N'ige wam, nnwo wam be murnu lele kpa be murnu ele berere kpaknaru nnwo wam be murnu hite nū rikne Enine ehni. Ọ zi koriri kpa kitna.

³⁰ Kovu kịni bụ nhne okwukwo nsọ kwuru? “Chihala ohi nyerinya wam nū nnwo a, kwnornu nū nnwo nnwerne ohi nū nnwo nnwerne ke bụo ohi jéeri otu mkpe.” ³¹ Ke bụ nū, rumu nda m, a bụo rumu nnwerne ohi, kovu a bụ rumu nnwerne ke bụo ohi.

5

A nwernu ehni aji nū rime Karaịsi

¹ Karaịsi mernu a nwernu ehni aji. Kam kpayarụ, anụ gwuzosi rikne, anụ kwé anụ bụru kwno ohi berere.

² Anụ bnote nsni, mawa Polu naakanu anụ, anụ kwé be kpa anụ nka, kwnornu nū anụ mee kpa, ọ zá mbnarna Karaịsi bnannu anụ rja rja. ³ Me kwu kwno a berere, nye obula ke kweru be kpa a nka jaabitari kpakara iwu. ⁴ Anụ ele noopio be nū Chiokike ziri n'udno hite n'iwu, anụ kewahalaru ehni anụ hne Karaịsi zi. Anụ zima n'oru Chiokike. ⁵ Kovu a neele anya nū aji nū Chiokike jaazi n'udno hite n'okwnata ovu. Ka bụ nhne a neese hite n'Enine. ⁶ Kwnornu nū rime Karaịsi Jizōsi, ọ zá nhne zi ichne nū oka nka nū okpáge nka, kovu okwnata ovu aji ke noonu ehni n'owhnun'anya bụ nhne zi mkpa.

7 Anụ neemekwa nkarị nụ mbom, nyele kpahieru anụ anya, kaa, anụ bnó nsnị nhne ezi oka nookwu? ⁸ Nhne nụ kpa híge n'aka nye wam sukwuru anụ. ⁹ “Nhne whụ brędi matị neeme kpakara brędi whụ owhu.” ¹⁰ M tųkwasiri m Nyenwe aị mkpoma nụ anụ jęekwe anya hie anụ, anụ mee nhne berere. Kọvu nye obula ke naakpakna anụ ęhni jeeri nhne o kpasiri, nye o masiri a o buru. ¹¹ Rụmu nda m, o buru nụ m zị koriri m neezni nụ okpa nka zị mkpa, kịni kpayaru be naakpakna m ęhni? O buru nụ m zị m nookwu nụ okpa nka zị mkpa, izi gbasiri ogba Karaịsi jọoburu rugwu okpobi ochi. ¹² O jaamasị m o buru nụ ele wam naakpakna anụ ęhni jọowhoga, mee ęhni be okiri badnụ.

¹³ Rụmu nda m, Chiokike sukwuru anụ buru ele nwernu ęhni be. Kọvu anụ kwękwadia o nwernu ęhni anụ mee, anụ mee nhne anọ-ęhni anụ noopio. Kọvu anụ gweru owhnun'anya znenu ibne anụ izi. ¹⁴ Kpakara nhne be nyernu n'iwu chikotaru risi n'otu nhne ka, “I jọowhnu nye agbatibi i n'anya, lele ęhni i.” ¹⁵ O buru nụ anụ jaazi naatagbu, nọdoka ibne anụ, anya dụ anụ ęli o zị anụ gbukwo ęhni anụ.

Anụ kweru Enine neęchi anụ

¹⁶ Nhne me naakaa bụ ka, anụ wuru budnu n'Enine, anụ jęemezu nhne anọ-ęhni noopio. ¹⁷ Kwnornu nụ nhne anọ-ęhni noopio neemegidne nhne Enine Chiokike noopio. Nhne Enine Chiokike noopio neemegidne nhne anọ-ęhni noopio. Be neemegidne ibne be, anụ gharu o mee nhne anụ noopio. ¹⁸ Kọvu, o buru nụ Enine noodu anụ, anụ zá nụ mkpururu iwu.

¹⁹ Ẹrnu ke anọ-ęhni whųyaru iwhne, ke bụ, ome oyi, ogba ikoro, nhne zila rịchna, ²⁰ okwa rẹnwu nụ

amusu, irno, olu ogwnu, okpa ichne ichne, okwno-awųwa, onuma, akanchni, obna otu, ²¹ owho-anya, okne manya, okne otne eri, nụ nhne nụ kpa. Ka bụ nhne ne nọdọ anụ aka nụ nsnị kịtna, lele kpa me dọru anụ nụ mbom, kaa nụ ele neeme nhne nụ kpa, jęekheja igwe n'ęli-eze Chiokike.

²² Kọvu mkpuru ke Enine neegweya bụ owhnun'anya, snarnima, udno, ndidi, ovu oma, oburu oma, okwesi okwnata mkpoma, ²³ ozi wọhnerne, badnu nwųkwaru ęhni a, o zá iwu ke megidnenu nhne nụ kpa. ²⁴ Ele ke Karaịsi Jizọsi bụ ele gweru anọ-ęhni be nụ nhne nọogwnu be kpogidne n'olu ogba. ²⁵ O buru nụ a zị budnu nụ rime Enine, ngwa ma a zne izne nụ rime Enine. ²⁶ Ngwa ma a gharu oknomokno, gharu naakpasu ibne aị ovu owe ęhni, gharu enwe owho-anya hne ibne aị zị.

6

A vurita ivu ibne aị

¹ Rụmu nda m, o buru nụ badnụ obula mee mmehie, anụ ele gwuzosiri rikne nụ rime enine gweru wọhnerne znikwata a nkarị. Anya dụ masị anụ ęli, o zị anụ dnabna n'ornurna. ² Anụ vurita ivu ibne anụ. O buru nụ anụ neeme kpam, anụ jeemezu iwu Karaịsi. ³ O buru nụ badnụ obula neechie nụ o bụ nhne nga o zá nhne o bụ, o nooduwu ęhni a. ⁴ Nye obula tule ęrnu a, ige wam, o jeenwe rikne mee oknomokno n'ęrnu a. O zá nye ji ęrnu a tų n'ęrnu nye berere, ⁵ kwnornu nụ nye obula jọornu ęrnu zịnu a.

⁶ Nye obula be znirni izi oma ke Karaịsi whnu nụ ya nụ nye znirni a nhne kehjaru nhne buru oma.

⁷ Anụ dúwhu ęhni anụ. Kwnornu nụ o zá nye jọokpoli Chiokike mg-baj. Mkpuru obula badnu kpasiri bụ nhne o jọoghoru. ⁸ Nye obula

ke kparụ mkpuru n'anọ-ẹhni a, jeehite n'anọ-ẹhni a ghọru ẹnwu, kọvu nye kparụ mkpuru n'Enine, jeehi n'Enine a ghọru bụdnu kwó okwo lele mkpuru.

⁹ Anụ kwékọ rikne gwụ anụ n'ome nhne bụru oma, kwnornu nụ ige vawa nga a jọghoru mkpuru, ọ bụru nụ rikne gwúge aị. ¹⁰ Kam kpayarụ, lele kpa a nwernu oghere, a ziri neemenu kpakara ele badnụ nhne bụru oma, ke kakwo, ele zị n'ezinụ-oro ke ọkwnata mkpoma.

Odo aka nụ nsị ipne-aznụ

¹¹ Kịtna, m ji m aka m naagba ọkwukwo izi. Le kpa mkpuru ọkwukwo me naagba hna ezi.

¹² Ele neeme oknomokno n'anọ-ẹhni bụ ele naakaa be kpa anụ nka. Ka bụ ma be gharụ ọ kpakna be ẹhni kwnornu ẹnwu n'ogba Karaịsi.

¹³ Ọ bụbedi be ele be kparụ nka zá naabita iwu. Be noopio be kpa anụ nka ma be mee oknomokno nụ nhne zị n'anọ-ẹhni anụ. ¹⁴ Chiokike kwékọ me mee oknomokno hne ọ bụo n'ogba Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, nye be kwnornu ẹhni a kpogidne ọwa n'ogba hne me zị, kpogidne masị m n'ogba hne ọwa zị. ¹⁵ Kwnornu nụ ọkpa nka nụ ọkpáge nka bụo nhne. Nhne bụ nhne bụ bụdnu ikne. ¹⁶ Udno nụ obirizi zinu kpakara ele noosno iwu ka nụ bụdnu be, be nụ kpakara ele bụ Izireli ke Chiokike.

¹⁷ Hite kịtna zne ruwhnu, ọ zá nye kpakna m ẹhni berere, kwnornu nụ m vu m n'ẹhni m ẹnya ke neegesi nụ m bụ m nye izi Jizọsi.

¹⁸ Rumu nda m, oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu enine anụ. Amịm.

**Okwukwo izi Pọlu
gbaznennu
Ele Efesosi
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Nu *Okwukwo izi Pọlu gbaznennu ele Efesosi*, o naakanu ogbako Chiokike nhne gbasiri olile anya be nwernu. Risi ikwu-ọnu Pọlu bu nu Karaishi nwurru enwu n'olu ogba ma o znohia ai hite nu mmehie. Kọvu nu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo, o daziri eli n'akarikwnunga Chiokike n'oligwe, hne o zi neechi ọwa. O jeechi masi ọwa ke vazne nu ruwhnu.

Karaishi mernu ele Ju nu ele buo ele Ju buru otu, kwnornu nu o kw-nadnarnu mkpo irno ke kewaru be (2:14). Ka neegesi nu Chiokike jeehite n'Enine a mee mkpoma ele Karaishi buru otu, mee be ziri n'udno n'esilawuru be, (4:3), ma ele Karaishi buru otu. Ka bu nhne zi mkpa n'okwukwo izi, ka mernu Pọlu gbaru a k'agida neegesi nu o buru oma ma ele Karaishi ziri n'otu. A nwernu otu Nyenwe ai, okwnata mkpoma ai bu otu, ọwuwu mini ai bu otu, ke neeme ele Karaishi gho otu ano-ehni.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1-2)

Karaishi nu ogbako a (1:3---3:21)

Budnu ikne hite nu Karaishi (4:1---6:20)

Ibekwu ipne-aznu (6:21-24)

Obekwu ikwu

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaishi Jizosi hite n'echiche Chiokike, naagbaznenu ele Chiokike ke zi n'Efesosi okwukwo, ele kwnagwu mkpoma nu Karaishi Jizosi.

² Oru nu udno ke hi n'aka Chiokike Nda ai nu Nyenwe ai Jizosi Karaishi dazinu anu.

Ngọzi ke enine

³ A notunu Chiokike nu Nda Nyenwe ai Jizosi Karaishi mmamma, nye jiri kpakara ngozi ke oligwe kesi ai n'enine nu rime Karaishi.

⁴ Chiokike beru osno horukwo ai ma a buru ele ke a kwnornu Karaishi, su o kpuru ọwa, ma a buru ele zi nsọ, ele nwée ọru nu ruwhnu a kwnornu ọwhnun'anya a. ⁵ O beru osno horu ai, o kwubnanya ai lele rumu a hite nu Jizosi Karaishi lele kpa o jiri masi a. ⁶ Ngwa ma a ja Chiokike kwnornu agida oru a ke o nyernu ai etekne hite nu Nnwọ a o whnurru n'anya. ⁷ Chiokike gbaharu ai hite n'ovnarna Karaishi wusiri, nu o gbaru mmehie ai kwnornu n'oru a zi agida, ⁸ bu ke o nyernu ai n'okwnamarna, ya nu akoniche nu oghohia a. ⁹ Chiokike mernu a mahia nhne miri emi ke echiche a lele kpa o jiri masi a hite nu Karaishi. O marnu mmuma ¹⁰ o mezu echiche a ka nga ige a duru. Ka bu ma o gwebnanya kpakara nhne zi n'oligwe n'owa n'otu nu mkpururu risi Karaishi.

¹¹ Chiokike horukwo ai ma a buru ele ke a nu rime Karaishi, hne o beru osno kpebi kpakara nhne lele kpa echiche a jiri zi. ¹² Chiokike mernu ka ma a znarni a kwnornu igwugwu a. A bu ele mbom neele anya Karaishi. ¹³ Anu bu masi ele Karaishi nga anu nurru ezi oka wam, ke bu izi oma ke oznohia anu. Anu kweru nhne anu nurru, Chiokike hniasiri anu iri Enine Nso nu anu bu ke a lele kpa o kweru mkwna. ¹⁴ Enine Nso wam zi nu rime ai, a maam nu Chiokike jeenyeriri ai kpakara nhne buru oma nga Chiokike jaagbahakwo ele ke a. N'ige wam, a jaaznarni Chiokike kwnornu igwugwu a.

Okpukpe Pọlu

¹⁵ Kam kpayaru, nga me nurru nhne gbasiri okwnata mkpoma anu nu Nyenwe ai Jizosi, ya nu ọwhnun'anya anu nwernu hne rumu

Chiokike zị, ¹⁶ m gwépuḡam aka nụ ọ tūnu Chiokike mmamma nụ risi anụ. M zị m neekpenu anụ okpukpe kpakara ige. ¹⁷ M naariasno Chiokike ke Nyenwe aị Jizōsi Karaịsi, Nda ke igwugwu, o mee anụ nwehịa enine akōnīche, kpumenu anụ ẹhni a ma anụ mahịa a nkari nkari. ¹⁸ M nōorio masị ma Chiokike kpume anya ke ovu anụ, ma anụ ghōhia olīle anya o nyernu ele o sukwuru, nū ẹkwnu ngōzi zị igwugwu o kweru ele ke a nū mkwna. ¹⁹ M nōorio masị ma anụ mahịa iknernema a ke nwée atụ bụ ke o nyernu aị ele kweru nū Karaịsi. Ọ bụ okne iknernema ka ²⁰ ke Chiokike jiri mee Karaịsi hi n'ẹnwu lizō, mee ọ daziri eli n'akarikwnunga Chiokike n'oligwe, ²¹ hne kakwo kpakara ọchichi nū rikne nū iknernema nū ele nwe. Rẹwhna a kakwo kpakara nhne ke nwernu rẹwhna, ọ bụo n'ige ka kpōi, kōvu n'ige ke jaava. ²² Chiokike bītaru kpakara nhne nū mkpururu ọchi Karaịsi, mee a ọ bụru risi kpakara nhne ma ọgbako Chiokike naahịa ngōzi. ²³ Ọgbako Chiokike bụ ẹhni Karaịsi, Karaịsi jihiaru n'ọgbako Chiokike. Karaịsi bụ nye mezuru kpakara nhne n'apna ọbula.

2

Hite n'ẹnwu bna nū bụdnu

¹ Nū mbōm, anū nū lele ele nwurnu ọnwu, ele be kewamarnū hne Chiokike zị kwnornu nū anū bnónē nsnị, mee nhne ojo. ² N'ige wam anū wuru bụdnu ojo lele ele zị n'owa. Anū snornu badnū ojo wam ke nēechi kpakara rēnwu ojo n'owa. Setani bụ rēnwu ojo wam ke nōornu ẹrnu nū mkpōma ele zá noobnonu Chiokike nsnị kītna. ³ Kpakara aị wuru bụdnu n'esilawuru be n'ige wheru ewhe lele kpa nhne nōogwnu anọ-ẹhni aị. A snornu ele berere mezu nhne echiche ojo aị

pioru, kam kpayaru, a bụru ele ke ovu owe ẹhni Chiokike dnakwasiri.

⁴ Kōvu Chiokike bụ nye obirizi k'agīda. Ọwhnūn'anya a zị agīda hne a zị. ⁵ Ọ bụ n'ezī nū a bụ ele nwurnu ọnwu nū rime mmehie, kōvu Chiokike mernu aị nū Karaịsi ziri bụdnu nga o mernu Karaịsi hi n'ẹnwu lizō. Chiokike znōhiaru anū kwnornu nū oru a. ⁶ Chiokike mernu a snornu Karaịsi hi n'ẹnwu lizō. O mee aị nū Karaịsi Jizōsi daziri ẹli nū hne kakwo n'oligwe. ⁷ Chiokike mernu ka ma kpakara ele badnū mahịa n'ige vazne nū ruwhnu ẹkwnu ke oru a ke nwée atụ ke o jiri ovu ọma a gesi aị nū rime Karaịsi Jizōsi. ⁸ Kwnornu nū Chiokike jiri oru a znōhia anū hite n'okwnata mkpōma nū Karaịsi. Ọ bụo kwnornu nhne ọbula ke anū mernu. Ọznōhia anū bụ nkesi hi n'aka Chiokike. ⁹ Ọ bụo ẹrnu ọma ọbula anū nwurnu, ọ zá nye jī a mee oknomokno. ¹⁰ A bụ ẹrnu aka Chiokike. Ọ kpuru aị ma aị nū Karaịsi Jizōsi ziri n'otu rnu ẹrnu ọma Chiokike beru ọsno kwabītanu aị.

A bụ otu nū Karaịsi

¹¹ Anū chenwanya nū mbōm anū ele bụo ele Ju hite nū ọmumu anū. Anū bụ ele ke ele Ju be kparū nka neeledna anya, nookwu anū ele be kpáge nka. Ọkpa nka bụ ke be jiri aka kpa n'anọ-ẹhni. ¹² N'ige wam, be kewamarnū anū hne Karaịsi zị, anū bụo ele Izireli, ke kpayaru, anū nwée igwe nū mkwna Chiokike kweru ọ znōhia Izireli. Anū wuru bụdnu n'owa ka lele ele nwée olīle anya, anū máa Chiokike nū mbōm. ¹³ Anū bụ ele be kewamarnū hne Chiokike zị nū mbōm, kōvu kītna, Chiokike mernu anū nū Karaịsi ziri n'otu, mee masị anū va nū ruwhnu a hite n'ovnarna Karaịsi wusiri kwnornu anū.

¹⁴ Karaịsi mernu udno ziri n'esilawuru ele Ju nū ele bụo ele Ju nga o mernu ele Ju nū ele bụo ele Ju otu badnū. O mernu ka nga

o jiri anọ-ẹhni a kwnadna mkpọ irno ke kewamarnu ele Ju nū ele bụo ele Ju. ¹⁵ Karaịsi luluru iwu ele Ju hite n'ẹnwu a ma o gweru ele Ju nū ele bụo Ju ele kweru mee otu badnū ikne, mee ma udno ziri n'esilawuru be. ¹⁶ Karaịsi mernu ele Ju nū ele bụo ele Ju nū Chiokike ziri n'udno hite n'ẹnwu ọ nwurnu n'olu ọgba, mee be buru otu badnū. Ka gwemernu irno n'esilawuru ele Ju nū ele bụo ele Ju. ¹⁷ Karaịsi varu zni anū izi ọma udno, anū ele bụo ele Ju nū aị ele Ju masị. ¹⁸ Hite nū Karaịsi, kpakara aị nwernu oghere o znekwunusi Chiokike Nda aị hite n'otu Enine.

¹⁹ Kam kpayarū, anū ele bụo ele Ju buma ele izne, kovu anū gholam rumu Chiokike nū ele ezinū-oro Chiokike. ²⁰ O wukwasiri anū lele ọro n'olu ntụ-eli ele izi nū ele ọwhnurninya, hne Karaịsi Jizōsi n'iwuru a bụ risi nsukala ọro. ²¹ Ya bụ ngalaba jigwu ọro n'otu, ọro wam noosopiya buru Ọro Nso be bitaru nso nyee Nyenwe aị. ²² Be wukotarū anū n'otu nū rime Karaịsi, ma anū buru Ọro Nso hne Enine Chiokike wu.

3

*Polu nye ẹnru
ele bụo ele Ju*

¹ Kam kpayarū, mawa Polu, m bụ m nye ikelu kwnornu Karaịsi Jizōsi nū kwnornu risi anū ele bụo ele Ju neekpenu Chiokike. ² N'ezi, anū nurnu nhne gbasiri kpa Chiokike nyernu m ẹnru o mee anū ele bụo ele Ju mahia oru a. ³ Chiokike mernu m mahia nhne miri emi ke badnū máa nū mbom, lele kpa me gbarū a n'okwukwo matị nū mbom.

⁴ Nga anū gwnurnu ka anū jowhnu nū Chiokike mernu m ghohia nhne miri emi gbasiri Karaịsi. ⁵ N'ige wheru ewhe, Chiokike kpumene ele badnū nhne ka, kovu kịna Enine Chiokike kpumennu a ele izi nū ele

ọwhnurninya ele ọ hohiaru. ⁶ Nhne miri emi wam bụ anū ele bụo ele Ju ele kweru nū ele Ju ele kweru ghoro otu anọ-ẹhni. Anū joosno masị ele Ju kehia nhne Chiokike kweru be nū mkwna hite nū Karaịsi Jizōsi kwnornu nū izi ọma.

⁷ Chiokike nyernu m ẹnru ke o zni izi ọma ka kwnornu ovu ọma a. O mernu ka hite nū rikne a nọrnū ẹnru nū rime m. ⁸ Ọ bụ n'ezị nū m kwésile m, kovu Chiokike nyernu m oru a n'esilawuru ele ke a, o zni anū ele bụo ele Ju izi ọma ke okne nhne gbasiri Karaịsi ke ele badnū nwée rikne ghohiali. ⁹ O nyee kwno m ẹnru o mee kpa ele badnū jaamahia kpa o jeeme nhne miri emi ka. Chiokike nye keru kpakara nhne kpusnirni nhne miri emi ka n'anya ele badnū agida ige wheru ewhe. ¹⁰ Echiche a bụ ma kpakara rikne ke nęchi ęchi n'oligwe mahia akoniche Chiokike ke hna ezi hite n'ogbako a.

¹¹ Ka bụ nhne Chiokike vu nū mkpoma sū ọ kpuru ọwa. Kịna, o mezuru a hite nū Karaịsi Jizōsi Nyenwe aị. ¹² Aị nū Karaịsi bụ otu, a kweru nū ya, kam kpayarū, a nwernu mkpoma siri rikne o zne nū ruwhnu Chiokike, ẹnwe ogwnu. ¹³ M naariasno anū, anū binko kwé rikne gwū anū kwnornu awhnūwhnu me naatanū anū, ke jeegweyanū anū igwugwu.

Karaịsi whnurnu aị n'anya

¹⁴ Kam kpayarū, me gwu mpnerne ọchi kpenu Chiokike Nda, ¹⁵ nye jiri kpakara ezi-nū-oro ke zị n'oligwe nū ọwa rẹwhna be. ¹⁶ M nọorio Chiokike ma o hite n'ekwnu ke ngozi a, nyee anū iknernema hite n'Enine a ma mkpoma anū si rikne, ¹⁷ ma Karaịsi hite n'okwnata ovu wuru nū rime mkpoma anū, ma anū gba ęgnugwnu, gwuzoru chim chim n'owhnnun'anya a. ¹⁸ M nọorio masị ma anū nū kpakara ele Chiokike mahia ọwhnnun'anya

Karaṣi nwernu hne a zī, kpa ọ hna nū rude, nū ologo a, nū kpa ọ hna n'olu, nū omimi a, ¹⁹ ma anū mahiā ọwhnūn'anya ka ke kakwo nhne badnū etekne nwernu rikne ghōhiali. M nọorio ma Chiokike mejihia anū nū kpakara nhne Chiokike bụ.

²⁰ A ja Chiokike, nye nwernu rikne o mee kakwo kpa a nwernu rikne rjọ mọbu rj hite nū ikn-ernema a ke nọornu ọnu nū rime a. ²¹ Ngwa ma a ọgbako Chiokike ele o mernu a nū Karaṣi Jizōsi buri otu, ja Chiokike hite n'otu ebiri dū n'ebiri berere, ọwa kwnurnu ọwa. Amj̄m.

4

A bụ otu nū rime Karaṣi

¹ Mawa, nye ikelu kwnornu Nyenwe a, naariasno anū, anū wu budi kwesiri ikwu Chiokike sukwuru anū. ² Nhne ọbula anū neeme, anū gweru ovu hieru ẹli nū ọzi wōhnerne nū ndidi naabnanya ibne anū kwnornu anū whnūnū ẹhni anū n'anya. ³ Anū gbalī ọ bīta ọzi n'otu ke Enine hite noowu n'udno n'esilawuru anū. ⁴ Ele Chiokike bụ otu anọ-ẹhni, a nahiaru otu Enine, lele kpa Chiokike sukwuru anū n'otu olile anya. ⁵ A nwernu otu Nyenwe a, ọkwnata mkpoma a bụ otu, ọwuwu mini a bụ otu. ⁶ A neekpenu otu Chiokike bụ Nda kpakara badnū, nye nēchi kpakara badnū, ọ nọornu ọnu hite nū kpakara badnū, nye zī nū rime kpakara badnū.

⁷ Karaṣi nyernu nye ọbula nū rime a rikne ọ rnu ọnu lele kpa o kpebiri a. ⁸ Lele kpa be gbarū a n'ọkwukwo nsọ,

“Nga ọ larū olu,

ọ dōru agida ele irno a n'ohi, be snornu a n'aznū,

o nyee ele badnū nkesi.”

⁹ K̄ni bụ n'ọkwukwo nsọ kwuru nū ọ larū n'olu? Ọ bụ nū Karaṣi

beru ọsno hiedna n'owa ka. ¹⁰ Nye wam hiednarnū n'owa bụ masi nye larū hne kakwo n'olu n'oligwe, ma o jihia kpakara nhne. ¹¹ Karaṣi bụ nye wam, nye nyernu ele badnū rikne ọ rnu ọnu, mernu agwna badnū ele izi, ele berere ele ọwhnurninya, ele berere ele naagaghari nọkpo okwo izi ọma, ele berere ele nọoznu atnurnu nū ele neezni nhne. ¹² O mernu ka ma o jiknurnu ele Chiokike ma be rnūnu a ọnu, ma ọgbako Chiokike nooso, gwuzosi rikne, ¹³ tem a dū n'ọzi n'otu ke ọkwnata ovu, nū ọ mahia Nnwọ Chiokike, ma a buri ele sozuru nū badnū, ele duru nū nhne ọtutu ke zuru ozu nū rime Karaṣi.

¹⁴ Ige wam a jōobuma rumu takiri. Ele aghigho nū ele nooduwu ele badnū jēgweru iznizni aghalaghala ọbula ruwhere noovughari duwuh a, lele kpa abaka-mini nū ruwhere noovughari ọgbo n'olu mini. ¹⁵ Tnūnuma, a gweru ọwhnūn'anya nookwu ezi ọka, ma a nooso lele Karaṣi Nyenwe a nū nhne ọbula. ¹⁶ Karaṣi neeknekota ele ke a n'otu, lele kpa ruknani jikotaru kpakara nhne zī n'ehni badnū n'otu. Ọ buri nhne ọbula zī n'ehni nọornu ọnu a, kpakara ẹhni jōoburu nhne gwuzosiri rikne n'ọwhnūn'anya.

Budi ikne nū rime Karaṣi

¹⁷ Kam kpayarū, m ji m rēwhna Nyenwe a nōodo anū aka nū nsni, anū wuma budi lele ele máa Chiokike, hite n'ori ori ke nwée mbnarna. ¹⁸ Ele ka nwée rikne ọ ghōhia nhne gbasiri Chiokike. Be kewamarnū be hne Chiokike zī kwnornu nū be máa Chiokike, be bụ ele risi rikne. ¹⁹ Iwhnerne o mee nhne b̄o ọma tū be. Be bụ ele neeme nhne ọjo ke gwnūnū be, ma be neeme nhne s̄o ize n'anya lele kpa ọ nọogwnusi be rikne.

20 Kòvu kị búo nhne anụ mụhiaru gbasiri Karaịsi. 21 N'ezi, anụ nurnu nhne gbasiri a, be znirni anụ ezi ọka zị nụ Jizosi. 22 Be znirni anụ sigbasi budnu ọknani wam anụ noowu. Badnu ọknani wam neeji kpakara nhne noogwnu anụ nooduwu anụ, noolulu masi budnu anụ. 23 Kịtna, anụ gharu Chiokike ma ọ gbanwo echiche anụ. 24 Anụ wuru budnu ikne ke Chiokike nyernu anụ, ma anụ buru ele ke Chiokike, ele mee mma, ele zị masi nsọ n'ezi.

25 Kam kpayaru, anụ gháma aghalaghala, nye ọbula kwunu ibne a ezi ọka, kwnornu nụ a nụ lele nhne zị n'otu ẹhni. 26 Ọ buru nụ ovu we anụ ẹhni, anụ mékọ mmehie, anụ kwéko ovu owe ẹhni anụ daziri tem ẹnam dna. 27 Anụ nyéko Ekwensu oghere nụ budnu anụ ọ rnawhu anụ. 28 Nye buznu znúma buznu, o gweru aka a rnụ ẹnu kwesiri ma o yinu ele zị nụ mkpa aka.

29 Anụ kwé ọka búo ọma hi n'onu anụ whuya, kovu anụ kwu ọka buru ọma ke jeeme badnu gwuzosi rikne n'okwnata mkpoma a. Ige ọbula, anụ kwu nhne buru ọma nụ nsni ele badnu ma be wulizọ be olu lele ọro. 30 Anụ mée Enine Nsọ Chiokike ovu owe ẹhni, bu ke Chiokike jiri hñasi anụ iri nụ anụ bu ke a tem du n'ige anụ jeenwernukwo ẹhni anụ. 31 Anụ gweme kpakara mkpoma nlulu, nụ onuma, nụ ovu owe ẹhni, ya nụ ọlu ogwnu nụ okaja nụ irno mkpoma. 32 Kovu anụ nwe ovu ọma, whnụ ibne anụ n'anya, naagarunu ibne anụ lele kpa Chiokike gbarunu anụ kwnornu Karaịsi.

5

1 Lele rumu Chiokike whnurnu n'anya, anụ wu budnu lele Chiokike. 2 Anụ wuru budnu ọwhnun'anya, lele kpa Karaịsi whnurnu aị n'anya, gweru budnu a kwanu Chiokike arịohna ke nwernu ẹknarna ọma kwnornu aị.

3 Anụ kwé be whnụ ewhere, mọbu nhne zila rịchna, mọbu anya-kwu n'esilawuru anụ. Nhne ele ka kwésile ele Chiokike zị nsọ. 4 Anụ kwú ọka tų iwhnerne, mọbu ọka iwhnirniwhno, mọbu ọka bnána nụ nhne, ke kwésile, tñnuma, anụ tñnu Chiokike mmamma. 5 Kwnornu nụ anụ magwu nụ ọ zá nye naagba ewhere, mọbu nye zila rịchna, mọbu nye anya-kwu, ke nụ lele ọkwa renwu, nwernu igwe nụ nhne ọma ke ẹli-eze Karaịsi nụ Chiokike.

6 Anụ kwéko badnu ọbula gweru ọka etekne rnawhu anụ. Chiokike jaata ele zá noobnonu a nsni awhnūwhnu kwnornu nụ nhne nụ kpa. 7 Kam kpayaru, anụ nụ ele nụ kpa méko nhne.

8 Anụ zị n'ochichiri nụ mbom, kovu kịtna anụ bnarnu n'iwhne Nyenwe aị, anụ wu budnu kwesiri ele zị n'iwhne. 9 Ele zị n'iwhne naami mkpuru ọma ke ovu ọma, ome mma nụ ezi ọka. 10 Anụ piohja, neeme masi nhne jaakpasu Nyenwe aị ovu ọso n'onu. 11 Anụ snó ẹnu ochichiri ke nwernu mkpuru bnáge nụ nhne kekọ nhne, kovu anụ bigbo be, ma nhne ojo be mernu whuya iwhne. 12 Kwnornu nụ ọ nọtụ iwhnerne o kwu nhne ele zá noobnonu Chiokike nsni neeme nụ mgwugwa. 13 Kovu iwhne jeeme kpakara nhne whuya iwhne. 14 Kwnornu nhne ọbula ke iwhne kpumernu búma nhne zị nụ mgwugwa. Kam kpayaru, be karu, "Tnenya, jị nye neezni anyarna, jị nye nụ lele nye nwurnu ọnwu, lizọ, Karaịsi jomukwasi i iwhne a."

15 Anya du anụ ẹli kpa anụ noowu budnu anụ. Anụ wú budnu lele ele iwhnirniwhno, kovu lele ele nwernu akoniche. 16 Anụ gweru oghere ọbula anụ nwernu rnụ ẹnu ọma, kwnornu nụ ele badnu noonu ẹnu ojo k'agida n'ige ka. 17 Anụ búo ele iwhnirniwhno, tñnuma,

anụ yisi ẹhni piohja, neeme masi nhne Nyenwe aị pioru. ¹⁸ Anụ nwọ manya ke naabna n'anya, ke joolulu bụdnu anụ. Tnụnuma, anụ gharu Enine Chiokike ma o mejihja ovu anụ. ¹⁹ Anụ gweru eri oma, eri ọznarni nụ eri mkpoma ọso n'ọnu kanu ibne anụ oka, gweru kpakara mkpoma anụ gwnunu Nyenwe aị eri, ²⁰ nọtunu Chiokike bụ Nda mmamma ige obula kwnornu kpakara nhne nụ rẹwhna Nyenwe aị Jizōsi Karaịsi. ²¹ Ele Chiokike bita ẹhni be nụ mkpururu ibne anụ kwnornu nụ anụ nọsobisinu Nyenwe aị Karaịsi.

Nzi nụ nnwerne

²² Ele bụ nnwerne anụ bita ẹhni anụ nụ mkpururu nzi anụ lele nụ anụ bitaru ẹhni anụ nụ mkpururu Nyenwe aị. ²³ Kwnornu nụ nzi bụ risi nnwerne lele kpa Karaịsi bụ risi ogbako Chiokike. Ogbako Chiokike nụ lele anọ-ẹhni Karaịsi. Karaịsi bụ Nye Ọznohia ogbako a. ²⁴ Lele kpa ogbako Chiokike zị nụ mkpururu Karaịsi, kpm masi, nnwerne obula bita ẹhni a nụ mkpururu nzi a nụ kpakara nhne.

²⁵ Ele bụ nzi, anụ whnụ nnwerne anụ n'anya lele kpa Karaịsi whnurnu ogbako a n'anya nwu kwnornu a, ²⁶ ma o mee a ọ ziri nsọ, o gweruru ikwu-ọnu Chiokike nụ mini snu a, mee a, ọ ziri richna. ²⁷ Karaịsi mernu ka ma o chetenu ogbako wam n'ẹhni a, lele nhne zị igwugwu, nwée rune, mọbu ruwhnu doliri odili, mọbu nhne ojo berere, tnụnuma, ogbako ke zị nsọ, ke nwée ọtna. ²⁸ Kpm masi, nzi kwesiri ọ whnụ nnwerne a n'anya lele kpa ọ whnurnu ẹhni a. Nye obula ke whnurnu nnwerne a n'anya whnurnu ẹhni a n'anya. ²⁹ Ọ zá badnụ obula ke snornu ẹhni a irno, kovu o nọoznu, neelekwa ẹhni a anya nkari. Ọ bụ masi kpa Karaịsi neelekwa ogbako Chiokike, ³⁰ a bụ nhne zị n'ẹhni Karaịsi. ³¹ Kam

kpayarụ, nyerukna jaagharu nda a nụ nne a, takwnusi n'ẹhni nnwerne a, be lawuru ghọ otu badnụ. ³² Ka bụ nhne miri emi k'agida, kovu m nookwu gbasiri Karaịsi nụ ogbako Chiokike. ³³ Nyerukna obula n'esilawuru anụ, whnụ nụ o whnurnu nnwerne a n'anya lele kpa ọ whnurnu ẹhni a, nnwerne masi, whnụ nụ ọ nọoso nzi a anya.

6

Rumu takiri nụ ele murnu be

¹ Rumu takiri, anụ noobnonu ele murnu anụ nsni lele kpa Nyenwe aị pioru, kwnornu nụ ọ buru oma o mee kpm. ² Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, "Sobisinu nda i nụ nne i." Ke bụ nhne mbom ke Chiokike nyernu n'iwu ke nwernu mkwna. ³ I mee kpm, nhne jaagwanu i nkari, ma i ziri bụdnu ogologo n'owa. ⁴ Ele bụ nda, anụ mee nhne jaakpasu rumu anụ ovu owe ẹhni. Tnụnuma, anụ gweru ikwu-ọnu Chiokike nọoznu, neezni be.

Ele ọhi nụ ele nwe be

⁵ Ele ọhi, anụ noobnonu ele nwe anụ nsni, anụ sọ be anya, nọtu ogwnu be. Anụ gweru mkpoma anụ neeme a lele anụ neemenu a Karaịsi. ⁶ Anụ bnonu be nsni, ọ bụo ke anya nọowhnu kpọi lele ele neeme nhne naamasị badnụ, kovu noobnonu be nsni lele ele ọhi Karaịsi, ele neeme nhne Chiokike pioru hite nụ mkpoma anụ. ⁷ Anụ gweru ovu oma nọornu ẹrnu lele nụ anụ bụ ọhi Nyenwe aị, bụo ke badnụ. ⁸ Kwnornu nụ anụ magwu nụ Nyenwe aị jookwu nye obula ogwo ẹrnu oma a, ma ọhi mọbu nye bụo ọhi.

⁹ Kpm masi, anụ ele nwe ọhi, anụ mee masi ele ọhi anụ kpm. Anụ kpási be ogwnu, hne anụ mahiaru nụ Nyenwe anụ nụ be zị n'oligwe. Ọ zá neele badnụ anya nụ ruwhnu.

Mgwna ọgwnu Chiokike

¹⁰ Ka bụ ọka ipne-aznụ m, anụ gbasị rikne nụ Nyenwe aị nụ okne iknerna ke a. ¹¹ Anụ woru kpakara mgwna ọgwnu Chiokike nyernu anụ, ma anụ nwernu rikne o gwuzogidne kpakara nhne ke Ekwensu neeziya. ¹² Kwnornu nụ a zá nọolu ọgwnu megidne ele badnụ etekne. Kọvu a nọolu ọgwnu megidne kpakara ele ọchichi, megidne kpakara rikne, megidne kpakara ele nwe ọwa ke ọchichiri ka, megidne ele rẹnwu ojo ke zị n'olu. ¹³ Kam kpayaru, anụ woru kpakara mgwna ọgwnu Chiokike nyernu anụ ma anụ nwernu rikne o gwuzo n'ọbochi ojo, nga anụ mezuru kpakara nhne, o gwuzoru chīm chīm.

¹⁴ Anụ jiknernu ọ lụ ọgwnu, anụ suru ezi ọka n'ikwnu anụ ke nụ lele aịnị. Anụ woru ome mma ke nụ lele mbno nụ mkpọma anụ. ¹⁵ Anụ gweru masị ojiknernu ọ kpọ okwo izi ọma ke udno woru n'ọchi lele okoro-ọchi. ¹⁶ Tụkwasi n'olu ka, anụ gweru ọkwnata mkpọma nụ Chiokike ke nụ lele ekpeke anụ jeeji mesni kpakara mkpakwụ bẹkwnu ke Ekwensu naagba megidne anụ. ¹⁷ Anụ kpuru ọznohia nụ risi anụ ke nụ lele okpu-ọgwnu. Anụ gweru ama-ọgwnu ke Enine neenye, ama-ọgwnu wam bụ ikwu-ọnu Chiokike. ¹⁸ Anụ neekpe okpukpe lele kpa Enine noodu anụ ige ọbula n'ọnodi ọbula. Anụ neese nse kpa anụ neekpe okpukpe, anụ gwuzosi rikne kpa anụ neekpenu kpakara ele Chiokike okpukpe.

¹⁹ Anụ neekpenu m okpukpe masị ma Chiokike nyee m ikwu-ọnu ke me kwesiri o kwu ige ọbula me kpumernu ọnu m, ma m gweru ọnu rikne mee ele badnụ mahija nhne miri emi ke izi ọma, ²⁰ ke me bụ nye izi a n'oro ikelu. Anụ kpenu m okpukpe ma m kpọ m okwo izi ọma énwé ọgwnu lele kpa me kwesiri.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

²¹ Taijikosi bụ nnwọ nda aị a whnurnu n'anya nye be kwesiri ọ kwnata mkpọma n'ernu Nyenwe aị jaakanu anụ kpakara nhne gbasiri m, ma anụ mahija kpa me nụ, nụ nhne me neeme. ²² Ka bụ nhne me kwno neeziyanu anụ ya, ma anụ mahija kpa a nụ, ma ọ kasi anụ mkpọma.

²³ Udno ke Chiokike Nda aị nụ Nyenwe aị Jizosi Karaịsi dazinu ele kweru nụ Karaịsi, o mee anụ whnụ ibne anụ n'anya kpa anụ naakwnata mkpọma nụ Karaịsi. ²⁴ Oru ke Chiokike dazinu kpakara ele whnurnu Nyenwe aị Jizosi Karaịsi n'anya n'ezi.

Okwukwo izi Pòlu gbaznenu Ele Filipaj

Nhne gbasiri okwukwo izi ka

Pòlu gbarù okwukwo izi ka nga o zi n'ikelu nòotunu ogbako Chiokike ke zi nù Filipaj mmamma kwnornu nkesi nù okpukpe be. Ogbako Chiokike ke zi nù Filipaj bù ogbako mbòm Pòlu miteru n'èli ele Iropu. O kannù ele Karaìsi zi nù Filipaj nù be kwesiri o ta awhnùwhnu lele kpa Karaìsi tarù, nù kpa Pòlu naata awhnùwhnu ige wam. O bùru kpm, ele Filipaj gweru a lele ngòzi be nahìaru hite n'òkwnata mkpòma be nwernu nù Karaìsi.

Agwna ele zi nù Filipaj nookwu nù ele badnù kwesiri o bíta Iwu Mozizi, o búo kpm, nù be nwée òznohia. Pòlu kanù be neeze ele nù lele nkíta (3:2-11). Snarnìma nù ovu oso n'ònu jihìaru okwukwo izi ka, kwnornu nù Pòlu m̀hiaru kpa o gweru ònodi òbula o whnùru òhni a mee nhne bùru òma. Ovu sòru a n'ònu k'agìda kpa o chenwan-yarnù ovu òma ogbako Chiokike zi nù Filipaj gesiri a. Pòlu kaa nù ele ke Chiokike kwesiri o wu n'udno, neeche echiche lele kpa Karaìsi neeche.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nù okpukpe (1:1-11)

Nhne budnu bunu Pòlu (1:12-30)

Nhne atù ke Karaìsi (2:1-18)

Nhne gbasiri Timoti nù Epafroditi (2:19-30)

Ele Chiokike nabnanyarnù (3:1--4:9)

Pòlu nòotnu ele Filipaj mmamma (4:10-20)

Obekwu ikwu ipne-aznù (4:21-23)

¹ Pòlu nù Timoti, ele izi Jizòsi Karaìsi, naagbaznenu kpakara

rùmu Chiokike ke zi nù Karaìsi Jizòsi ele wu nù Filipaj, be nù ele neelekòta be, nù ele èrnu okwukwo. ² Oru nù udno ke hi n'aka Chiokike Nda aì nù Nyenwe aì Jizòsi Karaìsi dazìnu anù.

Okpukpe nù otu mmamma

³ M nòotunu Chiokike mmamma ige òbula me chenwanyarnù anù.

⁴ M ji m snarnìma neekpenu kpakara anù okpukpe ige òbula

⁵ kwnornu nù me nù anu bù ele èrnu n'izi òma hite n'òbochi mbòm tem dù kítna. ⁶ M kwnatarù m ovu nù ka, nù nye wam ke panìzoru èrnu òma nù rime anù, jòornuzu èrnu wam tem dù n'òbochi Karaìsi Jizòsi jaava.

⁷ O kwesiri me vuru nhne ka nù mkpòma gbasiri anù, hne anù zi nù ovu m, ma m zi m n'ikelu, ma m zi naagbanù izi òma akebne, m̀bu naakwnagidne a, kpakara anù neekehìa igwe n'oru Chiokike nyernu m. ⁸ Chiokike bù nye akebne m, kpa o nòogwnu m o whnù anù anya hite n'òwhnun'anya Karaìsi Jizòsi.

⁹ Ka bù okpukpe m, ma òwhnun'anya anù n'èhni ibne anù naaba aba, hite nhne òmuma nù òghohia, ¹⁰ ma anù nwernu rikne o mahìa nhne ke kakwo mma, ma anù zìri snam, nwée òtna tem dù n'òbochi Karaìsi jaava. ¹¹ Mkpùru ke ome mma ke hi nù Jizòsi Karaìsi va jihìa nù rime anù, ma igwugwu nù òznarni bùru ke Chiokike.

Ikelu Pòlu mernu izi òma gbasia

¹² Rùmu nda m, m pioru ma anù mahìa nù nhne òbula ke dnakwasiri m, mernu izi òma gbasia. ¹³ Kpakara ele nse zi n'òro eze nù kpakara ele berere mahìaru nù m zi m n'ikelu kwnornu Karaìsi.

¹⁴ Ikelu be t̀ru m mernu ele kakwo n'esilawùru rùmu nda aì nù Nyenwe aì nwé ònu rikne o kwu ikwu-ònu Chiokike n'ovu siri rikne, be nwée ogwnu.

¹⁵ Ọ bụ n'ezi nụ agwna be nọokpo okwo izi ọma n'owho-anya nụ omegidne, kọvu ele berere nọokpo okwo izi ọma Karaịsi kwnornu ovu ọma. ¹⁶ Ele ipne-aznụ neeme kpam n'owhnun'anya, kwnornu nụ be magwụ nụ m zị m hna kwnornu izi ọma. ¹⁷ Ele ke mbom nọokpo okwo Karaịsi kwnornu nhne be jeerihia nụ rime a, ọ bụo n'ezi ọka, ma be mee nhne joogbu m igbugbu kpa me zị n'ikelu. ¹⁸ Kịni mee? Ma be kpọru okwo izi ọma n'ezi ọka mọbu n'aghigbo, nhne zị mkpa bụ be nọokpo okwo Karaịsi. Ka bụ risi nhne me kwno nnonwudna.

M jaazikoriri nnonwudna. ¹⁹ M maam nụ kpa anụ neekpenu m okpukpe, hite n'oyi aka ke Enine Jizọsi Karaịsi, kpakara nhne dnakwasiri m jọoburu nhne jeeme m whuya n'ikelu. ²⁰ Ka bụ nụ olile anya m siri rikne, nụ iwhnerne jọtutu m n'apna ọbula, kọvu m jeenwe ovu siri rikne ma kịtna ma ige ọbula nụ be jeegwelizọ Karaịsi olu n'ehni m, hite nụ bụdnu mọbu n'ẹnwu. ²¹ Kwnornu nụ kpa me zị bụdnu, m bụ m ke Karaịsi, me nwụ, ọ bụ mbnarna. ²² Ọ bụru me ziri bụdnu n'anọ-ehni, ọ jọoburu ẹnu ke jaamị mkpuru. Ndaa ke me jeegweru? M máam ke ka mma. ²³ Nhne lawuru ka zị nọdoka m, ọ nọogwnu m me la ma me nụ Karaịsi daziri, bụ ke kakwo mma. ²⁴ Kọvu ọ zị mkpa me daziri bụdnu kwnornu anụ. ²⁵ Ka dnornu m anya, m magwụ m nụ m jaadaziri, me nụ anụ jaazigidne, ma anụ so oso, nwe snarnịma n'okwnata ovu anụ. ²⁶ Ka bụ me nụ anụ ziri, ovu oso n'onu anụ nụ rime Karaịsi jaazị agida kwnornu m.

²⁷ Nhne nụ nhne ọbula mene, anụ wu bụdnu ke kwesiri izi ọma Karaịsi. Me va ọ whnụ anụ mọbu m váge m, mọbu m nurnu m nhne gbasiri anụ hne me zị, m jaamahia nụ anụ gwuzosiri rikne n'otu enine, nọolu ọgwnu lele otu badnụ

kwnornu ọkwnata ovu ke izi ọma. ²⁸ Anụ kwé ele neemegidne anụ kpasi anụ ogwnu n'apna ọbula. Ka jọobu nhne jeegesi be nụ Chiokike joolulu be, kọvu Chiokike jọoznohia anụ. ²⁹ Kwnornu nụ Chiokike nyernu anụ oghere, ọ bụo o kweru nụ Karaịsi kpọi, kọvu ọ tanụ a awhnụwhnu. ³⁰ Me nụ anụ nọolu otu ọgwnu. Anụ whnurnu kpa me luru ọgwnu wam n'ige wheru ewhe, kịtna anụ nnonu nụ m zị koriri m naagba ọtna.

2

Badnụ ogwedna ẹhni a ẹli

¹ Ọ bụru nụ ọgba inwe zinu aị nụ Karaịsi, ọ bụru nụ ọsnuta mkpoma hite n'owhnun'anya a, ọ bụru nụ omekorita zị n'Enine Nso, ọ bụru nụ ovu ọma ọbula nụ obirizi, ² anụ mee ma ovu oso n'onu m zu ozu, anụ nwe otu echiche, otu ọwhnun'anya, anụ ziri n'otu enine nụ echiche. ³ Ọ zá nye ọbula mee nhne kwnornu nhne o jeenwehia mọbu ovu ojo, kọvu hite nụ badnụ ogwedna ẹhni ẹli, nye ọbula kweru nụ nye berere ka a mma. ⁴ Ọ zá nye ọbula ke lebna anya nụ nhne ke a kpọi, kọvu nụ nhne gbasiri ele berere.

⁵ Nye ọbula nwe ovu ke Karaịsi Jizọsi.

⁶ Nye, ọ bụ n'ezi nụ ọ bụ Chiokike méné a lele nhne anya rikne nụ ya nụ Chiokike hna.

⁷ Ọ sịgbasiri kpakara nhne o nwnernu,
o gweru ọnodi ke nnwọ izi,
be mee a lele badnụ etekne.

⁸ Ọ whuya iwhne lele badnụ etekne,
o gwedna ẹhni a ẹli,

o bno nsị dū n'ẹnwu,
bū ẹnwu ke olu ọgba.

⁹ Kam kpayarū, Chiokike jiri gwelizọ a olu kakwo kpakara nhne,
nyega a rẹwhna ke kakwo kpakara rẹwhna,

10 ke bu nu rewhna Jizosi kpakara mpnerne ochi joogbu, nhne ke zi n'oligwe, ma n'owa, ma nu mkpururu owa,
 11 kpakara riro jookwuhia nu Jizosi Karaisi bu Nyenwe ai, ma be nyee Chiokike Nda igwugwu.

Noonwu lele mbọ

12 Kam kpayaru, ele me whnurnu n'anya, anu noobno nsnj lele kpa anu neeme, o buo nu ruwhnu m kpoi, ke kakwo, nga me zila ndundu. Anu gweru ogwnu nu oznu biri biri rnuhia oznohia anu.
 13 Kwnornu nu o bu Chiokike nye nornu ernu nu rime anu, nye neeme anu kweru hite nu mkpoma anu, neeme nhne lele kpa echiche a jiri zi.

14 Kpa anu neeme kpakara nhne, anu gweme otamu nu agirigo, 15 ma anu buru ele nwée otna, ele zi snam, rumu Chiokike ele nwée oru nu rime ebiri ele ojo ka hiri aghi, hne anu noonwu lele mbọ n'owa. 16 Anu jikwaru ikwu-onu ke budnu ka aka rikne, ma m gweru m anu mee oknomokno n'obochi Karaisi, ke jeegesi nu m gbage m eso etekne, mọbu o dogbu ehni m n'ernu buo nhne etekne. 17 O bubedi nu be jowusi onarna budnu m lele arjohna manya n'omezu arjohna, lele kpa ernu okwnata ovu anu bu arjohna anu kwannu Chiokike, ovu nọoso m n'onu, m sno m anu nonwudna. 18 Anu n'iwuhuru anu snornu m nwe ovu oso n'onu nu onwudna.

Nhne gbasiri Timoti nu Epafroditusi

19 M neele anya nu Nyenwe ai jeekwe me ziyanu anu Timoti ige matj, ma ovu so m n'onu nga me jonu izi gbasiri anu. 20 M nwée m nye berere nu lele ya, nye nhne gbasiri anu neemetu nu mkpoma n'ezi. 21 Kwnornu nu nye obula neele anya nu nhne ke a, o buo ke

Karaisi Jizosi. 22 Kovu anu magwu nu Timoti gesiri ehni a lele nnwo nu nda a, o znenu m izi, snornu m rnu ernu izi oma. 23 M neele anya nu m jeeziya a ige matj kpa nhne jaaganu hna me zi. 24 M kwnataru m Chiokike ovu nu me n'iwuhuru m jaava whnu anu ige matj.

25 Kovu m whnurnu m nu o buru oma me zihnahie Epafroditusi, nnwo nda m, nu nye ernu nu nye ogwnu ibne m, nye bu masi nye izi anu, nye anu ziyannu m o lebna anya nu mkpa naakpa m. 26 O noogwnusi a rikne o whnu anu anya, kwnornu nu anu nurnu nu o riaru ehni igbugbu. 27 N'ezi, o riaru ehni igbugbu, o gwnarnu matj o nwu. Kovu Chiokike donnu a obirizi, o buo ya kpoi, kovu ma me, o zi me nwe nhne igbugbu n'olu nhne igbugbu. 28 Kam kpayaru, ovu nọoso m n'onu k'agida o ziya a. Nga anu jowwhnu a, ovu jọoso anu n'onu, mkpoma jala m mini berere. 29 Anu gweru okne ovu oso n'onu nabnanya a nu rewhna Nyenwe ai, anu so ele nu lele ya anya k'agida. 30 Kwnornu nu o gwnarnu matj o nwu nu ernu Karaisi. O gweru budnu a n'aka a nornu ernu kpa anu nwée rikne rnu.

3

Ezi ome mma

1 N'ipne-aznu, rumu nda m, anu nwudna onwudna nu Nyenwe ai. O za noogbu m igbugbu o gbanu anu otu nhne ka berere, ka bu ma o bunu anu oma.

2 Anu neezeru ehni anu kwnornu rumu nkita, ele aruru-eli wam, ele noogbuja ano-ehni. 3 Kwnornu nu ai ele be kparu nka n'ezi, bu ele neekpenu Chiokike hite n'Enine a, ele ji Karaisi Jizosi naanya risi, ele za notukwasi ano-ehni mkpoma.

4 O bu n'ezi nu m nwernu m nhne nu lele ka me ji notukwasi mkpoma. O buru nu badnu obula nwernu

nhne o jiri tukwasi mkpoma n'ano-ehni, m nwernu m karukwo. ⁵ Be kparu m nka nga me gbaru n'obochi esato, nye Izireli, nye avnurnu Benjamini, m bu m nye Hiburu n'ezi. Nu nhne gbasiri iwu, m bu m nye Farisi, ⁶ nye nwernu bekwnu nu mkpoma, naakpakna ogbako Chiokike ehni. Nu nhne gbasiri ome mma ke hi n'iwu, m nwée m otna.

⁷ Kovu kpakara nhne ke bnannu m iru, bu nhne me gwnurnu nu nhne etekne kwnornu Karaishi. ⁸ Owe! M gwnurnu m kpakara nhne lele nhne etekne ma m mahia m nhne ke kakwo bu o mahia Karaishi Jizosi Nyenwe m, nye me kwnornu nu a whu mwhu kpakara nhne. M gwnurnu m be lele nhne bnana nu nhne ma m rihia m Karaishi nu iru, ⁹ ma me nu ya buru otu, hne me nwée ome mma ke aka m ke hiri n'iwu, kovu ome mma ke hiri n'okwnata ovu nu Karaishi, ka bu ome mma ke hi n'aka Chiokike hite n'okwnata ovu. ¹⁰ M pioru m o mahia Karaishi nu iknernema olizo n'enwu a, ma m kehia m igwe n'awhnuwhnu a, nu lele ya n'enwu a, ¹¹ o buru nu o jeekwe omume, ma m du m n'olizo n'enwu ke ele nwurnu onwu.

Ogbazne nu ruwhnu

¹² Ka za neegesi nu m nwehiala m kpakara nhne ka, mobu nu m dula m ozu ozu. Kovu m naagbalị ma m nwudne m nhne wam, ke bu nhne Karaishi kwno nwudne m. ¹³ Rumu nda ai, m za m noogwnu ehni m nu m ji m a n'aka. Kovu ka bu nhne me neeme, m neechezu kpakara nhne ke zi m n'aznu, noodosni aka m nu nhne ke zi m nu ruwhnu. ¹⁴ M naagbalị neezne nu ruwhnu, ma m gbahia m nhne n'eso, ke bu nhne Chiokike kwno sukwu m zne oligwe kwnornu Karaishi Jizosi.

¹⁵ Kam kpayaru, kpakara ai ele sozuru lele ele Karaishi nwernu mkpoma ka. O buru nu nye obula n'esilawuru anu ri nhne zi ichne,

Chiokike jeeme a o dno anu anya nkari nkari. ¹⁶ Ngwa ma a yisi ehni jikwaru kpakara nhne a nwernu nkari.

¹⁷ Rumu nda m, anu snornu ele sno nhne atu m, anu hnata ele noowu budnu lele kpa a znirni anu ama. ¹⁸ Lele kpa me kannu anu agida ige, kpa me ji anya-mini ekwna naakanu anu kitna, agida ele badnu noowu budnu lele ele irno ke ogba Karaishi. ¹⁹ Okwukwo budnu be bu mwhu, chi be bu ruwo be, nhne iwhnerne bu igwugwu be. Kpakara mkpoma be tukwasiri nu nhne zi n'owa. ²⁰ Kovu a bu rumu oligwe. A zi neese Nye Oznohia ai ke jeehi n'oligwe va, nye bu Karaishi Jizosi. ²¹ O jeegweru iknernema wam o jiri megbu kpakara nhne, bita be nu mkpururu ochi a, gbanwo ano-ehni ai ka ke nwée rikne, mee a o nu lele ke a n'igwugwu.

4

¹ Rumu nda m, anu bu ele me whnurnu n'anya, ele o noogwnu m o whnu anya, anu bu ovu oso n'onu m nu ogwo ernu m. Anu gwuzosi rikne nu Nyenwe ai, ele me whnurnu n'anya.

Ezni

² M naariasno Udia nu Sintike, be ziri n'udno, kwnornu nu anu ele ke Nyenwe ai. ³ M naariasno masi i, nye ernu ibne m, yinu ele rinya ka aka ma be ziri n'udno. Kwnornu nu be sno m dogbu ehni be n'ernu okpo okwo izi oma, be nu Kilementi nu ele ernu ibne m ele berere, ele be gbaru rehna be n'okwukwo ke budnu.

⁴ Anu nwudna onwudna nu Nyenwe ai ige obula. M kwu kwno a berere, anu nwudna onwudna. ⁵ Anu mee ma kpakara ele badnu mahia ovu oma anu. Nyenwe ai zi ndundu. ⁶ Mkpoma la anu mini kwnornu nhne obula, kovu anu gweru okpukpe nu otu

mmamma chete kpakara nhne naakpa anụ nụ ruwhnu Chiokike. ⁷ Udno Chiokike ke kakwo kpakara ọghohia chekwata ovu anụ nụ echiche anụ nụ rime Karaịsi Jizọsi.

⁸ N'ipne-aznụ, rụmu nda aị, anụ naarị ọriri nhne bụ ezi ọka, nhne ọbula bụ nhne nwernu igwugwu, nhne ọbula ke bụru ọma, nhne ọbula ke zị rịchna, nhne ọbula ke be whnurnu n'anya, nhne ọbula ke nwernu ọntutnu ọma, ọ bụru nhne ọbula ke ka mma, ke kwesiri ọznarni. ⁹ Kpakara nhne anụ mụhiaru, ke anụ nahịaru nụ ke anụ nurnu n'ọnu m, mọbu ke anụ whnurnu nụ rime m, anụ neeme be. Chiokike ke udno jaadazinu anụ.

*Polu tūnu ele Filipaj
mmamma*

¹⁰ M nọonwudna ọnwudna nụ Nyenwe aị kwnornu nụ anụ gwnaknernụ ọrnụ anụ ke gbasiri m. Nhne gbasiri m neemetu anụ nụ mkpọma, kovu anụ nwée oghere o gesi a. ¹¹ M zá m nookwu ka kwnornu nụ mkpa naakpa m, kovu nụ m maam kpa ọ daziri nụ rụwho ojiji n'ọnodi ọbula me whnurnu ẹhni m. ¹² M magwu m kpa ọ zị nụ mkpa, m magwu m kpa ọ zị nụ ige me nwejiri nhne. M mụhiaru m nhne tugwaru otugwa ke rụwho ojiji n'ọnodi ọbula, mọbu agwnu wiri mọbu nụ rụwho jiri eji, o nwernu agida nhne mọbu lele nye nhne kọgwu. ¹³ M jeemeli kpakara nhne hite nye wam ke neeme m gbasiri rikne.

¹⁴ O bụru ọma nụ anụ snornu m kehia igwe n'awhnuwhnu m. ¹⁵ N'ezi, okwolem anụ ele Filipaj bụ ele yinnu m aka nga me panizoru neezni izi ọma. Nga me hi nụ Masidonia nọowhuya, ọ zá ọgbako Chiokike ọbula ke snornu m nụ nhne gbasiri okesi nụ ọnahoru nhne, okwolem anụ. ¹⁶ O bụbedi nga me zị nụ Tęsalonika, anụ gweyanu m nkesi ige ọbula me

zị nụ mkpa. ¹⁷ Ka zá neegesi nụ m noopio nkesi, kovu m noopio nhne jeeme anụ nwehia nhne bụru ọma. ¹⁸ M nahịaru m kpakara nhne anụ ziyaru, tųkwasi kwno n'olu a. Anụ gweyanu m kpakara nhne ke zị m mkpa, ke me nahịaru m n'aka Epafroditusi. Kpakara be bụ nhne nwernu ẹknarna ọma, arịohna ke nọoso Chiokike ovu n'ọnu ke ọ nahoru. ¹⁹ Chiokike m jeenye anụ kpakara nhne ke zị anụ mkpa, hite n'agida ẹkwnu a ke zị igwugwu nụ Karaịsi Jizọsi.

²⁰ Chiokike Nda aị nwe igwugwu dụ ọkwnukokwnu. Amim.

Obekwu ipne-aznụ

²¹ Anụ bekwu kpakara ele ke Chiokike ke zị nụ Karaịsi Jizọsi. Rụmu nda ele me nụ be zị neebekwu anụ. ²² Kpakara ele Chiokike zị nsọ neebekwu anụ, ke kakwo ele zị n'ezi-nụ-oro Siza.

²³ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu enine anụ. Amim.

**Okwukwo izi Pọlu
gbaznenu
Ele Kọlosi
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Kọlosi bụ ẹli-ọhna ke zị mkpa nù rime Esia Matị. Pọlu nye gbarù okwukwo izi ka znélele Kọlosi, kọvu ọ nurnu nù ele Karaịsi zị pji gwuzosiri rikne n'okwnata ovu be (1:3-7; 2:6,7). Be nurnu izi oma hite n'onu otu nye be kwu Epafarasị nye wu pji (1:7; 4:12,13), kọvu ya nù Pọlu zị nù ikelu (Failemoni 23) n'ige Pọlu gbarù okwukwo izi ka (1:14; 4:3,10,18).

Agịda ele zị nù ogbako Chiokike ke zị nù Kọlosi búo ele Ju (1:27), ke kpayarù agịda okpukpe zị ichne ichne nù omen'ẹli noopio o megbu be. Pọlu pioru be mahija nù Karaịsi zị n'oligwe nẹchi kpakara rikne ke zị n'owa (3:1). Ka neegesi nù be jeekpenu Karaịsi kpọi.

Karaịsi bụ oyiyi ke Chiokike, nye be whnú anya.

Karaịsi bụ nye risi kpakara nhne Chiokike keru.

Ọ masiri Chiokike o mee kpakara nhne wuru nù rime Karaịsi.

Ọ mernu ka ma ya nù kpakara nhne ziri n'udno (1:15,19,20a).

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Ọtu mmamma (1:3-14)

Badnù nù ẹrnu Karaịsi (1:15---2:19)

Budnu ikne nù rime Karaịsi (2:20---4:6)

Obekwu ikwu ipne-aznù (4:7-18)

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaịsi Jizọsi lele kpa echiche Chiokike jiri zị, nù nnwọ nda aị Timoti, ² naagbaznenu rumu Nda aị ele zị nsọ, ele kwesiri okwnata mkpọma nù Karaịsi, ele ke zị nù Kọlosi okwukwo. Oru nù udno ke Chiokike Nda aị dazinu anụ.

Pọlu turu mmamma

³ A nọtunu Chiokike mmamma, Nda Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, neekpenu anụ okpukpe ige ọbula.

⁴ Kwnornu nù a nurnu nhne gbasiri okwnata mkpọma anụ nù Karaịsi Jizọsi nù ọwhnun'anya anụ nwernu hne kpakara ele nsọ Chiokike zị. ⁵ Olile anya ke be bitannu anụ n'oligwe neenye anụ okwnata mkpọma nù ọwhnun'anya ka.

Anụ nurnu nhne gbasiri olile anya ka n'ezi ọka ke izi oma, ⁶ bụ izi oma ke vakwnusiri anụ. Izi oma ka naamiya mkpuru, nooso masi nù kpakara ọwa, lele kpa o neeme n'esilawuru anụ hite n'obochi anụ nurnu a, ghohia masi oru Chiokike n'ezi. ⁷ Anụ nurnu izi oma ka n'onu Epafarasị nye izi ibne aị a whnurnu n'anya, nye bụ nye ẹrnu Karaịsi nye kwesiri okwnata mkpọma n'onodi aị. ⁸ Ọ kannu aị nhne gbasiri ọwhnun'anya anụ ke Enine Chiokike nyernu anụ.

⁹ Kam kpayarù, hite n'obochi a nurnu nhne gbasiri anụ, a zị neekpenu anụ okpukpe, nọorio Chiokike ma anụ mahija echiche a nkari nkari hite nù kpakara akoniche nù oghohia ke Enine Chiokike neenye. ¹⁰ A nọorio ma anụ wuru budnu ke jeegweyanu Nyenwe aị igwugwu, neeme nhne jaamasị Nyenwe aị n'apna ọbula, naami mkpuru oma zị ọdo n'odo. Ka jeeme anụ nooso, naamahija Chiokike nkari nkari. ¹¹ Anụ bura ele gbasiri rikne hite nù kpakara rikne nù iknernema ke zị igwugwu Nyenwe aị ma anụ nwehia ọsnuta mkpọma nù ndidi. Anụ gweru ovu ọso n'onu ¹² nọtunu Nda aị mmamma, nye mernu anụ nwernu igwe n'esilawuru rumu Chiokike zị nsọ n'ẹli-eze ke iwihne. ¹³ Kwnornu nù Chiokike dọhiaru aị n'aka nye wam nẹchi nù rime ọchichiri, kwubnanya aị n'ẹli-eze ke Nnwọ a, nye ọ whnurnu n'anya. ¹⁴ O nyernu aị ọgbahia ke bụ ọgbaru

mmehie.

Karaṣi kakwo kpakara nhne

¹⁵ Karaṣi bu oyiyi ke Chiokike, nye be whnụ anya. Karaṣi bu nye risi kpakara nhne Chiokike keru. ¹⁶ Chiokike keru kpakara nhne hite n'aka a, kpakara nhne ke zị n'oligwe nụ ọwa, nhne anya n'owhnu nụ nhne anya zá n'owhnu, be bu ele dazị nụ ngadna eze, mọbu ele nwernu rikne nụ ele n'echi echi nụ ele nwernu iknerna. Chiokike keru kpakara nhne hite n'aka a, ma kpakara nhne nyee a igwugwu. ¹⁷ O zị tutu nhne ọbula, kpakara nhne jikọtaru n'otu nụ rime a. ¹⁸ Ya bu risi ẹhni a, ke bu ọgbako Chiokike. Ya bu ọpanizo nụ mkpuru mbom ke ele hiri n'ẹnwu lizo, ma o buru nye risi kpakara nhne. ¹⁹ Kwnornu nụ o masiri Chiokike o mee ma kpakara nhne o bu, wuru nụ rime Karaṣi. ²⁰ O mernu ka ma ya nụ kpakara nhne ziri n'udno, ma nhne ke zị n'owa ma nhne ke zị n'oligwe, ma ya nụ be mee udno hite n'ovnarna a ke o wusaru n'olu ọgba.

²¹ Nụ mbom, anụ bu ele zị ikere hne Chiokike zị nụ ele irno n'ovu anụ kwnornu n'ernu ojo anụ. ²² Kọvu kịtna, o mernu anụ nụ ya ziri n'udno hite n'ẹnwu Karaṣi nwurnu n'anọ-ẹhni, ma o gweru anụ chete nụ ruwhnu a, ele zị nsọ, nwée ọru mọbu nhne be bnornu be, ²³ o buru nụ anụ gwuzosi rikne n'okwnata ovu, ele gwuzo kwem, anụ kwé nhne ọbula gweme anụ n'olile anya izi ọma ke anụ kweru. Ka bu izi ọma ke anụ nurnu, be kporu okwo a nụ kpakara mkpururu oligwe, ke me Pọlu bu nye izi a.

Ernu Pọlu

²⁴ M n'owhnu ọnwudna kịtna kwnornu awhnụwhnu me taru nụ risi anụ, m ji m anọ-ẹhni m mezu nhne ke gwnarnu gbasiri awhnụwhnu Karaṣi taru, kwnornu

ẹhni a, ke bu ọgbako Chiokike. ²⁵ M ghoru m nye izi ọgbako Chiokike hite n'ernu Chiokike nyernu m me zni anụ ikwu-ọnu Chiokike n'ozuzu oke a. ²⁶ Ikwu-ọnu Chiokike ka bu nhne ke tugwaru otugwa agida ige nụ agida ebiri, kịtna, o kpumennu a ele nsọ a. ²⁷ O masiri Chiokike o mee ele ke a mahia nhne tugwaru otugwa ke bu nụ ẹkwnu ke zị igwugwu bu ke ele buo ele Ju. Ẹkwnu ka bu Karaṣi nụ rime anụ, bu olile anya nụ anụ jeekehia igwe n'ebube a.

²⁸ A n'okpo okwo gbasiri Karaṣi, n'odo ele badnụ aka nụ nsni, neezni nye ọbula hite n'akoniche Chiokike nyernu ai, ma a gweru nye ọbula chete nụ ruwhnu Chiokike nụ ozu oke kwnornu Karaṣi. ²⁹ Kam kpayaru, m ji m kpakara rikne Karaṣi nyernu m ke n'ornusi ẹrnu rikne, m n'odogbu ẹhni m n'ernu ka.

2

¹ M pioru m anụ mahia kpa me n'odogbu ẹhni m n'ernu kwnornu anụ nụ ele zị nụ Laodisia, nụ kpakara ele whnulele m anya. ² Ka bu ma be kwnagidne be n'ovu, ziri masi n'otu n'owhnnun'anya, ma be nwehia kpakara ẹkwnu ke ọghohia ke zuru ozu, ka jeeme be mahia nhne tugwaru otugwa ke Chiokike, ke bu Karaṣi. ³ Kpakara nhne ke tugwaru otugwa zị nụ rime a, ke bu akoniche nụ nhne omuma. ⁴ M naakanu anụ ka, anụ kwé nye ọbula duwhu anụ hite n'ikwu-ọnu ke n'oso n'onu. ⁵ O bu n'ezị nụ me nụ anụ zila n'anọ-ẹhni, kọvu me nụ anụ zị nụ enine. O n'oso m kpa me n'owhnu nụ anụ noowu budnu lele kpa o kwesiri, noogwuzo kwem n'okwnata ovu ke zị nụ Karaṣi.

Karaṣi neegweya budnu n'ezị

⁶ Lele kpa anụ nahiaru Karaṣi Jizosi lele Nyenwe ai, anụ dazigidne noowu budnu nụ rime a. ⁷ Anụ gba

ẹgwnugwnu nū rime a, anū wulizọ ẹhni anū lele ọro kpa ọ bụ ntụ-ẹli ọro, gbasị rikne n'ọkwnata ovu lele kpa be znirni anū, ọtu mmamma jihja ovu anū.

⁸ Anū kwé badnū ọbula duwhu anū hite nū ikwu-ọnu etekne nū aghigho ikwu-ọnu bnána nū nhne, ke knosiri aka n'omen'ẹli ke ele badnū nū rẹnwu ojo matị matị ke ọwa ka, bụo ke Karaịsi.

⁹ Kwnornu nū kpakara nhne Chiokike bụ wu nū rime Karaịsi n'anọ-ẹhni a. ¹⁰ Chiokike mernu anū sozu nū badnū nū rime Karaịsi, nye bụ risi kpakara ele nwernu rikne nū ele ọchichi. ¹¹ Be kparū anū nka nū rime a, ke bụ ogweme mmehie anū, ọ bụo nka ke be jiri aka ele badnū kpa, kọvu nka ke Karaịsi n'iwhuru a kparū. ¹² Hne be likotaru anū nū ya n'ọwuwu-mini, be gwelizọkota anū hite n'ọkwnata ovu anū n'iknernema Chiokike, nye mernu Karaịsi hi n'ẹnwu lizọ.

¹³ Anū bụ ele nwurnu ọnu nū rime mmehie, anū bụ ele bụo ele Ju be kpála nka. Kọvu Chiokike mernu anū snornu Karaịsi ziri bụdnu, kpa ọ gbarūnu aị kpakara mmehie aị. ¹⁴ O dọkaru kpakara ọkwukwo be gbarū nū kpakara iwu ke megidnenu aị, o gweme be, kpoigidne be n'ogba Jizọsi. ¹⁵ Chiokike nahọru kpakara ele ọchichi nū ele nwernu rikne iknernema, kpasị be iwħnerne nū ruwhnu ọhna, neegesi nū o megburu be hite n'ogba Jizọsi.

¹⁶ Kam kparayū, anū kwé nye ọbula gweru nhne anū neeri mọbu nhne anū nọonwo, mọbu nū anū zá naabita mmemem okpukpe, mọbu ẹnwa ikne, mọbu Ọbochi Ozukwa Inwe, kpe anū ikpe. ¹⁷ Kpakara nhne ka bụ enine nhne ke jaava, kọvu risi nhne bụ Karaịsi. ¹⁸ Anū kwé nye ọbula ke ọ naamasị o gwedna ẹhni a ẹli nū okpenu ele enine izi mee anū bụru ele kwésile, ọ bụ n'ezi nū nye wam ka nū ọ whnurnu ọwhnurninya gbasiri

be, ovu ke badnū a mernu a ọ bụru nye nganga n'etekne. ¹⁹ Nye wam bụ nye gwemernu ẹhni a nū Karaịsi, nye bụ risi ẹhni, nye mernu kpakara rụknani nū rẹkpu ọchi nū aka knekọta n'otu. Kpa ọ nọoznu kpakara ẹhni, o nooso lele kpa Chiokike neeme a nooso.

²⁰ Anū snornu Karaịsi nwū ẹnwu, o mernu anū nwernu ẹhni anū whọga nū rikne rẹnwu ojo matị matị ke ọwa ka. Kini mernu anū noowu bụdnu lele nū anū bụ ke ọwa, naabita iwu be? ²¹ Bụ ke karū, "Anū kpá ka aka, anū ratú a riro, anū kpá kiyari aka." ²² Kpakara iwu ka gbasiri nhne ke joowhu kpa ele badnū jiri be rnū ẹnu mọbu rikwo be, iwu ele ka kno aka nū nhne ele badnū nyernu n'iwu nū iznizni be. ²³ Kpakara iznizni nū kpa nū lele nhne nwernu akọnichie, ke bụ okpenu Chiokike lele kpa badnū karū be kpenu a, ogwedna ẹhni be n'ẹli, nū ome anọ-ẹhni nhne rikne, kọvu be nwée rikne bnosni echiche ojo ke ovu.

3

Owu bụdnu zị nsọ

¹ Hne ọ bụ nū anū nū Karaịsi hiri n'ẹnwu lizọ n'otu, anū bita ovu anū nū nhne zị n'olu, hne Karaịsi dazị n'ẹli n'akarikwnunga Chiokike. ² Anū neechie echiche nū nhne zị n'olu, ọ bụo nū nhne zị n'owa. ³ Kwnornu nū anū nwurnu ọnu, bụdnu anū nū Karaịsi bụ nhne tugwaru otugwa nū rime Chiokike. ⁴ Nga Karaịsi nye bụ bụdnu anū joowhuya iwħne, anū joosno a whuya iwħne, kehja igwe n'igwugwu a.

⁵ Anū mee ma kpakara nhne ke bụ nhne ọwa nwū ẹnwu, kpakara ome ọyi, ọzi rịchna, ẹgwnurnu nhne ojo, echiche ojo nū anya-kwu, ke nū lele ọkwa rẹnwu. ⁶ Kam kparayū, ovu owe ẹhni Chiokike naadnakwasị kpakara ele zá noobno nsni. ⁷ Ka bụ kpa anū wuru bụdnu

nga anụ bụ ele ke ọwa. ⁸ Kọvu kịtna, anụ gweme kpakara nhne ka nụ rime anụ, ovu owe ẹhni, ọnuma, irno ovu, ọkaja, nụ ikwu-ọnu zila rịchna nụ mgbele-ọnu anụ. ⁹ Ọ zá nye ọbula ghanụ ibne a aghalaghala, hne anụ gwemernu badnụ ọknani wam nụ kpakara ẹrnu ojo a. ¹⁰ Anụ worulem badnụ ikne lele iwo. Chiokike neeme anụ ziri ikne ma anụ mụhia nhne gbasiri nye kpuru anụ. ¹¹ Ọ zá nhne zị ichne nụ hne nye Giriki mọbu nye Ju zị, nye be kparụ nka nụ nye be kpáge nka, nye izne, nye nụ lele anọhia,* ọhi mọbu nye búo ọhi, kọvu Karaisi bụ kpakara nhne, nye zị masị nụ rime kpakara badnụ.

¹² Kam kpararụ, lele kpa ele Chiokike hohiaru, ele nsọ a, ele ọ whnurnu n'anya, anụ woru obirizi, ovu ọma, ogwedna ẹhni anụ ẹli, ọzi wọhnerne nụ ọsnuta ovu lele iwo. ¹³ Anụ naagidne ibne anụ, gbarunu ibne anụ nhne ọbula be mehieru anụ. Anụ gbarunu ibne anụ lele kpa Chiokike n'iwuru a gbarunnu anụ. ¹⁴ Tụkwasi n'olu kpakara nhne ka ọwhnun'anya, bụ nhne ke neeknegidne kpakara be n'otu n'apna ke zuru ozu.

¹⁵ Anụ kweru ma udno ke Karaisi nẹchi ovu anụ, lele ele bụ otu badnụ, ele Chiokike sukuru bna n'udno. Anụ nọtutu mmamma. ¹⁶ Anụ kweru ma ikwu-ọnu Karaisi gweru ẹkwnu a wuru nụ rime anụ, kpa anụ ji akoniche neezni ibne anụ nhne, neezni be ezni. Anụ nọogwnu eri ọma, eri ọznarni, nụ eri mkpọma ọso n'ọnu, gweru ovu anụ nọtutunu Chiokike mmamma. ¹⁷ Nhne ọbula anụ neeme, ọ bụ n'ikwu-ọnu mọbu nhne aka neeme, anụ mee kpakara nhne nụ rẹwhna Nyenwe aị Jizosi, nọtutunu Chiokike Nda mmamma hite nụ a.

Ezi-nụ-oro nye Karaisi

* **3:11** nye nụ lele anọhia ọkwukwo ke mbom kwuru: nye Sikitia

¹⁸ Ele bụ nnwerne, anụ bita ẹhni anụ nụ mkpururu nzi anụ, kpa o kwesiri ele noosno Nyenwe aị.

¹⁹ Ele bụ nzi, anụ whnụ nnwerne anụ n'anya, anụ mee be nhne rikne.

²⁰ Ele bụ rụmu, anụ noobnonu ele murnu anụ nsni nụ kpakara nhne, ka bụ nhne Nyenwe aị noopio.

²¹ Ele nda, anụ méko rụmu anụ ovu owe ẹhni, ọ zị inwe gwu be.

²² Ele ọhi, anụ noobnonu ele nwe anụ n'ọwa nsni nụ kpakara nhne, anụ neeme be, ọ búo nga be neele anụ anya ma anụ buru ele ọma be, kọvu ma nga be zá neele anụ anya. Anụ gweru ovu anụ nọoso be anya n'ezị, nọtutu ogwnu Nyenwe aị. ²³ Nhne ọbula anụ neeme, anụ gweru kpakara ovu anụ mee be lele ele nọornunu Nyenwe aị ẹrnu, ọ búo lele ele nọornunu ele badnụ ẹrnu. ²⁴ Anụ magwu nụ anụ jeekehia mkpe n'aka Nyenwe aị lele ọgwo ẹrnu, hne ọ bụ Karaisi bụ nye anụ nọornunu ẹrnu. ²⁵ Nye ọbula ke nọornu ẹrnu ojo jaanahia ọgwo ẹrnu ojo n'aka Chiokike. Chiokike zá neele badnụ anya nụ ruwhnu.

4

¹ Ele nwe ele ọhi, anụ mee ọhi anụ nhne buru ọma nụ nhne kwesiri, kwnornu nụ anụ nwernu Nyenwe anụ ke zị n'oligwe.

Agida ezni

² Anụ gwéme aka n'okpe okpukpe, neese nse, nọtutu mmamma. ³ Anụ kpenu aị okpukpe masi, ma Chiokike gbananụ aị ọnuhna o zni izi ọma, ma a kpọ okwo nhne tugwaru otugwa ke Karaisi. Ka bụ nhne mernu me zị n'ikelu. ⁴ Anụ kpe okpukpe ma m kpọ m okwo izi ọma ka kpa ele badnụ jọoghohia a, ka bụ ẹrnu me kwesiri ọ rnu. ⁵ Anụ gweru akọ kpa agwa ọma n'esilawuru ele búo ele Karaisi. Anụ gweru oghere ọbula

anụ nwernu mee nhne. ⁶ Anụ mee ma ọtnurita ọtnutnu anụ bụru nhne nwernu ovu ọma, ke nọoso n'ọnu lele arụa, ma anụ mahija nhne anụ jaasa nye ọbula.

¹⁸ Mawa, Pọlu, ji aka m gba obekwu ikwu ka. Anụ chenwanya nụ m zị m n'ikelu. Oru Chiokike dazinu anụ.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

⁷ Tajikosi, nnwọ nda a whnurnu n'anya nụ nye ọrnụ Nyenwe aị ke kwesiri ọkwnata ovu, nye izi ibne aị, jaakanụ anụ kpakara nhne gbasiri m. ⁸ M neeziyanu anụ ya ma anụ mahija kpa a zị, ma o mee ovu si anụ rikne. ⁹ Ya nụ Ọnesimosi sno naava, nye bụ nnwọ nda a whnurnu n'anya kwesiri ọkwnata ovu, nye bụ masi otu nụ rime anụ. Be jaakanụ anụ kpakara nhne ke neeme hna.

¹⁰ Arisitakosi, nye me nụ a zị n'ikelu neebekwu anụ, ma Maki, nnwọ nwene Banabasi. Anụ nurnu nhne gbasiri a, anụ nabnanya a nga ọ varu. ¹¹ Jizosi, nye be kwu Jositosi neebekwu anụ. Ka kwolem ele Ju ibne m me nụ be sno nọornu ọrnụ ẹli-eze Chiokike, be neeme ovu si m rikne.

¹² Epafarasi, nye bụ otu nụ rime anụ nụ nye izi Karasi Jizosi neebekwu anụ. O zị naagba ọtna n'okpukpe nụ risi anụ, naariasno Chiokike ma anụ gwuzosi rikne n'ome nhne bụ echiche a, bụru masi ele sozuru nụ badnụ. ¹³ M naagbanu a akebne nụ ọ nọornusi ọrnụ rikne kwnornu anụ nụ ele zị nụ Laodisia nụ Hirapolisi. ¹⁴ Enyi aị Lukwu wọdibia a whnurnu n'anya, nụ Demasi neebekwu anụ. ¹⁵ Anụ bekwunu m rumu nda ele zị nụ Laodisia, nụ Nimfa, ma ọgbako Chiokike zị n'oro a.

¹⁶ Kpa anụ gwnurnu ọkwukwo izi ka, anụ whnụ nụ be gwnurnu a n'ogbako Chiokike ke zị nụ Laodisia. Anụ gwnụ masi ọkwukwo izi me gbannu ele Laodisia.

¹⁷ Anụ kanu Akiposi, "Whnụ nụ i rnukworu ọrnụ i naahiaru n'aka Nyenwe aị."

**Okwukwo izi
ke Mbom
Polu gbazennu
Ele Teshalonika
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Polu panizoru ogbako Chiokike ke zi nu Teshalonika (2:13,14) nga o n'oznu ehni a. Nu rime ehina ka zi mkpa nu rime Girihi bu hne agida ele naakwa renwu ghoru ele Karaishi (1:9). Be bu ele kwesiri okwnata mkpoma, ke mernu izi oma Nyenwe ai gbasaru nu kpakara ehinwam (1:8). Eleghi anya okwukwo izi ka joburu okwukwo izi mbom Polu gbaru, m'obu okwukwo mbom be gbaru nu Tesitamenti Ikne.

Nga agida ele badnu lizoru megidne Polu, o gbazne Atensi. Omekwo, o zizne Timoti zne lekwa kpa ele Karaishi nooso (3:6-10). Nga Timoti hiehnarnu, o nyernu Polu otnutnu buru oma gbasiri ele Karaishi zi nu Teshalonika.

Kpa be zi neese ovuva Nyenwe ai, agwna be zima n'oznu ernu. Mkpoma naala ele berere mini kwnornu nu agwna be nwurnu, kovu Nyenwe ai yavage. Polu gbal' o mee ma be mahia nhne jeeme nga Nyenwe ai jaava (4:13-15), nu kpa be kwesiri o wu budnu be (5:1-11).

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1-3)

Nhne atu ke okwnata mkpoma ele Teshalonika (1:4--3:13)

Budnu ke nooso Chiokike ovu n'onu (4:1-12)

Nhne be jeele anya a nga Nyenwe ai jaava (4:13--5:11)

Ezni ipne-aznu nu obekwu ikwu (5:12-28)

¹ Mawa, Polu nu Sailasi nu Timoti naagba okwukwo gbazennu ogbako Chiokike ke zi nu Teshalonika

nu rehna ke Chiokike Nda nu Nyenwe ai Jizosi Karaishi.

Udno nu oru dazinu anu. ² A nootunu Chiokike mmamma nu risi kpakara anu ige obula, neekpenu anu okpukpe. ³ A neechenwanya ernu anu ige obula nu okwnata ovu anu nu ruwhnu Chiokike Nda ai, nu ernu owhnun'anya anu, nu osuta mkpoma anu ke hi nu olile anya anu nwernu nu Jizosi Karaishi.

Nhne atu ke okwnata ovu

⁴ Ele me whnurnu n'anya, Chiokike whnurnu anu n'anya, ka kpayaru o jiri horu anu buru ele ke a. ⁵ Kwnornu nu izi oma a znirni anu vage n'ikwu-onu etekne, kovu o ji iknernema nu okwnagidne ke Enine Nso mee anu mahia ezi oka. Anu magwu kpa a wuru budnu ai n'esilawuru anu. ⁶ Anu ghoru ele m'uharu nhne hite n'ole ai nu Nyenwe ai anya. O bu n'ezini nu anu taru agida awhnuwhnu, kovu anu jiri ovu oso n'onu nabnanya izi a znirni anu hite n'Enine Nso. ⁷ Kam kpayaru, anu jiri buru ele be ji gbu atu n'esilawuru ele kweru ekwe nu kpakara Masidonia nu Akaya. ⁸ Ikwu-onu Chiokike hiri n'onu anu gazu kpakara ohna, o buo nu Masidonia nu Akaya kpoi. Okwnata ovu anu nu Chiokike zuru kpakara owa, o za nhne berere a jookwu gbasiri a. ⁹ Be nookwu nu anu nabnanyarnu ai nkari, nu kpa anu sigbasiri o kwanu renwu neekpenu Chiokike ke zi budnu nu ezi oka. ¹⁰ Anu zi neese Nnw'o a ke hi n'oligwe, nye o mernu o hi n'enwu lizo, Jizosi nye d'ohiaru ai n'ovu owe ehni Chiokike ke naava.

2

Ernu Polu nu Teshalonika

¹ Rumu nda ai, anu magwu nu ige ai nu anu dazikotaru n'otu buo nhne etekne. ² O bu n'ezini nu a taru awhnuwhnu nu nhne iwhnerne nu Filipai kpa anu magwu, kovu

Chiokike yinu aị aka o zni izi oma a megidine okne okpagbu. ³ Nhne a nọorio anụ bụo hite nụ nhne ojo mọbu echiche ojo, a zá noopio o ghonu anụ aghigho. ⁴ Tnụnuma, a nookwu oka lele ele Chiokike kwnataru ovu yisi izi oma n'aka aị. A zá noopio o mee nhne jaamasị ele badnu, kovu a neeme nhne joso Chiokike ovu n'onu, nye magwu nhne zi n'ovu aị. ⁵ Anụ magwu nụ a jile ikwu-onu ke jeeme badnu tne eri, a kpúsnine ruwhnu aị n'aghigho, ma a rigbu ele badnu, Chiokike bụ nye akebne aị. ⁶ A zá noopio ele badnu znarni aị, mọbu anụwa mọbu ele berere.

O bụ n'ezi nụ a bụ ele izi Karaịsi, kovu a kwéle o bụru ivu rinya nyee anụ. ⁷ Kovu a nụ lele nyerinya neechi nnwọ rema n'esilawuru anụ, nye anya duru eli, ji wohnernerne nọoznu rumu a. ⁸ Qwhnun'anya a nwernu hne anụ zi kpayaru, o masiri aị anụ snornu aị kehia igwe, o bụo n'izi oma Chiokike kpoi, kovu o bụru nụ o kwe omume, nụ budnu aị masi kwnornu nụ anụ zi aị mkpa. ⁹ Rumu nda m, m magwu m nụ anụ jeechenwanya, kpa a jiri aka aị lawuru nụ ernalu iwhnehnie nụ abali, ma a gharu o bụru ivu rinya hne anụ zi kpa a nọokpo okwo izi oma Chiokike n'esilawuru anụ.

¹⁰ Chiokike bụ nye akebne aị ma anụwa masi, kpa a wuru budnu zi nsọ, nụ ome mma ke nwée oru n'esilawuru anụ ele kweru ekwe. ¹¹ Anụ magwu nụ a mesnornu anụ lele kpa nda neemesno rumu a. ¹² A zi naakwnagidine anụ, nọosnuta anụ ovu ma anụ noowu budnu lele kpa ele Chiokike sukwuru, ma anụ bna n'eli-eze a nụ igwugwu a.

¹³ Kam kpayaru, a nọotunu Chiokike mmamma ige obula kwnornu nụ anụ nahoru ikwu-onu Chiokike ke anụ nurnu n'onu aị. Anụ gwerule a lele nụ o bụ ikwu-onu ke badnu, kovu o bụ ikwu-onu

Chiokike ke nọornu ernalu nụ rime anụ ele kweru ekwe. ¹⁴ Anụ bụru ele sno ochi ogbako Chiokike ke zi nụ Judiya, ele ke Karaịsi Jizosi. Anụ taru awhnūwhnu n'aka ele eli anụ lele kpa ogbako Chiokike taru awhnūwhnu n'aka ele Ju. ¹⁵ Ka bụ ele gburu Nyenwe aị Jizosi nụ ele owhnurninya, chihala aị. Be mejoru Chiokike mee masi ele badnu nhne rikne. ¹⁶ Ka bụ ma a gharu o kwunu ele bụo ele Ju ikwu-onu Chiokike, ma Chiokike znohia be. Be zi nọotukwasi mmehie nụ risi be, tem ovu owe ehni Chiokike dnakwasị be.

O nọogwnu Pọlu o zne Teshalonika

¹⁷ Kovu rumu nda aị, nga a whogaru hne anụ zi ige matị n'anọ-ehni, o bụo nụ echiche, o nọogwnusi aị rikne o whnu anụ anya. ¹⁸ O masiri aị o vakwnusi anụ, agida ige, mawa Pọlu pioru o va, kovu Ekwensu bnosnirni aị. ¹⁹ Anụ bụ olile anya nụ igwugwu nụ ovu oso n'onu a nwernu nga Nyenwe aị Jizosi jaava, ²⁰ N'ezi, anụ bụ igwugwu nụ ovu oso n'onu aị.

3

¹ Kpa a nwée rikne naagidine a berere, a kpebi o daziri nụ Atensi n'iwhuru aị. ² Kam kpayaru, a ziyaru Timoti nnwọ nda aị nụ nye sno aị nọornu ernalu Chiokike naagbasa izi oma Karaịsi, ma o kwnagidine anụ, mee masi ma okwnata ovu anụ si rikne. ³ Anụ kwé nhne ornurna mee nye obula whoga n'onodi a. Anụ magwu nhne ornurna jodonu nye Karaịsi obula. ⁴ Nga aị nụ anụ zi, a kannu anụ nụ be jaakpakna aị ehni. Anụ whnurnu nụ ka mezuru. ⁵ Kam kpayaru, kpa me nwée rikne gwuzoli nụ mkpoma m nụ nhne gbasiri anụ, m ziya Timoti ma m mahia m kpa anụ nụ n'okwnata ovu. Ovu laru m mini ma nye ornurna wam o kwnamana

anụ n'okwnata ovu, ma ernalu aị nulu risi anụ buru nhne etekne.

Izi nkasi ovu Timoti gweyarụ

⁶ Nga Timoti hi hne anụ zị hiehna, gweyannụ aị ọnutnu ọma gbasiri okwnata ovu nụ ọwhnun'anya anụ, ọ kannụ aị nụ anụ neehenwanya nhne buru ọma gbasiri aị ige ọbula, nụ ọ nọogwnu anụ ọ whnụ aị anya lele kpa ọ nọogwnu masi aị ọ whnụ anụ anya. ⁷ Kam kpayarụ, rụmu nda aị, a nwernu okasi ovu nụ rime awnụwhnu aị kwnornu okwnata ovu anụ. ⁸ N'ezị ọka, a nwernu budnu ikne kwnornu nụ anụ gwuzo kwem nụ rime Nyenwe aị. ⁹ A jéenwe rikne tūnu Chiokike mmamma kpa o kwesiri kwnornu nụ ovu ọso n'onu a nwernu nū ruwhnu Chiokike nū risi anụ. ¹⁰ A zị neekpe okpukpe iwhehnie nū abali ma a nwe rikne whnụ anụ anya ma a nyee anụ nhne ke zị anụ mkpa n'okwnata ovu.

¹¹ Kitna, a neekpe Chiokike Nda aị n'iwururu a nū Nyenwe aị Jizosi gbamanu aị apna ma a vakwnusi anụ. ¹² Nyenwe aị mee ma ọwhnun'anya anụ ba aba k'agida nū risi nye ọbula, lele kpa ọwhnun'anya aị zị nū risi anụ. ¹³ Chiokike gba anụ inwe ma anū ziri snam, ziri masi nū ruwhnu Chiokike Nda aị nga Nyenwe aị Jizosi nū ele nsọ a jaava.

4

Budnu ke joso Chiokike ovu n'onu

¹ Ke ipne-aznū, rụmu nda aị, a riasno anū wuru budnu ke joso Chiokike ovu n'onu, lele kpa a noowu. Bikno, anū neeme kpm neezne nū ruwhnu kwnornu Nyenwe aị Jizosi. ² Anū magwū nhne a znirni anū bu hite nū rehna Nyenwe aị Jizosi.

³ Ka bu nhne Nyenwe aị noopio ma ọ bita anū nsọ, ma anū whoga nū nhne ọbula ke zila richna lele ome ọyi, ⁴ ma nye ọbula mūhia kpa o jeejikwaru ẹhni a* nū apna ke zị nsọ nū igwugwu, ⁵ ọ buo ome nhne tū iwhehnerne ke nọogwnu be lele kpa ele máa Chiokike neeme. ⁶ Ọ zá nye mejo nwene a nū nhne nū kpa mọbu ghogbu a. Nyenwe aị jaata kpakara ele neeme nhne ọjo ka awnūwhnu lele kpa a kannū anū, do masi anū aka nū nsni. ⁷ Anū magwū nū Chiokike súkwule aị ma a buru ele zila richna, kovu ma a wuru budnu zị nsọ. ⁸ Kam kpayarū, nye ọbula ke juru ọdo aka nū nsni ka jula badnu, kovu Chiokike nye nyernu anū Enine Nso a.

⁹ Nū nhne gbasiri ọwhnun'anya ke rụmu nda, ọ zila mkpa a gbanu anū okwukwo, kwnornu nū anū magwū nū Chiokike znirni anū whnū ibne anū n'anya. ¹⁰ N'ezị, anū whnurnu kpakara rụmu nda ele zị nū Masidonia n'anya. A naariasno anū neemeko kpm neezne nū ruwhnu.

¹¹ Anū gbalị noowu budnu zị wohnernerne, neeme nhne ke gbasiri anū, anū rnsi ernalu rikne lele kpa a znirni anū, ¹² ma ele buo ele ke Chiokike nọoso anū anya, anū gharu ọ dnakwaru n'ehni nye ọbula.

Nyenwe aị vawa

¹³ Rụmu nda aị, ọ buo ọma anū ziri nū ọma ama nū nhne gbasiri ele nwurnu onwu, ma ọ gharu gbu anū igbugbu lele ele nwée olile anya. ¹⁴ A kweru nū Jizosi nwurnu enwu, hi masi n'enwu lizo, kpm masi, a kweru nū Chiokike jeeme ele nwurnu onwu nū rime Jizosi joosno a va. ¹⁵ Lele kpa ikwu-onu Nyenwe aị kwuru, nū aị ele zị budnu, tem du ige Nyenwe aị jaava, jéenwe rikne beru ele nwurnu onwu ọso. ¹⁶ Kwnornu nū

* 4:4 kpa o jeejikwaru ẹhni a mọbu, kpa ya nū nnwerne a joowu

Nyenwe aị n'iwuru a jeegweru okne nkoli hi n'oligwe hiedna, nu nkoli nye risi enine izi, nu odidna okwodu Chiokike. Ele nwurnu nu rime Karaịsi jeebe oso lizo. ¹⁷ Omekwo, be jeegwelizo aị ele zi budnu neese a nu be nu rime erumeru znekwnusi Nyenwe aị n'olu. Aị nu Nyenwe aị jaazi kpam okwnukokwnu. ¹⁸ Kam kpayaru, anu gweru ikwu-onu ka naakasitaru ibne anu mkpoma.

5

Jikneru kwnornu obochi Nyenwe aị

¹ Kina, rumu nda aị, o zila mkpa o gbanu anu okwukwo gbasiri ige nu obochi nga nhne ele ka jeeme, ² kwnornu nu anu magwu nkari nkari nu obochi Nyenwe aị jaava lele nye buznu n'abali. ³ Nga ele badnu neeche "Udno nu eli-oji-iyi," aghom jaavakwnusi be n'ibiri, lele kpa rime neeme nnwerne zi rime, be jeeuwe rikne gbanahoru a.

⁴ Kovu anu zila nu rime ochichiri rumu nda aị, ke jeeme obochi wam vakwnusi anu n'ibiri lele nye buznu. ⁵ Hne anu bu rumu ke iwhe nu rumu ke obochi, a wu budnu ke abali mabu ke ochichiri. ⁶ Kam kpayaru, a nu lele ele berere, ele neezni anyarna, kovu a bu ele tnegwu etne nu ele anya duru eli. ⁷ Kwnornu nu ele anyarna neezni anyarna n'abali, ele manya, manya noogbu be n'abali. ⁸ Kpa a bu rumu ke iwhe, a buru ele anya duru eli, ele wogwu okwnata ovu nu owhnun'anya lele mbno mkpoma, a gweru olile anya oznohia kpuru nu risi lele okpu-ogwnu. ⁹ Kwnornu Chiokike sukwule aị ma a ta awnwhnu ke ovu owe ehni a, kovu ma a nwehia oznohia hite Nyenwe aị Jizosi Karaịsi. ¹⁰ Jizosi Karaịsi nwurnu enwu nu risi aị, ma a snornu a ziri budnu, a tne etne mabu a zi n'anyarna. ¹¹ Kam kpayaru, anu naakasi ibne anu

ovu, noowu ibne anu lele oro lele kpa anu neeme n'ezi.

Ezni ipne-aznu ke Polu

¹² Kina rumu nda aị, a naariasno anu, anu sobisinu kpakara ele nornu enu n'esilawuru anu, bu ele noznu anu nu rime Nyenwe aị. ¹³ Anu yee be igwugwu ke agida, anu whnu be n'anya kwnornu enu be. Anu wuru n'udno n'esilawuru ehni anu. ¹⁴ Rumu nda aị, anu gbalị do ele ime mgwu aka nu nsni, anu kwnagidne ele notu iwheerne, anu yinu ele nwee rikne aka, anu gweru enwerne ovu mesno kpakara badnu nhne. ¹⁵ O za nye ji nhne ojo kwunata nhne ojo. Kovu anu gbalị ma anu nwe mkpoma oma n'ehni ibne anu ma kpakara ele badnu ige obula.

¹⁶ Anu nwudna ige obula. ¹⁷ Anu kpe okpukpe ige obula. ¹⁸ Anu notu mmamma n'onodi obula, kwnornu nu ka bu nhne Chiokike noopio n'aka anu nu rime Karaịsi Jizosi.

¹⁹ Anu mesni bekwnu ke Enine Nso. ²⁰ Anu ledna izi owhnurninya anya. ²¹ Anu tule kpakara nhne, anu nwukwaru nhne ke buru oma aka rikne, ²² kovu zeru kpakara nhne ke buo oma.

²³ Chiokike ke udno n'iwuru a jaabita anu nso n'apna ke zuru ozu. Chiokike bita enine anu, nu mkpuru ovu nu ano-ehni anu n'apna nwee oru tem du ige Nyenwe aị Jizosi Karaịsi jaava. ²⁴ Nye wam sukwuru anu bu nye kwesiri okwnata ovu, o jeeme nhne ka.

²⁵ Rumu nda aị, anu bikno, kpenu aị okpukpe. ²⁶ Anu bekwutaru ehni anu lele ele sno Karaịsi. ²⁷ M ji m rewhna Nyenwe aị naakaa anu gwnu okwukwo izi ka nu nsni kpakara rumu nda.

²⁸ Oru ke Nyenwe aị Jizosi Karaịsi dazigidnenu anu.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Polu gbaznenu
Ele Teshalonika
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Polu panizoru n'otunu Chiokike mmamma kwnornu okwnata m'kpoma nu owhnun'anya ele Teshalonika ke nooso oso ige obula (1:3). O bu n'ezi nu be naagawhe agida mmekepehni, Polu naakanu be nu Chiokike n'otule okwnata m'kpoma be nwernu nu hne o zi, o za naata be awhnuwhnu (1:4,5).

Be whnuwhnu okwukwo izi ke otu badnu karu nu Polu gbaru, ke nookwu nu Nyenwe a' jaava (2:2). K'ovu Polu n'odo be aka nu n'sni be kweko nye obula duwhu be, kwnornu nu Nyenwe a' jaava tem "nye ojo wam" whuya iwhne (2:3).

Polu jiri okpukpe mesni okwukwo izi ka (3:16).

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Otu mmamma nu okpukpe (1:3-12)

Nyenwe a' yaavage (2:1-12)

Buru nye be kwesiri okwnata m'kpoma (2:13-17)

Kpe okpukpe, rnu masi ernu (3:1-15)

Okpukpe ipne-aznu (3:16-18)

¹ Mawa, Polu, nu Sa'lasa nu Timoti naagba okwukwo gbaznenu o'gbako Chiokike ke zi nu Teshalonika, anu ele Chiokike Nda a' nu Nyenwe a' Jizosi Kara'isi. ² Oru nu udno ke hi n'aka Chiokike Nda a' nu Nyenwe a' Jizosi Kara'isi dazigidnenu anu.

Otu mmamma nu okpukpe

³ A kwesiri n'otunu Chiokike mmamma nu risi anu ige obula, ke kakwo kwnornu nu okwnata ovu anu nooso oso k'pakara o'bochi lele kpa owhnun'anya anu nooso

masi oso n'ehni ibne anu. ⁴ A ji anu noolu onu n'esilawuru o'gbako Chiokike kwnornu nu okwnata ovu anu gwuzo kwem nu ruwhnu ok'pakana ehni nu nhne ornurna anu naagawhe.

⁵ Ka neegesi nu ikpe Chiokike zi snam, ke k'paryu, be joogwnusi anu nu ele kwesiri o' bna eli-eze Chiokike ke anu kwno naata awhnuwhnu. ⁶ Chiokike bu nye zi snam. O jaakpakna ele naakpakna anu ehni. ⁷ O jeeme anu ele be naakpakna ehni zukwaru inwe, ma a'ila masi. Ka joobu nga Nyenwe a' Jizosi jaava hite n'oligwe, ya nu ele enine izi a' zi rikne nu lele bekwnu noowu va-a-a. ⁸ O jaata k'pakara ele ma' Chiokike awhnuwhnu nu ele za noobno n'sni izi oma gbasiri Nyenwe a' Jizosi. ⁹ O jaata be awhnuwhnu okwnukokwnu, ch'ima be nu ruwhnu Nyenwe a' nu igwugwu ke iknerna a. ¹⁰ N'obochi o' jaava, ele ke a' zi nsu nu k'pakara ele kweru nu ya jeenye a' igwugwu, jaa a' mma. Anu joosno ele kweru ekwe kwnornu nu anu kweru izi oma a' znirni anu.

¹¹ Ka bu nhne a' vu n'ovu neekpenu anu okpukpe ige obula, ma Chiokike a' gwnusi anu ele kwesiri osukwu ikwu a, hite n'iknerna a' mee k'pakara nhne oma anu nu n'echiche mezu nu k'pakara nhne anu neeme buru nhne hi n'okwnata ovu. ¹² Ka bu ma be znarni rewhna Nyenwe a' Jizosi kwnornu nu anu, ma anu kwnornu ya, hite n'oru Chiokike a' nu Nyenwe a' Jizosi Kara'isi.

2

*Badnu wam
ke noolulu Iwu*

¹ Nhne gbasiri ovuwa ke Nyenwe a' Jizosi Kara'isi nu kpa a' jeezkekwnusi a, a' naari'asno anu rumu nda a', ² m'kpoma lak'o anu mini, ogwnu tuk'o anu kwnornu agwna izi owhnurninya, m'obu izi berere,

mōbu ọkwukwo izi be naakaa nū a gbarū, ke naakaa n'ọbochi Nyenwe aī jeehiehna whelem. ³ Anū kwé nye ọbula duwhu anū n'apna ọbula, kwnornu nū ọbochi Nyenwe aī jeehiehna jáava tem okne olulu wam nū nye wam noolulu iwu va. Nye wam bụ nye Chiokike jaata awhnūwhnu ọkwnukokwnu, ⁴ O joovulizọ ẹhni a olu megidne kpakara chi ele badnū neekpenu. O joogwuzote ẹhni a n'Oro Nsọ Chiokike kaa nū ọ bụ Chiokike.

⁵ Anū chenwanya nū m kannū m anū nhne ka nga me nū anū zī. ⁶ Anū magwū nhne noobnosni a ma ọ gharū ọ whūya iwhne kītna, kovu be jeegesi nye ojo wam n'ige kwesiri. ⁷ Kwnornu nū rikne nye wam noolulu iwu nọornu ẹrnu nū mgwūgwa kītna, kovu nye wam ke noobnosni a jaazī kōriri noobnosni a tem be gweme a n'apna. ⁸ Ige wam be jookpume nye wam noolulu iwu, nye Nyenwe aī Jizōsi jeeji inwe ke ọnu a gbu nū hite n'onwu va-a-a ke ọvua a. ⁹ Nga nye wam noolulu iwu jaava, Ekwensu jeegesi ẹrnu ndu-ẹhni ọ kpahie anya zī ọdo n'ọdo nū nhne elekema nū ẹrnu tū n'anya, ¹⁰ nū kpakara ẹrnu ojo o jeeji nooduwhu ele nọonwu ọnwu. Be whu etekne kwnornu nū be kwéle o kweru ezi ọka ma Chiokike znọhia be. ¹¹ Kam kpa-yarū, Chiokike ziznenu be rikne o mee nhne bụo ọma ma be kweru aghalaghala, ¹² ka bụ ma kpakara ele kwéle o kweru ezi ọka, ele whnūrnu arūru-ẹli n'anya būru ele ikpe Chiokike marnū.

Gwuzosi rikne

¹³ Kovu a nọtunu Chiokike mmamma ige ọbula kwnornu anū rumu nda aī, ele Nyenwe aī whnūrnu n'anya. Hite n'ọpanizo, Chiokike hōhiaru anū ma ọ znọhia anū hite n'ẹrnu Enine Nsọ ke neeme anū zīri nsọ, kwnornu nū

anū kweruru ezi ọka. ¹⁴ Kam kpa-yarū, o sukwuru anū hite n'izi ọma aī, ma anū kehia igwe n'igwugwu Nyenwe aī Jizōsi Karaīsi. ¹⁵ Rumu nda aī, anū gwuzoru kwem, anū jikwasi nhne a znirni anū rikne, hite n'ikwu-ọnu mōbu ọkwukwo izi a gbarū.

¹⁶ Kītna, Nyenwe aī Jizōsi Karaīsi n'iwhuru a nū Chiokike Nda aī, nye whnūrnu aī n'anya, hite n'oru o ny-ernu aī nū olile anya būru ọma, mee a gwuzosi rikne, ¹⁷ gba anū inwe, mee anū gbasī rikne nū kpakara ẹrnu ọma nū ikwu-ọnu.

3

Anū kpenu aī okpukpe

¹ Ke ipne-aznū, rumu nda aī, anū kpenu aī okpukpe ma izi Nyenwe aī gbasā k'agida, nwernu masī igwugwu a lele kpa ọ zī n'esilawūru anū. ² Kpe masī ma Chiokike dọhia aī n'aka ele ojo nū ele arūru-ẹli, kwnornu nū ọ bụo kpakara badnū nwernu ọkwnata ovu. ³ Kovu Chiokike bụ nye kwesiri ọkwnata ovu, o jeenye anū rikne, kpusni anū hite n'aka nye ojo wam. ⁴ A tūkwasiri Nyenwe aī mkpoma nū anū zī kōriri neeme neezne nū ruwhnu kpakara nhne a nyernu anū n'iwu. ⁵ Nyenwe aī duru mkpoma anū dū n'ọwhnūn'anya Chiokike nū ọsnuta mkpoma ke zī nū rime Karaīsi.

Ọ dọ aka nū nsnī gbasīri ime mgwū

⁶ Rumu nda aī, a jī rẹwhna Nyenwe aī Jizōsi Karaīsi neenye anū iwu, anū zeru nnwọ nda ọbula ke bụ nye ime-mgwū, nye zá noowu būdnu lele kpa nhne a znirni anū. ⁷ Kwnornu nū anū magwū kpa anū kwesiri o snornu nhne atū aī. A bụo ele ime-mgwū nga aī nū anū zī. ⁸ A rige wiri nye ọbula ke a kwūla ọgwo. Tnūnuma, a dogburu ẹhni aī n'ẹrnu iwhnehnie nū abalī, nọornu ẹrnu ma a gharū ọ

buru ivu rinya nyee anu. ⁹ Ka buo nu a nwęe rikne nahoru anu nhne, kovu ma a buru ele anu jomuhia nhne n'aka be. ¹⁰ Nga a nu anu zi, a znirni anu nhne ka, "O buru nu nye obula jorunu ernu, o ri wiri."

¹¹ A nonu nu agwna ele badnu dazi etekne, be mee nhne obula, ele nookwu oka gbasila be. ¹² A ji rewhna Nyenwe a Jizosi Karaisi neenye be iwu, be gbas rikne, rnuhia nhne be jeeri. ¹³ Rikne gwu anu rumu nda a n'ome nhne buru oma.

¹⁴ Nye obula ke za naabita nhne a gbaru n'okwukwo izi ka, anu hnata nye wam ama. Anu nu nye wam meko nhne obula, ma iwhnerne tu a. ¹⁵ Kovu anu mee be ele irno anu, anu zni be ezni lele rumu nda.

Obekwu ikwu ipne-aznu

¹⁶ Kina, Nyenwe a ke udno n'iwhuru a nyee anu udno ige obula n'apna obula. Nyenwe a dazigidnenu kpakara anu.

¹⁷ Mawa, Polu, ji aka m gba obekwu ikwu ipne-aznu ka. Ka bu nhne neegesi nu mawa gbaru obekwu ikwu ipne-aznu ke me gbaru.

¹⁸ Oru Nyenwe a Jizosi Karaisi dazigidnenu kpakara anu.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Polu gbaznenu
Timoti
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Timoti snornu Polu zne izne, rnu masi ɛrnu izi oma Karaɔsi. Timoti nu Polu nwernu otu okwnata mkpoma, kam kpayaru, Timoti nu lele nnwo ke Polu muru (1:2). Timoti bu nye ɛrnu ke Polu kwnataru mkpoma k'agida.

O bu n'ezi nu Polu gbaznenu Timoti okwukwo izi ka, kovu o kwuru agida nhne ke gbasiri kpakara ogbako Chiokike. Polu kahjaru kpa be jeeji noohoru ele risi ogbako Chiokike. O kaa nu ele Karaɔsi kwesiri neekpenu ibne be okpukpe. A nwernu otu Chiokike nu Karaɔsi Jizosi, nye nwernu rikne o kwuru aɔ znekwnusi Chiokike.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Budnu ogbako Chiokike (1:3---3:13)

Nhne tugwaru otugwa ke okpukpe aɔ (3:14-16)

Polu znirni Timoti ezni (4:1---6:21)

¹ Mawa, Polu, nye izi Karaɔsi Jizosi lele kpa Chiokike Nye Oznohia aɔ nyernu n'iwu nu ke Jizosi Karaɔsi nye bu olile anya aɔ.

² M naagbaznenu Timoti nnwo m n'ezi n'okwnata ovu okwukwo.

Chiokike Nda aɔ, nu Nyenwe aɔ Jizosi Karaɔsi nyee i oru, obirizi nu udno.

*Anu zeru iznizni
aghalaghala*

³ Lele kpa me kannu i nga me neezne Masidonia, daziri n'Efesosi ma i bnosni ele zni iwu aghalaghala ma be kwusi o zni nhne nu kparam. ⁴ Be tuwhuma ige

o zni otnutnu ruwhere nu osnusno omumu kwó okwo. Kpakara nhne ka, ntunuma be jeeme ɛrnu Chiokike ke hi n'okwnata ovu neezne nu ruwhnu, be noovuya okewa. ⁵ Ka bu ma i zni ele badnu be whnurita n'anya hite nu mkpoma zi snam nu ovu buru oma nu ezi okwnata ovu. ⁶ Agwna ele badnu kpawhulem, snornu ikwu-onu etekne. ⁷ Be noopio o buru ele zni iwu, kovu be ma nhne be nookwu, o bu n'ezi be nookwusi a rikne.

⁸ A magwu nu iwu buru oma, o buru badnu mekwa a nkari. ⁹ A magwu nu be kwnoge ele mee mma bita iwu, kovu ele noolulu iwu nu ele risi rikne, ma ele ma Chiokike, nu ele mmehie, ele zila richna, ele tu ogwnu Chiokike, ma ele noogbu badnu, ele noogbu nne nu nda be, ¹⁰ ele neeme oyi, nu omekorita nyerukna nu ibne a, nu omekorita nyerinya nu ibne a, ele neerne ohi, ele aghalaghala, ele kwu ezi oka n'ikpe, nu kpakara nhne obula ke neemegidne iznizni ka zi snam. ¹¹ Iznizni ka bu izi oma wam ke zi igwugwu ke hi n'aka Chiokike nye nwe ngozi. Chiokike nyernu m izi oma ka n'aka me bita.

*Oru Nyenwe aɔ
nyernu Polu*

¹² M notunu Karaɔsi Jizosi Nyenwe aɔ mmamma nye nyernu m rikne, nye gwnusiri m nye kwesiri okwnata ovu, mee m buru nye notunu a ɛrnu. ¹³ O bu n'ezi nu m bu m nye nookwulu a nu mbom nu nye kpaknarnu ele ke a ehni, nu nye mee nhne rikne, kovu o donu m obirizi kwnornu nu m mernu m kpakara nhne ka nu oma ama nu okwe ekwe. ¹⁴ Nyenwe aɔ wukwasiri m oru a zi agida nu okwnata ovu nu owhnun'anya a ke zi nu rime Karaɔsi Jizosi.

¹⁵ Ka bu ikwu-onu ke kwesiri okwnata ovu, ke nye obula kwe-siri o kweru, Karaɔsi Jizosi varu

n'owa o znohia ele mmehie, me bu nye risi ele mmehie. ¹⁶ Ka bu nhne kpahiaru Chiokike jiri donu m obirizi, me nye risi ele mmehie ma Karaisi Jizosi gesi osnuta ovu a zi ogologo ma m buru m nhne atu nyee ele jeekweru nu ya ma be nwehia budnu kwó okwo. ¹⁷ Kitna, eze ke zi okwnukokwnu, nye nwú onwu, nye be whnú anya, nye ya nu nsnunu a bu Chiokike, ya nu nsnunu a nwe igwugwu nu oson'anya tim tom. Amim.

¹⁸ Timoti nnwo m, m neenye i iwu ka lele kpa owhnurninya be whnurnu gbasiri i n'ige wheru ewhe, snornu nhne be kwuru gbasiri i, ma i nwernu rikne lu ogwnu oma lele nye Karaisi. ¹⁹ Jikwasi okwnata ovu i rikne nu ovu zi snam. Agwna ele badnu ghasaru be, ke kpahiaru ogbo okwnata ovu be kpuru. ²⁰ N'esilawuru be bu Haimenousi nu Alekizanda ele me sigbasiri n'aka Setani ma be muhia gharu o kwulu Chiokike.

2

Kpa be kpe okpukpe

¹ Ke mbom, m naakaa, anu kpe okpukpe nu risi kpakara ele badnu, noorio aririo, nootunu Chiokike mmamma. ² Anu kpenu ele eze nu kpakara ele zi n'ochichi okpukpe, ma a wuru budnu udno nu budnu buru oma, nootu ogwnu Chiokike. ³ Ka bu nhne buru oma, ke nooso Chiokike Nye Oznohia ai mkpoma n'onu, ⁴ kwnornu nu Chiokike noopio ma o znohia kpakara ele badnu, ma be mahia ezi oka.

⁵ Otu Chiokike zi, otu nye ibno zi n'esilawuru Chiokike nu badnu. Nye ibno wam bu Karaisi Jizosi, ⁶ nye gweru ehni a nyega ma o buru nhne ogbahia ke kpakara badnu.

Chiokike gesiri ai ka n'ige kwesiri. ⁷ Ka bu nhne mernu Chiokike hohiaru m ma m buru nye nookpo okwo nu nye izi. Ka bu ezi oka, o buo aghalaghala, Chiokike hohiaru m ma m buru m nye zni nhne ke ezi oka okwnata ovu ke ele buo ele Ju.

⁸ M noopio nu rime ogbako obula ele rukna chilizo aka lawuru zi nsó n'okpukpe enwe ovu owe ehni nu agigo.

⁹ M noopio ele rinya masi yiri eyi lele kpa o kwesiri, ke buru oma n'anya. Ele rinya kpa risi gburu okne onu, mabu woru golu mabu pali, mabu woru iwo gburu okne onu, ¹⁰ kovu rnu ernu oma, bu ke kwesiri ele rinya ele ka nu be neekpenu Chiokike.

¹¹ Ele rinya kwesiri o daziri bii, muhia nhne hite n'orube risi. ¹² M kwéle m nyerinya zni nhne mabu ziri nu risi nyerukna, o kwesiri o daziri bii. ¹³ Kwnornu nu Chiokike beru osno kpu Adam, omekwo, o kpu Ivu. ¹⁴ Setani duhiele Adam, kovu o duhieru nyerinya wam, o ghó nye mmehie. ¹⁵ Kovu Chiokike jooznohia ele rinya hite n'omumu nnwo* o buru nu be jeenwe okwnata ovu, nu owhnun'anya, nu ozi nsó nu anya udno.

3

Ele risi ogbako Chiokike

¹ Ka bu ikwu-onu ke kwesiri be kwnata ovu. O buru nu nye obula ke pioru o buru nye risi ogbako Chiokike, o noopio nhne buru oma. ² Kitna, nye risi ogbako Chiokike joburu nye nwée otna, nye nwernu otu nnwerne, nye anya udno, nye mkpoma duru eli, nye be noosonu anya, nye nookwubna ele izne, nye nwernu rikne o zni nhne, ³ nye nwó okne manya, nye mee nhne rikne, enwerne badnu, nye zai nookno oka, nye whnúge iwai n'anya.

* 2:15 hite n'omumu nnwo mabu nu omumu nnwo

⁴ Nye risi ọgbako Chiokike jọburiri nye nwernu rikne chikwa ezi-nụ-oro a nkari, rumu a jọburu ele noobnonu a nsni, nọso a anya. ⁵ (Ọ buru nụ nye ọbula nwée rikne chikwa oro a nkari, ndaa kpa o jeenwe rikne legidne ọgbako Chiokike anya?) ⁶ Ọ jọburu nye varu ikne n'ọgbako Chiokike, ọ zị o mee oknomokno, dnabna n'otu ikpe omuma wam lele Ekwensu. ⁷ Ọ jọburu nye nwernu rewhna oma n'ederezi, ọ zị ọ dnabna nụ nhne iwhnerne nụ mbịta Ekwensu.

⁸ Ele dikneni masị jọburu ele be nọosonu anya, ele ezi ọka, ele nwọ okne manya, ele zá noopio iru zile ezi. ⁹ Be jeeji mkpoma buru oma jidnesi ezi ọka ke Chiokike nyernu aị rikne gbasiri ọkwnata ovu. ¹⁰ Be jeebe ọsno kpa be iru, ọ buru nụ ọ zá nhne ke megidnerneru be, be buru dikneni ọgbako Chiokike.

¹¹ Ele nnwerne be masị jọburu ele nwernu ọson'anya, ele zá nookwu ọka etekne, kovu ele ovu oma, ele be kwesiri ọ tukurasi ovu nụ kpakara nhne.

¹² Nye dikneni jọburiri nye nwernu otu nnwerne, nye neechikwa rumu a nụ ezi-nụ-oro a nkari. ¹³ Ele nọornu ọnu be nkari jeenwehia ovulizo n'olu buru oma, be joogwuzosi rikne n'ọkwnata ovu ke zị nụ rime Karaịsi Jizọsi.

Nhne tugwaru otugwa ke okpukpe aị

¹⁴ M naagbanu i ọkwukwo ka, ọ bu n'ezi nụ m neele anya nụ m jaava wara wara. ¹⁵ Kovu ọ buru me gbu ọkwnu, m naagba ma i mahia kpa ele badnu jaabita ẹhni be nụ ezi-nụ-oro Chiokike ke bu ọgbako Chiokike ke zị budnu, ke bu nsnusnu oro nụ ntụ-eli ezi ọka. ¹⁶ A zá neesigha ọka, nhne tugwaru otugwa ke okpenu Chiokike zị agida,

Jizọsi whuyaru iwhne n'anọ-ẹhni,

Enine Nsọ gbaru akebne a,
ele enine izi whnuru a,

be kporu okwo a n'esilawuru
kpakara mba,
ele badnu kweru a n'owa,
Chiokike kwuru a la n'oligwe
n'igwugwu.

4

Polu znirni Timoti ezni

¹ Enine Nsọ kwuru kpa o dnornu anya nụ ige ipne-aznu nụ ele badnu jowhoga n'okwnata ovu snornu enine ke nooduwu nụ nhne ele renwu ojo neezni. ² Ka bu iznizni ke ele ruwhnu lawuru neezni n'aghalaghala, ele jiri rugwe bekwnu da akoniche be. ³ Be kwéle ele badnu lu nnwerne mọbu gbọ nzi, be kanu ele badnu be ri agwna wiri, ke Chiokike keru ma ele kweru ekwe gweru ọtu mmamma ri, bu ele mahiaru ezi ọka. ⁴ Kwnornu nụ kpakara nhne Chiokike keru buru oma, ọ zá ke badnu jéeri, ọ buru nụ o gweru a, tu mmamma. ⁵ Be ji ikwu-omu nụ okpukpe Chiokike bita wiri nsọ.

⁶ Ọ buru nụ i kanu rumu nda kpakara nhne ka, i jọburu nye izi Karaịsi Jizọsi oma, nye be jiri ezi ọka ke ọkwnata ovu nụ iznizni oma ke i snornu znụ. ⁷ Ọ zá nhne i ji ọnutnu ruwhere etekne nụ ọka ele nnwerne okno badnu mee, znuhia ẹhni i ma i buru nye nọotu ogwnu Chiokike. ⁸ Kwnornu nụ ọznuznu ke anọ-ẹhni nwernu iru matị, kovu omahia Chiokike bnarnu iru nụ kpakara nhne, o vugwu mkwna ke budnu ka nụ budnu ke jaava.

⁹ Ka bu ikwu-omu ke be kwesiri ọ tukurasi ovu, ke badnu kwesiri o kweru. ¹⁰ Ka bu risi nhne a kwno nọodoli n'ọnu, naagba ọtna, nụ olile anya aị zị nụ Chiokike ke zị budnu, Nye Ọznohia ke kpakara badnu, ke kakwo ke ele kweru ekwe.

¹¹ Zni kpakara nhne ka, nyee iwu ma ele badnu mee nhne i neezni. ¹² I kwé nye ọbula ledna i anya kwnornu nụ i bu nnwọ ikoro. Kovu buru nhne atụ ke ele kweru

ekwe, ma n'ikwu-ọnu, nụ bụdnu, nụ ọwhnurn'anya, nụ ọkwnata ovu, nụ ọzi snam. ¹³ Tem m va, gweru ẹhni i yisi nụ ọgwnu nhne be gbaru n'okwukwo nsọ nụ rime ọgbako Chiokike, nọokpo okwo, neezni nhne. ¹⁴ I léwhu nkesi i anya, ke be nyernu hite n'izi ọwhnurninya wam nga ele okno badnu tụtwasiri i aka nụ risi.

¹⁵ Anya dụ i ẹli gbasiri kpakara nhne ka, gweru ẹhni i yisi neeme be ma kpakara ele badnu whnu nụ i nooso oso. ¹⁶ Ledu anya nụ bụdnu i nụ kpakara nhne i neezni. Gbalị neeme kpakara nhne ka, kwnornu nụ i mee kparam, i jọoznohia ẹhni i ma ele nọonu nhne i neezni.

5

Kpa a jeemesno ele badnu

¹ I bígbọ nye okno badnu rikne rikne, kọvu kwunu a ọka lele nụ ọ bụ nda i. Mesno rụmu ikoro lele rụmu nwene. ² Mesno ele rinya okno badnu lele nụ be bụ nne i, gweru ọzi rịchna sọ rụmu oknornokno anya lele rụmu nwene i rinya.

³ Lekọta ele rinya nzi be nwurnu ele zị nụ mkpa anya nkari. ⁴ Kọvu ọ bụru nụ nyerinya nzi a nwurnu nwernu rụmu mọbu rụmu rụmu a, rụmu be beru ọsno mụhia kpa be kpenu Chiokike, hite n'olekasi ele murnu be anya, lele kpa ele murnu be jiri lekasi be. Ka bụ nhne nọoso Chiokike ovu n'ọnu. ⁵ Nyerinya nzi a nwurnu ke nwée badnu ọbula neelekwasi Chiokike anya, neekpe okpukpe iwhnehnie nụ abalị ma Chiokike yisinu a aka. ⁶ Kọvu nyerinya nzi a nwurnu ke noowu bụdnu ke nọoso a n'ọnu nwurnu ọnwu kpa ọ zị bụdnu. ⁷ Kanu be mee kpakara nhne ka, ma be mee nhne bụru ọma. ⁸ Ọ bụru nụ nye ọbula nwée rikne legidne ele ọro a, ke kakwo ele ezi-nu-ọro a, nye wam

gọnahorulam ọkwnata ovu, nye máa Chiokike ka nye wam mma.

⁹ Nyerinya ke nzi a nwurnu ke gbaru nri awha isunu, be gwnusi a n'esilawuru ele nzi be nwurnu, nye kwesiri nzi a kwnata a ovu,* ¹⁰ nye be jiri ọnu ọma a mahia, nye nọoznu rụmu a nkari, neelekọta ele izne nkari, snornu ele nsọ snu ọchi be, nye neeyinu ele zị nụ mkpa aka, nọornu agida ọnu ọma.

¹¹ Kọvu i gbási rẹwhna oknornokno nye nzi a nwurnu n'okwukwo. Kwnornu nụ nga anọ-ẹhni kpalizọru be, be jéenwe rikne gwuzonu Karaisi, be pio ọ gbọru nzi berere. ¹² Be bụru ele ikpe marnu, kwnornu nụ be luluru mkwna be kweru nụ mbom. ¹³ Tụtwasiri n'olu ka, be bụru ele nwée nhne be mee, be neezne n'oro n'oro noozno izno, nookwu nhne gbásiła be, nookwu nhne be kwésile o kwu. ¹⁴ Kam kpayaru, m neeznikwa ele oknornokno ele nzi be nwurnu, be gbọru nzi berere, mụhia rụmu, legidne ọro be anya ọ zị be nyee nye irno wam oghere ọ kaja be nụ ọgbako Chiokike. ¹⁵ Agwna ele rinya wam snornulem Setani.

¹⁶ Ọ bụru nụ nyerinya ọbula nwernu nnwerne nzi a nwurnu n'oro a, o yinu be aka, o kwé ọgbako Chiokike vuru ivu nye wam, kọvu ma ọgbako Chiokike lebna anya n'oyinu ele rinya nzi be nwurnu ele zị nụ mkpa aka.

¹⁷ Ele okno badnu, ele neelegidne ọgbako Chiokike anya kwesiri be sọnu be anya okpukpu lawuru, ke kakwo ele nọokpo okwo izi ọma, neezni nhne. ¹⁸ Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru kpa, "I knésni ọnu ehni ke nọozosna ikpa," nụ "Nye ọnu kwesiri ọgwo ọnu a." ¹⁹ I kwéko nhne ọbula be bnornu nye okno badnu, okwolem ma be nwernu ele akebne lawuru mọbu ẹto. ²⁰ Bigbọ nye okno badnu ọbula

* 5:9 mọbu nye nwernu otu nzi

mernu mmehie nū ruwhnu ọhna, ma ele berere mụhia nhne.

²¹ M noogwuzo nū ruwhnu Chiokike nū Karaịsi Jizọsi nū ele enine izi Chiokike ọhhiaru neenye i iwu ka, b̄ita kpakara nhne ka me nyernu ị, i lé badnū anya nū ruwhnu kpa ị neeme be.

²² I mée wara wara n̄otukwasi ele badnū aka, i snó ele berere nū mmehie be. K̄ovu b̄ita ẹhni ị nsọ.

²³ Ị nwóma mini kp̄oi, k̄ovu nwó manya mat̄i kwnornu nū ruwhno i nū ẹhni igbugbu ị naarija ige ọbula.

²⁴ Mmehie agwna ele badnū kpumernu, beru be ọsno neezne n'ikpe, k̄ovu mmehie agwna ele berere sno be n'aznū. ²⁵ Kpam masi, ẹrnu ọma wh̄yaru iw̄hne, ọ b̄uru nū be wh̄oge iw̄hne, be nwée rikne kpusni be.

6

¹ Nye ọbula ke b̄u ọhi whnū nū ọ n̄oso nye nwe a anya lele kpa o kwesiri, ma be gharū ọ kaja r̄whna Chiokike nū iznizni a. ² Ele ọhi ke ele nwe be kweru nū Chiokike lédna be anya, kwnornu nū be b̄u r̄umu nda. Tn̄unuma, be rn̄unu be ẹrnu ka mma kwnornu nū ele neerih̄ia mbnarna n'ẹrnu be b̄u ele kweru ekwe, ele be whn̄urnu n'anya. Ka b̄u nhne i kwesiri neezni, ma be neeme masi be.

Ọwhnu iwai n'anya

³ Ọ b̄uru nū nye ọbula neezni iznizni aghalaghala, ke kwéle nū n'iznizni ke n̄otuo ogwnu Chiokike nū iznizni ke z̄i snam ke Nyenwe āi Jizọsi Karaịsi, ⁴ nye wam b̄u nye oknomokno. K̄ovu ọ máa nhne ọbula. Echiche a b̄uo ọma, ka noodubna nū okno ọka, nū ọwho-anya, ọlu ọgwnu, ọka ojo, anya ojo, ⁵ ọdogbuta z̄i n'esilaw̄uru ele ovu ojo, ele tuwhuru ezi ọka. Be neeche nū okpenu Chiokike b̄u apna be jeeji neenweh̄ia iru ke be.

⁶ K̄ovu okpenu Chiokike nū ruwhno ojiji bnarnū mbnarna

k'aḡida. ⁷ Kwnornu nū ọ zá nhne a vuru va n'owa, a nwée masi rikne vuru nhne ọbula wh̄oga nū rime a. ⁸ K̄ovu ọ b̄uru nū a nwernu wiri oriri nū iwo o kpusni ẹto āi, ka kwesiri o ji āi ruwho. ⁹ Ele noopio ọ b̄uru ele eze naadnabna nū rime ọrnurna nū mb̄ita, nū aḡida nhne iw̄hnirni-whno ke naakpakna be ẹhni, ke noodubna ele badnū nū mwhu. ¹⁰ Kwnornu nū ọwhnun'anya iwai b̄u mgbar̄egwnugwnu kpakara nhne ọjo z̄i ọdo nū ọdo. Agwna ele noopio iwai k'aḡida kpawhuru n'okwnata ovu, gweru aḡida nhne igbugbu mekasi ẹhni be ẹhni.

Lū ọgwnu ọma ke ọkwnata ovu

¹¹ K̄ovu, ji badnū ke Chiokike, gbanah̄oru kpakara nhne ka. Tn̄unuma, snornu ome mma, ọtu ogwnu Chiokike, ọkwnata ovu, ọwhnun'anya, ndidi nū ọzi w̄ohnernerne. ¹² Lū ọgwnu ọma ke ọkwnata ovu. Jikwasi b̄udnu kwó okwo aka ke Chiokike nyernu i nga ị kwuh̄iaru ọkwnata ovu i nkari nū ruwhnu aḡida ele akebne. ¹³ Nū ruwhnu Chiokike nye neenye kpakara nhne b̄udnu, nū Karaịsi Jizọsi, nye gbarū akebne ọma nū ruwhnu P̄ontiosi Pāleti, m neenye i iwu, ¹⁴ b̄ita nhne ka ma ị gharū o nwe nt̄upo nū ọtna tem Nyenwe āi Jizọsi Karaịsi va, ¹⁵ nye Chiokike jeegweya n'ige ke a, nye nwe ngozi, nye n̄echi kp̄oi, Eze kakwo ele eze, nū Nyenwe kakwo ele nwe. ¹⁶ Chiokike ke z̄i b̄udnu ọkwnukokwnu, nye wu n'iw̄hne ke ọ zá nye nwernu rikne vadu nd̄undu, nye ọ zá nye whn̄uleru anya, m̄obu whn̄uli a anya, ọson'anya nū rikne b̄uru ke a tim t̄om. Am̄im.

¹⁷ D̄o ele eze ke ọwa ka aka nū nsn̄i be b̄uo ele oknomokno, be t̄ukwasi ẹkwnu be ovu, ke jáaz̄i tim t̄om, k̄ovu be t̄ukwasi Chiokike ovu nye naasama aka a neenye āi kpakara nhne b̄uru ọma ke a

neeri. ¹⁸ Dọ be aka nụ nsni, be mee nhne bụru ọma, be bụru ele barụ aba n'ome nhne bụru ọma, ele ovu ọma ke neekesi ele badnụ nhne be nwernu. ¹⁹ Be mee kpam, be ọotu ntụ-eli bụru ọma ke zị kwem n'ige naava, ma be nwehịa bụdnu ke bụ ezi.

²⁰ Timoti, legidne nhne be yisiri i n'aka anya nkari. Whọga nụ nhne ọbula ke neegweya ikwu-ọnu ke neemegidne ogwnu Chiokike nụ ọka iwhnirniwhno ke nụ lele nụ o nwernu akoniche, kovu o nwée. ²¹ Agwna ele badnụ snornu a kpawhu n'okwnata ovu.

Oru Chiokike dazinu anụ.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Polu gbaznenu
Timoti
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Nu Okwukwo izi ke Ebo ka ke Polu gbaznenu Timoti, bu ke o gbaru lele okwukwo izi nda naagbanu nnwo o whuru n'anya (1:2,3), Polu pioru ma Timoti buru nye ogwuo o ma ke Karaishi, o nwe ndidi nga o naata awhuruwhuru lele nye Karaishi (2:1,3). Polu gbadiyaru nne Timoti nu nne nne a, ele nwernu okwnata mkpoma nu Karaishi. Polu karu Timoti chenwanya nu ya Polu tukwasiri a aka a lawuru nu risi, ke negesi nu Enine Chiokike noodu a nu eru a.

Agwua ele kweru nu Nyenwe aji dnabnaru nu mbata nye irno, kovu Polu doru Timoti aka nu nsu o gbanahoru kpakara orurna ke nooduwhu rumu ikoro (2:20-26; 3:1-9). O karu Timoti o ziri kwem neezni izi o ma, o bu n'eziz nu agida ele badnu jekweru (4:2).

Polu magwu nu ige matu o jowu enwu kwnornu okwnata ovu a, kovu o nwernu ogwo eru (4:6-8). O buru nu a sno Karaishi nwu enwu, a joosno a ziri budnu, o buru nu a nwe ndidi, a joosno a chi lele eze (2:11,12a).

Nhne zi n'okwukwo ka

Obekwu ikwu nu okpukpe o kpenu Timoti (1:1,2)

Iwhnerne Nyenwe aji tuko i (1:3-18)

Buru nye ogwuo o ma Karaishi (2:1-26)

Kpa ele badnu joowu budnu be n'ige ipne-aznu (3:1-9)

Buru nye be kwesiri okwnata mkpoma (3:10-4:8)

Eziz ke aka Polu nu obekwu ikwu ipne-aznu (4:9-22)

¹ Mawa, Polu, nye izi Karaishi Jizosi hite n'echiche Chiokike, o ziyaru m me zni ele badnu gbasiri mkwna budnu ke zi nu Karaishi Jizosi.

² M naagbaznenu Timoti nnwo m me whuru n'anya okwukwo.

Oru, obirizi nu udno ke hi n'aka Chiokike Nda aji nu Nyenwe aji nu Jizosi Karaishi dazinu i.

Iwhnerne Nyenwe aji tuko i

³ M notunu Chiokike mmamma, nye me neekpenu hite n'ovu zi snam lele kpa ele nda m kpenu a, neekpe okpukpe iwhnehnie nu abali, neechenwanya i n'okpukpe m. ⁴ Me chenwanya anya-mini ekwua i, o ogwuo m o whuru i anya ma ovu so m n'onu. ⁵ M neechenwanya okwnata ovu i n'eziz, ke beru osno ziri nu rime nne nne i, Losisi, nu nne i Unisi, m kweru m nu o zi masi kpam nu rime i. ⁶ Kam kpararu, gwakne bekwnu ke nkesi Chiokike, ke o nyernu i nga me tukwasiri i aka m nu risi. ⁷ Kwnornu nu Chiokike nyege aji enine ke ogwuo, kovu enine ke iknernema nu owhuru n'anya nu anya udno.

⁸ Bikno, iwhnerne okpo okwo nhne gbasiri Nyenwe aji tuko i, mibu iwhnerne me nye ikelu a. Kovu snornu m ta awhuruwhuru n'izi o ma hite n'iknernema Chiokike nyernu i. ⁹ Chiokike zohiaru aji, sukwu aji ma a wuru budnu zi nsu. Ka buo hite nu nhne obula ke a mernu, kovu o bu mmuma a hite n'oru a. Ka bu oru ke o nyernu aji nu Karaishi Jizosi su owa panizoru. ¹⁰ Kitna, o mernu ka whuru iwhne nga Nye Oznohia aji Karaishi Jizosi whuru iwhne, nye megburu enwu gweyanu aji budnu ke kwó okwo, ke noonwu n'iwhne ke izi o ma. ¹¹ Me jiri buru nye notkpo okwo izi o ma ka, nu nye izi nu nye zni nhne. ¹² Kam kpararu, me naata awhuruwhuru nu rime ikelu. Kovu iwhnerne za notu m, kwnornu nu m magwu m nye me kweru nu ya, m magwu

m masị nụ o nwernu rikne ọ bịta nhne me yisiri a n'aka* dị ọbochi wam.

¹³ Hite n'okwnata ovu nụ ọwhnun'anya Karaisi Jizosi, bịta kpakara nhne i nurnu n'onu m, ma be buru nhne atụ ke iznizni zị snam. ¹⁴ Enine Nso yinu i aka bịta nhne oma wam be yisiri i n'aka.

¹⁵ I magwu nụ kpakara ele zị nụ Esia ghasarụ m, ma Figelusi nụ Hamogenisi.

¹⁶ Nyenwe aị donu ezi-nu-oro Onesiforos obirizi kwnornu nụ o mesiri m ovu rikne, ijigba be turu m zá nọtụ a iwhnerne. ¹⁷ Nga ọ zị nụ Rom, o piosiri m rikne tem o piohia m. ¹⁸ Nyenwe aị donu a obirizi n'ọbochi ikpe. I magwu nkari nkari kpa o yinu m aka n'apna zị ọdo n'odo n'Efesosi.

2

Nye ogwuu oma ke Jizosi

¹ Timoti nnwọ m, gbasị rikne n'oru ke Karaisi Jizosi. ² Kpakara nhne i nurnu me kwuru nụ ruwhnu agida ele akebe, zni ele kwesiri be kwnata be ovu, ele jeenwe rikne zni masị ele berere. ³ Nwe okasi ovu n'awhnuwhnu lele nye ogwuu oma ke Karaisi Jizosi. ⁴ O zá nye ọbula ke bu nye ogwuu ke neeme nhne nye buo nye ogwuu neeme, ma o mee nhne jooosno nye risi a ovu n'onu. ⁵ Kpam masị, ọ zá nye naagba eso ke jeenwe rikne kpuru okpu mmeri ọ buru nụ ọ gbáge eso lele kpa iwu eso kwuru. ⁶ Nye ernalu ke nonu ernalu nkari kwesiri o beru oso ri mkpuru mbom ke hi n'ekwuu a whuya. ⁷ Tule nhne me nookwu, Nyenwe aị jeenye i ọghohia nụ kpakara nhne.

⁸ Chenwanya nụ ka bu izi oma m, Jizosi Karaisi nye hiri n'avnuuru Devidi, hiri n'ernalu lizo. ⁹ Kwnornu nụ izi oma ka, m naata awhnuwhnu du kpa be turu m ijigba lele nye

noolulu iwu, kovu be tuge ikwu-onu Chiokike ijigba. ¹⁰ Ka bu nhne mernu me neenwe nkasi ovu kwnornu ele wam Chiokike hohiaru, ma be nwehia oznohia ke zị nụ Jizosi Karaisi nụ igwugwu kwó okwo.

¹¹ Ka bu ikwu-onu ke kwesiri okwnata ovu,

Ọ buru nụ a snornu a nwu,
a joosno a ziri budnu.

¹² O buru nụ a nwe ndidi,
a joosno a chi lele eze.

Ọ buru nụ a gonahoru a,
o jogonahoru aị.

¹³ O buru nụ a nwee okwnata ovu,
o jeekwesi koriri okwnata ovu,
kwnornu nụ o jogonahoru ernalu.

*Nye ernalu ke Chiokike
naakweru*

¹⁴ Chenwanyanu be kpakara nhne ka. Do be aka nụ nsni nụ ruwhnu Chiokike gbasiri odogbuta n'ikwu-onu, ọ zá mbnarna ọbula zị a, o noolulu ele noobno nsni.

¹⁵ Gbalị gweru ernalu i gesi nụ ruwhnu Chiokike lele nye ernalu Chiokike nakweru, nye iwhnerne zá nọtụ, nye nwernu rikne zni ikwu-onu ke ezi oka nkari.

¹⁶ Zeru oka iwhnirniwhno nụ oka etekne, kwnornu nụ ele nookwu a neegweme ernalu be hne Chiokike zị. ¹⁷ Iznizni be naagbasa lele

bekwuu okochi,* ke Haijenousi nụ Filetusi zị n'esilawuru ele neezni a. ¹⁸ Ka bu ele kpawhuru n'ezii oka. Be nookwu nụ olizo n'ernalu ele nwurnu onwu whelem, be naakwnadna okwnata ovu agwna ele badnu. ¹⁹ Kpa ọ zị, ntụ-eli Chiokike gwuzo kwem, ke nwernu akara ka, "Chiokike magwu ele ke a," nụ "Nye ọbula ke noosukwu rewhna Nyenwe aị, hi nụ nhne ojo whuya."

²⁰ N'oro hna okpotokpo, ọ buo agbugba wiri golu nụ agbugba wiri siliva bu nhne zị a kpọi, kovu okiko

* **1:12** nhne me yisiri a n'aka mọbu nhne Chiokike yisiri n'aka m

* **2:17** mọbu lele mbam

isisi nù rìzna, agwna be ji nòornu ẹ̀nu zì mkpa, agwna be ji nòornu ẹ̀nu zìla okne mkpa. ²¹ Kọ̀vu ọ̀ bụ̀ru nù badnù ọ̀bula snùsnama ẹ̀hni a nkari, be jeeji a nòornu ẹ̀nu zì mkpa, ke zì nsọ̀, be jiknerneru a, Nyenwe a jeeji nòornu ẹ̀nu ọ̀ma ọ̀bula. ²² Gbanahọ̀ru kpakara nhne ọ̀jo ke nọ̀ogwnu ele ikoro. Gbasnornu ome mma, nù ọ̀kwnata ovu, nù ọ̀whnun'anya nù udno, jì nù kpakara ele neekpenu Nyenwe aì nù mkpọ̀ma zì rìchna. ²³ I kwú ọ̀ka ọ̀bula ke iwhnirniwhno nù agìrigo nwée risi, kwnornu nù be noovuya okno ọ̀ka. ²⁴ Nye izi Nyenwe aì jọ̀oburu nye nookno ọ̀ka, tnùnuma, ọ̀ jọ̀oburiri nye neegesi nye ọ̀bula ovu ọ̀ma, nye nwernu rikne zni nhne, nye nwernu ndidi. ²⁵ O jeegweru wọ̀hnernerne neezni ele neemegidne a nhne, neele anya nù Chiokike jeeme be tùhnasna, o dubna be n'ezi ọ̀ka, ²⁶ ma be mahja nhne, gbanahọ̀ru mbịta Ekwensu sninu be, kpa o gidnerneru be ma be mee nhne o piuru be mee.

3

Ọ̀bochi ipne-aznù

¹ Kọ̀vu hnata ka ama, ige tù ogwnu k'agìda vawa n'ọ̀bochi ipne-aznù. ² Ele badnù jọ̀oburu ele whnùrnù ẹ̀hni be n'anya, ele whnùrnù ìwai n'anya, ele oknomokno, ele nganga, ele noolulu ele badnù, ele zá noobnonu ele m̀rnù be nsì, ele nwée ovu ọ̀tu mmamma, ele zá nsọ̀, ³ ele nwée ọ̀whnun'anya, ele zá naagbarùnu ele badnù nhne be mernu be, ele nookwulu, ele nwée rikne jikwaru ẹ̀hni be, ele nù lele anọ̀hia, ele nhne bụ̀ru ọ̀ma zá naamasì, ⁴ ele neere ele badnù, ele risi rikne, ele nọ̀owhu nù nganga, ele whnùrnù nhne sọ̀ n'ọ̀nu n'anya karù ọ̀ whnù Chiokike n'anya, ⁵ ele nwernu ọ̀di ogwnu Chiokike kọ̀vu be gọ̀nahoru rikne a. Jì nù be nwéko nhne ọ̀bula.

⁶ Be bụ̀ ele ji aghigho nooduwhu ezi-nù-oro, duwhu ele rinya nwée rikne, ele rinya mmehie noovughari lele ele nwòrnù manya nù ẹ̀gwnurnu nhne ọ̀jo. ⁷ Ele rinya nù kpa zì nọ̀omu nhne, kọ̀vu be nwée rikne m̀hìhia ezi ọ̀ka. ⁸ Lele kpa Janisi nù Jambirisi gwuzogidnerneru Mozizi, ele ka neemegidne ezi ọ̀ka, ele mkpọ̀ma be nwùrnù ọ̀nwu, ele ọ̀kwnata ovu be bụ̀ nhne etekne. ⁹ Kọ̀vu be jéenwe rikne zne nù ruwhnu, lele kpa iwhnirniwhno ele wam whuyaru iwhne, ọ̀ bụ̀ masì kpa iwhnirniwhno ele ka jọ̀owhuya iwhne.

Pọ̀lu znirni Timoti ezi ipne-aznù

¹⁰ Kìtna, Timoti, ì magwù kpakara nhne me znirni nù kpa me wuru bụ̀dnu m. Ì magwù nhne me neeme nù nhne me kweru nù ya, nkasi ovu m, nù ọ̀whnun'anya m, nù ndidi, ¹¹ nù kpa me nagidnerneru ọ̀kpagbu, nù awhnùwhnu. Ì magwù kpakara nhne me whnùrnù n'Antịoku, nù Aìkoniom, nù Lisitira, kpa me nagidnerneru ọ̀kpagbu. Kọ̀vu Nyenwe aì dọ̀hiaru m nù rime kpakara be. ¹² Me kanù ì ezi ọ̀ka, nye ọ̀bula ke joowu bụ̀dnu ke nọ̀otu ogwnu Chiokike nù rime Karaìsi Jizọ̀si jaata awhnùwhnu. ¹³ Kọ̀vu ele ọ̀jo nù ele ka nù be bụ̀ nhne be bụ̀la, jaazi nọ̀ojokari bujo, nooduwhu ele badnù, be nooduwhu masì be. ¹⁴ Kọ̀vu dazìgidne nù nhne me znirni ì nù nhne i kweru, hne ì magwù nye ì m̀hìaru nhne n'aka a. ¹⁵ Hite n'ige ì bụ̀ nnwọ̀ matì, ì magwù nhne ọ̀kwukwo nsọ̀ kwuru, ke nwernu rikne mee ì ì bụ̀ru nye nwernu akọ̀niche. Ka joodubna ì n'ọ̀znohia hite n'ọ̀kwnata ovu ke zì nù Karaìsi Jizọ̀si. ¹⁶ Kpakara nhne be gbarù n'ọ̀kwukwo nsọ̀ hi n'echiche Chiokike whuya, be bụ̀ru ọ̀ma n'ogweru zni nhne, bigbo, dọ̀

aka nū nsñi nū ọznuznu ke ome mma, ¹⁷ ma badnū ke Chiokike b̄uru nye zuru ozu, nye be jiknerneru n̄ornu kpakara ẹnu ọma.

4

¹ M gwuzo m nū ruwhnu Chiokike nū Karaṣi Jizọsi nye jeekpe ele z̄i b̄udnu nū ele nw̄urnu ọnwu ikpe nga ọ jaava lele eze, neenye i iwu ka. ² Kpọ okwo izi ọma, z̄iri gnarnagnarna n'ige kwesiri nū ige kwésige, bna mbna, bigbọ, kwnalizọ mkpọma, gweru aḡida ndidi nū anya d̄uru ẹli neezni nhne. ³ Kwnornu nū ige jaava nga ele badnū jéekweru iznizni b̄uru ọma. Tn̄unuma, be jaach̄ikota ele neezni nhne, ele jeezni be nhne ke nsñi n̄oko be ẹko noopio. ⁴ Be jéekwe o bno nsñi n'ez̄i ọka, k̄ovu snornu ọtnutnu ruwhere. ⁵ K̄ovu b̄uru nye anya d̄uru ẹli ige ọbula, naagidne awhn̄whnu, rn̄u ẹnu nye n̄okpo okwo izi ọma, rn̄u kpakara ẹnu ke kwesiri nye izi Chiokike.

⁶ K̄itna, ige be j̄owusi b̄udnu m lele ariohna manya d̄ulam, ige me j̄onwu ẹnwu valẹm. ⁷ M l̄ukwolem ọgw̄nu ọma wam, m gbazulem ẹso wam, m b̄itala m ọkwnata ovu wam. ⁸ K̄itna, Nyenwe aṣi b̄itannu m okpu-eze ke ome mma, ke nye ikpe ziri ezi jeenye m n'ọbochi wam, o jéenyē me nū nsñunu m, k̄ovu o jeenye kpakara ele noopio ọ whn̄u a anya nga ọ j̄owhuya iw̄hne.

Iznuznu Pọlu nū Timoti

⁹ Me wara wara va. ¹⁰ Demas̄i whn̄urnu nhne ọwa n'anya, ọ ghasa m zne T̄esalonika. Kir̄eskensi zn-ernu Galasia, Taiṣosi zne Dalimatia. ¹¹ Me nū Lukwu kp̄oi z̄i. Nga ṣi jaava kwuru Mak̄i va, kwnornu nū o jeenyinu m aka n'ẹnu me n̄ornu. ¹² M ziznerneru m Taiṣikosi Efes̄osi. ¹³ Nga ṣi jaava ch̄iyanu m iwo me ch̄isaru n'oro Kap̄osi nū Torasi, nū ọkwukwo, ke kakwo mkpa ọkwukwo.

¹⁴ Al̄ekizanda nye ẹnu rugwe mernu m nhne ojo k'aḡida. Nyenwe aṣi j̄okwu a ọgwo ẹnu a. ¹⁵ Anya d̄u ẹli hne ọ z̄i, kwnornu nū ọ b̄u nye neemegidne izi aṣi.

¹⁶ Nga me gwuzo n'ikpe n'oziri n̄ogoru ọnu m, ọ zá nye ọbula ke sno m, kpakara ele badnū gbanah̄oru m. Chiokike bikno, gwn̄uko nhne ka megidne be. ¹⁷ K̄ovu Nyenwe aṣi dagw̄unu m, nyee mas̄i m rikne, me jiri kp̄o okwo izi ọma nū nsñi kpakara ele b̄uo ele Ju. Be d̄ohiaru m n'ọnu odum. ¹⁸ Nyenwe aṣi j̄odohia m nū kpakara nhne ojo, duru m n'udno bna n'ọchichi ẹli-eze oligwe. Ya nwe igwugwu ọkwnukokwnu. Am̄im.

Obekwu ipne-aznū ke Pọlu

¹⁹ Bekwu Prisila nū Akw̄ila nū ezi-nū-oro Onesiforosi. ²⁰ Eras̄itosi daz̄iri nū K̄orinti, Tirofimosi naar̄ia ẹhni igbugbu, m ghasa a nū Milet̄osi. ²¹ Gbal̄i va s̄u okirika d̄u. Ebulusi neebekwu i, ma Pudesi, Laj̄nosi, nū Kalaud̄ia nū kpakara r̄umu nda.

²² Nyenwe aṣi daz̄inu ṣi. Oru Chiokike daz̄inu an̄u.

**Okwukwo izi
Polu gbazennu
Tajitosi
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Polu kwuru nhne gbasiri Tajitosi nu hne zi ichne ichne nu rime okwukwo izi o gbaru. O karu nu ya nu Tajitosi sno rnu ɛnu izi oma nu Esia Matj nu Girisu (2 Korinti 2; Galasia 2:3). Polu kannu a, o hohia ele risi nu ele jeelekoṭa oḡbako Chiokike anya nu Kiriti.

Polu kannu Tajitosi o whnu ele risi nu ele neelekoṭa oḡbako Chiokike bu ele, ele badnu nookwu oka oma (1:5-9). Kpakara ele sno Nyenwe aj jɔobu ele bitaru ɛhni be snam, ele za neesigha oka (1:10-2:9).

Polu kwuru oka gbasiri ele zi ichne ichne nu rime oḡbako Chiokike ke zi nu Kiriti. O karu nu a nwernu rikne o wu budnu ikne kwnornu nu Chiokike ziyaru Jizosi Karaṣi, Chiokike znɔhiaru aj, snuma aj hite nu rikne Enine Nso, mee aj a panizo budnu ikne ke nwernu olile anya budnu kwó okwo. Chiokike znɔhiaru aj kwnornu nu o bu nye obirizi, o buo kwnornu nhne oma obula a mernu.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nu okpukpe Polu kpenu Tajitosi (1:1-4)

Ezni ele risi oḡbako Chiokike (1:5-16)

Ezni ke Oḡbako Chiokike (2:1---3:11)

Ezni ke o znirni Tajitosi nu obekwu ikwu ipne-aznu (3:12-15)

¹ Mawa, Polu nye izi ke Chiokike nu nye izi Jizosi Karaṣi. Ernu m bu o mee ele Chiokike hɔhiaru nwe okwnata ovu, ma be mahia ezi oka ke noodubna n'otu ogwnu Chiokike,² ma be nwehia olile anya budnu kwó okwo, hne Chiokike

za naagha aghalaghala, bu ke o kweru mkwna su owa panizoru.³ O mernu ikwu-ɔnu a whuya iwhe n'ige ke a hite nu oḡbasa izi oma, bu ke o yisiri n'aka m lele nhne Chiokike Nye Oznohia aj nyernu n'iwu.⁴ M naagbanu i Tajitosi nnwo m n'ezi n'okwnata ovu ke a kwekoṭaru okwukwo.

Oru, nu udno ke hi n'aka Chiokike Nda aj nu Jizosi Karaṣi, Nye Oznohia aj.

Ernu Tajitosi nu rime

Kiriti

⁵ Nhne mernu me gharuru i nu Kiriti bu ma i bikwata nhne ke kwesiri obikwa, hohia ele okno badnu nu rime eli-ohna obula, lele kpa me kannu i.⁶ Nye okno badnu kwesiri o bu nye nwée oṭna, nye lu otu nnwerne, nye nwernu rumu be tukwasiri mkpoma, nye kpahie agwa, ele mee risi rikne.

⁷ Kwnornu nu nye risi jɔobu nye nwée oṭna lele nye izi Chiokike, nye mee n'iche ovu a, wé ovu ɛhni wara wara, nye za nɔonwo manya gbu ogbu, nye mee nhne rikne, nye nwée owho-anya.⁸ O jɔobu nye neelekoṭa ele izne, nye whnurnu nhne oma n'anya, nye za neemewhe nhne ike, nye zi snam, ziri nso, nye neejikwaru ɛhni a.⁹ O jikwaru oka wam ke kwesiri okwnata ovu rikne lele kpa be znirni a, ma o mesi ele berere ovu rikne hite n'iznizni a zi snam, gesi masi ele neemegidne a nhne ojo be.

¹⁰ Agida ele kwé ekwe nooduwu ele berere hite nu ikwu-ɔnu etekne, ke kakwo ele knesnigwu omen'eli ele Ju aka rikne.¹¹ Be kwesiri o mee be kpusni ɔnu be, ele noolulu agwna ezi-nu-oro, ele neezni nhne be kwésile o zni, kwnornu iwai.

¹² Otu nye owhnurninya be, nye Kiriti, karu kpa, "Ele Kiriti bu ele aghalaghala, ele ovu ojo lele anohia, ele ime-mgwu, nu ele okne nkoli."

¹³ Nhne o kwuru bu ezi oka, ka

kpayaru bigbosi be rikne, ma be gwuzosi rikne n'okwnata ovu, ¹⁴ ma be gharu iznizni aghalaghala ele Ju nu iwu ele badnu ke hi n'aka ele whogaru n'ezi oka. ¹⁵ Kpakara nhne zi richna n'anya ele zi richna, kovu nye ruru oru nu nye kwé ekwe, o za nhne zi richna, kwnornu nu akoniche be nu echiche be ruru oru. ¹⁶ Be karu nu be magwu Chiokike, kovu ernu be neegesi nu be nogonahoru a. Ele so ize, ele risi rikne, ele nwée rikne mee nhne oma obula.

2

Iznizni zi snam

¹ Gbali zni iznizni zi snam. ² Ele okno badnu nwernu anya udno, ele nwernu oso n'anya, ele za neemewhe nhne ike, ele zi kwem n'okwnata ovu be, nu owhnun'anya nu ndidi. ³ Ele okno badnu ele rinya masi wuru budnu lele ele zi nsó, ele za noobno ele berere nhne, ele za nonwo manya gbu ogbu, ele neezni nhne buru oma, ⁴ ma be zni ele nnwerne ikne anya udno, whnu nzi be nu rumu be n'anya. ⁵ Be kwesiri o buru ele za neemewhe nhne ike, ele zi richna, ele rinya neelegidne oro be anya nkari, ele noobnonu nzi be nsni, ma ele badnu gharu o kaja ikwu-onu Chiokike.

⁶ Kpam masi, neezni rumu ikoro ma be buru ele za neemewhe nhne ike. ⁷ Nu kpakara nhne i neeme, gesi ehni i nye oma atu n'ernu oma. Nu nhne i neezni gwuzosi rikne nu rime a, nye anya duru eli. ⁸ Ikwu-onu buru oma ma nye obula ke neemegidne i tu iwhnerne hne be nwée nhne ojo be jeeji nookwugidne ai.

⁹ Zni ele ohi be bnonu ele nwe be nsni nu kpakara nhne, neeme nhne joso be n'onu, be sa oka nga be nookwunu be oka. ¹⁰ Be znu nhne ele nwe be, kovu be gesi nu be jootukwasi be mkpoma, neegesi

nhne oma ke zi nu iznizni Chiokike Nye Oznohia ai nu kpakara nhne.

¹¹ Oru Chiokike ke neegweya oznohia whuyaru iwhne hne kpakara ele badnu zi, ¹² neezni ai a sigbasi nhne nogogwu anogehni ai n'owa, nu budnu ke za notu ogwu Chiokike, a wuru budnu ele za neemewhe nhne ike, ome mma, notu ogwu Chiokike nu rime owa ka. ¹³ A nwernu olile anya zi ngozi, bu o whuya iwhne igwugwu ke Chiokike hna ezi nu Nye Oznohia ai Jizosi Karaísi. ¹⁴ O bu nye gweru ehni a nyee n'onodi ai ma o gbahia ai nu rime nhne ojo, bitannu ehni a ele ke a, ele zi richna, ele ovu neerne bekwnu n'ernu oma. ¹⁵ Zni kpakara nhne ka, naakwnagidne, bna mbna nu kpakara rikne i nwernu. I kwé badnu obula ledna i anya.

3

Budnu nye Karaísi

¹ Chenwanyanu ele badnu be bita ehni be nu mkpururu ele risi nu ele nechi ehni, noobno nsni, jiknenu o rnu ernu oma, ² be kwúko oka ojo megidne badnu obula, be buru ele udno, ele agwa oma, ele ovu hieru eli hne kpakara ele badnu zi.

³ N'ige mbom, a bu ele iwhnirni-whno, ele za noobno nsni, ele be duwhuru, noosno agida nhne ojo zi odo nu odo ke nogogwu ai, a wuru budnu ojo, kwno awuwa, be snornu ai irno, aila sno masi be irno. ⁴ Kovu nga ovu oma ma owhnun'anya Chiokike Nye Oznohia ai whuyaru iwhne, ⁵ oznohia ai, o buo kwnornu ernu oma a rnurnu, kovu kwnornu obirizi a. Hite n'osnusnu ke omu berere, Enine Nso nyernu ai budnu ikne. ⁶ Chiokike wukwasiri ai Enine Nso k'agida hite nu Jizosi Karaísi Nye Oznohia ai. ⁷ Hne o gwnurnu ai lele ele mee mma hite n'oru, a buru ele neekheia olile anya budnu kwó okwo. ⁸ Ka bu oka kwesiri

okwnata ovu. M naakaa, jì kwusi a rikne ma ele kweru nù Chiokike bürü ele anya dürü ẹli, neeme nhne bürü oma. Kpakara nhne ka bürü oma naabna iru hne ele badnù zì.

⁹ Kọvu zeru ajiji iwhnirniwhno, nù ọgwu rẹwhna ẹbnurnu, oknorno, ọlu ọgwu kwnornu iwu, be bnána iru, be bụ nhne etekne. ¹⁰ Dọ nye ọbula ke neegweya okewa aka nù nsnì mgba lawwuru, i mekwo, gharu a. ¹¹ I magwu nù badnù kị bụ nye aghorome, nye mmehie, ọ bụ nye naama ẹhni a ikpe.

Ezni ipne-aznu

¹² Nga me jeeziya Atemasi nù Tajikosi, hna anù zì, gbalì vakwnusi m nù Nikopolisi, kwnornu nù m jaadazì pịi n'ige okirika.

¹³ Gbalì yisinu Zenasi nye ọgwu iwu nù Apọlosi aka n'izne be, whnù nù be nwehjaru nhne ọbula be pi-oru. ¹⁴ Ele ke aị mụhia kpa be jeeji ige be rnù ẹrnu oma, rnụhia nhne zì mkpa, be wúko badnù bnána nù nhne. ¹⁵ Kpakara ele me nù be zì neebekwu i. Bekwu kpakara ele whnurnu aị n'anya nù rime okwnata ovu. Oru Chiokike dazinu kpakara anù.

**Ọkwukwo izi
Pọlu gbaznenu
Filemōni
Nhne gbasiri ọkwukwo
izi ka**

Filemōni bụ otu nye zị mkpa n'ogbako Chiokike ke zị nụ Kọlosi, nye nwe ọhi ke rewhna a bụ Ọnesimosi. Ọhi ka hiri n'oro nye nwe a gbawhu. Kpa ọ kpawhuru, ya nụ Pọlu nye zị n'ikelu whnataru. Hite n'aka Pọlu, Ọnesimosi ghọ nye Karaịsi. Pọlu gbaznenu Filemōni ọkwukwo izi ka naariasno a, ọ kwubnahnarnu ọhi a, nye Pọlu neezihnahienu a. Pọlu naariasno a, ọ naabnarnu a lele nnwọ nda nū rime Karaịsi, ọ bụo lele ọhi.

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Ọpanizo (1-3)

Ọwhnun'anya Filemōni nū ọkwnata ovu a (4-7)

Ọriasno nū risi Ọnesimosi (8-22)

Ọkwukwo (23-25)

1 Mawa, Pọlu, nye ikelu kwnornu Karaịsi Jizọsi, nū nwene aị rukna Timoti, naagbaznenu enyi aị nū nye ọrnu ibne aị, Filemōni, ọkwukwo izi. ² A naagbaznenu masi nū nwene aị rinya Afia nū nye ọgwu ibne aị Akiposi nū ọgbako ke zị n'oro i. ³ Oru nū udno ke Chiokike Nda aị nū Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu anu.

Pọlu nọotunu Chiokike mmamma

⁴ M nọotunu Chiokike mmamma ige ọbula me neechenwanya i n'okpukpe m, ⁵ kwnornu nū m nọonu nhne gbasiri ọwhnun'anya i hne kpakara rumu Chiokike zị nū ọkwnata ovu i nū Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ⁶ M neekpe ma ọkwnata ovu i nọornusi ọrnu rikne n'esilawuru rumu nda ma i mahia kpakara nhne ọma ke a nwernu a ji nọornu ọrnu nū rime Karaịsi. ⁷ Ọwhnun'anya

i nyernu m mkpoma ọso n'onu k'agida sū nwene m rukna, bụ ke mernu ovu ele nsọ ziri bụdnu ikne, gbata kwno m inwe.

Pọlu riasnornu

nū risi Ọnesimosi

⁸ M nwernu m anya rikne nū rime Karaịsi ọ kanu i mee nhne ke kwesiri. ⁹ Kọvu ọwhnun'anya mernu me riasno i, lele ọkpa badnu me bụ, Pọlu nye okno badnu, kọvu kịtna, nye ikelu kwnornu Jizọsi Karaịsi. ¹⁰ M nọorio i kwnornu Ọnesimosi nnwọ m rukna nū rime Karaịsi, nye ghọru nnwọ m kpa me zị n'ikelu. ¹¹ Nū mbom, ọ bnáge nū nhne ọbula nyee i, kọvu kịtna ọ bnarnu iru nyee i, ma mawa masi.

¹² M neeziyanu i ya hite n'ovu m, lele nye zị m okne mkpa. ¹³ O znernu amasi m ọ bita a hna me zị ma o yinu m aka n'onodi i kpa me zị n'ikelu kwnornu izi ọma. ¹⁴ Kọvu m jeeme nhne ovu i kwéle, kpa nhne ọma ọbula i jeeme jeehi n'ovu i whuya, ọ bụo nhne be kw-nagidnernu i mee. ¹⁵ O jọbu nū Ọnesimosi whọgaru ige matị, ma i kwubnanya a n'ehni i ọkwnukokwnu. ¹⁶ O buma lele ọhi, o kakwo ọhi, kọvu lele nnwọ nda be whnurnu n'anya. O zị m mkpa k'ezi, kọvu ọ zị i mkpa kakwo lele badnu nū lele nnwọ nda nū rime Nyenwe aị.

¹⁷ O buru nū i kwuru m nye ọrnu ibne i, kwubnanya a lele kpa i jeegweru m. ¹⁸ O buru nū o nwernu nhne ọjo ọbula mọbu ọgwo ke o ji i, gwnusi a nū risi m. ¹⁹ Mawa Pọlu, ji aka m naagba nhne ka, m jọkwu i be. I magwu nū ji n'iwuhuru i jigwu m ọgwo bụdnu i. ²⁰ Bikno, nwene m rukna, menu m nhne ka kwnornu nū Nyenwe aị, mee ovu sọ m n'onu lele nwene rukna nū Karaịsi. ²¹ M tükwasiri m mkpoma nū i jọobno nsi kpa me naagba ọkwukwo ka nū i jeeme kakwo nhne me nọorio i.

²² Kpam masi, bitanu m otu ọnu ọro, kwnornu m neele anya nū

Chiokike jaaza kpakara okpukpe anụ mee m hiehnakwnusi anụ berere.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

²³ Epafarasị nye me nụ a zị n'ikelu kwnornu Karaịsi Jizọsi neebekwu i, ²⁴ ma ele ọrnu ibne m Maki, Ariisitakosi, Demasi nụ Lukwu. ²⁵ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu enine anụ.

Ọkwukwo izi Ele Hiburu Nhne gbasiri ọkwukwo izi ka

Ọkwukwo izi Ele Hiburu bu ke be gbaznenu ele Karaṣi ele be neemegidne, ele zi nu ogwnu nu be jaaghasa ọkwnata mkpoma nu Karaṣi. Nye gbaru ọkwukwo ka naakanu be nu Jizosi Karaṣi bu ezi oyiyi Chiokike n'iwuru a. O neegesi nhne ka, ke mbom, Jizosi bu Nnwọ Chiokike ke zi ọkwnukokwnu, nye muhiaru obno nsnj hite n'awhnuwhnu o gawheru. Lele Nnwọ Chiokike, Jizosi kakwo kpakara ele ọwhnurninya ke Teshitamenti Oknani, ma ele enine izi, ma Mozizi n'iwuru a. Ke ebo, Chiokike karu nu Jizosi bu nye arjohna, nye obula ke kweru nu ya, jeenwehija oznohia nu mmehie.

Nye gbaru ọkwukwo izi ka kwuru oka gbasiri ele dikne ke ọkwnata ovu, ele gwuzoru kwem du n'enwu. Be lekwasiri Jizosi anya, nu ruwhnu awwhnuwhnu nu ọkpagbu be kpagburu be. O jiri odo aka nu nsnj nu ezni mesni ọkwukwo izi a.

Nhne zi n'ọkwukwo izi ka

Karaṣi bu oyiyi Chiokike zuru ozu (1:1-3)

Karaṣi kakwo ele enine izi (1:4--2:18)

Karaṣi kakwo Mozizi nu Josua (3:1--4:13)

Karaṣi bu nye risi arjohna kakwo (4:14--7:28)

Ogba-njo-ehni Karaṣi kakwo (8:1--9:22)

Arjohna Karaṣi kakwo (9:23--10:39)

Okwnata mkpoma bu risi nhne (11:1--12:29)

Mee nhne joso Chiokike n'onu (13:1-17)

Okpukpe nu oka ipne-aznu (13:18-25)

Nnwọ a kakwo

ele ọwhnurninya

¹ N'ige wheru ewhe, Chiokike kwunnu ele nda aji oknani oka agida ige hite n'onu ele ọwhnurninya n'apna zi ichne ichne. ² Kovu kitna, n'obochi ipne-aznu ka, o kwunnu aji oka hite n'onu Nnwọ a Jizosi, bu nye o hohiaru ma o buru nye jeeri kpakara mkpe, nye o hiri n'aka a kpu owa. ³ O nwernu igwugwu Nda a. Nnwọ wam bu nhne Nda a bu. O ji ikwu-onu a ke nwernu iknernema jigidne kpakara nhne. O jiri aka a snusnama mmehie owa. Nga o mekworu ka, o daziri eli n'akarikwunga Chiokike n'oligwe, nye kakwo kpakara nhne n'olu.

Nnwọ Chiokike kakwo

ele enine izi

⁴ Nnwọ wam kakwo ele enine izi lele kpa rehwna a "Nnwọ," ke Chiokike nyernu a kakwo rehwna be.

⁵ Kwnornu nu o za enine izi obula ke Chiokike kannu,

"Ji bu Nnwọ m.

Mgholam Nda i tna."

Mobu, o zi masi enine izi ke Chiokike kannu,

"M jooburunu i Nda,

i jooburu Nnwọ m."

⁶ Nga Chiokike neeziya Nnwọ a nu rime owa, o kaa,

"Kpakara ele enine izi Chiokike kponu a risi eli."

⁷ Ka bu nhne Chiokike kwuru gbasiri ele enine izi,

"Chiokike mernu ele enine izi a lele ruwhere,

ele izi a lele bekwnu neerne erne."

⁸ Kovu nhne gbasiri Nnwọ wam, Chiokike karu,

"Chiokike, ngadna eze i jaazi tim tom,

Mkpara eli-eze i bu ikpe zi sham.

⁹ I whnurnu nhne oma n'anya, sno nhne ojo irno,

kam kparyu, Chiokike, bu
Chiokike i teru i mono ovu
oso n'onu,
bita i nu hne kakwo kpakara
ele ibne i."

¹⁰ O kaa,

"Ji Jihova, i turu ntụ-eli owa hite nu
mbom.

I ji aka i lawuru kpụ oligwe.

¹¹ Kpakara be joowhu, kovu i jaazi
okwnukokwnu.

Be jaaka buka lele iwo.

¹² I jaapiakota be lele iwo olu,
be jaagbanwo be lele ikpe,

kovu i zi kpa i zi nu mbom,
onu ogwnugwnu awaha i jeebi
ebi."

¹³ O za enine izi obula ke Chiokike
kannu,

"Daziri eli n'akarikwnunga m
tem du nga me jaabita ele irno
i

lele nhne i jootukwasi ochi i lawuru."

¹⁴ Ele enine izi, kpakara be buo ele
o ziyaru o yinu ele jeekehia oznohia
aka sa?

2

Okne oznohia wam

¹ Kam kparyu, a jigidne ezi oka
wam a nurnu aka rikne, o zi be
vume ai lele kpa mini noovume
ogbo. ² O buru nu ikwu-onu ele
enine izi kwuru gwuzosiri rikne,
kpakara mmehie nu risi rikne
nahiaru ogwo enu awhnwhnu
kwesiri be, ³ ndaa kpa a jaag-
banahoru, o buru nu a lewhuru
okne oznohia hna kpa anya? O bu
ke Nyenwe ai n'iwuru a beru osno
zni, ele nurnu a kannu ai nu o bu ezi
oka. ⁴ Chiokike gbannu be akebne
hite nu enu elekema zi ichne ichne
ke rikne, nu enu ndu-ehni, nu enu
rikne zi ichne ichne. O gba masiri
akebne nga o nyernu ele badnu
nkesi ke Enine Nso lele kpa o masiri
a.

Jizosi nu lele rumu nne a

⁵ Berere kwno, Chiokike bitage
ele enine izi ele jaachi owa ke jaava,
bu owa ke a nookwu oka a. ⁶ Kovu

be kwuru n'otu hnenum n'okwukwo
nsq,

"Kini bu nhne badnu etekne bu, ke
i naari oriri gbasiri a,
nu nnwo ke badnu ke i
neelekota a?

⁷ I mernu a o hietu eli matị karu ele
enine izi.

I jiri igwugwu nu oson'anya kpusi a
nu risi lele okpu-eze.

⁸ I mernu a nye risi kpakara
nhne."

Ka neegesi nu o za nhne o sigbasiri
o bita nu mkpururu ochi a. Kovu
kitna, a whnuge nu kpakara nhne
ka zi nu mkpururu ochi a. ⁹ Kovu
a whnurnu Jizosi, nye o mernu
hietu eli matị karu ele enine
izi. O jiri igwugwu nu oson'anya
kpusi a nu risi lele okpu-eze
kwnornu nu o nwurnu enwu. Hite
n'oru Chiokike, o raturu enwu riro
kwnornu kpakara badnu.

¹⁰ Chiokike nwe kpakara nhne,
ya ke masiri kpakara nhne hite
n'iknerna a. O mernu nhne
kwesiri nga o mernu Jizosi zu ozu
hite n'awhnwhnu, ma o znohia
agida rumu Chiokike, mee be
snornu a kehia igwe n'igwugwu a.

¹¹ Kwnornu nu nye bitaru be nsq nu
ele be bitaru nsq bu otu oro. Kam
kparyu, o sukwu be rumu nda a
za notu a iwhnerne. ¹² O karu,

"Mjookwupiya rehna i n'esilawuru
rumu nda m,
m jaaznarni i n'esilawuru
ogbako Chiokike."

¹³ Berere kwno,

"Mjootukwasi a ovu,"

o kwu kwno,

"Le me nu rumu Chiokike ny-
ernu m."

¹⁴ Lele rumu o sukwuru vugwu
ano-ehni nu onarna, Jizosi ghoru
badnu ke vugwu ano-ehni nu
onarna ke nwernu rikne nwu
enwu, ma hite n'enwu a, o megbu
nye wam bu Ekwensu ke nwernu
rikne enwu, ¹⁵ ma o dohia ele zi
n'ohi kpakara budnu be n'ogwnu
enwu. ¹⁶ Kwnornu n'ezi, Jizosi

váge o yinu ele enine izi aka, kovu rumu avnurnu Ebereham. ¹⁷ Kam kparyarụ, ọ zị mkpa Jizọsi nụ lele rumu nda a nụ apna ọbula, ma ọ bụru nye risi ariọhna ke nwernu mkpọma obirizi kwesiri ọkwnata ovu nụ ruwhnu Chiokike, ọ bụru masị nye mernu badnụ nụ Chiokike ziri n'udno hite nụ ọgbaru mmehie. ¹⁸ Kwnornu nụ o tarụ awhnụwhnu nga be rnarnụ a ọrnurna, o nwernu rikne yisinu ele be naarna ọrnurna aka.

3

Jizọsi kakwo Mozizi

¹ Kam kparyarụ, rumu nda m, ele zị nsọ, ele vu osukwu ikwu oligwe, anụ rị ọriri nhne gbasiri Jizọsi, nye izi, nụ nye risi ariọhna ke ọkwnata ovu aị. ² Ọ bụ nye kwesiri ọkwnata ovu nye nye ọhiaru a, lele kpa Mozizi buri nye be tükwasiri ovu nụ kpakara ọrnua a n'oro Chiokike. ³ Jizọsi kwesiri o nwe igwugwu ke kakwo igwugwu Mozizi lele kpa nye wuru ọro nwernu igwugwu karu ọro o wuru. ⁴ Kwnornu nụ kpakara ọro nwernu nye wuru a, kovu Chiokike wuru kpakara nhne. ⁵ Mozizi, lele nnwọ izi be kwesiri ọ tükwasị ovu nụ kpakara ọro a, gbarụ akebne nhne be jookwu nụ ruwhnu. ⁶ Kovu Karaịsi kwesiri ọkwnata ovu lele nnwọ n'oro Nda a. A bụ ọro a, ọ bụru a bita mkpọma siri rikne aị, gwuzosi masị rikne nụ nhne a neele anya a.

Ozukwa inwe ke rumu Chiokike

⁷ Lele kpa Enine Nsọ karu, “Tna, ọ bụru nụ anụ nurnu nkoli a, ⁸ anụ mée ovu anụ si rikne, lele kpa ele Izireli mernu nga be gwuzogidnenu Chiokike, ige ọrnurna n'eli-ikpa. ⁹ Nga ele nda anụ ọknani kparu m iru, kpahia m, be whnurnu ọrnua m nri awha ọno.

¹⁰ Ovu weru m ọhni kwnornu ebiri kam, m kaa, ‘Mkpọma be noowhu apna, be kwége ọ bita iwu m.’

¹¹ Kam kparyarụ, m ji m ovu owe ọhni dū risi, kaa, ‘Be jáabna hne me jeenye be ozukwa inwe.’”

¹² Rumu nda m, anya dū anụ eli, ọ zá nye ọbula n'esilawuru anụ ke jeenwe ovu mmehie ke kwé ekwe ke jeeme a ọ whọga nū hne Chiokike ke zị budson zị. ¹³ Kovu anụ kwnagidne ibne anụ hnebuko ọbochi be kwuru “Tna.” Ọ zá nye kwe aghigho ke mmehie mee ovu a si rikne megidne Chiokike. ¹⁴ Kwnornu nū ọ bụru a jidne ọkwnata mkpọma a nwernu nū mbom dū okwukwo, aị nū Karaịsi jeekeko nhne. ¹⁵ Lele kpa be gbarụ n'okwukwo nsọ, “Tna, ọ bụ nū anụ nurnu nkoli a, anụ mékọ ovu anụ si rikne lele kpa ele Izireli mernu nga be gwuzogidnenu Chiokike.”

¹⁶ Ndaa ele nurnu nkoli Chiokike mee risi rikne? Ọ bụo ele Mozizi hiri n'eli Ijipiti duhia sa? ¹⁷ Ndaa ele Chiokike wesany ovu ọhni nri awha ọno? Ọ bụo ele mehieru, bụ ele iznu be dnarnu n'eli-ikpa? ¹⁸ Ndaa ele Chiokike duru risi nū be jáabna nū hne o jeenye be ozukwa inwe? Ọ bụo ele bnóge nsni? ¹⁹ A whnurnu nū be bnáge hne o jeenye be ozukwa inwe kwnornu nū ókwe ekwe be.

4

¹ Chiokike kweru aị mkwna ọ bna n'ozukwa inwe a, mkwna wam noogwuzo kwem, anụ ngwa ma a tū ogwnu, ọ zị otu nyenum n'esilawuru anụ ba adna nū ọ bna nū rime a. ² Kwnornu nū be znirni aị izi ọma lele kpa be znirni be. Kovu izi be znirni be bnágene be nū nhne, kwnornu nū ele nurnu a jile ọkwnata ovu naahoru a. ³ Kịtna aị

ele kweru bnarnu n'ozukwa inwe a lele kpa Chiokike kwuru,

“M ji m ovu owe eñni du risi,
be jáabna hne me jeenye be
ozukwa inwe.”

O kwuru ka, o bu n'ezi nu ernu wam
kwolem kpa o turu ntụ-eli owa. ⁴ O
kwuru oka gbasiri obochi ke esau
n'otu hnanum, “Chiokike zukwaru
inwe n'obochi ke esau nu kpakara
ernu a.” ⁵ Nu hnam kwono, o kaa,
“Be jáabna n'ozukwa inwe m.”

⁶ A whnurnu nu ozukwa inwe
zinu ele ke Chiokike. Kovu, ele
nurnu izi oma wam nu mbom bnage
n'ozukwa inwe wam kwnornu
n'okwe ekwe be. ⁷ Chiokike bitaru
obochi berere ele badnu ji naabna
n'ozukwa inwe a, kwu a “Tna.”
Nga agida awha whemernu, o hi
n'onu Devidi kwu lele kpa o kwuru
nu mbom,

“Tna, o buru nu anu nurnu nkoli a,
anu mee ovu anu si rikne.”

⁸ Kwnornu nu o buru nu Josua
duru be bna n'ozukwa inwe,
Chiokike bo kwule oka gbasiri
obochi ozukwa inwe berere. ⁹ Ka
neegesi nu ozukwa inwe berere
zinu rumu Chiokike lele kpa
Chiokike zukwaru inwe kpa o
kekworu owa n'obochi ke esau.
¹⁰ Nye obula ke bnarnu n'ozukwa
inwe ke Chiokike, noozukwa
inwe nu kpakara ernu a lele kpa
Chiokike zukwaru inwe n'ernu
a. ¹¹ A yisi eñni ma a bnazne
n'ozukwa inwe a, o zi nye obula ba
adna kwnornu nu okwe ekwe lele
kpa rumu Izireli dnarnu.

¹² Ikwu-onu Chiokike zi budnu
n'ornusi ernu rikne. O zi
buko kakwo ama-ogwnu ruwhnu
lawuru. O nodubna, neekewa
mkpuru ovu nu enine, ma okpukpu
nu omio. O notupiya echiche ovu
nu agwa ke badnu. ¹³ O za nhne
be keru eke ke tugwaru otugwa
n'anya Chiokike, kpakara nhne
gbe anya n'anya nye wam a jaasa
ajji gbasiri eñni ai.

Jizosi bu nye risi ariohna

¹⁴ Hne a nwernu nye risi ariohna
hna ezi kpa, nye beru osno zne nu
ruwhnu Chiokike n'oligwe, Jizosi
Karaishi Nnwọ Chiokike, a jidnesi
okwuhia ke otukwasi ovu ai aka
rikne. ¹⁵ Kwnornu nu a nwée
nye risi ariohna ke nhne gbasiri ai
za neemetu n'ovu, kovu a nwernu
nye risi ariohna nye be kparu iru
n'apna obula lele ai, kovu o mene
mmehie. ¹⁶ Ngwa ma a gweru
ovu siri rikne vadu ngadna oru ke
Chiokike ma a nahia obirizi nu oru
jeeyinu ai aka n'ige mkpa.

5

¹ Nye risi ariohna obula bu nye
be hohiaru n'esilawuru ele badnu,
be bita a ichne ma o dnasni anya
badnu nu ruwhnu Chiokike, naak-
wanu be ariohna nu nkesi kwnornu
mmehie. ² O nwernu rikne gweru
ovu oma mesno ele nwée rikne
nu ele ma nhne n'apna obula,
kwnornu nu ya n'iwihuru a za
rikne. ³ Kam kpararu, o naakwa
ariohna kwnornu mmehie ke a, nu
ke ele berere. ⁴ O za nye gweru
igwugwu o chni eñni a nye risi
ariohna, kovu nye Chiokike suk-
wuru lele kpa o sukwuru Eroni.
⁵ Kpam masi, Karaishi nyege eñni a
igwugwu ke nye risi ariohna. Kovu
Chiokike kwuru nhne gbasiri a,
“Ji bu Nnwọ m,

M gholam Nda i tna.”

⁶ Chiokike kwu kwono nu hne
berere,

“I bu nye ariohna okwnukokwnu,
n'ahiri ke Mekizedeki.”

⁷ Nga Karaishi zi budnu n'owa, o
ji okne ekwna nu anya-mini rio
aririo a n'okpukpe nyee Chiokike,
bu nye nwernu rikne o dphia
a n'enwu. O nurnu okpukpe a,
kwnornu nu o gwednarnu eñni a
eli. ⁸ O bu n'ezi nu Jizosi bu Nnwọ
Chiokike, kovu, o muhiaru obno
nsni hite n'awhnuwhnu o taru.
⁹ Nga be mernu a o ziri snam, o

ghoru nye risi ọznohia ọkwnukokwnu ke kpakara ele joobno nsnj. ¹⁰ Chiokike mernu a ọ buru nye risi arjohna n'ahiri Mękizedeki.

Odnahala aznu

¹¹ A nwernu agida nhne a jookwu gbasiri Karaisi nye risi arjohna n'ahiri Mękizedeki, kovu a jookwu a kwnornu nu anu jeenwe rikne ghohia be. ¹² Kifna, anu kwesiri ọ buru ele jeezni nhne, kovu ọ zi koriri mkpa be neezni anu nhne mbom ke ikwu-onu Chiokike. Ọ buru nu mini-rem a bu nhne anu zi koriri nonwo, ọ buo wiri siri rikne. ¹³ Kwnornu nu nye obula ke nonwo mini-rem a bu watakiri, o nwee rikne mahia nhne oma nu nhne buo oma. ¹⁴ Wiri siri rikne bu ke ele soru oso, bu ele be znurnu ọ mahia nhne zi ichne nu hne nhne oma nu nhne ojo zi.

6

¹ Ngwa ma a zne ruwhnu, a sigbasi iznizni mbom ke Karaisi zne nu ozu ozu, a zoma ọ tu ntu-eli ọtuhnasna nu mmehie berere hite n'ome nhne ke neegweya enwu, kweru nu Chiokike. ² Ka bu iznizni ke ọwu mini nu ke obniakwasi aka nu risi, nu ke ohi n'enwu lizo, nu ke ikpe zi ọkwnukokwnu. ³ Chiokike kwe, a jeeme nhne ka. ⁴ Ọ bu nhne kwé omume nu ele mahiaru iwhne ke Chiokike dnahnala, jeehieha, bu ele raturu nkesi oligwe riro, bu ele kehjaru igwe nu rime Enine Nso. ⁵ Ele ka bu ke raturu nhne oma ke ikwu-onu Chiokike riro ya nu iknernema ke ọwa ke jaava, ⁶ be hi nu ya dnahnala. Ọ bu nhne jeeke omume o kwuhnaya be, ọ nu lele be nokpogidne Nnwọ Chiokike n'olu ọgba berere, naakpasj a iwhnerne nu ruwhnu ohna.

⁷ Eli ke nwornu mini ke noozokwasi a, naamipiya mkpuru ke bnannu ele ekwu iru, ọ nahia ngozi Chiokike. ⁸ Kovu eli ke nooru igwnu nu akikara bnage iru obula. Be jovuu

a onu, n'ipne-aznu, bekwnu jeerne a.

⁹ Kovu ele me whnurnu n'anya, ọ bu n'ezi a nookwu kpa, a tukwasiri ovu nu nhne kakwo mma gbasiri anu, bu ngozi ke ọznohia nu mmehie. ¹⁰ Chiokike za neeme nhne ojo. O jeechezu ernu anu ya nu owhnun'anya anu gesiri rewhna a, zi koriri neegesi hne ele ke Chiokike zi. ¹¹ A noopio ma nye obula mee koriri kpa du okwukwo, ma olile anya anu ziri kwem. ¹² A piole anu buru ele ime-mgwu, kovu anu nu lele ele kweru ekwe nwe masi ndidi tem du ọ nahia mkwna Chiokike kweru.

Mkwna Chiokike zi kwem

¹³ Nga Chiokike kweru Eberham mkwna, o jiri ehni a du risi kwnornu nu ọ za nye berere kakwo a. ¹⁴ Ọ kaa, "N'ezi oka, m joozozo i, nyee i obuba masi." ¹⁵ Eberham jiri ogologo nkasi ovu nwehia mkwna wam Chiokike kweru a.

¹⁶ Ele badnu neegi nye kakwo be du risi, neemesi oka be rikne, kam buru mbimambi oka nu odogbuta. ¹⁷ Chiokike, ma o gesi ele jeekehia mkwna, nu ọ jaaganwo mkwna wam, jiri rewhna a du risi. ¹⁸ Chiokike nyernu ai mkwna a nu ọ du risi a, nhne lawuru ka gbánwo agbanwo kwnornu nu Chiokike jaagha aghalaghala, ai ele gbaznenu jigidne olile anya ke zi nu ruwhnu ai aka ọ zi inwe gwu ai. ¹⁹ A nwernu olile anya ka lele nkno ke mkpuru ovu, ke zi jii nu kwem, ke dubarnu ai n'aznu ikpe obnosni nu rime hne zi nso, ²⁰ hne Jizosi beru ai osno bnazne, buru nye risi arjohna ọkwnukokwnu n'ahiri Mękizedeki.

7

Mękizedeki, nye arjohna

¹ Mękizedeki ka bu eze Salem, nye arjohna ke Chiokike ke Kakwo

Nhne Dum Olu. O zuteru Ebereham nga o hiri ogwnu ke o gburu ele eze neehiehna, o gozi Ebereham. ² Ebereham nyee a otu nga nu nri nga kpakara nhne o gweyarū. Rēwhna a ke mbom bu “Eze Ome Mma,” ke ebo bu “Eze Salem,” ke bu “Eze Udno.” ³ O za otnutnu gbaka gbasiri nda a mobu nne a, mobu avnurnu a, omumu a, mobu enwu a, lele Nnwō Chiokike, o bu nye arjohna okwnukokwnu.

⁴ Le nye kwu ka, ke nda ai Ebereham nyegarū a otu nga nu nri nga kpakara nhne o luhiaru n'ogwnu. ⁵ N'ezi oka, iwu karu rumu Livai ele arjohna nahoru rumu nda be otu nga nu nri nga. O bu n'ezi nu be bu rumu Ebereham. ⁶ Kovu Mekizedeki hige nu avnurnu Livai, kovu o nahoru Ebereham otu nga nu nri nga, gozi masi nye wam nahiaru mkwna Chiokike. ⁷ N'ezi, nye wam ke goziri kakwo nye wam o goziri. ⁸ Hna, badnu etekne ke jonwu onwu nanarnu otu nga nu nri nga. Kovu hne berere, Mekizedeki nye be gbaru akebe nu o jaazi tem nanarnu otu nga nu nri nga. ⁹ A jaaka nu nga Ebereham kwuru otu nga nu nri nga, nu Livai nye nanahoru otu nga nu nri nga kwuru ke a masi nu rime Ebereham, ¹⁰ kwnornu nu Livai zi nu ruwho Ebereham nda a nga Mekizedeki zuteru Ebereham.

*Jizosi bu nye arjohna
lele Mekizedeki*

¹¹ Be nyernu ele Izireli iwu hite n'ele arjohna Livai. O buru nu iwu ke mernu rumu Livai buru ele arjohna mernu badnu zu ozu, o za mkpa nu nye arjohna berere jaava n'ahiri Mekizedeki, buo n'ahiri Erōni. ¹² Kwnornu nu kpa be gbanwornu ele arjohna, kpa masi bu kpa be jiri gbanwo iwu kam. ¹³ Nye a nookwu oka bu Nyenwe ai, nye hiri n'avnurnu berere, o za nye obula ke hiri n'avnurnu kam bu nye okwa arjohna. ¹⁴ A magwu nu

Nyenwe ai hiri nu avnurnu Juda whuya, bu ele Mozizi kwuge nhne okwa arjohna gbasiri be.

¹⁵ Ka dnornu ai anya nkari nkari, kwnornu nu nye arjohna berere whuyaru lele Mekizedeki. ¹⁶ O buo nye arjohna hite n'iwu ke osnusno omumu ke badnu, kovu o bu nye arjohna hite nu iknerna budnu ke kwō okwo. ¹⁷ Kwnornu nu okwukwo nsō karu kpa, “I bu nye arjohna okwnukokwnu, n'ahiri Mekizedeki.”

¹⁸ Be sigbasiri iwu oknani kwnornu nu o za rikne, o bnage iru obula, ¹⁹ kwnornu nu o za nhne ke iwu mernu ozu ozu. Kovu a nwernu olile anya ke ka mma ke a jeeji vadu Chiokike ndundu. ²⁰ Chiokike duru risi gbasiri a, ele berere buru ele arjohna hne be duge risi. ²¹ Jizosi bu nye arjohna Chiokike dunnu risi, kwu masi nhne gbasiri a, “Jihova duru risi, o jalahna aznu,

‘I bu nye arjohna okwnukokwnu.’ ”

²² Kwnornu odu risi ka, Jizosi bu mbimambi ke ogba-njo-ehni ke kakwo mma.

²³ Ele arjohna wam zi agida kwnornu nu be nwurnu onwu ke mernu be nwée rikne dazigidne lele ele arjohna. ²⁴ Kovu Jizosi zi budnu okwnukokwnu, ernu ke nye arjohna a za naagbanwo agbanwo. ²⁵ Kam kpararu, o nwernu rikne o znōhia kpa kpa bu ele hiri n'aka a vakwnusi Chiokike, kwnornu nu o zi budnu okwnukokwnu nōorionu be arjio nu ruwhnu Chiokike.

²⁶ A nwernu nye risi arjohna nu kpa, nye zi nsō, nwée ntūbo, nye mmehie zila nu rime, nye zi ichne hne ele badnu ele mmehie zi, nye be gwelizoru olu kakwo kpakara oligwe. ²⁷ Jizosi nuna lele ele risi arjohna ele berere, o za naakwa arjohna kpakara obochi kwnornu mmehie ke a nu ke ele Izireli. Kovu o kwarnu otu arjohna kpoi

ke zuru ọhna nga o gweru ẹhni a kwa ariohna. ²⁸ Kwnornu nū iwu mernu ele badnū ele zūge ozu ele risi ariohna, kọvu ikwu-ọnu wam Chiokike jiri dū risi ke sno iwu wam n'aznū mernu Nnwọ wam nye zuru ozu ọkwnukokwnu.

8

*Jizọsi bụ nye risi
ogba-njọ-ẹhni ikne*

¹ Ka bụ risi kpakara nhne a nookwu, a nwernu nye risi ariohna nū kpa, nye dazị n'akarikwnunga ngadna eze Chiokike n'oligwe. ² Nye ariohna nū kpa zị nọornu ẹrnu nye ariohna nū Hne Kakwo Nsọ n'oligwe, bụ ezi Oro-Eka Nsọ ke Nyenwe aị wuru, ọ bula badnū. ³ Nye risi ariohna ọbula jaakwa ariohna nū nkesi nū ruwhnu Chiokike, ọ zị mkpa nū nye ka jeenweriri nhne o jeeji kwa ariohna. ⁴ Ọ bụru nū ọ zị n'owa, ọ jọobu nye ariohna rịa rịa, kwnornu nū agida ele ariohna zị ele naakwa ariohna lele kpa Iwu Mozizi kwuru. ⁵ Be neezne izi n'Oro Nsọ ke nhne atụ lele ke zị n'oligwe. Lele kpa Chiokike kannu Mozizi nga o noowu Oro-Eka Nsọ, "Whnū nū i mernu kpakara nhne lele kpa be gesiri i be n'olu rugwu." ⁶ Kọvu ẹrnu ọkwa ariohna ke Jizọsi kakpa ke ele rnurnu ẹrnu nū mkpururu iwu ọknani. Ogba-njọ-ẹhni ke ọ gbarū n'esilawuru Chiokike nū ele badnū kakwo mma, kwnornu nū o gwuzogwu n'olu mkwna ke kakwo mma.

⁷ Ọ bụru nū ogba-njọ-ẹhni ke mbom zuru ozu, mkpa ke ẹbo be znéne akpa aị. ⁸ Kọvu Chiokike whnurnu nū ele badnū zuge ozu, ọ kaa,

"Ọbochi vawa, bụ nhne Jihova kwuru,
nga me nū ọro Izireli nū ọro
Juda,
jaagba njọ-ẹhni ikne.

⁹ Ọ jọonu lele njọ-ẹhni,

me nū ele nda be gbarū,
n'ọbochi me jiri be n'aka m
dohia be n'eli Ijipiti,
be kwnátala ovu nū njọ-ẹhni wam
me nū be gbarū,
m lemernu m be anya,
bū nhne Jihova kwuru.

¹⁰ Kịtna, ka bụ njọ-ẹhni me nū ele
Izireli jaagba
nū ọbochi ke jaava, bụ nhne
Jihova kwuru.

M jeeyisi iwu m nū rime echiche
be,
m jaagbakwasị be n'olu
mkpoma be,
m jọoburu Chiokike be,
be jọoburu ele ke m.

¹¹ Ọ zá nye n'esilawuru be ke jeezni
ibne a,
mọbu kanu nwene a, 'Mahia
Jihova,'

kwnornu nū kpakara be jaamahia
m,
hite nū nye zị matị dū nye ezi.

¹² M jaagbarunu be ọgahie be,
m jéechenwanya mmehie be
berere."

¹³ Hne o nookwu ọka ogba-
njọ-ẹhni ikne, Chiokike mernu
ma ke mbom ziri ọknani, nhne
ọbula mernu ọknani jodoka odoka,
whume masi.

9

Okpenu Chiokike n'owa

¹ Ogba-njọ-ẹhni ke mbom ke
Chiokike nū rumu Izireli gbarū
nwernu iwu osnusno okpukpe
n'oro nsọ ke ọwa.

² Be wuru ọro okpukpe ke mbom
ke bụ hne zị nsọ. Nū rime ọnu
oro ke mbom, nhne zị nū rime a
bū nhne be bita tonji nū ikpechi nū
brẹdi ariohna Chiokike. ³ N'aznū
ikpe obnosni ke ẹbo bụ hne be kwu
Hne Kakwo Nsọ. ⁴ Nhne zị nū
rime a bụ ojo golu ke isensi, nū
Igbe Ogba-Njọ-ẹhni be wọru golu.
Nū rime igbe wam, nhne zị a
bū otu ite golu mana, nū mk-
para Erọni ke waru ọkwukwo nū

mbadamba akaworugwu lawuru ke be gbakwasiri iwu wam n'olu be. ⁵ N'olu igbe, ele enine izi be wuru owu zi igwugwu be kwu Cherubim gbasaru akankwu be kpusnirni ikpechi oru. A jéenwe rikne kowa kpa be kitna.

⁶ Nga be bita kworu kpakara nhne, ele arìohna naabna nu hne zi nsò kpakara obochi nòornu ernu be. ⁷ Kovu okwolem nye risi arìohna naabna nu Hne Kakwo Nso n'aznu ikpe obnosni wam otu mgba n'awha. O jeeji ovnarna ke o jeeji kpusni mmehie ke a nu mmehie ele Izireli mernu nu oma ama. ⁸ Enine Nso neegesi kpa Oro-Eka Nso ke mbom nu omen'eli a gwuzo koriri, apna be jeeji naabna nu rime Hne Kakwo Nso mesnirni emesni. ⁹ Ka bu nhne neegesi n'ige ka, nu nkesi nu arìohna be jiri kwanu Chiokike arìohna jéenwe rikne mee ele neegweya nkesi arìohna zu ozu. ¹⁰ Ka bu wiri nu manya nu mmemem ke osnusna, kpakara omen'eli ele ka bu nhne anya nòowhnu joogwuzo tem du ige Chiokike jaagbanwo be.

Ovnarna Karaïsi

¹¹ Kovu Karaïsi varu lele nye risi arìohna nhne ke ka mma ke zi hna, Oro-Eka Nso ke o nòornu ernu nu rime a kakpa, zu masi ozu. O buo ke be jiri aka wu, o buo ke be keru eke n'owa ka. ¹² Nga Karaïsi bnazernu nu rime Hne Kakwo Nso, o bnarnu otu mgba kpoi. O jile ovnarna owu mabu ke nnwo ehni kwa arìohna, kovu o ji ovnarna ke a gbahia kpakara ai okwnukokwnu. ¹³ Ovnarna owu nu ehni nu nnwo ehni nu retnu ke be wekwasiri ele zila richna mernu be ziri richna n'olu ehni. ¹⁴ O ko buru ovnarna Karaïsi, nye hiri n'Enine Nso okwnukokwnu gweru ehni a kwa arìohna nwée oru nu ruwhnu Chiokike, josnusnama akoniche ai whoga n'ernu ojo ke jaakpaya ernu, ma a kpenu Chiokike ke zi budnu.

¹⁵ Kam kpayaru, Karaïsi jiri buru nye agbata ke ogba-njo-ehni ikne, ma ele Chiokike sukwuru nwehia mkwna o kehia nhne kwó okwo. Kwnornu nu o nwurnu ernu ma o zi kpa o gbahia be nu rime awhnuwhnu ke mmehie be mernu nu mkpururu ogba-njo-ehni ke mbom.

¹⁶ Hne iwu oke mkpe zi, be jeegesiri nu nye wam gbaru a nwurnu onwu. ¹⁷ Kwnornu nu iwu oke mkpe bu nhne etekne hne nye gbaru a zi budnu, kovu o jaabna n'ernu nga nye gbaru a nwurnu ernu. ¹⁸ Ka bu nhne kpayaru nu ogba-njo-ehni ke mbom jiri owusi ovnarna gwuzosiri rikne. ¹⁹ Kwnornu nu nga Mozizi kannu ele Izireli kpakara nhne iwu wam kwuru, o gweru ovnarna nnwo ehni gwagidne a mini, gweru hisopu nu wuulu ihie whesi n'okwukwo iwu wam nu kpakara ele badnu. ²⁰ O kaa, "Anu bno nsni, ka bu ovnarna ogba-njo-ehni ke anu nu Chiokike gbaru, anu bita a." ²¹ Kpam masi, o whesiri Oro-Eka Nso ovnarna nu kpakara agbugba nu nhne be ji zne izi. ²² N'ezi oka, o gwnarnu mati ovnarna mee kpakara nhne ziri snam n'iwu, kwnornu nu hne be wusage ovnarna, ogbaru mmehie zila.

Arìohna Karaïsi noovume mmehie

²³ Kam kpayaru, Oro-Eka Nso ke owa ka nu kpakara nhne zi nu rime a, bu oyiyi nhne zi n'oligwe, bu nhne be jeeji ovnarna nosnu, kovu nhne ke oligwe n'iwuhuru a pioru arìohna ke kakwo mma karu ovnarna anohia. ²⁴ Kwnornu nu Karaïsi bnáge nhne zi nsò be jiri aka wu, ke bu oyiyi ke okwnamarna nhne. Kovu o bnazernu oligwe hne o gwuzo nu ruwhnu Chiokike nu risi ai. ²⁵ Nye risi arìohna ele Ju naabna Hne Kakwo Nso otu mgba n'awha gweru ovnarna anohia. Kovu Karaïsi znége o ji

ẹhni a kwa ariohna agida ige. ²⁶ O buru kparam, Karaishi znernu ata awhnwuhnu agida ige hite n'opanizo okike owa. Kovu o whuyaru otu mgba kpoy kwnornu aji n'okwukwo ige ka, gweru ẹhni a kwa ariohna ma o vume mmehie. ²⁷ Ka bu ezi oka, badnu jounwuriri otu mgba, omekwo, ikpe Chiokike sno a. ²⁸ Kparam masi, be jiri Karaishi kwa ariohna otu mgba o vume mmehie agida ele badnu, o jaava ke mgba lawuru zohia ele neele anya a hne mmehie zila a.

10

Karaishi kwaru ariohna zuru ohna otu mgba

¹ Iwu wam bu enine nhne oma ke jaava, o buo nhne wam, kam kpararu, o nwee rikne hite nu ariohna ke be naakwa ige obula mee ele naava o kpo risi eli zu ozu. ² O buru nu ele neekpenu Chiokike zi richna nu rime ovu, ikpe mmehie ba mana be. Kpakara okwa ariohna znernu okwome. ³ Kovu kpakara ariohna wam bu nhne ke neechenwanyanu be mmehie be hite n'awha du n'awha. ⁴ Kwnornu nu ovnarna ehni nu owu nwee rikne vume mmehie.

⁵ Kam kpararu nga Karaishi varu n'owa, o karu,
"Ariohna nu nkesi ruwgnu oma masige i,
kovu i bitannu m ano-ehni o bnonu i nsni.

⁶ Ovu za noso i n'onu
kwnornu ariohna okporne bekwnu mibu ariohna mmehie.

⁷ M kaa, 'Chiokike, le, m valen o mee nhne i pioru me mee, lele kpa be gbaruh nhne gbasiri m n'okwukwo nsq.'

⁸ Ke mbom, o karu, i piole ariohna nu nkesi ruwgnu oma, mibu ariohna okporne bekwnu mibu ariohna mmehie, o bu n'ezi nu iwu wam karu be mee kparam. ⁹ O kaa,

"Chiokike, le, m valen o mee nhne i pioru me mee." O gwemernu nhne ke mbom ma o zi kpa o gwuzote nhne ke ebo. ¹⁰ Kwnornu nu Jizosi Karaishi mernu nhne Chiokike pioru o mee, o snusnamarnu mmehie aji hite n'ariohna ke o jiri ẹhni a kwa otu mgba ke zuru ohna. ¹¹ Nye okwa ariohna obula noogwuzo kpakara obochi nonnu ẹnu a, naakwa otu ariohna agida ige. Kovu kpakara ariohna ka nwee rikne noovume mmehie. ¹² Kovu nga nye ariohna ka kwaru ariohna ke zi okwnukokwnu kwnornu mmehie, o daziri eli n'akarikwunga Chiokike. ¹³ Hite n'ige wam, o zi neese ige Chiokike jaabita ele irno a lele nhne ogbakwasi ochi a. ¹⁴ Hite nu otu ariohna, o mernu ele zi snam hite nu mmehie zu ozu okwnukokwnu.

¹⁵ Enine Nso naagbanu aji akebne ka hite nu nhne o kwuru nu mbom,
¹⁶ "Ka bu njo-ehni ke me nu be jaagba,

n'obochi ke jaava, bu nhne Jihova kwuru,
m jeeyisi iwu m nu rime ovu be,
m jaagbakwasi be n'echiche be."

¹⁷ O kaa kwno berere,
"M jeechenwanya aruru-eli be,
nu mmehie be berere."

¹⁸ Kitna, o gbarunnu be kpakara mmehie be, ariohna berere za kwnornu mmehie. ¹⁹ Kam kpararu, rumu nda m, a nwernu ovu siri rikne o bnazne nu Hne Kakwo Nso hite n'ovnarna Jizosi. ²⁰ O gbamannu aji apna ikne ke zi budnu hite n'ikpe obnosni wam ke bu ano-ehni a. ²¹ A nwernu nye risi ariohna ke kakwo, nye neelegidne oro Chiokike anya. ²² Ngwa ma a gweru mkpoma zi richna nu ezi okwnata ovu, nu ovu ikpe mana vakwnusi Chiokike, ya nu ehni be jiri mini zi richna snusnama. ²³ Ngwa ma a knetasi olile anya ke okwnata ovu aji aka rikne, kwnornu

nụ nye kweru aị mkwna jaabita mkwna o kweru. ²⁴ A gbalị mee nhne joovalizọ ọwhnun'anya n'ovu ibne aị hite n'ọrnu ọrnu ọma. ²⁵ A ghása ọgbako rụmu nda n'otu lele kpa agwna ele badnụ neeme. Kọvu a kwnagidne ibne aị ke kakwo kpa ọbochi wam naava ndundu.

²⁶ Ọ bụru nụ a jaazị kọriri neeme mmehie hne a nurnu ezi ọka wam, ọ zá ariọhna berere be jaakwa kwnornu aị. ²⁷ Kọvu nhne ke gw-narnụ bụ olile anya ke tū ogwnu ke ikpe, ya nū ke okne bẹkwnu ke jeerne ele neemegidne Chiokike. ²⁸ Nye ọbula ke dnarnụ Iwu Moz-izi nwurnu ọnwu hne badnụ lawuru mọbu ẹto gbagidnenu a akebe, be dónnu a obirizi. ²⁹ Anụ le kpa ikpe wam jaazị rikne bụ awhnụwhnu nye wam jaata bụ nye lednarnụ Nnwọ Chiokike anya, nye kpóge ọvnarna ọgba-njọ-ehni ke Chiokike nhne, ke snusnamarnu mmehie a, nye lednarnụ Enine Nso ke oru anya. ³⁰ Kwnornu nụ a magwụ nye karụ, “Mawa nwe mmegw-nahia, m jeemegwnarnụ.” Jihova kwuru berere, “Jihova jeekpe ele ke a ikpe.” ³¹ Ọ bụ nhne tū ogwnu ọ dnabna n'aka Chiokike ke zị bụdnu.

³² Anụ chenwanya ọbochi ele ke wheru ewhe kpa anụ snurnu ovu kpa iwhe Karaisi mukwasiri anụ nū rime kpakara awhnụwhnu. ³³ Agwna ige anụ bụru ele be kpasiri iwheerne n'ọhna, ige berere anụ dasiri ele berere be neemegbu emegbu n'ikwnu. ³⁴ Anụ dọnnu ele zị n'ikelu obirizi. Nga be nahọru anụ nhne anụ nwernu, ovu sọru anụ n'ọnu kwnornu nū anụ magwụ nū anụ nwernu ẹkwnu ke jaazị ọkwnukekwnu n'oligwe.

³⁵ Anụ túwhu ovu osi rikne anụ, o jeenwe ọgwo ọrnu zị agida. ³⁶ Anụ snuta ovu ma anụ nwernu rikne mee nhne Chiokike pioru, nahia masi nhne o kweru nū mkwna. ³⁷ Kwnornu, “Ige matị,

nye wam jaava bụ nye jaava, o jógwu ọkwnu.

³⁸ Kọvu, nye mee mma ke m jeehi n'ọkwната ovu ziri bụdnu, ọ bụru nū nye ọbula lahna aznụ, nhne gbasiri a jóoso m ovu n'ọnu.”

³⁹ Kọvu a bụo ele naalahna aznụ, whu etekne, a bụ ele kweru dū n'ọznohia mkpuru ovu.

11

Ele dikne ke ọkwната ovu

¹ Ọkwната ovu bụ ọdnabnenu nū nhne a neele anya, nū ọtukwasi ovu nū nhne ke a whnúge anya zị. ² Hite n'ọkwната ovu, ele gbaka nahiaru ruwhnu ọma n'aka Chiokike.

³ Hite n'ọkwната ovu, a ghọhiaru nū Chiokike jiri ikwu-ọnu a ke ọwa, ke kpararu, nhne a nọwhnu anya hi nū nhne a whnúge anya whuya.

⁴ Ebeli jiri ọkwната ovu kwanụ Chiokike ariọhna ke ka ariọhna Keni nwene a mma. Hite n'ọkwната n'ovu a, Chiokike gbarụ akebe nū ọ bụ nye mee mma kwnornu nū Chiokike nahọru nkesi a. Hite n'ọkwната n'ovu a, ọ zị kọriri nookwu ọka ọ bụ n'ezị nū ọ nwurnu ọnwu.

⁵ Hite n'ọkwната ovu, Inoku nwúna ọnwu, kọvu Chiokike kwururu a nū bụdnu, be whnúna a, kwnornu nū Chiokike kwururu a. Kọvu sụ Chiokike kwururu a, be gbarụ akebe a nū o mernu nhne sọru Chiokike ovu n'ọnu. ⁶ Hne ọkwната ovu zila, be nwée rikne mee nhne jóoso Chiokike ovu n'ọnu. Kwnornu nū nye jaavakwnusi Chiokike jeekweriri nū Chiokike zị, nū ọ bụ nye nọkwu ele noopiosi a rikne ọgwo ọrnu.

⁷ Hite n'ọkwната ovu, Noa tūru ọgbo nga Chiokike dọru a aka nū nsni nhne ke zị nū ruwhnu, ọ whnúna anya, ọ tū ọgbo o jiri znọhia ele ọro a. Ọ marnụ ọwa ikpe, kehia ome mma hite n'ọkwната ovu.

8 Hite n'òkwnata ovu, Ebereham bnornu nsnì nga Chiokike suk-wuru a zne òlì ke o jeekehìa nù mkwna, ò whòga neezne hne ò máa. 9 Hite n'òkwnata ovu, o wuru n'èlì Chiokike kweru a mkwna lele nye izne. O wuru n'òro-èka, ya nù Aziki nù Jekòpu, ele ya nù be kehìaru otu mkwna wam. 10 Kwnornu nù Ebereham neele anya òlì ke nwernu ntù-òlì, ke Chiokike bù nye nka nù nye wuru a.

11 Hite n'òkwnata ovu, Sera nahìaru rikne ò tù rime nga o wheru ige, ò bù n'èzi nù o nwéè nnwò* kwnornu o karù nù ò bù nye kwesiri òkwnata ovu bù nye kweru mkwna. 12 Hite n'otu badnù ka, Ebereham, ò bù n'èzi ò nù lele nye nwurnu ònwu, hne avnurnu a hna lele mbò ke oligwe nù lele rìzna ke zì nù ngeri osimini hna ke nwéè ònu Ògwùnugwnu.

13 Kpakara ele ka nwurnu nù rime òkwnata ovu. Be náhìage nhne Chiokike kweru mkwna, kòvu be whnurnu be hite nù hne zì ikere, gweru be, kwuhìa nù be bù ele izne nù ele neewhe ewhe n'òwa. 14 Nga ele badnù nookwu kpa, ka neegesi nù be neele anya òlì ke aka be. 15 N'èzi òka, ò bùru nù be naarì òriri gbasìri òlì ke be hiri whùya, be znernu alahna aznù. 16 Kìtna, be neele anya òlì ke ka mma, òlì ke oligwe. Kam kpayarù, iwhnerne zá neeme Chiokike ma be sukwu a Chiokike be, kwnornu nù ò bìtannu be otu òlì.

17 Hite n'òkwnata ovu, Ebereham gweru Aziki kwa arìohna nga Chiokike kparù a iru. Nye wam nahìaru mkwna wam jiri otu nnwò kpòlì o nwernu kwa arìohna. 18 Ò bù n'èzi nù Chiokike karù, "Hite nù Aziki, ì jeenwe agida rùmu." 19 Ebereham kweru nù Chiokike nwernu rikne mee Aziki hi n'ènwu lizò, n'èzi òka, ò nahòru nnwò a lele nye hi n'ènwu lizò.

20 Hite n'òkwnata ovu, Aziki gòziri Jekòpu nù Iso, nookwu òka gbasìri ngòzi ke zì nù ruwhnu. 21 Hite n'òkwnata ovu, Jekòpu gòziri rùmu Josefu lawùru nga ò nòonwu ènwu. Ò dnabnèrnù nù mkpara a kpò risi òlì nyee Chiokike.

22 Hite n'òkwnata ovu, Josefu nga ò nòonwu ènwu kwuru nhne gbasìri okwnehala ke rùmu Izirèlì n'èlì Ijipiti, nyee be iwu gbasìri òkpukpu a.

23 Hite n'òkwnata ovu, ele mùrnù Mozizi tugwaru a ènwa èto kwnornu nù ò bù nnwò zì ichne, ogwnu iwu eze tùla be.

24 Hite n'òkwnata ovu, Mozizi, nga o sopiyaru nù badnù, kwéle be sukwu a nnwò adna Fero. 25 O snornu rùmu Chiokike ta awhnùwhnu kanù a mma kakwo o nwe ovu òso n'ònu ke mmehie ige matì. 26 O gwnurnu nhne iwhnerne ke Karaisi nhne zì okne ònu ahìa kakwo kpakara èkwnu ke Ijipiti, kwnornu nù o neele anya ògwo èrnu ke zì nù ruwhnu. 27 Hite n'òkwnata ovu, ò sigbasìri òlì Ijipiti, ò tùla ogwnu ovu owe èhni ke eze, kwnornu nù o gwuzoru kwem lele nye whnurnu Chiokike wam be whnù anya, anya.

28 Hite n'òkwnata ovu, o miteru Iriri Ògawhe nù òvnarna be wesarù ma enine izi ènwu wam ke gburu kpakara nnwò mbòm be mùrnù gharù ò gbu nnwò mbòm ele Izirèlì. 29 Hite n'òkwnata ovu, rùmu Izirèlì wheru Osimini Ihie lele òlì etekne, nga ele Ijipiti pioru ma be whe, mini riri be.

30 Hite n'òkwnata ovu, oghiri mkpò Jeriko dnarnù, nga ele Izirèlì gbarù a gburugburu òbochi èsau.

31 Hite n'òkwnata ovu, nwerinya ewhere Rehabù zìri bùdnu, be gbúkòtala ya nù ele irno Chiokike, kwnornu nù o tugwaru ele znernu o nyokahìa òlì wam.

* 11:11 mòbu hite n'òkwnata ovu, Ebereham ghòru nda, ò bù n'èzi o mernu okno badnù, Sera n'iwuhuru a nwéè nnwò

³² Ndaa nhne me jookwu, kwnornu nū ige zīla me jookwu nhne gbasiri Gidiḡni, nū Baraki, nū Samsini, nū Jēfita, nū Devidi nū Sameli, nū kpakara ele ọwhnurninya. ³³ Ele hiri n'okwnata ovu lugbu eli-eze, rnū ẹnu ọma, nahia mkwna, kpusni ọnu odum, ³⁴ kpachni bekwnu noonwu onwu, gbanahoru ama-ogwnu, be nwée rikne, kovu be ghoru ele dikne, ele dikne n'ogwnu, chihala ele ogwnu eli berere. ³⁵ Ele rinya nahiaru ele ke be hiri n'ẹnwu lizo. Be taru ele berere awhnūwhnu, kovu be kwéle be dōhia be, ma be lizo n'ẹnwu ke ka mma. ³⁶ Be mernu ele berere nhne rumu, pnia be hna, owe, be knernu ele berere eriri, yisi be n'ikelu.

³⁷ Be turu be akaworugwu, be kwobiri be ẹbo, be jiri ama-ogwnu gbu be, be woru akpukpo owu nū atnurnu gbaghari, be gho ele mboni, be kpakna be ẹhni, megidne be.

³⁸ Ele ọwa kwésile ele ka. Be gaghari lele ele nwée oro n'eli-ikpa nū rugwu mati, be wuru nū rime mkpewu nū ọnunu eli.

³⁹ Kpakara ele ka nwernu ọnutnu ọma kwnornu n'okwnata ovu be, kovu be nahiage mkwna wam. ⁴⁰ Chiokike bitannu ai nhne ka mma. Chiokike mernu ma ai nū be zukoṭa, ma a buru ele zuru ozu n'otu.

12

Chiokike naapnia rumu a nhne

¹ Kam kpayaru, hne a nwernu agida ele akebne gbaru ai gburugburu, a tuwhu kpakara nhne ke noobnosni ai nū mmehie ke naatakwnusi n'ehni ai, ma a gweru okasi mkpoma gba eso ke zi ai nū ruwhnu. ² A neelegidne Jizosi anya, nye turu ntū-eli nū nye mekwakworu okwnata ovu ai. Nye kwnornu ovu ọso n'onu ke zi a nū ruwhnu li nhne igbugbu ke

ogba, gweme iwhnerne, ọ daziri eli kitna n'akarikwnunga ngadna eze Chiokike. ³ Anu tule nhne gbasiri nye wam ke liri nhne igbugbu ke ogba nū omedidne ke ele mmehie, rikne bo gwu anu, anu dna n'apna. ⁴ Nū rime ogwnu anu ọolu megidne mmehie, anu yooluge ogwnu du n'owusa ọvnarna anu n'ẹnwu. ⁵ Anu chezuru ikwu-ọnu okasi ovu wam ke Chiokike nookwu anu lele rumu,

“Nnwọ m, i lédna ọdo aka nū nsni ke Jihova anya,
ovu lákwadia anu mini nga o bigboru anu.

⁶ Kwnornu nū Jihova naata ele ọ whnurnu n'anya awhnūwhnu,
naapnia nye obula o kwuru nnwọ a nhne.”

⁷ Anu nabnarnu awhnūwhnu anu naata lele ọdo aka nū nsni ke nda ọodo rumu a. Anu whnulele nnwọ ke nda a zá ọodo aka nū nsni sa? ⁸ Ọ buru nū Chiokike zá ọodo anu aka nū nsni lele ele berere, anu buo rumu a, kovu anu bu rumu ọyi. ⁹ Nda ai k'owa ọodo ai aka nū nsni, a noobnonu be nsni. A kwesiri o bnonu Nda ai ke enine ai nsni karukwo ma a ziri budnu. ¹⁰ Nda ai k'owa naapnia ai nhne ige mati n'ovu ọso n'onu be, kovu Chiokike naapnia ai nhne kwnornu mbnarna ke ai, ma a snornu a kehia ọzi nsọ a. ¹¹ Ọ zá ọdo aka nū nsni obula ke ọoso ọso n'ige wam, kovu ọ zi igbugbu. Omekwo, ọ mipiya ezi mkpuru ke ome mma nū udno nū rime ele gawheru nū rime a.

¹² Kam kpayaru, anu mee aka ke dnarnu adna lizo nū mkpnerne ọchi ke nwée rikne gwuzoru kwem. ¹³ Anu zne izne n'apna ke snirni asni ọ zi ele nwée ọchi ba dna n'apna, tnunuma, be gwọ be.

Ọ do aka nū nsni

¹⁴ Gbali ma ji nū kpakara ele badnu ziri n'udno, ziri masi nsọ,

kwnornu nū ọ zá nye j̄owhnu Chiokike anya sū ọ z̄ila ns̄o. ¹⁵ Anū whnū nū ọ zá nye dnahalaru n'oru ke Chiokike. Ọ z̄i nye nū lele ẹgw̄nugw̄nu luga nlulu n'esilaw̄uru anū ke j̄oovuyanū anū mkpa, hite nū a mej̄o aḡida badnū. ¹⁶ Anū whnū nū ọ zá nye neeme ọyi m̄obu nye zá n̄osonu Chiokike anya lele Is̄o, nye kwnornu otu mgba wiri re ọnod̄i ọpnarna a. ¹⁷ Anū mah̄iaru, omekwo, o piuru ọ nah̄oru nḡozi nda a, oghere z̄ila kwnornu nū o nw̄e rikne gbanwo nhne o mernu, ọ b̄u n'ezi nū o jiri anya-mini ẹkw̄na p̄iosi nḡozi wam rikne.

¹⁸ Anū v̄aduge nū rugwu ke anū jeemetu aka, lele rugwu Sāina ke neerne b̄ekw̄nu, nū ọchichiri, okne ogw̄nu nū okne ruwhere, ¹⁹ nū ọdidna ke ọkwodu nū ọdidna nk̄oli ke ele n̄urnu a, r̄iasno nk̄oli wam kw̄ma berere. ²⁰ Kwnornu nū be gw̄uzolige iwu wam ke karū, “Ọ b̄ubedi an̄ohia vadu rugwu wam metū a aka, be gweru ara tugbu a.” ²¹ Nhne Mozizi wh̄nurnu z̄i okne ogw̄nu, ọ kaa, “Ogw̄nu t̄uru m, ẹhni n̄oosnu m biri biri.”

²² K̄ovu anū vaduru rugwu Zaȳoni, b̄u Jeruselem ke oligwe, ẹli-ọhna ke Chiokike ke z̄i b̄udnu, nū ele enine izi, ọ zá nye n̄oogwnuli ọnu, ele neetne eri ọnwudna. ²³ Anū vadulem ọgbako Chiokike ke r̄umu be beru ọsno m̄u, ele be gbarū r̄ewhna be n'oligwe, vakwnusi mas̄i Chiokike, nye neekpe kpakara ele badnū ikpe, nū enine ke ele ome mma zuru ozu. ²⁴ Anū vakwnusiri Jiz̄osi, nye ibno ke ọgba-n̄jo-ẹhni ikne, nū ọvnarna ke owhesa, ke nookwu nhne ke ka mma kakwo ọvnarna Ebel̄i.

²⁵ Anya d̄u anū ẹli, anū whnū nū anū gh̄árula ọ n̄urnu nhne nye wam nookwu. Ọ b̄uru nū ikpe marnū ele wam bn̄óne ns̄ni nhne nye wam z̄i n̄odo be aka nū ns̄ni n'owa kwuru, ndaa kpa a jaag-banah̄oru, ọ b̄uru nū a bn̄óne ns̄ni

nhne nye wam z̄i n'oligwe n̄odo āi aka nū ns̄ni nookwu? ²⁶ Nk̄oli a mernu ọwa zn̄u biri biri n'ige wam, k̄ovu k̄itna, o kweru mkw̄na kaa, “Berere kwno, m jeeme ọ b̄u ọwa kp̄oi zn̄u biri biri, k̄ovu oligwe mas̄i.” ²⁷ “Berere kwno” neegesi nū o jeegweme kpakara nhne n̄oosnu biri biri b̄u nhne be keru eke, ma nhne ke zá n̄oosnu biri biri gwuzosi rikne.

²⁸ Hne a nanah̄oru ẹli-eze ke zá n̄oosnu biri biri, a t̄unu Chiokike mmamma, kwnakwu a kpa ọ j̄oso a n'onu, nū ogw̄nu nū ọso anya. ²⁹ Kwnornu nū Chiokike b̄u b̄ekw̄nu neerne erne.

13

Kpa be wu b̄udnu jaamas̄i Chiokike

¹ Anū n̄oowhnu ẹhni anū n'anya lele r̄umu nda. ² Anū ch̄ezu elek̄ota ele izne, kwnornu nū agw̄na badnū lek̄otaru enine izi hne be máa. ³ Anū chenwanya ele z̄i n'ikelu lele nū anū nū be z̄i n'ikelu. Anū chenwanya ele naata awhn̄uwhnu lele nū anū nū be sno naata awhn̄uwhnu.

⁴ Anū s̄ob̄isinu ọlulu nzi nū nnwerne. Anū méru ọkpata nzi nū nnwerne kwnornu nū Chiokike jeekpe ele neeme ọyi nū ele ewhere ikpe. ⁵ Anū kw̄e ọwhnun'anya iwai n̄echi mkp̄oma anū, nhne anū nwernu ji anū r̄uwho, kwnornu nū Chiokike karū,

“M jáaghasa anū r̄ia r̄ia,
m jáasa anū aka r̄ia r̄ia.”

⁶ Kam kpayarū, a ji ovu siri rikne kaa,

“Jihova b̄u nye neenyinu m aka,
ogw̄nu zá n̄ot̄u m nhne badnū jeeme m.”

⁷ Anū chenwanya ele risi anū wheru ewhe, ele kwunnu anū ikwu-ọnu Chiokike, kpa be wuru b̄udnu be, kpa be nw̄urnu ẹnwu, anū snornu ọkw̄nata ovu be. ⁸ Jiz̄osi

Karaịsi zị kpa ọ zị, ekile, tna, ụ́ ọkwunukokwnu.

⁹ Anụ kwékwadia iznizni ikne ọbula zị ichne ichne kwnapụ anụ n'apna. Ọ ka mma mkpoma aị gwuzosi rikne n'oru Chiokike, ọ bụo nụ omen'eli wiri zị ichne ichne ke zá naabnanụ ele neeri a mbnarna ọbula. ¹⁰ A nwernu ojo ke ele naakwa ariohna n'Oro-Eka Nso nwée rikne ri nhne zị nụ olu a.

¹¹ Kwnornu nụ nye risi ariohna neegwebna ọvnarna anohia be gburu lele ariohna mmehie nụ rime Hne Kakwo Nso, kovu be nọokporne ọkpna anohia wam bẹkwnu n'aznụ eli-ohna. ¹² Kam kpayarụ, Jizosi tarụ awhnụwhnu n'aznụ eli-ohna ma o gweru ọvnarna a bita ele badnụ nso. ¹³ Ngwa ma a znekwnusi a n'aznụ eli-ohna vuru masị iwchnerne a. ¹⁴ Kwnornu nụ a nwée eli-ohna ke jaadazigidne hna, kovu a neele anya eli ke naava nụ ruwhnu.

¹⁵ Ngwa ma a znarni Chiokike ige ọbula, ma ọ bụru ariohna hite nụ Jizosi, ka bụ nhne nkesi ke hi aị n'ovu, hite n'onu nookwuhia nụ ọ bụ Nyenwe aị. ¹⁶ Anụ chenwanya, neeme nhne oma ya nụ neekesi ele badnụ nhne anụ nwernu, kam bụ ariohna ke nọoso Chiokike ovu n'onu. ¹⁷ Anụ bno nsni, anụ bita ẹhni anụ nụ mkpururu ele risi anụ, kwnornu nụ be neelegidne anụ anya lele ele jaasa ajiji nụ ruwhnu Chiokike, ma be rnụ ẹrnu be n'ovu oma, ọ bụo nụ ovu owe ẹhni, ke zá bnanụ anụ mbnarna ọbula.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

¹⁸ Anụ kpenu aị okpukpe. A magwụ nụ ovu aị zị richna kwnornu nụ a pioru o mee nhne bụru oma ige ọbula. ¹⁹ M naariasno anụ kpenu m okpukpe ma m vakwnusi m anụ wara wara.

²⁰ Kitna, Chiokike udno nye mernu Nyenwe aị Jizosi hi n'enuw lizo, nye bụ Okne Nye Znụ Atnurnu wam, hite n'ovnarna ọgba-njo-ẹhni

kwó okwo, ²¹ nyee anụ kpakara nhne bụru oma o mee echiche a. O gweru masị aị mee nhne masiri a, hite nụ Jizosi Karaịsi nye nwe igwugwu ọkwunukokwnu. Amim.

²² Rumu nda m, anụ bno nsni n'ikwu-onu ezni ke me kwuru, kwnornu nụ ọkwukwo me gbarụ zá ogologo.

²³ Anụ mahia nụ nnwo nda aị Timoti whuyalam n'ikelu. Ọ bụru ọ va ngwa ngwa, me nụ a joosno va lekasi anụ.

²⁴ Anụ bekwu kpakara ele risi anụ nụ kpakara rumu Chiokike. Ele Itali neebekwu anụ.

²⁵ Oru Chiokike dazinu kpakara anụ.

Ọkwukwo izi Jemisi Nhne gbasiri ọkwukwo izi ka

Ọkwukwo izi Jemisi jihjaru n'agida ezni o nyernu kpakara rumu Chiokike gbasaru nu "rime kpakara ọwa." Jemisi ji agida nhne anya n'owhnu n'obochi neezni nhne ke enine, neegesi kpa nye Karaisi kwesiri o ji akoniche wu budnu n'owa. Jemisi kwuru oka gbasiri ọba eze, ọwa, ọrnurna, agwa ọma, okewa, ọkwnata mkpoma, riro, akoniche, okno ọka, oknomokno, ozi w'ohnerne, okpe ele berere ikpe, nganga, ndidi nu okpukpe.

Ọkwukwo izi ka nookwu mkpa o zi nu badnu nwernu ọkwnata mkpoma nu nhne ọbula o neeme, lele kpa o kwesiri nye neekpenu Chiokike.

Nhne zi n'ọkwukwo izi ka

Ọpanizo (1:1)

Ọkwnata mkpoma nu akoniche (1:2-8)

Ọdna ọwa nu eze (1:9-11)

Ọrnurna (1:12-18)

Ọrnuru nu omume (1:19-27)

Ọdo aka nu nsi gbasiri okewa (2:1-13)

Ọkwnata mkpoma nu ọrnuru (2:14-26)

Nye Karaisi nu riro a (3:1-18)

Nye Karaisi nu ọwa (4:1--5:6)

Ezni zi ọdo nu ọdo (5:7-20)

¹ Mawa, Jemisi, nye izi ke Chiokike nu ke Nyenwe ai Jizosi Karaisi, neebekwu kpakara ele ke Chiokike, ke bu avnrnu nri nu ẹbo ele Chiokike zi nu rime kpakara ọwa.

Ọkwnata ovu n'ige ọrnurna

² Rumu nda m, o buru nhne snarnima ige ọbula anu dnabnarnu nu nhne ọrnurna zi ọdo n'odo. ³ Kwnornu nu o bu ọkpa ọkwnata ovu iru jeegweya ndidi. ⁴ Ndidi

rnuru ọrnuru a, ma anu buru ele zuru ozu, o za nhne kogwu. ⁵ O buru nu o zi nye nwee akoniche, nye wam rio n'aka Chiokike, nye neenye kpakara badnu hite nu mkpoma ọma a, o za naakpasu iwhnerne. O jeenye a. ⁶ Nye wam jeeji ọkwnata ovu n'orio, o nweko mkpoma lawuru. Nye nwernu mkpoma lawuru nu lele abaka-mini osimini, nga ruwhere neewhe, o notulizo a olu. ⁷ Nye ki cheko nu o jeenwehia nhne ọbula n'aka Nyenwe ai. ⁸ O bu nye mkpoma lawuru, o gwuzole kwem nu kpakara apna a.

Ọdna ọwa nu eze

⁹ Nnwọ nda ke bu nye mboni nwudna nga Chiokike gwelizoru a olu. ¹⁰ Nnwọ nda ke bu nye kwu nwudna nga Chiokike gwednarnu a eli. Kwnornu nu nye kwu jaagawhe lele igwugwere oha. ¹¹ Nga ennam wasiri n'orne bekwu a, o chnagbu achara, igwugwere a dnahnala, mma a kwome masi. Kpam masi, nye eze jaagawhe nu kpakara ọrnuru a.

Ọrnurna

¹² Ngozi jaazinu nye wam ovu a siri rikne nu ige ọrnurna, kwnornu nu o megbu ọrnurna, o jeenwehia budnu kwó okwo ke Chiokike kweru ele whnrnu a n'anya mkwina. ¹³ Nga be naarna anu ọrnurna, nye wam kákwadia, "Chiokike naarna m ọrnurna," kwnornu nu o za nye nwernu rikne rna Chiokike ọrnurna, Chiokike rna badnu ọrnurna. ¹⁴ Kọvu be naarna badnu ọrnurna nga nhne ojo ke mkpoma nototo a, ma o duwhu a. ¹⁵ Nga nhne ojo ke mkpoma wam turu rime, o mụhia mmehie, mmehie masi sopiya, o mụhia enwu.

¹⁶ Rumu nda m me whnrnu n'anya, anu kwé be duwhu anu. ¹⁷ Kpakara nkesi ọma nu nhne buru ọma nehi n'oligwe naava, n'aka

Nda ke keru iwhne, nye zá naagbanwo lele kpa enine naagbanwo. ¹⁸ Chiokike pioru o gweru ikwu-
onu ke ezi oka a mụhia aị, ma a bụru
mkpuru mbom ke kpakara nhne o
keru eke.

Onurnu nụ omume

¹⁹ Rụmu nda m me whnurnu
n'anya, anụ mahja ka, kpakara
badnụ ziri gnarnagnarna n'onurnu,
kọvu o bụo n'okwu oka. O wé masi
ehni wara wara. ²⁰ Nye ovu owe
ehni nwée rikne mee nhne jaamasị
Chiokike. ²¹ Kwnornu nụ ka, anụ
gweme kpakara rune nụ kpakara
agwa ojo ke jipiharu mkpoma anụ.
Anụ gweru ehni anụ bita nụ mkpu-
ruru Chiokike, nahoru oka wam
ke nwernu rikne o znohia mkpuru
mkpoma anụ.

²² Anụ bụru ele neeme nhne
oka wam kwuru, anụ bũko ele
nonu onu kpọi, needuwu ehni
anụ. ²³ Nye obula ke nonu ikwu-
onu wam kpọi, kọvu o zá neeme
eme, nụ lele badnụ ke neelekiri
ruwhnu a nụ nyno, whnụ ruwhnu
a kpa o nụ, ²⁴ o lekirikwo ehni a,
ngangam, o whoga, chezume okpa
badnụ o bụ. ²⁵ Kọvu nye obula ke
neelegidne anya n'iwu wam zuru
ozu ke neeme badnụ nwernu ehni
a, ke naadazigidne nụ rime a, o bũo
nye nonu onu neechezu masi, kọvu
nye neeme nhne iwu wam kwuru,
Chiokike joggozi nye wam n'ernu a.

²⁶ O bụru nụ nye obula bụ nye
neekpenu Chiokike, kọvu o knésige
riro a eriri, o nonoghonu mkpoma
a aghigho, okpenu Chiokike a bụ
nhne etekne. ²⁷ Okpenu Chiokike
ke zi snam, ke be mérula emeru nụ
ruwhnu Chiokike bụ Nda aị, bụ ka,
o chenwanya rụmu nwée nda nụ
nne, nụ ele rinya nzi be nwurnu
nụ mmekpehni be, nụ badnụ o bita
ehni a richna hite nụ nhne ojo k'owa
ka.

¹ Rụmu nda m, lele ele kweru nụ
Nyenwe aị Jizosi Karaịsi, nyenwe
igwugwu, anụ léko badnụ anya
nụ ruwhnu hite nụ ya naakpa
ike. ² O bụru nụ nye kwu ke
gbagwu ari mkpaka golu, woru
iwo marnu mma va n'ogbako anụ,
nye mboni ke wogwu nkukara iwo
va masi, ³ o bụru nụ anụ sobisinu
nye wam wogwu iwo marnu mma,
kanu a, “Daziri nụ ngadna ka,”
kọvu kanu womboni wam, “Gwu-
zoru hna, mọbu daziri n'eli etekne
n'ochi m,” ⁴ anụ kpala ike, bụru
masi ele ikpe oriri ojo marnu?

⁵ Anụ bnote nsni, rụmu nda m me
whnurnu n'anya, Chiokike horulam
ele mboni ke owa ka, mee be bụru
ele kwu n'okwnata ovu be, be bụru
masi ele o jeenye eli-eze wam
o kweru ele whnurnu a n'anya
mkwna. ⁶ Kọvu anụ lednarnu
womboni anya. O bũo ele kwu
wam neemegbu anụ? O bũo be
nonurnu anụ zne oro ikpe? ⁷ O
bũo ele kwu noolulu rewhna oma
nye wam nwe anụ?

⁸ O bụru anụ bita iwu Eze aị ke
oligwe ke be gbaru n'okwukwo nsọ,
“Whnụ nye agbatibi i n'anya lele
ehni i,” anụ mekaru nkari. ⁹ Kọvu
o bũru nụ anụ le badnụ anya nụ
ruwhnu, anụ mehielem. Iwu jee-
gesi nụ anụ dnarnu iwu. ¹⁰ Nye
obula ke jaabita kpakara iwu, kọvu
dna otu kpọi, o dnanam kpakara
iwu wam. ¹¹ Kwnornu nụ nye
wam karu, “I méko oyi,” kamasiri,
“I gbúko badnụ.” O bụru nụ i méne
oyi, kọvu i gburu badnụ, i bụ nye
dnarnu iwu. ¹² Anụ kwu, mee
masi lele ele Chiokike jeeji iwu ke
neeme badnụ nwernu ehni a kpe
ikpe. ¹³ Kwnornu nụ nye nwée
mkpoma obirizi, Chiokike jodonu
a obirizi nga o jeekpe a ikpe. Obi-
rizi nonwudna n'ikpe omuma.

2

Ole badnụ anya nụ ruwhnu

*Okwnata ovu nwée ernu
bụ nhne etekne*

¹⁴ Rumu nda m, ndaa mbnarna oḅnarnu o bḅuru nḅu nye oḅula kaa, “M nwernu m oḅwnata ovu,” kḅovu ɛrnu a gésile a? Oḅwnata ovu kpḅoi o jḅoznohia a? ¹⁵ O bḅuru nḅu rumu nne rukna mḅobu rumu nne rinya nwée iwo, mḅobu wiri oriri, ¹⁶ mbnarna kḅini bḅu nhne o bnarnḅu, o bḅuru nḅu otu badnḅu n'esilawuru anḅu kanḅu a, “Lekwarḅu anya, o nyee i iwo i joowo, chḅi i iyi, nḅu wiri i jeeji rijji ruḅwho,” kḅovu o nyéne a nhne ke zḅi anḅ-ɛhni mkpa. ¹⁷ O bḅu masḅi kpa oḅwnata ovu ke nwée ɛrnu bḅu nhne nwḅurnu oḅnwu.

¹⁸ Kḅovu otu nyenum jaakaa, “Otu badnḅu nwernu oḅwnata ovu, nye berere nwernu ɛrnu oḅma.” Gesi m oḅwnata ovu i ke nwée ɛrnu, m jeegesi i ɛrnu oḅma m hite nḅu oḅwnata ovu m. ¹⁹ I kweru nḅu otu Chiokike, o bḅuru oḅma. Ele rḅenwu ojo kwe masḅiri, be naama rḅururu tḅu ogwu. ²⁰ Ji nye iwh-nirniwhno! I pioru o mahḅia nḅu oḅwnata ovu ke nwée ɛrnu bḅu nhne etekne? ²¹ Gweru Ebereham nda aḅi nḅu nhne atḅu. Be gwnḅusiri a nḅu nye mee mma hite n'ɛrnu oḅma a, nga o jiri Aziki nnwḅo a rukna kwa arḅohna n'olu ojo arḅohna. ²² I whnḅurnu nḅu oḅwnata ovu a nḅu ɛrnu a rnḅokotaru ɛrnu. Oḅwnata ovu a zuru ozu hite n'ɛrnu oḅma a. ²³ Nhne be gbarḅu n'okwukwo nsḅo mezuru ke kwuru, “Ebereham kweruru Chiokike, Chiokike gwnḅusinu a nḅu o bḅu nye mee mma.” Be sukwu a enyi ke Chiokike. ²⁴ Anḅu whnḅurnu nḅu be gwnḅurnu badnḅu nḅu nye mee mma hite n'ɛrnu oḅma a, o bḅuo hite nḅu oḅwnata ovu kpḅoi.

²⁵ Kpam masḅi, gweru Rehabḅu nwerinya ewhere nḅu nhne atḅu. Be gwnḅurnu a nḅu nye mee mma hite n'ɛrnu oḅma, nga o kwubnanyarnḅu ele varḅu o dna ndḅidna hi n'ɛli Izireḅi, zihala be n'apna berere. ²⁶ Lele kpa anḅ-ɛhni bḅu nhne nwḅurnu oḅnwu hne enine zḅila, kpam masḅi, oḅwnata ovu bḅu nhne nwḅurnu oḅnwu hne ɛrnu

zḅila.

3

Ledu riro i anya

¹ Rumu nda m, kpakara anḅu búko ele zni nhne. Kwnornu nḅu anḅu magwḅu nḅu ele zni nhne jeenwe agida ikpe kakwo ele berere. ² Kpakara aḅi naadnahie n'agida nhne. Nye zá naadnahie nḅu ikwu-ḅonu bḅu nye zuru ozu, nwe masḅiri rikne o chḅikota kpakara ɛhni a. ³ A neekne ḅonu iyinya eriri ma be mee nhne a pioru be mee, zne masḅi hne a pioru be zne. ⁴ A gweru oḅbo mini lele nhne atḅu, o bḅu n'ezi nḅu o zḅi okpotokpo, okne ruwhere noovughari a, kḅovu nḅu nye risi oḅbo ji amarna matḅi nḅootughari oḅbo penupe oḅbula nye risi oḅbo pioru. ⁵ Kpam masḅi, riro bḅu nhne matḅi zḅi n'ɛhni aḅi, o nḅotu oḅka k'agida. Le kpa igbogo hna ezi bḅu ke beḅkwu matḅi mernu o nwuzḅo beḅkwu. ⁶ Riro bḅu beḅkwu. O jihḅiaru nḅu agida nhne ojo n'esilawuru nhne zḅi aḅi n'ɛhni. Riro bḅu nhne neemeru badnḅu, nḅomusi bḅudnu beḅkwu hite nḅu beḅkwu ɛli rḅenwu.

⁷ Badnḅu nwernu rikne znḅu, znḅu masḅilam kpakara nhne be keru eke, mḅobu anḅohia ke zḅi ogwnu zḅi ichne ichne, nḅu ḅonunu oḅbula, mḅobu aznḅu zḅi nḅu mini, nhne oḅbula nḅopnu oḅnu. ⁸ Kḅovu nḅu o zá nye nwernu rikne znḅu riro. O bḅu nhne ojo ke zá naadazḅi bidim. Nhne gbḅu badnḅu zḅi nḅu rime a. ⁹ A ji riro naaznarnḅi Nyenwe aḅi nḅu Nda aḅi Chiokike. A ji masḅi a nḅovu badnḅu ḅonu bḅu nye be kpuru n'oyiyi ke Chiokike. ¹⁰ Otu mmamma nḅu ḅovu ḅonu neehi nḅu otu ḅonu wam nḅowhuya. Rumu nda m, o bḅuo oḅma o zḅi kpam. ¹¹ Be tḅuhia mini sḅo n'ḅonu nḅu mini lu nlulu n'otu ḅomi? ¹² Rumu nda m, isisi figi o nwernu rikne mḅinya mkpuru isisi olivu? Mḅobu isisi vaḅini o nwernu rikne mḅinya mkpuru isisi figi? Mini arḅa, o nwernu rikne gbahḅia mini so n'ḅonu?

Akõniche zì ichne ichne

¹³ Ọ bụru nụ o nwernu nye zì n'esilawuru anụ ke nwernu akõniche nụ ọghohia, o gesi a hite nụ bụdnu a, hite masị nụ agwa ọma nụ ogwedna ẹhni a ẹli ke hi n'akõniche. ¹⁴ Kọvu ọ bụru nụ mkpọma anụ jihiaru nụ okwno-awụwa, nụ ovu nlulu, nụ aka-nchni, anụ kpá nganga. Anụ mée ezi ọka ghọ aghalaghala. ¹⁵ Akõniche ke nụ kpam híge n'oligwe va, ọ bụ ke ọwa. Enine Chiokike zila nụ rime a. Ọ bụ nhne ke renwu ojo neezni. ¹⁶ Hne okwno-awụwa nụ okewa zì, ọgba aghara ghara jaaziri. ¹⁷ Kọvu akõniche ke hi n'oligwe va, beru ọsno ziri rìchna, omekwo, o nwe udno, o nwernu mkpọma ọma, naadnakọta n'otu, o nwernu obirizi nụ ẹnu ọma, o nwée aghigho, ọ kwu ezi ọka. ¹⁸ Ele neeme udno naakpa mkpuru udno. Be jọghohia mkpuru ke imerne ọma.

4

Enyi ke ọwa

¹ Ọ bụ kịni noovuya ọlu ogwnu nụ ọdogbuta n'esilawuru anụ? Be hi nụ nhne ojo ke nọogwnu mkpọma anụ, ke nọolu ogwnu nụ rime anụ. ² Anụ piuru nhne, kọvu anụ nwéhjala a, anụ jiknenu o gbu badnu. Anụ piosi nhne rikne, anụ nwée rikne nwehja be, anụ jiknenu nọdogbuta, nọolu ogwnu. Anụ nwée nhne anụ pioga kwnornu nụ anụ rjola n'aka Chiokike. ³ Anụ nọorio, kọvu anụ zá nanahja kwnornu n'oriri ojo ke mkpọma anụ, ma anụ gweru a mee kpa o jiri masị anụ.

⁴ Anụ ele kwé be tükwasi anụ ovu! Anụ máa nụ nye ọbula ke whnurnu nhne ọwa n'anya k'agida nye wam bụ nye irno ke Chiokike? Nye ọbula ke piuru ọ bụ enyi ke ọwa neeme ẹhni a nye irno ke Chiokike. ⁵ Anụ chéko nụ nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ bụ etekne, "Chiokike neelegidne Enine Nsọ a

o yisiri nụ rime anụ anya k'agida." ⁶ Kọvu Chiokike neenye aị oru k'agida. Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, "Chiokike noogwuzogidne ele oknomokno, kọvu o neenye rụmu mboni oru."

⁷ Anụ bita ẹhni anụ nụ mkpururu Chiokike. Anụ nyigidne Ekwensu, ọ jaagbawhu hne anụ zì. ⁸ Anụ kpayabetu Chiokike ndundu, ọ jaakpayabetu anụ ndundu. Anụ kwnosnama aka anụ, anụ ele aruru-ẹli. Anụ snusnama mkpọma anụ, anụ ele mkpọma lawuru. ⁹ O gbu anụ igbugbu, anụ ru ọwa, anụ gba mkpe! Rụmu anụ ghọ ẹkwna. Snarnjima anụ ghọ ọ gbaru ruwhnu. ¹⁰ Anụ gwedna ẹhni anụ nụ ruwhnu Chiokike, o jeegwelizọ anụ olu.

Anụ kpéko ibne anụ ikpe

¹¹ Rụmu nda m, anụ kaja ibne anụ. Nye ọbula ke naakaja nnwọ nda a, mọbu neekpe a ikpe, ọ naakaja iwu, neekpe masị iwu ikpe. Ọ bụru nụ i bụ nye neekpe iwu ikpe, ngam, i bụo nye naabita iwu, kọvu nye ikpe iwu. ¹² Chiokike kpọi bụ nye neenye iwu nụ nye ikpe. Ya nụ nsnunu a nwernu rikne znọhia aị mọbu gbumekwo aị. I bụ nyele ke neekpe badnu ibne i ikpe?

Anụ luu ọnu nhne ekile jọbu

¹³ Anụ bnote nsni, anụ ele naakaa, "Tna mọbu ekile, a jeezne mba ka mọbu mba kiyari daziri pji otu awha, gba mgbama ahja, kpa agida iwai." ¹⁴ Anụ máa nhne jeeme ekile. Ndaa nhne bụdnu anụ bụ? Bụdnu anụ nụ lele iknorno-mini ke whuyaru, dazị ige matị, omekwo, o whume n'anya. ¹⁵ Ka bụ nhne anụ znenu okwu, "Ọ bụru ọ masị Nyenwe aị, a jaazị bụdnu mee ka mọbu mee kiyari." ¹⁶ Kọvu kịtna, anụ noolu ọnu, neeme oknomokno. Kpakara o luu ọnu ka bụo ọma. ¹⁷ Nye mahiaru nhne bụru ọma o mee a, o méne a, ọ bannu a mmehie.

5

*Be dọru ele eze aka
nụ nsni*

¹ Anụ bnote nsni, anụ ele eze. Anụ kwna ẹkwana, si okokoba kwnornu nụ nhne igbugbu ke jaadnakwasị anụ. ² Ẹkwu anụ roru oro, akịka takwolem iwo anụ. ³ Kpakara golu nụ siliva anụ tulam ajari, ajari a jọbu nhne akebne megidne anụ. O jeerne anọ-ehni anụ lele bẹkwu, anụ ele kpabitaru ẹkwu n'ọbochi ipne-aznụ ka. ⁴ Anụ bno nsni, anụ kwula ele anụ gnornu ẹnu n'ẹkwu anụ ogwo ẹnu be. Ogwo ẹnu be naakwna, nhne o nọokpokwu anụ dulam nsni Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum. ⁵ Anụ wuru budnu oriri nụ ọnwunwo n'owa, anụ mee lele kpa o masiri anụ. Kịta, ehni anụ ke gbarụ ọto jiknernunem, neese ikpe naava ava. ⁶ Ele aka be zị richna bu ele anụ marnụ ikpe, anụ gbu be. Be mēne anụ risi rikne.

*Osnuta mkpoma
nụ mmekpēhni*

⁷ Rụmu nda m, anụ knata mkpoma tem Nyenwe aị va. Nye ẹnu ẹkwu ji naaknata mkpoma nụ mkpuru zị okne ọnu ahia ke ẹkwu a mị, tem mini ozuzo mbom nụ ke ipne-aznụ zo. ⁸ Anụwa masi, anụ knata mkpoma, dazisi rikne, kwnornu nụ ọvua ke Nyenwe aị zị ndundu. ⁹ Rụmu nda m, anụ nwema mkpoma ojo n'ehni ibne anụ, ma Chiokike gharu o kpe anụ ikpe. Nye ikpe gwuzogwu n'ọnu-mgbo jiknernu o va. ¹⁰ Rụmu nda m, anụ chenwanya nhne ele ọwhnurninya kwuru nụ rẹwhna Nyenwe aị. Anụ gweru be lele nhne atụ nụ ọknata mkpoma nụ rime mmekpēhni. ¹¹ Anụ maam nụ a nookwu ele wam ele ọwa ọma kwnornu nụ be knataru mkpoma. Anụ nurnu ọknata mkpoma Jobu, anụ maam nụ

Nyenwe aị dọnnu a obirizi n'ipne-aznụ, kwnornu nụ Nyenwe aị bu nye obirizi nụ nye imerne ọma.

¹² Rụmu nda m, anụ jí oligwe mọbu ọwa mọbu nhne berere du risi. Ọka anụ bụru owe, owe, mọbu ọza, ọza, o zị Chiokike kpe anụ ikpe.

*Okpukpe be kperu
n'okwnata ovu*

¹³ O zị nye ọbula n'esilawuru anụ ke zị nụ mmekpēhni? O kpe okpukpe. O zị nye ovu nọso n'ọnu? O gwnu eri ọznarni. ¹⁴ O zị nye ọbula ke naaria ehni igbugbu? O sukwu ele okno badnu ọgbako Chiokike, be kpenu a okpukpe, te a mọno olivu nụ rẹwhna Nyenwe aị. ¹⁵ Okpukpe be jiri ọknata mkpoma kpe jọgwo nye nriria wam. Nyenwe aị jeeme ehni si a rikne. O bụru nụ o mehieru, Chiokike jaagbarunu a. ¹⁶ Kam kpayarụ, anụ kwuhianu ibne anụ mmehie anụ, anụ kpenu ibne anụ okpukpe ma be gwọ anụ ehni igbugbu anụ. Okpukpe nye mee ọma nọornusi ẹnu rikne. ¹⁷ Ẹlajia bu badnu etekne lele aịwa. O kpesiri okpukpe rikne ma mini gharu o zo, mini zóle du awha ẹto nụ ẹnwa isunu. ¹⁸ O kpe kwno okpukpe, oligwe gweya mini ozuzo, ẹli minya mkpuru. ¹⁹ Rụmu nda m, o bụru nụ otu badnu n'esilawuru anụ kpahalaru n'apna ezi ọka, nye berere kwuhnahie a, ²⁰ anụ mahia nụ nye mernu nye ojo tūhnasna n'apna ojo a, znohiaru mkpoma a n'ẹnwu. Nye wam kpusnirni agida mmehie.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Pita
gbaru
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Okwukwo izi ke Mbom Pita gbaru bu ke Pita gbaznennu ele Karaishi naata awahnwhnu kwnornu be neekpenu Nyenwe aji. Pita kannu be nu agida ele ke Karaishi nqowhnusni anya n'aka ele Rom ele kwége nu Jizosi Karaishi. Be jaazi koriri naata awahnwhnu ke kakwo. Kovu, Pita naakanu be nu be nwe ndidi kwnornu nu kpakara ele sno Nyenwe aji jaata awahnwhnu kwnornu okwnata ovu be. O kaa nu ka jeeme okwnata ovu be si rikne, ke jeenye Nyenwe aji igwugwu n'obochi Jizosi jaava.

Kovu kwnornu nhne Chiokike mernu hite n'ome Karaishi hi n'enwu lizo, kpakara ele Karaishi nwernu olile anya. Lele kpa Karaishi beru qosno ta awahnwhnu, omekwo, be nyee a igwugwu, o bu masi kpa nye Karaishi obula jeenwe igwugwu nga Jizosi jaava.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nu okpukpe

(1:1,2)

Risi olile anya aji (1:3-12)

Owu budnu zi nsó lele ele ke

Chiokike (1:13--2:17)

Nhne atu awahnwhnu Karaishi

(2:18-25)

Awahnwhnu nye Karaishi (3:1--
4:19)

Ezni ele risi ogbako Chiokike (5:1-
11)

Obekwu ikwu ipne-aznu (5:12-
14)

¹ Mawa, Pita, nye izi Jizosi Karaishi, naagbaznenu ele Chiokike hohiaru ke gbasaru kpakara eli Pontosi, Galasia, Kapadosia, Esia nu Bitinia okwukwo izi ka.

² Chiokike Nda mahiaru anu, gweru aka a horu anu, bita anu nsó hite n'Enine Nso, ma anu noobnonu Jizosi Karaishi nsni, ma onnarna a snusnama anu.

Oru nu udno banu anu aba.

Olile anya ke zi budnu

³ Onnarni zinu Chiokike nu Nda Nyenwe aji Jizosi Karaishi, nye hiri nu obirizi a muhia aji nu budnu ikne. O mernu Jizosi Karaishi hi n'enwu lizo, ke nyernu aji okwnata ovu zi budnu. ⁴ A bna n'okehia mkpe ke za noolulu olulu, nu ke be merula emeru, nu ke za nqobo obo, ke Chiokike bitannu anu n'oligwe.

⁵ Chiokike jeeji iknernema a bita anu tem anu nahia onnohia, kwnornu nu anu tukwasiri a ovu. O jeeme ka whuya iwhe n'ige ipne-aznu. ⁶ Anu nonwudna onwudna kina kwnornu ka, o bu n'ezí nu anu naata awahnwhnu zi odo n'odo n'ige mati ka. ⁷ Kpakara onnarna ka varu ma be tule okwnata ovu anu ma anu zi snam lele kpa be neeji bekwnu naagba голу ke noolu olulu. O bu kpa be neeji bekwnu nqotule okwnata ovu anu, ma anu nwehia onnarni nu igwugwu n'obochi be jookpume Jizosi Karaishi.

⁸ Nye anu whuru nu n'anya, o bu n'ezí nu anu jile anya anu lawuru whnu a, anu kweru nu ya, o bu n'ezí nu anu jile anya anu lawuru whnu a kina. Kam kpararu anu nwernu snarnima k'agida ke onu jookowali. ⁹ Anu nahiaru nhne anu kwnataru ovu ke bu onnohia ke mkpuru ovu anu.

¹⁰ Ka bu onnohia wam ele onwhurninya piosiri rikne, nyosna nhne gbasiri a, be whuru onwhurninya gbasiri nkesi wam Chiokike jeenye anu. ¹¹ Be pioru o mahia ige wam nu kpa o joburu bu nhne Enine Karaishi ke zi nu rime be kwuru, nhne gbasiri awahnwhnu Karaishi jaata nu igwugwu ke joosno a. ¹² Chiokike kpumenu ele onwhurninya ka nu ernu be buo ke

be, kovu ke jaabnanu anu iru, bu ke be kwuru hite n'onu ele znirni anu izi oma, hite nu rikne ke Enine Nso ke hiri n'oligwe va. Ka bu nhne ke ele enine izi pioru o lebna anya nu rime a.

Anu ziri nsọ

¹³ Kam kpayarū, anu suru ajni n'ovu anu, anya du anu eli, anu neele oru ke Jizosi Karaisi jeenye anu anya nga be kpumernu a. ¹⁴ Lele rumu ke noobnonu Chiokike nsni, anu lagna nu rime nhne ojo ke nqogwnu anu nu mbom nga anu zi lele ele ma nhne. ¹⁵ Tnnuma, lele kpa nye wam sukwuru anu zi nsọ, anu ziri nsọ nu kpakara nhne anu neeme. ¹⁶ Kwnornu nu be gbarū a n'okwukwo nsọ, kaa, "Anu ziri nsọ, lele kpa me zi nsọ."

¹⁷ O buru nu anu noosukwu Nda ke za neele badnu anya n'ikpe, bu nye neekpe badnu obula lele kpa ernu be jiri zi, anu ziri budnu lele ele izne notu ogwnu n'owa ka. ¹⁸ Anu magwu nu o buo golu mobu siliva ke noolulu olulu bu nhne be jiri gbahia anu hite n'aka nhne ojo ke anu nahiaru n'aka ele nda anu oknani, ¹⁹ kovu o bu onarna Karaisi ke zi okne onu ahia, lele nnwo atnrnu ke nwee oru mobu ntupo. ²⁰ Chiokike hohiaru a tutu su o tutu ntu-eli owa. Kovu o mernu a o whuya iwhe n'obochi ipne-aznu ka kwnornu anu. ²¹ Anu kweru nu Chiokike hite nu ya, nye o mernu ma o hi n'enwu lizo, nyee a igwugwu, ma olile anya anu nu okwnata ovu ziri nu Chiokike.

²² Hne anu bitaru ehni anu snam hite n'obno nsni n'ezi oka, nqowhnu ele kweru ekwe n'anya, anu gweru owhnun'anya ke hi n'ovu anu whuya whnu ibne anu n'anya. ²³ Be murnu anu berere, o buo hite nu mkpuru ke nooro oro, kovu hite nu mkpuru ke za nooro oro, ke bu ikwu-onu Chiokike ke zi okwnukokwnu. ²⁴ Okwukwo nsọ kwuru, "Kpakara badnu nu lele achara,

igwugwu badnu nu lele okoko achara, achara chanwu, okoko a dnahala, ²⁵ kovu ikwu-onu ke Nyenwe ai jaazi okwnukokwnu." Ka bu ikwu-onu ke izi oma wam be znirni anu.

2

¹ Kam kpayarū, anu gweme kpakara nhne ojo n'ehni anu, irno, nu kpakara aghigho, nu ruwhnu lawuru, nu okwno-awuwa nu okaja. ² Lele rumu be murnu ikne, akpuri ke mini-remā ke zi snam ke enine, ke bu ikwu-onu Chiokike nqokpo anu bekwnu, ma anu nwo a, sopiya nu badnu du oznohia. ³ Kitna, anu raturu a riro whnu nu Nyenwe ai buru oma.

Akaworugwu zi budnu

⁴ Anu vakwnusi Nyenwe ai lele rugwu ke zi budnu ke ele badnu juru, kovu ke Chiokike hohiaru, zi okne onu ahia n'anya a. ⁵ Anuwa masi, lele akaworugwu ke zi budnu, be jiri anu wu Oro Nso ke enine, ma anu buru ele okwa ariohna zi nsọ, ele jaakwa ariohna enine ke Chiokike jaanarnu hite nu Jizosi Karaisi. ⁶ Be gbarū a n'okwukwo nsọ, kaa, "Le, m bitaru m nu rime Zayoni, akaworugwu nsukala oro me hohiaru ke zi okne onu ahia, nye obula ke tukwasiri a ovu, iwhnerne jootu a."

⁷ Nu hne anu ele kweru ekwe zi, akaworugwu ka zi okne onu, kovu hne ele kwe ekwe zi, be gbarū a n'okwukwo nsọ, kaa, "Akaworugwu ke ele noowu oro juru, kijam ghulam risi nsukala oro." ⁸ Be gba kwno, "Akaworugwu ke jeeme badnu kpobi ochi,

nu rugwu ke jeeme be dna." Be dnarnu kwnornu nu be kwege ikwu-onu Chiokike, lele kpa echiche Chiokike zinu be.

⁹ Kọvu anụ bụ ele Chiokike jiri aka a hōhia, ele ariohna ke eze, mbam ke zị nsọ, ele ke Chiokike, ma anụ gesi ọznarni nye wam sukwuru anụ hite nụ rime ọchichiri bna nụ rime iwhe a zị igwugwu. ¹⁰ Nụ mbom anụ bụo ele ke Chiokike, kọvu kịtna, anụ bụ ele ke a, ele nwéé obirizi nụ mbom, kọvu kịtna, Chiokike dọnnu anụ obirizi.

¹¹ Ele me whnuru n'anya, m naariasno anụ, lele ele izne nụ ele neewe ewhe n'owa ka, anụ nyéé nhne ojo ke nọgwnu anụ, ke nọlu masị ogwnu megidne mkpuru ovu anụ oghere. ¹² Anụ wu bụdnu ke bụru oma n'esilawuru ele máa Chiokike, ọ bụ n'ezị nụ be noobno anụ nhne ojo, kọvu be whnụ ọru oma anụ, ma be znarni Chiokike n'obochi o jeelekasi aị.

Bitá ẹhni anụ nụ mkpururu ele ọchichi

¹³ Kwnornu nụ Nyenwe aị, anụ bitá ẹhni anụ nụ mkpururu ọchichi ke badnụ, mọbu eze, lele nye risi, ¹⁴ mọbu ele ọchi ẹli ele o ziyaru ọ ta ele ojo awhnụwhnu, nụ ọ znarni nye neeme nhne oma. ¹⁵ Ka bụ nhne Chiokike noopio, ma anụ hite n'ọru oma anụ kpusni ọnu ele iwhe-nirniwhno. ¹⁶ Anụ wu bụdnu lele ele nwernu ẹhni be. Anụ jí ọnodi wam kpusni nhne ojo, kọvu anụ ziri bụdnu lele ele izi Chiokike. ¹⁷ Anụ sọ kpakara badnụ anya, anụ whnụ rumu Nda n'anya, anụ tị ogwnu Chiokike, anụ sọbisinu eze.

Awhnụwhnu Karaisi

¹⁸ Ele ọhi, anụ gweru ọso anya bitá ẹhni anụ nụ mkpururu ele nwe anụ. Anụ ménu nye ovu oma nụ nye udno kpọi, ma nye aka rikne masị. ¹⁹ Kwnornu nụ Chiokike jọgozi anụ ọ bụru nụ anụ taru awhnụwhnu hne ọ zá nhne ojo anụ mernu, kọvu kwnornu nụ anụ turu ogwnu Chiokike. ²⁰ Ndaa igwugwu ke anụ jeenwe, ọ bụru nụ anụ taru awhnụwhnu kwnornu nụ nhne ojo

anụ mernu? Kọvu anụ gwuzogidne n'awhnụwhnu hne anụ mernu nhne oma, Chiokike jọgozi anụ.

²¹ O bụ nhne be sukwuru anụ, Karaisi taru awhnụwhnu nụ risi anụ, ghasanụ anụ nhne atụ, ma anụ snornu ọnu ọchi a.

²² “O zá mmehie o mernu, ọ zá aghigho be piohiaru n'ọnu a.”

²³ Nga be mernu a nhne iwhe-erne, o mégwarnuge, nga ọ taru awhnụwhnu, ọ kpála rikne, kọvu o gweru ẹhni a yisi n'aka nye wam neekpe ikpe bụru oma. ²⁴ Ya n'iwheuru a jiri ẹhni a vuru kpakara mmehie aị n'olu ọgba, ma a bụru ele nwuru ọnu ghasa mmehie, ziri bụdnu ele mee mma. O jiri ọnya a gwọ kpakara ẹhni igbugbu aị. ²⁵ Anụ nụ lele aturu ke whuru apna, kọvu ke hiehnarnu hne Nye Ọznuznu nụ Nye Risi mkpuru ovu anụ zị.

3

Ele nzi nụ nnwerne

¹ Kpam masị, anụ ele bụ nnwerne, anụ bitá ẹhni anụ nụ mkpururu nzi anụ. O bụrubi nụ be bụ ele kwéle ikwu-ọnu Chiokike, be jeenwe rikne hiri nụ agwa oma anụ kweru hne anụ kwéle ọka, ² kpa be jọwhnu anụ noowu bụdnu bụru oma ke zị masị snam n'oso n'anya. ³ Anụ kwé mma anụ bụru nhne ke anya nọwhnu kpọi, ọ bụo kpa anụ kparu risi anụ, mọbu golu anụ tị n'ẹhni, mọbu iwo marnu mma anụ wogwu. ⁴ Kọvu mma anụ bụru agwa oma wam tugwaru otugwa ke zị nụ rime ovu, ke bụ nhne ẹyi ke zá nooro oro, ke bụ ọzi wọhnerne nụ enine ke udno, ke zị okne ọnu ahia n'anya Chiokike. ⁵ O bụ kpa ele rinya gbaka zị nsọ ele tükwasiri Chiokike ovu mernu ẹhni be mma, be bitaru ẹhni be nụ mkpururu nzi be. ⁶ Sera nụ kpam, o bnonnu Eberham nsni, noosukwu a, “Nyenwe m.” Anụ bụ

rūmu a rinya, ọ bụru nū anū jeeme nhne ọma gharū ọ tū ogwnu nhne ọbula.

⁷ Kpam masị, anū ele bụ nzi, anū jiri ọso anya nū akọ, anū nū nnwerne anū wuru, hne anū magwū nū be bụ ele nwée rikne. Anū nū be jeekehia nkesi bụdnu kwó okwo Chiokike neekesi anū n'etekne. Anū mee kpam, ọ zị nhne ọbula bnosni okpukpe anū.

Awhnūwhnu kwnornu ome nhne bụru ọma

⁸ N'ipne-aznū, kpakara anū nwe otu ovu, anū dōnu ibne anū obirizi, anū whnū ibne anū n'anya lele rūmu nda, anū nwe obirizi n'ehni ibne anū, anū bụru ele be gwednarnū ẹli. ⁹ Anū jí nhne ojo kwūhnata nhne ojo, anū gógwna ngugo, kọvu anū nọogozị ọgozi, kpa Chiokike sukwuru anū ma anū kehia ngozị masị. ¹⁰ Kwnornu nū ọkwukwo nsọ kwuru, “Nye ọbula ke whnūrnu bụdnu n'anya,

ke noopio ọbochi ọma, ọ bīta ọnu a ma ọ gharū o kwu ọka ọjo,

bīta masị mgbele-ọnu a n'aghalaghala.

¹¹ Ọ gharū nhne ojo, mee nhne bụru ọma,

pió udno, gbasno a.

¹² Kwnornu nū anya lawūru Nyenwe aị zị n'ehni ele mee mma,

nsnị a nọonu okpukpe be, kọvu ruwhnu Nyenwe aị neemegidne ele neeme nhne ojo.”

¹³ Nyele jeemejọ anū, ọ bụru nū anū gwuzosi rikne nū nhne ọma?

¹⁴ Ọ bụru nū anū ta awhnūwhnu kwnornu nū anū mernu nhne ọma, ovu sọ anū n'ọnu, ogwnu tū anū kwnornu be, ovu lákwadia anū mini.

¹⁵ Anū sọbisinu Karaịsi lele Nyenwe aị nū rime ovu anū. Anū

jiknernu ọ sa aiji nye ọbula jaasikwa anū nhne gbasiri olile anya wam zị n'ovu anū hite n'ọso anya nū ovu zị wōhnernerne. ¹⁶ Anū bīta ovu anū snam, ma ele nookwu nhne ojo kwnornu agwa ọma anū kweru nū Karaịsi, iwħnerne jootu be nū nhne ojo be nookwu. ¹⁷ Ọ ka mma, ọ bụru nū ọ bụ echiche Chiokike nū anū tarū awhnūwhnu kwnornu nū anū mernu nhne ọma karū kwnornu nū anū mernu nhne ojo. ¹⁸ Karaịsi nwūrnu otu mgba kwnornu mmehie aị, nye ikpe mána nwūrnu kwnornu ele ikpe marnū. Karaịsi mernu ka ma o duru anū dū hne Chiokike zị. Ọ nwūrnu ẹnwu n'anọ-ẹhni, kọvu ọ zị bụdnu n'Enine, ¹⁹ nū rime enine zị bụdnu,* o znernu zni ele enine ke zị n'oro ikelu izi ọma. ²⁰ Ka bụ ele zá noobno nsnị, kpa Chiokike jí nkasi ovu neese nga Noa nọtụ ogbo ke be jiri znọhia badnū ele nū ele, badnū ẹsato kpọi hite nū mini. ²¹ Ka neegesi nū ọwu mini znọhiaru anū, ke bụ nọorio Chiokike ovu zị snam hite n'olizọ n'ẹnwu ke Jizọsi Karaịsi. Ọ bīo ọsnuma rune ke ẹhni. ²² Karaịsi bụ nye larū oligwe daziri ẹli n'akarikwninga Chiokike, hne kpakara ele enine izi nū ọchi risi nū rikne zị nū mkpururu a.

4

Owunu Chiokike bụdnu

¹ Kpam masị, Karaịsi tarū awhnūwhnu n'anọ-ẹhni a, anū jikn-ernu o mee kpam masị, kwnornu nye tarū awhnūwhnu n'anọ-ẹhni a zīma neeme mmehie. ² Kam kpayarū, ọ zá noowu bụdnu a n'owa ka lele kpa agwnūrnu nhne ojo ke badnū, kọvu lele echiche Chiokike. ³ Kwnornu nū ige anū tuwhuru n'ige wheru ewhe noowu bụdnu lele ele máa Chiokike zulem. Ige wam anū noowu bụdnu ke zīla rīchna, agwnūrnu nhne ojo, ọnwō manya, okne otne eri, nū ọkwa

* 3:19 hite nū Enine Nsọ

renwu. ⁴ Kĩtna, o jiri be anya nù anù zá noosno be neeme nhne ojo berere, ke kpayarù be ñovu anù ònu. ⁵ Kòvu be jaasa ajiji gbasiri èhni be nù ruwhnu nye wam jeekpe ele zì bũdnu nù ele nwũrnu ònwu ikpe. ⁶ Kam kpayarù, be jiri zni ele nwũrnu ònwu izi òma nga be zì, ma be kpe ikpe be hite nù nhne be mernu nga be zì bũdnu lele badnù, ma be zìri bũdnu n'enine lele Chiokike.

⁷ Mbimambi kpakara nhne zì ndũdu. Anù nwe anya udno, anya dù anù èli, anù neekpe okpukpe. ⁸ Ke kakwo, anù nwe òwhnun'anya zì omimi n'esilawũru anù, kwnornu nù òwhnun'anya nookpusni agìda mmehie. ⁹ Anù jí ntamu nabnanya ibne anù. ¹⁰ Nye òbula gweru nkesi ò nahjaru n'aka Chiokike znenu ibne a izi, gweru okwesi òkwnata ovu neekesi oru Chiokike zì òdo n'òdo. ¹¹ Nye neezni izi òma, ò zni a lele nù ò bù ikwu-ònu ke hi n'ònu Chiokike whũya. Nye neezne izi, o mee a lele Chiokike nyernu a iknernema, ma be znarnì Chiokike nù rime kpakara nhne hite nù Jizòsi Karaìsi, nye nwe igwugwu nù rikne tim tòm. Amìj.

Awhnũwhnu lele nye Karaìsi

¹² Ele me whnũrnu n'anya, ò gbagwoji anù anya kwnornu òrnurna zì igbugbu ke naarna anù lele nù ò bù nhne ikne neeme anù. ¹³ Kòvu anù nwũdna, kwnornu nù anù sno Karaìsi takò awhnũwhnu, ma anù nwe ovu òso n'ònu zì agìda nga be jookpume igwugwu a. ¹⁴ Ò bũru nù be mernu anù nhne iwhnerne kwnornu nù rẹwhna Karaìsi, ovu sò anù n'ònu, ka neegesi nù Enine igwugwu, ke bù Enine Chiokike wu nù rime anù. ¹⁵ Ò zá nye ta awhnũwhnu n'esilawũru anù lele nye gburu badnù, mọbu nye buznu, mọbu nye mernu nhne ojo berere, mọbu nye

neelebna anya nù nhne gbásìla a. ¹⁶ Kòvu, ò bũru nù nye òbula ta awhnũwhnu lele nye Karaìsi, iwhnerne túko nye wam, kòvu o nyee Chiokike òznarni kwnornu nù be nookwu a nye Karaìsi. ¹⁷ Ige valèm nga be jaapanìzo ikpe n'ezi-nũ-òro Chiokike. Ò bũru be panìzo ikpe nù hne a zì, ndaa kpa ò jaazĩnu ele kwéle izi òma Chiokike?

¹⁸ Ò bũru nù ò jaara èhni ò znòhia ele mee mma,
nda a hne ele máa Chiokike nù ele mmehie jaazì?

¹⁹ Kam kpayarù, nye òbula ke naata awhnũwhnu lele kpa echiche Chiokike jiri zì, gweru ovu òma yisi èhni a kpam kpam n'aka Nye Okike nye kwesiri òkwnata ovu. Nye wam zne nù ruwhnu neeme nhne òma.

5

Ele okno badnù nù ele ikoro

¹ M naariasno ele okno badnù zì n'esilawũru anù hne me bù masì nye okno badnù, m whnũrnu m awhnũwhnu Karaìsi tarù, m jeekèhia masì igwugwu a nga be jookpume a. ² Anù znù atnũrnu Chiokike ke zì nù mkpururu anù, neelegidne be anya nù kpakara ovu anù kpa Chiokike pioru a, ò búo nù mkpa kpagwù anù, kòvu kwnornu nù ò bù nhne kwesiri omume. Anù rnù èrnu anù, ò búo kwnornu iru anù jeenwehìa, kòvu nù ò nhne zì n'ovu anù n'omume. ³ Anù méé be lele nù be bù nhne ke aka anù, kòvu anù bũru nhne atù be joosno. ⁴ Nga Nye Risi Òznuznu Atnũru varù, anù jaanahìa okpu-eze zì igwugwu ke jaazì noonwu va-a-a tem.

⁵ Kpam masì, rùmu ikoro, anù bìta èhni anù nù mkpururu ele okno badnù. Kpakara anù woru òzi wòhnerne n'ovu lele iwo, neeznenu ibne anù izi. Kwnornu nù òkwukwo nsò kwuru,
“Chiokike noogwuzogidne ele oknomokno,

kọvu o neenye ele zị
wọhnerne n'ovu oru.”

⁶ Kam kpayaru, anụ gwedna ẹhni anụ nụ mkpururu aka dikne ke Chiokike, o joozulizọ anụ olu n'ige ke a. ⁷ Anụ vukwnusi a kpakara mkpa anụ, kwnornu nụ nhne gbasiri anụ neemetu a n'ovu.

⁸ Anya dụ anụ ẹli, anụ neese nse, nye irno anụ bụ Ekwensu, naagbaghari lele odum nọogbo ogbugbo noopio nye o jeeri. ⁹ Anụ ziri kwem nụ okwnata ovu anụ, anụ gwuzogidne a, kwnornu nụ rumu Nda anụ nụ kpakara owa naagawhe otu awhnụwhnu wam.

¹⁰ Nga anụ taru awhnụwhnu ige matị, Chiokike ke oru nye sukwuru anụ bna n'igwugwu a kwó okwo nụ Karaịsi, joogwuzote anụ, nyee anụ rikne, gba anụ inwe.

¹¹ Kpakara rikne oichichi bụ ke a okwnukokwnu. Amim.

Obekwu ipne-aznu

¹² Saịlasi nwene aị rukna ke kwesiri okwnata ovu yinnu m aka gba okwukwo izi matị ka, m naariaso anụ naagba akebne nụ ka bụ ezi oru Chiokike n'olu hne anụ gwuzo. ¹³ Ogbako Chiokike ke zị nụ Babiloni,* ke be hohiakoru anụ nụ ya neebekwu anụ, ma Makị nnwọ m. ¹⁴ Anụ gweru owhnun'anya Karaịsi neebekwu ibne anụ.

Udno dazinu kpakara anụ ele zị nụ rime Karaịsi.

* 5:13 Ka bụ Rom

**Ọkwukwo izi
ke Ẹbo
Pita
gbaru
Nhne gbasiri ọkwukwo
izi ka**

Nye gbaru ọkwukwo ka mernu ele noobno a nsni mahia nu nye Karaṣi ọbula kwesiri o wu budnu ke ọnotu ogwnu Chiokike (1:3). Be kwesiri o jikwasi ezi ọka be nyernu be rikne (1:12).

Ọ dọru be aka nu nsni gbasiri ele ọwhnurninya aghalaghala, nu ele ojo ka bnanam ọgbako Chiokike nooduwu ele kweru n'ezi ọka. N'anya Chiokike, otu ọbochi nu lele otu pokwu awha, otu pokwu awha nu lele otu ọbochi. Chiokike za noogbu ọkwu nu ọbita mkwna a lele kpa ele badnu neeche. Kọvu Chiokike nwernu ndidi k'agida kwnornu nu ọ masila a nu otu nye mmehie ọbula joowhu etekne.

Nhne zi n'ọkwukwo izi ka

Obekwu ikwu nu okpukpe (1:1,2)

Kpa ele sno Nyenwe ai kwesiri o wu budnu be (1:3-15)

Igwugwu Karaṣi (1:16-21)

Ele ọwhnurninya aghalaghala (2:1-22)

Nyenwe ai jaavariri berere (3:1-18)

¹ Mawa, Saṣmoni Pita, nye izi nu nye dazisni anya Jizosi Karaṣi, naagbaznenu anu ọkwukwo izi ka, anu ele hiteru n'ome mma Chiokike nu Nye Ọznohia ai Jizosi Karaṣi kehia ọkwunata ovu zi okne ọnu ahia lele ke ai.

² Oru nu udno banu anu aba kpa anu neezne nu ruwhnu naamahia Chiokike nu Jizosi Nyenwe ai.

Osukwu ikwu Chiokike

³ Chiokike jiri iknernema a nyee ai kpakara nhne a pioru a

jeeji wuru budnu ọnotu ogwnu Chiokike, kpa a zi neezne nu ruwhnu naamahia nye wam sukwuru ai bna n'igwugwu a nu ọma mma a. ⁴ Hite n'igwugwu a nu ọma mma a, o nyernu ai agida mkwna zi okne ọnu ahia, ma hite nu nhne ele ka, anu kehia igwe n'oyiyi ke Chiokike, ma anu gbanahoru nhne ojo ke ọwa ka noovuya a.

⁵ Kwnornu nu otu nhne ka, anu gbalị ọnotukwasi n'olu ọkwunata mkpoma anu, ọma mma, n'olu ọma mma, anu tukwasi ọmahia nhne, ⁶ n'olu ọmahia nhne, anu tukwasi badnu knernu ehni a, n'olu badnu knernu ehni a, anu tukwasi ọsnuta ovu, n'olu ọsnuta ovu, anu tukwasi ọtu ogwnu Chiokike. ⁷ N'olu ọtu ogwnu Chiokike, anu tukwasi ọwhnun'anya rumu nda, n'olu ọwhnun'anya rumu nda, anu tukwasi ọwhnun'anya. ⁸ Kwnornu nu ọ buru nu anu nwernu kpakara nhne ka k'agida, be jeeme anu buru ele ọornu ernu ọma, naami mkpuru du ọmahia Nyenwe ai Jizosi Karaṣi. ⁹ Kọvu nye nwée nhne ka kpuru isni, ọ whnu nhne zi ikere, o chezume nu be snusnamarnu a nu mmehie ọknani a.

¹⁰ Kam kpayaru, rumu nda m, anu ziri gnarnagnarna n'ome ikwu Chiokike sukwuru anu, hohia anu buru nhne gwuzosiri rikne. Ọ buru anu mee kpam, anu jaadna rija rija. ¹¹ Kpam, be jeenye anu rikne anu jeeji bna nu rime eli-eze ke zi ọkwunokwunu ke Nyenwe ai nu Nye Ọznohia ai Jizosi Karaṣi.

¹² Kam kpayaru, me chenwanyanu anu kpakara nhne ka ige ọbula, ọ bu n'ezi nu anu magwu be, anu gwuzosi rikne n'ezi ọka wam anu nahjaru. ¹³ M che m nu o kwesiri ekwesi o chenwanyanu anu be kpa me zi koriri budnu. ¹⁴ M magwu m nu ige matị m joowopu anọ-ehni ka, lele kpa Nyenwe ai Jizosi Karaṣi kannu

m. ¹⁵ M jaagbalì rikne m, whnú nù nga me nwùrnú nù anù jaazì neechenwanya be.

Igwugwu Karaisi

¹⁶ O búo ọtnutnu ruwhere be jiri akoniche tnu, nga a mernu anù mahija ọvuva Nyenwe aì Jizọsi Karaisi, anya aì lawùru whnùrnú dudugna a. ¹⁷ O nahìaru ọson'anya nù igwugwu n'aka Chiokike Nda, nga akpìri Chiokike jiri okne igwugwu dna, kaa, "Ka bú Nnwọ m me whnùrnú n'anya, nye nhne a masìri m." ¹⁸ A nùrnú akpìri ka hi n'oligwe dna, nga aì nù ya zì n'olu rugwu wam zì nsọ.

¹⁹ Be mernu ikwu-ọnu ele ọwhnurninya wam gwuzosi rikne k'agìda, anù bno nsnì nhne be gbarù, kwnornu nù ikwu-ọnu be nù lele tọnji noonwu nù hne gbarù ọchichiri. O jaazì kọriri noonwu tem dù n'ọbochi Jizọsi jaava, iwhe a joonwu nù rime mkpọma anù. ²⁰ Ke kakwo kpakara nhne, anù mahija nù o zá nhne ọwhnurninya ọbula be gbarù n'ọkwukwo nsọ ke badnù nwernu rikne kọwa risi a hite nù nhne zì n'echiche a. ²¹ Kwnornu nù o zá ọwhnurninya ọbula be jiri echiche badnù vu, kọvu ele badnù kwuru ikwu-ọnu Chiokike kpa Enine Nsọ noodu be kwu.

2

Ele zni nhne aghalaghala

¹ Ele ọwhnurninya aghalaghala whýaru iwhe n'esilawùru ele Izireli, lele kpa ele zni nhne aghalaghala jọowhuya iwhe n'esilawùru anù. Ele ka jeeji aghigho gwebnanya iznizni ọgha zì ọdo n'ọdo ke noovuya ẹnwu, be gọnahoru Nyenwe be bú nye gbahìaru be, ele neegweya ọla n'iyi zì ngwa ngwa nù risi be. ² Agìda ele badnù joosno apna ome ọyi be. Kwnornu nù nhne be neeme, ele badnù jookwulu apna ezi ọka. ³ Ele zni nhne ka jeeji ọwho-anya kwu

nhne be chehìaru nù mkpọma be, gweru anù zù ahija. Ele ikpe ọmuma be neese be, ọla n'iyi be zá neere anyarna.

⁴ Chiokike sígbasila ele enine izi ele mernu mmehie, kọvu túbna be nù rime bẹkwnu rẹnwu, hne be turu be ijigba nù rime ọchichiri neese ọbochi ikpe. ⁵ Chiokike sígbasila ọwa ọknani, kọvu dọhia Noa, nye mernu be badnù ẹsato, nye neezni izi ọma ome mma, nga o gweyarù mgba-mini ẹli n'ọwa ele máa Chiokike. ⁶ O marnù ẹli Sọdom nù Gómora ikpe, gweru bẹkwnu rne be lele rẹnnu, mee be búru nhne atù nyee ele joowu búdnú máa Chiokike. ⁷ O dọhiaru Lọtu nye mee mma, nye búdnú zìla rìchna ke ele noolulu iwu ẹli wam mekparù ẹhni. ⁸ Nye mee mma wam wuru n'esilawùru be, whnú, nù masì ọka ojo ke gburu a igbugbu nù mkpọma. ⁹ O búru kpm, Nyenwe aì magwù kpa o jọdohia ele mee mma nù rime ọrnurna, nù kpa o jaabita ele ojo nù rime awhnúwhnú dù n'ọbochi ikpe, ¹⁰ ke kakwo, ele noosno nhne rùru ọru ke anọ-ẹhni be, neeedna ele nẹchi ẹchi anya.

Be neezni nhne aghalaghala n'anya rikne, ele oknomokno, ele zá nọotu ogwnu nù ọkaja ele oligwe. ¹¹ O búbedi ele enine izi ele gbasìri rikne nù ele nwernu iknerna karù ele zni nhne aghalaghala ka, nwée rikne gweru kparì bno ele oligwe nhne nù ruwhnu Nyenwe aì. ¹² Kọvu ele badnù ka nookwulu nhne be ghóhiage, be nù lele anọhia nsnì ìnyo, nhne be keru eke neeme kpa o masìri be, be jọonwodne be, gbu be lele anọhia, be la n'iyi.

¹³ Be jaanahija ọgwo ẹrnú nhne ojo be mernu, o nọoso be o mee nhne ojo n'iwhehnie. Be bú nhne iwhehnerne n'esilawùru anù. Nhne zì nù mkpọma be bú nhne ojo kpa be sno anù neeri wiri nọonwo. ¹⁴ Ome ọyi jiri be n'anya,

inwe zá n̄ogwu be n̄u mmehie, be nooduwhu mkp̄oma zá rikne, ele mkp̄oma be jih̄aru n'òwho-anya n̄u ɛ̄nu ojo, ele be v̄uru ɔ̄nu. ¹⁵ Be ghahieru apna, gharu apna ziri ezi, snornu apna Balam nnw̄o Boso, nye whn̄urnu ɔ̄gwo ɛ̄nu nhne ojo n'anya. ¹⁶ K̄ovu iyinya a bigb̄oru a n̄u mmehie a, an̄ohia kwú ɔ̄ka, kwuru ɔ̄ka n'ibiri n'nk̄oli ke badn̄u, ch̄ima ɛ̄ra nye ɔ̄whnurninya wam.

¹⁷ Ele badn̄u ka n̄u lele ɔ̄mi nwéé mini, lele erumeru ruwhere mini noovughari, be bitannu be okne ɔ̄chichiri ɔ̄kwnukokwnu. ¹⁸ Kwnornu n̄u ɔ̄nu be nookwu okne ɔ̄ka mpako iwhnirniwhno, be naarnabnahna n̄u rime mmehie ele naagbanah̄oru b̄udnu ojo. ¹⁹ Be neekwe be mkwna o nwernu ɛ̄hni be, k̄ovu be n'iw̄huru be b̄u ɔ̄hi agwa ojo noovuya ɛ̄nu. Kwnornu n̄u nhne ɔ̄bula ke megburu badn̄u, nye wam b̄u ɔ̄hi a. ²⁰ Ọ̄ b̄uru n̄u be gbanah̄oru nhne noolulu ke ɔ̄wa nga be mah̄aru Nyenwe āi n̄u Nye Ọ̄znohia āi Jiz̄osi Karāisi, be knegidne kwno be n̄u rime a, o nwegidne be, ɔ̄nodi be n'ipne-azn̄u j̄ojobujo karu n̄u ɔ̄panizo. ²¹ Ọ̄ ka mma n̄u be máa apna ome mma karu n̄u be mah̄aru a, be dnasn̄inu iwu ns̄o wam be nyernu be azn̄u. ²² Nhne mernu be gesiri n̄u elulu wam b̄u ezi ɔ̄ka, “Nk̄ita nwarnu r̄ugburu gb̄uru lahna n̄u nhne ɔ̄ nwarnu,” n̄u “Ezni be hn̄iarnu ɛ̄hni lahnarnu n̄u rime ɔ̄roto.”

3

Ọ̄bochi Nyenwe āi

¹ Ele me whn̄urnu n'anya, ka b̄u ɔ̄kwukwo izi ke ɛ̄bo me naagbanu anu, m naakpali ɛ̄chiche ɔ̄ma n̄u rime anu. ² Anu chenyanya ikwu-ɔ̄nu ele ɔ̄whnurninya z̄i ns̄o kwuru, ya n̄u iwu Nyenwe āi n̄u Nye Ọ̄znohia āi nyernu anu hite n'aka ele izi a.

³ Anu mah̄a n̄u mb̄om n̄u ele ɔ̄kwa emo jaava n'òbochi ipne-azn̄u, neezne izne n'an̄o-ɛ̄hni be.

⁴ Be jaakaa, “Ndaa omezu mkwna ɔ̄vuva a? Hite nga ele nda āi nw̄urnu ɛ̄nu, kpakara nhne z̄i k̄oriri kpa ɔ̄ z̄i hite n̄u okike ɔ̄wa.” ⁵ Be ma ama lewhuru anya n'ige wheru ewhe n̄u Chiokike kwuru ɔ̄ka, oligwe n̄u ɔ̄wa ziri. O hiri n̄u rime mini keh̄a ɔ̄wa hite n̄u mini. ⁶ Ọ̄ b̄u masi hite n̄u mini, ke okne mgba-mini ɛ̄li, be jiri lulu ɔ̄wa ɔ̄knani. ⁷ K̄ovu oligwe n̄u ɔ̄wa ke z̄i k̄itna b̄u ke ɔ̄ bitaru hite n'ikwu-ɔ̄nu Chiokike wam, o jeeji b̄ekwnu lulu. Ọ̄ bitaru be kwnornu ɔ̄bochi o jeekpe ele máa Chiokike ikpe, lulu be.

⁸ K̄ovu ele me whn̄urnu n'anya, anu ch̄ezu otu nhne ka, otu ɔ̄bochi n̄u hne Nyenwe āi z̄i n̄u lele otu pokwu aw̄ha, otu pokwu aw̄ha n̄u lele otu ɔ̄bochi. ⁹ Nyenwe āi zá naakpa ndnarna n'omezu mkwna a, lele kpa ele badn̄u neeche, k̄ovu o nwernu ogologo ɔ̄snuta ovu hne anu z̄i, kwnornu n̄u o píole nye ɔ̄bula whu etekne, k̄ovu ma kpakara badn̄u hi n̄u mmehie be wh̄uya.

¹⁰ K̄ovu ɔ̄bochi Nyenwe āi jaava, ɔ̄ j̄oonu lele nye buznu, ele badn̄u jáaz̄i neele anya a. Oligwe jeeji okne mkp̄akp̄o gawhe, kpakara nhne z̄i n'olu jeeji okne b̄ekwnu gbaza. Ọ̄wa n̄u kpakara ɛ̄nu be rn̄urnu n̄u rime a j̄oowho iwhne.

¹¹ Kpa a mah̄aru n̄u kpakara nhne jaagbaza, ndaa kpa a kwesiri o wu b̄udnu? A kwesiri o wu b̄udnu z̄i ns̄o, ya n̄u ɔ̄ t̄u ogwnu Chiokike. ¹² Kpa anu neele anya ɔ̄vuva ɔ̄bochi Chiokike,* anu mee ma ɔ̄ va ngwa ngwa, oligwe jaagba b̄ekwnu, kpakara nhne z̄i n'olu jeeji okne okpe b̄ekwnu gbaza. ¹³ K̄ovu a neele anya oligwe ikne n̄u ɔ̄wa ikne, lele kpa o kweru mkwna, ɔ̄ro ome mma.

* 3:12 M̄obu ɔ̄bochi Nyenwe āi jeekpe ɔ̄wa n̄u oligwe ikpe

¹⁴ Kam kpayaru, ele me whnuru n'anya, hne anu neele anya nhne ka, anu gbalu ma anu ziri snam, ele nwée ọtna ọtna, anu nu Chiokike ziri n'udno. ¹⁵ Anu vuru nu mkpoma nu ogologo ọsnuta ovu Chiokike bu ọznohia anu, lele kpa nnwọ nda aị Pọlu, nye a whnuru n'anya gbannu anu n'okwukwo hite n'akoniche Chiokike nyernu a. ¹⁶ Ka bu nhne o nookwu nu kpakara okwukwo izi a, nga o naagba nhne gbasiri nhne ka, o nookwu agida nhne siri rikne n'oghohia, ke ele maá nhne nu ele ovu be zá kwem nọokowahie, lele kpa be neeme nu nhne berere zi n'okwukwo nsọ, ka bu ma be la n'iyi.

¹⁷ Kọvu anu, ele me whnuru n'anya, anu magwu nhne ka, anya du anu eli, ma nhne ojo ke ele noolulu iwu eli neezni gharu o duhie anu, mee anu dnahnala n'ogwuzosi rikne anu. ¹⁸ Kọvu anu ziri nooso oso nu oru nu nhne omuma ke Nyenwe aị nu Nye Ọznohia aị Jizosi Karaịsi. Kpakara igwugwu zinu a, kitna, du okwnukokwnu. Amim.

**Ọkwukwo izi
ke Mbòm
Jóni
gbarụ
Nhne gbasiri ọkwukwo
izi ka**

Jóni mernu ma ele Karaịsi mahia nù ọ bụru a kwuhia mmehie aị, Chiokike jaagbarụnu aị, vume mmehie aị.

Nhne neegesi nù ele Karaịsi nwernu ọkwukwo mkpoma bụ ọwhnun'anya be nwernu n'ehni badnụ ibne be (3:11-24). Chiokike bụ ọwhnun'anya n'iwuru a, ele ke a kwesiri ọ nù lele ya masị (4:1-21). Nhne neegesi nù a nwernu omegbu mmehie bụ ọwhnun'anya a nwernu n'ehni ele berere, a kweru nù Jizọsi bụ Nnwọ Chiokike, nù ọ bụ Karaịsi wam n'ezi, nù enwu a kwnornu aị bụ ezi ọka (5:1-12).

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Ikwu-ọnu ke neenye bụdnu (1:1-4)

Chiokike bụ iwhe aị, Karaịsi bụ nhne atụ aị (1:5---2:6)

Iwu ikne (2:7-17)

Ele irno Karaịsi nù ele ke Chiokike (2:18---3:10)

Ọwhnun'anya Chiokike nù ọwhnun'anya aị (3:11---4:21)

Omegbu ọwa (5:1-21)

Ikwu-ọnu ke neenye bụdnu

¹ Ikwu-ọnu Chiokike wam ke panizoru nù mbòm, bụ ke a nurnu, ke anya aị whnurnu, ke a leru anya, bụ ke a kpaturu aka masị, bụ nhne a nọkpo okwo a, bụ ikwu-ọnu ke neenye bụdnu. ² Bụdnu wam whuyaru iwhe, a whnurnu a, gba masị akebne a, a kpọ ọkwo bụdnu kwó okwo ke zị n'aka Nda, omekwo dū aị. ³ A nọkpo okwo nhne a whnurnu, nurnu masị, ma anụ snornu aị mekọ nhne. Omekọrita aị bụ ke aị nù Chiokike

nù Nnwọ a Jizọsi Karaịsi. ⁴ A gbarụ nhne ka n'ọkwukwo ma ovu ọso n'ọnu aị zu ozu.

Chiokike bụ iwhe

⁵ Ka bụ izi a nurnu n'ọnu a bụ masị ke a znirni anụ. Chiokike bụ iwhe, o zá ọchichiri zị nù rime a rịa rịa. ⁶ Ọ bụru nù a kaa nù aị nù ya neemekọ nhne, kọvu a neezne izne n'ọchichiri, a bụ ele aghalaghala, ezi ọka zila aị n'ọnu. ⁷ Kọvu, ọ bụru nù a zne izne n'iwhe, lele kpa o neezne izne n'iwhe, a neenwe mekọrita n'esilawuru aị, ọvnarna Jizọsi Nnwọ a, nọsnusnama kpakara mmehie aị.

⁸ Ọ bụru nù a kaa nù a nwée mmehie, a nooduhie ehni aị, ezi ọka zila aị n'ọnu. ⁹ Kọvu, a kwuhia mmehie aị, Chiokike bụ nye kwesiri ọkwukwo ovu nù nye mee mma, ọ jaagbarụnu aị mmehie aị, ọ snụmakwo kpakara aruru-ẹli aị. ¹⁰ Kọvu, a kaa nù a méne mmehie, a neeme a nye aghalaghala, ikwu-ọnu a zila nù rime aị rịa rịa.

2

¹ Rumu takiri m, m naagbanu anụ ọkwukwo ma anụ gharu o mee mmehie. Kọvu, ọ bụru nù nye ọbula mehiera, a nwernu nye nookwunu aị ọnu nù ruwhnu Nda aị, rẹwhna a bụ Jizọsi Karaịsi, nye mee mma. ² Jizọsi bụ nye ji ọvnarna a naawhaji-ẹli kwnornu mmehie aị, ọ bụo mmehie ke aị kpọ, kọvu mmehie kpakara ele badnụ.

³ Ka bụ nhne neegesi nù a magwu nye ọ bụ, ọ bụru nù a bita kpakara nhne o nyernu n'iwu. ⁴ Ọ bụru nù a kaa nù a magwu nye ọ bụ, kọvu a zá naabita iwu a, a bụ ele aghalaghala, ezi ọka zila aị n'ọnu. ⁵ Ka bụ nhne neegesi nù a magwu Chiokike, ọ bụru nù a bita iwu a, ọwhnun'anya Chiokike zuru ozu n'ovu aị. ⁶ Nye ọbula ke kaa nù ọ zị nù rime a, joowu bụdnu lele kpa Jizọsi wuru.

Iwu ikne

⁷ Ele me whnúrnú n'anya, m zám m naagbanú anú ọkwukwo iwu ikne, kọvu iwu ọknani. Iwu ọknani ka bụ ke anú nurnu hite nù ọpanizo. ⁸ Kọvu m naagbanú anú iwu ikne, ezi ọka wam zì nù rime Jizọsi, nù rime anú, kwnornu nù ọchichiri naagawhe, ezi iwhe wam nọomukwasi aì.

⁹ Nye ọbula ke kaa nù ọ zì n'iwhe, kọvu, sno nwene a irno, zì kọriri n'ọchichiri. ¹⁰ Nye ọbula ke whnúrnú nwene a n'anya zì n'iwhe wam, ọ zám nhne jeeme a ọkpọbi ọchi. ¹¹ Nye ọbula ke snornu nwene a irno zì n'ọchichiri, neezne izne n'ọchichiri, ọ máa hne o neezne kwnornu nù ọchichiri mernu a okpu isni.

¹² Rụmu takiri m, m naagbanú anú ọkwukwo,
kwnornu nù Chiokike gbarunu
anú mmehie kwnornu
rẹwhna Karaìsi.

¹³ Ele nda, m naagbanú anú ọkwukwo,
kwnornu nù anú magwụ
Karaìsi, nye zì hite n'ọpanizo.

M naagbanú anú ọkwukwo, rụmu
ikoro,
kwnornu nù anú megburu nye
ọjo wam.

Rụmu takiri m, m naagbanú anú ọkwukwo,
kwnornu nù anú magwụ Nda
wam.

¹⁴ Ele nda, m naagbanú anú ọkwukwo,
kwnornu nù anú magwụ
Karaìsi, nye zì hite n'ọpanizo.

M naagbanú anú ọkwukwo, rụmu
ikoro,
kwnornu nù anú gbasiri rikne,
ikwu-ọnu Chiokike zì nù rime
anú,
kwnornu nù anú megbulem
nye ọjo wam.

*Anú whnú nhne ọwa
n'anya*

¹⁵ Anú whnú ọwa n'anya, mọbu
nhne zì n'ọwa. Ọ bụru nù nye ọbula
whnú ọwa n'anya, ọwhnun'anya ke

Nda zìla nù rime a. ¹⁶ Kpakara
nhne zì n'ọwa bụ egwnurnu nhne ọjo
ke badnù, nù egwnurnu nhne ọjo ke
anya, nù oknomokno ke mkpọma
ke badnù. Nhne ka híge n'aka Nda
aì va, o hi n'ọwa va. ¹⁷ Ọwa nù
kpakara egwnurnu nhne ọjo ke zì
nù rime a jaagawhe, kọvu nye ọbula
ke neeme echiche Chiokike jaazì
bùdnu ọkwukokwunu.

Nye neemegidne Karaìsi

¹⁸ Rụmu takiri m, ka bụ ige ipne-
aznù, anú nurnu nù nye wam
neemegidne Karaìsi vawa, me
kanú anú, agida ele neemegidne
Karaìsi valẹm. Ka neegesi nù ige
wam zì ndundu. ¹⁹ Be hiri nù hne
a zì whọga, kwnornu nù be nù aì
zìla n'otu n'ezì. Ọ bụru nù aì nù be
zì n'otu, be znernu adazìgidnenu aì.
Ọwhoga be neegesi nù aì nù be zìla
n'otu.

²⁰ Kọvu, Nye Nsọ wam teru anú
mọno, ka neegesi nù kpakara anú
mahiaru ezi ọka. ²¹ M zám m naag-
banú anú ọkwukwo ka kwnornu nù
anú máa ezi ọka, kọvu kwnornu nù
anú mahiaru ezi ọka. Aghalaghala
zìla n'ezì ọka. ²² Nyele bụ nye
aghalaghala? Ọ bụ nye wam ke
gọnahoru nù Jizọsi bụ Karaìsi. Nye
wam bụ nye neemegidne Karaìsi.
Ọ gọnahoru Nda nù Nnwọ a. ²³ Nye
ọbula ke gọnahoru Nnwọ máa nye
Nda wam bụ, nye ọbula ke magwụ
Nnwọ magwụ Nda wam masì.

²⁴ Anú ledu anya nù nhne anú
nurnu hite nù mbọm dazìgidnenu
nù rime anú. Ọ bụru kpm, anú
jaadazìgidne nù rime Nnwọ nù
rime Nda. ²⁵ Bùdnu kwó okwo bụ
nhne o kweru aì nù mkwna.

²⁶ M naagba ka n'ọkwukwo
kwnornu ele pioru o duwhu anú.
²⁷ Kọvu Karaìsi teru anú mọno
Enine Nsọ. O kwésile nye ọbula
zìla nù nhne, mọno o teru anú zì
nù rime anú neezni anú kpakara
nhne lele kpa otute mọno wam
zì ire, ma anú dazìgidne nù rime
Karaìsi.

28 Kịtna, rụmu takịri m, anụ dazigidne nụ rime a, ma nga ọ jọowhuya iwhe, ovu si aị rikne o gwuzoru nụ ruwhnu a, iwheerne jọtutu aị.

29 Anụ magwụ nụ Karaịsi bụ nye mee mma, nye ọbula ke neeme mma bụ nnwọ Chiokike.

3

Rụmu Chiokike

1 Le, kpa Chiokike jiri whnụ aị n'anya, o sukwu aị rụmu a. Ka bụ nhne a bụ n'ezị. Kam kparyarụ, ele zị n'owa máa ele a bụ, lele kpa be máa nye ọ bụ. 2 Ele me whnurnu n'anya, a bụ rụmu Chiokike kịtna, nhne a jọbu whóge iwhe kịtna. Kọvu a magwụ nga ọ jaava, a jọonu lele kpa ọ nụ, kwnornu nụ a jọowhnu a kpa ọ nụ. 3 Nye ọbula ke nwernu olile anya ka neeme ẹhni a zịri snam, lele kpa ọ zị snam.

4 Nye ọbula ke neeme mmehie, noolulu iwu, kwnornu nụ mmehie bụ olulu iwu. 5 Kọvu anụ magwụ nụ ọ whųyarụ iwhe ma o gweme kpakara mmehie aị. Ya n'iwuhuru a nwée mmehie. 6 Nye ọbula ke zị bụdnu nụ rime Karaịsi, zá neemezne mmehie. Nye neeme mmehie máa nye Karaịsi bụ, nye wam whnúlele a anya.

7 Rụmu takịri, anụ kwé nye ọbula duwhu anụ. Nye ọbula ke neeme nhne bụru ọma bụ nye mee mma, lele kpa Karaịsi bụ nye mee mma. 8 Nye ọbula ke neemezne mmehie bụ nye Ekwensu, kwnornu nụ Ekwensu bụ nye neeme mmehie hite n'ọpanizo. Kam kparyarụ Nnwọ Chiokike jiri whųya iwhe, ma o lulu kpakara ẹrnu ke Ekwensu. 9 Nye ọbula ke Chiokike murnu zá neemezne mmehie, kwnornu nụ mkpuru Chiokike zị nụ rime a, o jéenwe rikne mee mmehie, kwnornu nụ Chiokike bụ Nda a. 10 Ka bụ nhne rụmu Chiokike jiri zịri ichne nụ hne rụmu Ekwensu zị.

Nye ọbula ke zá neeme nhne bụru ọma bụru nnwọ Chiokike, ma nye ọbula ke whnúge nwene a n'anya.

Anụ whnụ ibne anụ n'anya

11 Ka bụ izi anụ nurnu hite n'ọpanizo, anụ whnūrta ibne anụ n'anya. 12 Ọ zá nye nụ lele Keni, nye Ekwensu neechi o gbu nwene a. Kịni kparyarụ o jiri gbu a? Kwnornu nụ ẹrnu a bụru ọma, kọvu ẹrnu nwene a bụru ọma. 13 Rụmu nda m, ọ gbagwoji anụ anya, ọ bụru nụ ele zị n'owa snornu anụ irno. 14 A magwụ nụ a hiri n'ẹnwu bna nụ bụdnu, kwnornu nụ a whnurnu rụmu nda aị n'anya. Nye ọbula ke zá nọowhnu n'anya bụ nye nwurnu ọnwu. 15 Nye ọbula ke snornu nwene a irno bụ nye noogbu badnụ. Anụ magwụ nye ọbula ke noogbu badnụ nwée bụdnu kwó okwo nụ rime a.

16 Ka bụ nhne neegesi ọwhnun'anya, Jizọsi Karaịsi gweru bụdnu a nyee kwnornu aị. A kwesiri o nyee bụdnu aị kwnornu rụmu nwene aị masị. 17 Ọ bụru nụ nye ọbula nwernu ẹkwnu k'owa ka, whnụ nwene a zị nụ mkpa, ọ dọla obirizi, nye wam nwée ọwhnun'anya Chiokike nụ rime a. 18 Rụmu takịri m, a whnú n'anya n'ọnu etekne mọbu n'ikwu-ọnu kpọi, kọvu n'ẹrnu n'ezị ọka.

19 Ka bụ nhne neegesi nụ a magwụ ezi ọka, ke neeme mkpọma aị si rikne nụ ruwhnu Chiokike, 20 ọ bụbedi ovu aị naama aị ikpe, Chiokike kakwo ovu aị, ọ magwụ kpakara nhne. 21 Ele me whnurnu n'anya, ọ bụru nụ ovu aị mána ikpe, ovu jeesi aị rikne o gwuzo nụ ruwhnu a. 22 A jaanahọru a nhne ọbula a nọorio a, kwnornu nụ a naabita iwu a neeme masị nhne nọoso a ovu n'ọnu. 23 Ka bụ nhne o nyernu n'iwu, a kweru nụ rẹwhna Nnwọ a Jizọsi Karaịsi, a whnūrta ibne aị n'anya lele kpa o nyernu aị n'iwu. 24 Ele naabita iwu a zị bụdnu nụ rime a, ya nụ rime be.

Enine Nsọ wam o nyernu aị bu nhne neegesi nù ọ zị nù rime aị.

4

Anụ tule kpakara enine

¹ Ele me whnurnu n'anya, anụ kwéko kpakara enine, anụ tule kpakara enine ma be hi n'aka Chiokike, kwnornu nù agida ele ọwhnurninya aghalaghala bnarnu nù rime ọwa. ² Ka bu nhne anụ jeeji mahia Enine Chiokike, enine ọbula ke kwuharu nù Jizosi Karaịsi varu n'anọ-ehni hi nù Chiokike va. ³ Kọvu enine ọbula ke kwéle nù Jizosi hiri nù Chiokike va, enine ka híge nù Chiokike. Ka bu enine nye neemegidne Karaịsi, nye anụ nrnu ọ jaava, ọ zị n'ọwa kịtna.

⁴ Rumu takiri m, anụ bu rumu Chiokike, anụ megbulem ele irno wam, kwnornu nù nye wam zị nù rime anụ kakwo nye wam ke zị n'ọwa. ⁵ Ele ka hi n'ọwa, be nookwu hite nù nhne be magwu n'ọwa, ele zị n'ọwa noobnonu be nsni. ⁶ A hi hne Chiokike zị va, nye ọbula ke magwu Chiokike nonu nhne a nookwu. Kọvu nye ke máa Chiokike zá nonu nhne a nookwu. Ka bu nhne a jiri mahia enine ezi ọka nù enine aghalaghala.

Chiokike bu ọwhnun'anya

⁷ Ele me whnurnu n'anya, a whnurita ibne aị n'anya, kwnornu nù ọwhnun'anya hi nù Chiokike va. Nye ọbula ke nọwhnu n'anya bu nye Chiokike murnu, nye wam magwu Chiokike. ⁸ Nye ọbula ke whnú n'anya máa Chiokike, kwnornu nù Chiokike bu ọwhnun'anya. ⁹ Chiokike gesiri aị ọwhnun'anya n'esilawuru aị, kpa o ziyaru Nnwọ ọ murnu kpọi n'ọwa, ma a nwernu budnu hite nù rime a. ¹⁰ Ka bu ọwhnun'anya, ọ búo nù a whnurnu Chiokike n'anya, kọvu ọ whnurnu aị n'anya ziya Nnwọ ma ọ buru nhne ariohna be jeeji gbaru mmehie aị. ¹¹ Ele me

whnurnu n'anya, lele kpa Chiokike whnurnu aị n'anya, a kwesiri ọ whnurita ibne aị n'anya. ¹² O zá nye ọbula ke whnureru Chiokike anya, kọvu ọ buru nù a whnurita ibne aị n'anya, Chiokike wu nù rime aị, ọwhnun'anya a zuru ozu nù rime aị.

¹³ A magwu nù a wu nù rime Chiokike, nù Chiokike wumako nù rime aị, kwnornu nù o nyernu aị Enine a. ¹⁴ A whnurnu, gba akebne nù Nda ziyaru Nnwọ a ma ọ buru Nye Oznohia ke ọwa. ¹⁵ Nye ọbula ke kweru nù Jizosi bu Nnwọ Chiokike, Chiokike wu nù rime nye wam, nye wam masi wu nù rime Chiokike. ¹⁶ Kam kpayaru, a magwu, kweru masi nù ọwhnun'anya Chiokike bu n'ezi.

Chiokike bu ọwhnun'anya. Nye ọbula ke nọwhnun'anya wu nù rime Chiokike, Chiokike wu masi nù rime a. ¹⁷ Chiokike mernu ọwhnun'anya a zu ozu n'esilawuru aị, ma a nwernu mkpoma siri rikne n'ọbochi ikpe, kwnornu nù a nù lele ya n'ọwa ka. ¹⁸ Ogwnu zila n'ọwhnun'anya. Ọwhnun'anya ke zuru ozu n'echihala ogwnu, kwnornu nù ogwnu nù awhnwhnu nookno aka. Nye ọbula ke nọtutu ogwnu zúge ozu n'ọwhnun'anya.

¹⁹ A nọwhnu n'anya kwnornu nù Chiokike beru osno whnú aị n'anya. ²⁰ Nye ọbula ke karu nù ọ whnurnu Chiokike n'anya, kọvu sno nwene a irno bu nye aghalaghala. Nye ọbula ke whnúge nwene a n'anya, bu nye ọ nọwhnu anya, nwé rikne whnú Chiokike nye ọ zá nọwhnu anya n'anya. ²¹ Ka bu nhne o nyernu n'iwu, nye ọbula ke whnurnu Chiokike n'anya, jọwhnuriri nwene a n'anya.

5

Okwnata ovu nù Nnwọ Chiokike

¹ Nye ọbula ke kweru nù Jizosi bu Karaịsi hi nù Chiokike va. Nye ọbula

ke whnurnu Nda n'anya whnurnu Nnwọ a n'anya masị. ² Ka bu nhne neegesi nụ a whnurnu rumu Chiokike n'anya, ọ bu ọ whnụ Chiokike n'anya, neeme nhne o nyernu n'iwu. ³ Ka bu nhne neegesi nụ a whnurnu Chiokike n'anya, ọ bụru a b̄ita nhne o nyernu n'iwu, iwu Chiokike z̄ila r̄inya. ⁴ Kwnornu nụ nye ọbula ke bu nnwọ Chiokike neemegbu ọwa. Ọkwnata ovu āi nụ Chiokike bu nhne neemegbu ọwa. ⁵ Ndaa nye neemegbu ọwa? Ọ bu nye wam ke kweru nụ Jizọsi bu Nnwọ Chiokike.

⁶ Jizọsi Karāisi bu nye wam jiri ọvnarna nū mini va. Ọ b̄io mini kp̄oi, k̄ovu ọ var̄u hite n'ọvnarna nū mini. Enine Nsọ naagba akebne a, a magwụ nū akebne a bu ezi ọka. ⁷ Kwnornu nū nhne akebne ẹto z̄i, ⁸ Enine, mini nū ọvnarna.* Nhne ẹto ka kwerekotar̄u otu nhne. ⁹ Ọ b̄uru a kweru nū nhne badnū kwuru, nhne Chiokike kwuru kakwo, kwnornu nū ọ bu akebne Chiokike gbar̄u gbas̄iri Nnwọ a. ¹⁰ Nye ọbula ke kweru nū Nnwọ Chiokike nwernu nhne akebne ka nū mkp̄oma a. Nye ọbula ke kwéle nū Chiokike neeme a nye aghalaghala, kwnornu nū o kwéle n'akebne Chiokike gbar̄u gbas̄iri Nnwọ a. ¹¹ Ka bu akebne wam, Chiokike nyernu āi b̄udnu kwó okwo, b̄udnu wam z̄i nū rime Nnwọ a. ¹² Ka neegesi nū nye ọbula ke nwernu Nnwọ Chiokike nwernu b̄udnu kwó okwo, nye ọbula ke nwéle Nnwọ Chiokike nwéle b̄udnu.

Ọka ipne-aznụ

¹³ M naagbanū anū ele kweru nū r̄ewhna Nnwọ Chiokike, ma anū mah̄ia nū anū nwernu b̄udnu kwó okwo. ¹⁴ Ka bu nhne neemesi āi ovu rikne ọ vakwnusi Chiokike. A magwụ nū a r̄io nhne ọbula lele kpa echiche ovu a jiri z̄i, ọ j̄oonu āi. ¹⁵ Ọ

b̄uru nū a magwụ nū ọ n̄oonu nhne a n̄oorio a, ovu siri āi rikne nū a jeenweh̄ia nhne n̄oorio a.

¹⁶ Ọ b̄uru nū nye ọbula whnurnu nwene a mernu mmehie ke zá noodubna n'ẹnwu, o kpe okpukpe ma Chiokike nyee a b̄udnu. M nookwu nhne gbas̄iri ele neeme mmehie ke zá noodubna n'ẹnwu. Mmehie ke noodubna n'ẹnwu z̄i. M zá naakaa badnū kpe okpukpe gbas̄iri a. ¹⁷ Kpakara nhne b̄io ọma bu mmehie, k̄ovu agwna mmehie zá noodubna n'ẹnwu.

¹⁸ A magwụ nū nye ọbula Chiokike m̄urnu zá neemezne mmehie. Nnwọ Chiokike naab̄ita nye ọbula ke Chiokike m̄urnu, nye ọjo wam nwéle rikne mekasi a nhne.

¹⁹ A magwụ nū a bu rumu Chiokike, k̄ovu kpakara ọwa z̄i nū mkpururu nye ọjo wam. ²⁰ A magwụ nū Jizọsi Karāisi Nnwọ Chiokike var̄u, ma a mah̄ia nye wam bu ezi ọka. A z̄i masị nū rime nye wam ke bu ezi ọka, Jizọsi Karāisi Nnwọ a. Ya n'iw̄huru a bu Chiokike n'ezi nū b̄udnu kwó okwo.

²¹ R̄umu tak̄iri m, anū gweme ẹhni anū n'ọkwa r̄enwu.

* **5:8** Agwna ọkwukwo ke be gbar̄u kpa aḡida aw̄ha whemernu kwu kwno, n'oligwe Nda, Ikwu-ọnu nū Enine Nsọ. Nhne ẹto ka nookwu otu ọnu. **8** Nhne akebne ẹto z̄i n'ọwa, Enine, mini nū ọvnarna.

**Ọkwukwo izi
ke Ebo
Jōni
gbarụ
Nhne gbasiri ọkwukwo
izi ka**

Nga Jōni gbarụ *Ọkwukwo izi Jōni ke ebo*, ọ ghọlam nye okno badnụ. O gweznenu a “Nyerinya oma nù rụmu a,” ke bụ ọgbako Chiokike. Ọkwukwo izi matị ka nookwu ọka gbasiri ọwhnun'anya n'ehni ibne be, nọodo be aka nù nsị gbasiri ele neezni nhne aghalaghala.

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Ọpanizo (1-3)

Ezi ọka nù ọwhnun'anya (4-11)

Ọkwukwo (12-13)

Obekwu ikwu nù okpukpe

¹ Mawa, Jōni, nye okno badnụ, naagbaznenu nwerinya Chiokike hōhiaru nù rụmu a ọkwukwo, ele me whnūrnū n'anya n'ezī, ọ bụo me nù nsnūnu m, kọvu kpakara ele magwụ ezi ọka. ² Kwnornu nù ezi ọka ke zị nù rime aị, ke jaazigidne aị tim tōm.

³ Oru nù obirizi nù udno ke hi n'aka Chiokike Nda nù Jizōsi Karaisi Nnwọ Nda aị va, jaadazīnu aị nù ezi ọka nù ọwhnun'anya.

Ezi ọka nù ọwhnun'anya

⁴ O neenye m ovu ọso n'ọnu kpa me nọowhnu rụmu i neezne izne n'ezī ọka lele kpa Nda aị nyernu aị n'iwu. ⁵ Kịtna, nwerinya oma, m zá m naagbanụ i iwu ikne, kọvu ọ bụ kọriri ke a ji hite nù mbọm. M naarijasno ma a whnūrita ehni aị n'anya. ⁶ Ka bụ ọwhnun'anya wam, a zne izne noobno nsị nù nhne Chiokike nyernu n'iwu. Lele kpa anụ nūrnū n'ọpanizo, iwu a bụ ma anụ zne izne n'ọwhnun'anya.

⁷ Agida ele nooduwu ele badnụ, ele zá neekweru nù Jizōsi Karaisi

varu n'anọ-ehni, bnarnu nù rime ọwa. Nye nù kpm bụ nye nooduwu nù nye neemegidne Karaisi. ⁸ Anụ ledu anya, ọ zị anụ tuwuhu nhne anụ dọgburu ehni anụ n'ernu, kọvu ma anụ nwehija ọgwo ernalu zuru ozu. ⁹ Nye ọbula ke neezne nù ruwhnu gharu nhne Karaisi znirni maa Chiokike. Kọvu nye ọbula ke zị neeme iznizni a magwụ Nda nù Nnwọ a. ¹⁰ Nye ọbula ke vakwnusiri anụ ke gweyala iznizni ka, anụ kwubnana ọro anụ, mọbu kanu a, “I vale.” ¹¹ Nye ọbula ke kannu a, “I vale” jeekehija igwe n'ernalu ojo a.

¹² M nwernu m agida nhne me jaagbanu anu, kovu m jee me kpm n'okwukwo nu nki. Tnūnuma, m neele anya nu m jaava me nu anu kwu ọka ruwhnu nu ruwhnu, kpm, ovu ọso n'onu aị joozu ozu.

¹³ Rumu nwene i rinya kam Chiokike hōhiaru neebekwu i.

**Okwukwo izi
ke Eto
Jóni
gbarụ
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Nga Jóni gbarụ *Okwukwo izi Jóni ke eto*, ọ ghọlam nye okno badnụ. O gweznenu nye risi ọgbako Chiokike, nye rẹwhna a bụ Gayọsi. Okwukwo izi ka, naaznarni Gayọsi kwnornu ọrnụ ọma a hne rụmu Chiokike berere zi, nọodo masị a aka nụ nsị gbasiri otu nyerukna be kwu Diotirifesi.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Opanizo (1-4)

Gayọsi kwesiri okwnata ovu (5-8)

Diotirifesi mékwala nkari (9-10)

Demetirisi mekwarụ nkari (11-12)

Okwukwo (13-15)

¹ Mawa, nye okno badnụ, naagbaznenu Gayọsi enyi m me whnurnu n'anya nụ ezi ọka.

² Enyi m me whnurnu n'anya, okpukpe m bụ ma ełni i si rikne, ma kpakara nhne i neeme gakanwụ i nkari lele kpa mkpuru ovu i naagakwa nkari. ³ O nyernu m mkpoma ọso n'onu k'agida nga agwna rụmu nda varu kanu m nhne gbasiri okwnata ovu i n'ezi ọka nụ kpa i neezne izne n'ezi ọka wam. ⁴ O zá nhne nọoso m ovu n'onu kakwo nga me nurnu nụ rụmu m neezne izne n'ezi ọka.

Gayọsi kwesiri

okwnata ovu

⁵ Ezi enyi m me whnurnu n'anya, i kwesiri okwnata ovu nụ kpakara nhne i neemenu rụmu nda, ọ bụ n'ezi nụ be bụ ele izne n'ehni i. ⁶ Be kannu ọgbako Chiokike ọwhnun'anya i, ọ jọoburu ọma ma i zihala be kpa o kwesiri n'anya Chiokike. ⁷ Be kwnornu rẹwhna

Karaisi whoga zni izi oma, be kwéle ọ nahoru oyi aka hite n'aka ele kwé ekwe. ⁸ A kwesiri ọ nabnanya ele ka nkari ma ai nụ be snornu nrụkota ọrnụ ezi ọka n'otu.

Diotirifesi mékwala nkari

⁹ M gbaznenu m ọgbako Chiokike okwukwo, kovu Diotirifesi nye noopio ọ buri nye risi kwéle obno nsị nụ nhne me nookwu. ¹⁰ Nga me varu, m jeeme ele badnụ mahia nhne o neeme, kpakara nhne o nookwu gbasiri ai nụ kpakara aghalaghala a. Tukwasi n'olu nhne ka, o kwéle ọ nabnanya rụmu nda ai. Ele pioru o kwubnanya rụmu nda ai, o kwéle be, kovu ọ chihala be n'ọgbako Chiokike.

Demetirisi mekwaru nkari

¹¹ Enyi m me whnurnu n'anya, i snó nhne buo oma, kovu snornu nhne buri oma. Nye obula ke neeme nhne buri oma hi hne Chiokike zi va. Nye neeme nhne ojo whnuge Chiokike anya ria ria. ¹² Kpakara ele badnụ nookwu Demetirisi ọka oma hite n'ezi ọka. Aila masi nookwu a ọka oma, anu magwu nụ akebe ai bụ ezi.

Obekwu ikwu ipne-aznu

¹³ M nwernu m agida nhne me kwesiri ọ gbanu i n'okwukwo, kovu m jeji mkpisi okwukwo nụ nki naagba a. ¹⁴ M neele anya nụ m jaava whnu i anya ige matị, me nụ ji kwu ọka ruwhnu nụ ruwhnu.

¹⁵ M neekpe ma Chiokike nyee i udno. Kpakara ele enyi i neebekwu i. Bekwu kpakara ele enyi ai n'otu n'otu.

Ọkwukwo izi Judu gbarụ Nhne gbasiri ọkwukwo izi ka

Judu gbarụ *Ọkwukwo izi Judu*, nọodo ele badnụ aka nụ nsị gbasiri ele neezni nhne aghalaghala, ele karu nụ be bụ ele kweru ekwe. Lele 2 *Pita*, Judu, n'ọkwukwo matị ka, naakwnagidne nye nọogwnu a, ọ naakaa be gba ọtna kwnornu ọkwnata mkpọma ke Chiokike nyernu ele ke a otu mgba be b̄ita.

Nhne z̄i n'ọkwukwo izi ka

Opanizo (1-2)

Ele neezni nhne aghalaghala (3-16)

Ezni ọ b̄ita ọkwnata mkpọma (17-23)

Ojija z̄inu Chiokike (24-25)

¹ Mawa, Judu, nye izi ke Jiz̄osi Karāisi, nye b̄u kwno nwene rukna Jemisi, naagbaznenu kpakara ele Chiokike sukwuru ọkwukwo, ele wu nū rime ọwhnun'anya Chiokike Nda, ele Jiz̄osi b̄itaru. ² Obirizi nū udno nū ọwhnun'anya banū anū ọba.

Ele neezni nhne aghalaghala

³ Ele me whn̄nru n'anya, m neeyisi rikne naagbanū anū ọkwukwo gbasiri ọznohia ke a nwernu igwe nū rime a, ọ z̄i mkpa me gbanū anū ma anū yisi ẹhni naagba ọtna kwnornu nū ọkwnata ovu ke Chiokike nyernu ele ke a otu mgba be b̄ita. ⁴ Kwnornu nū agwna ele z̄a n̄otu ogwnu Chiokike r̄ibnanyarnu hne a máa n'esilaw̄uru āi, ele naagbanwo izi ọma ke oru Chiokike, ma be nwe ọghere rn̄u ẹrnu ōjo be, be ḡonahoru Jiz̄osi Karāisi Nyenwe āi nū eze āi. Ọkwukwo ns̄o kwuru nhne gbasiri be agida ige wheru ewhe nū be jaanah̄ia ọmuma ikpe.

⁵ M neechenwanyanū anū nhne ka, ọ b̄u n'ezi nū anū magwū kpakara nhne ka, nū Nyenwe āi d̄ohiaru ele Izirēli n'ẹli Ijipiti, k̄ovu omekwo, gbu kpakara ele kwé ekwe. ⁶ Anū chenwanya ele enine izi ele b̄itala ọnodi be nū mb̄om, k̄ovu gharū ọnodi be, Chiokike t̄uru be ijigba tim t̄om nū ọchichiri, b̄ita be d̄u n'okne ọbochi ikpe wam ọ jaama be ikpe. ⁷ Lele kpa S̄odom nū Ḡomora nū kpakara ẹli gbarū be gburugburu, ele wu nū rime be r̄uru ar̄uru-ẹli ke ome ọyi nū nhne z̄ila r̄ichna, be tarū be awhn̄whnu b̄ekwnu noonwu tim t̄om, ma be b̄uru nhne ọdo aka nū ns̄i nyee kpakara ele badnū.

⁸ Kpam mas̄i, ele n̄oro mb̄oro ōjo ka mehieru megidne an̄-ẹhni be, be ledna ọchi risi Chiokike anya, ele kajarū ele wu n'oligwe. ⁹ Ọ b̄ubedi nye risi ele enine izi Mākeli, nga ya nū Ekwensu n̄odogbuta iznu Mozizi, nwée rikne kwu ọka ōjo megidne Ekwensu, k̄ovu ọ karū, “Nyenwe āi bigb̄o i.” ¹⁰ K̄ovu ele ka naakaja nhne be máa, be nū lele r̄umu an̄hia ōjo, neeme nhne n̄ogwnu be, kpakara nhne ka j̄odoka be.

¹¹ Awhn̄whnu jaaz̄inu be. Be snornu apna Keni. Be kwnornu iwai dnabna nū mmehie Balam, be b̄u ele risi rikne lele Kora, be joowhu etekne lele kpa Kora whuru.

¹² Ele ka nū lele rune nū iriri omek̄orita anū, iw̄hnerne z̄a n̄otu be o mee nhne ōjo. Be n̄oznu ẹhni be kp̄oi. Be nū lele erumeru oligwe ruwhere neewhesa, be nwée rikne gweya mini ozuzo. Be nū lele isisi m̄ila mkp̄uru, ọ b̄ubedi n'okochi, isisi be vn̄nru hite nū ẹgwnugwnu a, ke nw̄nru ọnwu n'ezi. ¹³ Be nū lele okne abaka-mini ke osimini, be nū ẹrnu iw̄hnerne be n̄ogbo okoto. Be nū lele mb̄o ghieru apna, ele Chiokike b̄itannu ọghere n'okne ọchichiri ọkwnukokwnu. ¹⁴ Ọ

bụ Ịnoku, nye ẹsaw hite n'Adam, nye kwuru n'agida ige wheru ewhe, “Le, Nyenwe aị jaava, ya nụ agida ele nsọ a be jọgwnuli ọnu, ¹⁵ o jeekpe kpakara ele badnu ikpe, ọ jaama kpakara ele máa Chiokike ikpe, kwnornu kpakara aruru-ẹli be ruru, nụ kpakara ọka ele mmehie ka máa Chiokike kwuru kwugidne a.” ¹⁶ Ka bụ ele zị naatakpo ntakpo, noobno ele berere nhne, be noosno nhne ojo ke nọogwnu mkpoma be, be noovugnadna ẹhni be, naaznarni ele badnu ma be nwehịa nhne be pioru.

Ọdo aka nụ nsni nụ ezni

¹⁷ Ele me whnurnu n'anya, anụ chenwanya nhne ele izi Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi kwuru. ¹⁸ Be kannu anụ, “N’ige ipne-aznu, ele jomu anụ rumu jaava, ele noosno nhne ojo ke nọogwnu mkpoma máa Chiokike be.” ¹⁹ Ka bụ ele neegweya okewa, ele anọ-ẹhni nẹechi, ele nwée Enine Chiokike.

²⁰ Kọvu anụ, ele me whnurnu n'anya, anụ wulizọ ẹhni anụ lele ọro hite nụ ntụ-ẹli ọkwnata ovu anụ ke zị nsọ. Anụ kpe okpukpe nụ rikne Enine Nso. ²¹ Anụ bita ẹhni anụ n’ọwhnun'anya ke Chiokike, kpa anụ noosno, neele anya obirizi ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi jeenye anụ nụ budnu kwó okwo.

²² Anụ donu ele nwernu mkpoma lawuru obirizi. ²³ Anụ znohia ele berere, dọhia be lele ele hi nụ rime bẹkwnu. Anụ gweru ogwnu donu ele berere obirizi. Kọvu anụ sno ọ bụbedi iwo ke mmehie be gburu hite n’ernu anọ-ẹhni irno.

Ọjja zinu Chiokike

²⁴ Chiokike bụ nye ke nwernu rikne ọ bita anụ ma anụ gharu ọ dna, mee ma anụ gwuzoru nwée ọru, nụ mkpoma ọso n’onu nụ ruwhnu a zị igwugwu. ²⁵ Ya bụ Chiokike kpọi, Nye Ọznohia aị, hite nụ Jizọsi Karaịsi Nyenwe aị,

kpakara igwugwu, nụ dudugna, nụ rikne nụ ọchi risi zinu a, hite nụ mbom dụ kịtna, ọkwnukokwnu. Amim.

Okpume Chiokike kpumennu Joni

Nhne gbasiri okwukwo ka

Okwukwo ka neegesi nhne Joni whnurnu gbasiri izi Chiokike nu nhne Jizosi Karaishi mernu (1:2). Izi ka waru ngalaba eto. (1) Rikne ojo nornu ernu n'owa, nye Karaishi jaata awhnwhnu, nwu masi. (2) Jizosi bu Nyenwe ai, o jeemegbu kpakara ele badnu nu kpakara rikne ke neemegidne Chiokike. (3) Chiokike nwernu ogwo ernu ke o bitannu kpakara ele ke a, ele kwesiri be kwnata be mkpoma, ele dazigidnenu n'okwnata ovu be, ke kakwo ele nwurnu n'ernu Nyenwe ai.

Ka bu izi ke nwernu olile anya nyee ele Karaishi, ele taru awhnwhnu, nwu kwnornu okwnata mkpoma be nu Karaishi. Okwukwo izi ka nookwu nu o bu n'ezi nu ochichi aka rikne ele Rom zi naakpa rikne, kovu Nnwọ Atnurnu Chiokike nwe omegbu n'ipne-aznu. Ka mernu be buru ele kwesiri okwnata ovu du n'enu.

Nhne zi n'okwukwo ka

Qwhnurninya Joni (1:1-8)

Nyenwe ai zi budnu (1:9-20)

Okwukwo izi ogbako Chiokike esau (2:1--3:22)

Okpukpe n'oligwe (4:1-11)

Okwukwo ke nwernu akara esau (5:1--6:17)

Okpukpe nu ruwhnu ngadna eze Chiokike (7:1-17)

Okwodu esau (8:1--11:19)

Agwo nu anohia lawuru wam (12:1--13:18)

Ikpe Chiokike nu ochekwa a (14:1--15:8)

Okiko ovu owe ehni Chiokike (16:1-21)

Be megburu ele irno Chiokike (17:1--20:10)

Ikpe ipne-aznu (20:11-15)

Oligwe ikne nu owa ikne (21:1-8)

Jerusalem ikne (21:9--22:6)

Karaishi jaava wara wara (22:7-21)

¹ Okpume Jizosi Karaishi, ke Chiokike nyernu a, ma o gesi ele izi a nhne jeeme n'ige mati ke vazne, o zizne enine izi a o gesi nye izi a Joni. ² Joni gbaru akebne ikwu-onu Chiokike nu akebne Jizosi Karaishi, o kwuru kpakara nhne o whnurnu. ³ Nye owa oma bu nye nognwu kpakara ikwu-onu ke okwukwo qwhnurninya ka, nu ele nurnu be, bita masi be, kwnornu nu ige zi ndundu.

Obekwu ikwu

⁴ Mawa, Joni naagbaznenu ogbako Chiokike esau ke zi n'Esia okwukwo.

Oru nu udno ke Chiokike nye zi, nye zi nu mbom, nu nye ke jaava dazinu anu, hite n'aka enine esau ke zi nu ruwhnu ngadna eze a, ⁵ ma n'aka Jizosi Karaishi, nye akebne kwesiri be kwnata a mkpoma, nye mbom ke hi n'enu lizo, nye ke nechi ele eze k'owa.

Nye whnurnu ai n'anya, gweru qvnarna a snusnama kpakara mmehie ai, ⁶ o mee ai a buru mbam ele okwa ariohna Chiokike a, nu Nda a, igwugwu nu rikne zinu a hite kina du n'ige kwó okwo. Amim.

⁷ Le, o vawa nu rime erumeru oligwe,

kpakara anya jowhnu a,

ma ele duru a ara,

kpakara ele zi n'owa jaagbanu a mkpe.

Owe! Amim.

⁸ "Mawa bu Alifa nu Omega," bu nhne Nyenwe ai kwuru. "Mawa bu Opanizo nu Okwukwo, nye zi, nye zi nu mbom, nu nye jaava, Nye Meli Nhne Dum."

Nye nu lele

Nnwọ ke Badnu

⁹ Mawa bu Jōni, nye bu nnwọ nda anụ, nye sno anụ nụ rime awhnụwhnu, a bu ele ẹli-eze a, a naagidne awhnụwhnu. Be kwuznenu m nụ rime ẹli ọhia esilawuru osimini ke Patimọsi, kwnornu nụ m kpọru m okwo ikwu-ọnu Chiokike nụ nhne Jizọsi gbarụ ama a.

¹⁰ M zị m nụ rime Enine n'ọbochi Nyenwe aị, m nurnu m okne nkọli n'aznụ m ke dnarnụ lele ọkwodu. ¹¹ Nkọli ka kaa, "Gbasị nhne ị whnurnu n'ọkwukwo, ziznenu a ọgbako Chiokike ẹsau ka, ziznenu Efesọsi, nụ Sımaina, ziznenu Pegamọsi, nụ Taịtira, ziznenu Sadisi, nụ Filadefia, zizne masịnu Laodisia."

¹² M tūhnasna ma m whnurnu m nye nookwunu m ọka. M whnurnu m nhne be tūkwasi tōnji ẹsau be wuru golu. ¹³ N'esilawuru nhne be tūkwasi tōnji ẹsau wam gwuzo otu nye nụ lele Nnwọ ke Badnụ. O wogwu iwo awura duru a ẹli ọchi, o ji ajnị sụ nụ mkpọma a. ¹⁴ Risi a nụ rukeri-ize a noonwu va-a-a lele wulu, naachna va-a-a lele mkpuru-mini, anya a nụ lele riro bẹkwnu. ¹⁵ Ọchi a lawuru nụ lele ọla be gbarụ bẹkwnu nụ rime ite bẹkwnu, nkọli a naadna lele agida mini. ¹⁶ O ji mbọ ẹsau n'akarikwnunga a, ama-ogwnu nwernu ruwhnu lawuru tuga buko neehi n'ọnu a nọowhuya, ruwhnu a noonwu lele ẹhnam n'esilawuru iwhnehnie.

¹⁷ Nga me whnurnu a, m dna n'ẹli n'ọchi a lele nye nwurnu ọnwu. Kọvu ọ tūkwasiri m akarikwnunga a, kaa, "Ogwnu tūko ị, mawa bu Nye Mbọm nụ Nye Ipne-aznụ. ¹⁸ M zị m budnu. M nwurnu m ẹnwu, kọvu le, m zị m budnu tim tọm. M ji m snambị ẹnwu nụ ẹli rẹnwu.

¹⁹ "Gbasị nhne ị whnurnu n'ọkwukwo, nhne zị kịtna, nụ nhne jeeme nụ ruwhnu. ²⁰ Ka bu nhne miri emi ke mbọ ẹsau wam ị whnurnu n'akarikwnunga m, nụ nhne be tūkwasi tōnji ẹsau wam be wuru

golu. Mbọ ẹsau wam bu enine izi ọgbako Chiokike ẹsau, nhne be tūkwasi tōnji ẹsau wam ị whnurnu bu ọgbako ẹsau."

2

Izi ele Efesọsi

¹ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị n'Efesọsi ọkwukwo: Hite n'ọnu nye wam ji mbọ ẹsau wam n'akarikwnunga a, nye neezne izne n'esilawuru nhne be tūkwasi tōnji ẹsau wam. ² M magwụ m nhne anụ neeme. Anụ nọdogbu ẹhni anụ n'ernu nụ ọsnuta mkpọma anụ. Anụ kwéle o kwubnanya ele aruru-ẹli, anụ kparụ ele kwuru ẹhni be ele izi iru, kọvu be buo, anụ whnụ nụ be bu ele aghalaghala. ³ Anụ jiri ọsuta mkpọma nagidne awhnụwhnu anụ tarụ kwnornu rẹwhna m, anụ kwéle rikne gwụ anụ.

⁴ Kọvu m nwernu m otu nhne megidne anụ, anụ zıma n'owhnun'anya lele kpa anụ neeme nụ mbọm. ⁵ Anụ chenwanya hne anụ dnarnụ. Anụ hi nụ mmehie anụ tūhnasna, rñu ẹrnu mbọm anụ rnurnu. Ọ buru nụ anụ jọtuhnasna hite nụ mmehie anụ, m jaavakwnusi anụ wara wara, gweme nhne be tūkwasi tōnji anụ nụ hne ọ zị, okwolem ma anụ tūhnasnarnu. ⁶ Kọvu anụ nwernu otu nhne buru ọma, anụ sno ẹrnu ele Nikolata irno lele kpa me snornu a irno.

⁷ Nye nwernu nsñi, ọ nurnu nhne Enine Nsọ naakanụ kpakara ọgbako Chiokike. Nye megburu, m jeenye a rikne o ri mkpuru isisi ke budnu ke zị n'ọbna Chiokike.

Izi ele Sımaina

⁸ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nụ Sımaina ọkwukwo: Hite n'ọnu nye wam bu Nye Mbọm nụ Nye Ipne-aznụ, nye nwurnu, ziri kwno budnu. ⁹ M magwụ m awhnụwhnu anụ naata. M magwụ m nụ anụ bu ele mboni, kọvu anụ

bụ ele nwernu ẹkwnu k'agịda. M magwụ m ọka ojo ele ka nụ be bụ ele Ju nookwugidne anụ, ọkọvụ be bụo, be bụ ele ọro ọgbako Setani. ¹⁰ Ogwnu tũko anụ kwnornu awnhwuhnu anụ jaata. Le Setani jeeyisi agwna anụ n'ikelu ma be kpa anụ iru. Anụ jeenwe ọkpagbu nri ọbochi. Anụ bụru ele kwe-siri ọkwната mkpoma du n'ẹnwu, m jeenye anụ okpu-eze ke bụ bụdnu.

¹¹ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ọgbako Chiokike. Nye megburu, ẹnwu ke ẹbo jooḡbu a.

Izi ele Pegamoṣi

¹² Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zi nū Pegamoṣi ọkwukwo:

Hite n'onu nye wam nwernu ama-ogwnu ke nwernu ruwhnu lawuru zi buko. ¹³ M magwụ m hne anụ wu bụ hne ngadna Setani zi. Anụ jidnesiri rewhna m rikne, anụ tũwhule ọkwната mkpoma anụ nū hne me zi, ọ bụbedi nga be gburu Antipasi nye akebne m nye kwesiri ọkwната mkpoma n'esilawuru anụ hne Setani wu. ¹⁴ Kọvu m nwernu m nhne ele nū ele megidne anụ. Agwna ele noosno iznizni Balam nye znirni Balakị kpa o jeeme rumu Izireli mmehie hite n'ori nhne be jiri kwanu renwu ariohna nū hite n'ome oyi. ¹⁵ Agwna ele noosno iznizni ele Nikolata zi masi n'esilawuru anụ. ¹⁶ Anụ hi nū mmehie tũhnasna, ọ bụo kpam, m jaavakwnusi anụ wara wara, gweru ama-ogwnu hi n'onu m whuya lusi ele ka ogwnu.

¹⁷ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ọgbako Chiokike. Nye megburu, m jeenye a agwna mana ke tugwaru otugwa. M jeenye masi a otu akaworugwu abochna ke be gbakwasiri rewhna ikne n'olu a, ọ za nye berere marnu a, okwolem nye wam nahjaru a.

Izi ele Taiṭira

¹⁸ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zi nū Taiṭira ọkwukwo: Ka bụ nhne Nnwọ Chiokike kwuru, nye wam anya a lawuru nū lele bekwnu, nye ọchi a lawuru noonwu lele ọla chnarnu achna. ¹⁹ M magwụ m nhne anụ neeme. M magwụ m ọwhnun'anya anụ, nū ọkwната mkpoma anụ, nū izi anụ, nū ọsnuta mkpoma anụ. M magwụ m masi nū ẹnru anụ kitna kakwo ke mbom.

²⁰ Kọvu m nwernu otu nhne megidne anụ. Anụ gharuru nwerinya wam bụ Jezibeli n'esilawuru anụ. Nwerinya ka kwuru ẹhni a nye ọwhnurninya Chiokike, neezni ele izi m kpa be mee oyi, nū o ri nhne be jiri kwa renwu, nooduhie ele badnu. ²¹ M nyernu m a ige ma ọ tũhnasna nū mmehie ome oyi, o kwéle. ²² Le, m jootubna n'okpata ya nū ele oyi a, be jaata awnhwuhnu k'agida, okwolem ma be tũhnasarnu hite nū nhne ojo be mūhiaru n'aka a. ²³ M joogbu rumu a, ma kpakara ọgbako Chiokike mahja nū mawa bụ nye wam noonyosna mkpoma nū echiche ke rumu badnu. M jookwuhnasi nye ọbula lele kpa ẹnru a jiri ziri. ²⁴ Kọvu agwna anụ gwnarnu nū Taiṭira, ele snoge iznizni ojo ka, ele máa nhne be nookwu nhne tugwaru otugwa ke Setani, m jéenye anụ ivu runa berere. ²⁵ Kọvu anụ jidnesi rikne nhne anụ ji tem m va.

²⁶ Nye megburu, bita ikwu-onu m du okwukwo, m jeenye a rikne hne kpakara mba zi.

²⁷ O jeeji mkpara rugwe nechi be, ọ jeeliwa be lele kpa be liwa itechi,

²⁸ lele kpa me nahjaru iknernema n'aka Nda m. M jeenye a mbọ ọsisi. ²⁹ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ọgbako Chiokike.

3

Izi ele Sadisi

¹ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị Sadisi ọkwukwo: Ka bụ nhne nye wam ji enine ẹsau Chiokike n'aka a, nụ mbọ ẹsau. M magwụ m nhne anụ neeme. M magwụ m nụ anụ nwernu ẹwhna nụ anụ zị bụdnu, kọvu anụ nwernu ọnwu. ² Anụ tnenya, jikwasi nhne ke gwnarnụ matị ọ nwụ rikne, kwnornu nụ m whnụge m ẹrnu anụ ke zuru ozu nụ ruwhnu Chiokike m. ³ Anụ chenwanya nhne anụ nahiaru, ke anụ nurnu, anụ mee be. Anụ hi nụ mmehie anụ tūhnasna. Ọ bụru nụ anụ jéetnenya, m jaavakwnusi anụ lele nye buznu, anụ jáamahia ige me jaava.

⁴ Kọvu anụ nwernu badnụ ele nụ ele nụ Sadisi ele mérula awura be. Be joowo awura abọchna snornu m zne izne kwnornu nụ be kwesiri. ⁵ Nye megburu kpa, be joowote a awura abọchna, m jóokwnome ẹwhna a n'ọkwukwo ke bụdnu. M jookwuhia ẹwhna a nụ ruwhnu Nda m ya nụ ruwhnu ele enine izi a. ⁶ Nye nwernu nsnị, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanụ kpakara ọgbako Chiokike.

Izi ele Filadefia

⁷ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nụ Filadefia ọkwukwo: Ka bụ nhne nye wam zị nsọ nụ nye ezi ọka kwuru, nye jìgwu snambị Devidi, nye ọ bụru nụ ọ gbama ọnuhna, ọ zá nye nwernu rikne ọ gbasni a, nye gbasni ọnuhna, ọ zá nye nwernu rikne ọ gbama a. ⁸ M magwụ m nhne anụ neeme. Le, m gbamannụ m anụ ọnuhna ke ọ zá nye nwernu rikne gbasni, kwnornu nụ anụ nwernu iknernema matị, kọvu anụ bítaru ikwu-ọnu m, anụ gónahorula ẹwhna m. ⁹ Anụ jọowhnu nhne me jeeme ele ọro ọgbako Setani, ele ka nụ be bụ ele Ju, kọvu be búo, be bụ ele aghalaghala, m jeeme be va

dna n'ẹli n'ọchi anụ, be jaamahia nụ m whnurnu m anụ n'anya. ¹⁰ Kwnornu nụ anụ bítaru ikwu-ọnu m, snuta ovu, m jaabita masị anụ n'ige ọrnurna ke jaadnakwasị kpakara ọwa, ọ rna ele wu n'ọwa ọrnurna.

¹¹ Le, m vawa wara wara, anụ jidnesi nhne anụ ji rikne, ọ zị nye berere nahọru anụ okpu-eze anụ. ¹² Nye megburu, m jeeme a nsnusnu Oro Nso Chiokike m. O jéehi nụ rime a whọga berere. M jaagbakwasị ẹwhna Chiokike m n'olu a, ya nụ ẹwhna ọhna ikne Chiokike m, ke bụ Jeruselem ikne, ke hi n'oligwe n'aka Chiokike m hiedna. M jaagbakwasị a ẹwhna ikne m n'olu a. ¹³ Nye nwernu nsnị, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanụ kpakara ọgbako Chiokike.

Izi ele Laodisia

¹⁴ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nụ Laodisia ọkwukwo: Ka bụ nhne Amim kwuru, nye akebne kwesiri be kwnata a mkpọma nụ nye ezi ọka, nye nēechi kpakara nhne Chiokike keru. ¹⁵ M magwụ m nhne anụ neeme. Anụ kpéle bẹkwnu, anụ jila iyi. Ọ jọoburu ọma nụ anụ kperu bẹkwnu mọbu nụ anụ jiri iyi. ¹⁶ Kọvu kwnornu nụ anụ zị marna marna, anụ kpéle bẹkwnu, anụ jila iyi, m jọogbohala anụ n'ọnu m. ¹⁷ Anụ kwuru, "M barụ m eze, m nwernu m ẹkwnu, ọ zá nhne naara m," kọvu nụ anụ máa nụ anụ bụ ele nọowhnuji anya, nụ ele be kwesiri ọ dọnu obirizi, ele mboni, ele isni nụ ele gba ẹto. ¹⁸ Me zni anụ ezni, anụ zụnahoru m golu be snurnu, ma anụ nwernu ẹkwnu, nụ awura abọchna, ma anụ kpusni ẹto anụ gbagwụ, tna ẹgwnumisi n'anya anụ ma anụ whnurnu ọsno. ¹⁹ M neebigbọ kpakara ele me whnurnu n'anya, naapnịa masị be nhne. Anụ gbalị tūhnasna, hi nụ mmehie whụya. ²⁰ Le, m gwuzogwu m n'ọnuhna, nooznu aka. Nye ọbula

ke nurnu nkoli m, gbama onuhna, m jaabnazne n'oro a, snornu a ri wiri, ya snornu m masi ri wiri.

²¹ Nye megburu, m jeenye a rikne o snornu m daziri eli nu ngadna eze m, lele kpa me megburu, m snornu Nda m daziri eli nu ngadna eze a. ²² Nye nwernu nsnj, o nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike.

4

Ngadna eze ke zi n'oligwe

¹ Nga nhne ka mekworu, m whnurnu m, le, otu onuhna gbamarnu n'oligwe. Nkoli wam me nurnu nu mbom ke dnarnu lele okwodu karu, "Vaa hna, m jeegesi i nhne jeemeriri nu ruwhnu."

² Ngangam, m zi m n'Enine, m whnurnu m nu rime oligwe otu ngadna eze nu nye dazi n'olu a.

³ Nye wam dazi nu ngadna eze wam, ruwhnu a noogbu marna marna lele akaworugwu jasipa nu sadisi, eke nu egwurugwu hnirni ngadna eze wam gburugburu ke naachna lele emiradi. ⁴ Nri ngadna eze lawuru nu eno berere gbaru ngadna eze wam gburugburu, ele okno badnu nri lawuru nu eno dazi n'olu ngadna eze berere wam woru awura abochna, kpuru okpu-eze golu nu risi be. ⁵ Amuma nu egbe oligwe nu odidna hi nu ngadna eze wam naadna. Tonji esau zi nu ruwhnu ngadna eze wam noonwu bekwnu, ke bu enine esau wam Chiokike. ⁶ Osimini nu lele nyno nowhnu osno zi nu ruwhnu ngadna eze wam.

N'esilawuru ngadna eze wam ya nu gburugburu a bu nhne eno zi budnu bu anya anya ruwhnu nu aznu zi. ⁷ Nhne ke mbom nu lele odum, ke ebo nu lele nnwo ehni, ke eto nwernu ruwhnu lele ruwhnu badnu, ke eno nu lele igno neewhe ewhe. ⁸ Nhne zi budnu eno wam,

ke obula nwernu aka-nkwu isunu, kpakara ehni be bu anya anya. Be kpusni onu be iwhnehnie nu abali, be nowgwnu eri naakaa,

"Nso, nso, nso

bu Nyenwe a Chiokike ke Meli Nhne Dum,

Nye zi nu mbom, nye zi kitna, nye jaava."

⁹ Kpa nhne wam zi budnu zi neenye a igwugwu nu oson'anya, nootunu nye wam dazigwu nu ngadna eze wam mmamma, nye zi budnu okwnukokwnu, ¹⁰ ele okno badnu nri lawuru nu eno wam dna n'eli nu ruwhnu nye wam dazigwu nu ngadna eze, kpo risi eli nu ruwhnu nye wam zi budnu okwnukokwnu. Be tubita okpu-eze be nu ruwhnu ngadna eze wam, kaa,

¹¹ "I bu nye kwesiri, Nyenwe a Chiokike,

o nahoru igwugwu nu oson'anya, nu iknerna,

kwnornu nu o bu jiwa keru kpakara nhne hite nu echiche i,

ji nyernu be budnu."

5

Okwukwo nu Nnwọ Atnurnu wam

¹ M whnurnu m otu okwukwo n'akarikwnunga nye wam dazi nu ngadna eze wam, be gbaru a nhne ruwhnu nu aznu, be kasiri a akara esau. ² M whnurnu m otu enine izi nwernu rikne ji okno nkoli neesi okokoba, naakaa, "Ndaa nye kwesiri o gbaji akara esau wam nu o kpume okwukwo wam?" ³ Kovu o za nye be whnurnu n'oligwe nu owa mibu nu mpururu owa, bu nye kwesiri o kpume okwukwo wam mibu lebna anya nu rime a. ⁴ M kwana ekwana k'agida kwnornu nu o za nye be whnurnu kwesiri o kpume okwukwo wam mibu lebna anya nu rime a. ⁵ Otu nu rime ele okno badnu wam kanu m,

* 5:5 Odum ke ebnurnu Juda Jenesis 49:9

“Ị kwnáma ẹkwna, le, Odum ke ẹbnurnu Juda,* Mgbaregwnugwnu Devidi,† o megbulem, o nwernu rikne o kpume okwukwo wam, nù ọ tọma akara ẹsau wam.”

⁶ Ige wam m whnurnu m otu Nnwọ Atnurnu gwuzo n'esilawuru ngadna eze wam, ma nù esilawuru nhne ẹno wam zì bụdnu ya nù ele okno badnu wam, lele nù be gburu a ogbu. O nwernu mfu ẹsau, nù anya ẹsau ke bụ enine ẹsau wam Chiokike, ke o zihalaru nù rime kpakara ọwa. ⁷ Nnwọ Atnurnu wam zne nahọru nye wam dazì nù ngadna eze wam okwukwo n'akarikwnunga a. ⁸ Nga ọ nahọru a ọkwukwo wam, nhne ẹno wam zì bụdnu nù ele okno badnu nri lawuru nù ẹno wam dna n'eli nù ruwhnu Nnwọ Atnurnu wam, kpakara be ji ọbo be n'aka, ya nù obele golu ke isensi jihiaru, ke bụ okpukpe ele nsọ. ⁹ Be gwnu eri ikne,

“I kwesiri ọ nahọru okwukwo wam, nù ọ tọma akara a,
kwnornu nù be gburu i,
i gweru ọvnarna i gbahia ele ke
Chiokike
hite nù kpakara ẹbnurnu, nù
ikwu-ọnu, hite nù mba nù ele
badnu.

¹⁰ I mernu be buri mbam ele ọkwa ariohna, ke jeekpenu Chiokike,
be jọbu ele eze nẹchi ọwa.”

¹¹ M le anya, m nurnu m nkọli agida enine izi gbaru ngadna eze wam gburugburu, nù nhne ẹno wam zì bụdnu nù ele okno badnu, pokwu nù pokwu nù pokwu ndasi, nù pokwu ndasi nù ndasi. ¹² Be nọogwnu eri nù okno nkọli, naakaa, “Nnwọ Atnurnu wam be gburu kwesiri ọ nahọru rikne, nù ẹkwnu nù akoniche, nù iknernema nù ọson'anya nù igwugwu, nù ọznarni.”

¹³ M nurnu m hne kpakara nhne zì bụdnu zì n'oligwe, n'owa, nù mkpururu ọwa, kpakara nhne zì bụdnu ke zì n'okno osimini nù kpakara nhne zì nù rime be, naakaa,

“Ọznarni nù ọson'anya nù igwugwu nù rikne zinu
nye wam dazì nù ngadna eze,
ya nù Nnwọ Atnurnu wam
tim tọm.”

¹⁴ Nhne ẹno wam zì bụdnu, kaa, “Amim.” Ele okno badnu wam dna n'eli, kponu Chiokike nù Nnwọ Atnurnu risi eli.

6

Akara ẹsau wam

¹ M whnurnu m nga Nnwọ Atnurnu wam tọmarnu akara ke mbom. Otu nhne zì bụdnu ẹno wam ji nkọli dnarnu lele egbe oligwe kaa, “Vaa.” ² M le anya, le otu iyinya richna, nye gbagwu a ji otu mgbata, be nyee a okpu-eze, ọ whoga nọlugbu, neemegbu.

³ Nnwọ Atnurnu wam tọma akara ke ẹbo, m nurnu m nhne ẹno wam zì bụdnu ke ẹbo, naakaa, “Vaa.” ⁴ Le, iyinya berere naachna ihie ihie, be nyernu nye gbagwu a rikne o gweme udno n'owa, mee ele badnu noogbu ibne be, be nyernu a ama-ogwnu hna ezi.

⁵ Nga Nnwọ Atnurnu wam tọmarnu akara ke ẹto, m nurnu m hne nhne ẹno wam zì bụdnu ẹto karu, “Vaa.” M le anya whnu iyinya neeji riji, nye gbagwu a ji nhne be nọotu nhne n'aka a. ⁶ M nurnu m nkọli n'esilawuru nhne ẹno wam zì bụdnu, naakaa, “Otu ntutu ikpa wheti bụ ọgwo ẹnu otu ọbochi, ntutu ikpa balì ẹto ọgwo ẹnu otu ọbochi. Kọvu anu lulu mọno olivu nù manya vaịni.”

⁷ Nnwọ Atnurnu wam tọma akara k'eno, m nurnu m nkọli nhne zì bụdnu k'eno karu, “Vaa.” ⁸ M le anya, otu iyinya ogbu-nu-orio,

† 5:5 Mgbaregwnugwnu Devidi Azaya 11:1, 10

rewhna nye dazị n'olu a bụ Ẹnwu, Ẹli Ẹnwu sno a n'aznụ. Be nyernu a rikne hne otu nga n'aga ẹno ke ọwa zị, ma o gweru ama-ogwnu n'ụ ọkwunonyo gbu be, ma nrịria ojo n'ụ ojo anọhia ke ọwa.

⁹ Nnwọ Atnurnu wam tọmarnu akara ke isne, m whnurnu m mkpuru ovu kpakara ele be gburu kwnornu ikwu-ọnu Chiokike n'ụ ama be gbarụ n'ụ mkpururu ojo arịohna. ¹⁰ Be ji okne nkọli neesi okokoba, naakaa, “Nyenwe aị zị nsọ, ị bụ ezi, d'ụ ngele, hne i jeekpe ele zị n'owa ikpe, megwnahia ọvnarna aị?” ¹¹ Be nyernu nye ọbula n'ụ rime be iwo awura abọchna, be kanụ be, be zukwaru inwe ige matị, tem ọnu ogwnugwnu ele izi ibne be n'ụ rumu nda be, ele be joogbu zute.

¹² Nnwọ Atnurnu wam tọmarnu akara ke isunu, okne ẹli otne enye dnarnu, ẹhnam ji riji lele ikpe mkpe, ẹnwa chna ihie ihie lele ọvnarna. ¹³ Mbọ hi n'oligwe naadna n'owa lele ike isisi be kwu figi chná achna naadna nga ruwhere neewhe. ¹⁴ Be piakota oligwe lele ọkwukwo, rugwu n'ụ ẹli ọhia esilawuru whoga n'ọnodi be.

¹⁵ Ele eze ke ọwa n'ụ ele dikne, ele nẹchi ele ọgwu ele barụ eze, ele dimkpa, nye ọbula, ma ọhi ma nye nwernu ẹhni a, tugwa n'ụ rime ogba n'ụ iketa rugwu. ¹⁶ Be kanụ rugwu kwu n'ụ rugwu matị, “Dnagidne aị, kpusni aị n'anya nye wam dazị n'ụ ngadna eze, ya n'ụ ovu owe ẹhni Nnwọ Atnurnu wam. ¹⁷ Kwnornu n'ụ okne ọbochi ovu owe ẹhni be valẹm. Nyele joogwuzoli?”

7

Be karu 144,000 ele badnu akara

¹ Nga nhne ka whemernu, m whnurnu m enine izi ẹno gwuzo n'ụ ngeri ẹno ke ọwa, knernu ruwhere k'owa n'aka, ma ruwhere gharu o whe n'owa, ma n'osimini mọbu

n'olu isisi ọbula. ² M whnurnu m enine izi berere hi n'obosi ẹhnam n'owhuya, o ji akara Chiokike ke zị b'udnu n'aka a, o ji okne nkọli naakanu ele enine izi ẹno wam Chiokike nyernu rikne o lulu ọwa n'ụ osimini, ³ kaa, “Anu lulu ọwa, mọbu osimini, mọbu isisi, tem a ka ele izi Chiokike akara n'egedege ruwhnu be.” ⁴ M nurnu m ọnu ogwnugwnu ele be karu akara n'egedege ruwhnu be, be b'ụ otu riwhu n'ụ nri ẹno n'ụ pokwu ẹno, hite n'ụ kpakara ẹbnurnu Izireli. ⁵ Be b'ụ hite n'ụ ẹbnurnu Juda, nri n'ụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Rubeni, nri n'ụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Gad, nri n'ụ pokwu lawuru, ⁶ hite n'ụ ẹbnurnu Asa, nri n'ụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Nafitali, nri n'ụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Manase, nri n'ụ pokwu lawuru, ⁷ hite n'ụ ẹbnurnu Simioni, nri n'ụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Livai, nri n'ụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Isaka, nri n'ụ pokwu lawuru, ⁸ hite n'ụ ẹbnurnu Zebuloni, nri n'ụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Josef, nri n'ụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Benjamini, nri n'ụ pokwu lawuru.

Igbudu ele badnu wam

⁹ Nga nhne ka mekworu, m le anya whn'ụ igbudu badnu ọ z'anya nye nwernu rikne gwn'ụli ọnu. Be hi n'ụ kpakara mba n'ụ ẹbnurnu, n'ụ ẹli, n'ụ ikwu-ọnu va, be gwuzoru n'ụ ruwhnu ngadna eze n'ụ n'ụ ruwhnu Nnwọ Atnurnu wam, be wo awura abọchna, be ji masi igwugwu buk'wu n'aka be. ¹⁰ Be ji okne nkọli naakaa, “Ọznohia aị hi n'aka Chiokike, nye dazị n'ụ ngadna eze, ya n'ụ Nnwọ Atnurnu.”

¹¹ Kpakara ele enine izi gwuzo gba ngadna eze wam gburugburu n'ụ ele okno badnu wam n'ụ nhne ẹno wam zị b'udnu, dna kpute ruwhnu n'ẹli n'ụ ruwhnu ngadna eze wam, kpọnu Chiokike risi ẹli. ¹² Be kaa,

“Amim! Ngozi nū igwugwu
nū akōnīche, nū ọtu mmamma nū
 Ọson'anya
nū rikne nū iknernema
 zīnu Chiokike dū ọkwnukokwnu.
Amim.”

¹³ Otu nye okno badnū sīkwa m,
“Ele ka wogwu iwo awura abochna
be bụ ele ke ele? Ndaa hne be hi
va?”

¹⁴ M sa a, “Nda-aị-kwu, m máam, jị
magwu.”

O kanū m, “Ele ka bụ ele hiri
n'okne mmekpēhni wam whūya, be
snūrnū iwo be, mee be ziri rīchna nū
rime ọvnarna Nnwọ Atnūrnū wam.

¹⁵ Kam kpayarū,
be jiri gwuzoru nū ruwhnu
ngadna eze Chiokike,
be jeekpenū a iwhehnie nū abalī
nū rime Oro Nso a.

Nye wam dazī nū ngadna eze jaag-
basa ọro-ẹka a, be wuru nū
rime a.

¹⁶ Wiri jōogwnu be berere,
akpīri jōokpo be bēkwnu
berere,

ẹhnam jōomu kwno be berere,
whūruwhuru ẹhni jéeme kwno
be berere.

¹⁷ Kwnornū nū Nnwọ Atnūrnū nye
ke zī n'esilawūru ngadna eze
wam jōobu nye nōoznu be
lele atnūrnū.

O joodu be zne nū risi mini ke
būdnu,

Chiokike jookwnosnama
anya-mini ẹkwna n'anya be.”

8

Akara ke ẹsau

¹ Nga Nnwọ Atnūrnū wam
kpumernū akara ke ẹsau, oligwe
dnarnū bii dū ichichi awa.

² M whnūrnū m enine izi ẹsau
ele gwuzo nū ruwhnu Chiokike, be
nyernū be ọkwodu ẹsau.

³ Enine izi berere ke jīgwu
nhne isensi golu varū gwuzoru nū
ruwhnu ojo ariohna, be nyernū a
agīda isensi, o gweru a yikōta nū
okpukpe ele nso Chiokike, gweru a

kwa ariohna n'olu ojo ariohna golu
ke zī nū ruwhnu ngadna eze wam.

⁴ Rūnwurnū isensi wam nū okpukpe
ele nso Chiokike lizō nū ruwhnu
Chiokike hite n'aka enine izi wam.

⁵ Enine izi wam gweru nhne isensi
wam gharū bēkwnu n'ọjo ariohna,
ghasa a nū rime ọwa. Agīda egbe
oligwe nū ọdidna nū amūma nū ẹli
otne enye dnarnū.

Okwodu ẹsau wam

⁶ Enine izi ẹsau wam jị ọkwodu
ẹsau jiknernū ọ gbū be.

⁷ Enine izi ke mbōm gbū ọkwodu
a, mkpūru mini nū bēkwnu gwarū
ọvnarna wūsa n'ọwa, otu-ibewa
nū nga ẹto ke ọwa rne bēkwnu,
otu-ibewa nū nga ẹto ke isisi nū
kpakara achara būdnu nrernū
bēkwnu.

⁸ Enine izi ke ẹbo gbū ọkwodu a,
be tūbna nhne nū lele rugwu okpo-
tokpo neerne bēkwnu nū rime osi-
mini, otu-ibewa nū nga ẹto ke osi-
mini ghō ọvnarna. ⁹ Otu-ibewa nū
nga ẹto ke nhne zī būdnu nū rime
osimini nwūma, otu-ibewa nū nga
ẹto ke ọgbo mini kpu.

¹⁰ Enine izi ke ẹto gbū ọkwodu
a. Otu okne mbō hi n'oligwe dna,
noonwu lele tōnji dnakwasī otu-
ibewa nū nga ẹto mini, ma nū
risi mini. ¹¹ Rēwhna mbō wam
bū Nlulu. Otu-ibewa nū nga ẹto
mini noolu nlulu, agīda ele badnū
nwūrnū kwnornū nū be nwōrnū
mini wam.

¹² Enine izi ke ẹno gbū ọkwodu
a. Be lulu otu-ibewa nū nga ẹto
ẹhnam, nū otu-ibewa nū nga ẹto
ẹnwa, nū otu-ibewa nū nga ẹto mbō,
ke kpayarū otu-ibewa nū nga ẹto
iwhe be zīma noonwu, otu-ibewa
nū nga ẹto ke ọbochi nwée iwhe ya
nū otu-ibewa nū nga ẹto ke abalī.

¹³ M leri m anya, m nūrnū m otu
igno neewhe n'esilawūru oligwe,
gweru okne nkōlī neesi okokoba,
“Awhnūwhnu! Awhnūwhnu!
Awhnūwhnu zīnu kpakara ele wu
n'ọwa nga be jōonu ọdidna ọkwodu

ke ele enine izi ẹto ke gwnarnu joogbu.”

9

¹ Enine izi ke isne gbụ ọkwodu a. M whnuru m otu mbọ hiri n'oligwe dna n'owa, be nyee a snambị ọnuhna olulu awnuruwhnu.

² Mbọ wam tuma ọnuhna olulu awnuruwhnu, runwurnu hi nū rime a whya nū lele runwurnu hi n'okne ite bekwu, iwhne ẹnam nū ruwhere gbaru ọchichiri kwnornu runwurnu hi n'olulu awnuruwhnu wam whya. ³ Igwurube hi nū runwurnu wam whya n'olu owa, be nyernu be rikne lele akpị ke owa. ⁴ Be kanu be, be lulu achara mọbu isisi, mọbu achara budnu berere, kovu be gba nye ọbula ke nwée akara Chiokike n'egedege ruwhnu a. ⁵ Igwurube wam nwée rikne o gbu be, kovu be ta be awnuruwhnu ẹnwa isne. Nhne igbugbu be nū lele nye akpị gbaru. ⁶ N'ẹnwa isne ka, ele badnu ka joopio ẹnwa joogbu be, kovu be jowhnu ẹnwu, ẹnwu joogwu be, kovu ẹnwu jaagba ẹso.

⁷ Igwurube wam nū lele iyinya jiknenu o zne ọgwu, be kpu nhne nū lele okpu-eze golu nū risi be, ruwhnu be nū lele ruwhnu badnu. ⁸ Rukeru-ize risi be nū lele rukerize nyerinya, ize be nū lele ize odum. ⁹ Mbno mkpoma be nū lele mbno rugwe, ọdidna aka-nkwu be naadna lele ọgbo-eli agida iyinya ọdodopnu neezne ọgwu. ¹⁰ Ọdnu be nū lele akpị, be nwernu nhne ọgbuga n'odnu be, nwe nhasiri rikne n'odnu o kpakna ele badnu ẹhni ẹnwa isne. ¹¹ Be nwernu eze neechi be, nye bu enine izi olulu awnuruwhnu. Nye rewhna a n'onu Hiburu bu Abadoni, n'onu Giriki, Apoloni, ke bu nye noolulu nhne.

¹² Nhne awnuruwhnu ke mbom kwolem, nhne awnuruwhnu lawuru berere vawa.

¹³ Enine izi ke isunu gbụ ọkwodu a, m nuru m otu nkoli hi n'ahnio

nū ngeri ẹno ke ojo ariohna golu wam bu ke gwuzo nū ruwhnu Chiokike whya. ¹⁴ Nkoli wam kanu enine izi ke isunu wam ke gburu ọkwodu, “Sigbasi enine izi ẹno wam ke be knenu eriri n'okne Osimini Uferetisi.” ¹⁵ Be sigbasi enine izi ẹno wam, ke be jiknenu n'otnu-ige ka n'obochi ka, nū ẹnwa ka, n'awha ka o gbu otu-ibewa nū nga ẹto ke kpakara ele badnu. ¹⁶ M nuru m ọnu ọgwugwu ele ọgwu gba iyinya bu riwhu pokwu ndasi lawuru.

¹⁷ Nū rime ọwhnurninya wam, m whnuru m iyinya nū ele naagba be, be nwernu mbno mkpoma naachna ihie ihie lele bekwu, lele jasinti, nū rugwu bekwu, risi iyinya wam nū lele risi odum, bekwu nū runwurnu nū rugwu bekwu neehi n'onu be ọowhuya. ¹⁸ Bekwu nū runwurnu nū rugwu bekwu ke hi n'onu iyinya wam ọowhuya gburu otu-ibewa nū nga ẹto ke ele badnu. ¹⁹ Kwnornu nū iknema be hi n'onu be ya nū ọdnu be. Ọdnu be nū lele agwo, ke be ji risi be neemeru ele badnu ẹhni.

²⁰ Ele badnu gwnarnu ke nhne igbugbu ka gbule, kwéle ọ sigbasi nhne aka be turu, be kwéle ọ sigbasi o kpenu rumu renwu ojo, nū renwu golu nū ke siliva, nū ọla nū akaworugwu nū ke isisi, ke zá ọowhnu ọsno, zá ọnonu nhne, zá neezne ize. ²¹ Ele badnu wam tuhnasana hite nū ogbu badnu be, nū amusu be neeri, nū ome ọyi be, mọbu nū buznu be nooznu.

10

*Enine izi nū
okwukwo matị*

¹ Omekwo, m whnuru m enine izi berere ke nwernu rikne hi n'oligwe hiedna. O wogwu erumeru oligwe, eke nū egwurugwu zi n'olu risi a, ruwhnu a noonwu lele ẹnam, ọchi a lawuru nū lele nsusnu ọro bekwu. ² O

ji otu ọkwukwo matị be kpumernu okpume n'aka a. Ọ bīta ọchikwunga a n'osimini, ọchirita a n'olu ẹli. ³ O ji okne nkọli si lulo lele hne odum neebigbo, nga o sikworu okokoba, egbe oligwe ẹsau wam gba n'osisa. ⁴ Nga egbe oligwe ẹsau wam gba kworu, m pioru m ọ gba n'ọkwukwo, m nurnu m otu nkọli hiri n'oligwe naakanu m, "Kpusnime nhne egbe oligwe ẹsau wam kwuru, i gbá be n'ọkwukwo."

⁵ Enine izi wam me whnurnu gwuzo n'osimini nu n'olu ẹli, gwelizo akarikwunga a olu. ⁶ O gweru nye wam zi ọkwukwo nu du risi, bu nye keru oligwe nu kpakara nhne zi nu rime a, nu ọwa nu kpakara nhne zi nu rime a, nu osimini nu kpakara nhne zi nu rime a. Enine izi wam karu, "Ige kwolem. ⁷ Kọvu nga enine izi ke ẹsau jọgbu ọkwodu a, nhne tugwaru otugwa ke Chiokike jeemezu, lele kpa o kwuru hite n'onu ele izi a, bu ele ọwhnurninya."

⁸ Nkọli wam me nurnu hi n'oligwe nookwunu m oka, kwukwononu m oka berere, o kaa, "Zne, gweru ọkwukwo matị wam be kpumernu okpume ke zi n'aka enine izi wam gwuzo n'osimini n'olu ẹli."

⁹ M zekwnusi enine izi wam, kanu a o nyee m ọkwukwo matị wam. O kaa, "Gweru a, ri a, o joolu nlulu nu ruwho i, kọvu o jọso n'onu i lele mọno ebeka." ¹⁰ M gweru ọkwukwo wam n'aka a, ri a, o nu lele mọno ebeka n'onu m, kọvu kpa me rikworu a, o mernu ruwho m lu nlulu. ¹¹ O kanu m, "I jọkpo okwo ikwu-ọnu Chiokike ka berere nu ruwhnu agida ele badnu, nu mba zi ọdo n'odo, n'ikwu-ọnu zi ọdo n'odo, ma nu ruwhnu ele eze."

11

Ele akebne lawuru

¹ Be nyernu m otu isisi lele nhne be ji ọotu nhne, be kanu m, "Lizo,

tụ Oro Nso Chiokike, nu ojo ariohna, gwnu ele ọkpo risi ẹli nu rime a. ² Kọvu i tu n'ederezi, kwnornu nu be nyernu a ele buo ele Ju, ele jọzodna ẹli-ọhna nso wam nri ẹnwa ẹno nu ẹnwa lawuru. ³ M jeezizne ele akebne m lawuru, be joowo iwo mkpe zni izi ọma otu pokwu ọbochi nu riwhu ọbochi lawuru nu nri isunu." ⁴ Ka bu isisi olivu lawuru wam nu nhne be bīta tọnji lawuru wam gwuzo nu ruwhnu Nyenwe ọwa. ⁵ Nye irno ọbula ke pioru o kpakna be ẹhni, bẹkwnu hi n'onu be jeernegbu be. Nye ọbula ke kpaknarnu be ẹhni jọnwuriri kpm. ⁶ Ele ka nwernu rikne o knesni oligwe, ke mernu mini ozuzo zole kpakara ige be ọkpo okwo ikwu-ọnu Chiokike, be nwernu rikne o mee kpakara mini ghọ ọvnarna, nu rikne o mee ele zi n'owa rja ẹhni igbugbu ọbula lele kpa be pioru.

⁷ Nga be gbasakworu ikwu-ọnu Chiokike, anohia wam hi nu olulu awnwhnu, lusi be ogwnu, megbu be, gbu be. ⁸ Iznu be jooubi n'esilawuru apna okne ẹli-ohna wam be nookwu n'elulu Sodom nu Ijipiti, hne be kpoğburu Nyenwe be n'olu oğba. ⁹ Kpakara ele badnu, nu ẹbnurnu, nu ikwu-ọnu, nu mba zi ọdo n'odo, jeelekiri iznu be ọbochi ẹto n'ichichi, be jeeke be li be. ¹⁰ Kpakara ele zi n'owa jọnwudna, mkpoma so be n'onu kwnornu nu be nwurnu, be neezinenu ibne be nkesi kwnornu ele ọwhnurninya lawuru ka nwurnu ọnu bu ele mernu ele zi n'owa ta awnwhnu k'agida. ¹¹ Nga ọbochi ẹto n'ichichi whemernu, enine budnu hiri nu Chiokike bnazne nu rime be, be gwuzoru, okne ogwnu turu kpakara ele whnurnu be. ¹² Ele ọwhnurninya lawuru wam nurnu otu nkọli hiri n'oligwe noosukwu be, "Anu va n'olu hna." Be lizo, la n'olu n'erumeru oligwe, kpa ele irno be neelekiri be.

¹³ N'ige wam, okne ẹli otne enye

dnarnụ n'owa, ke mernu otu nga nụ nri nga ẹli-ohna wam lulu, ẹli otne enye wam gburu pokwu badnụ ẹsau, ogwnu tūru ele ke gwnarnụ, be znarnị Chiokike ke oligwe.

¹⁴ Nhne awhnụwhnu ke ẹbo whe-mernu, kovu le, nhne awhnụwhnu ke ẹto wawa wara wara.

Okwodu ke ẹsau

¹⁵ Enine izi ke ẹsau gbụ okwodu a, agida nkọli dnarnụ n'oligwe, naakaa,

“Eli-eze k'owa ka gholam eli-eze ke Nyenwe aị nụ ke Karaịsi, o jaachị hite n'ige kwó okwo dū n'ige kwó okwo.”

¹⁶ Nri ele okno badnụ lawuru wam nụ ẹno ele dazị nụ ngadna eze be nụ ruwhnu Chiokike, dna kpu ruwhnu n'eli, kponu Chiokike risi ẹli. ¹⁷ Be kaa,

“A nọtunu i mmamma, Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum, nye zị, nye zị nụ mbom, kwnornu nụ i ji okne ikn-ernema i nẹchi.

¹⁸ Ovu neewe ele zị n'owa ẹhni, kwnornu nụ onuma i valẹm, ige i jeekpe ele nwurnu onwu ikpe valẹm,

nụ ige i jookwu ele izi i, ele owhnurninya i ogwo ẹnu nụ kpakara ele ke i, nụ ele nọtotu ogwnu i

ma nye kwu nụ nye matị, nụ ige o lulu ele luluru owa.”

¹⁹ Be gbamarnụ Oro Nso Chiokike n'oligwe, be whnurnu Ige Ogba-Njo-Əhni Chiokike nụ rime a, agida amuma, nụ odidna, nụ egbe oligwe, nụ ẹli otne enye, nụ okne mkpuru mini dnarnụ.

12

Nwerinya wam nụ okne agwo wam

¹ Otu okne nhne ndu-ẹhni mernu n'oligwe. Otu nwerinya wogwu iwo ẹnam, nye ẹnwa zị

nụ mkpururu ochi a, o kpu okpu-eze nwernu nri nụ mbọ lawuru nụ risi. ² Nwerinya wam zị rime, rime omumu nnwọ neeme a, o kwna ẹkwna kpa o nọomu nnwọ. ³ Nhne ndu-ẹhni berere whuya kwno n'oligwe, otu agwo okpotokpo ihie ke nwernu risi ẹsau nụ nri mfu, kpu okpu-eze ẹsau nụ risi ẹsau a. ⁴ O ji odnu a dọru otu-ibewa nga ẹto mbọ ke oligwe dọdna be n'owa, o zne gwuzoru nụ ruwhnu nwerinya wam nọomu nnwọ ma o ri nnwọ wam wara wara o mụhiaru a. ⁵ Nwerinya wam mụhia nnwọ rukna, nye jeeji mkpara rugwe nẹchi kpakara mba, kovu be kwumernu nnwọ wam, kwuznenu a Chiokike nụ ngadna eze a. ⁶ Nwerinya wam gbawhu, gbabna nụ rime eli-ikpa, hne Chiokike bitannu a, ma be lekasi a anya pokwu obochi nụ riwhu obochi lawuru nụ nri isunu.

⁷ Ogwnu dna n'oligwe, Maịkeli nụ ele enine izi a lụ ogwnu megidne agwo wam, agwo wam nụ ele enine izi a lụ ogwnu megidne be. ⁸ Kovu Maịkeli nụ ele enine izi a megburu agwo wam, oghere zịmana agwo wam nụ ele enine izi a n'oligwe berere. ⁹ Be chidna agwo okpotokpo wam, ke bu agwo oknani wam bu Ekwensu mọbu Setani n'owa, nye nooduwhu kpakara ele zị n'owa. Be chidnarnu ya nụ kpakara ele izi a.

¹⁰ Ige wam, m nurnu m otu okne nkọli n'oligwe, kaa,

“Oznohia valẹm, nụ rikne nụ ẹli-eze Chiokike aị,

nụ iknernema Karaịsi a, kwnornu nụ be chidnarnu nye noobno rumu nda aị nhne, bu nye noobno be nhne nụ ruwhnu Chiokike iwhehnie nụ abali.

¹¹ Be jiri onnarna Nnwọ Atnurnu wam nụ akebne be gbaru megbu a,

be whnuna bndu be n'anya
du n'enu.

¹² Kam kpayaru, oligwe nwudnahoru,
ovu oso anu n'onu ele wu nu
rime a.

Kovu awhnwuhnu zinu owa nu osi-
mini,

kwnornu nu Ekwensu vak-
wnusilem anu,

onuma jiri a mkpoma,

kwnornu nu o magwu nu ige a
zi ichichi.”

¹³ Nga agwo wam whnurnu nu
be chidnarnu a n'owa, o bete o chi
nwerinya wam eso bu nye murnu
nnwo rukna wam. ¹⁴ Be nyee
nwerinya wam aka-nkwu lawuru
ke okne igno ma o wheru iwhe zne
hne o wu n'eli-ikpa, hne be jeelekasi
a anya awha eto nu enwa isunu hne
agwo wam bo o whnuna a. ¹⁵ Agwo
wam gbuhia agida onu-mini a
gbasno nwerinya wam, ma o vuru
nwerinya wam. ¹⁶ Kovu eli yinnu
nwerinya wam aka, kpumernu
onu a, nwokwo mini agwo wam
gbuhiaru n'onu a. ¹⁷ Agwo wam we
ovu ehni k'agida megidne nwerinya
wam, o zne noolusi agwna rumu
nwerinya wam ke gwnarnu ogwnu,
bu ele bitaru nhne Chiokike nyernu
n'iwu, nu ele kwesiri okwnata ovu
n'ezi oka Jizosi gesiri. ¹⁸ Agwo wam
gwuzoru n'olu rizna ke osimini.

13

Anohia lawuru

¹ M whnurnu m otu anohia hi nu
rime osimini noowhuya, o nwernu
nri mfu nu risi esau, o kpu okpu-eze
n'olu mfu a, be gbakwasiri n'olu
kpakara risi a rewhna ojo nookwulu
Chiokike. ² Anohia me whnurnu
nu lele agwnu, ochi a lawuru nu
lele anohia bea, onu a nu lele onu
odum. Agwo wam nyee anohia
wam rikne a, ngadna eze a nu
okne iknernema. ³ O nu lele nu
be gburu otu risi anohia wam, kovu
nhne omernu ehni wam ke nwernu
rikne o vuya enwu gworu, o tu

kpakara owa n'anya, be gbasnornu
anohia wam. ⁴ Be kponu agwo wam
risi eli ke nyernu anohia wam ikn-
ernema a, be kpo masinu anohia
wam risi eli, naakaa, “Nyele nu lele
anohia ka? Nyele nwernu rikne o
lusi a ogwnu?”

⁵ Be nyernu anohia wam rikne
o ji nookwu agida nhne zi ogwnu
nu oka ojo nookwulu Chiokike, o
nwernu rikne nri enwa eno nu enwa
lawuru. ⁶ Anohia wam kpume onu
a nookwulu Chiokike, nu rewhna
a, nu Oro Nso a, nu kpakara ele
wu n'oligwe. ⁷ Be nyernu a rikne
o lusi ele nso ogwnu nu o megbu
be, be nyee kwno a rikne megidne
kpakara avnurnu nu ele badnu nu
ikwu-onu nu mba. ⁸ Kpakara ele
wu n'owa jookponu a risi eli, ele be
gbala rewhna be nu rime okwukwo
bndu ke Nnwog Atnurnu nye be
gburu hite n'okike owa.

⁹ Nye nwernu nsni, o nurnu.

¹⁰ Nye obula be jodoru n'ogwnu
be jodoru a n'ogwnu.

Nye obula be jeeji ama-ogwnu gbu,
be jeeji ama-ogwnu gbu a.

Ele nso jeenwe okwnata ovu nu
ndidi.

¹¹ M whnu anohia berere hi
n'eli noowhuya. O nwernu mfu
lawuru lele mfu nnwo atnurnu,
o nookwu oka lele agwo. ¹² O
ji rikne anohia mbom wam nu
ruwhnu a. O mernu kpakara
owa nu ele zi nu rime a kponu
anohia mbom wam risi eli, nye be
gworu nhne omernu ehni wam ke
noovuya enwu. ¹³ Anohia ke ebo ka
rnun enu rikne, o mernu bekwnu
hi n'oligwe dna n'owa n'anya ele
badnu. ¹⁴ O duhie kpakara ele
wu n'owa kwnornu enu ndu-ehni
ka ke be nyernu a rikne o rnun
nu ruwhnu anohia ke mbom. O
kanu ele zi n'owa be kpu igbudu
anohia wam ke be jiri ama-ogwnu
mernu ehni, kovu o zi bndu. ¹⁵ Be
nyernu anohia ke ebo wam rikne o
nwesi inwe bndu nu rime igbudu

anohia mbom wam, ke kpayaru igbudu wam nookwu oka, kaa be noogbu kpakara ele kwéle o kponu igbudu wam risi eli. ¹⁶ O mee kpakara ele badnu ma nye mati ma nye kwu, nye baru eze nu nye mboni, ohi nu nye buo ohi, be narnu akara nu akarikwninga be mabu n'egedege ruwhnu be. ¹⁷ O za nye nwernu rikne zu nhne mabu re nhne, okwolem nye nwernu akara anohia wam ke bu rewhna anohia wam, mabu ogwnugwnu rewhna a.

¹⁸ Nye obula nwehia akoniche, nye obula ke nwernu ogwnugwnu risi, o mahia ogwnugwnu anohia wam, kwnornu nu o bu ogwnugwnu badnu, ogwnugwnu a bu riwhu isunu nu nri isunu nu isunu [666].

14

Nnwọ Atunru nu ele ke a

¹ M leru m anya, whnu Nnwọ Atunru gwuzo n'olu rugwu Zayoni, ya nu otu riwhu nu nri eno nu pokwu eno ele badnu, be vu rewhna a nu rewhna Nda a n'egedege ruwhnu be. ² M nurnu m otu nkoli hi n'oligwe dna lele agida mini, nu okne nkoli egbe oligwe, m nurnu m ele naagba obo ji obo be naagba. ³ Be gwnu eri ikne nu ruwhnu ngadna eze wam, ma nu ruwhnu nhne eno wam zi budnu, nu ele okno badnu wam. O za nye nwernu rikne sno be gwnu eri wam, okwolem otu riwhu nu nri eno nu pokwu eno wam ele be gbaharu n'owa. ⁴ Ka bu ele merula ehni be n'ehni nyerinya kwnornu nu be bitaru ehni be snam. Be joosno Nnwọ Atunru wam penupe obula o neezne, be gbaharu be n'esilawuru ele badnu lele mkpuru mbom be kesiri Chiokike nu Nnwọ Atunru a. ⁵ O za aghalaghala be whnurnu n'onu be, be zi snam.

Ele enine izi eto

⁶ M whnurnu m enine izi berere neewhe n'oligwe, nookpo okwo izi oma ke zi okwnukokwnu n'owa, ma kpakara ele mba, nu avnurnu nu ikwu-onu nu ele badnu nurnu a. ⁷ O ji okne nkoli naakaa, "Anu tu ogwnu Chiokike, anu znarni ebube a, kwnornu nu ige vaem o jeekpe kpakara badnu ikpe, anu kponu nye keru oligwe, nu owa, nu osimini, nu kpakara risi mini risi eli."

⁸ Enine izi ke ebo snornu ke mbom kaa, "O dnanam, Babiloni dnanam, okne mba ke mernu kpakara eli nwọ manya okne ome oyi a."

⁹ Enine izi ke eto snornu be gweru okne nkoli kaa, "Nye obula ke kponnu anohia wam nu igbudu a risi eli, nahoru masi akara a n'egedege ruwhnu a, mabu n'aka a, ¹⁰ o joonwo manya okne ovu owe ehni Chiokike, ke o wusaru nu rikne, ke be gwala agwa nu rime okiko onuma a, be jeeji bekwnu nu rugwu bekwnu ta a awhnwhnu nu ruwhnu ele enine izi nsọ nu ruwhnu Nnwọ Atunru wam. ¹¹ Runwurnu awhnwhnu be zi naala olu okwnukokwnu, be za noozukwa inwe iwnehnie nu abali, bu ele wam kponnu anohia wam nu igbudu a risi eli, nu nye obula ke naharu akara rewhna a." ¹² Ele nsọ jeenwe ndidi, ele naabita nhne Chiokike nyernu n'iwu nu ele kwnataru Jizosi mkpoma.

¹³ Nga wam m nurnu m nkoli hiri n'oligwe kaa, "Gba n'okwukwo, owa oma zinu ele nwurnu nu rime Chiokike hite nu kitna."

Enine Nsọ kaa, "Owe, be joozukwa inwe n'ernu be, kwnornu nu ernu be joosno be n'aznu."

Ogwe nhne n'ekwu ke owa

¹⁴ M le anya, whnu, otu erumeru abochna, otu nye nu lele Nnwọ ke Badnu dazi n'olu erumeru wam, o kpu okpu-eze golu nu risi a, o ji ama ekwu zi buko n'aka a. ¹⁵ Enine izi berere hi nu nime Oro Nsọ

whụya, gweru okne nkọli kanụ nye wam dazị n'erumeru, "Gweru ama ị, gweru nhne n'ekwu, kwnornu nụ ige o gwe nhne n'ekwu k'owa valem, mkpuru k'owa chnanam." ¹⁶ Nye wam dazị n'erumeru gweru ama a yisi nụ rime ọwa, gweru nhne ekwu k'owa.

¹⁷ M whnuru m enine izi berere hi n'Oro Nso n'oligwe, o ji masi ama zị buko. ¹⁸ Enine izi berere ke nwernu rikne megidne bekwnu, hi n'oyo ariohna whụya. O gweru okne nkọli kanụ enine izi wam ji ama zị buko, "Gweru ama ị ghohia mkpuru vaịni ke ekwu, kwnornu nụ vaịni ke ọwa chnanam." ¹⁹ Enine izi wam yisi ama a, ghohia mkpuru vaịni, tubna be nụ rime hne be joozosna manya okne ovu owe ehni Chiokike. ²⁰ Be zosna manya vaịni wam n'aznụ eli-ohna, ọvnarna a gbahia nụ hne be nozosna manya wam dụ nhne nụ lele riwhu maji lawuru, dụ oknesni onu iyinya n'olu.

15

Nhne awhnurwhnu esau

¹ M whnụ nhne berere n'oligwe, okne nhne ndu-ehni. Enine izi esau vu nhne awhnurwhnu esau ke ipne-aznụ, okne ovu owe ehni Chiokike ke ipne-aznụ zị nụ rime be. ² M whnụ kwno nhne nụ lele osimini nyno be gwaru bekwnu, nụ ele wam megburu anohia wam nụ igbudu a nụ onu ogwnugwnu rewhna a, hne be gwuzo nụ ngeri osimini nyno wam, be ji obo Chiokike nyernu be. ³ Be noogwnu eri Mozizi nye izi Chiokike nụ eri Nnwọ Aturu wam, "Ernu ị tū n'anya, zị masi rikne!

Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum,

Kpakara apna ị sniri asni buru ezi oka,

Eze zị okwnukokwnu.

⁴ Nyele jootu ogwnu ị, Nyenwe aị? Nyele jookwhia igwugwu ke rewhna ị?

Kwnornu nụ ji nụ nsnunu ị zị nsq,
kpakara mba jaava kpọ risi eli nụ ruwhnu ị,
kwnornu nụ ikpe buru ọma ị zuru kpakara ọwa."

⁵ Nga ka mekworu, m whnụ Oro Nso Chiokike n'oligwe gbamarnu bu Oro-Eka ruwhnu Chiokike. ⁶ Enine izi esau wam vu nhne awhnurwhnu esau hi nụ rime Oro Nso wam whụya, be wogwu iwo noonwu onwu, be ji ajni mkpoma golu kne nụ mkpoma be. ⁷ Otu nhne zị budnu wam nyega enine izi esau wam obele esau okne ovu owe ehni Chiokike jiharuru nụ rime be, bu nye zị budnu okwnukokwnu. ⁸ Runwururu jihia Oro Nso wam hite n'igwugwu nụ iknernema Chiokike, o za nye nwernu rikne o bna Oro Nso wam tem awhnurwhnu esau wam enine izi esau wam vuyaru kwome.

16

Obele esau ovu owe ehni

Chiokike

¹ Ige wam, m nurnu m otu okne nkọli hi n'Oro Nso wam naakanu enine izi esau wam, "Anu zne wusa obele esau ovu owe ehni Chiokike n'owa." ² Enine izi ke mbom zne wusa obele a n'owa, esuso ehni tu ogwnu noogbu igbugbu se kpakara ele vu akara anohia wam n'ehni, nụ kpakara ele kpõnnu igbudu wam risi n'eli.

³ Enine izi ke ebo zne wusa obele a n'osimini, o ghọ ọvnarna nụ lele ọvnarna nye nwurnu onwu, kpakara nhne zị budnu nụ rime osimini nwukwo.

⁴ Enine izi ke eto zne wusa obele a nụ mini nụ kpakara risi mini, be ghọ ọvnarna. ⁵ M nurnu m nga enine izi ke neelegidne mini karu,

"Ji bu nye mee mma n'ikpe ji bu nye zị, nye zị nụ mbom, Nye zị Nso,

kwnornu nụ i kperu ikpe nụ kpa.

⁶ Be wusaru ọvnarna ele nsq ị nụ ele ọwhnurninya ị,

i nyee be ọvna be nwọ lele
mini,
kwnornu nụ be kwesiri a.”

7 M nurnu m otu nkọli hi n'ọjọ
arịohna naakaa,

“Owe! Nyenwe aị Chiokike ke Meli
Nhne Dum,
ikpe i buru ọma, bụ masị ezi
ọka.”

8 Enine izi ke ẹno zne wusa obele
a n'ehnam, o neerne ele badnu
lele bekwnu. 9 Okne okpe bekwnu
rne ele badnu, be kosna rewhna
Chiokike nye nwernu rikne nū hne
awhnuwhnu ka zi. Kọvu be kwéle
ọ tūhnasna nū mmehie be znarni
Chiokike.

10 Enine izi ke isne zne wusa
obele a n'olu ngadna eze anohia
wam. Okne ọchichiri gbasni ẹli-eze
anohia wam, ele badnu naatabi
riro be kwnornu nhne igbugbu.

11 Be kosna Chiokike ke oligwe
kwnornu nhne igbugbu be nū
nhne mernu ẹhni be. Kọvu be kwéle
ọ tūhnasna nū apna ojo be.

12 Enine izi ke isunu zne wusa
obele a n'okne Osimini Uferetisi,
mini a takwo, kpa mini a tak-
woru, apna ele eze hi n'obosi ẹhnam
whuya. * 13 M whnu renwu ẹto
zila richna lele redkepọ, hi n'ọnu
agwo wam, nū ọnu anohia wam, nū
ọnu nye ọwhnurninya aghalaghala
wam nọowhuya. 14 Be bụ renwu ojo
nọornu ẹnu ndu-ẹhni. Renwu ẹto ka
znekwnusi ele eze ọwa, chikota be
n'otu kwnornu ogwnu okne ọbochi
Chiokike ke Meli Nhne Dum.

15 Le, m jaava lele nye buznu,
ngọzi zinu nye ọbula neese nse,
bikwata iwo a, ọ zi kpa ọ gbaru ẹto
zneghari, iwħnerne tu a n'ohna.

16 Renwu ojo wam chikota
kpakara eze nū hne ele Hiburu
nookwu Amagidoni.

17 Enine izi ke ẹsau zne wusa
obele a nū ruwhere. Otu okne
nkọli hi nū ngadna eze zi n'oro

Nso wam, kaa, “Be menem a.”

18 Agida amuma oligwe, nū ọdidna,
nū egbe oligwe nū okne ẹli otne
enye dnarnu, ẹli otne enye nū
kpam zigelele hite nga Chiokike
kpuru badnu. Ẹli otne enye ka
kakwo ibne a. 19 Ẹli-ohna kwu
wam kewamarnu nga ẹto, ẹli-ohna
kpakara mba luluru. Chiokike
chenwanya Babiloni, mee a ọ
nwọ manya hi n'ikiko okne ovu
owe ẹhni a. 20 Kpakara ẹli ohia
esilawuru nū rugwu gbawhu,
whume. 21 Okne mkpuru mini
neenyi rinya † naadnakwasị ele
badnu hite n'oligwe. Ele badnu
nọovu Chiokike ọnu kwnornu
mkpuru mini wam, nū kwnornu
awhnuwhnu wam zi ogwnu ke
agida.

17

Nwerinya nū anohia

1 Otu nū rime ele enine izi ẹsau
wam vu obele ẹsau vakwnusi m
kaa, “Vaa, me gesi i awhnuwhnu
okne nye ewhere wam ke dazi
n'olu agida mini, 2 nye ele eze ke
ọwa snornu mee ọyi, ele zi n'owa
nwornu manya ewhere a.”

3 Enine izi wam wuru m n'Enine
zne nū rime ẹli-ikpa, hne me
whnurnu otu nwerinya dazi n'olu
anohia naachna ihie ihie. Anohia
wam nwernu agida rewhna ojo
nookwulu Chiokike be gbakwasiri
a, o nwernu risi ẹsau, nū nri mfu.
4 Nwerinya wam wogwu iwo odno
odno nū ihie ihie, o jiri nhne ẹyi
golu nū rugwu okne ọnu ahia nū
pali mee ẹhni a mma, o ji ikiko golu
n'aka a, nhne ruru ọru nū nhne zila
richna ke ome ọyi a jiharu nū rime
a. 5 Be gbakwasiri a otu rewhna
n'egedege ruwhnu,

Nhne miri emi,

okne Babiloni,

nne kpakara ele ewhere

* 16:12 Nga apna wam whuyaru, ele irno be whnurnu oghere bnanya lusi be ogwnu. † 16:21
Mkpuru mini wam neenyi nū nhne otutu 50 kg.

nụ nhne ruru ọru ke ọwa.

⁶ Ọvna ele nsọ nụ ele be gburu kwnornu Jizọsi noogbu a lele manya.

Ọ gbarụ m anya agharị nga me whnurnu a. ⁷ Enine izi wam kanu m, “Ndaa kpa o jiri naagba i anya gharị? M jaakanu i nhne tugwaru otugwa gbasiri nwerinya ka nụ anohia ke vu a, bu anohia ke nwernu risi esau nụ nri mfu. ⁸ Anohia ke i whnurnu zi budnu nụ mbom, kovu o nwurnu, o jeehi n'olulu awhnwhnu whuya zne n'enwu a. Kpakara ele wu n'owa ele be gbala rewhna be n'okwukwo ke budnu hite n'okike ọwa, o jootu be n'anya nga be whnurnu anohia wam zi budnu nụ mbom, kovu o nwurnu, o jaazi kwno budnu.

⁹ “A kwesiri o nwe ovu ke nwernu akoniche, risi esau wam bu rugwu matị esau ke nwerinya wam dazi n'olu a. Be bu masi ele eze esau, ¹⁰ isne dnanam, otu neechi koriri, otu ya vage. Nga o varu, o jaadazi ige matị. ¹¹ Anohia wam zi budnu nụ mbom, ke nwurnu, bu eze ke esato, nye zi n'esilawuru eze esau wam, jaala n'iyi.

¹² “Nri mfu wam i whnurnu bu masi nri eze ele ya vage echi, kovu be jeenye be rikne otu otu-ige lele eze snornu anohia wam chi. ¹³ Be nwernu otu mkpoma, be jeenye anohia wam iknernema nụ rikne be. ¹⁴ Ele ka joolusi Nnwọ Atnurnu wam ogwnu, kovu Nnwọ Atnurnu wam jeemegebe, kwnornu nụ o bu Nyenwe ke kakwo ele nwe nụ Eze kakwo ele eze. Ele sno a bu ele o sukwuru, ele o hohiaru nụ ele kwesiri okwnata ovu.”

¹⁵ Ọ kanu m, “Mini ke i whnurnu hne nwerinya ewhere wam dazi, bu ele badnu, nụ agida ele badnu, nụ mba nụ ikwu-onu zi odo n'odo. ¹⁶ Anohia wam nụ nri mfu wam i whnurnu joosno nwerinya ewhere wam irno, be jaanahoru a kpakara nhne o nwernu, gbata a eto, be jeeri

anọ-ehni a, kporne a nụ bekwnu. ¹⁷ Kwnornu nụ Chiokike yisiri a nụ mkpoma be, ma be mee echiche a, be jeekwerikota o nyee anohia wam eli-eze be, o jaachi be tem Chiokike mezu ikwu-onu a. ¹⁸ Nwerinya wam i whnurnu bu okne eli-ohna wam ke neechi kpakara ele eze ke ọwa.”

18

Odu na Babiloni

¹ Nga nhne ka mekworu, m whnurnu m enine izi berere hi n'oligwe neehidna, o nwernu okne iknernema, ogbu marna marna ruwhnu a neenye iwhne n'owa. ² O gweru okne nkoli siwama, kaa, “Ọ dnanam, okne Babiloni dnanam, o gholam hne rumu renwu ojo wu, oro ikelu kpakara renwu zila richna, kpakara onunu ojo ke be ri eri zi nụ rime a.

³ Kwnornu nụ kpakara mba nwornu manya okne ome oyi a, ele eze ke ọwa snornu a mee oyi, ele noozu ahia ke ọwa baru eze hite nụ okne ewhere a.”

⁴ M nụ kwno okne nkoli hi n'oligwe kaa,

“Ele ke m, anu hi n'esilawuru a whuya,

o zi anu snornu a kehia igwe nụ mmehie a,

o zi anu snornu a ta awhnwhnu.

⁵ Kwnornu nụ mmehie a gwuzo du oligwe,

Chiokike chenwanyalam kpakara mmehie a.

⁶ Anu mesno a lele kpa o mernu anu,

anu mesno a mgba lawuru kpa o mernu,

okiko o gbajiri, anu gbajite a mgba lawuru ma o nwornu.

⁷ Anu ta a awhnwhnu nụ anyamini

lele kpa o nyernu ehni a igwugwu nụ egwnurnu ojo a,

kwnornu nū ọ karū nū
mkpọma a,

‘M bụ m eze nyerinya, m búla m
nnwerne nwéé nzi,
m jáagba mkpe.’

⁸ Kam kpayarū, n’otu ọbochi, ọ
jọowhnuji anya,

enwu, mkpe, nū ọknunyo,
bẹkwnu jeernegbu a,

kwnornu nū Nyenwe aị Chiokike
ke neekpe a ikpe be dikne.

⁹ “Nga ele eze ke ọwa ele snornu
a mee ọyi, n’egwnurnu ọjọ a, jọowhnu
rụnwurnu bẹkwnu a, be jaakwna
ẹkwna, gbanū a mkpe. ¹⁰ Be joog-
wuzo nū hne zị ikere kwnornu og-
wnu awhnūwhnu a, kaa,
‘Chei, chei, okne ẹli-ọhna,
Babiloni, bụ dikne,

Chiokike tarū i awhnūwhnu n’otu
ọtnu-ige.’

¹¹ “Ele nọozu ahia ke ọwa jaak-
wanū a ẹkwna, gbanū a mkpe,
kwnornu nū ọ zá nye nọozu kwno
mgwna ahia be berere. ¹² Be bụ ele
nọozu ahia golu, siliva, rugwu okne
onu ahia, palị, iwo marnū mma,
iwo naachna odno odno, siliki nū
iwo naachna ihie ihie, isisi ọbula,
nhne ọbula be jiri ize eni kpu, nhne
ọbula be jiri isisi zị okne onu ahia
pnịo, ọla, rugwe, rugwu mabulu,
¹³ nū sinamoni, nū nhne nwernu
ẹknarna, isensi, maa, franki-isensi,
nū manya, nū mọno olivu, nū ikpa
nū wheti, nū anọhia, nū atnurnu, nū
iyinya, nū ọgbo-ẹli iyinya nọodopnu,
nū ọhi, ma mkpuru ovu badnu
masi.

¹⁴ “Be kaa, ‘Nhne i pioru wh-
nunahoru i, kpakara ẹkwnu i nū
ebube i whuru etekne, i jéenwe
kwno be berere.’ ¹⁵ Ele nọozu
ahia, ele barū eze kwnornu nū be
neere nhne ka, joogwuzo nū hne
zị ikere, ogwnu nọotu be kwnornu
awhnūwhnu a, be naakwna ẹkwna,
gba masi mkpe. ¹⁶ Be jeesiwama
okokoba, kaa,
‘Chei, chei, ẹli-ọhna kwu,

ke jiri iwo marnū mma odno
odno nū ihie ihie,

nū golu noogbu marna marna, nū
akaworugwu okne onu ahia
nū palị mee ẹhni a mma.

¹⁷ Agida ẹkwnu hna kpa whuru
etekne n’otu ọtnu-ige.’

“Kpakara ele nọokwo ọgbo mini
nū ele ji ọgbo mini neezne, nū ele
ernu mini, nū kpakara ele nhne be
jiri wuru budnu hi nū mini whuya,
joogwuzo nū hne zị ikere. ¹⁸ Nga
be jọowhnu rụnwurnu bẹkwnu a, be
jaakaa, ‘O zị ẹli ke nū lele okne ẹli-
ọhna ka?’ ¹⁹ Be jọowukwasi rẹtnu nū
risi be, kwana ẹkwna, gba mkpe, kaa,
‘Chei, chei, okne ẹli-ọhna,
hne kpakara ele nwernu ọgbo
mini

barū eze hite n’ekwnu a,
n’otu ọtnu-ige hne ọ kọ túbiri
etekne.

²⁰ Ovu sọ i n’onu, sụ oligwe,
ele nsọ nū ele izi nū ele ọwhnurninya
snornu anū nwudna,
Chiokike kperu a ikpe kwnornu
nhne o mernu anū.’ ”

²¹ Otu enine izi gbasiri rikne
gweru otu akaworugwu hna lele
okne rugwu ogwe wiri túbna nū
rime osimini, kaa,

“Ọ bụ kpa be jeeji nhne rikne
kwnadna okne ẹli-ọhna
Babiloni,
ọ zá nye jọowhnu a berere.

²² Be jọonu kwno eri, mọbu ọbo, opi,
mọbu ọkwodu nū rime i berere,
nye ọbula ke nwernu nka ernu
jáazị nū rime i berere,

ọ zá nye jọonu ọdidna ogwe wiri
nū rime i berere.

²³ Tọnji jónwuma
nū rime i berere,

akpiri nye nọolu nnwerne ikne nū
nye nọogbo nzi ikne,
jáazịma nū rime i berere,
kwnornu nū ele nọozu ahia i bụ ele
dikne ke ọwa,
i jiri amusu i duwhu kpakara
mba.

24 Be piohjaru nū rime a ọvna ele
 ọwhnurninya nū ọvna ele
 nsọ,
 nū kpakara ele be gburu ogbu
 nū rime ọwa.”

19

1 Nga nhne ele ka whemernu, m
 nurnu m nhne nū lele okne nkọli
 igbudu badnū n'oligwe, naakaa,
 “Aleluya,

oznohia, nū igwugwu nū rikne
 bụ ke Chiokike aị,

2 kwnornu nū ikpe a bụru ọma nū
 ezi ọka,

ọ marnū nwerinya okne ewhere
 wam ikpe

nye jiri ome ọyi a meru ọwa,
 o megwnahialam ọvna ele
 nsọ a n'aka a.”

3 Berere kwno be siwama, kaa,
 “Aleluya,

rūnwurnu bẹkwu a naala olu
 dū ọkwukokwuu.”

4 Ele okno badnū nri lawuru nū
 ẹno nū nhne ẹno wam zị bụdnu
 wam dna n'ẹli kpọ risi ẹli nū
 ruwgnu Chiokike nye dazị nū
 ngadna eze. Be kaa,
 “Amim, Aleluya.”

*Olulu nnwerne
 ke Nnwọ Atnurnu*

5 Otu nkọli hiri nū ngadna eze
 wam whuya kaa,

“Znarni Chiokike aị,
 anū ele izi a,

anū ele nọtu ogwuu a,
 ma nye matị ma nye kwu.”

6 M nurnu m nhne nū lele nkọli ig-
 budu badnū lele ọdidna agida mini,
 lele okne egbe oligwe, naakaa,
 “Aleluya,

Nyenwe aị Chiokike ke Meli
 Nhne Dum nẹchi.

7 Ngwa ma a nwudna, ovu sọ aị
 n'ọnu,

a nyee a igwugwu,

kwnornu nū ọlulu nnwerne ke
 Nnwọ Atnurnu wam valẹm,

nnwerne a jiknernunem ẹhni
 a.

8 Be nyernu nnwerne a iwo
 abọchna, zị richna, noonwu
 onwu va-a-a, o woru.”

(Iwo abọchna wam bụ ome mma ke
 ele nsọ.)

9 Enine izi wam kanū m, “Gba
 n'ọkwukwo, 'Ngọzi zinu nye ọbula be
 sukwuru va n'iriri ọlulu nnwerne
 Nnwọ Atnurnu wam.' ” Ọ kaa
 kwno, “Ikwu-ọnu ka bụ ezi ọka
 Chiokike.”

10 M dna n'ẹli n'ọchi enine izi
 wam ma m kpọnu m a risi ẹli, kovu
 ọ kanū m, “I mée kpam, m bụ m
 nye izi ibne i nū ke rumu nda i
 ele berere bụ ele ji akebne Jizọsi.
 Kpọnu Chiokike risi ẹli. Kwnornu
 nū akebne Jizọsi gbarū bụ enine
 ọwhnurninya.”*

Nye naagba

iyinya abọchna

11 M whnurnu m oligwe
 kpumernu nū otu iyinya abọchna,
 rẹwhna nye zị n'olu a bụ Nye
 Ọkwuata Ovu nū Nye Ezi Ọka. O ji
 ikpe bụru ọma neekpe ikpe, nọlu
 ogwuu. 12 Anya a lawuru nū lele
 riro bẹkwu, o kpu agida okpu-eze
 nū risi a. O nwernu rẹwhna be
 gbakwasiri a ke ọ zá nye magwu,
 okwolem ya magwu nhne ọ bụ.
 13 Iwo o wogwu bụ ke be tururu
 n'ọvna, be noosukwu a Ikwu-
 Ọnu Chiokike. 14 Ele ogwuu ke
 oligwe sno a n'aznū n'olu iyinya
 abọchna woru iwo abọchna marnū
 mma. 15 Ama-ogwuu zị bụko hi
 n'ọnu a nọwhuya, ke o ji neemegbu
 kpakara mba. “O jeeji mkpara
 rugwe nẹchi be.”† Ọ nọzosna
 manya ke okne ovu owe ẹhni
 Chiokike ke Meli Nhne Dum. 16 Be
 gbakwasiri n'olu iwo a ma nū ọchi
 a rẹwhna,

“EZE KAKWO ELE EZE NU
 NYENWE KAKWO ELE NWĒ.”

17 M whnū otu enine izi gwuzo
 n'ẹhnam, o ji okne nkọli si okokoba,

* 19:10 ke neeyinu ele badnū aka kpọ okwo ikwu-ọnu Chiokike. † 19:15 Eri Ọma 2:9

kanụ kpakara ọ́nunu oligwe, “Anụ va gbako n'okne iriri Chiokike. ¹⁸ Anụ va ri anọ-ẹ́hni ele eze, nụ ke ele risi ọ́gwu, nụ ke ele dikne, nụ ke iyinya nụ ke ele gba be, nụ anọ-ẹ́hni kpakara ele badnụ, ma ọ́hi nụ ke ele búo ọ́hi, nye kwu nụ nye matị.”

¹⁹ M whnụ anọ́hia wam nụ ele eze ke ọ́wa nụ ele ọ́gwu be gbako ru n'otu ma be lusi nye wam dazị n'olu iyinya ọ́gwu ya nụ ele ọ́gwu a. ²⁰ Kọ́vu be nwudnenu anọ́hia wam ya nụ nye ọ́whnurninya aghalaghala wam nye rnurnu ẹ́nu ndu-ẹ́hni wam nụ ruwhnu a, nye ji ẹ́nu ndu-ẹ́hni wam rnawhu ele nwenu akara anọ́hia wam nụ ele kponnu igbudu anọ́hia wam risi ẹ́li. Anọ́hia wam nụ nye ọ́whnurninya aghalaghala wam, be túbna be nụ búdn nụ rime olulu bẹ́kwu ji rugwu bẹ́kwu neerne. ²¹ Be ji ama-ọ́gwu neehi n'ọ́nu nye wam dazị n'olu iyinya wam gbu kpakara ele ọ́gwu be, ọ́nunu oligwe rijiri rụwho hite n'anọ́-ẹ́hni be.

20

Otu pokwu awha

¹ M whnụ otu enine izi hi n'oligwe neehiedna, o ji snambị ọ́nuna olulu awhnụwhnu, ji masị ijigba hna okpotokpo n'aka a. ² O nwudne agwọ́ wam, bú agwọ́ gbaka wam, nye bú Ekwensu, nụ Setani kne a eriri otu pokwu awha. ³ O túbna a nụ rime olulu awhnụwhnu, kasnị a akara, ma ọ́ gharụ o duwhu kpakara mba berere tem otu pokwu awha wheme. Omekwo, be jootoma a eriri ige matị.

⁴ M whnụ agịda ngadna eze, be nyee ele dazị n'olu be rikne be jeeji kpe ikpe. M whnụ mkpuru ovu ele be gburu kwnornu akebe be gbannụ Jizọ́si nụ ikwu-ọ́nu Chiokike, ele kpọ́la risi ẹ́li nyee anọ́hia wam, mọ́bu igbudu a, mọ́bu nahọ́ru akara a n'egedege ruwhnu

be, mọ́bu n'aka be. Be ziri búdn snornu Karaị́si neehi otu pokwu awha. ⁵ (Ele berere ke nwurnu ọ́nwu lízọ́la n'ẹnwu tem otu pokwu awha wheme.) Ka bú olizọ́ n'ẹnwu ke mbọ́m. ⁶ Chiokike jọ́gozi ele ke a, ele jeekehia igwe n'olizọ́ n'ẹnwu ke mbọ́m. Ẹ́nwu ke gba lawuru jéenwe rikne n'ẹ́hni be. Be jọ́bu ele ọ́kwa arịohna Chiokike nụ ke Karaị́si, be jooosno a chị otu pokwu awha.

O megburu Setani

⁷ Nga otu pokwu awha whemernu, be jootoma Setani, ọ́ whuya n'ikelu a. ⁸ O jọ́owhoga duwhu agida mba ke gbasarụ nụ nkala ẹ́no ke ọ́wa, Gọ́gi, nụ Magọ́gi, chikota be zne ọ́gwu. Ọ́nu ọ́gwunugwu be hna lele rızna zị nụ ngeri osimini. ⁹ Be gbasa kpakara ọ́wa, gahnata gburugburu hne ele nsọ́ zị, nụ ẹ́li-ọ́hna wam Chiokike whnurnu n'anya, kọ́vu bẹ́kwu hiri n'oligwe dna rnegbu kpakara be. ¹⁰ Be túbna Ekwensu wam, nye duwhuru be nụ rime olulu bẹ́kwu be ji rugwu bẹ́kwu neerne hne anọ́hia wam nụ nye ọ́whnurninya aghalaghala wam zị. Be jaata be awhnụwhnu iwhehnie nụ abalı́ hna ọ́kwukokwu.

Ikpe ipne-aznụ

¹¹ M whnụ otu ngadna eze abọ́chna okpotokpo, nụ nye dazị n'olu a, ọ́wa nụ oligwe gbawhuru nụ ruwhnu a, be whnụna be berere. ¹² M whnụ ele nwurnu ọ́nwu, ele kwu nụ ele matị, gwuzo nụ ruwhnu ngadna eze wam. Be kpume agịda ọ́kwukwo, be kpume kwno ọ́kwukwo berere, ke bú ọ́kwukwo ke búdn. Chiokike kpe ele nwurnu ọ́nwu ikpe hite nụ nhne be gbarụ n'ọ́kwukwo wam lele kpa ẹ́nu be jiri ziri. ¹³ Osimini gwehia ele nwurnu nụ rime a, ẹnwu nụ ẹ́li rẹnwu gwehia ele zị nụ rime be, be kpe nye ọ́bula ikpe lele kpa ẹ́nu ọ́ rnurnu jiri ziri. ¹⁴ Be túbna ẹnwu nụ ẹ́li rẹnwu nụ rime olulu

bekwnu. Olulu bekwnu ka bu ɛnwu ke mgba lawuru. ¹⁵ Nye obula ke be gbala rewhna a nu rime okwukwo ke budnu, be tubna nu rime olulu bekwnu.

21

Oligwe ikne nu owa ikne

¹ Omekwo, m whnu oligwe ikne nu owa ikne, kwnornu nu oligwe ke mbom nu owa ke mbom gawheru, osimini zima masi. ² M whnu eli-ohna nso wam, Jeruselem ikne, hi n'oligwe hne Chiokike zi neehiedna, be jiknenu a lele nnwerne ikne naalakwnusi nzi a. ³ M nurnu m okne nkoli hi nu ngadna eze wam nookwu oka, kaa, "Le, Oro Nso Chiokike zi n'esilawuru rumu badnu, Chiokike jaadazinu be, be jobu ele ke a, o jobu Chiokike be, dazigidnenu be. ⁴ O jookwnos-nama kpakara anya-mini n'anya be, ɛnwu jaazima, mobu ogba mkpe, mobu okwna ekwna, nhne igbugbu jaazima, kwnornu nu nhne oknani gawhelem."

⁵ Nye wam dazi nu ngadna eze wam, kaa, "Le, m neeme kpakara nhne buru nhne ikne." O kanu m, "Gba nhne ka n'okwukwo, kwnornu nu ikwu-onu ka bu ezi oka ke kwesiri okwnata ovu."

⁶ O kanu m, "Be menem a. Mawa bu Alfa nu Omega, Opanizo nu Okwukwo. Nye obula akpiri nokpo bekwnu, m jeenye a mini ke hi nu risi mini ke budnu n'etekne. ⁷ Nye megburu, jeekehja kpakara nhne ka, m joburu Chiokike a, o joburu nnwo m. ⁸ Kovu ele ogwnu nu ele kwé ekwe, nu ele ruru oru, ele noogbu badnu, nu ele neeme oyi, nu ele amusu, nu ele naakwa renwu, nu kpakara ele aghalaghala jeekehja igwe nu rime olulu bekwnu ji rugwu bekwnu neerne. Ka bu ɛnwu ke mgba lawuru."

Jeruselem ikne

⁹ Otu n'esilawuru ele enine izi esau wam vu obele awhnwuhnu ipne-aznu wam vakwnusi m, kaa, "Vaa, m jeegesi i nnwerne be nolu ikne, bu nnwerne Nnwọ Aturru wam." ¹⁰ O vuru m n'Enine zne n'olu okne rugwu zi n'olu, gesi m eli-ohna nso wam, bu Jeruselem hi n'oligwe hne Chiokike zi neehiedna. ¹¹ O vu igwugwu Chiokike, noonwu lele akaworugwu zi okne onu ahia, lele jasipa, ziri snam lele nyno. ¹² O nwernu mkpo be turu a hna n'olu, o nwernu nri nu onuhna lawuru, nu nri enine izi lawuru neese onuhna. Be gbasiri rewhna nri nu avnurru lawuru rumu Izireli n'onuhna a. ¹³ Onuhna eto zi n'obosi ehnam, n'olu olu onuhna eto, n'eli eli onuhna eto, n'odidna ehnam, onuhna eto. ¹⁴ Mkpo eli wam nwernu ntụ-eli n'olu nri nu akaworugwu lawuru, hne be gbakwasiri rewhna ele izi nri nu ebo ke Nnwọ Aturru wam.

¹⁵ Nye wam naakanu m oka ji otu nhne golu be neeji notu nhne, notu ike eli-ohna wam, kpakara onuhna a, nu ehni mkpo a. ¹⁶ Eli-ohna wam hna n'otu. Ogologo a nu rude a hna n'otu. O gweru nhne be tu nhne tu eli-ohna wam, o tuhia otu pokwu nu riwhu maili eno, ogologo a, nu rude a, nu olu a, hna n'otu. ¹⁷ O tu ehni mkpo wam, tuhia riwhu rula lawuru, lele kpa otutu ke badnu jiri zi, ke enine izi ji notu. ¹⁸ Ehni mkpo wam bu jasipa, eli-ohna wam bu golu zi snam, lele nyno. ¹⁹ Be ji agida akaworugwu zi okne onu ahia mee ntụ-eli mkpo eli-ohna wam mma. Ntụ-eli ke mbom bu jasipa, ke ebo bu safia, ke eto bu kasidoni, ke eno bu emiradi, ²⁰ ke isne bu sadonisi, ke isunu bu kanelia, ke esau bu kirisoliti, ke esato bu berili, ke tolu bu topasi, ke nri bu kirisopasisi, ke nri nu otu bu jasinti, ke nri nu ebo bu ametisi. ²¹ Nri nu onuhna lawuru wam bu pali nri nu ebo, otu onuhna otu pali. Ogodo apna eli-ohna wam

bụ golu zị snam n'owhnu osno lele n'nyo.

²² M whn'na m Oro Nso n'eli-ohna wam, kwnornu n'nyenwe a' Chiokike ke Meli Nhne Dum n' Nnwọ At'uru wam b' Oro Nso a. ²³ Mkp'a e'nam m'bu e'wa z'a naakpa a, be z'a n'omu n' rime a, kwnornu n' igwugwu Chiokike n'omu n' rime a, Nnwọ At'uru wam b' iwhne a. ²⁴ Ele mba ke o'wa jeezne izne n' iwhne a, ele eze ke o'wa jeegweya igwugwu be n' rime a. ²⁵ Be ja'agbasni o'uhna e'li wam, o jeegberu anya kwnornu n' o'chichiri z'ila n' rime a. ²⁶ Be jeegwebnanya nhne igwugwu n' oson'anya kpakara mba n' rime a. ²⁷ Nhne o'bula ke z'ila r'ichna ja'abna n' rime a r'ia r'ia, m'bu nye o'bula ke neeme nhne r'uru o'ru, m'bu nye aghalaghala, okwolem ele be gbar' r'ehna be n' rime o'kwukwo ke b'udnu ke Nnwọ At'uru wam.

22

Mini ke b'udnu

¹ Enine izi wam gesi m osimini ke b'udnu noonwu lele n'nyo, hi n' ngadna eze Chiokike n' ke Nnwọ At'uru wam naagbah'a. ² Naagbawhe n'esilawuru ogodo apna e'li-ohna wam, n' ngeri lawuru mini wam isisi ke b'udnu z'i, ke naam' nri n' m'gba mkpuru lawuru n'awha ke b' otu m'gba n' e'wa. O'kwukwo isisi wam b' nhne be j'i n'ogwo e'ni igbugbu ele kpakara mba. ³ O'vu o'nu z'ima r'ia r'ia. Ngadna eze Chiokike n' ke Nnwọ At'uru wam jaazi n'eli-ohna wam, ele izi a jeeznenu a izi. ⁴ Be j'owhnu ruwhnu a, r'ehna a jaazi n' egedege ruwhnu be. ⁵ Abali jaaz'ima berere, be j'omu tonji, e'nam j'omu, kwnornu n' Nyenwe a' Chiokike jeenye be iwhne, be j'echi lele eze tim tom. ⁶ Enine izi wam kanu m, "Ik'wu-onu ka b' ezi o'ka ke kwesiri o'kwnata ovu. Nyenwe a' Chiokike

ke enine ele o'whnurninya ziyaru enine izi a gesi ele izi a kpakara nhne jeemeriri n'ige mat' vazne n' ruwhnu."

Jiz'osi vawa

⁷ "Le, m vawa wara wara, ngozi jaaz'inu ele jaab'ita ik'wu-onu o'whnurninya ke o'kwukwo ka."

⁸ Mawa, J'oni, n'uru, whn' masi kpakara nhne ka. Nga me n'uru, whn' kwo masi, m dna n'eli n'ochi enine izi nye gesiri m kpakara nhne ka ma m kp'onu m a risi e'li. ⁹ K'ovu o' kanu m, "I mee kpam, m b' m nye izi ibne i, n' ke r'umu nda i ele o'whnurninya, n' kpakara ele jaab'ita ik'wu-onu o'kwukwo ka. Kp'onu Chiokike risi e'li."

¹⁰ O'kanu m, "I t'ugwa ik'wu-onu ke o'kwukwo o'whnurninya ka, kwnornu n' ige z'i ndundu. ¹¹ Nye o'jo mernu nhne o'jo a zne ruwhnu, nye z'ila r'ichna, o' z'ila r'ichna a zne ruwhnu, nye mee mma, mernu mma a zne ruwhnu, nye z'i nso, z'iri nso a zne ruwhnu."

¹² "Le, m vawa wara wara, o'gwo e'ru m z'i m n'aka, m jeenye nye o'bula lele kpa e'ru a jiri z'iri. ¹³ Mawa b' Alifa n' Omega, Nye Mbom n' Nye Ipne-aznu, Opanizo n' Okwukwo.

¹⁴ "Ngozi jaaz'inu ele sn'uru iwo awura be, be nwernu rikne o ri mkpuru isisi ke b'udnu wam, be jeehi n'ogodo o'uhna bnazne n' rime e'li-ohna wam. ¹⁵ K'ovu r'umu nk'ita, n' ele amusu, n' ele neeme o'yi, n' ele noogbu badnu, n' ele naakwa r'enu, n' ele whn'uru aghalaghala n'anya neeme be jaazi n' ederezi.

¹⁶ "Mawa Jiz'osi, ziyaru enine izi m o' gba akebne kpakara nhne ka n' rime kpakara o'gbako Chiokike. Mawa b' Mgbare'gnugwnu n' Nnwọ Devidi, Mb' o'sisi marnu mma."

¹⁷ Enine Nso n' nnwerne ikne karu, "Vaa." Nye o'bula ke n'uru, kaa, "Vaa." Nye o'bula akp'iri n'okpo

bekwnu, vaa, nye o masiri gweru mini ke budnu n'etekne nwornu.

¹⁸ M nodo nye obula ke nurnu ikwu-onu ke okwukwo owhnurninya ka aka nu nsij, nye obula ke tukwasiri nhne n'olu a, Chiokike jotukwasinu a nhne nu kpakara awhnwhnu be gbaru n'okwukwo ka. ¹⁹ Nye obula ke gwemernu nhne n'ikwu-onu ke okwukwo

owhnurninya ka, Chiokike jeegweme igwe a n'isisi ke budnu nu eli-ohna nsq, ke bu nhne be gbaru n'okwukwo ka.

²⁰ Nye gbaru akebne kpakara nhne ka karu, "Owe, m vawa wara wara."

Amim. Vaa, Nyenwe aji Jizosi.

²¹ Oru ke Nyenwe aji Jizosi dazinu kpakara anu. Amim.